De Kleine Gids

UNI 1952 – 5e JAARGANG No. 1 (Verschijnt tweemaal per maand)

UIT DE BIJBEL

HET GELOOF IS NIET ALLER!

(Handelingen 14 : 1–21)

Breed zet zich de stroom van het Evangelie van vrije genade voort, vanuit Palestina door de heidenlanden. Paulus en Barnabas, de heidenapostelen, zijn te Lystre aangekomen. Door de Heilige Geest gedrongen, talmen zij niet in deze stad de rijkdom des Evangelies te verkondigen. Welk Evangelie? Spreken zij alléén van Jezus? Neen, het is de volle Raad Gods die zij verkondigen.. Wet èn Evangelie.... schuld en straf en de Blijde Boodschap van genade voor in zichzelf verloren zondaren.

Dézen zijn het toch die de voorwerpen zijn voor de prediking van heil in Christus Jezus. Lege vaten worden vervuld met Gods genade.

Weldra is de menigte op de been. Dáár.... zo maar tussen die menigte, zit een man! Hij kan niet lopen. Erger, hij heeft nooit kunnen lopen. Altijd moest hij gedragen worden door het leven. Welk een vreselijk bestaan. Denk eens even in, een kind dat zijn kameraadjes ziet spelen, maar zélf geen stap kan doen. Altijd maar *kijken,* nooit zelf eens méédoen. Denk eens aan, een mens die anderen gezond en wel ter been ziet gaan waar ze willen, en zelf altijd afhankelijk is van anderen. Wachten, altijd maar *wachten,* wachten op de gunst van *mensen!* Deze dag, in dit uur echter, komt daar Paulus vlak bij hem prediken. Zijn oren zijn goed, hij luistert wat hij kan. Het grijpt hem, niet alleen verstandelijk, maar bovenal omdat hij door God gegrepen is. De schare luistert ook.... vol belangstelling. Zal de prediking vrucht dragen? Paulus wéét het, dát moet Gods Geest doen. Hij predikt maar, hij wijst aan zondaren de weg ter zaligheid. Dan.... *dan* is het ogenblik gekomen, het moment in Gods Raad en eeuwig welbehagen.... voor, die man! Paulus houdt onder het spreken de ogen op hem.... op die éne man en....: *„Ziende dat hij geloof had om gezond te worden"*, gaat Paulus een teken doen in de Naam des Heeren. Hoe kan Paulus nu zien dat die man geloof had? Hoe wéét Paulus dat nu? *Wil* die man geloven, *kan* die man geloven uit eigen kracht en vermogen? Kan die man dan tóch het gepredikte Woord *aannemen* uit zichzelf?

Wel neen! Deze man is aangeraakt door Gods Geest en het ging hem als die moordenaar aan het kruis: Hij zag plotseling alles wat hij *miste* èn de Weg waarin zijn gemis vervuld kon worden met het zaligmakend geloof! Het een was bij hem niet van het ander los te maken. Gods Geest geeft aan Paulus te zien dat die man onder de bearbeiding van Gods Geest is gebracht en door die Geest gedreven handelt Paulus, als hij met een grote stem zegt: *„Sta* recht op uwe voeten!"

Kán het dwazer voor het oor der schare? Een man die nooit gelopen had, moet toch op z'n minst beginnen met óéfenen. Doet die man het? Kijkt hij niet ietwat ongelovig op tot Paulus? Neen, integendeel, niet *probéren,* maar *doen!* Geen twijfel, geen gepráát, maar de *daad* des geloofs! Opstaan èn wandelen! Gods Geest werkt onwederstandelijk! En de schare?

Dat wonder zal indruk maken en de prediking van Paulus zal daardoor wel beter tot haar recht komen. Een propaganda voor het Evangelie van de eerste rang! Zo wil de duivel het ook! Ogenblikkelijk neemt die zijn kans waar. Héél Lystre raakt ervan op de been. Er wordt geroepen en geschreeuwd: *„De goden zijn der mensen gelijk geworden!"* Het werk van de Heilige Geest verlaagd tot de afgodendienst! Zó wil het de duivel, die het verdorven hart der mensen méé heeft! Paulus en Barnabas hebben niets méé! De schare stelt niet God, de Almachtige, maar de *mens* in het middelpunt. Zo en zo alléén wil de massa te Lystre het nieuwe Evangelie wel aanvaarden als.... *sensatie!*

En nu komt het eerst goed los! Ossen worden naar het huis van de Apostelen gedreven, de kransen worden aangedragen, hóór, men verheft Paulus tot de vleesgeworden godentolk Mercurius en Barnabas is in één oogwenk gepromoveerd tot de in menselijke gedaante verschenen Jupiter, de stadshoofdgod! Geofferd zal er worden. Hier liggen de kansen voor de hoogst denkbare en schitterende posities zo maar voor het grijpen! De beide Apostelen kunnen nu krijgen wat zij zullen begeren, dat volk is razend van sensatie, de opwinding neemt met de minuut toe. Zie eens, de hele prediking van Paulus leverde niet meer op dan één, aan de voeten verlamde, die het geloof ontving, *één* ziel voor God gewonnen tegen die duizenden die de winst van de duivel zijn. Paulus en Barnabas, grijpt uw kans! Uw positie is inééns gevestigd.... als ge slechts toegrijpt en de knie voor satan buigt. Feitelijk deed de duivel in principe hetzelfde als toen hij, in de woestijn der verzoeking, Jezus de koninkrijken der aarde aanbood voor één knieval.

Wat doen de Apostelen?

Ze springen midden tussen dat razende volk: *„Wij zijn gewone mensen!"* roepen ze. *„Jullie moeten je bekeren tot de levende God, daarvan prediken wij! Wég met die afgoderij van jullie. IJdele dingen zijn dat!"* Wat zeggen ze nu? Gewone mensen, géén goden? Ongehoord wat die mannen durven zeggen van de goden van Lystre. Dát valt tegen! Alle sensatie is weg, met één slag. Omgeslagen in bittere vijandschap. Maar dóórzetten zullen ze, tóch offeren, tóch afgodendienst bedrijven met deze wonderdoende mannen. De Apostelen scheuren hun klederen, terwijl ze alles doen wat ze kunnen de schare er van áf te houden. Dan.... dán komen er Joden bij! Die zullen wel helpen. Zij zijn Abrahams zaad en wéten welke God Paulus bedoelt. Zij weten dat Paulus gelijk heeft als hij zegt: *„dat het God is, Die, goed doende uit de hemel, Zich niet onbetuigd laat!"* De Joden? Zij hitsen in bittere vijandschap de menigte der heidenen op. Dóódstenigen moeten zij Paulus en Barnabas. Heidenen en Joden, ze zijn handlangers van de satan.... éénswillend met zijn doel!

Ontzettend! Is dat al de vrucht van deze prediking? Eén zondaar die zich bekeert. Eén, die uit al die schare het geloof mocht ontvangen? Ja, één! God bewaart Zijn knechten, ondanks alle leed komen ze veilig de stad uit, na gestenigd te zijn. Maar nú de vrucht. Hoe is dat in onze dagen? Is het in *wezen* niet eender als daar te Lystre? Een schare kerkgangers en toch.... zo weinig vrucht. Het geloof is niet aller! Al roert het industrie-Christendom van deze tijd de trom ook nog zo hard: Wij nemen aan, geloven in Jezus! Al duizelt men van al het geloof waarover men hoort spreken, de vruchten wijzen het wel uit dat het een verméénd geloof is en in feite afgoderij met de mens en het menselijk kunnen. De méns in het middelpunt, God er buiten! Eigen

kracht, zélf-geloof! De satan verleidt de duizenden ook nu, in de kerk, en doet hen geloven *dat* ze geloven zonder ooit het werk des Geestes te hebben ervaren dat de lammen doet huppelen en ermee in God eindigen! Dáárop komt het aan! Hoe nodig is het onszelven te doorzoeken en te onderzoeken. De vrucht is vijandschap tegen de zuivere leer, waarbij de mens op het diepst vernederd wordt en God op het hoogst verhoogd. Maar die éne, dáárom was het God te doen daar in Lystre. En zó mochten we opgaan: „Heere, laat het vandaag om *mij* te doen zijn! Bewaar ons voor dat verméénde geloof, dat een geloof is van menselijke productie en waarin het menselijke „*doen*" op de voorgrond staat. God trekt door de prediking van Zijn Woord, toen èn nu! Het kenmerk van dat ware, zaligmakende geloof is dat het *niets* kan uit zichzelf, maar alles door en in God. Dat haar begin is *uit* God en haar einde gaat *tot* God. De mens beproeve zichzelve (niet zijn naaste) maar *zichzelve!*

Zijn Paulus en Barnabas teleurgesteld geweest? Ja èn neen! Enerzijds hebben ze geweend om die schare, die zielen hadden voor een eeuwigheid geschapen. O, hoe gunden zij het die mensen, die blinde heidenen. Immers, 's Konings heerlijkheid is in de veelheid Zijner onderdanen! Aan de satan gunden zij er niet één! Anderzijds, verheugden zij zich in die éne, die het geloof bezitten mocht, dat door Gods Geest gewerkt was tot verheerlijking Gods, want zij wisten het te goed: Dat het geloof niet *aller* is, maar die het van de Vader *gegeven* is!

Geschonken goed!

Zo verlaten zij de stad, die toch, ondanks alles.... ook de stad van *Timotheüs* was! Paulus reisgenoot! (Handelingen 16 : 1).

Het is Paulus die plant, Apollos die nat maakt, maar.... het is God Die de wasdom geeft! Zo was het toen, zo is het *nu!*

In Jeruzalem.... 3000 op één dag! Te Lystre *één!*

Groot is het verschil in hoeveelheid, maar beide waren het vruchten van Gods Geest. *Om 't eeuwig welbehagen!*

De „voorplaat" nodigt naar *Kerk-Avezaath*

Kersentijd!

Pitten netjes op je bordje, mannetje! Kersen voor je ogen, kersen aan je oren, kersen in je mond! En zo gaan van de kersen en kersenetende Kareltje de gedachten naar het land van de kersen.... onze onvolprezen Betuwe.

Maar wat hebben kersen nu met het Betuwse dorpje „Kerk-Avezaath" te maken. Dat willen we u vertellen. In „Kerk-Avezaath" is een groot huis, een vroegere boerderij met stallingen en een grote kersenboomgaard, waar je je buikje behoorlijk dik kunt eten met de heerlijke kersen. Dat kun je ergens anders ook wel, zult u zeggen. Accoord, maar niet op zo'n voortreffelijk gecombineerde manier als juist in Kerk-Avezaath! De eigenaar, de heer G. Heuff Mzn, begon in 1941 van deze boerderij, „Huize Weltevreden", een conferentieoord te exploiteren, dat reeds in vele kringen uit het kerkelijke leven naam gemaakt heeft.

Indien er een plaats gezocht wordt om als vereniging of groep in een rustige omgeving, hetzij in de winter of in de zomermaanden, met elkaar te confereren, dan is dit conferentieoord wel bij uitstek geschikt.

Men heeft er meer dan voldoende bedden, die niet boven elkaar zijn aangebracht, maar gelijkvloers en zelfs voor vacantiegangers, die het nu eens rustig willen doen en anders dan anders, aparte slaapkamertjes voor twee tot drie personen.

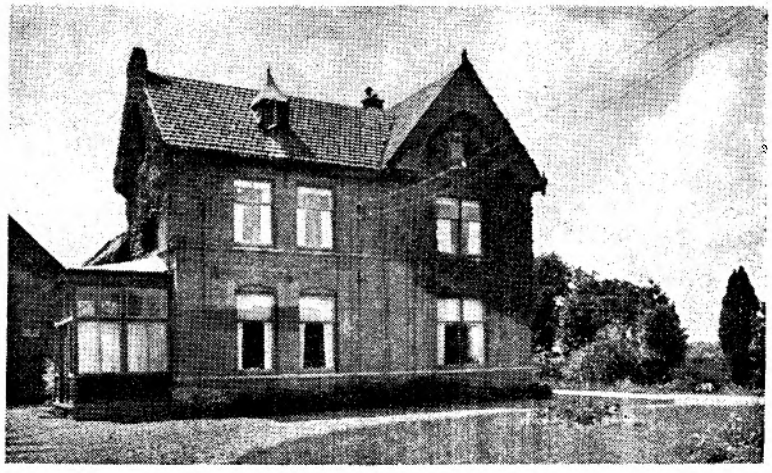
Vaste wastafels en op de gewezen dorsvloer vinden we de prachtig omgebouwde eetzaal met uitgebreid servies. Geen storende moderne dingen, geen hinderlijke muziek, geen wereldse sfeer, maar rust, waarin zich ieder kan vinden.

In de conferentiezaal, gezellig met oranje gordijnen en een frisse bibliotheek, lezen we boven de haard: *„Wees in Wijsheid niet té wijs.... en in Zotheid niet te grijs"*, wat aardig past op het milieu, waarin de heer Heuff zijn gasten wil ontvangen. Zowel met Verenigingen als voor intiem familiebezoek kan men hier terecht om er enkele dagen door te brengen.

De ruime boomgaard biedt heerlijke schaduw en het brede terras overvloedig zon, als die tenminste door de wolken wil komen. De advertentie in ons blad verschaft U alle nadere gegevens. Nu, in de kersentijd, is het misschien de moeite waard er eens een kijkje te gaan nemen en er wat „kilo's" kersen te verorberen, puur voor de smaak, en er mogelijk tevens een afspraak te maken voor het aannaderend vacantieseizoen. Daarom de rijmende titel bij de *eerste van de nieuwe omslag*, zoals die alweer tevens de vooruitgang van *„De Kleine Gids"* wil uitdrukken. Een foto op.... tijd!

Kersentijd!

Daarom.... *De „Voorplaat" nodigt* naar „Kerk-Avezaath"!

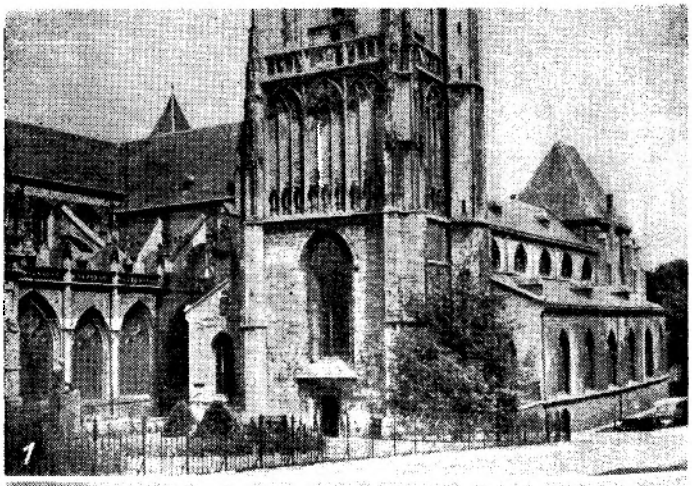
Het Conferentie- en Vacantieoord „Huize Weltevreden" te Kerk-Avezaath

MAASTRICHT – *stad van historische charme!*

De exprestrein van 7.05 uit Amsterdam bracht ons in snel tempo naar het Zuiden. Vijf minuten vóór tien staan we reeds op het perron in Maastricht, het doel van onze tocht. Wij zien in Maastricht voor dit keer niet het centrum van rooms fanatisme en priesterhiërarchie, maar de eeuwenoude historische stad, waarvan de oude wallen en vestingmuren nóg van de glorierijke strijd der vaderen spreken!

Men moet zich in dat Maastricht als protestant niet te veel stoten aan de vele roomse straat- en pleinnamen, maar oog hebben voor de prachtige begroeiïngen dezer oude stadsmuren en oren om te luisteren naar de rijke historie, waarvan zij getuigen. Men laat er zijn gedachten de vrije loop en ziet en hoort er bij namen als „Haet ende Nyt", boven een poort uit 1516, de vijanden en verdedigers strijden en bij de daverende dreun van geschut het licht van de pekkransen voor zijn ogen opvlammen. En dat alles kan in het oude Maastricht gebeuren midden tussen het moderne stadsverkeer en het fraaie gezicht van het moderne plantsoen, dat om en bij die oude muren is aangelegd.

Vérder nog gaan de gedachten terug naar het verleden, toen hier de Germaanse stam der Ambivariten woonden. Toen hier de Romeinen heer en meester waren en er hun sterke „kasteel" bouwden in de gordel der „kastelen", die tegen Noordelijke invallen moesten beschermen. Toen heette Maastricht.... *Trajectum*, en volgens de overleveringen werd hier reeds vóór de komst

1. Rechts de Sint Janskerk, links de roomse St Servaaskerk met een tussenruimte van 6 meter uit elkaar. Symbool? Waarvan?

2. Uitzicht over de stad, richting Duitsland. Rechts op de achtergrond de Maas

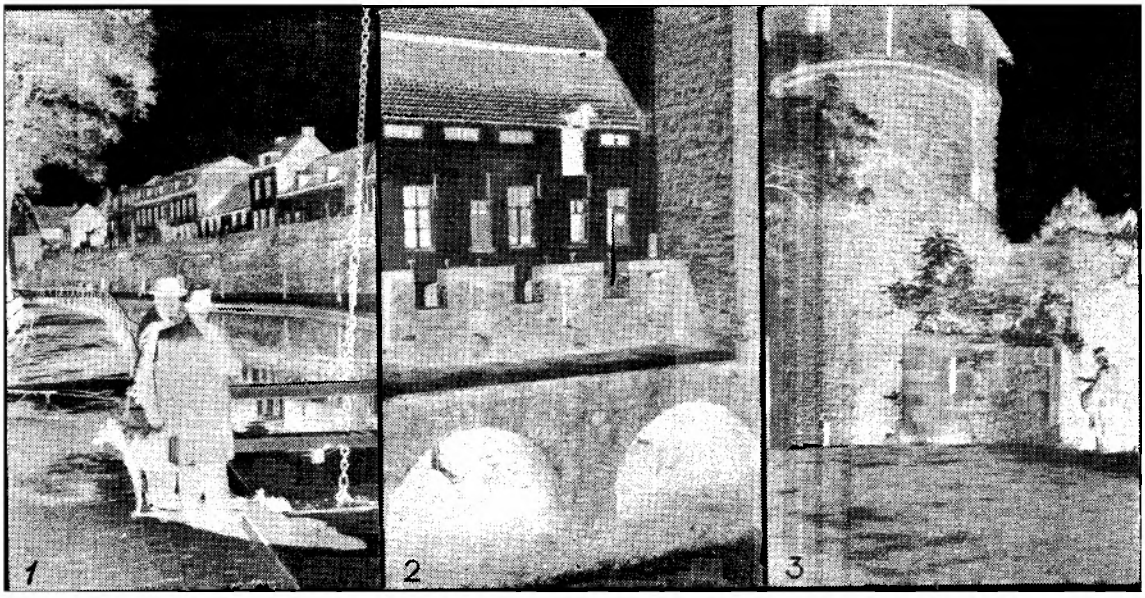

3. Uitzicht richting België. De vier schoorstenen van de E. N. C. I.-fabrieken. Achtergrond de St Pietersberg

I.

De Noorderling, die nooit eerder zijn schreden in Limburg heeft gezet, begint dáár pas aan het buitenland te denken, aan de lage bergstreken van België en het Rijnland.... als hij Zuid-Limburg heeft bereikt, met het centrum, de schone oude Maasstad-Maastricht!

der Romeinen het Christendom gepredikt door Servatius. Men concludeert dit uit de gevonden grafvelden, waarin de urnen (lijkverbranding!) en de sceletten en schedels (begraving!) dooreen vermengd liggen. Dat wijst op een verzet tegen de lijkverbranding, dat dan door de Christenen is gepleegd. Wat die Servatius betreft, hij was bisschop, met zetel in Tongeren (ligt nu nog aan de Maas in België). Reeds negen voorgangers hadden daar hun zetel gehad, maar Servatius beklom de bisschopszetel, toen de Romeinen Tongeren.... *Aduatuca* noemden. Niet gemakkelijk zal deze herder van een kleine kudde het gehad hebben als volgeling van de gehate Nazarener. Het was in die tijd dat de Romeinse keizers de Christenen nog

1. Begin van de oude stadswallen. Let op begroeiing en de oude huizen, die een brok eeuwenoude historie in zich verbergen
2. Een stuk van de muur. Het huis dateert uit 1773. De kantelen en de nauwe schietgaten zijn duidelijk te zien. De rontonden zijn voor dekking der schutters
3. Een der zeer oude gevechtstorens in de muurwal. Zie weer de prachtige, natuurlijke begroeiing, die zonder mensenhanden tot stand komt.

fel vervolgden. Het was ook in *die* tijd dat Arius, de ketter, optrad, en de Godheid van Jezus loochende. Servatius heeft zich met kracht tegen die leer verzet! Hij verlegde later uit veiligheidsoverwegingen de bisschopszetel naar Maastricht-Trajectum en is in 384 daar ook begraven. De St Servatiuskerk is door de roomsen aan hem gewijd. Het is de hoofdkerk van Maastricht. Servatius is door Rome tot heilige verklaard, maar dat doet niets af van 's mans eerlijke bedoelingen, want dat heeft hij evenmin als Paulus en Petrus aan de roomsen verzocht. Dat roomse foefje van heiligverklarine-zonder-permissie-te-vragen is nu eenmaal 'n brutaal stukje van afgodendienst der roomse kerk uit later dagen. Overigens is het met die St Servaaskerk een eigenaardig geval. Op nog geen zes meter afstand van deze kathedraal staat de 75 meter hoge St Janstoren met de Hervormde kerk. Eveneens een prachtig stuk bouwwerk.

Zó dicht opeen gebouwd is wel iets merkwaardigs. De St Servaaskerk is gebouwd in het begin van de 13e eeuw, de St Janskerk begin 15e eeuw. We zijn op de toren geklommen, een moeizaam werkje, waarvan je kuitspieren overstuur raken, maar dat de moeite vanwege het unieke uitzicht overwaard is. Hoe zit dat nu met die zo dicht bij elkaar gebouwde kerken? Na de strijd tegen Spanje en Rome kwam ook in Maastricht de victorie der Reformatie! Toen moesten, op last der stadsoverheid, de roomsen hun parochiekerk of kapel afstaan aan de Hervormden. En zo komt het dat nu nog de altaarlichtjes bij de roomse hostie branden in het zicht van de Hervormde overburen!

Reformatie èn Rome.... zes meter uit elkaar!

We hebben ons een ogenblik afgevraagd: Is dit nu het symbool van gescheidenheid óf.... van *verbroedering?* Het Nederlandse Protestantisme staat in déze tijd wil in het teken van het: „Mené, Mené, Tekel, Upharsin" (Gewogen, gewogen, maar té licht bevonden!). Moge de kerk der Reformatie op haar hoede zijn en terugkeren tot het waarachtig buigen voor Neêrlands God!

Wie de Robinia's ziet bloeien op de zware muren, de graspollen tintelend in het prille morgenlicht ziet uitpuilen van tussen de voegen der stenen, wie de kloostermoppen beschouwt, waarvan deze kerken zijn opgebouwd, kán deze dingen niet los maken van de strijd onzer vaderen tegen het roomse geweld en ziet midden in het roomse Limburg Gods grote daden!

En zó zal hij Maastricht kunnen zien als een stad vol historische charme!

GAUW EVEN BIDDEN!

In mijn jonge tijd heb ik eens aan een Volkstelling meegewerkt. Dat was in Bussum. Mij werd toegewezen een, laat ik het noemen mengeling van arbeiders- en middenstandswijk, waarin ik frappante ervaringen opdeed. U weet wel, op zo'n formulier moet ook ingevuld worden tot welk kerkgenootschap men behoort. Bij het terughalen van de formulieren liet men deze vraag veelal oningevuld, of men had er abrupt „geen" achter geplaatst. Maar daarmede mochten de tellers zich niet zonder meer tevreden stellen. Er ontspon zich dikwijls een geanimeerd gesprek, dat in vele gevallen zeer intiem werd. Wat al droeve omstandigheden kwamen er openbaar, die de achtergrond vormden voor de zgn. kerkloosheid.

Kijk, nu kunnen we over „Evangelisatie" denken zo we willen, maar hier werden we er dan toch maar voor geplaatst! Het is maar van welke kant je zulke zaken beziet. Je voelt je als — laat ik dan maar zeggen — principieel Christelijk denkend mens verplicht daarop dieper met dezulken in te gaan.

Het bidden aan tafel was daarbij dan urgent. Zo half en half beschaamd kwam er uit: *„Ja, ziet u, wij bidden nog wel aan tafel hoor,"* met andere

woorden gezegd: *„Zulke heidenen zijn we nog niet!"*
Maar dat tafelgebed was dan ook het énige waaraan men nog vast hield. Het laatste restje „godsdienstigheid" in zulk een gezin! De camouflage ging soms nog verder en het heette: *„Ziet u, mijnheer, God is te heilig om met onze beduimelde en besmeurde woorden tot Hem te naderen, dáárom bidden we niet."* En dan kwamen de motieven, aan hun kennissen ontleend, waar het toeging als volgt: *„Nu, stilte, laten we gauw even bidden of danken"*. Natuurlijk moeten we dan zúlk bidden afwijzen als oneerbiedig en toegeven dat het in vele gezinnen zó toe gaat. Bidden is en blijft.... staan *op heilige grond!*
We leren onze kinderen vroeg het gebed en later mogen ze een „groter" gebed doen. Maar of ze die gewichtige woorden dan begrijpen? Stellig niet, maar het gaat bij het „kindergebed" om de opvoedende kracht, die er van uit moet gaan.
Eerbied is punt één!
En dan gaat het daarbij om de sfeer die er in het gezin heerst. Wat doet dat *„Gauw even bidden"* dan een gruwelijke afbreuk! Het gaat dikwijls al net zo met het lezen uit de bijbel. „Gauw even een psalm lezen, want.. ik heb geen tijd!" Als onze kinderen daarbij zitten, wat moeten ze dan wel denken van deze heilige verrichting? Laten we het ons in alle ernst afvragen. De grondslag van het later prijsgeven van „alle" godsdienst is vaak terug te leiden tot de wijze en de sfeer waarin het gezinsleven het *bidden* verrichtte.
Ds van Veldhuizen zegt in zijn mooie boek: „Met zes zintuigen de natuur in", „Kijk naar de varkens, die de hele herfst in het eikenbos lopen, zich rond eten aan de eikels, die overal liggen, maar er is er niet één die naar boven kijkt, waar de eikels toch vandaan komen". Ik heb ook eens gelezen van een vogeltje, dat telkens als het dronk uit de plas, het kopje ophief, alsof het wilde danken! In vele gezinnen is het goed aan het vogeltje èn het varken te denken en niet alléén in het gezin, maar ook in de restaurants en in de spoorwagen. Wat hebben we toch veel argumenten voor onze-schaamte-voor-het-gebed! Bidden, juist dáár, is toch ook *belijdenis* doen, telkens wéér opnieuw! *In de wereld!* En *in* die wereld behoren wij elkander op te wekken, gelijk het Paulus ondervond op de Appius-markt, waar Christenen uit Rome hem, de eenzame, stonden op te wachten. Bij deze ontmoeting staat geschreven: *„En toen Paulus hen zag, dankte hij God en greep moed!"* Dat was danken in alle bescheidenheid!
Ook ons gebed in het openbaar kan het middel zijn om anderen, die camouflage-argumenten opwerpen, te helpen en tot steun te zijn.
Het gebed zij ons heilig, in het gezin èn in deze wereld!

Voor onze kleintjes

MET OMA NAAR DE MARKT

Dat was even een verrassing, toen Oma zo onverwachts een week logeren kwam. Moes was aan het pannekoeken bakken, toen er heel hard gebeld werd. En Pimmetje stond in het beslag te roeren. Dat ging zo leuk! Ga jij eens even kijken, Pim, wie daar is, zegt Moes. Ik kan niet bij de pannekoeken vandaan. Dat hoeft Moes geen twee keer te zeggen; met twee, drie sprongen is hij al bij de voordeur. Even gluren door het raampje. 't Is vast Geurt, de melkboer, Pimmetjes vriend. Een hele grote vriend. Elke dag krijgt Pimmetje wat van Geurt. De ene keer tum-tum en dan weer eens een lange pijp drop. En altijd mag Pimmetje een eindje meerijden tot aan het hoekje. Natuurlijk niet als het heel hard regent. Dan wil Moes het niet hebben. Zou het Geurt zijn? Vast. Kom, hij zal maar gauw de deur open doen.
Nee maar, raad nu eens ? ? 't Is niet Geurt, de melkboer, die daar op de stoep staat, maar het is Pimmetjes Oma. Pimmetje is zo blij, hij vliegt haar al om de hals en zoent haar, dat het klapt. Moes kijkt ook even om het hoekje van de keukendeur, met de melkkoker in de hand. Een glimlach komt op haar gezicht, als ze dat tafereeltje ziet. Moes is óók blij, dat Oma er is. Ze gaan met z'n allen in de kamer zitten. En laat nou Moes toch heel de pannekoek vergeten, die ze aan het bakken was. Straks is hij helemaal zwart gebrand. Oma vertelt een heleboel. En Moes en Pimmetje luisteren maar. Rrrrt, daar gaat wéér de bel. Nu zal het Geurt wel wezen, denkt Pimmetje. Hij holt Moes achterna. Ja hoor, daar is Geurt. Hij schept de melkkoker van Moes al vol. Kom maar Pim, dan gaan wij maar weer voor de zoveelste keer, snapt Geurt. Maar Pimmetje schudt heftig van nee. Geurt kijkt verbaasd. Hoe heb ik het nou met je? zegt hij. Pimmetje blijft nee schudden, Ik kan nu niet mee, want mijn Oma is gekomen, zegt hij. Geurt schiet in de lach. Moet je dan op je Oma passen, jó? Maar Pimmetje hoort het niet meer, hij is al lang weer bij Oma in de kamer. Pimmetje is dol op Oma. En die Moes staat weer pannekoeken te bakken in de keuken. De zwartgebrande heeft Moes maar aan de hond gegeven. Niet verklappen hoor!
Oma bleef natuurlijk ook slapen, want ze zou een hele week blijven. En een week heeft heel veel nachjes. Pimmetje kan ze al op z'n vingers natellen.
Het eerste nachtje was al voorbij. Oma stond kant en klaar om een eindje te gaan wandelen. Moes kon niet mee, die moest bedden opmaken, afwassen, eten koken en nog veel meer. Oma wou wel helpen, maar Moes zei: Niks er van, u bent uit! Toen moest Oma wel toegeven. Weet je, wie wel mee kon? Pimmetje natuurlijk, die hoefde geen bedden op te maken en af te wassen. Nee, die kon je geregeld bij Oma vinden. Zelfs Geurt, de melkboer, liet hij wachten. De hele week. Daar liepen ze samen de straat uit. Het kleine handje van Pimmetje in de grote hand van Oma. En Oma die babbelde maar met Pimmetje, net of hij al groot was. Ze gingen het hele plantsoen door. Bij de eendjes bleven ze een hele poos. Oma had wat oud brood meegekregen van Moes, en dat mocht Pimmetje nu voeren, terwijl Oma een poosje op de bank ging zitten, die daar dicht bij stond. Pimmetje schaterde van pleizier, zo leuk ging het. Maar het brood raakte op en Oma wilde weer verder. Zo kwamen ze op het marktplein, waar het vol stond met kramen. Het was marktdag. Dat treft, zegt Oma, dan kunnen wij meteen eens kijken, wat Oma voor je kopen zal, want ze heeft nog helemaal niets voor je meegebracht, hè? Pimmetje kijkt verheugd. Wat zou Oma voor hem kopen? Wil je poffertjes of zo'n roze zuurstok, vraagt ze? Het is raar, maar daar heeft Pimmetje helemaal geen trek in. Pim wordt door de mensen geduwd en op z'n tenen getrapt. Hij moet Oma bij haar mouw vasthouden, om haar niet kwijt te raken. Als ze dan ook weer een beetje uit het gedrang weg zijn, vraagt Oma weer. Wat wou je dan nu eens graag hebben? Opeens trekt Pimmetje Oma aan haar mouw. O. kijk eens.

Oma, kijk eens ! ! Midden op de markt staat een vrouwtje met een grote bos luchtballonnen aan 'n stok. Gele, rode, blauwe en groene. Ze schommelen vrolijk boven haar hoofd in de wind. Wou je zo'n ballon? Alstublieft, Oma. Oma haalt haar portemonnee voor de dag. En het vrouwtje knipt met een schaar de allermooiste ballon af, die er bij is. Een prachtige rode. Trots als een pauw stapt hij naast Oma voort. De ballon wiegt zachtjes boven zijn hoofd. Hè, stapte Oma nu maar vlugger, dan kon hij z'n mooie ballon gauwer aan Moes laten zien. Maar Oma is al oud, ze is nu ook wel moe en verlangt naar huis. Moes had alles klaar, toen ze thuis kwamen, de tafel was al gedekt. En Vader was ook al thuis. Allebei vonden ze het een pracht van een ballon. Laat het touwtje maar niet los als je er mee buiten loopt, want dan ben je hem zo kwijt, wist Moes. Nou maar daar zou Pimmetje wel op passen, geloof dat maar. Maar voor de week om was, en Oma weg ging, was Pim de ballon al kwijt. Even kwam er maar een rukwind en hoepla, daar ging de ballon de lucht in. Pimmetje huilde bijna. Maar Oma wist raad. Voor dat ik wegga, zei ze, krijg jij een nieuwe. Dat was een bof!

TANTE BETSY

Ons nieuwe vervolgverhaal, „De Zegepraal van het Kruis", verplaatst de lezers in de tijd der laatste Macabeërs, éven voor de verwoesting van Jeruzalem en tijdens de overwinning van Titus, de Romeinse veldheer. Het verhaal is spannend en zeer boeiend geschreven en geeft ons een goed beeld van de tijd, direct na de omwandeling van Jezus op aarde. Het is geen „sensatieverhaal", maar het benadert in sobere woordkeus de werkelijkheid van die voor de Joden zo bange laatste worsteling om hun nationaal bestaan. Wij hopen en vertrouwen dat onze lezers van dit verhaal even veel genoegen zullen beleven als aan het voorgaande, dat, naar men heeft kunnen lezen, weldra in druk zal verschijnen.

De zegepraal van het kruis

't Was een wonder-mooie avond in het begin van het jaar 67.

De Oosterse zon neigde langzaam naar de ondergang en de onbewolkte hemel werd zachtjes gekleurd met die tinten, die de nadering van de schemertijd aankondigen.

In de straten van de oude stad Jeruzalem werden de schaduwen langer, doch statig baadde de trotse tempel, dat wonderwerk van Oosterse bouwkunst, zich nog in de gouden gloed der gestreken zonnestralen.

Dit schouwspel, altijd even mooi, herhaalde zich vaak, doch altijd werd het opnieuw bewonderd door stadgenoten en vreemdelingen, Joden en Romeinen, hoewel zij die bewondering niet altijd op dezelfde wijze uitten.

Wie slechts de tempel alléén zag, moest hem ook wel bewonderen en iedere aanschouwer gevoelde aanstonds dat hier het hart der Joodse natie klopte, die natie die eeuwen lang, van Abraham af, zich in de zegenende nabijheid des Heeren had mogen verlustigen, maar die later, pas ruim dertig jaren geleden, haar handen had bevlekt met het bloed van Gods Zoon.

Twee vreemdelingen stonden op die avond op het platte tempeldak en zij leunden tegen de ijzeren staven, met vergulde spitsen gekroond, die het ganse dak omringden.

Verrukt door de luister van het panorama, dat zich daar voor hun ogen ontrolde, spraken zij aanvankelijk geen woord, doch daarna kwamen de tongen los.

Hier lag Sion, de gewijde tempelberg. Aan de voet, ver beneden hen, zagen zij die reusachtige stenen waarmede de helling van de berg bemetseld was en waarvan er niet „één op de andere gelaten zou worden."

Daar ginds, aan de grote weg naar Jericho, en op de Oostelijke helling van de Olijfberg, lag het klein doch lieflijk Bethanië, slechts 3 halve mijlen van Jeruzalem af.

Overal waar het oog zich wendde niets dan heuvelen, palmbossen, weelderige dalen en de vreemdeling, die zich van de diepste indrukken van zulk een beeld niet kon losmaken, kon aanstonds begrijpen waarom de Oosterling, meer dan anderen, zich zo gaarne bedient van dichterlijke woorden en diepzinnige spreuken en zo vaak beelden gebruikt die hij ontleent aan de hem omringende natuur.

Schitterend hè Junius? vroeg een der vreemdelingen, die beiden gekleed waren in de eenvoudigste uniform van de Romeinse soldaat.

Onvergetelijk mooi, hernam de tweede. Altijd heb ik de schitterende paleizen van onze goden te Rome bewonderd, maar die overweldigende pracht zinkt in 't niet bij deze grootsheid, omdat de zon, de bergen,die zilverwitte meertjes en dat frisse groen der olijven er kleur en leven aan toevoegen. Indien ik geen Romein was en indien ik niet geloofde aan de grootheid van Jupiter en de andere goden, dan zou ik Israëliet wensen te zijn en deze tempel vereren met heel mijn hart.

Ja, hernam de eerste weer — de Jood is godsdienstig en ieder die het niet gelooft behoeft alleen maar de Synagogen te tellen in Jeruzalem en dan weet hij genoeg. Eén tempel die alles overtreft, maar daarnevens nog 480 Synagogen, waarin dat levendig en vurig volk naar hartelust kan genieten van alles wat de vaderen hun hebben geleerd en waarbij zij ook niet zelden in de bitterste twisten vervallen.

Ze zijn geestdriftig, Juno! antwoordde zijn kameraad. Geestdriftig in alles, zelfs in hun koophandel. Heb je dat gezien hoe vurig zij hun best doen om hun koopwaar aan de man te brengen? Slechts één uur geleden was hier van de godsdienst niets te bespeuren.

De verkopers van de duiven die geofferd worden en de wisselaars die de Joden van Alexandrië, Antiochië en van elders aan goede munt moeten helpen, nemen geen genoegen met het plein voor de tempel, maar telkens dringen zij binnen het gebouw. Ik heb mij zelfs laten vertellen dat zij eens door de Nazarener verdreven werden, maar ik geloof dat zelfs geen hogepriester in staat is hen te verdrijven.

Jammer dat we hier niet een uur vroeger waren, we hadden dan kunnen horen hoeveel oorverdovend lawaai en gekrijs en geschreeuw zij voortbrengen. Ik geloof echter dat dit het mooie van het schouwspel zou hebben verstoord.

Maar kom, kameraad! zo voegde Junius er aan toe — het wordt tijd dat wij heengaan, want wij kunnen hier deze nacht niet op het dak blijven, [illegible] de Oosterse nachten in dit [illegible] niet nog wel toe. Weldra komt Eleazar, het hoofd van de tempelwacht, en dan zal je kunnen zien dat er niet minder dan twintig mannen nodig zijn om de grote koperen deuren van de tempel dicht te draaien om die te kunnen sluiten.

Goed, hernam Juno, we gaan! Maar pas gisteren kwam je van Cesarea. Heb je nog iets van de opstand gehoord?

In heel Galilea gist het. En ik vrees dat het niet heel lang zal duren of de vlam slaat naar Jeruzalem en heel Judea over. Zie je de toornige blikken niet, die ons elke dag tegemoet worden geworpen? Ik vrees, laat ik dit eerlijk zeggen, dat onze stadhouders en procurators Cuspius Fadus, Festus, Felix en vooral Florus, er geen goed aan hebben gedaan.

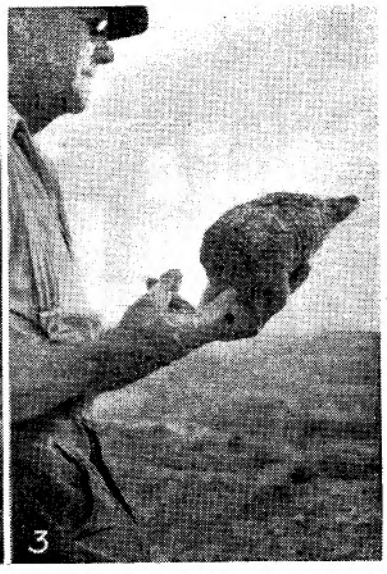
Op bezoek bij een merkwaardig mens

Wel eens van de plantkundige Linnaeus gehoord?
Deze was Zweed van geboorte, maar heeft in Harderwijk (toen Universiteitstad) gestudeerd. Om precies te zijn was dat in 1743! Zijn oudste zoon bleef na het vertrek van Vader Linnaeus in Holland en begon er aan de papierbereiding. Deze familietak heeft zich voornamelijk gevestigd in Uchelen en Beekbergen, waar nu nog papierfabrieken zijn. Om verwarring te voorkomen heeft deze familietak de afkorting van de naam Linnaeus als familienaam aangenomen, zoals we die vinden in de „Flora's" achter de plantennamen, waarbij Linnaeus aangeduid wordt met *Linn.*
Van déze tak nu woont boven op de St Pietersberg bij Maastricht nog een afstammeling, die het bloed van deze grote plantkundige verraadt door zijn liefde voor de natuur. Wij wilden wel eens iets meer weten van deze merkwaardige man en seinden hem vóóruit onze komst! In gezelschap van onze fotograaf liepen wij de kilometers lange, hobbelige grintweg over de Pietersberg. Het was een warme, zonnige dag en de uitzichten waren frappant. Wolkenkoppen dreven statig over en het scherpe licht bood ons een schitterend panorama in de richting van Duitsland en België. Bij het „kapelleke", dat onder een oude eik de devote roomse burger beidde tot zijn „Pater Noster", vroegen wij de weg aan een paar gemoedelijke Limburgers, die ons reeds wisten te vertellen dat wij uit „den Haag kwamen om mijnheer Linn te filmen!" We lachten maar wat en werden weldra gemoedelijk op weg geholpen.... *„'t Is nog een kilometertje of drie, dan heurde ge het wel aan 't spektakel dat z'n honden maken."* We wisten genoeg.... een kilometer of drie! We liepen langs de kalkmergelgroepen van de E.N.C.I. en verder naar het Westen.... tot we in de verte tegen de helling Canne zagen liggen als een parel van kleuren onder blauwe lucht! De gerstvelden glommen in het zonnelicht!
De weg boog af en juist éven om de hoek zagen we het dak van een.... woonwagen en nog wat luttele stappen verder óf.... een oorverdovend lawaai vertelde ons dat we bij Rick Linn waren aangekomen. Het was een gerammel van kettingen en een hees geblaf en gegrom.... enige dozijnen wolfshonden brachten ons.. „Saluut!" Een klein trapje voerde naar een wankel hekje, waarbuiten wij wijselijk bleven wachten op de komst van de man die wij zochten. Hij kwam!
Een vriendelijk uitziend oud heertje, dat gemoedelijk en warm ons tegemoet kwam dalen van het trapje.
Na de officiële voorstelling werd ons al gauw de vraag gesteld of.... we rooms waren? Op ons ontkennend antwoord zuchtte hij verlicht: „Mijne heren, u weet niet wat een protestant hier te verduren heeft tussen die zwartrokken, in alles werken ze mij tegen". Zo was de grond gelegd tot meer vertrouwelijkheid en konden we het domein van Rick Linn betreden.
Vanuit de woonwagen lichtten ons de felle ogen van deze wolfstypen tegen, groen en angstaanjagend. „Niet té dicht bij de wagen komen, heren," was het bevel. We deden dat.... gráág! En in de schaduw van een oude Vlier hebben we toen de heer Rick Linn geïnterviewd.
Emilie van Vreeden, de moeder van Grootpapa Linn was een uitgeweken Hugenote! Later is door huwelijk de familie Linn geparenteerd aan de papierfabrikanten Uitenboogaarth. De

*Rick Linn, **land- en mijnbouwkundig ingenieur en lijnrechte afstammeling van de bekende Zweedse botanicus Linnaeus. Wetenschappelijk gevormd man, kenner van kruiden en hun geneeskrachtige waarde, liefhebber van dieren en fokker van hondenrassen.***

1. Rick Linn met twee zijner honden. Boven Caesar, een afstammeling van de Poolhond. Beneden Nieda, afkomstig van een Russische steppenwolf
2. De heer Linn in gesprek met ons over zijn kruidenstudie
3. ....en zo, mijne heren, rolt men de tabak in Suriname

vader van de heer Linn was fabrikant te Schoonhoven en dreef zaken onder de naam „Linn en Cie". Het was een chemische fabriek, waar de eerste zwavelzure ammoniak gemaakt werd en de geestige opmerking van de heer Linn is op zijn plaats als hij zegt, dat hij als reiziger, met paard en wagen, de eerste flessen poogde te plaatsen, maar ze onverkoopbaar moest terugnemen, omdat de mensen van dat „stinkgoedje" niets wilden weten, maar dat hij zich toch de primeur mag toegewezen zien, de eerste propagandist te zijn geweest voor de kunstmest! De heer Linn is een geestig man, niet grof, maar fijn beschaafd. Zo terloops vertelde hij er tussen door dat de schoenmaat van zijn vrouw 34 was, bewijs, vond hij, dat de pantoffel, waar hij onder zat, niet zó groot was!

In 1898 is de heer Linn begonnen met de kruising van hondenrassen, waarvan hij thans reeds de vijfde generatie heeft.
Hij heeft daarvoor een Russische wolf gekocht en deze met andere honden gekruist en zo verkreeg hij een nieuw type wolfshonden, zeer geschikt voor het africhten tot speur- en politiehond. Ook een Poolhond heeft hij daarvoor gekozen, met het resultaat, dat we in „Caesar" een zijner grootste honden zagen. Op zijn vele reizen, die hij als land- en mijnbouwkundig ingenieur gedaan heeft voor verschillende regeringen, nam hij zijn honden mee. Hij heeft bezocht de landen om de Middellandse Zee, waarvan Sicilië wel de kroon spant. Daar heeft hij de Italianen het stenen bakken uit klei geleerd en het maken van spaumuren, waardoor koude en warmte beter geregeld konden worden. Hij woonde toen in een klein kasteel, dat gebouwd was tegen een grote muur, de *historische muur* genoemd, die 100 meter hoog was en 4 meter breed, en bedoeld was om de invasie der Moren tegen te gaan. Op dat Italiaanse eiland deed hij merkwaardige ontdekkingen. Hij liep eens langs de oever van een stroompje, toen arbeiders netjes voor hem de weelderige onkruidgewassen opzij hielden. Hij dacht dat dit een beleefdheid was, maar het bleek hem dat deze onkruiden bij aanraking zwaar vergiftig waren. Hij onderzocht het en het bleek dat deze gewassen niet van zichzélf giftig waren, maar omdat zij groeiden op *Arcenicumgronden!* Zij verwekten ernstige blaren! Een jong Arabisch veulen was doorstoken door een stier. Het beest zou afgemaakt worden, maar Linn betaalde de prijs van 180 Lire en werd eigenaar van het gewonde dier. Hij naaide zelf de wonden en.... het is het prachtigste Arabische paard geworden dat zich denken laat, zó trouw aan zijn weldoener, dat „Turqué" hem overal volgde. In 1915—1918 was de heer Linn op de berenjacht in Noorwegen, waar hij de huiden verzond aan een Rotterdamse firma.

„En waar is uw kruidentuin nu?" vroegen we, hem interrumperend *„Mijn kruidentuin is héél Nederland!"* was het laconieke antwoord. Wij zagen de bewijzen, dat vele gemeentebesturen deze wetenschappelijk gevormde mens overal vrij toegang gaven tot de meest afgelegen landerijen en bebossingen. En zo bestudeert deze nazaat van de grote kruidkundige Linnaeus de schat van kruiden op hun geneeskrachtige

1. Merkwaardige dingen vertelt Rick Linn

2. De honden kwamen los.. toen beefde even ons hartje

3. Nieda in de aanval! Uitzicht naar België

VIER STAPPEN VOORUIT . . . DRIE TERUG!

In de 16e eeuw werd een Italiaans koopman in de adelstand verheven, omdat hij een pelgrimstocht had gemaakt naar het Heilige Land. Dat hele eind te voet! De vraag rijst: Is dat nu zo iets bijzonders? Dat deden er toen duizenden. Maar, wacht even, niet zoals die koopman! Deze deed steeds vier stappen vóóruit en dan.... drie stappen achteruit. Zo schiet je wel lekker op nietwaar? Ja, in die oude tijd waren er toch ook wel dwazen!

M.

waarde. En wat hij er van vertelde was zeer interessant. Ook in Suriname is de heer Linn geweest en wonderbaarlijk kon hij de tabaksbladen rollen, zoals dat daar door de zwarten geschiedt. In Nederland heeft de heer Linn op vele plaatsen gewoond mét zijn honden en zijn bijen, maar door uitbreidingsplannen moest hij telkens vertrekken. Tot hij op de St Pieter een uitverkoren plek vond in Casterbos, dicht bij de E.N.C.I.-groeven. Maar ook dáár werd hem geen rust gegeven, want bergverschuivingen werden er levensgevaarlijk, waarom hij zich aan de Westzijde van de berg moest verplaatsen tegenover het prachtig gelegen Canne. De heer Linn is nu 75 jaar oud, maar doet nog opgewekt zijn eenzame werk, dat de liefde van zijn hart heeft. Als hij de honden loslaat, dán.... we willen eerlijk zijn, vrienden.... dan beeft ons hartje wel even.... maar één bevel en we wéten het, deze dieren zijn volkomen te vertrouwen.. We horen de namen: Caesar, Nieda, Najaja, Björn, Lajos.... namen die herinneren aan de landen waar ze geboren zijn of vanwaar hun ouders stammen. Als we afscheid nemen, na onze handtekening geplaatst te hebben in het gastenboek, waarin we de namen van vele groten der aarde opmerken, zien we nog het album op de schoot van Prinses Irene, met de hondjes afgebeeld, die Rick Linn hun cadeau deed. Even ontroert het ons, deze eenzame, begaafde mens hier te zien als een afgezonderde onder de mensen, maar wij hebben dan ook tevens begrepen, dat het bloed van zijn grote voorvader spreekt. En die drang is hij gevolgd om in de natuur van Gods schepping de grootheid te ervaren van de blijdschap, die hem dit werk geeft!

Over Canne gaat de zon onder.... blauwe, oranje strepen trekken over de luchten. Als we reeds ver weg zijn op de terugtocht, horen we de blaf van een hond.

We zijn op bezoek geweest bij een merkwaardig mens!

Onze POSTZEGELACTIE

Wat is klimmen toch een moeizaam werk. Maar de uitzichten zijn dan ook dikwijls voortreffeijk. Zo is het ook met onze postzegelactie. We zijn bijna het millioen genaderd.... neen, wacht even, ik geloof dat we er zijn! De stand van zaken was de laatste keer 927.888 zegels. Nu gaan we weer aan het bijtellen en dan zullen we zien of we het halen: Tjipke Holwerda, Driebergen, 1000; Nellie Kroon, ? 150 (het is in orde Nellie); Cornelis van Die, Rijsoord 185; Redactie De Kleine Gids, Utrecht 150; van bevriende zijde via „De Banier" 45000; via Oom Koos 1241; A. S. den Braber, Rotterdam 405 en zilverp.; Epi Veldhuizen, Ederveen 750; Nelly Verkuil, Vlaardingen 1000, capsules en zilverp.; Jaap Driessen, Utrecht 615; Lex Hamen, Amersfoort zilverp.; Gijsje Pluggers, Elst (Utr.) capsules en zilverp.; Marie Beens, Genemuiden 200; Thijs v. d. Welle, De Heen 324; Aartje Smit, Epe 1000; Thijs v. d. Welle, Steenbergen 1010; kinderen v. d. Ds Bogermanschool te Capelle a.d. IJssel 4000; Corneli en Jantje de Witte, 's-Gravenpolder zilverp.; Fam. Bruijn, Amsterdam 166. Dat is dus in totaal 985.084 zegels. Nog is niet bereikt wat we als een „mijlpaal" zouden willen beschouwen, maar we hebben bijna de top bereikt. Allemaal even een handje meehelpen! Dan zijn we er tenminste de volgende keer.

Hartelijk bedankt van

OOM BERT

Mijnheer, doe dat eens over!

Politieagenten zijn verstandige mensen!

Wilt u het bewijs?

Het gebeurde niet zo heel lang geleden in Amsterdam. Een heer stond bij een plein te trappelen van ongeduld.... hij *moest* de trein nog halen. Maar dat scheen nu precies nét te zullen gaan mislukken. Nergens was er een tram te zien richting station! Dan maar een taxi! Maar ook nergens zo'n „redder in de nood" te ontdekken. En de klok draaide maar door en die trein zou vast en zeker op tijd vertrekken, maar zonder die heer! Ha, daar kwam krassend en bellend een tram de hoek om. Zou 't nog net gaan?

Maar.... in 't gezicht van de haven.... vlak bij het Centraal Station, draaide de verkeersagent het bord op „Stop!" Als een kat in benauwdheid stond de heer-met-haast op het voorbalcon en.. sprong.. en vloog dwars door het verkeer naar dat station!....

„Mijnheer ! !"

De stem van de agent schalde en de heer begreep, dat *hij* zo aangeroepen werd en.... keek om!

„Mijnheer, kom eens even terug en doe dat nu eens „netjes" over, wat u „verkeerd" hebt gedaan!"

„Morgen agent, ik moet de trein halen!"

„Mijnheerrr!"

De nadruk op dat woord „mijnheer" was zo sterk, dat de heer niet durfde te weigeren. En hij liep transpirerend terug, maar sprong op de tram, die precies wéér door mocht rijden. Maar dat viel hem tegen. De bestuurder stopte voor de opgeheven hand van de verkeersagent!

Een goedmoedig, maar vastberaden gezicht van de agent verscheen voor 't voorbalcon.

„Mijnheer, wilt u zo vriendelijk zijn, om nu op de juiste manier de straat over te steken?"

Een vriendelijk uitnodigend gebaar van die verkeersagent.... de heer stapte uit en maakte, als een brave jongen, onder het goedkeurend oog van die agent en het smakelijk lachen van het publiek, een keurige overgang over de straat.

Een vaderlijk knikje van die agent en toen.... schoot die heer als een pijl uit de boog op dat station af.

Hij haalde de trein, maar in Hilversum begon hij weer voor het eerst normaal adem te halen.

Ja, verkeersregelen zijn er om opgevolgd te worden.

BRIEVENBUS

De **brievenbus** is nog éénmaal open voor **de letters N, O, P en Q.** Wie nog verzuimde zijn (haar) brief in te zenden, doe het **alsnog.** Dus **vóór D.V. 25 Juni a.s. Nieuwelingen** mogen zich te allen tijde aanmelden, doch **dit** geschiedt steeds **per briefkaart. In elke brief en op elke kaart of enveloppe** worden **alle gegevens** vermeld, zoals: **voornaam (-namen), achternaam, straat, woonplaats en geboortedatum.**

WELKOM ! ! !

Leendert Bakker, Corrie Verspuy, Adriana Corn. en Willy Moen, Kees de Visser. Verder allen, die zich opnieuw aanmeldden.

AFSCHEID ! ! !

Cornelis van Die, Jan van Ravensberg.

Z. V.

Ik herinner nog eens aan:
Betsie de Visser, „Zonneveld", Oostkapelle.
Denk ook eens aan: **Arie Verhagen, Heistraat 38, Sprang-Capelle.**
Hartelijk dank van: **Gijs van Hees, te Zaltbommel,** en van **Thomas van Moort, te Nieuwe Tonge.** Ze waren erg blij met de kaarten en brieven!

CORRESPONDENTIE-ADRES

Aria Cammeraat, Dorpsstraat 73, Moerkapelle, wil corr. met een jongen of meisje van 14 jaar. Tevens wil zij gaarne alle mogelijke kaarten ontvangen, die betrekking hebben op het Koninklijk Huis. Wie wil **haar helpen?**

KAN HET ANDERS ? ? ? JA ! ! !

Voor mij ligt een brief, waarin **een** nicht en een neef mij meedelen, waarom zij **niet meer** mee kunnen doen met de raadsels. Zij schrijven: „.....Oom, ik heb er **veel spijt** van, dat ik niet meer mee kan **doen, mijn broer** eveneens. Oom, mijn Vader is **overleden,** toen hij nog maar 40 jaar was. En **nu is** mijn Moeder met 5 kinderen achter gebleven, waarvan de oudste 14 jaar was. Daardoor heeft Moeder „De Kleine Gids" op moeten zeggen, daar ze het niet meer betalen kon. Oom, we hebben er vreselijk veel spijt van, maar **het kan niet anders....**"
Wie onder onze lezers (lezeressen) met mij van gedachte is, dat het wél anders kan, sture zijn (haar) bijdrage aan: **Administratie van „De Kleine Gids",** op giro 147759, **te Utrecht,** met vermelding: **„Voor onze gratis-abonnees!"** Aan bovenbedoeld adres zal onze „Gids" onmiddellijk weer worden toegezonden en zo nodig zullen er meerdere gratis abonnementen verstrekt worden aan diegenen, die daarvoor in aanmerking komen.

En nu volgt voor onze nieuwe abonnees, die er nog niet mee op de hoogte zijn:

ONS REGLEMENT.

1. In **„DE KLEINE GIDS"** worden regelmatig **prijsraadsels** geplaatst voor **kinderen van 7 t.m. 13 jaar** (de zgn. **„kleineren"**) en voor **kinderen van 14 t.m. 20 jaar** (de zgn. **„groteren"**).
2. De **kinderen van onze abonné's** mogen aan deze opgaven meedoen. **Hun leeftijd** moet echter passen bij de raadselgroep. Kinderen beneden **14 jaar** mogen **onder geen enkele voorwaarde** met de **„groteren"** meedoen. **Omgekeerd mogen** kinderen van 14 jaar en ouder niet meer met de **„kleineren"** meedoen. Meer dan 1 gelijke oplossing wordt nimmer door kinderen van **één gezin ingezonden. Tenslotte kunnen uit één gezin hoogstens 2 oplossingen** worden ingezonden, **namelijk 1 oplossing van** de opgaven voor de **„kleineren"** en **1** oplossing van de opgaven **voor de „groteren". Onder elke oplossing** komt **slechts één naam** voor.
3. Te allen tijde kan men zich aanmelden bij: OOM BEN, Raadselredacteur van „De Kleine Gids", Postbus 2019, Utrecht.
   Deze **aanmelding** geschiedt **uitsluitend per briefkaart.** Denk om **volledig adres, naam,** en **voornaam (voornamen)** en vooral de **geboortedatum.** Elke nieuweling wordt z.s.m. **„Welkom!" geheten.**
4. De oplossingen van de verschillende **opgaven moeten regelmatig worden ingezonden.** Ook al zijn er onvindbare opgaven bij, of raadsels, die slechts gedeeltelijk gevonden zijn. **Steeds inzenden, wat men heeft!!!** Ook gedeeltelijke oplossingen hebben waarde!
5. De **opgaven worden genummerd met een letter en de getallen 1 t/m 6.** Altijd moeten deze **6 opgaven tegelijk worden ingezonden,** nadat het 6e raadsel geplaatst is. De uiterste datum van inzending wordt dan tevens bekend gemaakt en het adres.
6. Op de brieven met oplossingen mag **in de linkerbovenhoek** het woord: **„PRIJSRAADSELS"** niet ontbreken. Op de gewone brieven behoeft dat niet te staan.
7. **Elke inzender(ster) moet, wanneer zijn (haar) letter aan de beurt is, een briefje aan Oom Ben schrijven,** ter kennismaking en voortgezette kennismaking. **Deze briefjes worden alle in „De Kleine Gids" beantwoord.**
8. **Brieven** en **oplossingen** moeten **afzonderlijk** worden ingezonden en beide voorzien zijn van **Naam en voornaam (voornamen), adres en geboortedatum.** Dus **in** de brief en **op** de enveloppe!!!
9. De **Uitslag der Prijsraadsels,** alsmede de **Lijst van PRIJSWINNAARS** komt in het nummer, waarin **opgave 4** der nieuwe raadselserie voorkomt. Telkens **worden minstens 60 prijzen** uitgereikt.
10. Voor iedere **goede oplossing van 1 opgave** worden **10 punten** toegekend. Naar het aantal gemaakte fouten worden 1 of meer punten afgetrokken. Voor één inzending behaalt men dus **hoogstens 60 punten.**
    Door geregeld in te zenden wordt het aantal behaalde punten steeds hoger. Tenslotte behoort men bij de groep, die het hoogste aantal punten heeft en wordt men prijswinnaar. Ieder komt dus vanzelf aan de beurt voor een prijs. Hier geldt het spreekwoord: **„De aanhouder wint".**
11. Kinderen, die wegens hun leeftijd van de **„kleineren"** naar de **„groteren"** moeten verhuizen, krijgen hun reeds behaalde punten naar de volgende groep mee. **De punten blijven hoogstens een jaar geldig.** Wie **een jaar lang géén oplossingen** heeft **ingezonden,** heeft daardoor zijn **punten verloren.**
12. **Wie niet meer mee kan doen of niet meer mee wil doen, behoort zich even af te melden!** De naam wordt dan onder **„Afscheid"** vermeld.
13. Wie het **puntental** wil weten, kan er naar vragen in de **brief,** die in **„De Kleine Gids"** beantwoord wordt. **Rechtstreeks antwoord** is ook mogelijk, indien **postzegel van 10 cent** bijgesloten wordt.
14. **Correspondentie-adressen** en **adressen van zieken** kunnen steeds worden opgegeven. Ze worden zo spoedig mogelijk geplaatst.
15. **Correspondentie over abonnementen, betalingen, premies,** enz. betreffende **„De Kleine Gids"** vallen **buiten het arbeidsveld van de „Raadselredacteur".**

PRIJSRAADSELS

OPGAVE G-5

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

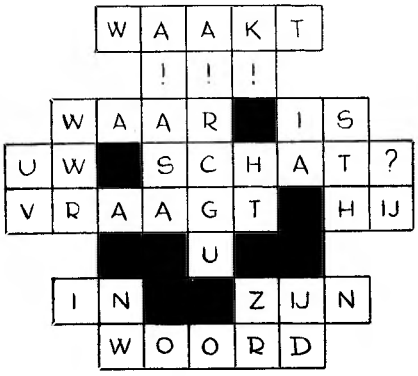
WELK BEROEP ? ? ?

Het strenge beroep, dat ik uitoefen, wordt geschreven met **15 letters.** Het is te hopen, dat ge nimmer met mij in aanraking komt. Ge kunt mij vindij in Lukas. Nummert ge de letters met de cijfers 1 t/m 15, dan is het volgende bekend:
9, 13, 1 is het tegenovergestelde van 12, 14, 5, 6, 7.
Een 1, 10, 4, 15 is een roofvogel.
8, 7, 2, 3, 3, 11, 12 zijn hemellichamen.
Bij de oplossing de **vindplaatsen** vermelden.

OPGAVE H-5

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

ERNSTIGE UITSPRAAK VAN JEZUS

Mijn geheel bestaat uit **36 letters** en is een **ernstige uitspraak van Jezus,** door Hem uitgesproken in de Bergrede. **(Mattheüs 5 t/m 7).**
Van de benodigde 36 letters staan er 33 in bovenstaande figuur.
Bij de oplossing ook de **vindplaats** vermelden.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

„Houdt Koers!"

Hoe gaat het met de „Vierde Werfactie?"
De „nieuwen" sijpelen binnen! Net als de „nieuwe haring", niet in golven nog, maar toch reeds een respectabel getal. Dat kan ook niet, want de meeste abonné-verzamelaars wachten tot ze hun „kantjes nieuwe" in voldoende aantal bijeen hebben, met andere woorden, tot ze hun „zee'tje" hebben afgevist! Maar de eerste honderden zijn binnen en dat voorspelt veel goeds.
En nu ontvangt u „De Kleine Gids" alweer in een nieuwe, verbeterde uitvoering. Elk nummer krijgt nu een nieuwe foto, dat is 24 mooie foto's in het jaar. Dit zal natuurlijk de abonné-jagers helpen hun „buit" gemakkelijker te vangen. Maar we hebben goede hoop dat we de duizend wel halen en dan.... u weet het allen, jagers èn buit, dan gaat er een bleekneusje de gezonde lucht in! Het is dus daarom alléén al de moeite wel waard!
En zo wordt „De Kleine Gids" ons.... *familieblad!*
Doorwerken dus èn.... koers houden!

Redactie

Huize „Weltevreden" KERK-AVEZAATH

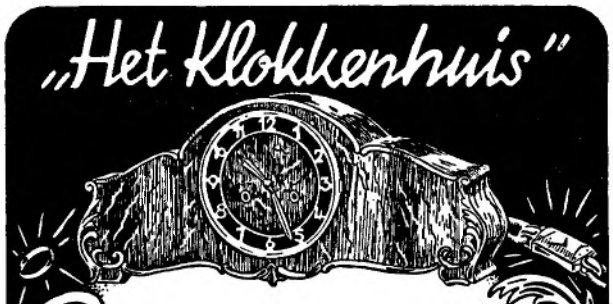
SPECIAAL OORD EN CONFERENTIE-PLAATS VOOR
VACANTIEGANGERS - SCHOLEN - VERENIGINGEN

Zo langzamerhand gaat U plannen beramen waar U met Uw vereniging dit jaar heen zult gaan. De door U gestelde verlangens zullen vermoedelijk zijn: geen luxe, geen kostbare hôtels, niet naar zee, bos of hei, zoals voorheen, doch echter wèl echt gezellig een knus onderonsje, wat comfort, een gelegenheid vanwaar men aardige wandelingen kan maken, doch ook waar men echt vrij is in doen en laten, waar men ongestoord orgel en piano kan spelen en bij minder goed wandelweer uit een aardig bibliotheekje een boek kan pakken om in een hoekske bij de open haard enige ogenblikken te vertoeven. Zie daar Uw verlangens. Het conferentieoord „Weltevreden" te Kerk-Avezaath nabij Tiel kan aan deze verlangens voldoen. Het Huis heeft electrisch licht, eigen waterleiding, een aparte eetzaal en een afzonderlijke conferentiezaal, 90 bedden, verdeeld over 10 twee-persoonskamertjes, enkele kleine zolders, enige één-persoonskamertjes.
Vermoedelijk hebt U nog nimmer met Uw vereniging een bezoek gebracht aan de bloeiende Betuwe, want de bloembollenvelden trokken tot nu toe steeds Uw volle aandacht.
Vanuit Kerk-Avezaath kan men een bezoek brengen aan Tiel (Waal of sluiswerken), Wijk bij Duurstede (molen Ruysdael), Buren (Weeshuis), wandeling Zoelense bos (kasteel Soelen).
Ook in de kersentijd is het niet kwaad „Weltevreden" te bezoeken, ook dan kan men één of meer dagen alhier doorbrengen en zich te goed doen aan lekkere, sappige, Betuwse kersen, want vlak achter het conferentieoord „Weltevreden" bevindt zich de kersenboomgaard.
Wat wilt U nog meer! Ook is „Weltevreden" vanwege zijn landelijke, rustige omgeving zeer geschikt voor conferenties. Het Huis beschikt over veel ruimte.
Het heeft busverbinding met Tiel, Culemborg, Geldermalsen en zelfs met Rhenen.
De conferentieprijs voor meer dan één dag is: warme maaltijd *f* 2.—, Broodmaaltijd *f* 0.75, Logies *f* 0.50, koffie en thee inbegrepen. Dekens en lakens zelf medebrengen, doch zijn ook te huur.
Het Huis is doorlopend geopend. Mocht U nadere inlichtingen wensen, deze worden gaarne verstrekt.

G. HEUFF Mzn - *Huize „Weltevreden" — Kerk-Avezaath*

TELEFOON K 3448—232

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie een extra korting!

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

TER PERSE:

Derde vierduizendtal van

De Bijbelse Geschiedenis

aan onze kinderen verhaald

door **B. J. VAN WIJK**

met een voorwoord en aanbeveling van Ds G. H. KERSTEN

Leverbaar met circa twee maanden.

Deze derde herziene en vermeerderde druk zal in plaats van in twee banden, thans

in één zeer luxe prachtband

verschijnen, royaal formaat, op prima wit, houtvrij, papier gedrukt en rijk geïllustreerd, waaronder vele kunstdrukplaten in vierkleurendruk uitgevoerd.
Teneinde deze prachtuitgave binnen ieders bereik te brengen, hebben wij de prijs **sterk verlaagd,** n.l. van *f* 20.— tot slechts **f 15.—** totaal,

bij betaling in zes maandelijkse termijnen van *f* 2.50

òf **f 13.50** bij betaling ineens

Bij elk boek ontvangt men g r a t i s een in vele kleuren uitgevoerde kaart van Palestina op zwaar papier gedrukt, met toelichting.

DE Bijbelse Geschiedenis voor ONZE kinderen

Ds Kersten schreef in zijn voorwoord o.m.:

„....Bovenal waardeer ik de zuivere leer, die in dit „boek doorstraalt en in elke les de kinderen op het ene „nodige wijst, dat gekend moet worden ter zaligheid...."

BESTELBILJET

Naam: .....

Adres: .....

Plaats: .....

verzoekt bij verschijning toe te zenden ..... ex. van de Bijbelse Gesch. à *f* 15.— (zes term. à *f* 2.50) of *f* 13.50 (betaalbaar ineens)

UITGEVERIJ „DE BANIER" — UTRECHT
POSTBUS 2019 GIRO 147759

De Kleine Gids

UIT DE BIJBEL

DE OPROERLING HERKEND!

(Richteren 12 : 1–7)

De Efraïmieten zijn boos!
Ze komen in opstand tegen de wettige overheid. Jeftha de Gileadiet was door de Gileadieten gevraagd hen tot een Overste te willen zijn om hen uit de hand van de Ammonieten te verlossen. Eerst hadden ze hem verstoten, omdat ze hem niet wilden erkennen als hun eigen broeder, maar nu, in de nood, gaan ze tot hem en smeken hem hun aanvoerder te willen zijn. En Jeftha, wie het bittere lot van zijn volk na aan het hart ligt, stemt toe, als ze beloven hem dan ook na de strijd als hun wettige Overheid te erkennen.
Zo roept hij het volk op tot de strijd. Hij zendt boden tot de koning der Ammonieten en zegt hem: Ga uit dit land, want het is uwer niet, want Israël heeft het van Jehova gekregen, daarom vertrek! En zo niet.... de Heere richte tussen de kinderen Israels en tussen de kinderen Ammons.
Daarmede is het dan de strijd des Heeren!
Toen kwam de Geest des Heeren op Jeftha....! Daarmede is hij wettig van God tot Israëls richter geroepen. Hij strijdt en overwint en verlost uit de hand hunner vijanden. Zo mag dat afwijkende volk opnieuw de trouw Gods ondervinden.... In Israël is vreugde!....
Maar ziet, Efraïm benijdt Manasse om de overwinning. De stam van Manasse woonde ook in Gilead. De Efraïmieten kwamen in opstand tegen Jeftha, de wettige Overheid! Dat was oproer! Ze wilden Jeftha en zijn huis met vuur verbranden. Waarom? Omdat zij, volgens hun zeggen, niet door Jeftha opgeroepen waren tot de strijd. Ik heb jullie geroepen, zei Jeftha, maar jullie wilden niet meedoen. Ja, zo gaat dat, toen er buit was te behalen, toen hadden ze ook wel mee willen doen. Nu zijn ze wangunstig op de zege van hun broeders. „Kijk eens," zei Jeftha, „toen ik zag dat jullie ons hier maar rustig in de ellende liet zitten en de vijanden over ons heersen, zijn de Gileadieten tot mij gekomen en ik heb hen op 's Heeren bevel aangevoerd in de strijd tot de overwinning. Waarom zijn jullie dan niet blij om die verlossing des Heeren, maar komen hier als oproerlingen tegen het wettig gezag?"
Het werd ernst, bittere ernst! Jeftha zal het van God verkregen gezag handhaven en recht doen aan deze opstandelingen. De strijd ontbrandt, nu tegen het eigen volk. En die slag kwam, bitter en hard. God was ook nu met Zijn uitverkoren knecht.... de Efraïmieten werden als oproerlingen verslagen. Ze vluchtten en poogden zich te redden door snel de Jordaan over te steken, maar de doorwaadbare plaatsen waren reeds bezet door de overwinnaars.
Zie daar komen de vluchtelingen: *„Halt, jullie bent vluchtelingen van Efraïm!"*
„Dat is niet waar!", was het antwoord. Ze logen! Maar geen leugen baatte hier.
„Zeg dan eens Schibboleth." Dat was het wachtwoord, maar die van Efraïm konden de sch niet uitspreken en zeiden: *Sibboleth!* Het leek er precies op, maar er ontbrak wat aan. Het was niet zuiver en juist voldoende om de leugen te ontdekken en de spreker als een der oproerlingen en vijanden te ontmaskeren. Dan sloeg het zwaard toe.... rechtvaardig en hard. Zo vielen er 42.000 mannen. Met de leugen op de lippen.... als vijanden van het wettig gezag!
Zonen van hetzelfde huis. Werden ze om hun spráákgebrek gedood? Neen, dáárom niet, dat hadden ze altijd gehad. Dat wisten de Gileadieten wel. Maar het maakte hen openbaar als.. *vijanden!* Ze wilden zich redden met een.... *leugen!* Wie vijand is van Gods gezag zal door Zijn wrake getroffen worden.
Is het zo niet in geestelijke zin?
Wee de oproerlingen tegen Gods gezag.

God zal Zijn wraak ontdekken
voor hun ogen
Straks gloeit de lucht door
't vlammend bliksemlicht
't Is God die spreekt; Hij
dondert uit de hoge,
En jaagt de schrik Zijn haat'ren
in 't gezicht.
(Psalm 2 : 2)

Wij zijn onderdanen of.... oproerlingen!
Hebben wij ons al door genade met schuldbelijdenis tot die betere Jeftha gewend? Of gaat ons de ellende van Sion niet aan? Ja, wel willen delen in de buit, maar niet de lust tot de strijd. Geen strijd, weet het, dan ook geen overwinning, geen deel in de buit. We kunnen, zo 't schijnt, als zonen van hetzelfde huis leven, met de schijn het wachtwoord te kennen dat toegang geeft tot de veiligheid, tot het behoud des levens. Maar juist dat éne, schijnbaar zo kleine Sibboleth. We kunnen roepen: Wij zijn kinderen des Verbonds, maar de rechte kennis van het wachtwoord van de Veldheer ontbreekt ons. Daarin komt onze leugen openbaar. Juist daar, waar wij meenden ons leven te kunnen redden.... bij de overtocht! O, die Jordaan des doods! Hoevelen zullen daar vallen onder het zwaard van Gods heilig recht, van Zijn oppergezag.... omdat hun spraak openbaar maakt *vijanden* te zijn. Dat „Schibboleth", het wordt geëist van elk die de overgang moet doen. Dan komt openbaar, hoe we met onze leugens trachten te omzeilen, of we vriend of.... vijand zijn. Of we *achter* Jeftha strijden of.... *tegen* hem. We mogen geen vergelijkingen maken met deze geschiedenis, want we komen zo spoedig tot dingen die niet bedoeld worden. Maar de geestelijke achtergrond mogen we wel op ons zelf toepassen in het zicht van Gods heilige rechterstoel. Zijn wij niet allen van nature oproerlingen? Pogen we niet zo veel ons mogelijk is bij het naderen van de dood, ons zelf te redden van de wraak der Goddelijke gerechtigheid? Zoeken we ons niet gedurig maar weer van de leugen te bedienen om zo het kon God te misleiden? Dwazen die we zijn. Met een leugen op de lippen reizen we brutaalweg de overgang naar de eeuwigheid tegemoet. Dat is oproerlingen eigen.... dwaasheid en brutaliteit! Wat geven we er al niet voor om de schijn te wekken dat we onder de schare van Jeftha behoren, terwijl we de taal van Jeftha's strijders niet kunnen spreken. We wagen het wel met dat kleine(?) verschil. Denken we er om, het komt op de juiste uitspraak aan! Dat zal aan de overgang getoetst worden! Dat schibboleth is een schibboleth des Heiligen Geestes! Dat doet ons kennen als onder het gezag van Jeftha te zijn gebracht. De Gileadieten waren onder dat gezag met schuldbelijdenis gekomen vanwege hun verstoten van hem. In zijn Richterschap, waartoe hij van God geopend was, was Jeftha een type van Hem Die komen zou om Zijn

volk te verlossen van het geweld der vijanden. Zijn strijd was dáárin een type van de strijd van Sions Koning. Zij die het Sibboleth spreken, strijden tégen Hem. Dat moet ons geleerd worden door Gods Geest. Van vijanden moeten we hier gemaakt worden vrienden des Konings. Welgelukzalig zulk een volk. Zij zullen eenmaal mede oordelen over Zijn en hun vijanden. Ze hebben zich Hem onderworpen en Zijn Hem gevolgd in de wedergeboorte tot de voleinding aller dingen. Dan zullen zij met Hem zitten en als koningen heersen in alle eeuwigheid. Maar die Hem weigeren als Koning te erkennen zullen daar, bij de plaats des onderzoeks, als vijanden neergehouwen worden.... al is hun spraak schijnbaar welluidend.... het komt openbaar door, ja juist door dat sibboleth.... dat ze vijanden zijn!
God doe ons haasten.... want de slag komt nader.... is mogelijk *heden* reeds daar. Dan zal het klinken: Spréék, gij die van Efraïm komt. spreek en zeg.... *Schibboleth.*
Misschien kunt ge met uw sibboleth velen bedriegen. Uzelf allermeest! Mogelijk bemerken zelfs zij, met wie ge dagelijks omgaat, niet dat allesbeslissende klankverschil.... ja, misschien roemt men u boven uw graf als een van Gods Geest herboren Christen.... de wijzen onderscheiden zelfs de dwazen niet. Maar de overtocht komt! Onherroepelijk! Al raden u de wijzen dán nog met een gunnend hart in dwaze raad tot de verkopers te gaan.... ach in de nacht, als de winkels gesloten zijn, het zal niet baten.... de poort is voor u dicht. Want Hij erkent uw sibboleth niet voor het *schibboleth Zijns Geestes.* Hij heft het zwaard op en slaat hen dood die niet gewild hebben dat Hij Koning over hen zou zijn. Nóg is het 't heden der genade, nóg is het Schibboleth door genade te leren op de school des Heeren.... nóg is het niet té laat!
Dat God ons ontdekke éér we de overgang moeten maken, want gewis....—in het sibboleth wordt de oproerling herkend!

Doorgrond en ken mijn hart, o Heer'
Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproef me en zie of mijn gemoed,
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt.
En doe mij toch met vaste schreden
De weg ter zaligheid betreden.

Meester Vaartjes op de „Sibajak" ❺

Van Colombo zijn we afgevaren rechtstreeks in de richting van het einddoel van onze reis: Australië. Voor we Fremantle, de haven van Perth, binnenvaren, nodigt de kapitein ons allen uit tot 'n afscheidssamenkomst op het dek, vlak voor 't laatste diner. Mijn vrouw is maar even gebleven, om de jongens niet te lang in de hut achter te laten. Ik bleef op 't dek en liet tussen alle geroezemoes mijn ogen dwalen over Fremantle, met op de achtergrond de mooie stad Perth, aan de Zwanenrivier, beroemd om zijn zwarte zwanen.
Plotseling krijg ik van een dame een wenk, die blijkbaar betekende: „Mijnheer, gaat u zo spoedig mogelijk naar uw hut." Daar moest dus wel wat aan de hand zijn. Iets vlugger dan gewoonlijk ga ik er naar toe, trek de deur open en vind er, tot mijn verbazing, twee roodhuiden met angstige gezichten boven op een koffer. En huilen zonder eind! Hun handen rood, kleren rood, wangen en voorhoofd rood. Zo had mijn vrouw de bengels gevonden in de hut. Bij de eerste aanblik dacht ze, dat de knapen vol bloed zaten. Geen wonder, dat ze hevig geschrokken was. Maar met een enkele blik op 't tafeltje zag je, dat de jochies een flesje rode inkt hadden opengemaakt. Hoe mooi je met kleurtjes kon werken, hadden ze van „pappie" al dikwijls afgekeken. Wat hadden ze zich beschilderd.
Maar 't ergste was: Ze hadden er ook wat van gedronken. Gelukkig echter wees een onderzoek uit, dat de inkt niet schadelijk was en gemakkelijk met water en zeep te verwijderen was. Bleef 't nu maar voorlopig bij dit spelletje, dan was 't nog wel te dragen, maar de „heren" verzonnen telkens wat anders. Ja, ja, vijf weken opgesloten op zo'n schip valt ook niet mee.
De volgende dag hebben ze hun aanval gericht op mijn mooie wekker. Even proberen....!! Even openmaken....! Oooohh.... wat zitten die wijzers los! Kijk nou, daar liggen ze er al af! Wat zal „Pappie" boos zijn.

Een dag later smeren ze de hele vloer in met vaseline. Doet „Mammie" toch óók elke week. Wat zal Mams blij zijn, dat we ze zo helpen. Krrr.... de deur gaat open. Ha, daar komt paps binnen. Merino wil juist vertellen, hoe ze gewerkt hadden.... Bons.... daar ligt pappie languit over de vloer. Wat was dat 'n dreun....
Enfin, Australië is in zicht. Daar ligt Fremantle, de haven van Perth.
Direct valt het ons op, dat de havenarbeiders „staken". Het scheepsvolk moet nu zelf de kisten en koffers uit het ruim halen. Wij behoeven dit niet te doen, want hier gaan wij nog niet van de boot af.
Wel gaan we even aan wal, om de stad te bekijken. We lopen met zomerse kleren aan, al is het hartje winter. Maar van kou merk je hier niets.
Op de hoeken van de straten zie je stapels nieuwsbladen liggen. Niemand erbij. Wil je een krant hebben, dan pak je er één weg en je legt je „pennies" in een bakje of boven op een krant. Zo zien we ook een bouquetje bloemen liggen op een brievenbus. Niemand neemt iets weg. Vreemd en toch gezellig.
Auto's van 't jaar 1952, maar ook Fordjes op „hoge poten" van 25 jaar terug. Fietsen met naar boven gekeerd stuur, je weet wel, die zo naar voren kijken, een slag naar boven gedraaid.
Dan varen we van Perth naar Melbourne. Alle meubels in de eetzaal en in de rooksalon worden met zware touwen vastgesjord. Onmogelijk om te blijven staan. We kijken elkaar aan met: Houd je goed vast, anders ga je tegen de vlakte. Een stuk van de reling wordt finaal weggeslagen. Glazen en borden vallen in stukken. 't Schip vaart met de kop in de golven. Wat een storm! Zo iets heb ik nog nooit meegemaakt.
's Jonge, 's jonge, wat hebben die golven een kracht. Wat zijn ze kwaad.
Maar wat is de zee in zijn woestheid dan overweldigend mooi!
Gelukkig, we zijn er.
Ook hier staking.
We hebben onze bagage zelf van boord gesleept en met een soort kruierskar op twee wielen naar de loods gebracht. 't Ging best.
Douane onderzoek, formaliteiten!!!
Dan eindelijk, om 11 uur 's avonds, gaan we per dubbeldekbus naar 't station, en na een treinreis van 6 uur komen we in ons emigrantenkamp aan.
Weg Holland, voor goed weg. Maar nooit zal in ons hart verdwijnen de liefde voor dat kleine, mooie land aan de Noordzee, dat ons zovele jaren droeg.

H. V.

Inktvissen IN DE WATEREN VAN YERSEKE

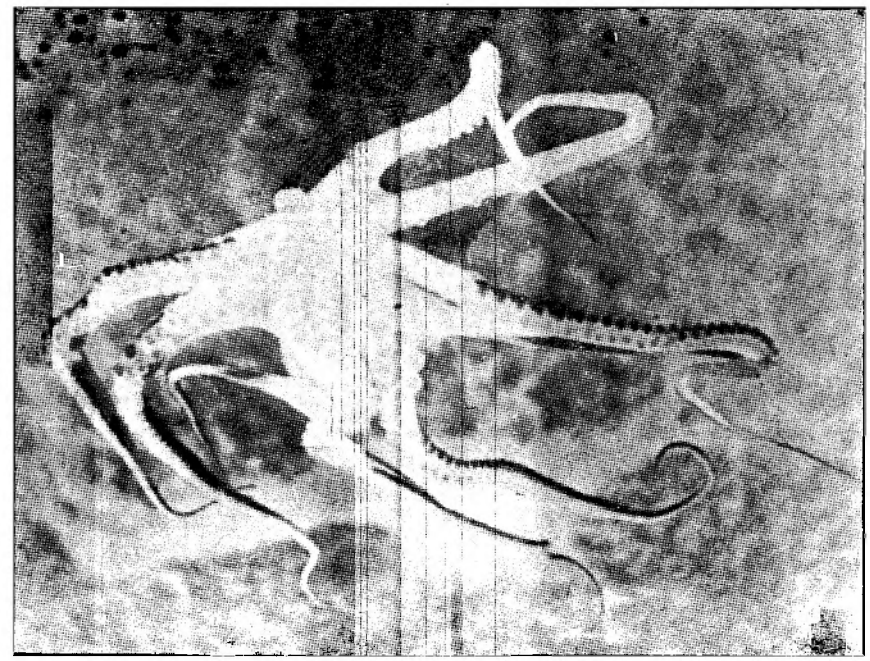
Een klein krantenberichtje bracht begin Juni, de voor kreeftenvisserij in Yerseke onprettige tijding, dat een invasie van de gevreesde inktvissen de kreeftenvangst bedreigde....

Zo'n klein berichtje kan aanleiding zijn er eens iets meer van te schrijven. We willen hopen dat die inktvissen-aanval-op-de-kreeften, daar in Yerseke, nog wat meevallen zal. Vooral de jonge kreeften met hun nog zachte delen zijn veelal de gewenste prooi. We willen iets meer van die inktvissen vertellen. Dan zal het duidelijk zijn, welk een groot gevaar de visser er in ziet.

De latijnse naam voor deze eigenaardige vissen is: Octopus vulgaris. Ze leven in de Atlantische Oceaan, de Middellandse Zee, de Rode Zee, ja tot in de Indische zeeën, tot bij Japan en zelfs in de Grote Oceaan. Dit dier leeft het liefst op de rotsachtige bodem, waar het zich in gaten en spleten verbergen kan.

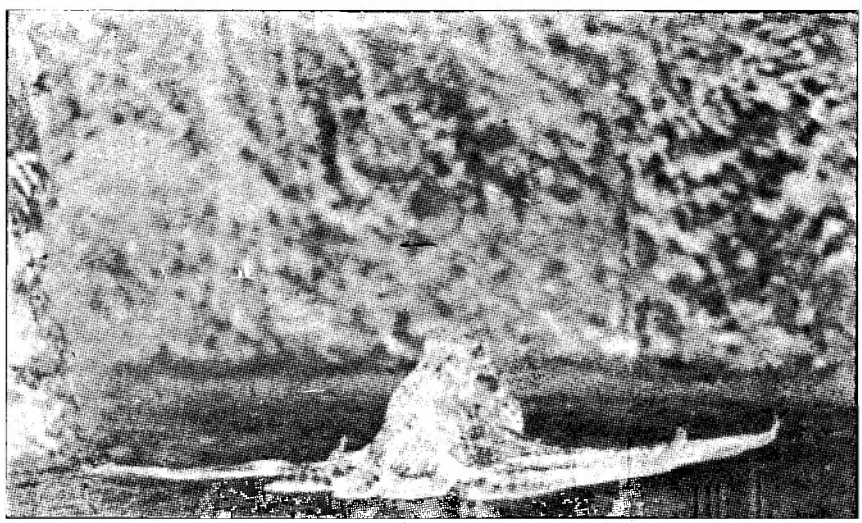
Kan het zulke natuurlijke bergplaatsen niet vinden, dan maakt het deze zelf, door zelfs stenen met zijn lange grijparmen, die zijn mond omgeven, beet te pakken en op een hoop te werpen. Daar ligt hij dan verscholen en loert met het scherpe oog op de prooi als een roofridder in zijn roofslot.

Plotseling springt of liever stoot het dier zwemmend te voorschijn en

Duidelijk zijn de acht lange armen te zien. Zwemvliezen verbinden deze. Links boven de ademtrechter!

De inktvis met uitgespreide armen op de bodem. De witte vlek rechts onder de kop is de trechter, waaruit het ademwater in en uit stroomt. De Bretonse vissers herkennen daaraan de schuilplaatsen en halen ze met hun scherpe haken te voorschijn

stort zich op zijn prooi. Ontsnappen is bij zo'n monster, dat met acht lange armen, met zich onfeilbaar vasthechtende zuignappen, voorzien is, vrijwel onmogelijk. Een héél sterke krab of kreeft kan wel eens zó hard aan een van die armen knijpen, dat de inktvis loslaat en een goed heenkomen tracht te vinden, maar in de meeste gevallen moet de gevangene het loodje leggen. Het dier wordt verlamd door een giftig speeksel, dat zelfs de meest hermetisch gesloten mosselschalen voor de inktvis binnen zeer korte tijd toegankelijk maakt.

Na korte tijd ziet men het monster de onverteerbare resten, schelpen of pantsers, weer uitspuwen. Opnieuw gaat hij op de loer liggen. De grauwe tint van het lichaam gaat geheel schuil in de omgeving, maar de lange rijen zuignappen op de armen zijn bereid vast te houden, wat ze grijpen kunnen, en de kaken, als een papegaaisnavel zo fel en scherp, verborgen in de mond, wachten op nieuwe prooi. Inktvissen zijn eigenlijk weekdieren, net als de slak. De beroemde inktbuidel, gelegen in de mantelzak, vermag met zijn geconcentreerde pikzwarte inhoud de gehele omgeving zwart te bewolken, waardoor de inktvis zich bij gevaar aan het oog van zijn vijanden onttrekt. Achter dit „rookgordijn" is een snelle en onbemerkte vlucht mogelijk. Het gewoonlijk grauwe dier kan zich prachtig aanpassen aan zijn omgeving, ook wat de kleur betreft. Dat is juist zo gevaarlijk, Het kan, wanneer het zich op zijn prooi stort, of als het in opgewonden toestand verkeert, plotseling prachtige bruine, rode en gele tinten gaan vertonen, ja tenslotte pikzwart worden, je zou zeggen zwart van kwaadheid! De kleurstoflichaampjes in zijn huid zijn in staat zich actief te bewegen en

meer of minder van hun kleuren te vertonen. Zo is het dier in staat tot snelle en levendige kleurwisseling, die de verwondering van die het ziet moet opwekken, al willen we daarmede niets goeds van die kreeftendieven zeggen, bang als we zijn dat onze Yerseker lezers boos worden! Het is een bewijs dat het dier, door kleurwisseling, zich aanpassen kan aan zijn onmiddellijke omgeving, wat een te groter gevaar voor de prooi oplevert. Hoe dit dier weten kan wélke kleur het in bepaalde omstandigheden moet aannemen, is een voor de wetenschap onopgelost raadsel. Het zijn gevaarlijke gasten in de kreeftenbassins en we hopen dat ze niet te veel schade zullen aanrichten in Yerseke. Onze hartelijke wens is dat ze daar gauw met de Noorderzon zullen vertrekken!

Voor onze kleintjes

EEN MIDDAGJE UIT

Hans en Mientje zijn de kindertjes van de dokter.
Ze wonen een klein eindje buiten het dorp.
Hans gaat al naar de grote school en Mientje op de kleuterschool. 's Morgens gaan ze samen de deur uit; Moes kijkt hen dan achterna en roept: Steeds aan het kantje lopen, hoor!
Maar nu, nu is het Woensdagmiddag, en dan is er geen school. Wat hebben die twee daar naar verlangd! Vader heeft immers beloofd, dat ze mee mochten in de auto. En nu is het dan zover. Ze voelen zich in de auto verschrikkelijk deftig. Mientje heeft haar Zondagse jurkje aan. Ze strijkt het netjes glad over haar knietjes. Waar zou Vader hen naar toe brengen? Ze rijden langs bomen, weilanden en boerderijen. Hans kijkt aan de ene kant door het raampje en Mientje aan de andere kant. Wat ze daar allemaal wel zien? Een moederschaap met haar kindertjes en zelfs een klein paardje. Wat lief, die kleine diertjes! Bij een grote boerderij stopt de auto. Hier zijn wij, waar we wezen moeten, zegt Vader. Hier mogen jullie heel de middag spelen. Is dát niet fijn? De boerderij glimt je tegen. De stoep is geschrobd en het pad naar het hek is geharkt. Het is haast jammer om over die keurige rechte streepjes te lopen.

Hans wil dadelijk alles bekijken. Hij is al de beste maatjes met de boer. Hij heeft er niet eens erg in, dat Vader al weer weg is. Het is geweldig, zoveel als die Hans durft. Hij durft op de rug van het paard te zitten, als de boer hem optilt. Mientje is een echte bangerd, hoor! Ze durft nog niet eens dicht bij het schot te komen, waar de biggetjes achter zitten. Ze doen niks, zegt Hans, kijk maar, en hij steekt zijn hand ver uit om een biggetje te raken. Maar als het grote varken ook wat dichterbij komt, trekt hij toch gauw zijn hand terug. Dan gaan ze naar de kippen kijken. Er zijn ook kuikentjes. Daar is Mientje niet bang voor. Ze gaat op haar hurken bij de kippenren zitten. Wat zijn dat vlugge diertjes! Zo geel en zacht als ze zijn; net dons! Tok, tok, tok, zegt de grote kip en dan opeens kruipen ze allemaal onder haar vleugels weg. Dan gaan ze maar wat op het grasveld spelen met het geitje. Ze doen krijgertje. Het geitje doet ook mee. Mè.... mèèè, mekkert het. Wat zijn jullie voor druktemakers? Maakt dat je van mijn grasveld afkomt!

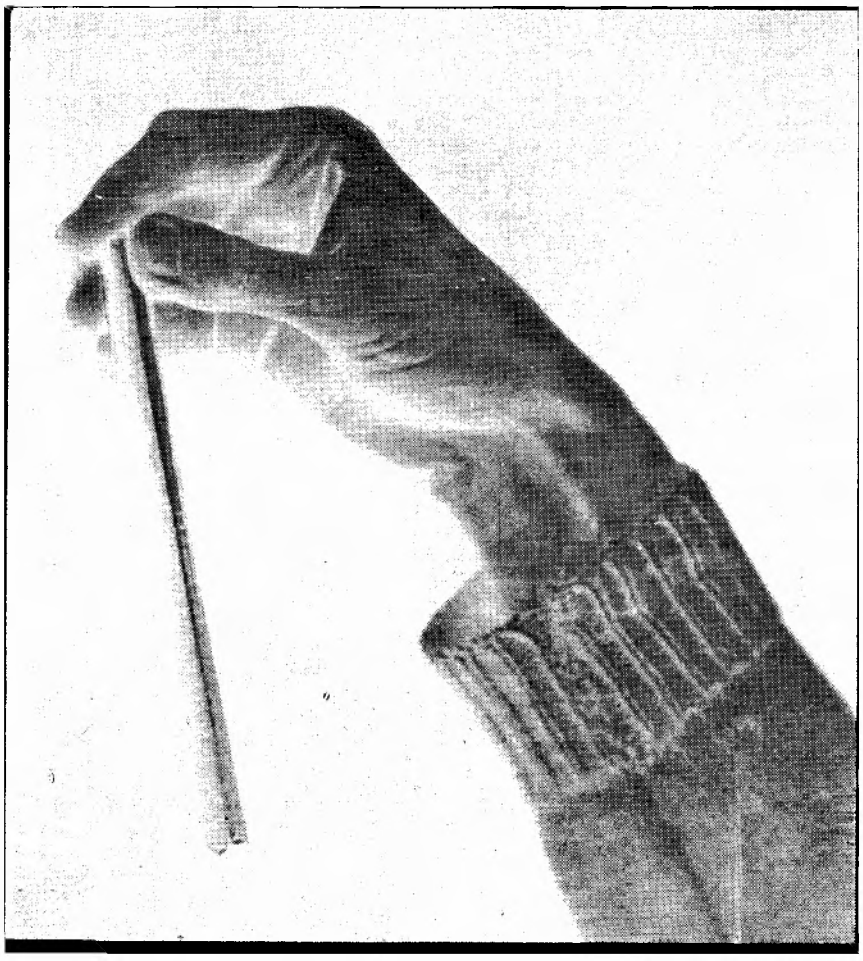
* * *

De boerin staat in de keukendeur. Ze klapt in haar handen. Komen jullie ook, roept ze, wij gaan spekpannekoeken eten. In de grote keuken zitten ze aan de tafel. De boerin loopt hard om op elk bord een dikke pannekoek te leggen. Hans smult. Dat is nog eens wat anders. Zijn vingers en zijn kin worden vet en zijn neus ook nog. Hoe is dat mogelijk? Als hij één zo'n pannekoek op heeft, kan hij niet meer. Zijn buikje is zo rond, dat er geen enkel stukje meer bij kan. En Mientje kan haast nog geen halve op. De boer, die weet er wel raad op, de ene pannekoek na de andere glijdt naar binnen. Drie, vier, vijf, zes! O, Hans kijkt er met alle aandacht naar. Het is jammer, als de auto van vader weer voor de deur stopt, om ze op te halen. Kom maar eens gauw weer terug, zegt de boerin. Toet.... toet, daar gaan ze weer, hoor. Mientje haar jurk is helemaal niet vuil geworden. Maar Hans zijn bloes, die is lang niet schoon meer. En zijn schoenen zitten vol modder. Thuis heeft Mientje zoveel te vertellen, dat Moes geen erg in Hans heeft. Die is zich gauw gaan wassen. Gelukkig bromt Moes niet, als ze de bemodderde schoenen ziet. Dat kan ook niet anders op een boerderij, zegt ze. 'k Ben blij, dat jullie er weer zijn. En ze kust ze net, alsof ze héél lang weg geweest zijn.

TANTE BETSY

Een buitenbeentje

U hebt het ook wel gelezen: Mexico, Columbia.... Spanje! De protestanten worden er vervolgd, vermoord, desnoods ook nog in repen van 20 cm gesneden en de kerken verwoest en het interieur kapot geslagen. Maar dat is heus niet de bedoeling van Rome hoor! We wisten dat voordien ook niet, maar nu zijn we er achter gekomen hoe dat eigenlijk zo komt. Je leest wel eens een andere krant dan de gewone krant. Zo'n ongewone krant is De Volkskrant, want daarin lees je nu precies wat anders dan anders. Je moet tenslotte op de hoogte blijven en zo namen we dan de Volkskrant van 28 Mei om in de trein te lezen. We lezen daarin van dat geweldige Eucharistisch Wereldcongres te Barcelona. Barcelona dat ligt in Spanje, weet u wel? Het meeste interesseert ons natuurlijk niet, dan dat het wel even ons medelijden met die arme goedgelovige stakkerds verwekt. Maar je bent zo zachtjes aan gewend om tussen de regels te lezen. Daar lees je meestal het meest, moet u ook eens doen. Nu, we citeren even: Naast dit priesterkoor zat weer zo'n typisch Spaanse figuur: een verlamde man in groot-uniform, lid van de Nationale Raad, president van het Bureau voor Kerkelijke Zaken in Spanje, officieel president van de Katholieke Actie — de „kardinaal Segura", onder de leken — van wie iedereen respectvol vertelt, dat hij zich door zijn ziekte zo dicht bij de eeuwige verantwoordelijkheid voelt, dat men hem veilig alle verantwoording hier op aarde kan overlaten." Ja, ja, daar weten de protestanten in Spanje dan van mee te praten. Van die verantwoordelijkheid dan! De andere dag lezen we De Volkskrant weer in de trein, van 29 Mei j.l. We lezen van de pracht en de praal van kerkelijke en wereldgroten, van zegeningen en van liefdewijding. Uit Italië kwam het bericht van een geestelijke ruiker van de kinderen aan het congres van Barcelona. Millioenen Missen, Heilige Communies, rozenhoedjes, meer dan 16 millioen daden van naastenliefde. Namens de Spaanse kinderen sprak een jongen van 13 jaar, die de gaven der Spaanse kinderen aanbood, tot zelfs hun zondentjes toe, want er bleef hun toch altijd de liefde. In een hartverscheurend gebed vroeg hij met tranen in zijn stem de

vrede voor alle families in alle landen, vooral daar waar de families uiteengetrokken zijn. Vindt U het ook niet prachtig als u denkt aan Mexico, Columbia.... Spanje? Maar we lezen nog meer, we lezen ook van het *Buitenbeentje!*

Even citeren we maar: „Het congres is tegelijk mondiaal en Spaans. Naast kardinaal Spellman is hier ook kardinaal Frings uit Keulen, kardinaal Griffiths uit Londen, kardinaal Gilroy van Sydney, terwijl vanavond kardinaal Saliege uit Toulouse wordt verwacht. Vanzelfsprekend is hier de kardinaal-primaat van Toledo, *maar de tweede Spaanse kardinaal Segura komt niet. Deze man, die de wereld in opschudding bracht door zijn houding tegenover de protestanten, is zelf in Spanje op alle gebied een buitenbeentje.*". Tot zover dan de citaten uit de Volkskrant, waarbij de cursivering van ons is. Maar nu ga je aan het combineren hè! Die lamme man, die zich zo dicht met zijn verantwoordelijkheid voelt bij de eeuwigheid, dat jongetje van 13 jaar, dat daar zo hartverscheurend bidt voor die arme, uiteengescheurde families (waarbij hij zeker alleen maar naar het Oosten gekeken heeft!!), en dan dat *buitenbeentje* van een kardinaal, die dezelfde naam draagt als de „Katholieke Actie", waarvan die lamme man president is! Wel, wel, dat zit daar goed in elkaar. Dat congres is een Eucharistisch congres voor de *vrede in de gezinnen.* Het ligt dus niet aan Rome dat die arme protestanten zo vervolgd worden.... neen, daar is het allemaal liefde wat de klok (van Barcelona) slaat, maar dat malle buitenbeentje van een kardinaal.... dát is het! Begrepen?
Zó komt het dus dat de protestanten vermoord worden in Zuid-Amerikaanse Staten, zó komt het dus dat de protestanten het leven zuur gemaakt wordt en Gods Woord er geboycot wordt. Begrepen? Het ligt niet aan Rome, maar aan dat buitenbeentje!

Laat hem maar zitten, laat hem maar doen, laat hem maar vervolgen, boycotten, kerken vernielen, interieurs kapot slaan, laat hem hitsen, schelden.... het is maar een *buitenbeentje.* En met dat „Spaanse extraatje" moet je feitelijk nog blij zijn! Leve de paus, leve Spanje, voor al 't goede, voor hun *vredelievendheid!* En bidt dan maar hartverscheurend voor die uitéengescheurde gezinnen! Hoe het in Spanje toegaat? Kijk, daar getuigen de foto's van. Ondanks dat buitenbenige kardinaaltje, ondanks

dat verantwoordelijkheids-gevoelende presidentje, en dat hartverscheurend biddende jongetje.... mag men geen bijbels in Spanje lezen. Worden ze verbránd. Heeft Gods Woord er géén toegang! Mag er niet gepredikt worden van Gods vrije genade in Christus *Algenoegzaam* Offer. Maar, ondanks dat, gaat het toch dóór.... breekt het meer en meer baan! Op de foto ziet u een hand die een potlood vasthoudt. Dat zgn. potlood wordt bij duizenden verspreid. Liever gezegd het wordt te „vond" gelegd. Op straat, het postkantoor, de bank, in plantsoen, in de winkels.... overal wordt het néérgelegd. De vinders pakken het mee, hé een mooi geel potlood? Dan wordt het thuis bekeken, het gele omslag er af gedaan en.... er valt een rolletje papier uit.... bedrukt met de klok.... met teksten uit Gods Heilig Woord. Gods boodschap aan Spanje! Dat is één van de wijzen waarop Gods Woord Spanje binnenrolt! Als een gevonden schat! Mochten velen de Parel van grote waarde er in vinden. Hebt u ook uw conclusie getrokken uit die berichtjes uit De Volkskrant? Steun dan ook officieel het werk voor de vervolgden in die Roomse landen, voor de verspreiding van Gods Woord. Leef dan.... ja léef dan op betere wijze dan die vurige president van de Spaanse „Katholieke Actie" en die buitenbenige kardinaal.... dicht bij de eeuwigheid met het gevoel *uwer* verantwoordelijkheid! Die potloden kosten geld.. maar ze zijn onbetaalbaar van inhoud. Het is.... protestanten van Nederland.... het is een *gewetenszaak!*

Foto omslag:

Polderlandschap! Wie straks de natuur intrekt in bos en hei, de watergebieden of het heuvellandschap, langs de Vennen en de dijken onzer rivieren, kan overal Gods majesteit zien en horen. Ook het polderlandschap heeft een eigenaardige schoonheid. Waar eens het water van de oude driftige Zuiderzee spoelde, kan nu de mens langs de goed aangelegde wegen gaan en genieten van het wijde perspectief dat de nieuwe polders hem bieden.

Boven de Wieringermeer tintelt de zon over de uitgestrekte akkers en de ranke torenspitsjes rijzen er op tegen het blauwe firmament.

Maar nog, als in vroeger dagen, kan er de stormwind razen als in de zomer de donder rommelt in de verte en de krekels zwijgen en de vogels een schuilplaats zoeken om zich te bergen. Dan strijkt de wind over deze vlakten en legt het gras neer onder zijn straffe druk. Nog is de polder schoon op deze plek, waar eens de golven klotsten, en menig schipper benauwde uren heeft doorgebracht als hij in nood verkeerde als de opgezweepte wolkenmassa's over het watervlak voeren, dan zeggen we, nog is het schoon boven deze polders, omdat er de stem van Gods majesteit spreekt, zowel in de donder als in de aannaderende storm.

De Haarlemmermeer

100 jaar

Tussen Amsterdam, Haarlem en Leiden lagen reeds sinds oude tijden verscheidene plassen, die langzamerhand aaneengegroeid waren. Eén daarvan heette het Haarlemmermeer. Toen hebben ze de hele vereniging van plassen ook maar Haarlemmermeer genoemd. In de 17e eeuw was deze plas reeds zo groot, dat ze op een zee geleek, wanneer in de herfst de storm er over woedde. De veengronden rondom de plas werden door het water steeds meer en meer afgeknabbeld en in 1610 werden zelfs drie dorpen tegelijk door het water verzwolgen. Toen ging men plannen beramen om de grote plas droog te maken. De bekende waterbouwkundige Leeghwater was met een groots plan gekomen. Hij had uitgerekend, dat hij 3½ millioen gulden en 160 molens daarvoor nodig had. Men luisterde wel naar hem, z'n Haarlemmermeerboek werd driemaal herdrukt, maar er werd niets gedaan. Vooral de stad Leiden verzette zich heftig tegen de droogmaking, want zij verhuurde een groot deel van het meer als viswater en dat bracht ieder jaar een mooi sommetje in de stadskas. Naderhand zijn er weer nieuwe plannen gemaakt, evenwel zonder resultaat. Het bleef zoals 't was. Totdat er in November 1836 zo'n hevige Westerstorm woedde, dat 4000 ha land overstroomden en het water tot de poorten van Amsterdam kwam. En in December van datzelfde jaar werden door een N.O. storm 7500 ha land een prooi der golven en toen werd de stad Leiden bedreigd. Nu ging men er wel anders over denken. Zo kon het niet langer blijven. De regering ging er zich mee bemoeien. Maar men dacht nog niet eens zozeer aan een flink stuk land, dat men nu winnen kon, nee, men vreesde de waterwolf. Toch ging men pas in 1848 malen. Want nog was er veel tegenstand. B.v. de bekende dichter Bilderdijk zei, dat men zich Gods toorn op de hals zou halen, als men het meer ging droogmaken. Maar het plan ging door.

Drie stoomgemalen gingen aan het werk. In 1848 begonnen en de 1e Juli 1852 was het meer droog. Een flinke lap grond had Nederland er bij gekregen, n.l. 18.000 ha. En.... voor het grootste deel goede, vruchtbare grond. Maar de eerste tijd was het een woestijn van modder, waar de mensen diep in wegzakten. De 12 man marechaussée, die in de nieuwe polder de orde moesten bewaren, durfden niet verder dan de Ringdijk, omdat ze anders met hun paarden in het slik bleven steken. De boeren moesten hun paarden plankjes onder de poten binden, anders konden ze hun grond niet bewerken. Soms moest men de paarden doden, omdat ze te ver waren weggezakt. De eerste bewoners vonden er een ware wildernis. De bodem was bedekt met riet, asters, wilde andijvie en een ongelooflijke hoeveelheid wilgen. „Alles slingerde zich dooreen, als de slingerplanten in de grote wouden van Sumatra." Tot de eerste bewoners van de droogmaking behoorden veel polderjongens, die eerst meegeholpen hadden om het meer droog te maken en die nu werk vonden op de nieuwe boerenbedrijven. Dat waren gespierde, forse knapen, die polderjongens. Van hun jeugd af waren ze gewoon om in het slijk te leven en in moerassen te zwoegen. Wat hebben die eerste mensen treurig gewoond. In rieten hutten, waarvan de wanden 1½ m. hoog waren. Des winters werden die wanden met

klei bestreken. De aarden vloer had in 't midden een kuil, waarin gestookt werd. De rook verdween door dezelfde opening, waar men door binnen kwam. Slapen op stro. Vind je niet, dat het veel op de tijd der Batavieren lijkt? Ook in andere opzichten leek het veel op die oude tijd. Wat was er een dronkenschap in de nieuwe polder. Vreselijk. Dat begon al 's Zaterdagsmiddags en het eindigde niet voor 's Maandagsnachts. En de volgende morgen om 4 uur weer aan het werk. Wat een leven.

In het dorpje Kruisdorp was eerder een herberg dan een broodbakkerij. Gelukkig is dat alles veranderd. Die eerste pioniers hadden een zwaar leven en er waren er ook wel, die de polder moesten verlaten, armer dan ze gekomen waren. Ze konden het niet klaarspelen. Maar nu is „de Meer" één der rijkste landbouwstreken van Noord-Holland en herdenken wij straks het 100-jarig bestaan 1852–1952.

R. G. M.

OER-HEIDENDOM IN VOOR-INDIË

Waar de oude Veda nog in ere is en de oude Wijze de groenten schoonmaakt en raad geeft aan de velen die tot hem komen. Waar de goden met elkaar twisten en een jong godje de verzoening tot stand brengt... heidendom dat teruggebracht kan worden tot de oude oertijd

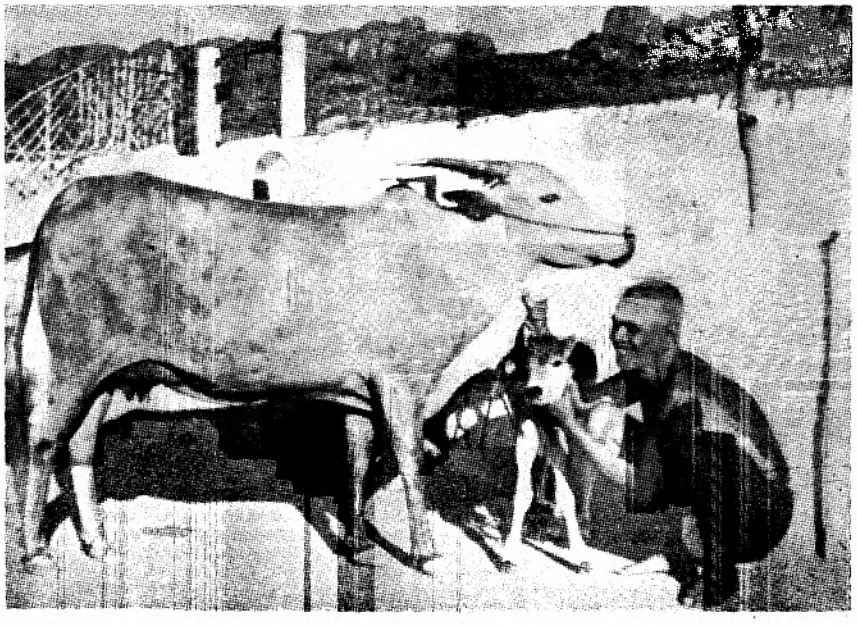
In Holland zal men wel niet gehoord hebben van de stad Tiroevannámalai en van de heilige berg van Aroenáchala? En toch bevindt zich in deze Zuid-Indische stad een der belangrijkste tempels van India. In Tiroevannámalai, een stadje van 10.000 inwoners, leeft het oeroude Indië voort, het Indië van de Vedas en van de geestelijke renaissance der Indische Middeleeuwen. Er woont geen enkele Europeaan, en er is niets, absoluut niets, wat aan het Westen zou kunnen herinneren. Men doet er goed aan, wanneer men als Europeaan deze streek bezoekt, zich van Indische kleding te voorzien, om het bekijks te ontgaan en een al te grote belangstelling te ontlopen. Dan wordt men er niet meer gevolgd en aangestaard, maar door deze Brahmanen met meer respect beschouwd en er ontsluiten zich gemakkelijker deuren en plaatsen in en buiten de tempels, die anders voor een Europeaan gesloten zouden blijven. De Asharama (geestelijk centrum) van Ramana Mararishi (een eretitel als Mahatma, dat „grote Ziener" of „grote Wijze" betekent). In Ramana Maharishi dan, is een Wijze te vinden van de oude stempel. Op zeventienjarige leeftijd heeft hij zich gegeven aan het zoeken naar Waarheid, naar het Wezen van het Al. Eerst woonde hij vijf jaren in een kerker onder in de grote Tempel, later woonde hij vele jaren in enkele grotten op de heilige berg, die reeds duizenden jaren lang verblijfplaatsen van mediterende Yogis zijn geweest. Nadat hij het hoogste inzicht verworven had, kwam hij weer onder de mensen terug. Nu zit hij daar op zijn bank en de gehele dag stromen de mensen in en uit, werpen zich bij het komen en bij het gaan languit op de grond, als hoogste eerbewijs, slaan hem gade, trachten een blik op te vangen, mediteren en stellen hen soms een of andere wijsgerige vraag of leggen hem een levensprobleem voor. Van deze bijna goddelijke eerbewijzen door de honderden, die iedere dag van overal tot hem stromen, neemt de Maharishi weinig, haast onbeleefd weinig notitie. Het is duidelijk dat ze hem niet raken. Maar voor vele kinderen, die komen, heeft hij altijd een glimlach of een woordje over. Des morgens om half drie staat de Maharishi op en begint met in de keuken eigenhandig de groenten toe te bereiden voor de kleine gemeenschap van een dertigtal vaste bewoners en een twintigtal bezoekers.

Zodra de eerste bezoekers van buiten af komen, gaat hij in de hal, waarin niets anders staat dan zijn bank en enkele boekenkasten.

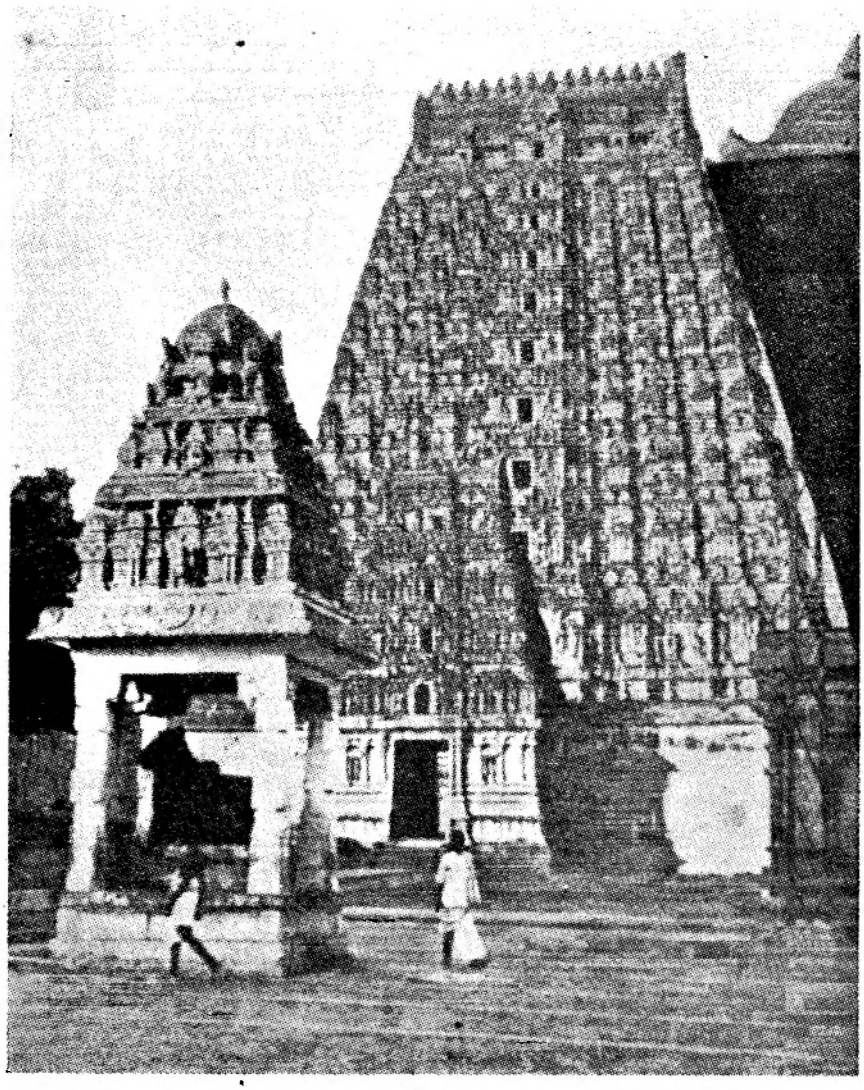
's Morgens en 's avonds komen orthodoxe Brahmanen, die uit de Vedas zingen — reciteren is misschien juister. Een enkele keer zingen kinderen eigenaardige liedjes. Tot laat in de nacht gaat dit voort.... zang, meditatie, godsdienstige en filosofische gesprekken.

Bij het Tempelfeest — een tempeldrama was misschien juister gezegd — zien we het volgende. De god

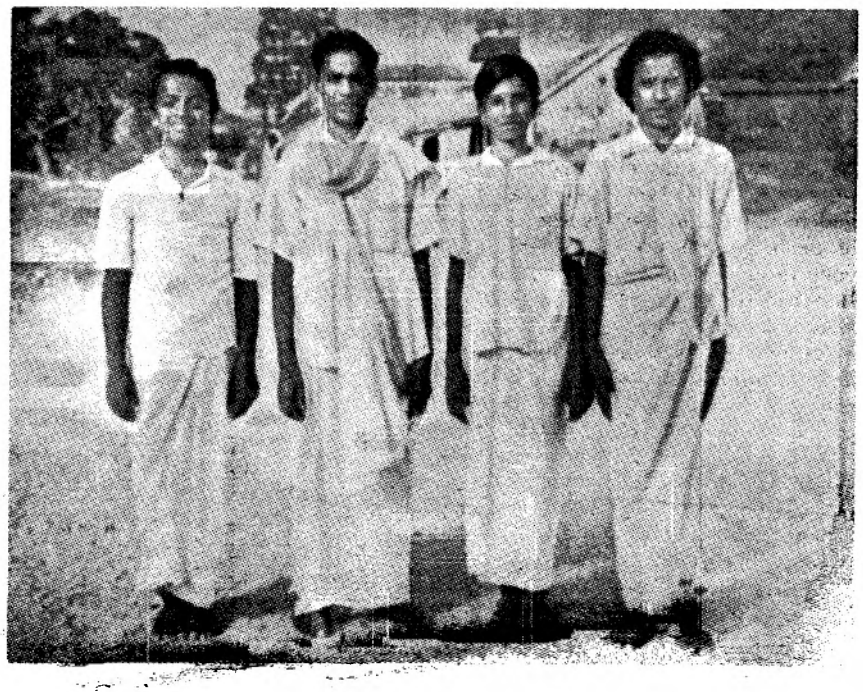
De Maharishi met de koe Lakshmi, die drie jaren achtereen een kalf wierp op zijn verjaardag!

Een grote en een kleine tempelpoort. De zwarte schaduw in de kleine tempelpoort is de heilige stier van Shiva

Aroenachala, dat is Shiva en de godin, worden dan 's avonds na zonsondergang door een veertigtal dragers uit de grote tempel gedragen om de gehele nacht de tocht rondom de berg te maken. Dit is de „Berg van het heilige Vuur", die het hart van deze wereld voorstelt, zoals de berg van Shiva in de Himalayas het hoofd voorstelt. Het vuur is het vuur in hun hart. Men heeft twee of drie dagen nodig om deze berg te beklimmen. De top, die alleen blootsvoets betreden mag worden, is zwart en kleverig door de resten verbrande boterolie. De vrij mooie koperen beelden, die meegevoerd zijn in de stoet, waarvan hoofden en handen bedekt zijn met gouden platen, worden dan uitgekleed en gewassen met water, met karnemelk, met verse melk, met vruchtensap en tientallen andere dingen meer, alles onder het zingen van ouderwetse formules. Deze hele wasceremonie duurt twee uren. Dan worden de goden weer aangekleed, bedekt met kostbare gouden ketenen en juwelen, waarover guirlandes van bloemen zijn gelegd. Dan begint de offerdienst van het voedsel. Heilige as wordt om de hoofden gestreken, een tikje vermiljoen voor tussen de ogen, (dat stelt de geestelijke visie voor) geurige essence van sandelhout en een volledige maaltijd van het geofferde voedsel. Nadat deze honderden aanwezigen het voedsel tot zich genomen hadden, vertrok de processie weer onder rhythmische zang en muziek van verschillende soorten trommels, fluiten. Bij de Ashrama hield de processie tien minuten stil, uit respect voor de Maharishi. Deze verscheen echter niet zelf, daar hij reeds lang iedere vormendienst mijdt. In de Ashrama is dan ook geen enkele afbeelding of beeld van enige godheid of heilige te vinden. Men moet er de Waarheid en de godheid in het hart vinden. Toen gingen de goden weer verder in de donkere tropische nacht, donker ondanks de heldere sterrenhemel.... donker om zichzelf! Dan speelt zich het volgende af, ieder jaar.... bij een bepaald pavilioen aangekomen, wil de godin, die de wereld en de wereldbegoocheling (Maya) voorstelt, daar overnachten. Zij tracht Shiva te verleiden haar gezelschap te houden, maar deze is niet genegen dat te doen, om-

Brahmaanse schooljongens te Tiroevannámalai. Let op de beschaafde gezichten

dat de mensen hem aanroepen en tot hem bidden en op zijn zegen wachten. Hij wil verder gaan. Dan ontstaat er onenigheid tussen de godheden, die tenslotte twistend uiteengaan. Ieder gaat dan alleen verder. Na een laatste poging van de godin, die er de broer van Shiva voorspant om hem tot andere gedachten te brengen, weigert deze halsstarrig, Shiva is alwetend en doorziet de poging, hem om de tuin te leiden. Later wordt door een jong en klein godje de verzoening tot stand gebracht en bij het krieken van de dag komen de goden weer in de tempel terug. Wie deze dingen ziet en er iets van verstaat, zal begrijpen hoe moeilijk de zending met de Boodschap van Jezus Christus, de gekruiste Godmens der christenen, ingang kan vinden in dit oerheidendom, dat de Westerse beschaving met alle macht buiten haar gedachtenwereld houdt en waarin een Mahatma als eens Gandhi was, als dé Wijze vereerd wordt. Arm heidendom! Alleen de onwederstandelijke werking van Gods Geest kan hier doorbreken en doen buigen voor de alleen Ware God.
Er is nog veel braak terrein, waarop de zendingsarbeid ploegen kan en zaaien.... want de velden zijn wit om te oogsten!

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

Meermalen traden zij op als dwingelanden en met de hulp der Tollenaars hebben zij het volk gekneveld en uitgezogen. Bij een natie die zo trots is op haar afkomst en haar vrijheden, moet zich dat wreken. Het is of de lucht hier dik en zwaar is. Je voelt de drukking. En wat dan?
Ik weet het niet. Maar in Cesarea weten de volgelingen van de Nazarener meer te vertellen. Zij zijn tot in hun ziel er van overtuigd dat het misloopt met Jeruzalem, omdat hun Leidsman het voorzegd heeft. Zeg, geloof je aan voortekenen?
Hoe vraag je dat zo, Junius?
Wel, omdat de volgelingen van de Nazarener de tekenen, die zich over Jeruzalem hebben vertoond, uitleggen als een profetie. Was jij hier toen zich die tekenen vertoonden?
Ja, ik was hier. En ik heb het met eigen ogen gezien hoe daar het teken van een getrokken zwaar tussen de wolken zichtbaar werd.
De ganse stad liep uit om het te zien.
Enige dagen later was het weer anders. Toen was het alsof daar een leger optrok door de wolken. En het meest merkwaardige was nog, dat op één ogenblik de muren van de tempel schenen te trillen, zelfs zo, dat de koperen deuren niet gesloten konden worden zonder grote moeite. O, Junius, ik wilde dat je het gezien had. De ganse menigte trok naar de tempelberg op. Ze hebben alles gezien en gehoord. Maar toen er mensen waren die zeiden dat het voortekenen waren in het nadeel van Jeruzalem, hebben ze zich als bloeddorstige dieren op die mensen geworpen.
Slechts één mond was er die zij niet tot zwijgen konden brengen. Het was de stem van een zonderling. Zij weten niet wie hij is en vanwaar hij komt. Hij schijnt zijn verblijf te houden in holen buiten de stad. Spottende noemen zij hem: de zoon van Ananus! Van de Hogepriester!
Half gekleed rende hij over de straten. Zijn ontvleesde armen hief hij omhoog. En met een gillende, rauwe stem riep hij zonder ophouden: Wee! wee! Een stem tegen de stad. Een stem tegen de ouders. Een stem tegen de kinderen. Een stem des oordeels en des verderfs. Een stem des bloeds!
De menigte stond als aan de grond genageld.
Eindelijk gebood een der priesters de man te grijpen.
Toen dat gelukt was, werd hij gegeseld. Maar het hielp niet! Onverwacht komt hij te voorschijn, roept die woorden uit en verdwijnt dan weer even geheimzinnig. Men gevoelt dat er niets met hem te beginnen is en daarom laat men hem lopen. Wat moeten wij van al deze dingen zeggen? Ik weet het niet.
Ik weet het ook niet, antwoordde Junius. Maar ik vraag me toch af of er soms een schuld op dit volk rust, die gewroken moet worden. Wat zou er toch gebeurd zijn? En waar haalt die zonderling die woorden vandaan?
Dat kan ik u wel zeggen, zei Juno. Maar kom, we wandelen langzaam de tempelberg af. De wacht komt om te sluiten en onderweg vertel ik u wel wat ik hoorde. Kom mee!
De Romeinse krijgslieden verlieten de tempel, groetten de tempelwacht en terwijl zij daarna kalm naast elkander voortwandelden, genietend van het fraaie weder en de prachtige avond, maakte Juno zich gereed om te zeggen wat hij wist.
Hij vertelde van de kruisiging. Hij vertelde ook, dat het bloeddorstig volk toen geroepen had: Zijn bloed kome over ons en onze kinderen! doch verder vertellen kon hij niet.
Een troep jongens vervolgde scheldend en tierend enige kinderen, die met de ogen zochten naar een plaats waar zij zich veilig zouden kunnen verbergen.
Grote stukken steen werden hen naar het hoofd geworpen. Anderen gaven hen stokslagen. En herhaaldelijk werden zij gescholden voor bedriegers en voor betoverden.
Met verwondering staarden de twee heidense officieren naar deze gebeurtenis. Wat konden die kinderen toch misdreven hebben? Maar op eens ving hun oor een woord op dat alles verklaarde. Zij werden gescholden voor Nazareners!

De vierde werfactie

Het gaat goed met de Actie. Elke dag komen er nieuwe abonné's bij en het wordt al een heel groot getal. We kunnen daar natuurlijk niet te veel van verklappen, maar we vorderen gestaag. Ik ben benieuwd wie op de mooie fiets zal zitten.... een meisje of een jongen, een dame of een heer? En wie er met mij mee gaan D.V. op onze eendagsreis, net als eendagsvlinders, 's morgens uit en 's avonds thuis. En wie gaat er met een week gratis vacantie, een meisje of een jongen, een moeder of een papa.... allemaal hetzelfde refrein! Zou er een bleekneus de frisse dennen- of zeelucht gaan happen? Ik twijfel er niet aan, maar er resten nog drie weken, terwijl ik dit schrijf.... 1 Juli zal het wel beslist zijn, evenals de Tweede Kamer. Dat weten we dan ook al weer voor vier jaren, hopen we. We zullen voor beide doeleinden ons uiterste best doen.. reken maar. De maand Juni heeft heel wat in zijn mars. Houdt Koers!!

Redactie

Hoort ge dat, Junius? vroeg Juno. Hoort ge dat, hoe zij volgelingen van die Profeet, die Jezus van Nazareth, schelden en ziet ge nu hoe zij mishandeld worden? En weet ge ook dat die Profeet zelfs door Pilatus vrij werd verklaard omdat hij geen schuld zag in die mens? Wordt hier de onschuld dan zo bitter vervolgd? Maar kom, aldus zeide hij, we moeten helpen!

De twee officieren plaatsten zich midden op de weg, achter de kinderen, en aldus gelukte het hun de tierende troep op een afstand te houden en van hun prooi te scheiden.

Een der knaapjes, niet ouder dan twaalf jaren, keerde terug.

Wat wilt ge knaap? vroeg Junius.

U bedanken met een handdruk, was het antwoord, doch doe die jongens geen kwaad.

Hebt ge kwaad gedaan dat zij jullie zo vervolgen?

Neen, Romein! antwoordde de knaap, die zijn tien- of elfjarig broertje of kameraadje nu bij de hand greep, maar zij vervolgen ons, omdat vader gezegd heeft dat er voor Jeruzalem kwade dagen zullen aanbreken.

Is dat alles?

Dat is alles! Maar het is toch ook omdat vader ons leert de knieën te buigen voor de Heere die in de hemel woont en omdat wij geloven dat Jezus de Messias was.

Zou vader ons daarvan wat meer willen vertellen?

O ja, graag!

Goed, zeg ons dan maar waar jullie huis is, dan komen wij eens praten, omdat we wat meer van die dingen willen weten.

Het oudste knaapje voldeed aan dit verzoek en daarna vertrokken de beide officieren door de smalle straat, terwijl zij de baldadigen langzaam voor zich uitdreven.

Ook de Romeinen werden gescholden. Doch boven alles uit klonk nog in de verte het geroep: Weg met de bedriegers! Weg met de betoverden!

BRIEVENBUS

De brievenbus wordt **met ingang van D.V. 1 Juli a.s.** weer een poosje **gesloten.** Wie het nog verzuimde en tot de letters **N, O, P en Q** behoort, heeft nog enkele dagen tijd, **om de fout te herstellen. Vergeet het dus niet ! ! !**

Nieuwelingen mogen zich te allen tijde **aanmelden per briefkaart.** Denk daarbij om de volledige gegevens van **naam, adres en geboortedatum.**

CORRESPONDENTIE

Cornelis de Bree, geb. 18-9-'35, Nieuwendijk D 208, **Nieuw-Loosdrecht,** zou gaarne corr. met een **meisje van pl.m. 15—16 jaar.**

WELKOM ! ! !

Bosbesjes, Maria en Petertje Vos, Kobus Weststrate, Adri Minnaard, C. Jantiena van Saane, Cor van Beek, Kees v. d. Beek, Ineke Kwakernaak (2e maal!), Wim Schipper (2e keer!), Paulina Boone, Gerrie v. d. Weide, Jan M. van Kuilenburg, Jan van Dooyeweert (Heb je je bedacht?), Jan Voortman.

AFSCHEID ! ! !

Maatje Wisse, Nelly de Muynck.

BRIEFJES BEANTWOORD (G t/m M)

Marietje van 't Leven. Ik heb je brief toch teruggevonden, hoor! Nu, die eerste brief viel best mee. Of ik al eens in Parijs geweest ben? Neen, dat is me een beetje te ver van huis. Is Bram al in Frankrijk geweest? Heb je een heerlijke verjaardag gehad? Hartelijk gegroet!

Florus van de Ketterij. Was dat even mooi postpapier zeg, waar je je brief op schreef. Prachtig! Zo, zo, zit je al in de zesde klas en ben je nu al weer overgegaan? Doe Vader en Moeder en broer en zus mijn hartelijke groeten.

Hanny van Kalsbeek. Ik heb je brief met adres intussen weergevonden en kan nu je kaart in orde maken. Ga je graag naar de catechisatie? Zo te lezen, denk ik, van wel! Vind je rekenen een moeilijk vak? Ja, met de Pasen was het prachtig weer. Toen heeft iedereéén genoten! Jij, maar ik ook!

Pieter Maljaars. Ik wacht je brief af en zal hem dan alsnog beantwoorden. Terwijl ik dit schrijf is het 5 Juni. Misschien is de brief al aangekomen. Dus nog even geduld! Het antwoord komt!

NOG EEN PRIJSWINNARES

Aan de lijst van Prijswinnaars moet nog worden toegevoegd: Corrie van Beek (3) F-300.

PRIJSRAADSELS

OPGAVE G-6

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

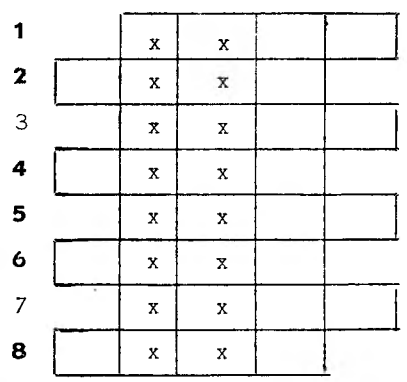
EZELSBEGRAFENIS

Van **welke koning** lezen we, dat hij met een **ezelsbegrafenis** zou begraven worden? En **waar lezen we dat?** Kun je ook **zeggen, wat dat betekent?**

OPGAVE H-6

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

PROFETENRAADSEL

Vul in bovenstaande figuur de volgende 8 woorden in:

1. Een dier.
2. Een jager.
3. Weergalm, die ontstaat door terugkaatsing van het geluid; b.v. tussen de bergen.
4. Aantal zonen van Isaï.
5. Een muziekinstrument.
6. Plaats, waar een bornput was (2 Sam. 3).
7. Tegenovergesteld van „begin".
8. Graansoort.

Indien goed ingevuld, kun je **op de kruisjes** van boven naar beneden de namen lezen van **twee profeten,** die elk ook een Bijbelboek geschreven hebben. Bij de oplossing de gevraagde woorden vermelden, alsmede de **teksten bij de vetgedrukte nummers.**

INZENDEN DER OPLOSSINGEN

Met het plaatsen van het zesde raadsel is dan tevens weer het tijdstip aangebroken, dat de oplossingen mogen worden ingezonden.

Vóór D.V. Woensdag 16 Juli moeten de oplossingen binnen zijn.

In de **linkerbovenhoek** van de enveloppe staat het woord: **„Prijsraadsels".** Het adres luidt:

PRIJSRAADSELS 10 ct

Aan OOM BEN

Raadselredacteur van

„DE KLEINE GIDS"

Postbus 2019, Utrecht

Op de achterzijde van de enveloppe komt de naam van de afzender, terwijl deze naam **op de brief zelf** ook niet mag ontbreken. Vorige maal was er weer een serie oplossingen F, waaronder geen naam voorkwam. Ik kon deze beslist niet thuisbrengen. Op die manier zijn ze natuurlijk **waardeloos.** Ze stonden op een half blaadje briefpapier uit een schrijfmap. Misschien, dat de eigenaar zich nog melden kan?!

En nu volgt de:

NIEUWE BOEKENLIJST

1. Lieske + Bram Schelling.
2. Zoals Opa sprak.
3. De vrijwilliger van 1830.
4. Rondom Scheldehof.
5. In vreemde handen.
6. Het uilennest.
7. De kerk in de catacomben.
8. De oude Schoolmatres.
9. Dienende liefde.
10. Lange Michiel.
11. Bouke Bijlertsma.
12. Willy en het hertejong.
13. Het leven een wonder.
14. Het veerhuis en de Rozendonk.
15. Eén dorp en toch twee.
16. Anneke met vacantie + Gerrit van het Heidedorp.
17. Zo de ouden lazen.
18. Evert Kooistra.
19. Willem Farel (I).
20. Willem Farel (II).
21. Vogels in de natuur.
22. Het lijden der kerk in Schotland.
23. Simon Gieke (I).
24. Simon Gieke (II)
25. De trouwe Zwaab.
26. Broeder en Zuster.
27. Het geheim van de Burgemeesterswoning.
28. Mozes, de Indiaan.
29. Zo God het huis niet bouwt.
30. De geheime kamer.
31. De jonge Hugenoten.
32. Psalmboekje 6½ x 10 cm, kunstleren bandje.

Ieder, die oplossingen inzendt, zet onder zijn brief, welke nummers hij (zij) het liefst zou wensen. Opgave van 3 nummers is voldoende!

Als je dan voor een prijs in aanmerking komt, kan ik daar een keus uit doen.

Ziezo, ik schei er uit! Voor verdere inlichtingen verwijs ik naar het reglement in ons vorige nummer.

In afwachting op de stroom van brieven, verblijf ik, jullie aller

OOM BEN

„DE KLEINE GIDS"

Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

Huize „Weltevreden" KERK-AVEZAATH

SPECIAAL OORD EN CONFERENTIE-PLAATS VOOR
VACANTIEGANGERS - SCHOLEN - VERENIGINGEN

Zo langzamerhand gaat U plannen beramen waar U met Uw vereniging dit jaar heen zult gaan. De door U gestelde verlangens zullen vermoedelijk zijn: geen luxe, geen kostbare hôtels, niet naar zee, bos of hei, zoals voorheen, doch echter wèl echt gezellig een knus onderonsje, wat comfort, een gelegenheid vanwaar men aardige wandelingen kan maken, doch ook waar men echt vrij is in doen en laten, waar men ongestoord orgel en piano kan spelen en bij minder goed wandelweer uit een aardig bibliotheekje een boek kan pakken om in een hoekske bij de open haard enige ogenblikken te vertoeven. Zie daar Uw verlangens. Het conferentieoord „Weltevreden" te Kerk-Avezaath nabij Tiel kan aan deze verlangens voldoen. Het Huis heeft electrisch licht, eigen waterleiding, een aparte eetzaal en een afzonderlijke conferentiezaal, 90 bedden, verdeeld over 10 twee-persoonskamertjes, enkele kleine zolders, enige één-persoonskamertjes.
Vermoedelijk hebt U nog nimmer met Uw vereniging een bezoek gebracht aan de bloeiende Betuwe, want de bloembollenvelden trokken tot nu toe steeds Uw volle aandacht.
Vanuit Kerk-Avezaath kan men een bezoek brengen aan Tiel (Waal of sluiswerken), Wijk bij Duurstede (molen Ruysdael), Buren (Weeshuis), wandeling Zoelense bos (kasteel Soelen).
Ook in de kersentijd is het niet kwaad „Weltevreden" te bezoeken, ook dan kan men één of meer dagen alhier doorbrengen en zich te goed doen aan lekkere, sappige, Betuwse kersen, want vlak achter het conferentieoord „Weltevreden" bevindt zich de kersenboomgaard.
Wat wilt U nog meer! Ook is „Weltevreden" vanwege zijn landelijke, rustige omgeving zeer geschikt voor conferenties. Het Huis beschikt over veel ruimte.
Het heeft busverbinding met Tiel, Culemborg, Geldermalsen en zelfs met Rhenen.
De conferentieprijs voor meer dan één dag is: warme maaltijd *f* 2.—, Broodmaaltijd *f* 0.75, Logies *f* 0.50, koffie en thee inbegrepen. Dekens en lakens zelf medebrengen, doch zijn ook te huur.
Het Huis is doorlopend geopend. Mocht U nadere inlichtingen wensen, deze worden gaarne verstrekt.

G. HEUFF Mzn - *Huize „Weltevreden" — Kerk-Avezaath*

TELEFOON K 3448–232

TER PERSE:

Derde vierduizendtal van

De Bijbelse Geschiedenis

aan onze kinderen verhaald

door **B. J. VAN WIJK**

met een voorwoord en aanbeveling van Ds G. H. KERSTEN

Leverbaar met circa twee maanden.

Deze derde herziene en vermeerderde druk zal in plaats van in twee banden, thans

in één zeer luxe prachtband

verschijnen, royaal formaat, op prima wit, houtvrij, papier gedrukt en rijk geïllustreerd, waaronder vele kunstdrukplaten in vierkleurendruk uitgevoerd.
Teneinde deze prachtuitgave binnen ieders bereik te brengen, hebben wij de prijs **sterk verlaagd**, n.l. van *f* 20.— tot slechts **f 15.—** totaal,

bij betaling in zes maandelijkse termijnen van *f* 2.50

óf **f 13.50** bij betaling ineens

Bij elk boek ontvangt men g r a t i s een in vele kleuren uitgevoerde kaart van Palestina op zwaar papier gedrukt, met toelichting.

DE Bijbelse Geschiedenis voor ONZE kinderen

Ds Kersten schreef in zijn voorwoord o.m.:

„....Bovenal waardeer ik de zuivere leer, die in dit „boek doorstraalt en in elke les de kinderen op het ene „nodige wijst, dat gekend moet worden ter zaligheid...."

BESTELBILJET

Naam: .....

Adres: .....

Plaats: .....

verzoekt bij verschijning toe te zenden ..... ex. van de Bijbelse Gesch. à *f* 15.— (zes term. à *f* 2.50) of *f* 13.50 (betaalbaar ineens)

UITGEVERIJ „DE BANIER" — UTRECHT
POSTBUS 2019 GIRO 147759

De Kleine Gids

UIT DE BIJBEL

Het zaad, dat vrucht draagt

(Lucas 8 : 4–16)

Daar staat weer een grote schare volks om Jezus heen.
Als de Heere Jezus predikte, dan bracht Hij het volk het volle Evangelie! Niet dát Evangelie, dat alleen naar de tegenwoordige, algemeen meer doordringende opvatting van Remonstrantse oorsprong, bestaat uit enkel de Blijde Boodschap van genade! Neen, Jezus brengt het volle Evangelie, dat is Wet én genade. Het één kan niet zonder het ander! Jezus *separeert!*
Dat blijkt ook uit de gelijkenis van de zaaier, die uitging om te zaaien!
Er was *enerlei* zaad!
Hetzelfde zaad! Dat is Gods Woord in zijn volle omvang!
De zaaier heeft ook maar één doel! Dat is.... van het te zaaien zaad ook de verwachte *vrucht* te zien! Nu is er in de gelijkenis sprake van zaad dat wél en van zaad dat *niet* aan het doel beantwoordt.
Het heeft vierderlei uitwerking!
Er is zaad dat *bij de weg* valt. Dat wordt vertreden of opgegeten van de vogels! Vervolgens is er zaad dat op de *rotsachtige bodem valt.* Dat zaad verdort, omdat het geen vochtigheid heeft. Ten derde is er zaad dat *onder de doornen* valt. Dat wordt verstikt, bij gebrek aan licht. Jammer van dat kostelijke zaad! Heeft die zaaier daar dan geen erg in? Zeker wel, maar hij láát het zo maar, want hij heeft nog zaad dat in de toebereide akker valt en dááraan wijdt hij zijn aandacht het meest. Hij weet wel dat er van dat zaad bij de weg, onder de doornen en op de harde rots niets van vrucht is te verwachten. Dat kan niet, want er mankeert alles aan dat grondslag biedt tot vruchtbare ontwikkeling. Letterlijk *alles!* De duivel en de vogels hebben er het meeste pleizier van. Het lijkt wel of.... ja óf er toch nog wat van terecht zal komen, daar tussen die doornen. Maar de landman weet het, die doornen zijn nú nog niet in de volle groei, maar wacht maar, straks slaan ze de doornige takken uit.... en onder die wilde bos zal dat schijnbaar ontkiemende zaad wel verstikken. Maar daar op die rotsbodem, kijk, dáár gaat het toch al ontkiemen, nóg vlugger dan in die akker, want dáár zie je nog niets. Ja, de landman laat zich daardoor ook al niet bedriegen, dat komt omdat die rots een dunne aardlaag heeft en gauw verwarmt, maar geen kans biedt voor de wortel om dieper bij enig vocht te komen.... en dan, o, wéé, als de zon gaat schijnen met haar kracht, dan verdampt het laatste beetje vocht in één ogenblik! Wég is het ontkiemde plantje, wég vóór het vrucht kon dragen. Ach het ontwikkelt zich niet eens tot een toonbare plánt!
Maar al is er nog niets te zien op die akker, de landman kijkt er gedurig naar! Dáárvan moet de vrucht komen. Aan die akker weet u, dááraan heeft de landman zijn arbeid verricht. Langs die weg heeft hij niets gedaan om het zaad een kans te geven, die doornen raken hem niet en wat gaat hem die rotsbodem aan? De akker, *zijn* akker, daarvan verwacht hij veel vrucht!
Hoe komt dat nu? Hoe zit dat nu?
Wel éér die landman met zijn zaadzak naar de akker ging, is hij er met zijn ploeg geweest! O, die ploeg met die scherpe scharen! Hoe diep is hij er doorgedreven.... *alles omkerende!* En is hij toen gaan zaaien? Wel neen, hij heeft gewacht tot.... de regen kwam. Die doorvochtigde de akker. Toen ging de zon schijnen en verwarmde ze. Nu lag ze klaar voor het zaad.
Nu gaat hij zaaien! Hiervan zal de vrucht komen die hij begeert. Geen arbeid is hem teveel geweest om dat doel te bereiken. Deze akker, die óók hard was, is gewillig gemaakt door de bearbeiding om het zaad te ontvangen, te ontkiemen en vrucht voort te brengen. Honderdvoudige vrucht! Waaraan lag dat nu? Allereerst aan de landman, die met verstand en kennis van zaken handelde en dan ook aan de akker, die wéltoebereid was. Maar wacht even.... dat weltoebereid zijn, dat was geen voordeel dat van die akker zélf uitgegaan was, maar ook al weer *van de landman, die haar bewerkte.* Hij scheurde haar zonder mededogen, maar tot heilzame conditie. Nu is die akker gereed als een weltoebereide akker in onderscheid met die harde weg, die ondoordringbare rots en die doornenbos. Die akker was dus eerst, vóór de bewerking, ook hard!
Waarin ligt nu de oorzaak dat hetzelfde zaad maar op een plaats tot vrucht gedijt? Wel in die drie onnutte plaatsen! Ja maar, die landman had die grond toch ook kunnen bewerken? Zeker, maar hij deed dat niet, hij koos dat andere harde stuk grond, om het tot akker te maken. Hij zal toch werken waar *hij* wil? Het neemt niet weg dat het aan de hardheid van die bodem ligt en *niet* aan het zaad, dat het geen vrucht gaat dragen.
Van nature hebben we allen zo'n hard hart. Daarom is het zo nodig dat we met dat hart onder de ploegschaar van Gods Wet komen. Wat helpt het of het zaad éven ontkiemt en tóch weer verdort? Wat géét het of er al zaad valt en de vogels pikken het weg? Wat baat het of het al begint te ontkiemen en het verstikt toch onder de doornen? In onze dagen predikt men allerwege dat de prediking van het Evangelie dient om het zaad van Gods Woord *een plaats te bereiden opdat het vruchten zal gaan dragen,* maar ach, hoe kan men er iets van verwachten, als de akkergrond niet eerst weltoebereid wordt? Daarom moet de Wet eerst scherpelijk gepredikt worden. De Wet moet vóórop, dat is de ploeg! Waar de ploegschaar van Gods Wet niet is geweest, daar kán geen vrucht verwacht worden. Wat wil men toch? Wat wonder dat dat zaad geen kans had! Dat wist die landman wel! Die predikers, die er nu lust in hebben het goede, kostbare zaad met opzet tussen de doornen te werpen, op de rotsgrond te gaan uitzaaien of langs de harde weg, tonen maar dat ze van het landbouwvak geen snars verstand hebben en alle goede landbouwers schudden het hoofd om zulk dwaas gedoe! Daarom is Gods knechten de Wetsprediking bevolen! Zij zullen zich, als ze van God geroepen zijn, daaraan ook houden. Al doet dat pijn, al schrééuwt de harde bodem onder de trek van de ploeg, zij houden vol.... óm en óm moet dat harde land. Maar wat zijn ze ook verheugd als ze het schéuren horen, als die bodem kráákt. Wat zien ze dan de bodem los worden en hoe verlangen ze dááraan het zaad toe te dienen. O, wat slaan ze vol verwachting die akker gade! Hoe letten ze dagelijks op het opgroeien, op de vrucht!
Laten we ons niet begeven onder een halve waarheid. Schuwt toch 'n leer die de Wet uitsluit. Mijdt toch de prediking die de *kracht* van het

ontkiemen *in de bodem* legt, inplaats van een wéltoebereide aarde. Smeekt de Heere dat Hij het harde hart doorploege. Want juist dát volk, waarin Gods Geest gaat werken door Zijn Wet, leert vragen om het ontdekkend licht dat hun zo nodig is. Waarom? Omdat ze door genade het doel van de Landman gaan beogen.... de vrucht als *Zijn* vrucht! Die vruchten krijgen ze op het oog. Die willen ze Hém brengen. Waarom? Omdat Hij het is die hun akker toebereidde!
Ziet u, het zijn *harde* harten die de Landman toebereidt! Dan kán het nog. Neen, Hij zoekt geen plekje uit waar een toebereide akker *klaar* ligt voor het zaad. Hij maakt het *gereed!* Laat Hij de grond liggen zo ze ligt, dáár waar Hij verkiest gaat Hij toebereiden. Zet U dan onder een prediking waar de ploegschaar scheurt, maar waar ook het zaad gereed ligt om te zaaien. Wie weet, Hij mocht juist *Uw* hart gaan bewerken.... dan zult ge het zaad ontvangen dat ontkiemen zal, opgroeien tot een levende planting Gods.
Het zaad dat vrucht draagt!

I.

Het Begin

„Ha, Jaap!"
„Kees!"
Kees Horsting slaat zijn vriend op de schouder.
„Ga mee jong, kievitseieren zoeken. De hele troep gaat mee!"
„Natuurlijk jôh," antwoordt Jaap, terwijl hij zijn schouder wrijft. 't Jonge, die Kees kan slaan hoor!
„De hele troep?" vraagt hij dan, „dus Henk ook?"
„Ja," Kees trekt een lelijk gezicht, „die was er natuurlijk als de kippen bij!"
Henk Leerdam is de zoon van de enige politieagent, die het gehuchtje rijk is en een opschepper, praat me er niet van. Geen van de jongens vindt hem aardig en meestal proberen ze hem links te laten liggen, maar altijd kan dat niet.
Op een middag als deze loopt de bazige jongen met iedereen mee en wat doe je dan?
„Waar zijn de anderen, Kees?"
Jaap tuurt de weg ingespannen af, zijn daar de jongens al? Aha, daar ziet hij Tom Hartmans' zwaaiende armen al. Die Tom, dat is me er eentje.
„'t Grimassenjoch" noemen ze 'em en werkelijk, geen minuutje is hij stil. Zo'n zwierige buiging als hij nu ook weer voor de jongens maakt!
„Bij boer Veldman?" vraagt Gert Veenstra, een lange, bedaarde jongen.
„Ja, daar komt zowat niemand," vinden een paar anderen.
„Goed dan, wie weet de korste weg?" vraagt Jaap.
„Ik, kom maar mee." Kees stapt al vooruit. Jawel, maar da's Henk niet naar de zin.
„Ik ga niet mee, hoor! Dáár vind je toch niks!" zegt hij.
„O ja? Waar dan wel?" Uitdagend kijkt Tom hem aan. Henk mompelt wat; nee iets beters weet hij ook niet.
„Nou dan," vindt Tom, „kom lui, laat hém dan maar thuisblijven!"
Evenwel, daar is Henk niet van gediend en dus stapt hij ook maar mee. Achter zijn rug om trekken een paar een lelijk gezicht, da's een tegenvaller! Nou ja, vooruit, het zou een tref zijn, als hij juist zo'n ei vond! Het allereerste kievitsei is al gevonden. Dát was voor de Koningin. Maar in hún dorp heeft nog niemand er dit jaar een gevonden: hè, als zij nu eens de eersten waren! Ze zouden het dan aan de Burgemeester geven, net zoals Hendrik en Jaap Veldman vorig jaar. Er had toen zelfs een verslag van in de krant gestaan!
„Het is er erg geschikt, niet Henk?" vraagt Kees met een knipoogje naar de anderen. Een grom is het antwoord. Het bazige ventje kan het nog niet verkroppen, dat hij nu het loodje moet leggen en Tom de leider is!
Het land van boer Veldman is een aardig eindje weg, maar de jongens spelen vaak in die buurt, dus ze zijn er wel bekend. Een polsstok hebben ze allemaal bij zich; er zijn vele en diepe sloten! Kijk, daar is de eerste al van de zeven griendsloten, die ze eerst over moeten. En tevens de breedste. 't Lijkt wel of 't ie sinds vorige week nog in omvang is toegenomen! Maar ja, ze zullen er toch over moeten, willen ze eieren hebben en dus, één.... twee....! Hup!..
En daar staat Kees al. Gelukkig, als er één schaap over de dam is, volgen er meer, daar gaan Jaap en Gert ook al. Nu Tom en Henk nog, want Louw, die vluggerd, is minstens al drie sloten ver!
„Jij maar," zegt Tom.
„Wie 't verste springen kan?" vraagt Henk. Da's een kolfje naar z'n hand! Hij met z'n lange stelten kan 't gemakkelijk winnen!
„Goed, maar je zult zien, ik win het," stemt Tom toe. Hup, Henk is er al. Maar wat een eind!
„Win je nooit!" schreeuwen de jongens. Nee, dat ziet Tom ook wel.
„Nou, dan neem ik 't kortste," besluit hij.

„Win je ook niet, Tom, dán moet je glad zijn, ik kwam met de hakken over de sloot!" zegt Gert.
„Hmmm...." Tom berekent zijn kans.
„Nou," bekent hij openhartig, „'k zal moeite genoeg hebben om er óver te komen mét m'n hakken!"
Och ja, dat weten ze ook wel, die kleine dikzak van een Tom heeft ook zulke korte beentjes! Niks als bluferij, die wedstrijd met Henk!
„Doe 't maar," moedigt Kees aan, „hier is 't smalste."
En dan neemt Tom een sprong!.... En.... duikelt er vierkant in!.... Proestend komt hij weer boven. Gauw helpen z'n vriendjes hem er uit. Maar o, wat ziet hij er uit! Onder de eendenkroos! Zo goed en zo kwaad als 't gaat, kloppen de jongens hem af en spoelen ze z'n bovenkleren uit. En als die „klaar" zijn, de rest. 't Gaat alles op jongensmanier, maar er gaat met dat al nog een kostbaar half uur mee heen, voor ze verder kunnen gaan. En dan voelt Tom zich nog verre van lekker: Brrr!!!.... „Niks als tegenvallers vanmiddag, geloof ik," bromt hij rillend.

De vondst van Kees

Maar eindelijk zijn ze dan op het veld waar ze zijn moesten.
„Ieder maar een kant op," vindt Henk, en dit keer zijn ze 't allen met hem eens.
„Nu begint 't, hoezee!" juicht het „Grimassenjoch" en duikelt eens over z'n hoofd. Dan neemt hij nog een rare sprong, grijpt naar Kees.... en.... grijpt meteen in een koeienpannekoek, want Kees is haastig weggesprongen!.... Een beetje ontnuchterd staat hij te kijken en dat staat zó potsierlijk, dat de anderen het uitproesten! Dan loopt hij naar een sloot en wast met een vies gezicht zijn handen.
„Ik ben benieuwd wat de volgende tegenvaller zal zijn," zegt hij tegen Henk. Die grijnst een beetje, hij gunt het Tommetje van harte! Dan gaan ze ieder een kant op.
„Hè, wat zou het heerlijk zijn, als ik eens het eerste kievitsei vond!" verzucht Kees. IJverig loopt hij te zoeken, maar er is veel geduld voor nodig, hoor! Een kwartier zijn ze al bezig, als.... opeens, is dat?.... Ja zeker! Hoera!!! En Kees heeft een ei in handen, een echt kievitsei!!
„Jaap! Louw! Jongens ik heb er een, hoezee!!" Kees schreeuwt van pleizier. Allemaal komen ze er nu omheen staan om het ei te bewonderen. Een kostbaar bezit!
„Fijn Kees!" ze gunnen het allemaal hem van harte. Allemaal? Nee, toch is er één die jaloers is, het Kees misgunt, die ene, dat is Henk....
„Fijn vroeg joh, nu kunnen we nog wat spelen, zullen we? In 't bos?" vraagt Gert.
„Tikkertje," stelt Louw dan voor.
„Ik zal em zijn?"
's Jonge, wat is die Henk opeens aardig.
„Laten we 't dan op 't heuveltje doen en dan aanplakkertje, da's net zo leuk," vindt de gelukkige bezitter van het kievitsei. Dat wordt goed gevonden en dan begint het. Henk gaat tegen de boom staan en begint te tellen.
„Maar het ei!" aarzelt Kees, „wacht, ik leg het onder m'n pet, dan pas jij er wel op, hé Henk?" Dan rent Kees ook weg.... Maar hij heeft niet de valse vreugde zien oplichten in Henks ogen, toen hij het ei zorgvuldig onder de pet legde....

D. B. H.

Als ik het goede wil....

Als ik het goede wil,
dan ligt het kwaad bij mij....
Die woorden, ach zo vaak gedacht, gelezen,
'k Begrijp ze o zo goed en 'k vind ze o zo waar
en altijd denk ik: Heere kon het maar,
dat Gij niet meer vertoornd hoefde wezen....
Ach, dat het niet meer zij:
Als ik het goede wil,
dan ligt het kwaad mij bij.

Als ik het goede wil,
dan ligt het kwaad bij mij....
Ja, kon ik toch de zonde eenmaal laten!
Ik haat zo diep het kwaad en 'k neem mij telkens voor:
Nu moet en zal ik van dat oude spoor!
En 'k ben zo blij.... de boze weg verlaten!
Maar ach, 't is veinzerij....
't Blijft: als ik 't goede wil,
dan ligt het kwaad mij bij.

Als ik het goede wil,
dan ligt het kwaad bij mij....
Och Heere, zal ik altijd blijven zuchten?
Wanhopig vechten tegen 't kwaad dat in mij huist?
Sla Gij mij toch de wapens uit de vuist!
En leer mij in mijn nood naar U te vluchten.
Och Heere sta mij bij,
want als ik 't goede wil,
dan ligt het kwaad mij bij.

M.

NELLEKE GAAT UIT LOGEREN

Dat was een hele gebeurtenis voor Nelleke, zo heel alleen uit logeren te gaan. En dat voor de allereerste keer in je leven. Nelleke ging uit logeren bij Opa en Oma. Al wel drie dagen van te voren stond haar koffertje kant en klaar. Het was zo propvol, dat er geen zakdoek meer bij kon. Telkens weer dacht Nelleke: Heb ik nu heus alles? M'n Zondagse jurk, m'n schortje, m'n tandenborstel, m'n nachtponnetje. Ze kon haast niet wachten. En ongedurig dat ze was. Steeds liep ze van de keuken naar de kamer en dan weer terug. Als ze in de kamer was keek ze gauw op de klok. Opeens roept ze: O mams, de klok staat stil. Mams komt hard aanlopen. Ze schrikt, hij zal toch niet stuk zijn? Maar nee hoor, hij is niet stuk, Mams luistert met haar oor dicht bij de klok. Tik-tak, tik-tak, zegt hij. Zie je wel, dat hij niet stuk is? Maar die Nelleke is ook zo ongeduldig. Eindelijk is het dan zover. Alle poppekinderen worden één voor één goedendag gekust. Wat zullen die hun moedertje erg missen, als ze weg is. Natuurlijk gaat ze niet alleen op reis. Ze wordt door Vader weggebracht. Die staat al in de deuropening te wachten. Nu krijgt Mams nog een beurt, die krijgt me daar eventjes honderd kussen. Zal je niet stout zijn bij Oma, vraagt Mams. Nelleke schudt met haar blonde krullekopje van.... nee. Dan wacht Vader niet langer. Anders halen wij de trein niet meer, zegt hij. Mams staat aan het hekje hen na te wuiven; net zo lang totdat ze niets meer kan zien. Op het station houdt Nelleke Vader maar bij de slip van zijn jas vast, want anders zou ze vast verdwalen in zo'n drukte.

Veel te gauw naar Nellekes zin is de treinreis voorbij. Oma is toch zo blij, als ze Nelleke ziet. Ze slaat de handen in elkaar van verbazing. Wel, wel, wat is ze groot geworden, zegt ze, vind je ook niet, Opa? Nou dat vindt. Opa ook. Dan gaat Opa met Vader praten, en heel gezellig drinken ze samen een kopje thee. Uit hele leuke kleine kopjes, net om mee te spelen, denkt Nelleke Er is nog veel meer te zien bij Oma. Leuke, kleine pulletjes op het kastje en blauwe borden op de schoorsteen. Allemaal antiek. Nelleke mag er niet aan komen, dan zou ze het laten vallen. De deur van de kamer staat op een klein kiertje. Piep, zegt de deur ineens en om het hoekje komt een klein grijs poesekopje. Dat is net iets voor Nelleke, zo'n klein speelkameraadje. Daar mag ze wel aankomen van Oma. En Opa zegt, als je het poesje maar niet aan z'n staartje trekt. Ze is zo druk aan het spelen met het poesje, dat ze haast geen erg er in heeft, dat Vader weggaat. Ze kust hem gauw g'endag, en dan rolt ze weer het klosje door de kamer, waar het poesje maar steeds achter aanhuppelt. Die zal geen last van heimwee hebben, zegt Opa heel zachtjes tegen Oma. Maar eindelijk is Nelleke toch van het spelen moe. En dan brengt Oma haar lekker naar haar bedje toe. Op een heel aardig kamertje komt ze te slapen. Net iets voor zo'n klein meisje als Nelleke is. Oma dekt haar lekker toe. Slaap maar lekker, hoor snoesje, zegt ze, voor ze weer naar beneden gaat.

Nelleke is zo moe, dat ze meteen in slaap valt. Maar ze droomt zo naar. Ze droomt dat ze niet meer met de trein mee kan. Nu moet ze er heel hard achteraan hollen, en alle mensen lachen haar uit. Hè.... Nelleke schrikt wakker. Waar was ze ook weer? O ja, bij Oma! Wat is het toch donker en wat is het stil in huis. Stil, hoorde ze daar wat, ja daar had je het weer. Krik - krak. Zou het de wind zijn? Of muizen? Nellekes hartje begint heel hard te bonzen. Zou ze Oma roepen? Neleke wacht nog even. Hoor, daar was het weer, dat rare geluid. O-o-o.... ma-a-a, roept Nelleke. En nog eens O-o-o.... m-a-a-a! Daar kwam Oma al aan. Ze liep zo hard als haar oude benen maar mee wilden. Daar stond Oma in haar nachtjapon. Wat is er dan m'n meisje, vraagt ze. En dan komen er zo maar tranen aanrollen over Nellekes gezichtje. En dan hikt ze: Het is hier zo raar. Ja, zegt Oma, dat begrijp ik. Als je ook voor de eerste keer uit logeren bent. Weet je, wat wij doen? Kom jij maar bij Oma en Opa in bed. Dat kan best voor een keertje; zo dik ben je niet! En Opa die slaapt toch, die merkt er niets van. Voorzichtig klautert Nelleke in het grote bed. Heerlijk warm is het daar in en wat lig je veilig zo tussen in. Nelleke begint zowat te lachen, als ze er aan denkt, wat Opa toch wel zeggen zal, als hij het merkt. Opa snurkt een beetje, diep onder de dekens. Hij heeft niets gemerkt. En Nelleke kan haar oogje ook niet meer los houden. Even later is ze al weer in diepe rust. En ze slaapt de hele nacht aan één stuk door, net alsof ze thuis in haar eigen bedje ligt. En die Opa, die schrikt zich een hoedje, de andere morgen. Wat is dat? Ligt er een varken in ons bed? vraagt hij aan Oma. Oma lacht en Nelleke lacht mee. Wat een schik hebben ze samen. En als Nelleke al lang weer bij Mams is, moet ze nog vaak van die eerste nacht vertellen.

TANTE BETSY

Foto omslag:

Vader kan tenslotte niet alles! Daarom heeft deze kleine man besloten hem dapper te helpen.... misschien denkt vader wel: Van de wal in de sloot? Maar er zit dan toch pit in dat kereltje en hij is een goed voorbeeld voor allen. Steek de handen vroeg uit de mouwen. Het is zoals onze ouders ook al zeiden dat hun ouders gezegd hebben.... Het zit er in of het zit er niet in! Laat dan maar kijken w a t er in zit! Bij Jantje gaat het best! Zie maar naar z'n glunder gezicht!

Onze vierde Werfactie

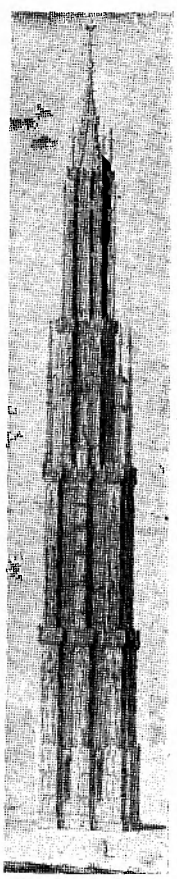
Er wordt hard gewerkt! Een goed en hoopvol symptoom is daarbij het verzoek van velen om de „werftijd" nog wat te verlengen. Na rijp beraad is besloten om tot uiterlijk 1 Augustus nog te wachten en tijd te geven voor het werven van nieuwe abonné's. Velen willen een deel van hun vacantie geven voor dit doel, vooral onder onze jongens en meisjes. Accoord dan, maar denk er om, 31 Juli is onherroepelijk het pleit beslist! Dan wordt zonder mankeren begonnen met het toewijzen van de prachtige en aanlokkelijke prijzen. Houdt dus koers ! !

Redactie

ZIERIKZEE - STAD IN HET

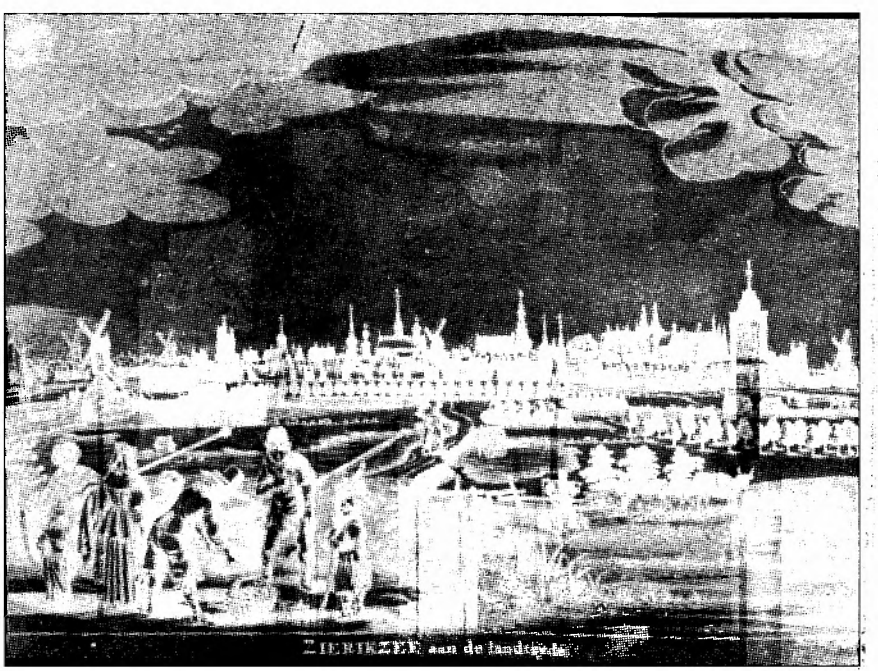
Bijzonder fraai gelegen, aan het einde van een kanaalhaven en op de grens, waar eens de wateren van de Grevelingen en Ooster-Schelde elkaar tussen de twee eilanden Schouwen en Duiveland ontmoetten, ligt deze schone stad te prijken in een corsage van prachtig geboomte en glinsterend water....

Zierikzee is, om te beginnen, van de oude steden de meest ongeschondene van ons ganse land. Of dat nu aan haar verborgenheid ligt.... want Zierikzee is zo héél veel jaren geleden nog niet „ontdekt", gelukkig maar, want anders hadden onze sloopgrage 19e eeuwers ook hier wel hoogtij gevierd.... is niet te zeggen. Of het komt, doordat het land van Schouwen en Duiveland niet nog in die mate is aangetast door het modernisme, dat alles voor zich doet wijken, met alle nadelige gevolgen van dien, het historische en het karakteristieke meegeteld, is óók niet zo maar te zeggen, maar dit is zeker, dat Zierikzee heden ten dage als een bijzonderheid van Neerlands stedenschoon beschouwd mag worden. Het ganse landschap wordt kilometers in de rondte beheerst door die massale kerktoren, eens de trots van een der fraaiste kerken van ons land, thans alleen.... of eigenlijk niet alleen; wás hij maar alleen, want op dit oude kerkplein staat een kerk, een neo-classiek wanproduct, waarvan de bouw te wijten is aan de brand, die de oude kerk in 1832 vernielde. Het moet wel een wonder heten, dat onze voorouders het niet in hun hoofd kregen om dit „degelijk" bouwwerk tegen de toren aan te bouwen!
Vergeven zij hun die fout!
Zierikzee is uit de grijze oudheid opgedoken. Het krijgsgeschreeuw heeft vóór zijn poorten geschald, doch diezelfde poorten hebben ook de jubel van de overwinning gehoord. Zierikzee is uit de grijze oudheid opgedoken, uit de grijze oudheid, die teloor gaat in een waas van legende en traditie. Hebben de Romeinen deze stad gesticht en haar gewijd aan de godin Ceres, de godin der oogsten en van de landbouw? Ja, dat is maar een legende, zult u zeggen. U zoudt er om lachen als ik het geloofde. Neen, bewijsgrond is het allerminst, althans zeer wankelbaar. Maar durft u er aan te twijfelen, dat de stichter der stad een Eskimo, Zelik genaamd, was, die op een schone dag met zijn kano afdreef en dagen en nachten rondzwalkte om te langen leste op Schouwen te landen, waar hij zijn tenten opsloeg en de plaats Zelikzee noemde? U glimlacht? En toch heb ik misschien een klein beetje gelijk, althans in het stadhuis hangt de kano van Zelik als bewijs van wat men mij hier van Zierikzee vertelde....
Maar inderdaad, het zijn reeds té lang vervlogen dagen om er langer bij stil te staan. We moeten naar de 13e eeuw, toen Zierikzee (kenners van de geschiedenis van deze stad schrijven het met een s!) reeds een verleden van twee of drie eeuwen achter zich had, een tijd waarvan we weinig méér weten, dan dat de bewoners van het plaatsje een niet onbelangrijke zoutnering dreven, die pas na het

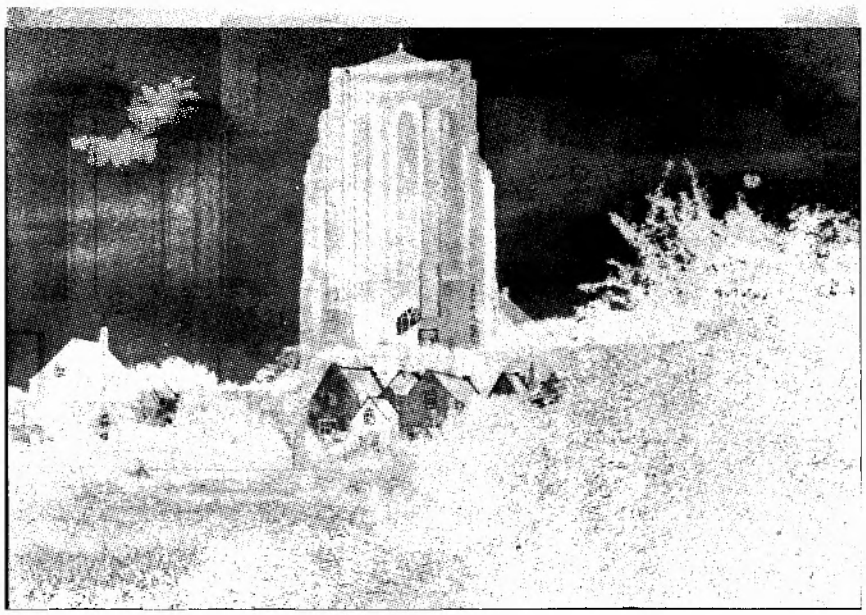

Zó hebben onze vaderen het bedoeld. Vier maal de bestaande hoogte, dat is 207 meter ! !

Bij de toren zijn de kapellen van de kerk goed zichtbaar....

..AND VAN DE HOGE BOMEN

Een reus, een forse kerel, ziet vreedzaam neer op de rood bedakte huisjes....

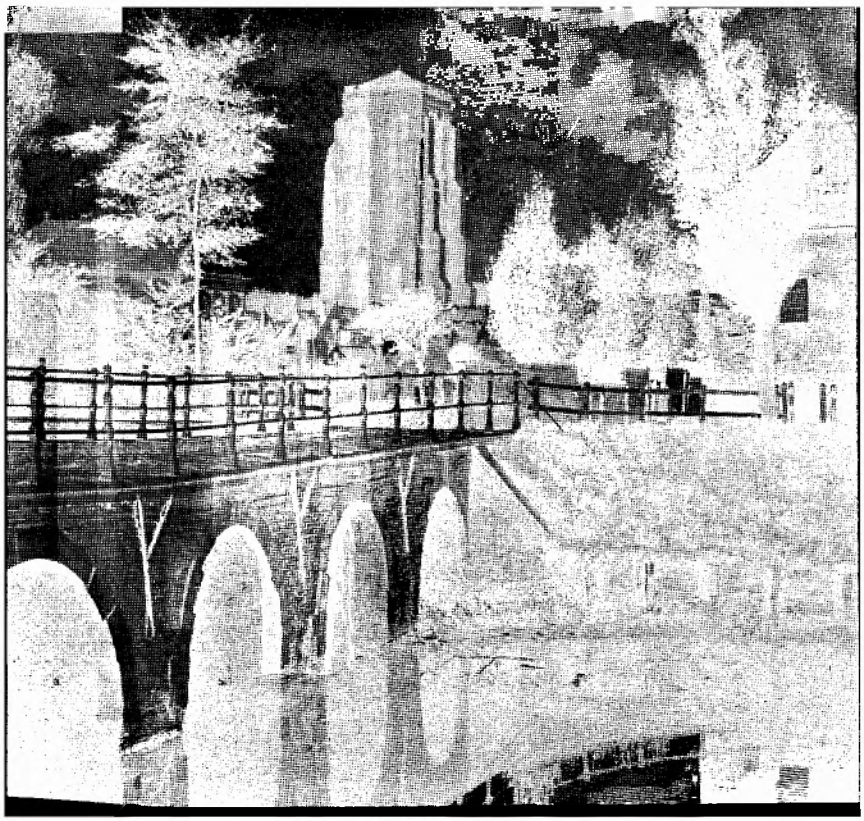
ophouden van het darinkdelven en de ontwikkeling van de zoutwinning uit Frankrijk en Spanje tot grote bloei kwam, zo groot zelfs, dat er op het einde der 15e eeuw geen pakhuizen in de stad aan te halen waren om het zout in te bergen! De grootste welvaart kwam evenwel door Zierikzee's handel in verre streken. Engelse kooplieden vestigden zich als wolhandelaars in de stad en Zierikzeese kooplieden vestigden zich op hun beurt op het eiland Schonen in de Oostzee. De lakenhandel werd door de Graven bevorderd, een bewijs, dat de handel in de 14e eeuw wel van de grootste betekenis moet zijn geweest, kan wel afgeleid worden uit het feit, dat in 1368 niet minder dan 96 schepen van Zierikzee uit de Oostzee huiswaarts keerden, met een gezamenlijke waarde aan boord van meer dan een millioen in onze muntwaarde!

Geen wonder dat uit deze grote welvaart een zucht naar het schone, het grootse geboren werd en hoe placht men dat in die dagen anders te doen dan een huis ter ere Gods te bouwen? De uitkomst van dat verlangen zien we heden ten dage nog — zij het gedeeltelijk — in de kolossale toren, die eens de grootste kerk van Zeeland sierde.

Geboren uit de tijd van voorspoed, werd de Sint Lievensmonsterkerk een der fraaiste kerken van Zeeland en tevens de grootste, want de kerk besloeg een oppervlakte van niet minder dan 41 aren. Toch werd kerk noch toren, een product van Mechelse bouwmeesters uit het geslacht Keldermans, ooit voltooid. Met de bouw werd in 1454 aangevangen, doch allerlei onvoorziene omstandigheden, waarbij de zo gevreesde pest, die de handel een geweldige slag toebracht, vertraagden de arbeid, zodat de toren in 1530 niet verder opgetrokken werd dan wij *nu* kunnen zien. In die tijd was Zierikzee trouwens al ver over het hoogtepunt van zijn grootheid heen, en hoewel in de 17e eeuw een nieuwe bloeitijd aanbrak, heeft de oude stad haar oude roem nooit meer verkregen. Toch verlieten in 1640 nog 80 vissers en ruim 150 schepen voor de binnenvaart de haven.

Maar de toren blijft mooi en overal waar men staat of gaat dwingt hij de bewondering af. Groot en groots ziet hij er uit als een wachter, getrouw bijgestaan door de toren van het fraaie stadhuis, doch de afstand speelt wel eens parten, temeer waar andere factoren, zoals hier het hoge geboomte — de Zeeuwen noemen Schouwen en Duiveland wel eens het land van de hoge bomen — ertoe me-

De fraaie toren, gezien van de Zuidwellebrug

dewerken het effect te verzwakken. U moet eens vlak onder de toren gaan staan, bij het sierlijk hoofdportaal, dán krijgt u pas een goede indruk van zijn proporties. Dan is de oude Sint Lievensmonstertoren een reus, een forse kerel, doch één met alle tekenen van de adel, die vanaf den beginne eigen is geweest. Vreedzaam ziet hij neer op de roodbedakte huisjes aan de voet en tuurt dan weer over het schone land van Schouwen en Duiveland en zijn omringende wateren, over de velden en weiden, over de vlieten en welen en kanaaltjes, over gehuchten, dorpen en stedekens, ver weg naar Bruinisse en vérder steeds tuurt hij naar Brouwershaven, het plaatsje, waar Jacob Cats het levenslicht aanschouwde, en ver weg in het verschiet naar de goudgele duinen van Schouwens zeekust, begrensd door de onmetelijke zee.

Die Sint Lievensmonstertoren is een brokje taaie moed en durf, onze koene voorvaderen eigen.

En nog in déze tijd worden er de Amerikanen, Engelsen, Fransen, Scandinaviërs, Belgen en Duitsers ontvangen, die er vol bewondering zijn over de oude trapgeveltjes, de gebogen straatjes, de oude poorden en de oude spoelvijver van de nog door wallen ingesloten stad der oude lakenwevers!

DE KOEKOEK

„Stem zonder lichaam"

De koekoek roept in de Meimaand, dus zijn we te laat met dit artikel. Maar omdat het koekoekklokje bij Grootmoeder het gehele jaar door „koekoek" roept, sluiten we ons daarbij maar aan. Er is nog wel wat van deze geheimzinnige vogel te vertellen. Populair is hij, dat zal niemand tegenspreken. Men zegt dat hij een schuwe en geheimzinnige vogel is en zich zelden of nooit laat zien, waarom een beroemde Engelse dichter hem zelfs noemde *„De stem zonder lichaam"*. Maar wie acht op hem slaat kan hem ook wel te zien krijgen in de weidegebieden, in het moeras, het duin of op de heide. In de bossen valt het wel eens niet mee. Velen weten niet dat alleen het mannetje „koekóékoe" roept. Het wijfje roept heel anders. Als ze een ei gelegd heeft, laat ze een bobbelend geluid horen.

Weet u wat de koekoek ook doet? Hij legt zijn eieren in de nesten van andere vogels en daarin is hij enig onder de vogels. Hoe dat toe gaat? Ieder koekoekwijfje begint, zo gauw ze in de geboortestreek in het voorjaar is teruggekeerd, de omgeving te inspecteren. Zittend op boom of struik slaat ze aandachtig bepaalde vogels gade, die met nestmateriaal slepen en zo ontdekt ze waar nesten gebouwd worden. Wanneer er nu een nest klaar is en vooral als er eieren in zijn gelegd, kan zij zo urenlang zitten loeren, wachtend op de kans ongemerkt bij het nest te kunnen komen en er haar ei in te deponeren! Die kans komt dan meestal 's middags, wanneer de zangvogels, die meestal 's morgens eieren leggen, op voedsel uitgaan.

Toch worden de vogels, die het aangaat, de koekoek wel gewaar, wat een angstig en geagiteerd heen en weer gevlieg geeft, maar de koekoek trekt zich op zeker moment van al dat gedoe niets aan en vliegt doel-

Nest van een rietzanger met koekoekskei

Jonge koekoek in het nest van een rietzanger

Jonge koekoek als „pleegkind" bij de kleine karakiet

bewust op het nest aan. Ze neemt met haar snavel een ei van het legsel weg en legt haar eigen ei ervoor in de plaats en verdwijnt dan snel uit de omgeving; het gestolen ei neemt ze in haar snavel mee, slikt het in of laat het vallen. Ze legt haar eieren liefst in nesten van de vogelsoort, waardoor zij zélf in haar jeugd is grootgebracht ! !

Onder de kleine zangertjes komen soorten voor, die trachten het koekoeksei te verwijderen en als dát niet gelukt, er overheen te bouwen. Sommige vogels raken geheel van streek en laten het nest in de steek. Een koekoek kan wel 10—20 eieren leggen, wat als tegenwicht voor het grote verlies aan eieren kan dienen. Meestal echter worden deze ondergeschoven koekoekseieren als een eigen ei behandeld en dus bebroed.

Een koekoeksei wordt korter bebroed, zodat de jongen er eerder zijn dan de eigen vogeljongen. Dán gebeurt er ook iets afschuwelijks. De jonge koekoek kan in de eerste vier dagen geen aanraking velen en daardoor heeft hij de drang alles wat zich in zijn omgeving bevindt uit het nest te werken. Hij heeft het instinct om in het nest heen en weer te wiebelen, nét zo lang tot hij een ei of een jong vogeltje op z'n brede, van een holte voorziene, rug heeft. Ligt het eenmaal dáár, dan strekt hij opeens de poten, wipt met een vaartje omhoog, strekt de beide vleugelstompjes achterwaarts en werpt zo ei of jong over de rand van het nest. Wel vriendelijk! De oude vogels grijpen niet in en beschermen hun jongen niet, wat zeer merkwaardig is. De uit het nest gewerkte jongen sterven natuurlijk een gruwelijke dood. Alléén dat kuiken, dat zich in het nest bevindt, wordt als jong beschouwd en daarvan profiteert de jonge koekoek heerlijk in zijn eentje. En die vreemde ouders maar vliegen om voedsel te halen voor dat gulzige jong. De koekoek groeit snel en na enige tijd is hij veel groter dan z'n pleegouders, die toeren moeten verrichten om dat reuzekind te kunnen voeren. Tot de tijd komt dat de jonge koekoek voor zichzelf kan zorgen en.... de wijde wereld intrekt! Koekoek-koekoek-koekoek!

Ja vriendje, we horen je wel, maar je bent tóch een parasiet en je pleegt agressie en je bent ondankbaar, je bent een grúweldier.... maar toch blijven we maar van je houden, omdat *jij* het nu eenmaal bent die in de Mei „Koekoek" roept. En dát willen we graag zo houden!

„DE KLEINE GIDS"

Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

Ook in Portugal

In Portugal groeit het Protestantisme en de vraag naar Bijbels neemt hand over hand toe. In Lissabon alleen al zijn 15 Protestantse gemeenten en verscheidene op de Azoren en Madeira. 't Aantal dominé's is er echter veel te weinig bij de merkbare groei. Studenten gaan de gemeenten op 't platteland bedienen. De jonge gemeenten verblijden zich over komst van zo'n beginneling, zó zelfs, dat de boeren aan een student vroegen: „Blijft u toch bij ons en spreek voor ons *iedere* avond over de Boodschap des heils."

„Iedere avond? Neen, dat gaat niet, hoe graag ik het ook zou willen. Ook andere gemeenten hebben honger, honger naar 't Woord des levens. 'k Zal zien wat ik doen kan. Drie maal per week, dat gaat, maar alleen.... des avonds van 10 tot 11."

„Goed, goed, komt u alstublieft!"

En hij kwam.

Driemaal per week op 't late avonduur! Bijna het gehele dorp zette zich onder zijn gehoor van 10 tot 11.

Maar zij wilden meer.

„Leer ons zingen, leer ons uw mooie liederen zingen. Wij willen wel blijven van 11 tot 12."

En zij hébben ze geleerd, en ze zijn er door gesterkt!

Hollanders, die deze boeren hebben bezocht, hebben met eigen oren gehoord hoe die eenvoudige mensen ze zongen bij hun werk op 't land.

Ontroerend!

't Doet ons denken aan lang vervlogen tijden in ons eigen land.

Aan de dagen der Reformatie. Een niet te stillen honger, dan alleen met het Woord Gods.

In 1940 82.000 Bijbels verkocht. In 1950 126.000. In 1951 226.000. In Lissabon en omgeving. Een ongekende vraag naar Bijbels.

H. V.

De zegepraal van het kruis

Buiten de grote Stefanuspoort van Jeruzalem lag het badwater Siloam.
In dat badwater had reeds koning Salomo zich gebaad en na hem hadden zeer vele Joden dat gedaan.
Bekwame Bijbel-uitleggers hechtten er een bijzondere betekenis aan dat dit badwater „buiten de poort" lag. Reeds van de oudste tijden of moest de reiniging „buiten de legerplaats" geschieden en de grote reiniging van zonde, door het bloed van Jezus, was ook „buiten de poorten" geschied, namelijk op de heuvel Golgotha.
Van dit badwater, dat door een bron werd gevoed, liep een op last van koning Salomo gegraven „watergang" onder „het huis van Pilatus" door tot in de stad en niet zelden zag men daar bij de „hitte des daags", de vrouwen met waterkruiken op het hoofd tezamen komen om die kruiken te vullen, daar de stad, door haar ligging, slechts schraal van water voorzien was.
Twee dagen na de dag waarop wij die twee Romeinse officieren ontmoetten, was er een ongewone levendigheid bij de watergang te bespeuren.
Evenals indertijd Rebekka bij de waterput had gestaan, toen Eliëzer de Damascener haar aansprak, zo stonden nu die vrouwen met de sluier op het hoofd, bij het kunstmatig gevormd meertje.
In al die eeuwen, die er sinds Abraham voorbij waren gegaan, was de kleding niet veranderd, doch ook de zeden hadden slechts een geringe wijziging ondergaan, al viel datzelfde van de godsdienst niet te zeggen.
De dag was heet. Hoog stond de zon aan de hemel en geen enkel koeltje bracht verademing aan mensen en dieren, die letterlijk hijgden naar de avond. Het waren niet alleen vrouwen uit de volksklasse, die zich daar bevonden. Ook de vrouwen uit de mooie grote huizen van twee verdiepingen, waarvan de stijlen kwistig met groen en bloemen waren versierd, ontbraken niet.
Links van de grote bron kon men de hoge burcht Antonia zien. Die burcht vormde een zeer krachtig gedeelte van de versterkte muur rondom de stad, doch het was een Jood een doorn in het oog dat de Romeinen er hun zetel hadden gevestigd en een waakzaam oog konden werpen over alles wat er in de stad geschiedde. Wat hadden de Joden eigenlijk aan hun koning Agrippa II? Hij was slechts in schijn vorst, want hij kroop voor de Romeinen, omdat hij, de laatste der Herodessen dorstte naar grootheid en eer.
Zie, hoog op gindse berg Sion, verhief zich zijn paleis. Wel had men altijd de tempel en de omgeving er van met de gewijde naam „Sion" aangeduid, doch de tempel was niettemin gebouwd op de steile berg Moria, terwijl de hoogste en minder steile berg Sion niets droeg dan het prachtvolle paleis van deze afstammeling van Ezau, die, volgens Paulus, wel de Profeten geloofde (Hand. 26 : 27), doch die in zijn hart een vijand was van God.

Ook de vrouwen bij de bron kantten zich tegen de Romeinen. Niet minder dan de mannen betreurden zij het, dat de trotse natie, die „nimmer anderen had gediend", onder het juk van de Romein moest bukken.
Ja, heidenen; zo zeide een der vrouwen, terwijl zij de gebalde hand ophief naar de burcht, waar acht krijgsknechten met glinsterende borst kurassen en helmen zich stonden te blakeren in de zon — de dag ligt niet ver meer dat wij er u uitwerpen. Wij moeten betalen tot bloedens toe en toch moeten wij het dulden dat de godsdienst der vaderen wordt belaagd en onteerd en dat men onze heilige tempel tot de grond toe veracht.
Wij worden zelfs gedwongen de wetten onzer vaderen te overtreden.
De lasteraar van „de Naam" moet worden gestenigd, maar nu mogen wij geen hand naar hen uitsteken en de Romein behoudt het recht om te beslissen over leven en dood.
En Stefanus dan? vroeg een der vrouwen.
Stefanus werd gestenigd toen de stadhouder tijdelijk naar Cesarea was gegaan. En Jacobus, die de Nazareners in hun geschriften de „broeder des Heeren" noemen, werd vier jaren geleden van de tinne des tempels naar beneden geworpen. Maar wat gebeurt er verder? Paulus, die eenmaal hielp bij de steniging van Stefanus, stond nog meer weinige maanden geleden voor de tweede maal voor de keizer Nero en het gelukte hem vrij te komen, ofschoon Demas hem verliet.
Luisteren die Romeinen dan meer naar hen dan naar ons? vroeg één der vrouwen.
Dat weet ik niet — was het antwoord, maar wel weet ik dat het hier verboden is een hand naar hen uit te steken.
Twee dagen geleden stonden zelfs enige kinderen, die ook betoverd waren, bij de Waterpoort openlijk te getuigen van hun geloof aan de Nazarener. De kinderen die nog trouw zijn in de belijdenis mengden er zich in en verzetten er zich tegen. Anderen namen het voor de Nazareners op. En zo ontstond er een hevige twist, vooral toen ook nog de Farizeeërs en de Sadduceeërs het met elkander oneens werden over het geloof aan een geestelijk koninkrijk.
De twist — aldus vervolgde de spreekster, liep zo hoog, dat er een gevecht ontstond, dat hoe langer hoe heviger werd. En het werd niet minder toen Zadok, de priesterzoon, er zich in mengde. Wat een geluk dat de getrouwen zulk een helper nog hebben.
O ja, Zadok! riepen twee of drie anderen — zulke helden moesten er meer zijn. Hij overtreft Simson in kracht en spuwt de Romeinen in het gelaat. Altijd weet hij te ontkomen. En sterk, dat hij is! Een ploeg met ijzers heft hij op en hij slaat er zo mee om zich heen dat zijn vijanden, al zijn het geharnaste Romeinen, bij tweetallen tegelijk op de grond rollen. Hij kon onze richter zijn, maar de Romeinen zorgen er wel voor dat wij geen woord meer hebben te zeggen.
En hoe liep de twist af? vroegen er enigen tegelijk.
Onverwacht verschenen er vijf Romeinse soldaten. Zij hebben de vechtenden verjaagd en lieten de scherpte van hun wapenen gevoelen. De aanstichters van de twist, de twee Nazareense knaapjes, werden door onze kinderen vervolgd, maar toen kwamen er weer twee hoofdlieden over honderd, die gezorgd hebben dat die kinderen veilig thuis kwamen en dat later het huis ook nog werd bewaakt.
In dat huis komen nu des avonds sommige volgelingen van de Nazarener tezamen. Zij bidden er. Zij lezen er de Psalmen en daarbij ook het lied

Ontwaakt gij die slaapt
En staat op uit de dood
En Christus zal over u lichten!

dat uit Antiochië is overgewaaid
Tergend klinken ons die stemmen en woorden in de oren. Het is maar van geloven en van een opstanding uit de geestelijke doodstaat. Maar het: doe dat en gij zult leven! wordt niet erkend. Alles wat de Hogepriester zegt

en doet wordt gering geacht en zij zeggen maar dat de genade nu veel meer nabij is dan vroeger, omdat die voorschriften worden bespot. Het zijn maar geboden van mensen! zo zeggen zij. En zij zeggen dat alleen het geloof in die Gekruisigde, met de liefde gepaard, de vervulling is van de ganse wet. Maar heeft de Hogepriester ons nog pas niet geleerd dat er aan de Wet geen einde komt?
Zei ook David niet: Uw gebod is zeer wijd, hoewel hij anders aan alle dingen een einde had gezien?
Ja, zo zeide één der vrouwen, maar zij zeggen ook dat Christus het einde is der wet voor een iegelijk die gelooft. De wetgeleerden hebben dus ook niets meer te zeggen.
En moet dat dan allemaal maar geduld worden? O, vreselijk, vreselijk! hoe moesten ook onze ogen springaders zijn van tranen. Alles wat onze ogen hier zien, die tempel, die gebouwen, die water-wellingen, die muren en poorten, het is alles gewrocht door de hand onzer vaderen, maar zo'n nietig hoopje afschrapsel zal trachten om alles onderstboven te keren en onze vijanden, de Romeinen, met Agrippa er naast, zullen zorgen dat wij zwijgen.

Het gesprek had nog geruime tijd kunnen duren en de verbittering, die veel groter was tegen de Christenen dan tegen de Romeinen, had nog groter kunnen worden, indien niet plotseling het gesprek was verstomd door een vreemd geluid dat van verre kwam.
Het geluid dat eerst dof klonk werd daarna levendiger en krachtiger en hoe meer het naderde hoe meer de mensen hun huizen verlieten om nieuwsgierig te zien wat er gebeurde. Maar 't was niet voor de eerste maal dat dit geluid weerklonk.
Een sterke Romeinse legermacht zou naar Galilea gaan, doch vóór zij vertrok, zou zij eerst door Jeruzalem marcheren om voor de zoveelste maal eerbied en bewondering af te dwingen.
Ramsvellen, over kruisramen gespannen, vormden de trommen. Daarna volgden de mannen die op ramshoorns bliezen.
Daar achter liepen de mannen met vlaggen en banieren. Boven de stokken waren kleine gouden adelaars aangebracht.
De keurbende van strijders, die daarna volgde, was schitterend. Allemaal breed geschouderde mannen, gebruinde gelaatstrekken, zwarte tintelende ogen en gitzwart haar.
Op de grote stalen helmen rustten al weer adelaars, met uitgespreide vleugels. Een kort en breed zwaard, met scherpe punt, werd door de rechterhand bij het handvat omklemd en op de linkerarm rustte het wapenschild dat de pijlen moest opvangen.
Regelmatig en krachtig klonk de voetstap, alsof de voeten stampend op de grond werden gezet.
Geen enkele krijger sprak een woord. Zwijgend marcheerden zij verder, maar die ogen staarden de Joden doordringend aan alsof zij wilden waarschuwen tegen verkeerde daden. Achter de voetgangers kwamen de ruiters.
Eveneens grote, breedgeschouderde mannen. Op de helmen bevonden zich kammen, versierd met vederdossen of met bundels paardehaar, die soms reikten tot de ruggen der ruiters. Achter de ruiters kwamen de boogschutters. De bogen waren langer dan der schutters en de pijlen droegen zij in bundels op de rug of aan de zijde.
Die boogschutters waren meesters in die kunst. Een vlaggetje, boven op een horen geplant, werd doorboord en een vijandelijk soldaat, ook al bevond hij zich honderden meters verder, werd midden in het hart getroffen.
Na deze voetgangers en die ruiters kwamen de kruiswagens, voornamelijk de steenwerpers, die dienst deden bij een belegering. Grote stenen, slechts door enige mannen te tillen, werden door die toestellen met kracht tegen de muren geslingerd en sloegen er bressen in.

BRIEVENBUS

De brievenbus is nu gesloten. Alleen **brieven met oplossingen** mogen nog worden ingezonden, **die vóór D.V. Woensdag 16 Juli** binnen **moeten zijn.** Het is **natuurlijk** altijd toegestaan **hier een kort briefje bij te voegen,** waarin je enige **belangrijke mededelingen** kunt doen, doch hier kan geen antwoord in ons blad op volgen. **Nieuwelingen, die** tegelijkertijd hun oplossingen inzenden, moeten zich, evenals de **anderen, óók nog per briefkaart** aanmelden. **Wie onder hen pas abonné** werd, kan volstaan **met het inzenden van 2 of 3 oplossingen.**

WELKOM

Rein Veerman, Annie P. Otte.

Z.V.

Rinus Maljaars, Westeindsedijk 9, Borssele, zou het erg leuk vinden, als hij van alle neefjes **en nichtjes een kaart kreeg.** Hij is 15 jaar **oud, maar kan helaas niet lopen.** Hij kan niet **lezen of schrijven, maar wel** gemakkelijk uit **het hoofd leren. Als Rinus er** zoveel krijgt als **andere zieken er soms kregen** (meer dan 500!), dan kan hij tevreden zijn, niet waar? Help je ook mee om Rinus blij te maken?

BRIEFJES BEANTWOORD

Piet, Ko en Ben Maljaars. Als je zoveel brieven krijgt als ik, zou je je er niet over verwonderen, dat er eens een briefje zoek raakt. Eerder moet het je verbazen, dat er niet meer wegraken. Fijn, dat je nu weer geschreven hebt. Dat Vader en Moeder een moeilijk kruis hebben te dragen, kan ik geloven. Dat ze hierbij de Hulp van Boven mochten benodigen en ondervinden. Gelukkig, dat Rinus zelf er nog zo geduldig onder mag zijn. Nog veel genoegen met jullie vee.
Joke Klomp. Ook jouw brief is in het vergeetboek geraakt, maar dat was wel een beetje je eigen schuld. Te laat ingestuurd! Je rapport was buitengewoon goed! Ja, ik ben ook wel eens in je zomervacantieoord geweest. Het is daar erg mooi. Als je soms eens een opgave weet, mag je mij die zenden. Maar hij moet origineel zijn!
Jacob Kwakernaak. Prettig, dat je nu ook bij onze raadselkring behoort, hé? Ik hoop, dat het nu wat beter gaat met het leren. Aan je vlijt en gedrag ligt het niet! Moeder mag je gerust een beetje helpen, hoor! Dan leer je het wel!
Willy Looijengoed. Zo'n varken en zo'n koppeltje kippen is toch wel aardig, niet? Als er weer eens een varken geslacht wordt moet je het mij eens schrijven, dan kom ik het helpen opeten! Wat zullen jullie gesmuld hebben, zeg! Ik lik met m'n tong al langs m'n mond! Heerlijk! Heb je nog veel kaarten gekregen? En ben je nu weer beter?
Willem en Louw Poppe. Dat het hard nodig is om op het land te werken bij Vader, begrijp ik best, nu je broer in militaire dienst is. Groeien de konijnen flink? Leuk, samen een schaap te bezitten! Gaan jullie ook wel eens op jacht met de jachthond? Daar zal bij jullie veel gelegenheid voor zijn, wel? Punten F-120.
Louwrens Notenboom. Is opa gestorven? Ja, dat is de weg van alle vlees! Ook wij zullen eenmaal voor Gods rechterstoel gedaagd worden. De Heere bereide je voor en toe voor Zijn gezegend Koninkrijk! Wat zul je blij zijn met je eigen fiets, die je zelf opgespaard hebt. Kranig, hoor! Gegroet!
Maarten den Ouden. Een brief op een briefkaart; dat kan ook! Dat vond je natuurlijk heerlijk, om zelf de tractor een keer te sturen, hé? Hoe gaat het nu weer op school? Het is zeker erg druk op de boerderij? Je zult Vader wel goed helpen, denk ik.

PRIJSRAADSELS

OPGAVE I-1

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

SPREUK VAN SALOMO

Tracht in onderstaande spreuk van Salomo de ontbrekende letters in te vullen. Elke stip stelt een letter voor.
D.. . i.. ..z..d . . . , . r . ch . . a . r ..t
. eg..r .ij..
Bij de oplossing ook de **vindplaats** vermelden.

OPGAVE J-1

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

BEKEND VIERTAL

In de Bijbel komt een bekend viertal voor, een **Vader,** een **Moeder** en **twee Zonen.** Hun namen kunt ge vormen uit de letters, voorkomend in onderstaande figuur. **Waar lees je hun geschiedenis?**

		B	A	N	K		
J	O	J	A	C	H	I	N
J	E	R	O	B	E	A	M
		Z	E	L	F		

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

Huize „Weltevreden" KERK-AVEZAATH

SPECIAAL OORD EN CONFERENTIE-PLAATS VOOR
VACANTIEGANGERS - SCHOLEN - VERENIGINGEN

Zo langzamerhand gaat U plannen beramen waar U met Uw vereniging dit jaar heen zult gaan. De door U gestelde verlangens zullen vermoedelijk zijn: geen luxe, geen kostbare hôtels, niet naar zee, bos of hei, zoals voorheen, doch echter wèl echt gezellig een knus onderonsje, wat comfort, een gelegenheid vanwaar men aardige wandelingen kan maken, doch ook waar men echt vrij is in doen en laten, waar men ongestoord orgel en piano kan spelen en bij minder goed wandelweer uit een aardig bibliotheekje een boek kan pakken om in een hoekske bij de open haard enige ogenblikken te vertoeven. Zie daar Uw verlangens.
Het conferentieoord „Weltevreden" te Kerk-Avezaath nabij Tiel kan aan deze verlangens voldoen. Het Huis heeft electrisch licht, eigen waterleiding, een aparte eetzaal en een afzonderlijke conferentiezaal, 90 bedden, verdeeld over 10 twee-persoonskamertjes, enkele kleine zolders, enige één-persoonskamertjes.
Vermoedelijk hebt U nog nimmer met Uw vereniging een bezoek gebracht aan de bloeiende Betuwe, want de bloembollenvelden trokken tot nu toe steeds Uw volle aandacht.
Vanuit Kerk-Avezaath kan men een bezoek brengen aan Tiel (Waal of sluiswerken), Wijk bij Duurstede (molen Ruysdael), Buren (Weeshuis), wandeling Zoelense bos (kasteel Soelen).
Ook in de kersentijd is het niet kwaad „Weltevreden" te bezoeken, ook dan kan men één of meer dagen alhier doorbrengen en zich te goed doen aan lekkere, sappige, Betuwse kersen, want vlak achter het conferentieoord „Weltevreden" bevindt zich de kersenboomgaard.
Wat wilt U nog meer! Ook is „Weltevreden" vanwege zijn landelijke, rustige omgeving zeer geschikt voor conferenties. Het Huis beschikt over veel ruimte.
Het heeft busverbinding met Tiel, Culemborg, Geldermalsen en zelfs met Rhenen.
De conferentieprijs voor meer dan één dag is: warme maaltijd *f* 2.—, Broodmaaltijd *f* 0.75, Logies *f* 0.50, koffie en thee inbegrepen. Dekens en lakens zelf medebrengen, doch zijn ook te huur.
Het Huis is doorlopend geopend. Mocht U nadere inlichtingen wensen, deze worden gaarne verstrekt.

G. HEUFF Mzn - *Huize „Weltevreden" — Kerk-Avezaath*

TELEFOON K 3448—232

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie een extra korting!

Jac. v. Haaren

TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

TER PERSE:

Derde vierduizendtal van

De Bijbelse Geschiedenis

aan onze kinderen verhaald

door **B. J. VAN WIJK**

met een voorwoord en aanbeveling van Ds G. H. KERSTEN

Leverbaar met circa twee maanden.

Deze derde herziene en vermeerderde druk zal in plaats van in twee banden, thans

in één zeer luxe prachtband

verschijnen, royaal formaat, op prima wit, houtvrij, papier gedrukt en rijk geïllustreerd, waaronder vele kunstdrukplaten in vierkleurendruk uitgevoerd.
Teneinde deze prachtuitgave binnen ieders bereik te brengen, hebben wij de prijs sterk verlaagd, n.l. van *f* 20.— tot slechts **f 15.—** totaal,

bij betaling in zes maandelijkse termijnen van *f* 2.50

òf **f 13.50** bij betaling ineens

Bij elk boek ontvangt men g r a t i s een in vele kleuren uitgevoerde kaart van Palestina op zwaar papier gedrukt, met toelichting.

DE Bijbelse Geschiedenis voor ONZE kinderen.

Ds Kersten schreef in zijn voorwoord o.m.:

„.....Bovenal waardeer ik de zuivere leer, die in dit „boek doorstraalt en in elke les de kinderen op het ene „nodige wijst, dat gekend moet worden ter zaligheid...."

BESTELBILJET

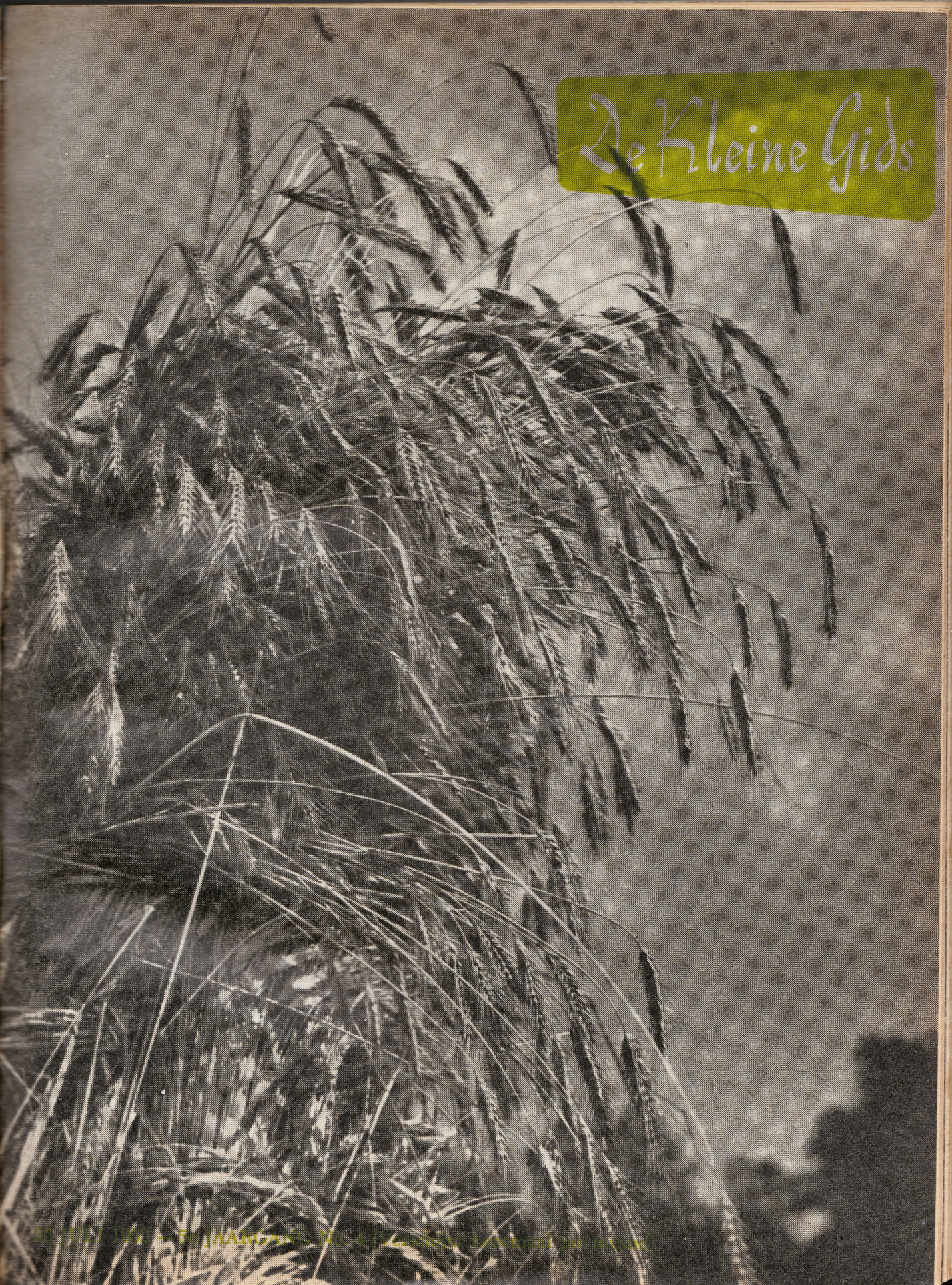
Naam: .....

Adres: .....

Plaats: .....

verzoekt bij verschijning toe te zenden ..... ex. van de Bijbelse Gesch. à *f* 15.— (zes term. à *f* 2.50) of *f* 13.50 (betaalbaar ineens)

UITGEVERIJ „DE BANIER" — UTRECHT
POSTBUS 2019 GIRO 147759

De Kleine Gids

UIT DE BIJBEL

WAARMEDE ?

„Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw Woord!"

Psalm 119 : 9

Dat is een ernstige vraag.
Dat is een afdoend antwoord. Een vraag en een antwoord gericht op de jeugd!
De eindexamens zijn grotendeels achter de rug. Velen hebben de gelukwensen van leraren en ouders in ontvangst mogen nemen. Wij zijn verblijd mét hen.
Er zijn er ook die teleurgesteld zijn.... *gezakt.* Voor beide groepen staat deze vraag èn het antwoord in Gods onfeilbaar Woord. De vraag is gericht tot de jongeling. Natuurlijk zijn daarmede de meisjes ook bedoeld. Het gaat hier over de vraag aan de jeugd gesteld. Na het examen, waarover wij nu eens in het bijzonder willen handelen, is tegelijk de poort naar het volle, dikwijls zelfstandige leven opengesteld. Een „geslaagde" jeugd gaat tot het leven in. Het leven met al de kommer van tegenslag, van verleiding, van vallen! Want die jeugd draagt de zonde, de *eigen* zonde méé die machtige wereld in. Ze laat het boze hart niet áchter bij de ouders, maar draagt het altijd bij zich. Daarom is het zo'n verstandige vraag die hier gesteld wordt: *Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?* Jongens en meisjes, vandaag richten we het woord eens rechtstreeks tot jullie. Is de keus van het vak al bepaald waarheen de lust van je hart uitgaat? Is dat vak er een waarmee je niet in conflict komt met Gods Dag, Gods geboden? Salomo was ook zo'n jongeling, die in zijn jeugd tot een hoog ambt geroepen werd.
Maar hij wist door genade wat dat jongelingschap betekende, daarvan heeft hij gezegd dat *„de dwaasheid in het hart des jongelings als gebonden is"*, (Spr. 22 : 15). Heb je die wetenschap ook al geleerd? Als je daarvan iets weet, dan is die vraag je duidelijk, want dan weet je ook dat de wijze Prediker in hoofdstuk 11 : 9 de waarheid zegt als hij getuigt van dat jonge hart, *dat de jongeling zo gaarne wandelt in de wegen zijns harten en in de aanschouwing zijner ogen.* Daarom wist Salomo ook dat de jongeling dubbele voorzichtigheid nodig heeft. Waarom? Wel hij zegt het in Spreuken 4 : 23–27: *„Om zijn hart te bewaren, zijn mond gade te slaan, zijn oogleden recht voor zich te houden, de gang van zijn voet te wegen, en zijn treden wel te vestigen, opdat hij niet afwijke ter rechter noch ter linkerhand."* Dát nu wist de dichter van Psalm 119 : 9 ook en als hij dan aan die jeugd denkt, dan stelt hij die betekenisvolle vraag. Salomo deed een kostelijk gebed eer hij tot zijn taak inging, lees maar eens in 1 Koningen 3 : 7, waar hij zich noemt *„een klein jongeling", die niet weet in noch uit te gaan!* En lees dan eens wat er de Heere van zegt en wat de Heere hem geeft en belooft!
Zie, wie door genade de vraag ook zó mag stellen, zal niet teleurgesteld uitkomen. Wat gaan we toch in eigen kracht op pad. Wat hebben we toch in eigen kracht gestudeerd, zonder de Heere in waarheid te benodigen. Heb je mogelijk ook gezegd: „Er moet *geluk* bijkomen om te slagen?" Algemeen wordt dat zo gezegd. Ja, en dan moet er zeker ook nog „geluk" bijkomen op je verdere levenspad? Och, wat is dat voor een geluk? Misschien zijn er bij die *gezakten* wel gelukkiger jongens en meisjes. Gelukkig als je gezakt bent? Dat kun je niet geloven, hé? Tóch kan het! Want als de Heere daarin de hoge ogen en de trotse harten komt te vernederen, opdat zij zich leren zouden aan Hem te gewennen, wat is er dán verloren? Immers is er dan een totale winst geboekt? O, als God de puntenlijst zal invullen van degenen die het zonder Hem gedaan hebben, dan blijven er niets dan *„nullen"* voor over.
Kijk, dát moeten we nu eerst leren, om de vraag te verstaan die de dichter hier stelt. Dat leren we alleen in de weg der waarachtige wedergeboorte en dán leren we biddend vragen bij het begin van onze loopbaan: Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Dan gaan we ons hart, dat boze, verdorven hart kénnen. Dan weten we het zélf niet meer. Maar, dan gaan we ook het antwoord verstaan: *Als hij dat houdt naar Uw Woord!* De gevaren in deze wereld zijn zo groot, de verlokkingen zijn ontelbaar, niet alleen de zichtbare, maar juist de nog niet gekende. De dichter had de ware keuze mogen doen, waarom hij de verleidingen kende en waarom de vraag geboren was. Al zijn wensen was zijn wegen te mogen richten naar Gods getuigenis. Hij had dat zaligmakende geloof leren kennen en nu oefende hij dat ook door genade. En juist dat oefenen deed de vraag maar ook het antwoord voortkomen.
Hij wist dat het pad des rechtvaardigen moest schijnen als een licht, als een „schijnend" licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe! En dat in tegenstelling met degenen die de paden der oprechtheid verlaten om te gaan in de wegen der duisternissen, niet wetende waarover zij struikelen zullen (Spr. 4 : 19 en 2 : 13).
Wat heeft de Heere het wel gemaakt. Wat angstige uren heb je doorleefd tijdens de examentijd en nu.... de Heere hééft gezegend! Och, dat je hart nu ook mocht verstaan de keuze van Mozes, die niet kon optrekken tenzij het Aangezicht des Heeren met hem ging! Dan alleen zal jullie weg voorspoedig zijn al ga je.... ja, al gá je ook gebukt onder de tégenheden. Want het geluk ligt niet in de voorspoed dezer aarde, maar in de *gunst* van Gods genade.
Ben je gezakt, misschien moedeloos, mogelijk ook kwáád op de Heere? Och, dat de Heere dan dat stenen hart eens mocht wegnemen en je een vlesen hart mocht schenken, een hart dat vragen mocht: Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Dat de boosheid van dat hart mag leren openliggen voor Gods Aangezicht en smekend vragen: Heere genees mij! O, dan ga je de waarheid inleven van dat kernachtige woord des Heeren: *Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade aan zijn ziele?* Dan wordt één ding nodig! De Heere heeft je er wat mee te zeggen en dát wat Hij je te zeggen heeft ligt in dat antwoord opgesloten: Als hij dat houdt naar Uw Woord.
Zit niet bij de pakken neer, wees niet kwaad op God, maar zoek het bij jezelf en begin opnieuw, maar vraag de Heere kracht en genade om het eens met Hem te mogen doen. En ben je geslaagd, staat het leven voor je open? Bedenkt het, jongens en meisjes, daar staat een wéreld voor je open die in het *boze* ligt! Al zul je minister worden, ja de rijkste man of

vrouw ter wereld, denk aan die man die zijn schuren ging vergroten en het plan opvatte rijk en prachtig te gaan leven, te genieten en vrolijk te zijn. Hij hád wat bereikt, héél wat bereikt! Maar God sprak het láátste woord: *Gij dwaas, in déze nacht zal Ik uw ziel van uw hand afeisen.* Wat had hij nu nog? Eeuwigheid! En wélk een eeuwigheid! We feliciteren jullie van harte hoor en de gezakten roepen we toe: pakt aan en doet je plicht en bewoont alzo het aardrijk. Maar *allen* geldt: *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en.... alle dingen zullen u toegeworpen worden!*

„Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?" Hoor je, *zuiver houden!* Hij *was* dus op het goede pad! Vraag dus eerst de Heere je daarop te brengen en smeek Hem dan het zuiver te mogen houden! Bij het begin beginnen.... een nieuw hart, een nieuwe geest! En dan, ga het leven in, het onbekende leven, een wereld van boosheid, van verleiding, een donkere toekomst.... maar naar het zalige richtsnoer van Gods Woord! En dát belooft een behouden vaart en een veilige thuiskomst!

Bij de foto omslag

We zitten nu in de vacantietijd! Velen trekken er op uit, per fiets, te voet, per auto. Het lichaam is lange tijd weer in gespannen toestand geweest in deze jachtende tijd.

Voor onze jongens en meisjes zijn de overgangen naar hogere klassen of de.... eindexamens weer ten einde. Nu komt de ontspanning, de rust. Maar als we vacantie mogen houden, dan is dat ook een weldaad boven onze verdiensten, een goedheid Gods. Laten we de vacantie dan ook doorbrengen.... niet in brooddronkenheid en brasserijen, zoals de Apostel zegt.... maar gedachtig aan dat Woord van God: dat ons vraagt: Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?.... en het antwoord: „Als hij dat houdt naar Uw Woord!" Vacantie, het is de tijd dat het rijpe koren gemaaid wordt.... de tijd van de oogst! Het spreekt ons van Gods goedheid naar Psalm 65: ....wanneer Gij het alzo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed. Het spreekt ons ook van het einde des levens.... als de engelen zich gereed maken om het koren af te snijden in die Dag!

Wij wensen al onze lezers.... een prettige vacantie!

II.

Wie Henk is

Heel alleen staat Henk nu tegen de boom. Hij denkt na, heel diep. Hoe kan hij nu 't beste dat ei?....—Maar zonder dat iemand merkt, dat hij de hand er in heeft gehad.... Ja, daar weet hij wat, voorzichtig het ei er uit halen, kapot trappen, en dan de pet er weer over, met een deuk er in, als straks dan de anderen komen, zien ze de pet niet, en trappen er op. Ja, da's een goed idee, want behalve hij en Kees, weet niemand het. Schichtig kijkt Henk rond, nee niemand ziet het.... En dan volvoert hij zijn lelijk plan!.... Even kijkt hij nog onder de pet, daar ligt nu het ei, niets dan struif is er over van wat straks Kees' glorie nog was.... Maar zijn geweten probeert hij gauw te sussen, niets dan wrok is er in zijn hart, wrok tegen Kees, omdat die hem de baas wordt, tegen de anderen, omdat ze met Kees meedoen, hèm links laten liggen.... Heel binnen in hem is het evenwel niet rustig, ja, heel diep in z'n hart weet hij wel, dat het allemaal door hem, door z'n eigen egoïsme komt....

„Nou, 'k zal maar eens beginnen met zoeken," besluit hij dan. Voorzichtig gluurt hij in het struikgewas. „Ik begin, hoor!" galmt hij dan luid. Hè, wat klinkt dat raar, nu. Een beetje 'n onbehaaglijk gevoel bekruipt Henk. Komt dat door de stilte van het roerloze bos? Of.... of.... is het misschien z'n daad van daarnet?....

Kijk, wat is dat daar? Is dat Louw niet? Ja zeker! Nu rennen, jongens! Het wordt nog een spannende wedstrijd. Maar Louw wint het. Opmerkzaam kijkt Henk naar hem, zou hij er op trappen? Nee, jammer, dat doet hij niet, maar hij merkt de pet ook niet, dat is dan maar een geluk. O, en daar is Klaas ook al. Gelukkig, die moet het wezen. En even later zijn ze er allemaal bij, behalve Kees. Maar nog niemand heeft de pet gezien of er per ongeluk op getrapt. „'k Hoop maar, dat Kees ons gauw verlost," zegt Tom.

„Hmm.... ik niet!" antwoordt Henk, en hij heeft daar nog wel een andere bedoeling mee, dan Tom meent. Want in werkelijkheid is hij toch wel wat angstig voor de ontdekking, dat het ei gebroken is. De ontdekking, die zeker volgt, wanneer Kees tevoorschijn komt. Wat hoort hij daar? Ja, da's Kees, die daar aan komt rennen om de anderen vrij te kloppen. Maar dat zal hem niet glad zitten! Henk is er ook nog! En dan.... terwijl hij daar zo hard heen loopt om de eerste te zijn, doorschiet hem ineens een bange twijfel.... Zou Kees 't wel willen geloven? Zou hij niet dadelijk wantrouwen tegen hem koesteren? Kees heeft hem wel vaker gewantrouwd! En in z'n hart weet Henk, dat daar wel reden voor was!....

Daar is Kees al bij de boom. Henk houdt z'n adem in.... Ziet hij 't al? Nee, nog niet. Eerst klopt hij de anderen vrij. Dan bukt hij zich snel en ziet het.... Eén ogenblik kijkt hij naar de jongens, naar hun verwonderde gezichten, ook naar Henk. En

in dat éne ogenblik heeft hij de schuldige ontdekt.... Henk's kleur zegt hem genoeg. Tranen van woede en spijt komen in Kees' ogen. Van spijt om zijn mooie ei, dat weg is, voorgoed weg. Maar méér nog van woede tegen de jongen, die uit jaloersheid zijn ei durfde kapot te maken. Want dat Henk het was, staat voor hem vast, ook al doet deze nu heel gewoon. Want die kleur van daarnet had hem verraden....

Plotseling vliegt Kees op Henk af. Hij grijpt hem vast en beukt en beukt op hem los. Niets ziet hij meer, niets. Alleen die jongen, die zijn geluk kapot maakte, die dat déed alléén om hém te plagen. Als verblind hamert hij er op los. Woest is hij. Eerst probeert Henk zich nog te verdedigen, maar tegen Kees' woede kan hij niet op. Roerloos ligt hij, alsof hij de slagen niet meer voelt. Maar niets kan de razende Kees tegenhouden. Hij slaat maar raak. Henks neus bloedt al....

De anderen weten niet, hoe ze 't nu hebben. Wat is er gebeurd? Waarom begint Kees opeens te vechten? Dan ziet Tom de pet en daaronder het struif.... En dan zien ze 't maar een poosje aan, want ze gunnen het Henk allemaal. Nee, dat Henk gemeen kon zijn, wisten ze, maar zó vals....

Maar Kees blijft maar door slaan, hij houdt niet op, want hij weet van niets meer, alleen dat éne: dat hij zich nu moet wreken op Henk. Het wordt nu de anderen toch wat te erg: Louw probeert Kees weg te trekken. Maar het lukt niet. Wat te doen?

„Kees, toe houd op! Laat hem toch!" Met vereende krachten trekken ze hem eindelijk van Henk af. Henk, nog een beetje verdoofd, krabbelt ook op. Maar o! wat ziet hij er uit! Zijn gezicht is gezwollen en bebloed. Eén blauw oog en veel blauwe plekken is hij bovendien nog rijker geworden. Maar met Kees is 't niet minder erg. Hij is wel niet bebloed en blauwe plekken heeft hij ook niet, maar hij zit onder de modder. Ja, het is een fraai stelletje!

Kees' woede is nu wat bekoeld. O, als hij nu het ei maar had....

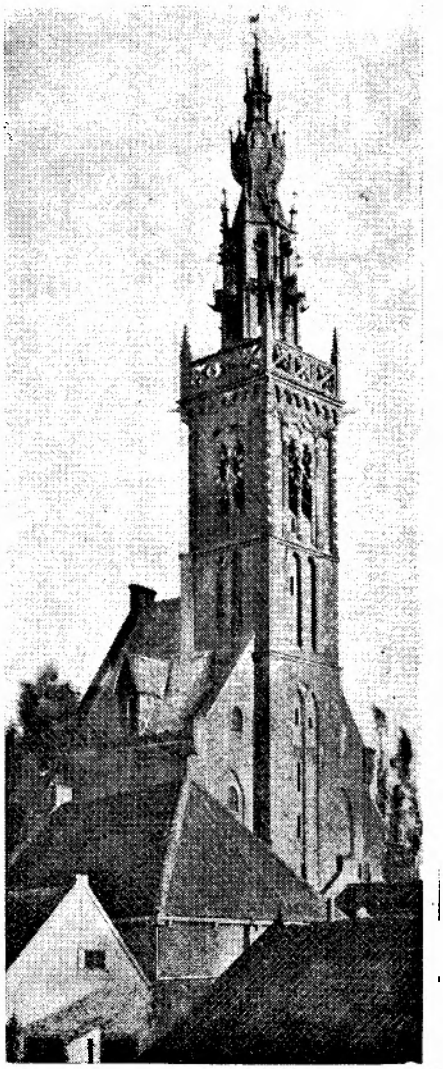
Dan gaan ze naar huis. Door het grote bos. Ze besluiten de kortste weg te nemen, maar het is een weg, waar je niet mag lopen zonder toestemming van de baron, die de eigenaar van het bos is....

EDAM — *stadje met historie*

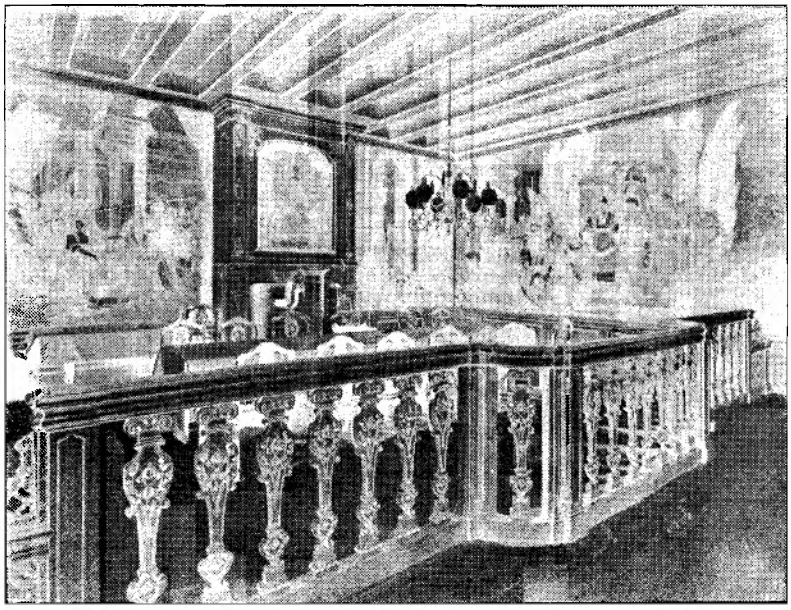
Waterwerken, sluizen, dammen, het waren de fundamenten van het Hollandse, het Zeeuwse en het Friese land. Een dam in de Amstel vormde de grondslag voor het ontstaan van onze hoofdstad; een dam in de Rotte voor Nederland's tweede koopstad, en voorts duiden de namen van vele steden op een dergelijk ontstaan: Schiedam, Leerdam, Volendam, Monnikendam, Edam.... Maar evenzeer als de strijd tegen zee en binnenwater steden deed ontstaan, welke groot en machtig werden, deed hij ze somtijds weer vervallen, wanneer het belang van de stad indruiste tegen dat van een grote gemeenschap. Dat is de trieste geschiedenis van Edam, eens één der voornaamste steden van het Noorderkwartier, thans een aardig, rustig stadje; al te rustig.... een dode stad. De geschiedenis van Edam reikt waarschijnlijk terug tot in de elfde eeuw.

Een stroompje, de „Ye", vormde de verbinding tussen „Almere" (Meer Flevo.... Zuiderzee) en het Purmermeer. Op een afdamming, waarmede de Ye gedeeltelijk werd afgesloten, vestigden zich enige bewoners, de eerste „Yedammers". Zonder op overleveringen acht te slaan, kunnen we veilig met de geschiedenis van Yedam beginnen in het jaar 1393, op de 13e Mei, toen Edam stadsrechten verkreeg. Doch reeds in 1357 sprak Willem V, hertog van Beieren, Graaf van Henegouwen en eerste graaf van het Beierse Huis in Holland, van zijn „lieve en ghetrouwe poirteren van onser stede van Yedam". Hij verleende hun namelijk in dat jaar, kort vóór zijn krankzinnigheid zich openbaarde, verschillende privilegiën, uit erkentelijkheid voor gewichtige diensten. On-

De ranke toren zendt een vrolijke groet....

De ranke klokketoren zendt de bezoeker reeds van verre een vrolijke welkomstgroet toe en langs de propere straten en grachtjes verhaalt nog menig vriendelijk en fraai geveltje van het roemrijk verleden....

Een kijkje in de prachtige raadzaal van Edam

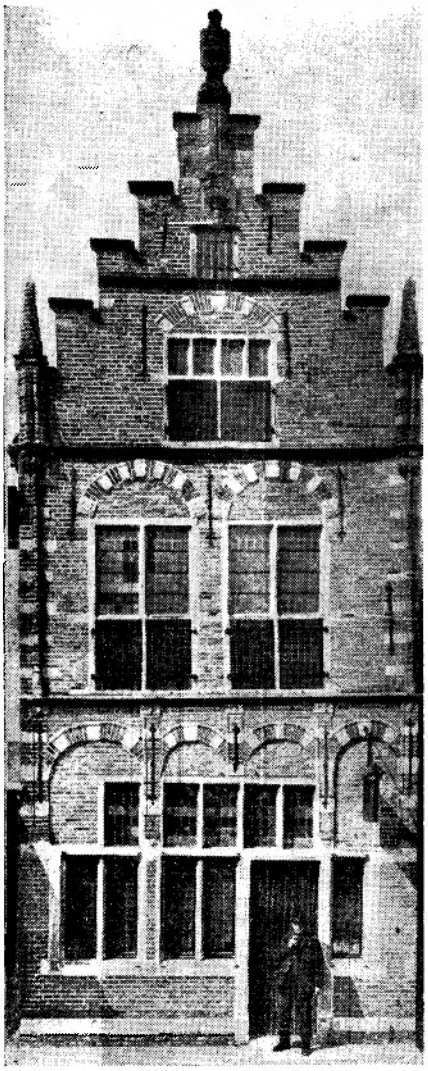
der meer werd hun toegestaan een nieuwe haven te graven, welke „ten ewygen dage" onversperd mocht blijven. Dat wil zeggen, dat er geen sluizen in behoefden te worden aangebracht en geen tol- en havenrechten zouden worden geheven. Het oude gat bij de overtoom of dam werd gevuld, zodat de vroegere Ye van een „volle" dam werd voorzien, daar waar thans het vissersdorp Volendam ligt, dat nog aan Edam behoort, en de nieuwe doorgang werd gegraven. Dit betekende voor Edam voorspoed en bloei, ofschoon spoedig bleek, dat de graaf wat kwistig met zijn „ewygheid" was omgesprongen. Wellicht te veel in beslag genomen door de strijd tegen zijn moeder en de Hoekse en Kabeljauwse twisten, door zijn benoeming ontvlamd, had hij blijkbaar niet voorzien dat dijken en landerijen in de naaste omtrek bij noorderstormen belangrijke schade zouden ondervinden van het vrij binnenstromende zeewater, zeer ten ongerieve van de veetelende en landbouwende bevolking. Terwijl bij Schaerden (bezuiden Hoorn), bij Monnikendam, Sanredam en Sparendam sluizen werden gelegd, kon Edam, zich beroepend op de verkregen privilegiën, het open vaarwater handhaven. Het gevolg was, dat alle schepen van en naar Noord-Holland de weg langs Edam kozen, aangezien de doorvaart daar „nyet een penninck" kostte, en deze stad vruchten plukken kon van een levendig handelsverkeer tussen de Hanzesteden Kampen, Deventer en Alkmaar.

Lang voordat de Zaanstreek befaamd werd om haar talloze scheepstimmerwerven, waren Edam's „negotiatie ende neeringh principaelich gefundeert op die timmerije van groote ende cleyne schepen". En in de 17e eeuw luidt het al verder: „sy is oock niet min welvaerende door d' ontellycke goede kaesen die aldaer ghemaeckt, in d' omliggende plaetsen ghetrocken (of gewrongen) worden". Maar dit kan aanleiding geven tot misverstand. Alkmaar en Purmerend waren de voornaamste leveranciers van de „Edammer" kazen, die deze naam verkregen omdat zij te Edam verhandeld en verscheept werden naar alle delen der wereld. Op 16 April 1526 had Karel V Edam namelijk vergunning verleend tot het houden van een vrije markt, op Donderdag en daaraan verbonden het recht van Waag. Dit droeg in niet geringe mate bij tot haar welvaart. Blijkbaar was de keizer de Edammers dus goed gezind. Deze goede verstandhouding was echter van korte duur. Voor de behartiging der hydrografische belangen van Kennemerland en Westfriesland was door hem een „college van uitwaterende sluizen" benoemd. En deze, Dijkgraaf en Hoogheemraden, achtten het gewenst dat Edam's haven van een tweetal sluizen zou worden voorzien, opdat de vernielende kracht van het binnenstromende water zou worden bezworen. Op hun dringend advies gaf de keizer in 1544 last tot het doen aanbrengen van een tweetal sluizen, waartussen de in- en uitgaande schuiten dienden te worden geschut.

Van de zijde der Edammers volgde een heftig verzet. Het aanbrengen van sluizen zou immers de ondergang van Edam als stad van betekenis beduiden? Het verzet was zo heftig, dat Karel V zich er voorlopig bij neerlegde. Enige jaren later kwam evenwel Filips II aan het bewind en hij toonde, zoals overal, zich onverzettelijker dan zijn vader. In 1565 werden op zijn bevel de sluizen gelegd. Doch toen bleek al spoedig dat de buitenhaven dichtslibde omdat de zee haar niet langer uitschuurde en er zich een „groote menichte vuylicheit" in opzamelde, waarom de Edammers zich als verwoede stieren te weer stelden.... ze braken die sluizen af! Tot driemaal toe geschiedde dit! De Dijkgraaf met zijn Hoogheemraden hadden het hard te verantwoorden en waren niet „sonder peryckel van lyve" geweest, toen de Edammers hen in 1572 onder het uiten van „ignominieuse dreyghelycke woorden" buiten de poort hadden gezet. Al hebben dus de Edammers, naar wij lezen: „in d'algemeene Nederlantsche beroerten noyt de smert des oorlogs gesmaeckt", hun houding tegenover de Spaanse overheersers was toch lang niet vriendschappelijk. Zij verklaarden zich dan ook al spoedig na de inneming van den Briel in 1572 vóór de Prins van Oranje. Deze, van zijn kant, was de rijke en welvarende stad welgezind en wilde graag tegemoet komen aan de eisen ten aanzien van de onversperde haven. Hij mocht echter niet verhinderen dat Philips zijn wil doorzette en op 5 December 1598 de sluizen deed aanbrengen, onder bedreiging van zware straffen bij het

De Kaaswaag te Edam

Gevels te Edam

geringste verzet. Het enige wat de Prins kon doen, was het oud recht van Waag weer „eeuwigdurend" te maken, wat Edam *f* 10.— per jaar kostte, een recht wat heden ten dage nog betaald wordt. Tot de 17e eeuw bleef Edam welvarend. Naarmate de scheepsbouw echter achteruit ging, leefde de handel op, nadat de Purmer- en Beemstermeren waren drooggelegd. In 1649 moet het kwantum kaas, dat van Edam werd uitgevoerd, ca. een half millioen kg hebben bedragen. En toch werd Edam een „dode stad" en het lijkt er wel op, dat daaraan niets meer is te veranderen. Het tegenwoordige gemeentebestuur doet alle mogelijke moeite, de stad weer in betekenis te doen toenemen door gelegenheid tot vestiging te bieden aan grote industrieën. Mag dit ten dele gelukken, andere factoren werken weer tegen. Het tot Edam behorende Volendam heeft veel te lijden van de gedeeltelijke drooglegging der Zuiderzee en de evolutie in de kaashandel, waarbij de beurs de Noord-Hollandse kaasmarkten overbodig maakt. Edam schijnt dus wel gedoemd een dood stadje te blijven. Echter wie de oude gebouwtjes met andere ogen kan aanzien dan alleen die van de materiële kant, ziet in Edam een stadje dat een bezoek overwaard blijft. De oude geveltjes en prachtige gebouwtjes, de pittoreske grachtjes geven nog steeds getuigenis van het roemrijk verleden van „Ons sede van Yedam".

Donkere dagen

I.

Leo Lingsma sluipt zijn slaapkamertje uit, de donkere trap af, naar beneden. Hij weet dat Vader en Moeder een uurtje op bezoek zijn bij de nieuwe buren. Een wild, boos verlangen heeft zich nu van hem meester gemaakt. Verlangen naar geld, veel geld. Met schichtige ogen, onzeker in zijn loop, schiet hij de lange gang door naar de huiskamer. Zijn donkere jongensziel heeft geen licht nodig om de weg te weten naar vaders bureau. Vóór hij de bovenste la opentrekt, staat hij even roerloos stil en luistert of er onraad te bespeuren is. Dan slaat hij zijn slag en grist uit het ijzeren geldkistje eerst een gulden, nog een gulden. Aha, daar grijpt hij iets groter papier. 'n Briefje van tien!
Weer staat hij stil. Knarst het slot? Valt de achterdeur dicht? Zit Vader daar in de voorkamer? Loopt er iemand de trap op? Onzin, allemaal onzin, denkt hij. Vlug wat. Alles dicht. 't Geld in zijn pyamajaszak. Hé, wat flikkeren de autolichten door de holle, lege kamers. Gauw naar boven. Au, hij stoot zijn voet tegen de paraplustandaard onder aan de trap. Geld, nu heeft hij geld! Morgen ! ! ! Woensdagmiddag. Er slentert een clubje jongens door het stadje. Leo Lingsma, Goof Versteeg, Jaap Simon en Arie. Leo koopt, snoept, geeft weg. Dropveters, chocolade, King pepermunt en kauwgummi. Bij de Gruyter wisselt Leo zijn briefje van tien. Dat hij zóveel geld heeft houdt hij voor de anderen verborgen. Maar Jaap ziet het. Oohh.... wat een geld heeft die Leo, denkt Jaap en meteen zegt hij, zonder een kwaad vermoeden te hebben:
„Jô, Leo, hoe kom je daaraan?"
„Gaat je niks aan," snerpt hij terug, maar toch geschrokken, dat Jaap dat gezien heeft.
„Hier!" zegt hij, „da's voor jou! Maar mond dicht hoor!" en hij stopt Jaap 'n zilveren gulden in de hand. Voor deze iets terug kan zeggen, loopt Leo al bij Goof Versteeg en laat Jaap de gulden in zijn broekzak glijden. Leo wordt al wilder en wilder en wipt „de Kleine Bazar" binnen, om even later met twee tennisballen naar buiten te komen. Jaap is niet blij meer. Een eigenaardige angst is er in zijn hart. Een gevoel, dat het niet in orde is met dat geld van Leo. Die gulden brandt hem in zijn zak. Hij zal hem teruggeven. Maar hij krijgt geen kans.
„Mond dicht," fluistert Leo. „Voor jou alléén, begrijp je me niet?"
Neen, Jaap begrijpt het niet. Hij wil er meer van weten. Hij komt er achter, maar niet van Leo zelf, maar van Goof. Die heeft *f* 2.50 gekregen. Aan hem heeft Leo alles verteld, het hele boze geheim. Had Goof toen maar geweigerd dat geld aan te nemen. Dat deed hij niet. Hij was een slechte vriend. Hij had het toch niet gestolen! Eerlijk gekregen. En als Goof wat opvangt van het gefluister tussen Jaap en Leo, geeft hij Jaap een duw en wenkt hij hem met z'n hoofd en zegt dan zacht:
„Heeft'ie van zijn Vader gest.....! Maar wat kon joù 't schelen, die ene gulden!"
Toen werd het donker in Jaaps hart. Ook daar brandde de begeerte fel. En deze begeerte werd sterker en sterker. Hij zweeg en hield de gulden in zijn zak. Simon en Arie weten niets van 't geval. Ze eten drop en chocolade en kauwgummi, net als de anderen.

Als Jaap thuis komt, staat het eten klaar. Vader, Moeder, Jaap en Tommie, zijn kleine broertje, zetten zich aan tafel. Vader praat over de komende vacantie. „En dan gaan we eerst naar Schiphol.... en dan gaan we 's middags naar Amsterdam, naar Artis."
Heerlijk, denkt Jaap, en weg zijn z'n sombere gedachten.
Tommie, die nog op de kleuterschool zit en niets van Vaders verhaal begrijpt, zegt opeens:
„Pa, ik heb een versje geleerd van de Juf." Hij begint al:

Ik had een nieuwe gulden
Nu heb ik hem niet meer
Eerst ging ik er mee tollen
Toen ging ik er mee slootje springen
En raad eens, wat ik kreeg?
Een nat pak
En de gulden was wèg,
En de zak was leeg!

Jaap krijgt een kleur tot achter z'n oren.
Die avond slapen Simon en Arie in, wel moe, maar met een vrolijk hart. Goof slaapt de slaap van de onverschillige. Niet blij, niet verdrietig, ook niet angstig. Hij voelt zich veilig! Leo Lingsma ligt een hele tijd wakker, alleen maar bevreesd dat zijn diefstal zal worden ontdekt. De rest van het geld heeft hij goed verstopt in een gleuf tussen twee balken ! !
Jaap is verdrietig, somber en bang. Bang als hij denkt aan Leo, bang als hij denkt aan zij oneerlijk bezit.

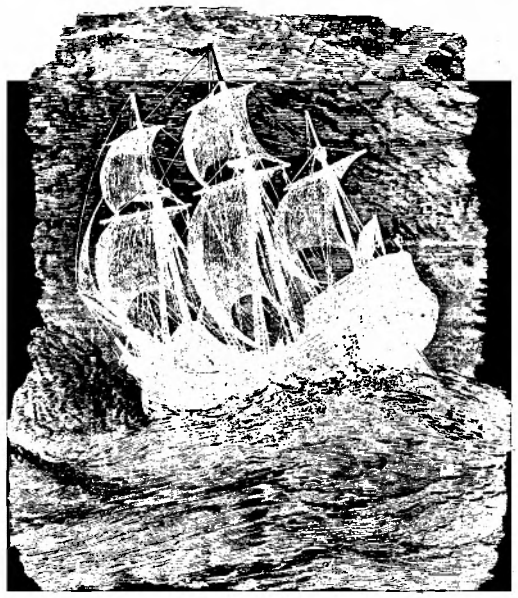
DE SCHUIMPJES

Janneke holde heel hard uit school naar huis. Ze moest Moes wat vragen, zo gauw mogelijk. Ze klepperde heel hard aan de brievenbus. Kwam Moes nu maar gauw. Daar was ze al. Zo meiske, was je daar al? Ja, Moes, hoor eens, Moes, ja zo aan uw oor. Mag ik.... e.... eh, mag ik ook tracteren op school als ik jarig ben? Ja Moes, mag dat? Hoe kom je daar zo bij, meiske? O, vanmorgen heeft Toosje van de bakker op zuurtjes getracteerd, en laatst Ina op borstplaatjes en nog een hele poos terug Jaap van hier naast op kauwgom. Zo, zo!, zegt Moes, nou ik zal er nog eens over denken, hoor. Ja, maar Moes, wanneer ben ik dan jarig? Moes lacht. Ze zegt: Het duurt niet zo heel lang meer. Kom, ik zal het je maar zeggen, nog twee nachtjes slapen. Hoera, hoera! Janneke springt van pleizier in het rond. Dat had ze niet gedacht. Al zo dichtbij. Wat zou ze dan allemaal wel krijgen? Vast wel een pop van Moes. Die heeft ze al zo lang gevraagd. Maar Moes zei steeds: Die zijn veel te duur. Maar Janneke hoopt nog steeds. En als dan ook haar verjaardag er is en Moes heus met een pop aan komt dragen, is ze zo blij, dat ze niet weet, wat ze zeggen moet. Het is geen pop uit de winkel, hoor, maar Moes heeft hem zelf gemaakt. 't Is een echte, leuke pop, zelfs met rode kleurtjes op haar wangetjes. Janneke zet de pop maar in de grote leunstoel van Vader, daar kan ze heel goed zitten, en wachten, totdat Janneke weer uit school thuis komt. Verheugd stapt Janneke de deur uit. Ze mag ook tracteren. Dat is even een feest! Moes heeft het lekkers in de tas gestopt. 't Zijn schuimpjes, allerlei kleuren en figuurtjes, héél mooi en héél lekker. Op het schoolplein wordt Janneke omringd door haar vriendinnetjes. Ze willen toch allemaal zo graag weten, waar Janneke op tracteren zal. Net, als Janneke de zak open wil maken, gaat de bel. Gauw naar binnen, want anders kijkt de bovenmeester zo boos. De hele morgen is het een beetje onrustig in de klas, waar Janneke in zit. Alle kindertjes hebben toch zo'n erge zin in wat lekkers. Zei de Juffrouw nu maar gauw, dat Janneke mag tracteren. Eindelijk, om elf uur, na de rekenles, mag Janneke met de schuimpjes rondgaan. Klompjes, tolletjes, hartjes, roosjes, van alles is er bij. Ze smelten vanzelf weg op je tong.
Toen Janneke bij Anneke, haar vriendinnetje, kwam, zei die: „Poeh! Ik geef toch niks om die goedkope schuimpjes! Fondantjes zijn véél lekkerder. En opeens gaf ze een klap onder de zak met schuimpjes, zodat de klompjes, tolletjes, hartjes en roosjes in het rond vlogen. Een paar meisjes doken al onder de banken om ze op te rapen. En Anneke moest van Juf voor straf in de hoek staan, met haar neus tegen de muur. Janneke kan haar net niet zien staan, maar ze hoort haar wel zachtjes snikken. Anneke staat daar nu al wel tien minuten en nog hoort Janneke haar zacht snikken. Het was ook wel naar, om daar in de hoek te staan, net nu de klas lezen had uit het boekje met de mooie, gekleurde plaatjes. Opeens gaat Jannekes vingertje omhoog. Juf? Juf, hoor eens, mag ik even naar Anneke? Ik wou haar een schuimpje geven. Ze staat daar zo alleen. Toe dan maar, zegt Juf, je bent vandaag ook jarig. Een mooi rose hartje gaat Janneke naar Anneke brengen. Voor jou, zegt ze. Ik ben helemaal niet boos, hoor! O, zegt Anneke. Ze heeft rode ogen van het huilen. Dank je wel hoor, en ik vind de schuimpjes toch wel lekker, nog véél lekkerder dan fondantjes. Kom Janneke, op je plaats, roept Juf. En als Anneke mij belooft, dat ze nooit meer zo lelijk tegen haar vriendinnetje zal doen, mag ze weer gaan zitten. Anneke wil het graag beloven, want ze heeft er echt spijt van, dat ze zo stout was. En als ze weer naar haar bank gaat, steekt ze Janneke de hand toe en vraagt: Wil je het mij wel vergeven? Dat doet Janneke dadelijk en ze zegt vriendelijk: Ik zal ook om twaalf uur op je wachten. En zo gebeurde het, dat Janneke en Anneke stevig gearmd naar huis liepen. Natuurlijk moest Anneke de pop ook nog zien, die heel geduldig in Vaders leunstoel had zitten wachten. Ze vond hem ook heel mooi. En 's middags mocht ze ook komen spelen. Toen ze naar huis ging smikkelde ze op het laatste schuimpje uit Jannekes verfrommelde zakje. Tóch lekker hoor!

TANTE BETSY

Genoeg voor iemand die sterven moet

Aan de onvergelijkelijk schone en wereldberoemde Rivièra tussen Nizza en Genua, de schone kuststreek van Zuid-Frankrijk, liggen tussen de bergen en de zee vele rijke landgoederen. Prachtige villa's worden daar in groten getale aangetroffen zo maar in het groen en de bloemen verscholen. Eén van deze villa's, die noch door schoonheid, noch door fraaie aanleg van parken uitmunt, heeft toch iets, waardoor zij sterk in het oog valt.
Zij draagt in de gevel het opschrift: *„Genoeg voor iemand die sterven moet!"* Een eigenaardig opschrift, maar van grote betekenis. De eigenaar wilde er mee zeggen: Mijn huis is klein en bescheiden, doch het is groot genoeg voor mij, want slechts voor korte tijd is het mijn woning. Als ik straks sterf word ik er uit weggedragen!
Is het niet alsof Paulus de Apostel hier spreekt met de woorden van de Heilige Schrift: „Want wij hebben niets in de wereld gebracht, het is openbaar dat wij ook niet kunnen iets daaruit dragen." Alles moeten wij straks hier achter laten, waarom het duidelijk is dat al zouden we de gehele wereld gewinnen en leden schade aan onze ziel, het ons niets zal baten.
De meeste mensen zuchten dat zij niet genoeg hebben om van te leven, maar zij vergeten dat zij alles te kort komen om te kunnen sterven. Wie met de Heidelbergse Catechismus kan zeggen, dat hij het eigendom is van Jezus Christus en Die gekruist, kan èn voor dit leven èn voor het sterven zeggen genoeg te hebben, want dat is en blijft de Enige Troost beide voor leven en sterven!

De „Mayflower", het schip waarmede de „Pilgrims" bij Cape Cod landden.

GREPEN UIT DE AMERIKAANSE GESCHIEDENIS

I.

Het koloniale tijdperk

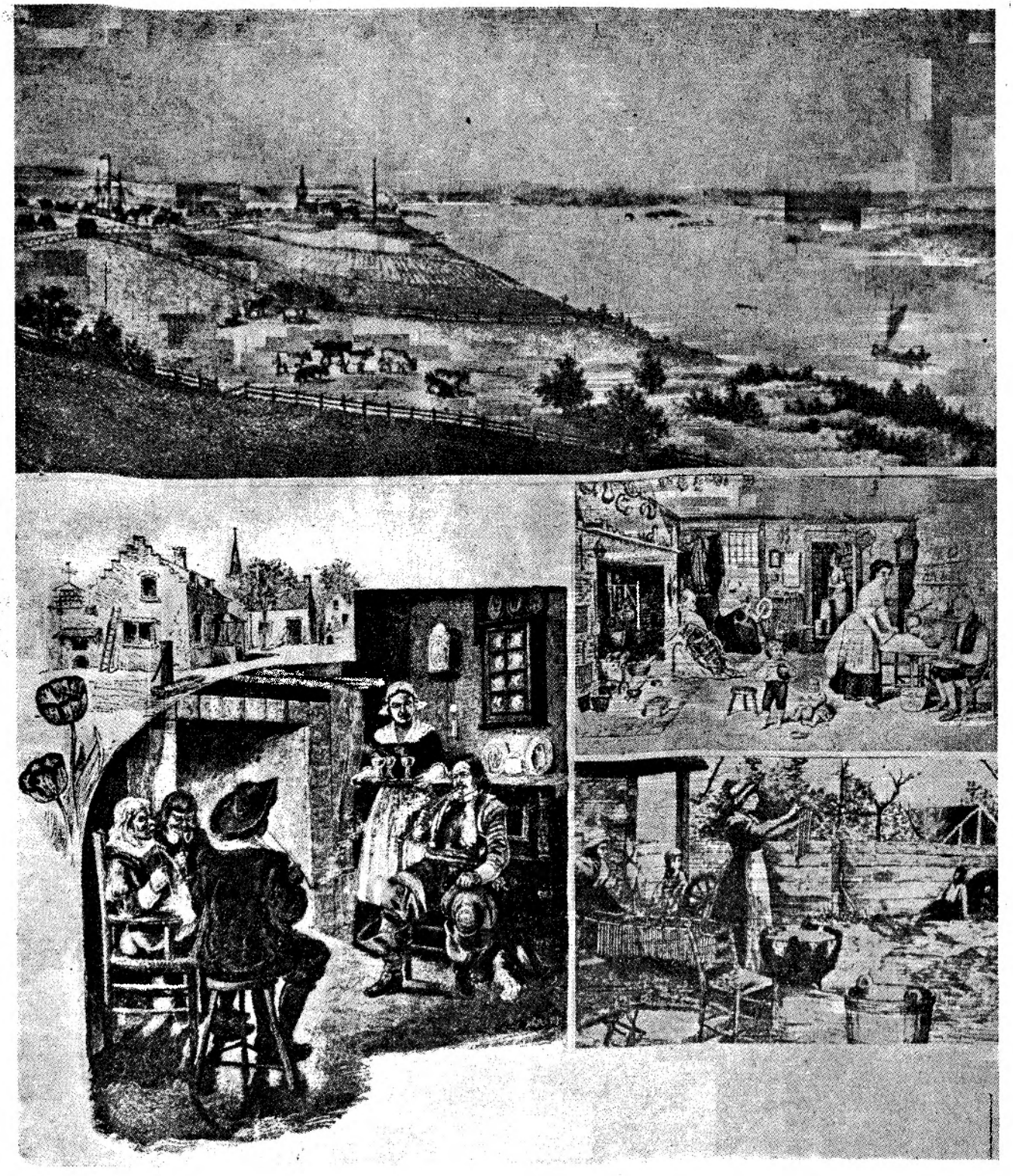
In de 17e en het begin van de 18e eeuw heeft in een korte spanne tijds van nauwelijks 100 jaar één van de grootste volksverhuizingen in de wereldgeschiedenis plaats gevonden — de trek van Europa naar Amerika. Deze emigratie deed uit 'n woestenij een grote mogendheid ontstaan en bepaalde het karakter en lot van de Nieuwe Wereld. De groepen Engelsen, Fransen, Duitsers, Schotten, Ieren, *Hollanders,* Zweden en anderen wilden hun eigen landsgewoonten graag behouden, maar dit zou weldra blijken om practische redenen niet mogelijk te zijn. In die tijd kwamen deze mensen in propvolle bootjes, die soms zes tot twaalf weken nodig hadden voor de overtocht. Maar eenmaal de nieuwe kusten betreden, was alle ontbering spoedig vergeten en zag men bewonderend naar de oude oerbossen, waaraan de Amerikaanse gronden zo rijk waren. William Penn, de stichter van Pennsylvania, zei ervan: „De lucht is er zoet en helder, de hemel klaar." Er was een overvloed aan voedsel als reeën, fazanten, elanden en ganzen, waarvan de bossen krioelden en de zee leverde grote hoeveelheden oesters, kreeften en kabeljauwen, terwijl men al gauw tot de ontdekking kwam dat voedzame gewassen als erwten, bonen, mais en pompoenen gemakkelijk verbouwd konden worden. De rogge en tarwe brachten een rijke oogst op en ook de uit Europa meegebrachte vruchtbomen gedijden er goed, evenals de schapen, koeien, varkens en geiten, die zich uitstekend aan het klimaat aanpastten.

De eerste 100 jaar vestigden de kolonisten hun nederzettingen dan ook dicht op elkaar langs de Oostkust, waar de grote rivieren uitmonden en eerst later begon de bevolking zich te verspreiden ten Noorden en ten Zuiden van deze kuststrook. Allerlei oorzaken waren er waarom de immigratie in die tijden ook gezocht werd, werkloosheid, kerkvervolging e.d. Vooral waren het de puriteinen en Quakers, die uit Engeland, de dwingelandij van Karel I moe, hun toevlucht zochten in het nieuwe land. Zo was immers William Penn de leider van de Quakers, de man die later zulke bijna moderne reclamemiddelen gebruikte om emigranten te bewegen naar Amerika te komen. Zonder dat dit zijn bedoeling was, maakten scheepskapiteins vooral misbruik om de mensen tot het tekenen van arbeidscontracten te bewegen, waarbij dikwijls onoirbare middelen werden toegepast. Rechters en gevangenisautoriteiten werden aangemoedigd veroordeelden de keus te laten naar Amerika te emigreren in plaats van hun straf uit te zitten. Maar men kwam spoedig tot de ontdekking dat verwacht werd dat men pachter of knecht zou blijven inplaats van zelfstandig te kunnen gaan werken. Het systeem leed dan ook schipbreuk. Nu kwam er een nieuw systeem. Landeigenaars en grote ondernemingen sloten met de emigranten contracten, waarbij voor overtochtskosten, levensonderhoud e.d. de emigrant zich verplichtte voor de andere partij een bepaalde tijd te werken. Na afloop daarvan kreeg hij als vrij man een stuk grond van ongeveer 20 ha. Deze contractarbeiders zijn voor het grootste deel de eigenlijke kern geworden van de eerste bevolking. De meeste kolonisten die zich in de eerste 75 jaar van de 17e eeuw in Amerika vestigden, waren uit Engeland afkomstig. In 1690 was het bevolkingscijfer reeds 250.000 en daarna verdubbelde het elk 25 jaar, totdat in 1775 de 2.500.000 bereikt was. Zo ging het New-England (het latere New York) goed. De oudste nederzettingen kan men feitelijk in drieën delen, waarvan New England er dan één van was. Het feit dat alle inwoners van New England aan dezelfde ontberingen bloot stonden, dezelfde rotsachtige grond bebouwden en dezelfde beroepen uitoefenden (scheepsbouw, kabeljauwvisserij en fabrieken) dienstig aan de landbouw, leidde spoedig tot karaktereigenschappen die de New Englanders tot een aparte bevolkingsgroep stempelde.

Deze eigenschappen waren feitelijk reeds in de kiem aanwezig in de ruim 100 uitgeputte en verzwakte „Pil-

De geschiedenis van het Amerikaanse volk, hoewel nog jong in vergelijking van de Europese volken, is er één van niet minder felle bewogenheid. Een nieuwe periode van emigreren is thans weer op gang en ook uit ons land gaan velen de Atlantische Oceaan over om daar een nieuw vaderland te zoeken. De Amerikaanse Voorlichtingsdienst gaf een „Beknopt Overzicht der Amerikaanse geschiedenis" uit, dat zij ons welwillend ter beschikking stelde om er de gegevens uit te verzamelen voor deze „Grepen", die wij van voornemen zijn, van tijd tot tijd te plaatsen. Wij hopen daardoor mede te werken aan een goed begrip van de geschiedenis van het land waarheen velen onzer reeds zijn afgereisd of nog zullen volgen. Met toestemming van de Amerikaanse Ambassade plaatsen wij ook de foto's en afbeeldingen.

Redactie

Boven: Het vruchtbare dal van de Hudson in de staat New-York

Links onder: De Puriteinen moesten niets hebben van de Hollandse luchtigheid! O, die oud-Hollandse pijprokerij

Rechts midden: Een keuken uit de koloniale tijd, het vertrek werd voor allerlei doeleinden gebruikt

Rechts onder: In de koloniale tijd maakte de huisvrouw haar eigen kleren en verfde de thuis geweven stoffen. Deze vrouw is bezig met het maken van kaarsen

grims" die uit Leiden en Plymouth kwamen en bij Cape Cod voet aan wal zetten. Zij hadden met hun schip, de beroemde Mayflower, naar Virginia koers gezet, maar kwamen nu veel Noordelijker bij de kust. Ze

trokken nu niet verder, maar bleven daar en stichtten er Plymouth. Er kwamen meer mensen zich bij hen voegen en weldra kwam er een nieuwe nederzetting. Bij de Baai van Massachusetts kwam nog een 25-tal personen zich vestigen, aan wie de koning van Engeland een octrooi verleend had. Enkelen van hen kwamen met een groep kolonisten naar Amerika en brachten octrooi mee. Ze waren vast besloten te slagen.

Binnen tien jaar vestigden zich er vijf-en-zestig verkondigers van Gods Woord, allen diepgelovige theologen. Door hen ontwikkelde zich deze nederzetting in een soort theocratisch karakter, waarbij in het regeringsbestel de godsdienstige overwegingen bij alles de doorslag gaven. Heel het leven werd daar naar Gods Woord gericht. Echter men slaagde er niet in 't denken van alle burgers in dezelfde banen te leiden, zodat een der onafhankelijk voelende mannen zoals Roger Williams, een voorganger van onbesproken gedrag, bekwaam jurist, het recht van de kolonisten in twijfel trok, om de Indianen hun land te ontnemen. Hij gaf tevens de voorkeur aan een scheiding van kerk en staat. Omdat hij de „nieuwe en gevaarlijke" opvattingen, die „het gezag van de magistratuur" aantastte, niet wilde loslaten, werd op een dorpsbijeenkomst besloten hem te verbannen. Hij vond zijn toevluchtsoord op Rhode Island bij hem bevriende Indianen en stichtte daar een kolonie op de grondslagen van geloofsvrijheid en scheiding van kerk en staat. Zo werd de ene nederzetting uit de andere geboren. Reeds in 1646 hoorden men aan de oevers van de Hudson meer dan 12 talen spreken, er woonden Hollanders, Vlamingen, Walen, Fransen, Denen, Noren, Zweden, Engelsen, Schotten, Ieren, Duitsers, Polen, Bohemers, Portugezen en Italianen, de voorlopers van de millioenen die in de daaropvolgende eeuwen naar Amerika zouden emigreren. Het merendeel vond in de handel een bestaan. Daar velen van hen zich aan recht noch wet stoorden, waren zij voor de godvruchtige Quakers een ware bezoeking, waarom dezen dan ook ernstig waarschuwden tegen deze ongodisterij. Nieuw Nederland was 40 jaar lang een Nederlandse kolonie geweest, doch in 1664 namen de Engelsen er bezit van en noemden het New York. De Hollanders bleven er echter, ook al op verzoek van de Heren van de West-Indische Compagnie, en zo bleven de Hollanders in New York grote invloed uitoefenen. De spitse trapgeveltjes van hun huizen gaven aan de stad een typisch Hollands karakter, evenals de gewoonten en gebruiken zoals het Nieuwjaar houden en op elkaars gezondheid te drinken, en de Sinterklaasviering in December (het moet helaas erkend!) werden door andere Amerikanen overgenomen en tot op heden in ere gehouden! Zo kreeg door de Hollanders New York de naam dat het daar vrolijker was dan in het Puriteinse Boston! De Puriteinen uit Engeland moesten niets van dat Hollandse „luchte" leven hebben!

De zegepraal van het kruis

Aan de ganse stoet scheen geen einde te komen. Trots zaten de aanvoerders op hun paarden. Men kon het de Romeinen aanzien dat zij overtuigd waren van hun kracht en in hun ogen straalde iets van een uitdaging, alsof zij zeggen wilden: Wie neemt het tegen ons op?

En toch was dit maar een zeer klein gedeelte van de Romeinse krijgsmacht.

Geheel achteraan, doch door ruiters bewaakt, naderden de krijsgevangenen, die gedwongen werden allerlei diensten te verrichten in de kampen en in het veld, waartoe geen Romeins soldaat zich lenen zou. Galliërs, Britten, Germanen en Batavieren marcheerden in groepen achter elkander, doch er waren ook kleurlingen uit Algerië en Egypte.

Die gevangenen bewezen hoe groot en sterk de macht was van het Romeinse Rijk, het Rijk dat onoverwinnelijk scheen en geen mededinger naast zich duldde.

Bijna overal werden de Romeinse vaandels overwinnend over de velden gevoerd en het scheen wel alsof er nooit ter wereld een macht zou kunnen opstaan om zoveel grootheid en kracht ten onder te brengen of met succes te weerstreven.

Als wezenloos staarden de Israëlieten dit schouwspel aan. Zouden zij, de ongeoefende Joden, het ooit met succes tegen zulk een macht kunnen opnemen?

Doch Zadok en zijn vrienden dachten er anders over. Tezamen hadden zij post gevat op een pleintje waarlangs het leger passeerde.

Na een afgesproken teken hieven zij de Joodse oorlogskreet aan, die wij nog meermalen in dit verhaal zullen vermelden.

De hoofdaanvoerder, de Romeinse procurator, die op een sierlijk paard in het midden van het leger reed, had nauwelijks die kreet opgevangen of hij hief zijn zwaard in de hoogte. Een ramshoornblazer, in zijn nabijheid, blies een sein en onmiddellijk kwam er verandering in het grote leger.

De zwaardvechters hieven de zwaarden uitdagend op. De boogschutters zwaaiden de bogen over hun hoofd, en de ruiters lieten hun paarden steigeren.

Daverend klonk het van voor tot achter: Leve de Keizer! Leve het Romeinse Rijk!

Het was alsof er een storm door de Jeruzalemse straten losbrak, zó krachtig klonk die kreet uit die duizenden monden tegelijk, alsof slechts één man hem had aangeheven.

Zadok en zijn vrienden moesten zwijgen. Doch de andere Joden schudden bedachtzaam het hoofd.

Die macht was onoverwinnelijk, tenzij.... de Messias kwam als een Vorst die de Joodse legers zou aanvoeren.

De Messias was echter al gekomen. Niet als een vorst in grootheid en pracht, doch in een kribbe in een stal. En toch zou Hij overwinnen.

't Is enige dagen later. In enige volkrijke buurten van de stad Jeruzalem, waar de armste mensen wonen, staat het onaanzienlijk huis van Ruben, de lederbereider.

De man, die nog niet oud is, ofschoon zijn haar en baard al grijs geworden zijn, woont daar alleen met zijn beide zoontjes, Juda en Salomon, want de moeder is er niet meer. Twee jaren geleden werd zij grafwaarts gedragen. Geen weeklachten werden bij de begrafenis gehoord, zoals dat bij de Joodse begrafenissen altijd de gewoonte is, want die moeder was een Christin en als Christin had zij ook het hoofd ter ruste gelegd.

De beide kinderen spelen nu op de straat met elkander. De andere kinderen bemoeien zich niet met hen, want zij worden door hun ouders op een afstand gehouden, omdat Juda en Salomon door hun vader getrouw onderwezen worden in de leer, die de Zaligmaker verkondigde en van die leer zijn de Joden afkerig.

Twee flinke mannen wandelen de straat in. Blijkbaar zoeken zij iets, want zij kijken naar links en naar rechts, doch eindelijk, als zij de beide kinderen zien, is hun doel gevonden.

Juno en Junius, de twee Romeinse officieren, hebben alle praaltekenen van hun uniform afgelegd. Ze weten, dat het ganse volk eigenlijk de Romeinen haat en dat de rust alleen bewaard blijft, omdat de oudsten des volks leren, dat een opstand nutteloos zou zijn.
Juda en Salomon begroeten de officieren echter als vrienden. Zij hebben het nog niet vergeten, dat die twee mannen hen uit de handen hunner vervolgers hebben bevrijd en overigens hebben zij ook al geleerd, dat de heidense Romeinen slechts dienen zullen als tuchtmeesters in de hand des Heeren, omdat het bloed van de gekruiste Zaligmaker om wraak roept en omdat die wraak even krachtig zal zijn over de vijanden als de genade over de gelovigen.

BRIEVENBUS

De **brievenbus gaat nu weer open voor het inzenden van brieven ter kennismaking en voortgezette kennismaking. Aan de beurt zijn de jongens en meisjes, wier achternamen beginnen met de letters R, S, T en U.**
Nieuwelingen mogen zich te allen tijde aanmelden, doch dit geschiedt **uitsluitend per briefkaart.** Eerst daarna mogen ze, als hun letter tenminste aan de orde is, een briefje schrijven, dat in ons blad beantwoord wordt.

WELKOM

Kees Vogelaar.

AFSCHEID

Chris Neels, Canada. (Natuurlijk mag je mij evengoed blijven schrijven, al doe je niet meer met de raadsels mee. Je blijft mijn kameraad! Good buy for the present!).

CORRESPONDENTIE-ADRES

Piet van Dam, leeftijd 14 jaar, wonende **Pieter Biggestraat 10, Ooltgensplaat,** zou gaarne met een **jongen of meisje** corresponderen.

BLEEKNEUSJES MET VACANTIE ! ? ?

Jantje (oud 7 jaar), en **Bertje van Dieren** (oud 5 jaar), gingen gaarne een poosje met vacantie, doch ze weten niet waarheen. Ze hebben er erg behoefte aan eens wat op te knappen. Misschien zijn er onder onze Gidslezers wel, die zo'n paar kleuters wel kunnen hebben. Liefst daar waar ook kinderen zijn natuurlijk! Zo nodig tegen geringe vergoeding! Wie hier wil helpen, schrijve aan: **G. van Dieren, Zandzicht 5, Capelle a.d. IJssel.**

BRIEFJES BEANTWOORD (N t/m Q)

Beppie Natzijl. Zo, ben jij zo best over onze „Gids" tevreden? Dat staat me aan. Heb je veel dingen gemaakt uit ons knutselhoekje? Drie kwartier lopen is een heel eind, maar ik heb wel eens gelezen, dat men vroeger uren liep, om het Woord Gods te mogen horen. Toen was er honger naar het levende brood en werden er veel mensen bekeerd. Is broertje weer helemaal beter?
Herman Natzijl. Dat was prachtig werk, zeg, al die wapens uit te zagen. Wat zit daar veel in, hé, in die wapenkunde of heraldiek? Van klei kun je ook heel aardige dingen maken. Nu ga je zeker al geregeld naar Rotterdam!? Heb je al een schrijfvriend gevonden? Vertel het me nog maar eens.
Maarten den Ouden. Het leven op de boerderij bevalt je best, geloof ik. En de vacantie nog beter! Vooral als je dan met de tractor mag rijden. Dat was naar je zin, hè? Hoe gaat het op school? Kun je goed leren?
Rineke Peene. Of ik het druk heb met al die nichtjes en neefjes? Dat zal waar wezen! Fijn, dat Jopie zoveel kaarten kreeg. De Heere mocht de aangewende middelen nog willen zegenen en beterschap willen schenken. We zeggen het zo gemakkelijk, dat we alles verbeurd en verzondigd hebben, maar om dat te beleven! Wat zou dat een blijdschap geven, als Jopie weer helemaal beter werd. Je punten zal ik je nog melden!
Leuni Poortvliet. Ik zal proberen je verzoek niet te vergeten. Als je echter zo'n opgave niet kunt maken om die reden krijg je evengoed je 10 punten, hoor! Vind jij de natuur ook zo mooi? Prachtig! Vooral die geurende dennen! En zijn jullie nu al verhuisd?
Johanna Prins. Fijn zeg, zo'n lange brief met heel veel nieuws. Die thee van Rietje smaakte heerlijk, hoor! Ik proef ze nog! De plaatsnamen laat ik maar weg om de ruimte, begrijp je? Wat dat tegenkomen betreft, dat kan in geen geval waar zijn geweest, want ik was op dat ogenblik niet, waar jij was. Tot ziens zullen we hopen!
Johanna Opschoor. Grappig, dat je samen met je zusje Els op dezelfde dag verjaart, hoewel jullie toch geen tweelingen zijn! Ik merk, dat jullie Jantje Procee goed gekend hebben. Wat zijn ze gelukkig, niet waar, die dit tranendal met vrede mogen verlaten, om daar boven het loflied aan te mogen heffen: Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen!
Els Opschoor. Schrijf me eens, waar je logeert in de vacantie, dan wil ik je eens opzoeken. Met zulke verhalen moeten we toch voorzichtig zijn, want Paulus zegt: Wij kennen Hem (Christus) nu niet meer naar het vlees (2 Cor. 5 : 17). Alléén door het geloof is Hij dus te kennen. Eerst moeten we zondaar of zondares voor God worden, dan pas kan Jezus betekenis voor ons krijgen als Zaligmaker. Ik hoop, dat je me begrijpt!
Neeltje en Tonni de Pater. Gelukkig, dat jullie op de fiets naar school kunnen gaan, dat spaart het lopen uit. Fijn, dat jullie ook een orgel hebben. Kan je al goed spelen, Tonni? Over nieuwe leden moet je mij niet schrijven, hoor! Stuur je vraag maar naar de administratie. Jullie hebben een flinke boerderij, hoor!
Paulus Quist. Zodra je puntentelling zo hoog is, dat je bij de 60 hoogsten behoort, krijg je een prijs. Tot zolang zul je geduld moeten hebben. Trouwens, je hebt nog maar één keer ingezonden en 5 keer is toch zeker wel het minste aantal. Stuur de opgaven maar trouw in, dan heb je volgend jaar bij welzijn zeker een prijs! Ik ga naar dezelfde kerk als jij!
Bram van der Plasse. Raadsels, die je zo ineens kunt oplossen, vind ik geen raadsels Er moet ook nog lering in zitten! Over je punten zal ik je berichten. Alle postzegels zijn geldig voor de postzegelactie, binnenlandse en buitenlandse, van elke waarde! Ook dus die van 2 ct. En ongeldige zegels zijn juist van meer betekenis, omdat ze al zeldzamer worden! Nog welgefeliciteerd met je verjaardag!
Piet van der Plasse. De vogelwereld heeft je grote belangstelling, zoals ik uit je schrijven bemerk. De natuur is toch zo mooi, als men er maar oog voor hebben mag en er het werk van de grote Schepper in aanschouwt! Heerlijk zo'n tochtje over het eiland. Jammer, dat er nog zoveel jongens het broeden der vogels verstoren, door hun nesten uit te halen.
Grieta Poot. Je brief heb ik in goede welstand ontvangen. Ik hoop, dat je zuster intussen weer hersteld is en het bed mag verlaten. Je oplossingen zijn nog wel bij mij binnengekomen, hoor! Over die nachtegaal zal je nog wel eens iets horen, hetzij per brief of via een artikel in ons blad. Was de aardbeienpluk nog lonend? Waar ben je met je vacantie heen geweest?
Arend van de Pol I. Je bent al een aardige boer, geloof ik. Waken bij het varken, dat 12 biggetjes gekregen heeft, dat is me wat! Fijn zeg, zo'n nieuwe kerk! Ik spaar er ook voor op! Melken zou ik niet kunnen, maar melk drinken wel! Mag jij ook wel eens op de tractor zitten? Voorzichtig, hoor!
Arend van de Pol II. Ja, je moet uit het antwoord maar opmaken, of je de eerste of de tweede Arend bent. Ook al een boerderij en melk jij de koeien ook? Wonen jullie nu al op de nieuwe boerderij? Dan zul je misschien wel verder moeten lopen naar school. Of heb je een fiets? Als je maar steeds je geboortedatum en je woonplaats vermeldt bij de brieven en oplossingen, dan komen we niet in de war! 50 neefjes en nichtjes? Dat is veel, hoor!
Allemaal. We stoppen nu weer even en hopen de volgende maal de rest te beantwoorden. Degenen, die mij een felicitatie zonden met m'n verjaardag in de laatste week van Juni, zeg ik hartelijk dank. De meesten hebben het wel verzuimd, maar vooruit. Je kunt ook niet aan iedereen denken! We hopen, dat we nog lang mogen arbeiden aan dit ons werkje. De Heere mocht onze zwakke krachten daartoe willen zegenen tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot verstoring van het rijk des satans. Ontvangt nu allen mijn zeer hartelijke groeten en schrijft mij nu eens in de vacantie (ook al is je letter niet aan de beurt!) waar je vertoeft; desnoods alleen met een ansicht. Dat zal ik zeer op prijs stellen!

PRIJSRAADSELS

OPGAVE I-2

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

WELGELUKZALIG ! !

WEL	NHE	EIS	ZIC	VOL
HET	HTE	KWE	ORE	EER
LKS	GEL	EFT	HET	THij
NER	VOL	ALI	DEH	ERK
UKZ	GOD	VEV	KDA	GIS

In bovenstaande figuur komen 25 groepen van 3 letters voor, die, op de juiste wijze tezamen gevoegd, een tekst vormen, die voorkomt in het BOEK der PSALMEN. Het eerste woord is: „Welgelukzalig!" De lettergroepjes zijn zo geplaatst, dat men door telkens een schuin sprongetje te maken, hetzij naar beneden of naar boven, hetzij naar links of naar rechts, van het ene hokje naar het andere kan springen.
Bij de oplossing de vindplaats vermelden!

OPGAVE J-2

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

WELKE PSALM ? ? ?

Zet de **ontbrekende woorden** uit onderstaande gedeelten van teksten, die in dezelfde Psalm voorkomen, onder elkaar. De **beginletters** dezer woorden **vormen dan het woord, waar deze Psalm mede begint.** (Elke stip stelt een letter voor!).

1. Uw ..... zal ik niet vergeten.
2. Dit is mijn troost in mijn .....
3. Zij vervolgen mij met .....
4. Want Uwe rechten zijn ....
5. Uw Woord bestaat in der .....
6. ..... mij de weg Uwer inzettingen.
7. Op .. Woord heb ik gehoopt.
8. Doe bij Uw ..... naar Uwe goedertierenheid.
9. Mijn .... kleeft aan het stof.
10. Ik ben een vreemdeling op de .....
11. Maak mij..... naar Uw Woord.
12. Leer mij Uwe .....
13. Ik ben een ..... van allen, die U vrezen.

Bij de **oplossing** is het noemen van de **Psalm** en de **gevraagde 13 woorden** voldoende.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

„DE KLEINE GIDS"

Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

Huize „Weltevreden" KERK-AVEZAATH

SPECIAAL OORD EN CONFERENTIE-PLAATS VOOR
VACANTIEGANGERS - SCHOLEN - VERENIGINGEN

Zo langzamerhand gaat U plannen beramen waar U met Uw vereniging dit jaar heen zult gaan. De door U gestelde verlangens zullen vermoedelijk zijn: geen luxe, geen kostbare hôtels, niet naar zee, bos of hei, zoals voorheen, doch echter wèl echt gezellig een knus onderonsje, wat comfort, een gelegenheid vanwaar men aardige wandelingen kan maken, doch ook waar men echt vrij is in doen en laten, waar men ongestoord orgel en piano kan spelen en bij minder goed wandelweer uit een aardig bibliotheekje een boek kan pakken om in een hoekske bij de open haard enige ogenblikken te vertoeven. Zie daar Uw verlangens. Het conferentieoord „Weltevreden" te Kerk-Avezaath nabij Tiel kan aan deze verlangens voldoen. Het Huis heeft electrisch licht, eigen waterleiding, een aparte eetzaal en een afzonderlijke conferentiezaal, 90 bedden, verdeeld over 10 twee-persoonskamertjes, enkele kleine zolders, enige één-persoonskamertjes.
Vermoedelijk hebt U nog nimmer met Uw vereniging een bezoek gebracht aan de bloeiende Betuwe, want de bloembollenvelden trokken tot nu toe steeds Uw volle aandacht.
Vanuit Kerk-Avezaath kan men een bezoek brengen aan Tiel (Waal of sluiswerken), Wijk bij Duurstede (molen Ruysdael), Buren (Weeshuis), wandeling Zoelense bos (kasteel Soelen).
Ook in de kersentijd is het niet kwaad „Weltevreden" te bezoeken, ook dan kan men één of meer dagen alhier doorbrengen en zich te goed doen aan lekkere, sappige, Betuwse kersen, want vlak achter het conferentieoord „Weltevreden" bevindt zich de kersenboomgaard.
Wat wilt U nog meer! Ook is „Weltevreden" vanwege zijn landelijke, rustige omgeving zeer geschikt voor conferenties. Het Huis beschikt over veel ruimte.
Het heeft busverbinding met Tiel, Culemborg, Geldermalsen en zelfs met Rhenen.
De conferentieprijs voor meer dan één dag is: warme maaltijd *f* 2.—, Broodmaaltijd *f* 0.75, Logies *f* 0.50, koffie en thee inbegrepen. Dekens en lakens zelf- medebrengen, doch zijn ook te huur.
Het Huis is doorlopend geopend. Mocht U nadere inlichtingen wensen, deze worden gaarne verstrekt.

G. HEUFF Mzn - *Huize „Weltevreden" — Kerk-Avezaath*

TELEFOON K 3448—232

TER PERSE:

Derde vierduizendtal van

De Bijbelse Geschiedenis

aan onze kinderen verhaald

door **B. J. VAN WIJK**

met een voorwoord en aanbeveling van Ds G. H. KERSTEN

Leverbaar met circa twee maanden.

Deze derde herziene en vermeerderde druk zal in plaats van in twee banden, thans

in één zeer luxe prachtband

verschijnen, royaal formaat, op prima wit, houtvrij, papier gedrukt en rijk geïllustreerd, waaronder vele kunstdrukplaten in vierkleurendruk uitgevoerd.
Teneinde deze prachtuitgave binnen ieders bereik te brengen, hebben wij de prijs **sterk verlaagd**, n.l. van *f* 20.— tot slechts **f 15.—** totaal,

bij betaling in zes maandelijkse termijnen van *f* 2.50

òf **f 13.50** bij betaling ineens

Bij elk boek ontvangt men g r a t i s een in vele kleuren uitgevoerde kaart van Palestina op zwaar papier gedrukt, met toelichting.

DE Bijbelse Geschiedenis voor ONZE kinderen

Ds Kersten schreef in zijn voorwoord o.m.:

„....Bovenal waardeer ik de zuivere leer, die in dit „boek doorstraalt en in elke les de kinderen op het ene „nodige wijst, dat gekend moet worden ter zaligheid...."

BESTELBILJET

Naam: .....

Adres: .....

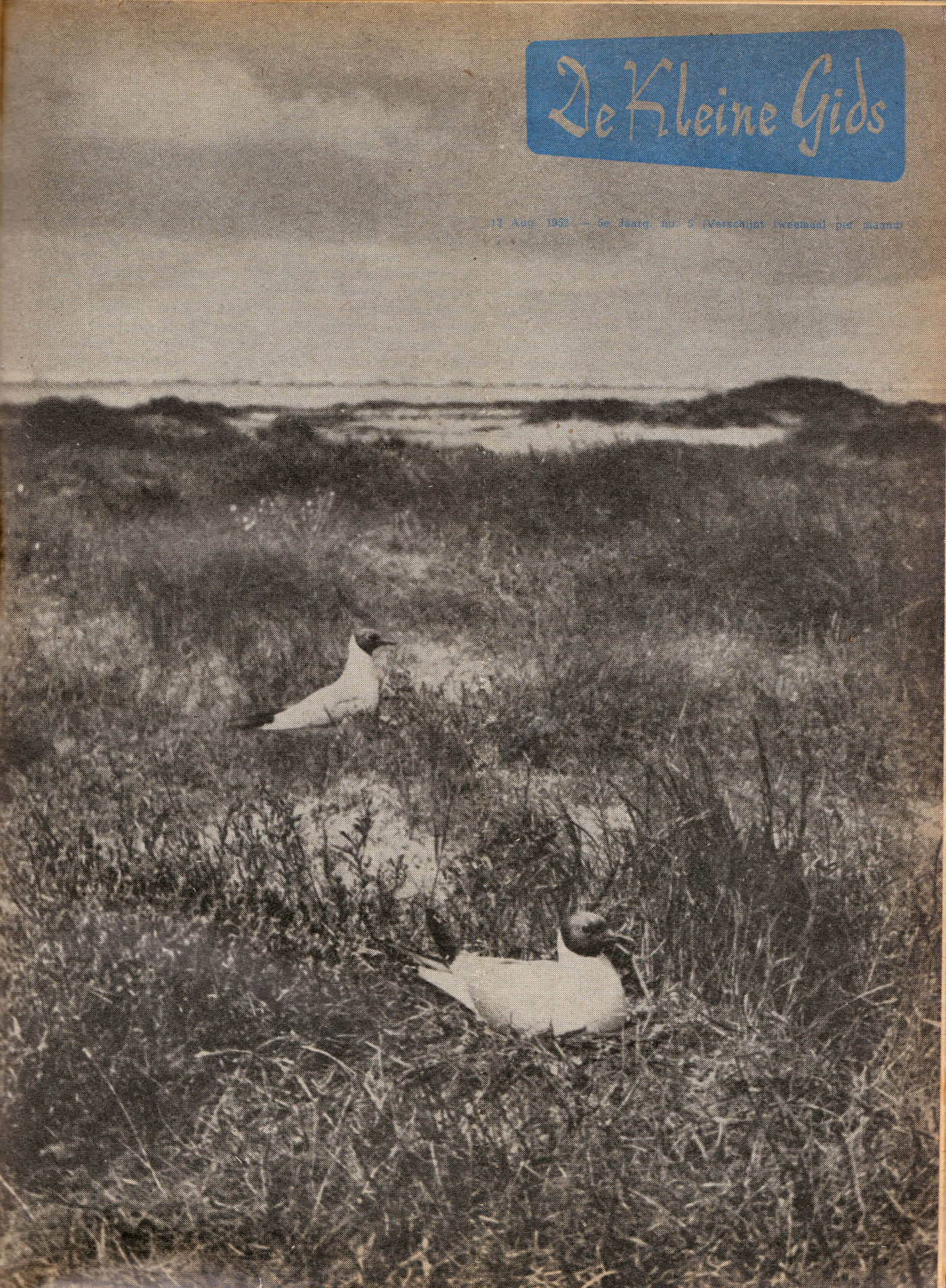
Plaats: .....

verzoekt bij verschijning toe te zenden ..... ex. van de Bijbelse Gesch. à *f* 15.— (zes term. à *f* 2.50) of *f* 13.50 (betaalbaar ineens)

UITGEVERIJ „DE BANIER" — UTRECHT
POSTBUS 2019 GIRO 147759

De Kleine Gids

15 Aug. 1952 – 3e Jaarg. no. 2 Verschijnt tweemaal per maand

Aan de verkeerde kant begonnen

(Handelingen 19 : 13–20)

Paulus is te Efeze.
En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus. Zelfs zo, dat als de kledingstukken van Paulus op de zieken gelegd werden, de boze geesten van die mensen uitvoeren.
Nu waren er daar Joden die er een vreemd beroep op na hielden, n.l. dat van duivelbezweerder. Een Joodse overpriester woonde er in Efeze, die zeven zoons had. Die zoons oefenden dat bedrijf uit.... ze waren duivel-uitbanners! Ze waren dus geen vrienden van de duivel om zo te zien. Maar bang was de duivel ook niet voor hen, want hij liet hen stilletjes begaan. Waren de mensen zo dwaas er geloof aan te hechten, welnu hij zou die jongens van Sceva nog wel wat terwille zijn ook. Het gelukt zo hier en daar.
Maar nu komt die Paulus daar in Efeze. Op hém let de duivel veel meer! Die zeven zonen van Sceva hebben zich beduusd gekeken aan wat Paulus kon! Ze luisterden goed, hij deed dat niet in zijn eigen naam, maar in die van zekere Jezus. Ze zullen ook wel bij Paulus in de school van Pyrannus gezeten hebben en het zijn, dat moet gezegd.... oplettende leerlingen geweest.
Ze meenden tenslotte dat ze het ook wel konden! Dat komt hun beroep te pas. Paulus gebruikt zo een toverformule zie je, en het gaat gesmeerd. Dat zal succes èn geld opleveren! Dus gaan ze aan de slag.
Neen, eigenwijs zijn ze niet, ze erkennen Paulus heel royaal als hun meerdere! Want ze vangen hun taak aan met de woorden: *Wij zweren u bij Jezus, Die Paulus predikt!* Ze hielden zich bij de échte Jezus, de van Paulus gepredikte! Nu kon het succes niet missen!
Daar komt een klant binnen. Nu zal het succes beproefd worden. Ze twijfelen er niet aan. Dat doen ze zo maar na! En.... boze geesten zijn er genoeg, daar komt geen einde aan. Gelukkig voor die zonen van Sceva dat er boze geesten zijn! Het is hun broodwinning! Maar met het nieuwe middel, de nieuwe toverspreuk, kunnen ze er net zoveel baas, als ze willen. Ze zien zich al rijk en beroemd.
Zo trachten ze met die naam van Jezus hun winst te doen tot een schijnbaar goed doel, de mensheid van de boze geesten te verlossen.... welnu de toverspreuk is uitgesproken!
Maar dat valt tegen! De boze geest, die zij trachten te bezweren, gaat te keer en schreeuwt: *„Jezus ken ik en van Paulus weet ik, maar wie zijt gij?"* Die zeven priesterzonen krijgen niet eens de tijd om van de schrik te bekomen. De geest stort zich op hen en krijgt de overhand. Zelfs de duivel laat zich niet bedriegen! Het vege lijf kunnen ze maar nauwelijks redden en zonder kleren en van alle kanten toegetakeld moeten ze haastig vluchten!....
Neen, daar is niets van terecht gekomen!
Geen mens kan zó worden gered van de boze!
Waarin zit dat nu?
Wel allereerst ging het die zonen van Sceva om het eigen succes en niet om de ere Gods en van Zijn Christus. Ja, ja, het ging om de vermeerdering van eigen glorie en nu gaan ze de naam van God daarvoor *misbruiken.* Vervolgens stellen die zonen van Sceva niet de diepe nood van hun cliënten tegenover de rijkdom der verlossing, die in de Naam van Jezus is, maar alleen een schandelijke brutaliteit. Ze stellen niet eerst de diagnose bij de patiënt: Hoe kómt die boze in uw hart? Ze beginnen niet de door die boze geest beheerste op *eigen* schuld te wijzen. Ze dokteren maar wat aan die mensen, ze zijn kwakzalvers van de ergste soort. Bovendien kennen ze hun eigen nood niet en daarom ook niet de kracht die in Jezus Christus is. Dat kende Paulus nu juist wel! Die boze geest verbetert het zijns ondanks nog die priesterzonen, want hij zegt: *Jezus ken ik!* Hij vreest Hem, Die door Paulus hem pijnigen kan vóór de tijd!
Kijk nu deze wereld maar eens rond. Die boze geest is nog steeds aanwezig. Doet zijn vreselijk werk in millioenen harten.... mensenharten. Eens in het paradijs goed en naar Gods evenbeeld geschapen. Mensen, die hem, de duivel, de kans zo glansrijk gaven op deze aarde en in hun harten heerschappij te voeren, hen te kwellen, mee te sleuren naar het verderf, dat hem en zijn engelen bereid is. De duivel gaat zijn weg naar de hel mét.... zijn mensenaanhang! Ontzettend!
Nu zal hij zijn handlangers hebben om dat werk van Gods Geest, in het werk der ontdekking en schuldovertuiging, na te bootsen. Laat die zonen van Sceva maar zwoegen.... ze mogen er ook wel wat aan verdienen. Hij gaat er nog wel een keer uit, maar.... komt zevenmaal sterker terug!
Maar Jezus, Die kent hij, dat is Gods Zoon, zijn Tegenstander.... zijn Overwinnaar. Daartegen moet hij het afleggen! Maar voor deze brutale jongens van Sceva gaat hij niet opzij.. naakt kleedt hij hen uit, wondt hen en slaat hen de deur uit.
De wereld is nog vol met die zonen van Sceva. Predikers en z.g.n. Christenen, die aan de verbetering der mensheid dokteren. De boze geesten bezweren in.... Jezus' Naam, door Paulus gepredikt. Maar ze beginnen aan de verkéérde kant! Ze prediken een geloof *zonder voorafgaande schuld!* Ze kwakzalveren wat aan de buitenkant! Ze doen dat tot meerdere ere van henzélf! Ze bedoelen Gods ere niet! Ze kennen zelf de Naam van Jezus niet als: Die Zijn volk zal zalig maken van.... *hunne zonden!* Ze beginnen van de *mens* uit! Maar in een leeggemaakt hart, dat gans hulpeloos is gemaakt door Gods Geest, is plaats gemaakt voor de Naam van Jezus. Voor dezulken krijgt die Naam waarde tot zaligheid.
Paulus kon zeggen Jezus ken ik, als de Sterke, de Overwinnaar van zonde en duivel en dood! En dat wist de duivel beter dan die dwaze zonen van Sceva. Het gaat niet om de uitwerping van de duivel allereerst, maar om de waarachtige wedergeboorte tot een nieuw godzalig leven en dan.... och dan gaat de duivel vanzelf wel heen! Dan neemt Jezus Christus bezit van dat hart, een geteisterd hart, dat weent bij de schuld tegen God bedreven, een ledig hart, dat schrééuwt om vervulling met het hoogste goed. Zeven zonen uit de hogepriesterlijke familie, zonen van Sceva zijn daar te Efeze, om het levende Woord van God afbreuk te doen. Wat is dat getal in die bijna tweeduizend jaar sindsdien vermeerderd! Wat een getal van hen, die menen de kunst van geestenbezwering te verstaan. Let wel, mét het woord van Paulus! Ze komen met de verkondiging van het Evangelie van Jezus Christus. Ze beginnen echter aan

de verkéérde kant. Ze roepen op tot *geloven*, maar ze vergeten dat de duivelen dat ook doen en méér nog.... die sidderen! Paulus predikte eerst de Wet.... stelde de zondaar schuldig en dan, ja als Gods Geest verbroken en verslagen harten gemaakt had, dan verkondigt hij voor gewonde zielen de liefelijkste Naam die onder de hemel is gegeven tot zaligheid. Wacht u voor de duivelbezweerders van deze tijden! Een tijd van aanbieden en aannemen! Maar de duivel schaterlacht om die specialisten in het duivelbezweren, die kwakzalvers, die de wereld willen oplappen tot eigen eer en roem. Paulus predikingen van al Gods ware geroepen knechten, hebben alléén Gods ere op het oog, en dan ook, ja zeker, de zaligheid van zondaren!

Dat komt uit, ook te Efeze. We lezen niet dat de boze geest is uitgedreven, maar wel, dat de Naam van de Heere Jezus werd groot gemaakt. De schuld ging drukken en de vrucht kwam openbaar in het verbranden van de toverboeken, ter waarde van vijftig duizend zilveren penningen! Hebt u ze ook al verbrand? Is dat geld al eens ten verderve geweest? God mocht ons dat leeg vertoon van een naam-christendom eens tot een walging maken. Want buiten die waarachtige wedergeboorte zoeken we het zo gaarne bij die zonen van Sceva, dat hogepriesterlijk geslacht! Maar als dat Goddelijk Woord de overhand krijgt in ons hart, dan zal er een opruiming komen en die verbranding van onze ballast zal wel lang kunnen duren.... Maar Gode zij lof, waar Hij begint, daar zal Hij het ook voleindigen voor de Zijnen. Want voor dat volk is er een toekomst, waarin alle verzet is gebroken, afgelegd.... verzoend! Hem zij daarvoor eeuwig de lof en de aanbidding! God mocht, vandaag nog, beginnen het werk, dat de zondaar op het diepst vernedert en God op het hoogst verheerlijkt!

Maar.... wacht u voor de zonen van Sceva!

DONKERE DAGEN

II.

Leo is niet gerust. Hij heeft de verwarring in Jaaps ogen gezien, toen hij hem de gulden opdrong. Bovendien heeft hij van Goof gehoord, dat Jaap op de hoogte is van het geheim van het gestolen geld. Over de diefstal zèlf tobt hij niet. Vader zal het niet merken, net zo min als alle andere keren. Hij heeft nu over slechts één ding zorg. Als Jaap 't maar niet verraadt!

De volgende dag trekt Leo er alleen op uit, om enkele „inkopen" te doen. Daar moet ook Goof zelfs niet bij zijn. In de kleine „Bazar" koopt hij een prachtige mondharmonica. Ja, die zal hij aan Jaap geven. Dan zal 't gevaar van verraad wel helemaal weg zijn! Tegen etenstijd zoekt hij zijn slachtoffer op. Eigenlijk was Jaaps onrust over die gulden al wat aan 't verminderen. Er is een nacht en een dag voorbij. En deze dag is zonder narigheid om gevlogen. Alleen.... Jaap heeft er nog niets voor durven kopen.

„Kijk eens," zegt Leo en laat Jaap de nieuwe harmonica zien. „Jij hebben?" Jaap zwijgt. Vuurrood wordt zijn gezicht. Was hij maar in woede losgebarsten Leo. Hij weet immers dat Leo 'n dief is! Eerst een gulden en nu dit. Maar Jaap zit er onder. Zonder blij te zijn neemt hij dat ding aan. Jaap, Jaap toch! Hiermee raakt hij nog dieper in de put. Er laait even een fel verlangen in hem op om de gulden en de harmonica Leo in 't gezicht te slingeren en zich van dit alles los te maken. Maar hij kan niet tegen hem op.

„Mond dicht! Denk er om!" dreigt Leo met felle stem en flikkerende ogen.

Als Jaap aan tafel zit, is hij die avond stiller dan de vorige dag.

„Wat er met hèm is, weet ik niet," zegt moe. „Hij zal toch niet ziek worden. Telkens zo'n kleur. Zijn ogen staan me ook helemaal niet aan."

's Avonds om 10 uur echter heeft Moeder de harmonica ontdekt, terwijl haar jongen sliep. Verwonderd en aandachtig heeft ze het ding bekeken, toen ze het vond in Jaaps linkerschoen onder z'n bed. Nou, nou, dat is nogal mooi. Waar zou Jaap dat vandaan hebben? Zeker van een of andere jongen geleend? Maar waarom duwt hij dat op zo'n raar plaatsje? Ineens schrikt Moeder. Zou Jaap?? Neen, daar moet ze niet aan denken. Toch zoekt ze z'n kleren na. Wat? Een gulden? Ohh? Zou Jaap toch..? Jaaps moeder is een wijze vrouw, die alles wil weten, voor ze wat zegt. Hoewel bezwaard en bezorgd, wacht ze tot de volgende ochtend. Vroeger dan anders wordt Jaap uit z'n bed gehaald. Ze laat hem eerst even uit zijn slaap bijkomen. Dan komen de vragen: „Jaap, hoe kom je aan die gulden? Hoe kom je aan die mondharmonica?"

Moeder heeft geen moeite met hem. Schuldbewust vertelt hij alles, wat die Woensdagmiddag gebeurd is. Van dropveters, chocola en kauwgummi van De Gruyter en de „Kleine Bazar". Van Goor Versteeg en de gulden en ook van tennisballen. Niets verzwijgt hij.

„Leo Lingsma is een dief. Dat is erg voor hem zelf en heel verdrietig voor zijn ouders. Maar jij bent ook schuldig, Jaap," zegt Moeder ernstig. „Jij nam de gulden aan. Ik weet wel, je wist toen nog niets van zijn diefstal. Maar Goof vertelde je het in de gauwigheid en toen.... heb jij die gulden gehouden. Op dat ogenblik werd jij méé schuldig, Jaap. En dat werd nog erger, toen je die dure mondharmonica aannam. Dit doet mij leed, jongen."

Een nameloos verdriet maakt zich van Jaap meester. Dit is erger dan een pak slaag.

„Dit doet mij leed, jongen" beukt door Jaaps hoofd.

„Méé schuldig!"

Dat ziet Jaap nu ook duidelijk.

„Ik vergeef je dit, Jaap," zegt Moeder, na een ogenblik stilte. „Maar mijn vergiffenis is niet genoeg."

Ook dát weet Jaap heel goed.

„Bij God is vergeving, want Hij wil kinderlijk gevreesd worden, jongen."

Meer hoeft zij niet te zeggen, want ze kent haar jongen en hij weet het wat Moeder daarmee bedoelt.

Jaaps moeder gaat nu naar Meester Rolands en vertelt hem alles, wat ze weet. De meester luistert en zijn ogen verdonkeren. Alle namen noteert hij in 'n kladbloc, ook de bijzonderheden.

„Ik zal zorgen, meester, dat Jaap de andere jongens niet spreekt vóór schooltijd. Dat lijkt me voor u gemakkelijker."

„Dat is zo," zegt meester Rolands.

Die morgen komt Jaap een kwartier te laat op school, en tot verwondering van de klas schijnt de meester er geen notitie van te nemen.

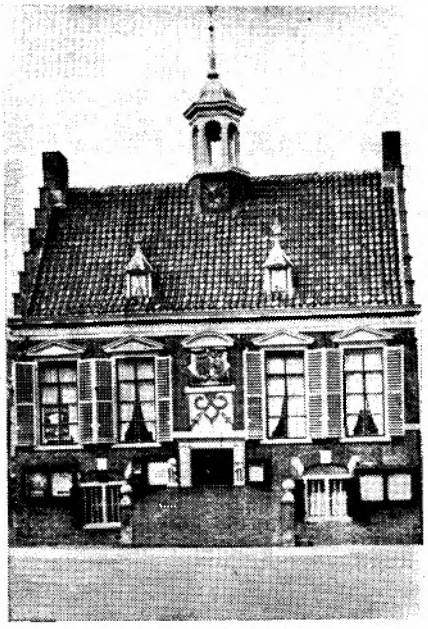
Leo Lingsma beseft niet wat hem boven 't hoofd hangt.

H. V.

LANGS DE PAREL VAN DE POLDERLANDEN

De Alblasserwaard, een land vol historische herinneringen en ongekend natuurschoon; een land waar de strijd gevoerd wordt tussen antieke en moderne Waterschapstechniek en.... waar het ten slotte nog goed kersen eten is....

We gaan op weg naar Ameide, de meest Noordelijke klopslag van het Waterschapsbeheer in de Alblasserwaard. Gorcum is de Zuidelijke!
Ge moet u op zo een tocht kunnen veroorloven de deftiger snelwegen te verlaten en zonder al te grote haast, langs de meer ongekende zijweggetjes de schoonheid van dit landschap te gaan zoeken.
Op de dag, na die der grote spanningen omtrent de Kamerverkiezingen, kan men zich zulks geruster veroorloven na het lezen van het ochtendblad, want dan zijn die zorgen ook al weer voor vier jaren afgeschud en richten we ons op de dingen die gaan komen....
Dus gaan we naar de onvolprezen Alblasserwaard, het land van de 21 molens met de 84 wieken.... zeg eens, waar vind je dat?
Naar Ameide, om er kersen te eten (de laatste van dit jaar!) en dan.... volg ons maar....
Zo het landschap, zo het leven, vol afwisseling! Dat merkten we op onze rit (we zaten nog op de snelweg), nadat we het blinkende Brasemermeer achter ons lieten en opzij het nog steeds sprekende ronde kerkje van Woubrugge ontdekten.... Wat kun je er aan verhelpen als de gedachten aan Dr Alexander Comrie, die dáár de diamanten taal van Gods Woord heeft gebracht als die onvergetelijke onder de oudvaders, de verborgen neigingen tot dogmatiseren bij je opwekken? Eerlijk gezegd, hebben we er ons op die schone, zonovergoten ochtend aan ontworsteld en zijn met versnelde vaart ook „Gouda" gepasseerd! Ge neemt ons dat toch voor dit keer niet kwalijk?
Bij Haastrecht dan hebben we de snelweg verlaten en ons aan de ontelbare kronkelingen van de „Vlist" gewaagd.
Overal links van ons de rietbedekte boerderijtjes, met perebomen links en perebomen rechts, of wilt ge appelbomen, ook goed, maar als ge dan maar goed dat gróén voor ogen kunt stellen, waar tussendoor die kleine raamogen over de Vlist staren als in een spiegel, waarin ze hun eigen schoon verdubbelen.
Een watertje voor de hengelaar om van te watertanden, wat ons weer denken deed aan wat Weruméus Buning eens schreef over de polderbieden om en na Amsterdam, waar hij bij ieder bruggetje een hengelaar zag zitten en waardoor hij afkerig werd zich ooit in Noord-Holland te vestigen.... tenminste als hij een vis was!
Hier en daar een pluk boerenbloemen als de duizendschoon en de oranje goudsbloem geven kleur genoeg in die groene wereld van gras en bij het licht- en donkerblauwe van het water. Je behoeft de boerenjongens en meisjes uit dit kostelijke land al niets meer te vertellen; dat gaat regelrecht op de Alblasserwaard aan, zeggen ze. En ze hebben gelijk, die gelukkigen. We zijn in het land van de dijken, bijna zo oud als de rivieren zelf. Nog een laatste kronkeling en we rijden op Schoonhoven aan, een prachtig oud stadje, met torentjes en geveltjes die van de moed en de durf onzer vaderen getuigen en dat daar nog ligt in het nest van groen, als een onneembare burcht aan de Lek. Aan de overkant ligt Nieuwpoort, ook al een stad met traditie en soldateneer uit

Het oude Raadhuis met trapgeveltje en klokketoren, tintelend van kleuren

Aan pittoreske hoekjes is Ameide bijzonder rijk. „De Dam", wat een verbeelding!

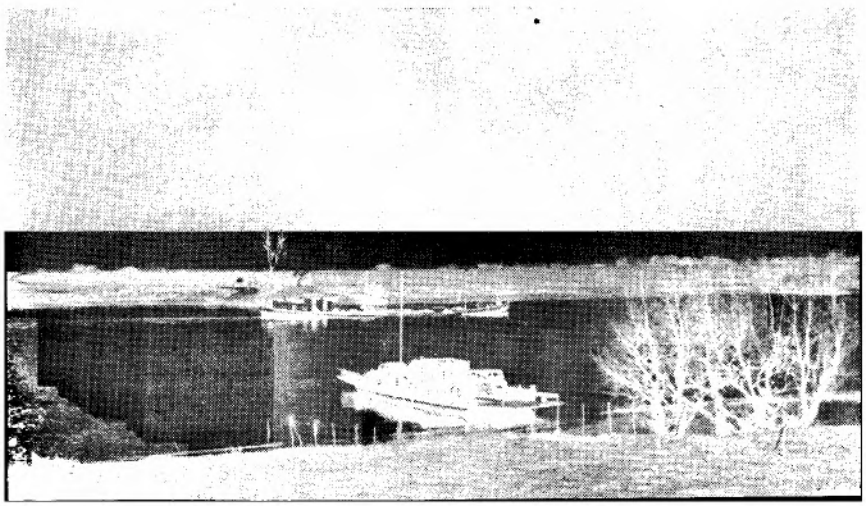
bange dagen, waarvan de begroeide walresten getuigen, helaas met nu droge vestinggrachten.
We zouden er zo graag willen blijven, ronddwalen om te genieten van al dat oude, zo wondermooie dat een hart in verrukking kan brengen en de gedachten terugleidde naar het achterliggend verschiet der historie, maar Ameide wenkt en dus gaan we voort....
Daar ligt ze dan, de Alblasserwaard, rechts en dáár ligt de Lopikerwaard, links, en de Lekdijk hoog boven de wijdten van de polders, waartussen het water van de Lek stroomt als een zilver lint dat dit borduursel van de Grote Schepper omzoomt. Daar liggen de boerderijtjes weer, nu dicht langs en diep beneden de dijk, hier een die een sprong lijkt te nemen, zo ver is ze achterover gezakt, dáár een die schijnt te willen gaan slapen, zo rust ze tegen de ander.... een schilderij-in-de-lengte, waarachter het rijke land opbloeit in de veelkleurigheid, een polderland eigen, met al het rijke vertier van een vogelstrand, die de ornitholoog onweerstaanbaar trekt.. God heeft de Alblasserwaard gezegend en met duizend kleuren getooid en er het heldere licht van een wijde hemel boven gegeven, waaronder vele, vele eeuwen lang mensen van dit land de ogen naar de verten hebben gericht.... levende schilderijen heeft Zijn hand hier gestrooid en wie Ameide even voorbij het Tienhovense Veer in de kromming van de Lek ziet liggen, weet het voorgoed dat déze Alblasserwaard is de parel van de polderlanden....!
Recht tegenover ons staat het oude Raadhuis (thans politiebureau) met de trapgeveltjes en het forse wapen in tintelende kleuren met de basis van twee varkenskoppen, het klokketorentje, een kostelijk gebouwtje uit 1644. In de rechterhoek wijst nog een hardstenen peilschaal uit 1755 de hoogte van het water aan uit de tijd dat dit pleintje, nu omzoomd met rozenbloei, het haventje was waarin de schepen voeren om de goederen te lossen in de kelders van dit gebouw. Rechts staat het Dijkhuis met de gouden leeuw in de gevel als bewijs van een roemrucht verleden en als bewust van het gewicht van het heden.... daar zullen we horen wat er over dit poldergebied te vernemen is....
In dat Dijkhuis is de klopslag van de polders te vernemen. Hier is het archief te vinden met het ganse verleden van storm en ontij, van oorlog en vrede, van watertechniek en polderindeling in het oudste perkament en geborgen in de moderne klappers van deze tijd, kortom, hier is de historie van de Alblasserwaard, ten voeten uit beschreven, na te speuren.

Het Dijkhuis met de Leeuw, glanzend in het gulle licht, in de gevel

Wat die Alblasserwaard betreft, deze bestaat uit een dertigtal polders. De bemalingen worden gezamenlijk verzorgd door een tweetal Waterschappen: de *Overwaard* en de *Nederwaart!* Er zijn dus polders (samenstelling van polders die een Waterschap *kunnen* vormen) in tegenstelling van b.v. andere polders, die zelfstandig de waterafvoer regelen. Polders en Waterschappen worden verenigd in een Hoogheemraadschap, dat belast is met het toezicht en onderhoud van de z.g. bandijken.
Dit Hoogheemraadschap wordt bestuurd door de Dijkgraaf en zes Hoogheemraden, die na stemming, bij Koninklijk besluit worden benoemd. Zij regeren volgens reglement en keur! Bij hoog water komt het Dijkwezen in actie — er wordt gepost en de riviercorrespondentie (oprichting van ingenieurs van Rijkswaterstaat voor toezicht) komt in beweging. Het Dijkhuis te Ameide, dat uit den jare 1760 dateert, beheert de Lekdijk, dat te Gorcum de Merwededijk. Het is een groot huis en om u een goede indruk daarvan te geven, vertellen we maar even dat de gang een lengte heeft van ruim 29 meter en er 14 bewoonbare kamers te vinden zijn. Zodra er gevaar bestaat, nemen de Dijkgraaf en de zes Hoogheemraden er hun intrek, waarvoor steeds kamers gereed gehouden worden. Op de eerste verdieping treffen we de prachtige Raadzaal aan, met een indrukwekkende Schouw, waarboven weer het wapen troont en waarvoor een hoge, smalle kachel staat van 1.70 m hoogte. De eiken stoelen, ingelegd met pallissanderhout, zien er waardig uit en in de wandkasten staat het

Het Tienhovense Veer! En van hieruit zien we Ameide liggen in de kromming van de Lek

servies gereed voor gebruik. Er is ook de grote zolder met uit de oude tijden nog aanwezige dienstbodenkamer, of liever een bedstede, waarin het arme wicht eerst een duik moest nemen, om vervolgens het bed in te kunnen wippen en dat, vrienden, in een totale duisternis, denkt u even in....!

Ge kunt hier ook aan alle zijden een raam open doen, en kijken tot in de verste verschieten, heel tot ver over de Alblasserwaard en de Lopiker er bij, alles groen en blank, gras en water, bongerds en riet en we geven u te raden in drieën, in vieren, in vijven waarom Ameide nog meer groot is.. ge weet het toch, niet? Om z'n wilgentenen en mandenvlechterijen, die ver over de grenzen naar Denemarken gaan en verder, daar is van dat Ameide nog heel wat te vertellen, maar ter zake, we hebben het nu over de polders.

In tijden van nood dus, we menen het goed te zeggen als dat in 1926 voor het laatst is geweest, zetelen deze Bestuursleden met hun Dijkgraaf in dat Dijkhuis. Gelukkig komt dat niet zoveel meer voor, al blijft de mogelijkheid van gevaar vanuit de Lek en Merwede bestaan, zoals dat was b.v. op de eerste Maart 1949, toen er gelijktijdig storm en springtij was. Maar er was geen bovenwater (dat is water dat van rivieren afkomt zoals de Rijn uit Duitsland, die, om duidelijk te zijn, een gletscherrivier genoemd wordt).

Om een voorbeeld te geven van de afvoer bij middelbare rivierstand, dan nog even het volgende: tweederde van het water van de Rijn wordt afgevoerd via de Waal en de Merwede, het restant, dat een derde is, voor 1/9 door de Gelderse IJssel en twee-negende door de Rijn en de Lek. Dat is dan een globale schatting! De dijken verkeren echter in een goede staat en worden door het college van de Hoogheemraadschap met veel zorg onderhouden. Langs de dijken liggen de zandhopen gereed en in de magazijnen langs de wegen van de dijk liggen de materialen voor tijden van nood, goed onderhouden opgestapeld. Laten we hopen dat God de Alblasserwaard bewaren wil voor het barre gebeuren van overstroming, waarvan de „wielen" langs de dijk hier en daar nog getuigenis afleggen, ontstaan daar waar het water bruistte en 's mensen onmacht bevestigd werd. Werken van groot belang voor de polders zijn tot stand gekomen, die diep respect afdwingen voor kundig waterschapsbeheer, maar blijve er gebed tot Hem, die het water gebiedt en op Zijn wenk doet gehoorzamen, gedachtig aan het woord, dat God de hoogmoedige vernedert!

Liefelijk ligt daar het witte kerkje van Ameide, het torentje boven de huisjes uit, waar bij het hoekje van de Kerkstraat een poes zit te spinnen, achter het bakje met rode en witte geraniums, voor het kleine raampje, dat schuil gaat achter de Druif, die weelderig tegen de oude gevel klimt, een van die pittoreske hoekjes, waaraan dat Ameide aan de Lek zo bijzonder rijk is. Dan nemen we afscheid en gaan op weg naar Streefkerk, waar een nieuw gemaal in gebruik zal genomen worden, dat, naar men hoopt en vertrouwt, een afdoende verbetering zal geven voor deze schone Alblasserwaard. Maar daarvan een volgend maal!

(Slot)

De kennismaking met Teunis Bult

Het is intussen al 5 uur geworden. Haastig lopen de jongens voort. Henk sukkelt op een drafje achteraan. Bladstil is het. Geen vogel zingt en geen blad ritselt. Een drukkende sfeer hangt tussen de bomen.

„Laten we voortmaken," jacht Jaap, „ik kom vast te laat thuis!"

„Zullen we dan tikkertje doen? Dan zijn we gauwer door het bos," stelt Klaas voor. Dat vinden ze goed. Tom zal het zijn. En het blijkt een heel goed voorstel te zijn, want weldra zijn ze al bij de „vijfling", een rij knotwilgen, die erg vreemd aan elkaar gegroeid zijn. Ze vergeten het gevecht gelukkig weer, die jongens. Hun gelach klinkt op in het stille bos en de uitbundigheid stijgt ten top, als Tom een rare buiteling maakt over een molshoop. Alleen Henk loopt zwijgend achteraan en zegt geen woord. En ook Kees is niet, zoals hij meestal is. Nu is 't een wedstrijd tussen Jaap en Louw, wie zou 't winnen?

„Vooruit, Jaap!" roept Tom. Maar 't is Louw, die 't eindelijk wint. Hun stemmen schallen door het bos. Maar geen van allen hoort de vlugge stappen in de nabijheid. Totdat.... opeens.... Een greep in Henk's nek.. En een suizende klap om z'n oren. Een hese stem schreeuwt: „Sta, sta zeg ik je, hoor je.... Sta! Jullie, jullie.... kwajongens! Ja, dát ben je. Ik, ik.... zal...."

Het is een kleine, kromme man, die deze woorden uitschreeuwt en bijna struikelt over zijn woorden. Het is „Teunis Bult", de boswachter van de baron van „Beukenoord". Maar hoe klein Teunis mag zijn, des te meer ontzag hebben de jongens voor hem. Want wie eens met Teunis' handen heeft kennis gemaakt, verlangt niet naar een tweede keer. Het is dan ook geen wonder, dat ze 't allen op een lopen zetten, ondanks Teunis' bevel. Allen, behalve Henk, die stevig door de honden van het mismaakte mannetje wordt vastgehouden....

„Jou kwajongen, ja nou heb ik je. En opsluiten zal ik je, hoor je! Ik zal je opsluiten! Zulke, zulke.... Maar wacht maar! Wacht maar, hoor!.... Ik krijg ze wel. Kom mee, vort!" Met een trap worden deze, op brommende toon gezegde, woorden begeleid. En daar gaat Henk.... Als ze bij Teunis' huis komen, opent deze een deur van een klein, houten loodsje. Dan duwt hij Henk naar binnen en grendelt het deurtje. Eenzaam blijft Henk achter....

Hij gaat op een oude kist zitten. Nee, kans om te ontsnappen is er niet. Ja, en dan gaat Henk aan 't peinzen. Hoe is toch alles zo gelopen? Dat hij toch zo jaloers was.... O, had hij 't maar niet gedaan. Dan hadden ze niet gevochten en dan was het niet zo laat geworden dat ze door het bos moesten. Dan zat hij nu thuis.... Maar wat helpt het? Gedane zaken nemen geen keer. Hij moet maar rus-

tig afwachten. En maar zien hoe het nu afloopt.
De jongens lopen intussen door. Gejaagd en angstig nu. Waren ze maar thuis!.... Plotseling! Een slag! Fel lichten en weer een slag! Onweer! Ook dat nog! En nog lang niet zijn ze thuis. Daar ginder is het huisje van Teunis Bult. Zullen ze? Grote druppels vallen naar beneden. De wind steekt op en giert door de bomen. Het weerlicht is niet van de lucht. En dan gaan ze toch maar naar het schuurtje van Teunis. Onder het overhangend dak er van schuilen ze zwijgend, want de deur is op slot. En om hen heen wordt het noodweer.... Gelukkig, eindelijk neemt het noodweer af. Dan kijken ze elkaar aan. „Henk is meegenomen, zou hij hier?" aarzelt Tom. „Laten we 's kijken," meent Louw. Omzichtig lopen ze om 't schuurtje heen. „Psst! Henk. Psst!" Verwachtend blijven ze staan. Zou Henk?....
„Daar!" Gert stoot Klaas aan. Boven 't kleine deurtje zit een raampje. En daar kijkt een hoofd door. Henks hoofd! Nu is alles in orde en kunnen ze 't schuurdeurtje open doen. Wat is Henk blij! „Gelukkig, ik was al bang, dat 'k de hele nacht moest brommen in dat hok!" zegt hij.
„Kom maar gauw mee."
't Is de jongens ook een pak van 't hart dat Henk er weer bij is. En Kees.... Kees ook?....

Een gelukkig einde

Eindelijk dan, eindelijk dan, zijn ze weer in 't dorp. Maar o, wat zullen hun ouders ongerust zijn! En ja, daar is Henks vader al. „Jongen!" schrikt hij, „wat zie jij er uit! Wat heb je toch uitgevoerd?" Henk krijgt een kleur. „Gevochten, vader," mompelt hij dan. „Gevochten? Nou, nou! Maak maar gauw dat je in huis komt. Moeder was zó ongerust!" Maar naar binnen gaan behoeft Henk al niet meer. Moeder komt al naar buiten stormen. „Jongen, jongen toch. Ik was zo ongerust over je! Maar.... maar.... wat is er met jou gebeurd? Gevallen? Nee, dat kan niet," valt ze zichzelf dan in de rede. „Nou, kom maar gauw binnen, dan vertel je 't zo dadelijk maar." Ze vergeet zelfs haar eigen angst, die lieve moeder! Ze is dadelijk één en al zorg. Ze bet zijn schrammen en bulten en heel voorzichtig ook zijn blauwe oog. „Ziezo," zegt ze dan, „je ziet er nu tenminste weer toonbaar uit. Hè, hè! Was me dat een schrik! Hoe kwam dat nu toch? Het is toch wat te zeggen!" O, wat schaamt Henk zich nu! Moeder, die nu zo vriendelijk is, wat zal ze wel zeggen? Als ze 't toch wist! Ja, nu voelt Henk, hoe gemeen het was. Nu, nu het te laat is. Te laat?.... Nee, toch niet. Hij kán nog naar Kees toegaan. Alleen.... het ei kan niet meer gemaakt.... Dan vertelt Henk eindelijk, wat er allemaal gebeurd is. Alles, van 't begin tot 't eind, zonder ook maar iets te verzwijgen. Bedroefd kijkt moeder hem aan. „Jongen toch! Hoe kon je dát toch doen!" zegt ze. Beschaamd kijkt Henk voor zich. „'t Was ook zo'n ongeluksmiddag! Eerst met Tom, die in de sloot sprong en toen verder.." mompelt hij. „Nee, Henk, 't kwam door je boze hart, jongen, en.... heb je nu al vergiffenis gevraagd? Weet je wel, Wie ik bedoel, Henk?" Henk knikt. O ja, dat begrijpt hij best. In stilte heeft hij dat straks al gedaan, straks, in dat schuurtje. Maar toen leek God zo ver af! En nu moet hij nog naar Kees toe....
Daar gaan 6 jongens door de straat. Het zijn de vrienden van vanmiddag.

En Henk is er ook bij.... Nu gaan ze naar Kees toe. Henk heeft zo'n rare brok in de keel. Toen hij daarnet naar Kees' huis liep, kwam hij de anderen tegen. En Jaap had een ei, een kievitsei bij zich.... „Hoe kom je daar ân?" hadden de anderen, verwonderd, gevraagd. Jaap had z'n pet op z'n andere oor geschoven en gezegd: „Och, Herman, m'n broer, had er ook één gevonden, bij boer Velders op 't land, en nou wou die 't aan Kees geven. Nou mogen we 't tóch geven. Alleen moeten we alles van vanmiddag zeggen."
Hè, hè, Jaap had er van gezucht, zo'n lange redevoering had hij nog nooit gehouden!
En nou lopen ze daar. En Henks hart klopt ervan.... Kijk! Daar is Kees. „Jo," roept hij, „ik, ik.... eh.... nou ja, laten we alles maar vergeten, hé?" Vergeten? Is dát waar? „Ik wou net...." begint hij. Maar Kees zwaait afwerend met z'n armen. „Alles vergeven en vergeten!" zegt hij gewichtig. En dan komt Jaap met z'n verrassing! Nú is 't Kees' beurt om te kleuren!....
„Wát 'n nare middag toch, hé?" zegt Tom, „maar een gelukkig einde!" vult Henk aan, en dit keer meent hij 't echt! „Henk valt toch 100 pct mee," denkt Kees, maar hij weet niet dat Henk juist denkt: „Wat is die Kees een reuze joch! Want dit had ik zeker niet verdiend!"

Bij de foto omslag

Een echtpaar Kapmeeuwen op het broedterrein aan de kust. Het mannetje op de uitkijk.... hij heeft de fotograaf al lang opgemerkt, wat aan zijn luisterhouding is te zien.... het vrouwtje op het nest, met een onrustig gekrijs, gereed tot opvliegen. Het is een genot, we zouden haast zeggen.... vacantiegenot.... om zo'n vogelkolonie van nabij te bespieden. Hoe groot is God in de werken Zijner natuur! En wat weten we er weinig vanaf. Adam gaf de dieren namen naar hun aard! Ook dat is daaraan denkend reden tot schuld!
We interesseren ons er te weinig voor. Bekijk de foto maar eens goed en lees het artikel in dit nummer: „Langs Texel's Wadkant".
Met deze dingen je vacantie door te brengen, geeft meer „zin" aan het leven, dan al dat gejacht en het dwáze vermaak in wereldzin. Het is maar hoe je de dingen bekijkt.

Uitzicht van de Waddenzee op de schorren achter de Eendracht

LANGS TEXELS WADKANT

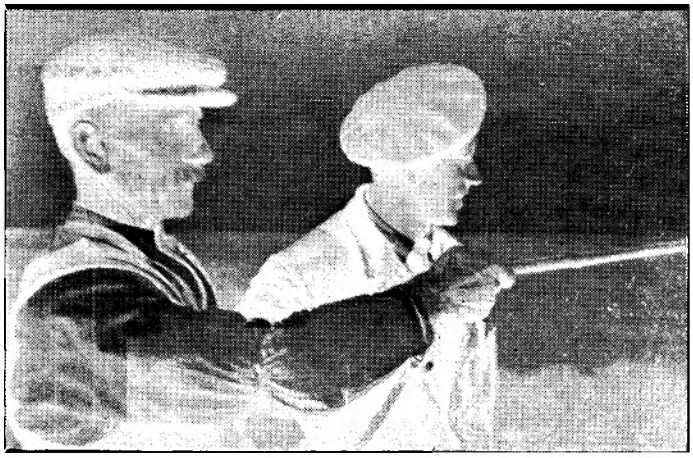
Van Den Helde ga je met een der boten van Texel's Eigen Stoomboot Onderneming naar Oude Schild, een reisje dat met vloed drie kwartier en met eb ongeveer een uur duurt. Je kunt met de „Dokter Wagemaker" of met de „Marsdiep", net naar je treft, maar het *is* een aardig reisje. Je zit (bij mooi weer dan) voor je pleizier uit te kijken over de wijde Texelstroom. De aankomst in het schilderachtige haventje van Oude Schild brengt altijd even een gezellige drukte en spoedig verspreiden de toeristen zich per fiets, te voet of per auto in verschillende richtingen over het eiland. En zo gingen ook *wij* onze weg. We volgden de dijk, die we bij de Molen 't Noorden opgeklommen zijn en kwamen bij het groene huis van „Natuurmonumenten" aan, waar we de vogelwachters Moens, Janssen en Brouwer aantroffen, die hier toezicht houden en tot taak hebben liefhebbers voor een wandeling over de schorren en slikken rond te leiden. De traditie getrouw zijn we toen onder aanvoering van Teun Brouwer, de oudste van de wachters, blootsvoets en met broekspijpen hoog opgerold, de Vlakte van Kerken opgetrokken, eerst over de schorren en daarna de slikken op. Wie van de ruimte houdt en het maken van tochten naar de horizon mint, kan hier zijn hart ophalen.... wat een uitgestrektheid!

Op de schorren, die alleen bij zeer hoge vloed onder water komen, is het goed lopen, al moet je af en toe een kreekje door of over, een beetje slikkerig, maar voor de rest een gemakkelijke wandeling, waarbij je voet stevigheid vindt in de dichte plantenmat. En daar zie je nesten van duizenden grote sterns en kapmeeuwen en ook van visdiefjes, die er tussen de grijze zeemeldeplantjes hun legsels hadden. En Teun wees ons de nesten maar aan.... een met drie, en daar een met twee eitjes! Z'n stok wées maar, er was geen einde aan. Voortdurend gingen kleine wolkjes van vogels voor ons uit op de vleugels, om onder oorverdovend gekrijs te blijven rondwieken, tot we ver genoeg uit de buurt van hun nesten waren, dat ze weer durfden neerstrijken om het broeden te hervatten. Wat is Texel's Wadkant rijk aan vogelleven!

Aan de rand van het schor gekomen, staken we een vrij brede geul over, waar het water kniehoog stond, om daarna een tocht over de slikken te maken.

Daar waren scholeksters, tureluurs, grutto's, wulpen, kluten, steltlopers

Teun Brouwer en zijn collega-vogelwachter Janssen

„DE KLEINE GIDS"

Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar.

Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

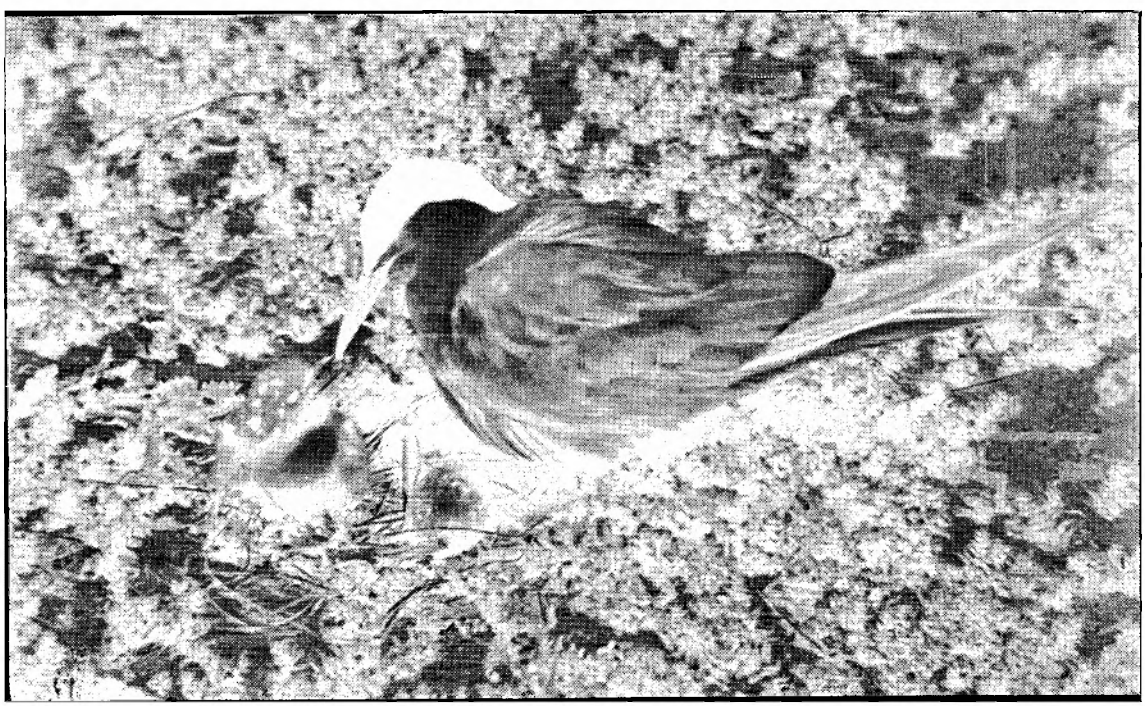
en ook strandlopertjes. Je kon de soort niet altijd even gemakkelijk vaststellen, vooral bij het tegenlicht, maar als ze opvlogen, gaf hun vliegbeeld of het gefluit wel de nodige herkenning. Al geruime tijd hadden we voor ons uit een lange rij zwarte en wat dichterbij ook een groepje witte vogels opgemerkt. De zwartjes konden wel niet anders dan aalscholvers zijn, maar die witte, waren dat meeuwen of.... lepelaars? Even de kijker gebruiken.... ja, meeuwen waren er ook bij, maar die grote vogels, die daar wat apart stonden?
Nee, vergissen was niet mogelijk, dat waren nu de beroemde lepelaars. Eerlijk gezegd hadden we er de gehele tijd al op gevlast, ze te zien te krijgen en daar waren ze nu.... Wel twintig van die koninklijke vogels stonden daar in rusthouding bijeen gegroept, zo maar midden op de slikvlakte. Zo graag hadden we ze van dichtbij bekeken, maar daar kregen we de kans niet voor.
Telkens vlogen de vogels al van verre voor ons op, om dan wat verder weer neer te strijken, maar tenslotte kregen ze er genoeg van en in een wijde boog vlogen ze ons voorbij, koers zettend naar de dijk. Daar gingen ze, twintig fantastisch witte vogels, prachtig afstekend tegen de blauwe hemel, een onvergetelijk schoon gezicht!
Maar een winstpunt in onze vacantie!

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

De kinderen, twaalf en tien jaar oud, jubelen van vreugde. Zij stormen naar binnen en vertellen, dat daar buiten die mannen staan, die hen hebben beveiligd. Thans komen zij om vader te spreken.
Ruben laat zich geen tweemaal uitnodigen.
Hij staat op, schudt zich de afsnijdsels van het leder van het schootsvel en met de vredegroet: Salem! treedt hij zijn bezoekers tegemoet.
Ach, hoe arm ziet het er daar binnen uit.
Een ruwe tafel, waarop enige kruiken staan en een grote schotel, waaruit het kleine gezin, volgens het gewone gebruik, met de vingers eet, vormen het enige huisraad. Alleen is er nog een klein bankje, waarop vader zit, als hij het leder kerft en snijdt.
Door enige vierkante gaten in de muur ontvangt de kamer het licht. Die openingen liggen hoog. Zij gunnen geen blik op de straat, maar duidelijk ziet men het paleis van Agrippa op de berg Sion.
Ruben weet, waarom die officieren hier komen. Gehurkt, of met de benen kruislings voor het lichaam, zetten de mannen zich neder en weldra vertelt de lederbereider met echt Oosters vuur van de Zaligmaker, het vlees geworden Woord, Die gekomen is tot het Zijne, maar Die door de Zijnen niet werd aangenomen.
Met eigen ogen heeft hij de kruisiging aanschouwd. Hij heeft ook het wonder gezien op de grote Pinksterdag, en hij weet ook te getuigen van „die kracht uit de hoge", die de harten reinigt en herschept tot „een woonstede Gods in de Geest".
Met verwondering horen de officieren die woorden, en hun harten blijven niet onbewogen.
Hier sprak iets levends. Hier ging het niet om poppen van hout of steen of marmer, die het gebed niet kunnen horen. Hier werden wolven als lammeren en hier gevoelde men, dat de ijzingwekkende dood, die de liefste banden verscheurt, niets anders was dan één stap, die de gelovige overbrengt in het volle licht ener onbeschrijfelijke zaligheid, nabij de Heere.
Neen, zoiets kon men van de godsdienst van Jupiter toch niet zeggen. Want het zedelijk verval en diep bederf namen in Rome hand over hand toe en hoewel de uiterlijke kentekenen getuigden van grootheid, kracht en onoverwinnelijkheid, lag er onder dat uiterlijke een poel van zonden en ongerechtigheid, een bron van bederf, die de grondslagen aantastte.
Aangemoedigd door die belangstelling, vertelde Ruben ook nog van de verhouding tot de Joden, waarvan de

Visdiefje met ei en jong

vrouwen bij de bron hadden gewaagd. En daarna maakte hij zich gereed om ook te vertellen van de verhouding tot de Romeinen, die hij niet haatte, hoewel hij de wreedheden van de stadhouder Florus afkeurde.
Maar Ruben kon niet verder vertellen. Juda, het oudste knaapje, dat met zijn broertje naar buiten was gegaan om het afgebroken spel voort te zetten, stormde plotseling naar binnen. Met een hoog rood gelaat en levendige bewegingen der handen, beduidde hij, dat er buiten iets ongewoons gebeurde. Daarna wees hij schuin naar boven.
Verwonderd keken de mannen op, doch op datzelfde ogenblik hoorden zij ook een ongewoon gerucht.
Ruben wierp een blik door de muuropening en tot zijn niet geringe ontsteltenis zag hij, dat daar ginds, boven op de berg Sion, en bij het paleis van Agrippa, een groot aantal mensen bijeen was gekomen en heftige bewegingen maakte.
De twee officieren, Juno en Junius, stonden aanstonds op, en na een vluchtige groet verlieten zij de gastvrije woning, om zich naar de burcht Antonia te begeven, het enige gebouw, waar zich Romeinen bevonden, die geen ander bevel hadden ontvangen, dan dat zij moesten waken voor de vrede en dat zij iedere opstandige beweging aanstonds moesten onderdrukken.
Wat was er aan de hand?
Dat behoefde men niet lang te vragen, want de menigte, die dol scheen te zijn, schreeuwde luid om wraak en eiste de dood van Agrippa, de koning, die beul en verrader werd genoemd.
Twee uren geleden had de koning de priesters en de oudsten des volks in zijn paleis tezamen geroepen en daar had hij gezegd: Wij moeten de verjaagde stadhouder Florus weer in de stad terugnemen. Hij is de vriend van Cestius Gallus, die aan het hoofd van een groot leger in Syrië staat, en door hem behouden wij de vrede. Geen enkel volk kan Rome verslaan; alle volken buigen zich voor hen. En wat moet gij, o, Joden, met uw ongeoefende mannetjes tegen hen beginnen?
Na die woorden was er terstond een groot oproer uitgebroken. Als een lopend vuurtje ijlde de boodschap van Agrippa door de stad en toen sidderde men, want Florus, de stadhouder, was bloeddorstig en wreed.
Pas in het vorige jaar was hij in de stad gekomen en had zeventien talenten (een talent is *f* 3600.—) uit de schatkist van de tempel geëist.
Toen men dit weigerde, had hij 3600 mannen, vrouwen en kinderen gedood, en hij zou er nog meer gedood hebben, indien niet de priesters zich in hun lange witte klederen tussen de soldaten en het volk hadden geplaatst en schreiend en klagend, terwijl zij hun klederen scheurden, hadden gesmeekt, dat Florus dit arme volk wilde sparen.

Dat gebeurde enige weken, nadat die vreemde tekenen waren gezien van dat zwaard boven de tempel en waarbij de zware koperen tempeldeuren zelfs uit het slot waren gesprongen, en enigszins geopend werden, zonder dat zij door een mensenhand werden aangeraakt.
Met zijn ganse legermacht had hij zich in de burcht Antonia teruggetrokken, doch in stilte nam hij zich voor om de volgende dag die schatten zelf uit de tempel te halen.
Maar wat zag hij toen daar buiten? Duizenden mannen, vrouwen en kinderen stonden daar ongewapend, tussen de burcht en de tempel.
Allen hieven de handen omhoog, alsof zij smeekten: Laat af en verontreinig de tempel niet.
Toen Florus hun het bevel gaf om uiteen te gaan, was er niet één, die zich bewoog. Allen waren vastbesloten liever te sterven, dan dat zij Florus tot de tempel lieten naderen.
Dat schouwspel was zelfs de wreedaard te machtig.

Onze bleekneus

In het volgend nummer zal D.V. de totale uitslag opgenomen worden van onze Vierde Werfactie! Geslaagd *is* ze! En omdàt ze geslaagd is willen we allereerst onze belofte inwisselen van de uitzending van onze *Bleekneus*.
Willen de ouders, die menen dat hun kind daarvoor eventueel in aanmerking komt, ons vóór 23 Augustus a.s. daarvan opgave doen. Brieven te richten aan „Redactie Kleine Gids", Postbus 2019, Utrecht. In linker-bovenhoek vermelden „Bleekneus". In aanmerking komen alléén kinderen van de leeftijd van *8 tot 14 jaar*.
Een verklaring van de huisarts moet bij de aanvrage zijn gevoegd. Naam en adres moeten voluit geschreven worden. Men moet er natuurlijk rekening mee houden dat behalve het kind, dat door onze Jury gekozen wordt, de anderen teleurgesteld zullen worden. Zodra de keus is bepaald ontvangen de ouders bericht en zal verder contact opgenomen worden.
Alle aanvragen, die niet aan de voorwaarden voldoen, worden ter zijde gelegd.

De Redactie

Voor onze kleintjes

TOEN MOES EVEN WEG WAS

Keesje zit heerlijk op de grond in de kamer te spelen. Hij bouwt een hele grote toren van blokken. En straks dan gaat hij die hoge toren weer omgooien. Moes is in de keuken aan het eten koken. Soep met balletjes. Nu nog een beetje zout er in, denkt Moes en dan is de soep klaar. Wat nu? Helemaal geen zout meer in de pot? Dat is ook wat! 'k Zal gauw even wat halen. Keesje zit nog heel stil te spelen. Dat is fijn! denkt Moes, dan kan ik gauw even weg, een minuutje maar. Maar wat kan er al niet in een minuutje gebeuren!? Kees, zul je zoet zijn? Moes moet even een boodschap doen. Ja Moes! Nergens aankomen, hoor! Nee Moes! Niet op tafel klimmen! Keesje denkt na. Is er wat op de tafel? Keesje zit al op een stoel. Kees is een deugniet hoor. Want van de stoel klimt hij op de tafel. Wat ligt daar? Een potlood? Nee, het is toch een beetje anders, wat dikker en wat boller. Kees weet wel, wat je er mee doen moet. Hij klemt de vulpen tussen zijn vingers. Zo doet Vader ook altijd, denkt Kees. Zie maar eens. Hij klautert weer van de tafel af. Zo, nu zal hij eens gaan schrijven. Op het vloerkleed? Niks hoor, daar is bijna niets op te zien. Dan maar op het behang. Dat gaat beter. Prachtig wordt het. Een grote boot staat er al op het behang. Hu, als Moes straks thuis komt. Maar daar denkt Keesje niet aan. Wat nu? Daar ziet hij opeens zijn gezicht in de spiegel. En nu weet hij op eens, waar hij op schrijven zal. Hij gaat voor de spiegel staan. Zo, daar een streep en daar nog een. Wat wordt

dat mooi. Net een neger. Kees is heel stil, want het is heel moeilijk om je gezicht te beschrijven.
Dag Keesje: Hier is Moes al weer, Heb je.... Keesje? Moes houdt ineens op van schrik. Kees heeft zijn hoofd omgedraaid, en nu ziet Moes zijn gezicht. Helemaal blauw van de inkt. Op zijn voorhoofd, zijn wangen en kin, alles zit vol. Moes is boos, maar toch moet ze ook weer lachen. Jongen, wat zie jij er uit, zegt ze. Voor straf moet Kees nu nog een kwartier met zijn vuile gezicht blijven rondlopen, totdat Vader thuiskomt. Vader schrikt ook. Foei, wat een gezicht, zegt hij. Dan moet Kees er aan geloven. Vader neemt hem mee naar de kraan. En Vader die boent. En Keesje die huilt net als een mager varken. Het doet ook wel pijn hoor, dat boenen, geloof maar. De inkt wil er bijna niet af. Maar nu is Kees zijn gezicht toch schoon. En denk nu maar niet, dat Keesje zijn gezicht nog eens zal gaan beschrijven, want o, zijn oren gloeien er nog van. Dat tekenen is wel fijn! Maar dat boenen doet zo'n pijn! Vader geeft hem nu geen straf meer, want dat boenen was al straf genoeg. Nee, Kees gaat nooit meer tekenen met zo'n raar potlood.

TANTE BETSY

BRIEVENBUS

De **brievenbus** is nog steeds **open voor de letters R. S, T en U. Nieuwelingen melden zich eerst per briefkaart** en schrijven daarna hun brief, als hun letter aan de beurt is.

WELKOM

Truus de Jong; Wouter, Arie van Dijk.

CORRESPONDENTIE-ADRES

Jan M. van Mourik, Zevenhuizenseweg 46, Apeldoorn (oud 16 jaar) **wil gaarne corr. met jongen of meisje van 16—17 jaar.**

BRIEFJES BEANTWOORD (N t/m Q)

Gerrij Otten. Papa en Mama mogen gerust helpen hoor! Over de punten zal ik je nog berichten. Ik heb nu geen tijd, om alles na te gaan, want de drukker zit op mij te wachten. Ik ben nooit in de buurt geweest. Als dat ooit gebeurt, dan wil ik het landgoed ook eens zien. Wie weet!? Dan wil ik alles graag zien!
Koosje Nieuwenhuijse. Fijn, dat je nu weer helemaal beter bent. Punten? Zie boven! Hartelijk dank voor de groeten van Tante. Later hopen we weer eens wat meer van je te horen.
Ida Nieuwenhuijse. Leuk zo'n geheimpje ,hè? Toch moeilijk om dat nu echt geheim te houden. Nu, ik zal het niet verder vertellen. Als jij het nu ook maar niet doet! Neen, ik heb jullie later niet meer gezien. Ik wist dat ook niet!
Adri en Mar. van Nimwegen. Als je dit leest ben je wellicht reeds lang weer beter. Gelukkig maar! De zon zal je goed doen! Leuk dat dat vriendje voor je duiven zorgde tijdens je ziekte. Eten ze uit je hand?
Evertje Nieuwenhuizen. Het boek was naar je zin, hè? Doe je best maar om er weer een te winnen. Die medelezers moet je abonnee zien te maken, of kan dat niet? Het schrijven moet mooier worden, hoor! Maar de brief was groot genoeg.
Jan Nieuwenhuizen. Gebeurt er niet veel in W.? Dat zal wel niet waar zijn, denk ik. Zorg in ieder geval, dat je voor je practijk voldoende houdt, want anders krijg je je diploma niet. Schrijf me je rapport eens?
Corry Overbeeke. Durfde je mij geen briefje te schrijven? En heb je het nu maar gewaagd? Het valt best mee, vind je niet? Jammer dat broer een poosje weg moet. 't Is te hopen, dat hij daar genezing mag vinden. Natuurlijk mag je meedoen. Heb je je niet gemeld per briefkaart? Zit je nu in Zeeland?
Marina en Tonny Quist. Ja in een winkel is het dikwijls erg druk. Vooral als vader dan ook nog ziek is. We wensen hem van harte **beterschap toe. Wat blijkt toch uit alles, dat een mens een zwak, broos en vergankelijk** lichaam omdraagt! Help moeder maar flink, hoor!
Ina van der Oost. Ben je blij, dat je nu van school af bent? Ik dacht juist, dat aardbeienplukken een gemakkelijk karweitje was. Ik zou het wel weten. Ik stak er zo nu en dan een in de mond. Je moet me eerst zeggen, waar je voor leren wilt en dan kan ik je misschien helpen.
Gerrit Post. Nu is het grote vacantie voor jou, hè en ben je fijn bij opa en opoe. Jammer, dat je muizen allemaal dood gingen. Heb je nu weer een nieuw paartje? Hoe groot is de inhoud van je aquarium? Moet je het water op temperatuur houden? Jonge, jonge, wat een pracht van een schoolreis was dat! Allemaal gegroet!
Jan Pongers. Zo'n fietstochtje met de meester lijkt me wel gezellig, vooral als je dan ook nog naar de speeltuin mag. Zo'n hazewindhond kan ontzettend hard lopen, niet waar? Neem je hem wel eens mee op je tochten? Je hebt aardig wat liefhebberijen, hoor! Vissen, vogels en konijnen. Ik heb niets van dat alles. Ik zou er ook geen tijd voor hebben!
Chris Mourik. Zijn de repetities van de H.B.S. goed verlopen en kwam je met een mooi rapport thuis? Het is alle dagen een hele rit, vind ik. Je moet nu maar genieten van de welverdiende rust. Zit je nu al in Sch.? Een spoorwegovergang, die niet bewaakt wordt, is altijd gevaarlijk. Wees dus voorzichtig!
Roelof Oosten. Een fijne brief, zeg! Wie goed z'n best doet, moet wel overgaan. Dat vind ik nog eens mooi van je, dat je zoveel bosbessen voor zieken plukte en daarna pas aan jezelf dacht. Heb je er ook nog wat mee verdiend? Van eksters in een kooi hoorde ik nimmer. Je vriend heeft er dan ook niet lang pleizier van gehad. Smaakte de honing lekker?
Nelly Nieuwdorp. Ik vind het helemaal niet erg, hoor, dat je bij dat spel geen prijs won. Er zijn erger dingen! Verlangde je naar de vacantie! En verlang je nu weer naar school? Jammer, dat Ds bedankte, hè? Heerlijk zo'n tochtje naar het strand met de nieuwe jeep van Vader. Ben je weer helemaal beter?
Ria Paardekoper. Begin Juli heeft het nogal geregend bij ons en bij jullie ook. 't Is te hopen, dat het nu in je vacantie mooi weer is. Dat is prettig zo'n grote tuin te bezitten. Of ik aardbeien lust? Ik lust er wel soep van! Wat ben je druk geweest met het colporteren, hè?
Jac. van Oostende. De studie, die je volgen wilt, zal niet gemakkelijk zijn. De talen zijn daarbij heel voornaam! Alle postzegels zijn welkom! En hebben waarde! Inderdaad zo gaat het: Ik neem de 60 hoogste inzenders. Is het fietstochtje met de klas prettig verlopen? Heeft Vader geen vaste standplaats?
Allemaal We hopen, dat jullie werkelijk genieten mogen van je vacantie en dat je straks verkwikt en versterkt onder Gods zegen je arbeid weer voort mag zetten. Ieder op zijn eigen plekje, hetzij in huis, hetzij op school, hetzij in je betrekking. En dat de zieken genade mogen ontvangen om hun lijden geduldig te dragen. Dat ze de Heere nodig mochten krijgen voor ziel en lichaam beide. Gaarne ontvang ik weer enige adressen van zieke vriendjes of vriendinnetjes.
Ontvangt nu de hartelijke groeten van jullie aller

OOM BEN

OPWEKKING ! ! !

HELPT ONS HELPEN ! ! !

Gaarne zouden wij zien, dat er nog meer blijken van meeleven binnenkwamen, dan tot nu toe het geval is. Slechts een enkeling gaf gehoor aan onze oproep, om het mogelijk te maken, dat we enkele lezers ons blad gratis konden doen toekomen. We zeggen de gevers hartelijk dank. Het zijn: M. de B., 's-Gravenpolder *f* 0.50; E. W., Nederhemert *f* 1.90; Kuni van G., Genderen *f* 1.—; A. R., Oudsoerel *f* 2.50; N. v. d. B., Streefkerk *f* 1.50. Wie volgen? Indien het lijstje nog langer wordt, zullen we hier nader mededeling van doen.
Er zijn nog enkele gevallen bekend, die op een gratis abonnement wachten. Wie helpt ons helpen? Storting van Uw **bijdrage liefst op gironummer 147759 van drukkerij „De Banier", Utrecht. Niet uitstellen, maar dadelijk doen!** Op het girostrookje zet U: **Wij helpen!**
Wie mij in een gesloten enveloppe een **bedrag** in de vorm van **postzegels** toezendt, kan op deze wijze ook onze actie steunen. In de linkerbovenhoek van de enveloppe zet U: **Wij helpen!** Onze actie **moet** slagen ! ! !
Ook onze neven en nichten kunnen hieraan meehelpen!

PRIJSRAADSELS

OPGAVE I-3

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

VREEMDE WOORDEN-RAADSEL

Nu het vacantie is, lijkt het mij wel aardig eens een gewoon raadsel er tussendoor te plaatsen. In onze Nederlandse Taal worden zo dikwijls vreemde woorden gebruikt, die evengoed met een Hollands woord zijn aan te duiden. De lettergrepen, waaruit deze woorden bestaan, worden hierbij gegeven.
De beginletters vormen een wens!
De betekenis der woorden is als volgt:

1. Vergezicht
2. Bouwval
3. Zelfzucht
4. Voetpad
5. Ambtskleed
6. Denkbeeld
7. Kosteloos
8. Uitvoer
9. Inhoud
10. Rechtsgeleerde
11. Geschenk
12. Kaartenboek
13. Aantekening
14. Vérspreker
15. Inspuiting
16. Landverhuizer

De lettergrepen zijn:
ad - at - ca - caat - dee - deau - e - e - ex
foon - ga - go - gra - grant - i - i - in - is
jec - las - le - lu - ma - me - me - mi - ne
no - no - pa - port - ra - ru - te - ti - tie
tie - tis - to - toir - trot - vo - vo

OPGAVE J-3

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

VOGELS

En nu een vacantieraadsel voor de schoolgaande jeugd.
Ik ga 20 vogelnamen vragen, waarvan ik jullie de eerste en de laatste letter geef en zo nodig nog een derde letter. Elke stip stelt een letter voor. En nu maar aan de slag.

1. V . . k
2. M . s
3. Z . . . . w
4. S . . . . w
5. E . . . . r
6. W . . . . . k . . . . . e
7. F . . . . t
8. S . . . . t
9. K . . . . . k
10. N . . . . e . . . l
11. P . . . . . s
12. L . . . w . . . k
13. K . . . . t
14. O . . . . . r
15. S . . . . . r
16. U . l
17. V . . k
18. M . . . w
19. R . . . . r
20. L . . . . r

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn. OOM BEN

DE

Junior Jeep

4-pers. trapauto (2 tot 8 jaar). Dubbele trapinrichting, luchtbanden en kogellagers, onverslijtbaar, hoge 2e handswaarde

Verdien de bewondering van Uw hele gezin en

maak hem zelf!

Gaarne zenden wij U uitvoerige bouwtekeningen à *f* 5.90 onder rembours, en helpen U zo nodig aan alle onderdelen tegen uiterst billijke prijs

Fa. A. BEEKMAN

ZWAANSPRENGWEG 25 — BEEKBERGEN

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie een extra korting!

Jac. v. Haaren

TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

TER PERSE:

Derde vierduizendtal van

De Bijbelse Geschiedenis

aan onze kinderen verhaald

door B. J. VAN WIJK

met een voorwoord en aanbeveling van Ds G. H. KERSTEN

Leverbaar met circa twee maanden.

Deze derde herziene en vermeerderde druk zal in plaats van in twee banden, thans

in één zeer luxe prachtband

verschijnen, royaal formaat, op prima wit, houtvrij, papier gedrukt en rijk geïllustreerd, waaronder vele kunstdrukplaten in vierkleurendruk uitgevoerd.
Teneinde deze prachtuitgave binnen ieders bereik te brengen, hebben wij de prijs **sterk verlaagd**, n.l. van *f* 20.— tot slechts **f 15.—** totaal,

bij betaling in zes maandelijkse termijnen van *f* 2.50

óf **f 13.50** bij betaling ineens

Bij elk boek ontvangt men gratis een in vele kleuren uitgevoerde kaart van Palestina op zwaar papier gedrukt, met toelichting.

DE Bijbelse Geschiedenis voor ONZE kinderen.

Ds Kersten schreef in zijn voorwoord o.m.:

„....Bovenal waardeer ik de zuivere leer, die in dit „boek doorstraalt en in elke les de kinderen op het ene „nodige wijst, dat gekend moet worden ter zaligheid...."

BESTELBILJET

Naam: .....

Adres: .....

Plaats: .....

verzoekt bij verschijning toe te zenden ..... ex. van de Bijbelse Gesch. à *f* 15.— (zes term. à *f* 2.50) of *f* 13.50 (betaalbaar ineens)

UITGEVERIJ „DE BANIER" — UTRECHT
POSTBUS 2019 GIRO 147759

De Kleine Gids

27 Aug. 1951 — 5e Jaarg. no. 6 (Verschijnt tweemaal per maand)

UIT DE BIJBEL

EEN KRUIMPJE MAAR!

(Mattheüs 15 : 21–28)

Jezus is in de landpale van Tyrus en Sidon.
Naar Fenicië is de reis. Geen al te beste streek, een heidens land. In het vette land van Judea en Galilea heeft de Heere gepredikt, wonderen en tekenen gedaan, maar het heeft weinig vrucht afgeworpen.... op de duizenden maar enkelen die vrucht voortgebracht hebben. Dat is een groot wonder. Ach die Joden waren al net als in déze tijd de mensen zijn, ze maken een verbond met God, maar God heeft nooit een verbond met hen opgericht. En dáárop komt het aan. Is God met óns begonnen of zijn wij met God begonnen. Je kunt de tempel in Judea prijzen als vér verheven boven die der heidenen en je hele leven voor God werken en dan bij de hemelpoort komen en beduusd zijn, dat de Heere daarvan niet weet! Dat zal tegenvallen. O, doorzoeken we ons toch maar nauw.
Nu is Jezus dan in dat heidenland. Dáár zal Hij wel weinig te doen hebben. Maar zie, daar komt een vrouw, een Syrisch-Fenisische vrouw. Ze heeft een dochter, die ernstig ziek is.... hopeloos ziek, dat wordt sterven. Daar hoort ze dat Jezus in het land is.... vlakbij! Ze heeft van Hem een goed gerucht gehoord, al was het van uit de verte. Nu is Hij, precies op tijd, dicht bij haar. Bij haar die zo in de nood is. Doodsnood! Met verachting zien de Joden op haar neer, zij, een heidinne! Zou Jezus dat ook niet doen? Wat gaat zij Hem aan? Maar er is nood, hóóg geklommen nood! Daarom gaat ze, kome wat er van kome! Hij alléén kan haar helpen. Daar ziet ze Hem. En nauwelijks heeft ze Hem in het oog, of de noodkreet komt uit haar hart naar boven. Ze schrééuwt het uit: *„Heere, gij Zone Davids, ontferm U mijner; mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten!"* Het is er uit! Ze heeft het Hém gezegd, Hem, die ze erkent als de *Heere!* Ja, Hij is de beloofde Messias, de Christus, dat is *Hij!* Wie anders zal de duivel overwinnen, als Hij het niet zal doen? Wie zal die oude slang de prooi ontnemen, wie? Hij alléén, dat staat voor haar geloof vast, zó vast, dat ze Hem niet zal loslaten, het niet zal opgeven, neen nooit!
Hij kan helpen, zal Hij ook willen helpen? Een open vraag! Wie is zij? 't Lijkt er wel op dat Hij haar afwijzen zal. Hij doet net of die vrouw niet bestáát. Hij keert Zich niet eens naar haar om. Geen wóórd heeft Hij voor haar over. Ga maar terug, vrouw! Zie je dan niet dat Hij niets van U wil weten? Spaar de moeite van je smeken en kermen, spaar het! In het Joodse land ja, dáár is Hij altijd dadelijk tot hulp bereid, maar hier, zie je dat dan niet? Kijk Zijn discipelen eens gebaren naar je: *„Laat haar van U Heere, want ze roept ons na!"* Dát zeggen zij, het is dan toch ook per slot van rekening maar een heidin? Foei, dat lastige, brutale mens.... *laat ze van U!* Maar neen, dat zegt haar schijnbaar tóch nog niets, ze let op de Heere! Ze heeft gelijk, het geloof let op God in de nood! Die discipelen, ach, die hebben wel eens willen bidden om.. vuur van de hemel, om te verdelgen, te vernietigen. Maar, toen was de Meester het *niet* met hen eens! Discipelen zijn maar mensen en mensen, ach, wat zijn mensen nu? Maar de Heere, *blijft* Hij doof voor haar geroep? Neen, hoor, Hij antwoordt haar! *„Ik ben niet gezonden dan tot de verlorene schapen van het huis Israëls"*. Ja, juist zo, knikken die discipelen, dát is een antwoord naar hun hart. Neen, Hij is niet voor die heidenen gekomen, gelukkig niet ! Voor Israël alléén, niet voor heidenen! Nu dan kan die vrouw nú wel gaan! Haar dochter is in de klauwen van de duivel en láát haar daar maar in! Is dát ook al godsdienst van die discipelen? Ja zeker en wélgemeend! Hoort die vrouw dat antwoord niet? Geeft ze het niet op? Opgeven? Hoe kan dat nu, dat is voor het geloof onmogelijk, daarom is het *geloof!* Die vrouw is in nood en bij haar is het: Nu, of.... nooit! Het is een.... heilig moeten! Is het dat bij ons ook al eens geworden? Ze ként haar nood! Wij ook al?

Dat is het begin van de geloofsoverwinning! Het geloof van die vrouw kruipt niet in haar schulp, omdat het een waar geloof is. Dat geloof begint met God te erkennen voor waarachtig en zichzelf voor leugenachtig.... dat geloof verklaart de mens tot zondaar en God voor heilig. Het snijdt alle eigen hulp af en werpt zich op de hulp die bij God is besteld. Dáárom houdt die vrouw aan. Dáárom raakt het haar niet wat die discipelen van haar zeggen, en gaat het haar alléén om wat de Heere zegt! Kent u dát geloof? Erskine zegt: Als ge een geloof hebt dat nog nooit één zonde ten onder bracht, dan hebt ge nog nooit een waarachtig geloof gehad! Beproeven we ons maar nauw. Daar is zoveel geloofsbespréking in onze dagen, het lijkt wel alsof er alleen maar geloof is *dat van de mens uitgaat.* Maar het is een gave Gods!
Dat wist de Heere wel. Hij gaf het haar Zelf. Weet de Heere het van ons geloof ook? Is het van Boven gekomen? Anders kan het nooit naar Boven terugkeren tot zaligheid! Dat komt hier uit. Jezus keert Zich naar die vrouw. Dát geeft hoop! Ja maar, die hoop wordt dan ook metéén weer de bodem ingeslagen: Wat zegt ge vrouw? *Heere help mij!? „Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen, en het de hondekens voor te werpen!"* Nu is het uit, volkomen uit! U helpen vrouw, heidin die ge zijt? *U* het brood geven zou het zelfde zijn alsof een Vader het brood van zijn kinderen wegnam en het de *hond* gaf! Hóórt ge het vrouw.... *een hond zijt ge.* Voor u *is er* geen brood! Nu zal die vrouw wel teleurgesteld heengaan? Geen sprake van.
Ze kán niet geërgerd worden aan Hem, wát Hij ook van haar zegt, want.... ze heeft een écht geloof. Het kan niet bezwijken, want dan zou (met eerbied gezegd) Gods eigen werk in haar bezwijken! Wat dat geloof bij die vrouw doet? Wel het stemt toe. Wat? Waarin? Wel, dat de Heere haar precies de waarheid gezegd heeft.... ze *is* een hond voor God. Een groot beest is ze, mét Asaf. Die zou haar wel begrepen hebben! Die discipelen begrepen dat juist (nog) niet! Het geloof vat Jezus op Zijn eigen woord. Juist dát woord geeft het een houvast dat zó hecht is, dat het overwint! *„Ja Heere!"* Het *is* zo Heere, ik bén een hond, ik ben een heidin, ik ben een goddeloze zondares, niets waard voor U, méér niet dan een hond, maar.... en dan grijpt het geloof Christus in Zijn liefde aan.... maar, geef mij dan een hondendeel! Is dat ook de instemming geworden door genade van ons hart? Daar moet het komen, opdat alle roem zal worden uitgesloten en onverdiende zaligheid van God genoten wordt. O, Heere, wées dan een Heere voor déze hond! Geef me dan van Uw kruimpjes, o één kruimpje maar

één, dan heb ik genoeg! Récht heb ik er niet op, maar genade vraag ik, smeek ik U, die genade kunt schenken. Daarom Heere kán ik U niet loslaten. Neen Jezus komt niet van haar af. *Een kruimpje maar!* O, die Griekse vrouw, hoeveel gaat ze de Joden, óns te boven! Dat zegt Jezus van haar geloof, hoor maar! Hij slaat een blik, dé blik op haar, de blik der behoudenis!

„O, vrouw, groot is uw geloof; u geschiede gelijk gij wilt!" Een blik en een woord! Zoete balsem voor een gewonde ziel. Hoe beproefde Hij haar geloof.... en Hij liet Zich verbidden, overwinnen! Ze kwám in haar geloof, bléef in haar geloof én *ging* vol geloofs. Het werk Gods keerde tot Hem weer, tot Zijn verheerlijking. Neen, dat geloof ging niet van haar verstand uit, zoals men het in onze dagen wil. Die vrouw stond er.... door het zaligmakend geloof.... éérst buiten God zette er haar door datzélfde geloof *binnen!*

Haar dochter vindt ze gered. Beschaamt die vrouw ons nu ook? Nood hebben we allen! Een geweldige nood, eeuwigheidsnood! Maar kénnen we onze nood? Vragen we toch maar: Heere ontdek me aan mijn nood! En mét die nood tot Hem de toevlucht genomen zal Hij de wonden verbinden. Maar de nood der zondeschuld zal moeten drukken, onmogelijk langer te dragen zijn, want Hij is niet gekomen om te zoeken rechtvaardigen, maar *zondaren*! Welke zondaren? Want dat zijn we *allen!* Zondaren die weten dát ze het zijn. Zondaren die door Geestesbediening *geworden* zijn wat ze in Adam zijn.... zondaar voor God!

Duizenden zeggen, zoals blijkt uit de werken van het harde (mogelijk wel streng godsdienstige) hart.. *„Neen, Heere!* En wie nu leert dat *dat* juist nood is, die leert de onmogelijkheid zien van een wederkeren tot de Heere, maar roept tegelijk uit die nood om behoudenis tot God. Lere dan de Heere door Zijn Geest ons mét die vrouw stamelen.... „Ja, Heere! *Eén kruimpje maar!"*

Op reis met het tekenstift

Ralph W. Anderson, onze Schotse medewerker, zond ons weer een beetje copy met tekening, nu uit Florence, de oude stad in Italië....

Het was de oude stad Florence, waar ik heenging. Ze is gelegen ten Oosten van Pisa en staat in verbinding met die stad door de rivier Arno, die in de Middellandse Zee uitmondt. Ik bleef er een maand. Het is een zeer interessante plaats om er te zijn en het schijnt alsof de stad sinds honderden en honderden jaren niets veranderd is. Overal staan gebouwen uit lang vervlogen tijd. Slechts aan twee dingen blijkt het dat Florence toch helemaal in de twintigste eeuw leeft: de kleren die de mensen dragen, die precies zijn als van ons, en het grote nieuwe spoorwegstation in effen, gladde lijnen en helemaal betegeld. Het moet een van de mooiste stations van de wereld zijn. Er blijken ook twee of drie verschillende soorten van politiemannen te zijn in Italië. 's Avonds kwamen er in mijn hotel een paar van deze politiemannen met nog een paar soldaten. Sommige van die politiemannen dragen heel wijde hoeden, zoals keizer Napoleon en de Admiraals ze vroeger droegen. Ze hebben prachtige pluimen en de soldaten met hun blauwe uniformen, rood gestreepte broeken en witte schouderriemen en lange zwaarden aan de zijde, zijn inderdaad een levendig gezicht. Toen ik eens op weg was om te gaan eten, zag ik dat een klein meisje een paar dingen in een mandje legde dat haar moeder naar beneden had laten zakken. De moeders in Florence kunnen zichzelf veel lopen besparen door wat

geld en een briefje erbij met wat zij nodig heeft, in zo'n mand naar beneden te laten zakken naar één van haar kinderen in de straat. Maria of Valentina of hoe ze heten mag, gaat dan gauw naar de winkel en koopt het gewenste, legt het in de mand, moeder trekt het weer naar boven en kan zo gauw verder gaan met het eten klaar te maken, terwijl Maria of Valentina weer kan gaan spelen.

Het was lente toen ik in Florence was, en nu weet ik dat ik toen zeer bevoorrecht was om er toen juist te zijn. De bloesems, die overal te zien waren, zijn dan op z'n allermooist. Allerlei kleuren waren aan de bomen, rose, paars, zalmkleur, wit en nog veel meer van de fijnste pasteltinten. De zoete geur, die er af kwam, vervulde de lucht en het stemt je dankbaar in zoveel rijkdom te mogen leven. Misschien hebben de kinderen in Holland hun vaders en moeders wel eens horen zeggen: „De wereld is maar klein!" Wel, ik geloof dat het waar is, en ik zal vertellen waarom. Gedurende mijn verblijf in Florence heb ik vriendschap gesloten met een jonge Amerikaanse negerstudent, een Frans Canadese schrijver, een mijnheer en mevrouw uit Australië, die later mijn familie in Schotland hebben bezocht, een jonge Duitse fietser, die advocaat wilde worden en een Engelse soldaat, die daar met vacantie was. Dat was toch een wonderlijke mengeling van mensen nietwaar? Florence is de stad van bloemen en kerken, van oude straten waar na eeuwen nog op de Vecchiobrug dezelfde winkels zijn.

Maar ik moest verder.... en dus verliet ik de oude stad, waar ik avonden achtereen onder een heldere lucht, waaraan maan en sterren schitterden, in de Arnorivier heb staan turen naar de golfjes, die eindeloos wegkabbelden op haar weg naar de zee....

BIJ DE FOTO OMSLAG

Als Nederlanders naar het buitenland trekken, dan vinden ze daar zelden het beeld van het huis met de tuin. De buitenlanders vinden juist dát zo het bijzonder eigen karakter van het Nederlandse dorp en in de buitenwijken der steden, dat ieder huis zijn tuintje heeft! En zeg maar eens dat het niet mooi is van de royale siertuin toe, tot het scheefgezakte stulpje langs de dijken, waar toch nog een eenzame dahlia of goudsbloem kleurt! Dat is het beeld van ons kleurige eigen Holland!

Iets over bodemkunde

Al ons voedsel is direct of langs een omweg door 't dierenrijk, afkomstig van planten, omdat alleen zij in staat zijn, de stoffen, die in de natuur voorkomen, uit de lucht of de bodem op te nemen. Wij zijn dus van de planten afhankelijk, voorzover de fabrieken deze producten niet op eenzelfde schaal kunnen maken, waarop voorlopig geen schijn van kans bestaat. Zo heeft het God geschapen en daaraan moeten wij ons houden.

Alle plantenleven dankt dus weer zijn bestaan aan de voedsel en houvast gevende bodem. Die bodem, de teeltlaag dus, komt af van gesteenten, die jaren lang door ijs, vorst, sneeuw, water e.d. verpulverd zijn en tot korrelig zand zijn vermalen, waardoor een hechte bodem ontstond, waarop plantenleven mogelijk werd. De rivieren voeren stenen, zand en slib mee, die in zee uitmonden en daar in zee bezinken. Uit de zee komt bij overspoeling van de kust weer slib terug of waait er zand op tot duinen. Zo zijn we ongemerkt tot de lage landen bij de zee terecht gekomen.

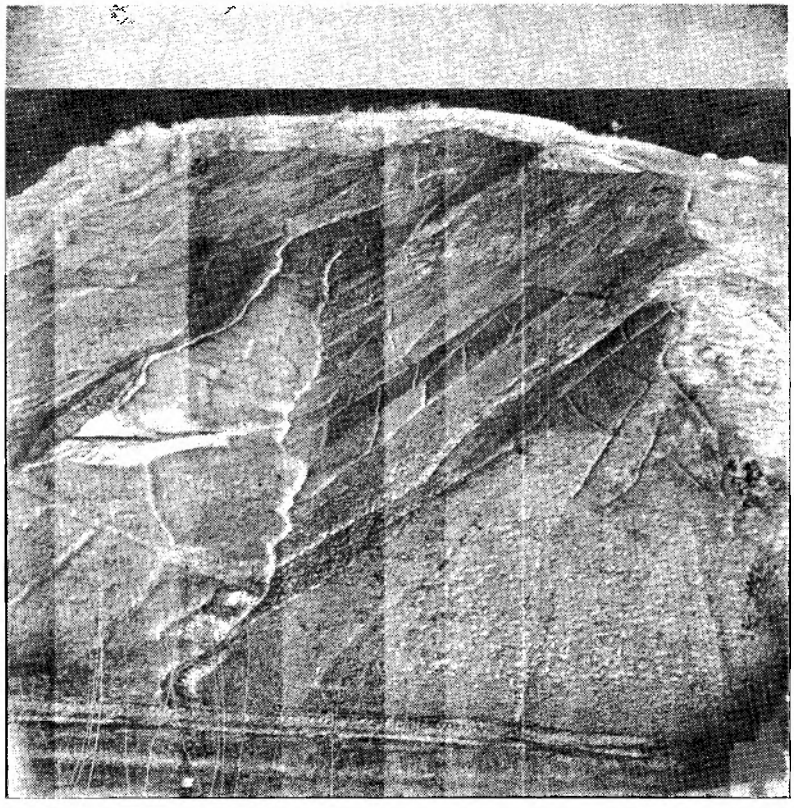
Veen ontstond weer door de dikke lagen van resten van moerasplanten.

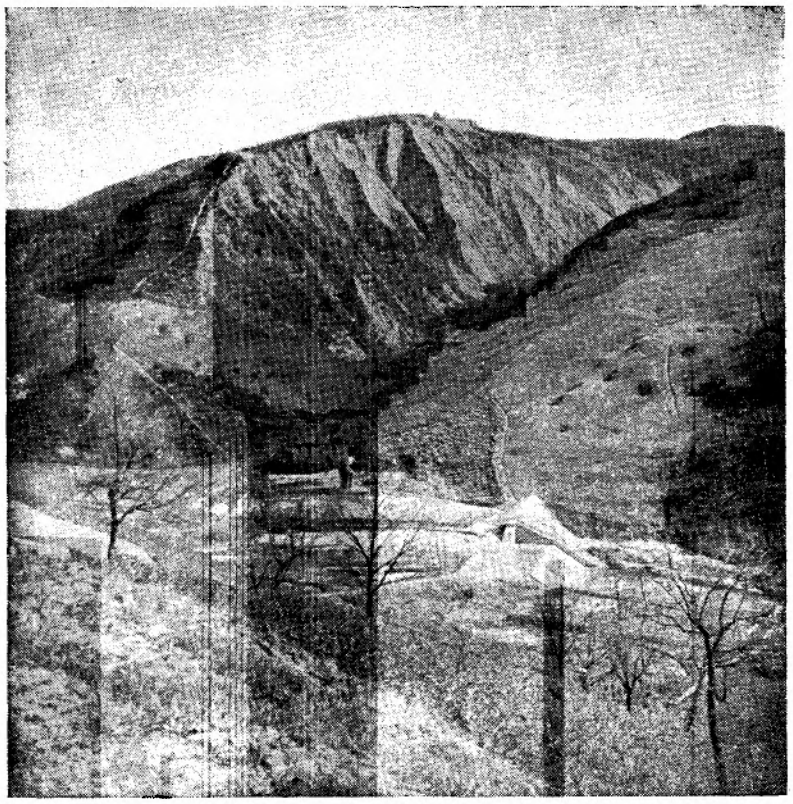
Door menselijke arbeid, b.v. door het aanleggen van dijken en het ontwateren en ontginnen van moerassen, is de afzetting van nieuwe bodems in ons land vrijwel tot stilstand gekomen. In deze stabiele toestand kunnen grote dingen door menselijke arbeid tot stand komen.

Elke boer of tuinder is aan een bepaald bodemtype gebonden, hieraan valt niets te veranderen. De regeling van de waterstand geschiedt bovendien gewoonlijk over grote gebieden tegelijk. Wie daarin het laagst zit, pleit voor ontwatering, wie op de hoge plaatsen werkt kan te lijden hebben van droogte. In de laatste tijd heeft men vaker te veel dan te weinig ontwaterd, doch hierin begint, helaas wat laat, verandering te komen. Zeer intensieve tuinbouwculturen kunnen natuurlijk besproeid worden, wat nog wel meer toegepast zou kunnen worden (pompinstallaties).

Een merkwaardig gevolg van de ontwatering van veengebieden is de *bodemdaling:* het veen klinkt n.l. in!

Moeizaam behoud van bodem en gewas op een erosiegevaarlijke berghelling in de Apennijnen.

Alles op één plaatje: wijn en olijven, een beteugeld riviertje en een door sterke erosie aangevreten helling in Italië. Let op de muurtjes in het zijdal: hier wordt de bodem, die van de hellingen komt, weer zoveel mogelijk vastgehouden

De weiden komen dus toch weer in het water te liggen, waarop men wéér gaat droogmalen, met op de duur gevaren voor dijken en voorsteden als Amsterdam. Dit proces is eigenlijk al honderden jaren zo aan de gang. Wel een bewijs dat onze Waterstaat steeds op zijn hoede moet zijn. Het is een vechten tegen al deze verschijnselen. Wij leven maar zo eenvoudig weg, maar bij nader inzien is het leven één grote strijd tegen de elementen. Dag en nacht door!

Wanneer nu een bodem in zijn geheel verloren dreigt te gaan door wegstuiven of afspoeling, spreken we van *bodemerosie*. We zullen het hierover in enkele korte volgartikelen nog wat nader hebben. Tot behoud van de bodem kunnen allerlei menselijke maatregelen dienen, zoals het leiden van het van hellingen afstromende water door vaste geulen (Limburg en Gelderland) en het opvangen van in beweging geraakte gronden achter versperringen (Duingebieden). Op de foto's zien we dit in het groot en veel dreigender in het buitenland. Daar is deze strijd tegen bodemerosie nog veel heviger, al mogen we die in eigen land niet onderschatten. Het is interessant deze strijd in het buitenland, b.v. zoals hier in Italië te zien. Volgende keer dan iets meer daarover.

III.

Donkere dagen

Rrrrtt.... 12 uur. Meester Rolands laat de kinderen bij groepjes van 2 en 3 de klas verlaten. Tenslotte blijven Leo Lingsma, Goof Versteeg, Jaap, Simon en Arie over. Hij geeft ze elk een plaats, met twee banken tussenruimte. Zwijgend legt hij voor ieder een blad papier neer. Jaap weet, dat er wat gaat komen. Leo kijkt vol wantrouwen naar het geheimzinnig gedoe van de meester, Goof is onverschillig. Simon en Arie kijken, alsof ze zeggen willen: „De meester vergist zich zeker. Ik heb niets gedaan!" Er draait een orgel langs het schoolgebouw. Simons kuif wijst omhoog en zonder dat hij er erg in heeft, maakt hij met zijn linker arm een grote, draaiende beweging. Hij ziet de orgelman.

„Jongens," zegt meester, „jullie moeten eens een klein opstelletje maken over de laatste Woensdagmiddag."

Stilte! Wat zegt de meester?

„Ja, ik zal je zeggen, waar het over gaan moet. Schrijf de woorden maar op."

Daar begint de meester, heel langzaam:

1. diefstal.
2. dropveters, kauwgummi, chocolade.
3. De Gruyter.
4. De Kleine Bazar.
5. tennisballen.
6. Een gulden.
7. Een mondharmonica.
8. twee gulden en 50 cent.

„Denk goed na en vergeet niets. Daar maak je de zaak erger mee. Je merkt wel, dat ik alles weet van die Woensdagmiddag. Als je klaar bent, zet je je naam er onder."

Een doodse stilte.

Ongemerkt gaat er van Goof een blik van verstandhouding naar Leo. Brrr, wat heeft die het warm. Jaap gaat direct aan de slag. Hij durft niet op te kijken. De pen brandt hem in de vingers en zijn hoofd bonst. Leo zit verpletterd op zijn papier te staren, met een gevoel, of iemand hem een slag op zijn hoofd gegeven heeft. Simon krijgt kuiltjes in zijn wangen, als hij denkt aan de feestelijke tractatie van die middag. 's Jonge, wat was die Leo 'n goeierd. En Arie verlangt met glundere ogen naar de volgende Woensdag, al had hij zo gesnoept, dat hij er 's avonds draaierig van was. Nou, als dat alles is, dan zal hij maar gauw gaan pennen.

Na 5 minuten zijn ze allen aan 't schrijven, behalve Leo. Die kan maar geen begin krijgen. De meester loopt langs hem en zegt zacht: „Jongen, ik raad je in je eigen belang aan, alles.... alles te vertellen."

Daar wordt in Leo's hart een zware strijd gestreden. Benauwd heeft hij het. Kon hij hier maar weg vluchten, maar hij zit gevangen. De meester is ernstig, angstaanjagend ernstig. Dan begint hij, hoe moeilijk hij het ook vindt. De zinnen willen haast niet voor de dag komen.

„Klaar meester," zeggen Simon en Arie tegelijk en Simons ogen verdwijnen van 't opnieuw beleefde pleizier. De meester kijkt deze blaadjes na en zij mogen gaan. Onschuldig, oordeelt de meester. Na enkele minuten is ook Jaap klaar. Een heel vel vol, dat ein-

digt met: „.... en ik ben blij, meester, dat alles uitgekomen is."
Jaap mag niet weg.
Schutterig laat Goof horen, dat hij ook klaar is. Die vertelt wel de gehele waarheid, maar geen zweem van spijt over zijn medeplichtigheid. Die rijksdaalder heeft hij versnoept. Die had hij immers eerlijk gekregen.
Ja, ja...., eerlijk gekregen," denkt de meester zacht. Vooral „eerlijk".
Goof mag ook niet weg.
Inmiddels is ook Leo aan 't eind van zijn verhaal. Hij heeft alle punten behandeld. 't Is een volledige bekentenis. Twaalf gulden gestolen, gesnoept, ballen gekocht en een mondharmonica, geld weggegeven: *f* 2.50 aan Goof en *f* 1.— aan Jaap. Maar geen spijt, geen berouw over dit kwaad. Daar zocht de meester tevergeefs naar. En dat is het, wat hem droevig maakt.
In spanning wacht Jaap op wat de meester zal zeggen. Goof is hard als metaal. En Leo is merkbaar angstig. Daar komt het:
„Diefstal is erg, een zonde tegen Hem, Die alle dingen ziet en weet. Diefstal, Leo, is bovendien een verschrikking voor je ouders. Betekent een nameloos verdriet voor je vader en moeder, die je liefhebben, ook al is hun zoontje een dief."
Zonder dat meester het merkt, snijdt dit eenvoudig woord door Leo's hart, het breekt hem innerlijk.
En meester gaat door: „Jongen, ik kan je geen andere raad geven dan: Denk aan Gods oordeel over Achan. Je weet wel, die op bevel van de Hoogste Rechter gestenigd moest worden.... wegens diefstal te Jericho. Je hebt veel goed te maken, Leo, tegenover je ouders, maar bovenal: vraag de Heere een nieuw hart, vraag of Hij je van deze boze geneigdheid tot stelen wil verlossen of je sterken wil in de strijd er tegen. Dit geldt ook voor jullie, Jaap en Goof. 'k Weet 't wel, júllie hebben de diefstal niet gepleegd, maar je staat ook schuldig, schuldig, omdat je gestolen geld en gestolen goed in je bezit gehouden hebt. Daarmee begeef je je op een gevaarlijk pad, mannetjes. Je kunt nu gaan. Geef me de hand. Beloof mij niets. Daarvoor ben ik niet het goede adres. Dat weet je wel"
Die avond bracht meester Rolands een kort bezoek aan de fam. Versteeg en een langdurig bezoek aan de fam. Lingsma. Leo was gebroken van verdriet, van oprecht berouw. Jaap is die avond stiller dan ooit en ziet nu heel duidelijk, waarin hij schuldig is geweest. Voor zijn hele leven heeft hij een les gehad.
Goof slaapt de slaap van de onverschillige en sust zijn geweten met het „eerlijk gekregen. Hij had 't toch niet gedaan ! !"

H. V.

U is een Jood....

Het is oorlog!
De Duitsers hebben ons land bezet.
Ergens in ons kleine land zag men in de nacht een koe een fabriekspoort binnengaan.... of een varken, of een schaap. Velen hebben dat niet gezien, vooral de Duitsers niet.... want het gebeurde altijd in de grootst mogelijke stilte.
En niemand wist daar ooit iets van.... de directeur niet, de chefs niet, de arbeiders niet, zelfs de mannen die het beestje slachtten wisten er niets, maar dan ook niets van. Hoe is dat mogelijk!
Dat zouden de Duitsers ook wel gevraagd hebben.... als ze er achter gekomen waren, maar dat zijn ze niet.
De beesten, die binnenkwamen.... verdwenen allemaal in één van de.... per ongeluk.... leegstaande fabriekslokalen. Een paar mannen, die nergens iets van af wisten, stonden daar met opgestroopte mouwen dat beestje op te wachten, maar hoe het zij, die beesten gingen de fabriek wel in, maar je zag ze er nooit meer uit komen.
Dat was dan in de nacht!
Maar 's morgens kregen de mensen, die op de fabriek werkten, een knipoogje, de chef, de directeur.... allemaal een knipoogje. En het vreemde was, dat die mensen één voor één in dat leegstaande lokaaltje verdwenen. Van sjouwerman tot directeur kreeg een knipoogje.... maar niemand wist van iets! Praten mocht je niet.. want je wist van niets.
Alleen één keer is er gepraat. Eén der bedrijfsingenieurs kreeg een knipoogje. Hij ging naar het leegstaande lokaaltje.
De man van het knipoogje, die nooit iets zei, nam nu het woord: „Mijnheer," zei hij, „u bent een jood en u is er van ons allemaal het ergste aan toe. Wij hebben dat eens bekeken en besloten u een dubbele portie te geven. Wanneer u nu goed eet, dan hebt u misschien een kans meer het leven er af te brengen als.... ze u grijpen. En grijpen zullen ze u wel gauw, want ze laten geen enkele jood lopen!"
De man die nooit iets zei.... zweeg!
De ingenieur ook.
Enkele maanden later werd de ingenieur gegrepen en mét zijn gezin naar zo'n berucht doorgangskamp gezonden. Hij werd naar een ander kamp gezonden, maar zag kans zijn gezin bij zich te houden en.... het hele gezin heeft de verschrikkingen in Duitsland overleefd!
Een wonder Gods!
Vermagerd en verouderd kwam hij weer, maar geestelijk ongebroken.
Nu sprak hij!
„Kerels, ik dank jullie naast God het leven, jullie zijn prachtkerels geweest. Je hebt één lijn getrokken.... naastenliefde! Een jood is bij jullie mens! Dat is ware solidariteit!
Meer zei hij niet.
God zei erkend.... dat Hij ons volk, ook een goede zijde gaf in die bange dagen! Hij gaf niet ganselijk over!
De Duitsers zeiden: *„Schoft, je bent een jood ! !* We vergassen je!"
Hollanders zeiden: „Mijnheer, u bent een jood. U krijgt een dubbele portie!" God liet doorbreken....
God omtuinde nog....!

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar.
Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

OMA'S ZONNEBRIL

In de grote zomervacantie gingen Dick, Ans en Petertje samen met Vader en Moeder een weekje naar zee. Vader had daar een leuk klein huisje gehuurd. Dat huisje stond boven op een duin. Als je aan de voorkant door het raam keek, kon je heel ver de zee zien. En aan de achterkant liep een wit zandpaadje dwars door de duinen heen. Daar kon je fijn wandelen, maar ook verdwalen. En daarom waren ze maar het liefst aan het strand. Dick groef diepe kuilen en samen bouwden ze aan een kasteel. De hele dag speelden ze buiten. En die Dick, Ans en Petertje, ze werden zo bruin als nikkers. Toen Oma voor een paar daagjes overkwam, kende ze haar eigen kleinkinderen niet meer. Wel, wel, zei ze. Ben jij werkelijk Dick? En jij Ans? En waar is dat kleine Petertje toch? Is hij dat? Nee hoor, dat geloof ik niet, 't is een klein negertje. Itte ben wel Petertje, zei Petertje gauw. En meteen draafde hij al weer terug om taartjes te gaan bakken. Wat was het gezellig met Oma er bij. En als Vader en Moeder wilden wandelen, dan paste Oma op de kinderen, Oma zit dan heerlijk lui achterover in een strandstoel. Met een zonnebril op haar neus. Dat vindt Petertje toch zo prachtig. Hij roept: Tijt eens, tijt eens, Oma groene ogen. De twee anderen moeten erg om Petertje lachen. Petertje bakt alweer rustig taartjes. Eén voor Oma, één voor Vader, één voor Moeder. O wat bakt die Petertje veel taartjes. Wat is dat nou in het zand? Een zonnebril! Petertje heeft hem meteen al op zijn neusje. Wat is nu alles mooi groen. Zelfs Oma is anders. Kijk, Oma knikkebolt! Oma, ik ga schelpjes zoeken. Mag wel, hè Oma? prevelt Petertje. Oma knikkebolt weer. Zie je wel, denkt Petertje, Oma vindt het wel goed. Hé, opeens schrikt Oma wakker. Vader en Moeder zijn van de wandeling terug gekomen. Kom kindertjes, roept Oma, gaan jullie mee, wij gaan wat lekkers halen. Wat willen jullie: limonade, ijs of zuurtjes? Ikke neem frambozenijs, zegt Ans. En ik limonade, zegt Dick. Want het is zo warm. Wij hebben allemaal dorst, zegt Vader. Zullen wij dan maar met z'n allen gaan? Dat vonden ze allemaal best. Maar, waar was nu opeens Oma's zonnebril gebleven? Oma grijpt naar haar neus, nee, hij zit er toch niet op. In de strandstoel, in het zand, in Oma's tas gekeken, nergens de zonnebril te vinden. Dat is me ook wat, bromt Oma. Zouden er hier ook nog dieven rondlopen? Nu begint Vader ineens heel hard te lachen. Oma, Moeder, Dick en Ans kijken Vader verbaasd aan. Dan wijst Vader met zijn vinger een eindje verder. Daar zit Petertje weer taartjes te bakken met de grote zonnebril van Oma op. Nu lachen ze allemaal mee. Hij kijkt op en begrijpt niet eens, waarom ze allemaal zo'n pret hebben. In een optocht gaan ze nu naar een kraampje om limonade te drinken en Ans om haar ijsco te kopen. Petertje zit op Vader zijn schouders. De zonnebril mag hij zolang ophouden. Maar niet zo heel lang, want Oma haar ogen beginnen te prikken van de zon. Dan gaan ze met z'n allen naar huis. Nog een paar daagjes en dan is de pret weer voorbij. En Oma, die zal nog wel eens terugdenken aan die zonnebrildief, die er op het strand rondliep.

TANTE BETSY

Een seinhuis als woning

Als je met de trein van Amsterdam, Leiden, Den Haag en Rotterdam — of uit het Oosten komt naar Utrecht en je het station nadert, zie je rechts van de banen een vreemd bouwsel staan. Het is, dat bemerk je direct, een seinhuis.

Maar het is geen seinhuis. Dat vreemde ding op één poot lijkt veel op de paalwoningen van de Papoea's! Maar hier in ons land zijn toch geen paalhuisbewoners? Dacht je dat? En of.... in dat seinhuis wonen mensen en geen papoea's, maar rasechte Nederlanders.

Ik zal jullie de geschiedenis van dat paalhuis vertellen.

De Nederlandse spoorwegen lieten het reeds voor de oorlog bouwen. Het werd geheel uit beton opgetrokken met de bedoeling er allemaal instrumenten in aan te brengen, die voor een veilig spoorwegverkeer nodig zijn.

Die instrumenten moesten echter uit Amerika komen. En ze werden besteld, maar ze zijn nooit gekomen. Dat kwam omdat we in oorlog geraakten met Duitsland in 1940 en zo bleef het seinhuis ongebruikt staan.

Toen de oorlog afgelopen was heeft de leiding bij de Spoorwegen geen gebruik meer gemaakt van dat seinhuis.

Daar stond het nu, leeg en verlaten.

Maar de directie van de Spoorwegen dacht eens na.... over dat seinhuis èn over de grote woningnood in ons land.

Daar boven op die paal was een kamer van 4.70 x 6.13 m. ongebruikt en ze kon best dienen voor een paar mensen, die niet „wonen" konden.

Het werd beschikbaar gesteld en daar kwam op een dag een echtpaar, dat best zin had een beetje hoog over Utrecht te kijken. Als er een trein voorbij gaat trilt het wel een beetje, maar dat went gauw. En de deur zit wel een beetje hoog, zo zes meter, geloof ik. Elke dag trapje klimmen! Zo nu en dan moeten toch de ramen eens gewassen worden en dat is een gevaarlijk karweitje.

Maar de heer des huizes neemt dat smalle richeltje om het huis met genoegen en hanteert met vakbekwaamheid de zeemlap. En beneden de ruime woonkamer is de slaapkamer. Jullie vader en moeder zeggen 's avonds: „Alloh, Kareltje en Mientje, ga er is een trapje hoger, het is tijd!" En dan ga je de trap op! Soms wel twee! Maar het paalhuisbewonend echtpaar gaat een trapje omlaag.

Neen, 't is niet gewoon daar in Utrecht bij die spoorbaan, maar ongezellig toch ook niet. Zouden jullie daar niet graag wonen? Honderden treinen komen onder langs geschoven, dag in dag uit. Alleen.... je zou wel veel boodschappen voor je moeder moeten doen, want de slager en de bakker en de post komen maar niet telkens zes meter omhoog bij de deur: „Hebt u nog iets nodig?" Als je er eens langs komt moet je maar eens opletten, de bloemen staan gezellig voor het raam en de was flappert er vrolijk in de wind, beneden dan.

Dat is dus een vertelling van Hollandse paalbewoners!

Tenslotte is heel Amsterdam op palen gebouwd, wat wil je nou? Maar die zie je niet zoals deze!

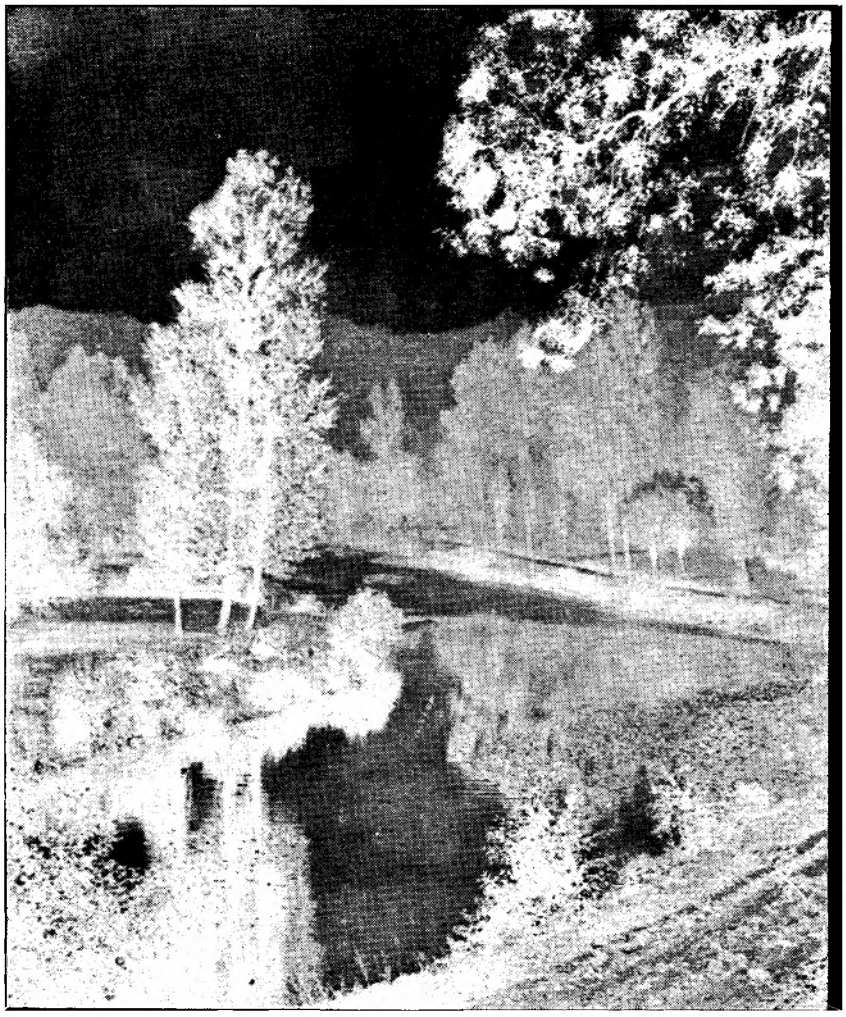
DE BELGISCHE ARDENNEN

In de vacantietijd trekt het mensdom van Oost naar West en van Zuid naar Noord. Eén van de vele bezochte plaatsen, die het toerisme aantrekken, is wel het land van de Ardennen. Het is eigenaardig dat de grote toeristentrek steeds weer naar dezelfde punten gaat, wat juist heel sterk het geval is in de Ardennen. Wij Hollanders gaan daar altijd weer naar bepaalde plaatsen, terwijl er nog tientallen andere — mooiere — oorden zijn, die alleen bezocht worden door wat Vlamingen en vooral Walen. Wij verdringen ons in Spa, Verviers, in Esneux, Han en Remouchamps, maar wie kent b.v. het mooie land van Eupen en Malmédy? Wie kent daar de Baraque Michel, en de „Venn", de hoge venen van Francorchamps? Vandaar ziet men bijna over de hele provincie Luik. Eén van de mooiste delen van het land blijft het Ourthedal met de intieme, niet zeer hoge heuvels en juist die combinatie van de wijde ruimte en geaccidenteerd terrein, die een Hollands oog en een Hollands hart rust geven. Hoe prachtig ligt daar Barvaux met zijn hoge, steil uit het groen oprijzende Rochers du Renard en wat is Hérou een grimmig blok, dat met zijn steil oprijzende wanden haast detoneert in dit vredige land.

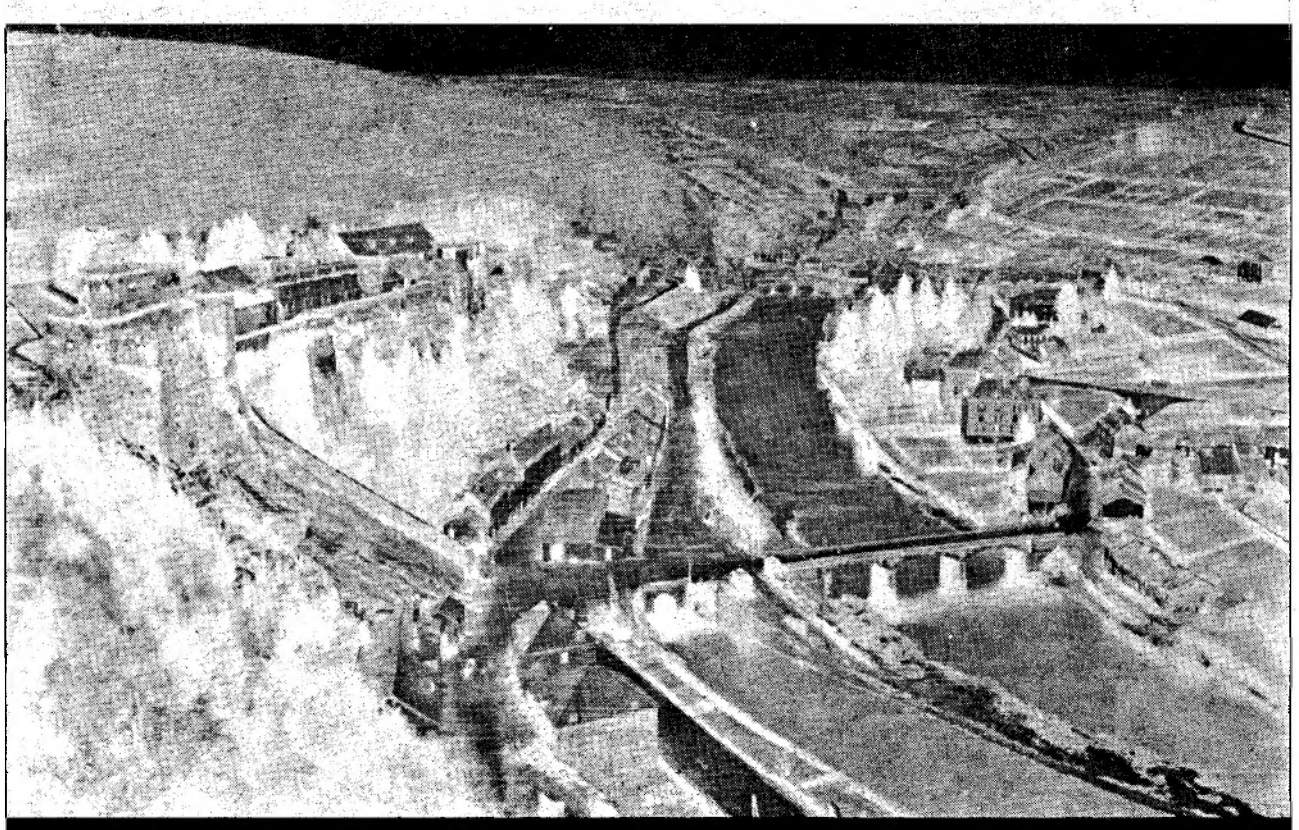
Om dat schone land te leren kennen, moet men ver van de toeristenplaatsen gaan!

O, héél het Ardennenland is eigenlijk mooi, als we maar buiten de grote stroom gaan en de stilte der kleine dorpen zoeken. Daar waar de bossen dicht en donker zich uren ver uitstrekken, waar blonde korenvelden tegen de heuvels liggen en héél ver zich blauwachtig de heuvelrijen van weer andere dalen aftekenen. Het enige wat de reformatorisch denkende protestant kan ergeren zijn de processies, die heel de zomer daar over zongeblakerde witte wegen gaan, terwijl de wind in de bonte vaandels speelt en wierook en gezang in de zomerse lucht vervloeien. Het is er alles rooms wat de klok luidt! Hier aan de Lesse en Ourthe, Semois en Ambléve is alles bewoond of althans bewoonbaar, en de mens krijgt er niet dat overweldigende nietigheidsgevoel dat hem bevangt tegenover de hoge sneeuwreuzen in de Alpen. In de zomerse stilte klinken ergens ver weg de bijlslagen der houthakkers en straks glijden langs de spiegelgladde, steil aflopende paadjes de gekapte stammen naar beneden, waar ze half in het ijskoude, snelstromende water blijven liggen tot zo'n Ardennerpaard — afstammeling van Bayard — ze weer tegen de andere oever opzeult. Boven het riviertje vindt ge braam en aardbei groeien en ginds bij de waterval springen de forellen gracieus stroom-op. De Ardense bouwvallen zijn even schilderachtig als het land waar ze in liggen. Bij Orval liggen de resten van de prachtige Vistercienserabdij, die in de 11de eeuw gesticht werd door de Bernardijnen van Citeaux, en in de 16e en 17e eeuw gedeeltelijk werden verbouwd. Brokstukken vindt ge er van de kerk, van de verblijven van paters en novicen, van de erehof, de boerderij en het gastenverblijf.

Brokstukken zijn het wat er van over is, hier een kelder, daar een boogvenster, maar het spreekt ons van een verleden cultuur, die in Zuid-Walenland ééns werd verdrongen door de heldere stroom die vanuit het Reformatorische Genève vloeide. En dan is er het slot Bouillon bij de oude stad van die naam, aan de Semois gelegen. Godfried van Bouillon verkocht haar aan de Luikse bisschoppen toen hij ter kruisvaart toog. Na veel wederwaardigheden werd ze in 1676 door Lodewijk XIV ingenomen en na de vrede van Nijmegen aan de afstammelingen van Turenne toegewezen. Onder Frans protectoraat bleef zij tot de Franse revolutie in hun bezit, in 1815 werd Bouillon Hollands, in 1830 werd de stad aan het Belgisch koninkrijk toegewezen. Het slot heeft

Een blik in de Ourthevallei

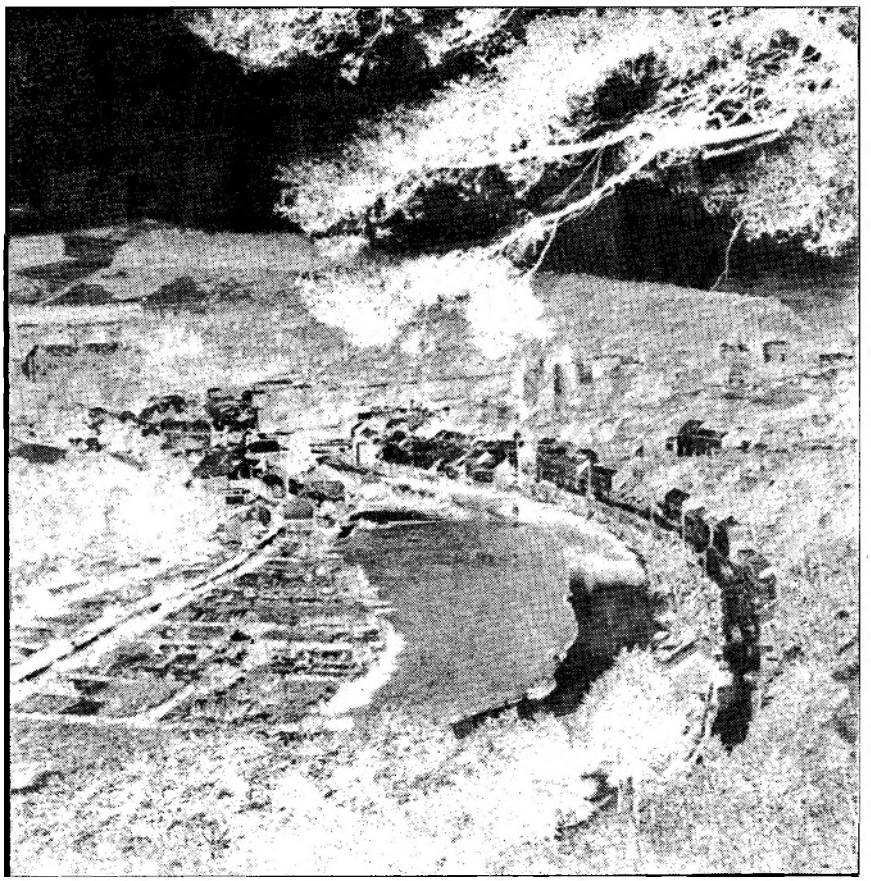

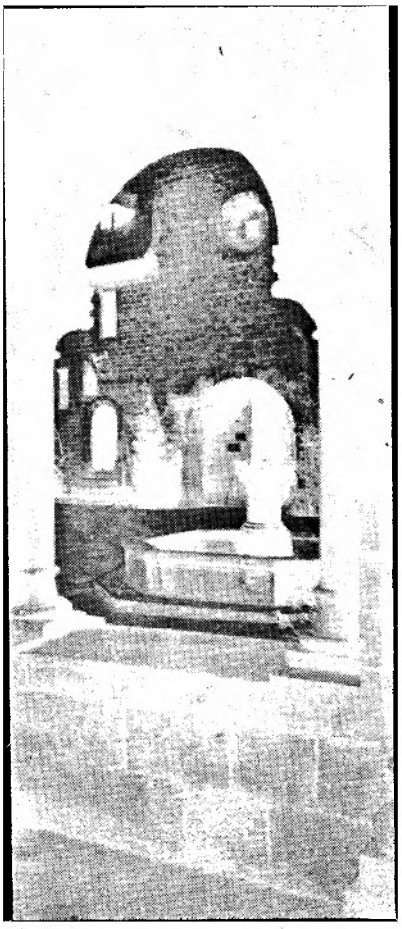
Bouillon aan de Semois, links het kasteel

Panorama van La Roche en Ardennen met de Ourthe

nog een toren van 833 overeind staan en men wijst u de uitkijkpost van Godfried. Hijzelf breidde het kasteel sterk uit, in de 17e eeuw liet Lodewijk XIV er door Vauban een vesting van maken. Het woonhuis van de heren van Bouillon en de kapel (een klok van 1023 is nog over) zijn onder Hollands bestuur verwoest. Maar dit stoere arendsnest maakt toch nog altijd een diepe indruk. Er zijn meer van die feodale resten in de Ardennen: bijvoorbeeld bij Bomal in het Ourthedal de ruïnen van Logne, eens een hol van het „Ardens everzwijn" en later door de troepen van Karel V verwoest. Machtig liggen de resten op een onneembare, kegelvormige heuvel, waar de Ourthe met een bocht omheen stroomt. In de rotsen onder het kasteel lopen natuurlijke gangen, die zeker niet altijd voor vreedzame doeleinden gediend zullen hebben! Ja, dat Ourthedal van Sy is prachtig: Bomal, Durbuy, Logne, en de interessante „tartines" de uit de rotsen stekende dunne steenlagen, die tot staats-monumenten zijn verklaard en niet verwoest kunnen worden.

Heerlijk mooi is het Ardennerland, met zijn wijde dalen door heuvels omzoomd, zijn golvende akkers en wei-

Ingang van de abdij van Orval in de vallei van Semois

den, zijn intieme, nauwe valleien, waar onder laag-hangende bomen het snelle water bruist; waar om iedere grillige, alleenstaande rots en iedere kasteelruïne een sage is geweven en de heuvels nog daveren van de hoefslagen der ridders, terwijl in de bossen nog de echo weerkaatst van de jachthoorn.... en waar eens óók de stromen van Calvijns reformatie hun weldadig gekabbel deden verstaan.

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

Die levende muur van menselijke lichamen week niet en versperde hem de weg. Hij had de moed niet er met de zwaarden op los te slaan, want hij begreep, dat hij allen, van de eerste tot de laatste toe, zou moeten slachten.

Achter die massa saamgedrukte lichamen gebeurde nog iets anders.

Op hoge pijlers en pilaren rustten prachtige galerijen, die een weg vormden tussen de burcht en de tempel.

Zadok, de jonge man met de reusachtige kracht, had daar een groot aantal aanhangers tezamen geroepen. Blootshoofds en met wapperende haren stond hij midden op de galerij. Met ijzeren staven beukte hij de bodem en vervolgens hief hij grote klompen steen omhoog om ze daarna, over de leuning, naar beneden te werpen.

Het was zijn bedoeling de verbindingsweg tussen Antonia en de tempel te verbreken. Die schitterende galerij, een wonder van bouwkunst en niet minder mooi dan de tempel, dreigde geheel vernietigd te worden. Alles bezweek voor de geweldige kracht van Zadok, die al zo vaak de staaltjes van die kracht had laten zien en die wij nog meermalen zullen ontmoeten.

Florus was afgetrokken, met heel zijn leger. Er bleef alleen een zwakke wacht in de burcht over en die zou er ook blijven.

En thans?

Thans stond Agrippa, de vorst, voor zijn volk, met de boodschap: dat Florus terug kwam en dat zij hem terug moesten nemen.

Geen wonder, dat er zich een blinde razernij van het volk meester maakte. Koning Agrippa had stellig de keizer niet ingelicht over al het gebeurde. En hij had zich ook stellig niet gehouden aan zijn belofte om de keizer een andere stadhouder te vragen.

Maar Florus?....—Dat nooit!

In alle hoeken der stad was het bericht van het verraad doorgedrongen. Overal vormden zich grote groepen van opstandelingen. De priesters deden alles wat zij konden, doch waren niet bij machte de opstand te dempen.

Zadok, die na zijn heldhaftig gedrag op de galerij, de gevierde jonge held was van geheel Jeruzalem, bedacht ook nu weer een plan.

De koning moest verdwijnen! Iedere Israëliet wist wel, dat het verboden was de Oversten des volks te vloeken, doch Zadok en de zijnen zouden hem dan ook niet doden, maar alleen ernstig dreigen, opdat hij zou vluchten.

De ganse Sionsberg was thans het toneel van een opgewonden schare mensen. De straten, die naar die berg leidden, waren eveneens opgevuld met 'n menigte, die dreigde en schold. Menige vuist werd gebald en dreigend opgeheven naar boven, waar het trotse paleis, overal zichtbaar, zijn drie torens hoog in de lucht stak.

In één woord: er heerst een oorverdovend lawaai en onder al dat tumult klonk ook het angstgeschrei van kinderen en het gejammer van moeders, die hun kinderen uit het gezicht hadden verloren.

Verandering kwam er, toen Zadok en de zijnen zich een weg baanden door de menigte. Als razenden drongen zij voort.

Bij het paleis gekomen zagen zij de vorst voor één der vensters en zijn zuster, die vaak medelijden gevoelde met de ongelukkige, verdrukte Joden, stond naast hem.

Zadok wierp één der medegenomen stenen naar de vorst en zijn kameraden volgden zijn voorbeeld.

Verlaat ons! werd er geroepen.

Doch de koning had geen aansporing meer nodig. Met de handen omhoog kwam hij naar buiten. Hij beloofde de stad te zullen verlaten met al de zijnen, doch verzocht vrije aftocht.

Dat was het einde.

De laatste der Herodessen was gevallen en nimmer zou hij de troon weder beklimmen.

Het trotse geslacht van Herodes de Grote, die de kinderen te Bethlehem liet vermoorden, had zich niet lang voortgezet, zelfs niet met de steun der Romeinen.

Toen de koning was heengegaan, keerde de rust in Jeruzalem weder, al wist men niet voor hoe lang!

Ook op de burcht Antonia was alles rustig. De Romeinen hadden geen reden gevonden om met de wapenen in de hand op te treden.

Alleen in het huisje van Ruben heerste een toestand, die onbeschrijfelijk was. Temidden van het tumult hadden de beide kinderen het huis verlaten en zij waren er, toen de avond viel, nog niet teruggekeerd. Niemand kon inlichtingen verstrekken. Diep bedroefd zette de ongelukkige vader zich die avond laat in zijn huisje neer, nadat hij overal vruchteloos had gezocht. Tot niemand kan hij zich om hulp wenden, dan tot Eén, maar die Ene zou hem niet begeven en verlaten, ook al zou de veel beproefde man misschien langs diepe wegen worden geleid.

Zo was dan de storm gestild, doch niet voor goed.

Duizenden Joden hunkerden er naar 't gehate Romeinse juk af te werpen, doch vele rijken en aanzienlijken en vele priesters noemden het onvoorzichtig om in opstand te komen, want de Romeinen waren sterk en de Joden waren ongeoefend en door onderlinge twisten sterk verdeeld.

Daardoor ontstonden twee partijen.

Een oorlogspartij, die de opstand wilde en een vredespartij.
De heftigste aanvoerder van de oorlogspartij was Eleazar, de zoon van Simon, het hoofd van de tempelwacht, terwijl de vredespartij werd aangevoerd door Ananias, de hogepriester, die nog niet vele jaren geleden door de Apostel Paulus een „gewitte wand" werd genoemd, omdat hij bij veel uiterlijke vroomheid heel veel boosheid bezat.
Drie dagen na de vlucht van koning Agrippa vergaderde de oorlogspartij in een groot gebouw, waarin de Romeinen, toen er nog een leger in de stad was, altijd hun kampspelen hielden en waar de ruiters zich oefenden. O, hoe heftig werd daar gedreigd en gescholden. Honderden mannen riepen en schreeuwden tegelijk, vuisten werden er gebald, mannen, die andere plannen wilden verdedigen, werden van hun plaatsen verdrongen, en zij, die de vergadering wilden leiden, konden geruime tijd niet aan het woord komen.
Zij moeten eruit, die heidenen! riep er een. Een tweede riep: Zijn wij het nakroost van Abraham? En daar ginds, in een hoek, stond een derde, die het luid uitschreeuwde, dat Matthias, het hoofd der Makkabeërs, ook eenmaal de opstand tegen een overmacht had gepredikt en toch het ganse Joodse land had bevrijd.

Onze POSTZEGELACTIE

Vandaag hebben we fêest!
Het millioen is gehaald en is dat geen vermelding waard? We zijn er al weer stevig overheen, dat ziet u wel. Nu gaan we afdalen.... naar de twee millioen! En dan, dan zijn we er! We willen van deze plaats hartelijk dank zeggen aan allen die zo ijverig hebben meegewerkt. Grote getallen kwamen binnen de laatste tijd. Maar de kleine zijn even welkom! Als we allemaal nu ons best blijven doen, dan gaat het nu snel, want het abonnementental breidt ook snel uit. Met vereende krachten dan!
We hadden behaald 985.084 zegels.
We hebben weer te verantwoorden: Schoolkinderen Ger. Gem. Goes zilverp. en capsules, Chris Hament, Amersfoort 2500; Klaas Huls, Den Hulst 700 en zilverp.; H. Oosting, Rijssen 300; Oenie Huisman, Nw Beijerland 250; Adrie den Haan ? 450 en zilverp.; Mientje en Nico Bentier, ? 375 en zilverp.; Anton v. Driesten, Harskamp 1619 en zilverp.; een onbekende zilverp.; A. Arends, Voorthuizen 2200; Betsy Donze, Terneuzen 2448; Fam. K. Hoek van Dijke, Goes 5000, zilverp. en capsules; Gijs en Aart van Hees, Zaltbommel, zilverp. en capsules; Nelly Verkiel, Vlaardingen 500, zilverp. en capsules; Lena Jagt, St Annaland 600; zusjes Krijger, Borssele 2065; Ansje Knook, Breda 5000; Joost Louwerse, Oostkapelle 120 en zilverp.; kinderen van de Chr. School te Sint Philipsland, via de weled. heer A. Labruyère 12.380; Henk Bosman, Zd Scharwoude 200; Teun en Aart van 't Hof, Rotterdam 404; Jo en Nard Knuls, Stavenisse 180; Johanna de Bruine, Oosterland 155; Van bevriende zijde via „De Banier" 3500; H. v. Loon, Rotterdam 6500 (keurig afgeweekt en verpakt); Jan Stomphorst, Hilversum 417, zilverp. en capsules; van een onbekende 382; Cobi Sinke, Kapelle-Biezelinge zilverp.; T. Soet, Stolwijk 1600, zilverp. en theelood; Frida Vink, Leerdam 70 en zilverp.; Annie Verhey, Werkendam 586; Nellie Kroon, Delft 1420; Fam. v. Belzen, Arnemuiden zilverp.; Mevr. Wed. A. Olyrhook-Koster, IJmuiden-O 282; Red. Kleine Gids, Utrecht 205. Dat is dan samen weer 1.037.492! We glunderden bij dat getal! Nu maar weer aangepakt en hartelijk dank! Tot volgende keer D.V.

OOM BERT

BRIEVENBUS

De brievenbus is open voor de letters R. S, T en U.
Nieuwelingen melden zich uitsluitend per briefkaart, met opgave van hun geboortedatum, volledige naam en het adres. Alleen al door het inzenden van deze kaart behoren ze bij de nichten en neven. Ze mogen dan dus dadelijk met de raadsels meedoen en ook hun brief inzenden, indien ze bij de letters R t/m U behoren. Ze worden z.s.m. welkom geheten.

WELKOM

Alle nieuwelingen zijn hartelijk welkom. In het eerstvolgende Gidsnummer worden hun namen vermeld.

PRIJSWINNAARS

Tot mijn spijt moet ik jullie meedelen, dat de Prijswinnaarslijst niet in dit, doch in het eerstvolgende nummer van „De Kleine Gids" zal worden opgenomen. Dus moeten jullie even geduld hebben.

UITSLAG DER PRIJSRAADSELS

GROTEREN-SERIE G

Oplossing G-1
a. hebben, dertig, Matth. 26 : 15
b. olijfberg, Matth. 26 : 30
c. drinkbeker, Marc. 14 : 36
d. getuigen, Matth. 26 : 61
e. bitterlijk, Matth. 26 : 75
f. koning, Matth. 27 : 11
g. bloed, kinderen, Matth. 27 : 25
h. Golgotha, Marc. 15 : 22
i. hoofd, honderd, waarlijk, Matth. 27 : 54
j. begrafenis, Joh. 12 : 7
k. feest, Marc. 15 : 6
l. schuld, Luc. 23 : 22
m. deur, graf, Marc. 15 : 46
Het geheel luidt: „Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt." Joh. 13 : 34.

Oplossing G-2
De gevraagde personen droegen alle de naam: **URIA.**
1. De dappere Uria, 2 Sam. 11 : 3; 23 : 39; 1 Kon. 15 : 5; 1 Kron. 11 : 41.
2. De hogepriester Uria, 2 Kon. 16 : 10, 11, 15 en 16.
3. De priester Uria ten tijde van Ezra, Ezra 8 : 33; Neh. 3 : 4, 21; 8 : 5.
4. De priester Uria ten tijde van Jesaja, Jes. 8 : 2.
5. De profeet Uria, Jer. 26 : 20—23.

Oplossing G-3
DAMARIS van ATHENE, Hand. 17 : 15 en 34.

Oplossing G-4
1. Johannes de Doper, Lucas 1 : 15.
2. Elizabeth, Lucas 1 : 41.
3. Zacharias, Lucas 1 : 67.
4. Apostelen met hun vrienden, Hand. 2 : 4 en 4 : 31.
5. Petrus, Hand. 4 : 8.
6. Paulus, Hand. 9 : 17 en 13 : 9.
7. De discipelen, Hand. 13 : 52.

Oplossing G-5
Gerechtsdienaar, Lucas 12 : 58.
Dag-nacht, Gen. 1 : 5, Ps. 74 : 16; **gier,** Psalm 79 : 1 (berijmd); Lev. 11 : 14; **sterren,** Gen. 1 16, Psalm 147 : 4.

Oplossing G-6
Jojakim, de koning van Juda, Jer. 22 : 19.
Jojakim heeft niet de eer in het graf zijner vaderen begraven te worden, doch wordt als een dode ezel weggeworpen, de roofvogels ten prooi, wat als een grote schande moet worden aangemerkt. Zulk een begrafenis, wat dus in het geheel geen begrafenis is, noemt men een ezelsbegrafenis. (Zie de kantt. op Jer. 22 : 19).
Opmerking: Wie het voorbeeld van **Joram,** de koning van Israël, genomen heeft, heeft de bedoeling van de vraag wel begrepen, hetwelk aangetoond wordt door vergelijking van 1 Kon. 21 : 24 en 29 met 2 Kon. 9 : 24—26. Toch wordt het woord „ezelsbegrafenis" in dit voorbeeld niet genoemd. We zullen het antwoord half goed rekenen! (5 punten).

KLEINEREN-SERIE H

Oplossing H-1
Eerst aan **Maria Magdalena,** volgens Marcus 16 : 9. **Laatst** aan **Paulus,** volgens 1 Kor. 15 : 8.
Opm. Als laatste werd ook genoemd: **Johannes op Patmos,** Openb. 1. Aan hem was de Heere Jezus echter reeds eerder verschenen en aangezien het woord „laatste" in de tekst moest voorkomen, kon alleen Paulus bedoeld zijn.

Oplossing H-2
1. Jozef, de zoon van Jacob, Gen. 30 : 24.
2. Jozef, de man van Maria, Matth. 1 : 16.
3. Jozef, van Arimathea, Matth. 27 : 57.
4. Jozef, de zoon van Matthathias, Lucas 3 : 24, 25.
5. Jozef, de zoon van Juda, Lucas 3 : 26.
6. Jozef, de zoon van Jonan, Lucas 3 : 30.
7. Jozef, genaamd Barsabas, Hand. 1 : 23.

Oplossing H-3
MARANATHA, 1 Cor. 16 : 22, hetwelk betekent: „DE HEERE komt!" of „JEZUS komt!"
De delen zijn: **Mara,** Ex. 15 : 23, Ruth 1 : 20 en **Nathan,** 1 Kon. 1 10.

Oplossing H-4
Het talenwonder heeft 3 x plaats gehad, dus heeft het zich 2 x herhaald. Dat lezen we: Ten **eerste** in: Hand. 2 : 4; ten **tweede** in: Hand. 10 : 46 en ten **derde** in: Hand. 19 : 6.

Oplossing H-5
Want waar Uw schat is, daar zal ook uw hart zijn. Matth. 6 : 21. (Ontbrekende letters: Z, A en L).

Oplossing H-6
1. Ezel, Gen. 22 : 3; 2. Ezau, Gen. 25 : 30; 3. Echo; 4. Acht, 1 Sam. 16 : 10, 11; 5. Harp, 1 Sam. 16 : 25; 6. Sira, 2 Sam. 3 : 26; 7. Eind; 8. Vlas, Ex. 9 : 31..
De profeten zijn: Ezechiël en Zacharia.
Opm. De omschrijving van „vlas" als graansoort was onjuist, doch dit was voor de meesten geen bezwaar. Er zal geen punt worden afgetrokken bij degenen, die het niet hebben! De fout lag dit keer bij mij!

PRIJSRAADSELS

OPGAVE I-4

Voor de Groteren van 14 t/m 20 jaar.

IK HEB GEZONDIGD ! ! !

De uitroep: **„Ik heb gezondigd!"** komt dikwijls in de Bijbel voor.
Ik geloof, dat er wel **10 personen** te noemen zijn, die deze uitspraak deden. Soms deden ze dit in een oprechte belijdenis, maar ook wel uit angst en vrees voor de straffende hand Gods, gelijk een Farao. (Ex. 10 : 16).
Probeer nu minstens een tiental namen te noemen van personen, die dit woord uitriepen, met vermelding van de **teksten,** waar je dat lezen kunt. Liefst in de volgorde van de Bijbel. Dus kun je beginnen met:
1. FARAO, Exodus 10 : 16, enz.
Opm. Meer dan 10 namen mag natuurlijk wel, maar het is niet noodzakelijk!

OPGAVE J-4

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

WELK BEROEP ? ? ?

De **naam van mijn beroep** bestaat uit **14 letters** en kunt ge vinden in het boek GENESIS.
Geven we aan elke letter een nummer, namelijk de getallen van 1 t/m 14, dan is het volgende bekend:
Een 5-4-12-10-14 is een muziekinstrument. (Zie **Daniël**).
Sardonix is een 11-12-9-13-7. **(Genesis).**
Oorlog wordt ook wel 11-12-14-6-3 genoemd **(Exodus 13).**
De kudde stortte in het 1-9-2-15 **(Lukas).**
1 en 8 zijn dezelfde letters.
Bij de oplossing het beroep noemen, met de vindplaats, maar ook de onderdelen met de bijbehorende teksten.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

DE

Junior Jeep

4-pers. trapauto (2 tot 8 jaar). Dubbele trapinrichting, luchtbanden en kogellagers, onverslijtbaar, hoge 2e handswaarde

Verdien de bewondering van Uw hele gezin en

maak hem zelf!

Gaarne zenden wij U uitvoerige bouwtekeningen à *f* 5.90 onder rembours, en helpen U zo nodig aan alle onderdelen tegen uiterst billijke prijs

Fa. A. BEEKMAN

ZWAANSPRENGWEG 25 — BEEKBERGEN

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie een extra korting!

Jac. v. Haaren

TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

TER PERSE:

Derde vierduizendtal van

De Bijbelse Geschiedenis

aan onze kinderen verhaald

door **B. J. VAN WIJK**

met een voorwoord en aanbeveling van Ds G. H. KERSTEN

Leverbaar met circa twee maanden.

Deze derde herziene en vermeerderde druk zal in plaats van in twee banden, thans

in één zeer luxe prachtband

verschijnen, royaal formaat, op prima wit, houtvrij, papier gedrukt en rijk geïllustreerd, waaronder vele kunstdrukplaten in vierkleurendruk uitgevoerd.
Teneinde deze prachtuitgave binnen ieders bereik te brengen, hebben wij de prijs **sterk verlaagd**, n.l. van *f* 20.— tot slechts **f 15.—** totaal,

bij betaling in zes maandelijkse termijnen van *f* 2.50

óf **f 13.50** bij betaling ineens

Bij elk boek ontvangt men g r a t i s een in vele kleuren uitgevoerde kaart van Palestina op zwaar papier gedrukt, met toelichting.

DE Bijbelse Geschiedenis voor ONZE kinderen.

Ds Kersten schreef in zijn voorwoord o.m.:

„....Bovenal waardeer ik de zuivere leer, die in dit „boek doorstraalt en in elke les de kinderen op het ene „nodige wijst, dat gekend moet worden ter zaligheid...."

BESTELBILJET

Naam: .....

Adres: .....

Plaats: .....

verzoekt bij verschijning toe te zenden ..... ex. van de Bijbelse Gesch. à *f* 15.— (zes term. à *f* 2.50) of *f* 13.50 (betaalbaar ineens)

UITGEVERIJ „DE BANIER" — UTRECHT
POSTBUS 2019 GIRO 147759

10 Sept. 1952 - 5e Jaargang no. 7 (Verschijnt tweemaal per maand)

De Kleine Gids

UIT DE BIJBEL

Een verslagene door de wet in Christus behouden

(Handelingen 16 : 14, 15)

Het is stil aan de rivieroever te Filippi. Het is Sabbat!
Enige vrouwen zijn daar bijeen, waarschijnlijk in een huis waarin men samenkomsten hield. Lydia, de purperverkoopster uit Thyatira afkomstig, is er ook met haar huisgenoten. Het was de plaats waar het gebed placht te geschieden. Dat duidt er ons op, dat deze Lydia en die vrouwen het nauw namen met de opkomst tót het Huis des Heeren. Er was regel in hun leven, waarbij op de dag des Sabbats geen tijd was om nu eens „lekker-uit-te-slapen" en de kerkgang maar over te slaan! De opgang naar Gods Huis ging hen vóór alles! Zo moet het ook zijn. Het is een bevel des Heeren.
Wat was die Lydia voor een vrouw? We zouden zeggen een mens dat het ernstig nam met de dingen des Heeren. Ze had overtuigingen en kloppingen in haar conscientie en die verwaarloosde ze niet! Er staat van haar: *welke God diende!* Dat was dus niet maar zo'n algemene godsdienst waarvan de gehele wereld vol is, maar zij nam het ernstig met haar plichten. Haar geweten dreef haar en ze wilde de Wet des Heeren nakomen met al haar krachten. Was ze wedergeboren? Dát staat er niet. Over het algemeen nemen onze oude godgeleerden aan, dat ze dat *niet* was. Wij zouden haar in onze dagen een „goed" kerklid noemen. Nauwgezet in haar wandel! Mogelijk een proseliet der Joden. Ze heeft haar godsdienst niet gedwongen gedaan, maar met een zekere blijdschap. Anders gezegd: ze sloeg geen kerkbeurt over!
Zo was ze daar ook die Sabbatmorgen weer aan de oever der rivier. Terwijl ze bezig zijn, komen daar twee mannen bij hen. Het zijn Paulus en Silas. Hoe komen die hier? Wel, door de leiding van Gods Geest. Paulus en Silas zijn hier door een gezicht Gods heengegaan en ze houden er geen vacantie, maar gaan aanstonds aan het werk. Zo vinden ze daar die vrouwenbijeenkomst. Aanstonds neemt Paulus het woord en terwijl hij predikt, luistert Lydia, zó zelfs, dat van haar aangetekend staat: dat zij *acht nam op hetgeen van Paulus gezegd werd.* Ze begon met haar verstand acht te geven. Het Woord Gods kreeg haar belangstelling, en dat steeds meer. En terwijl ze luisterde vol spanning gaat Gods Geest verder en zo staat er: *„welker hart de Heere heeft geopend!"* Ja, zo is het! Luisteren is al een kostelijke zaak, want er komt menigmaal héél wat met ons méé de kerk binnen. Maar met het verstand luisteren is niet genoeg! Wat nodig is tot zaligheid deed de Heere hier en dat is niet afhankelijk van Paulus' prediking, maar van Zijn Geest! Zo is het nog. O, wat zien we toch de noodzakelijkheid om op te gaan onder de zuivere prediking van Gods Woord. Zonder noodzaak geen één keer overslaan. Verliezen kunnen we niets meer, want we liggen allemaal verloren van nature, maar het mocht ons eens vergaan als deze belangstellend toehorende vrouw . . . het hart werd haar geopend. Het was de tijd der minne. Daar kon de duivel niets aan veranderen, Paulus niets aan verhaasten en Lydia was daarin lijdelijk, want het is en blijft maar een werk Gods. Maar nu dringt zich nog een vraag op, die in onze dagen wel zeer belangrijk is. Heeft Paulus de Wet gepredikt of is hij alleen maar met het Evangelie in engere zin begonnen? Heeft hij alleen maar gezegd: „Beste mensen, jullie weten wel dat je gevallen schepselen bent, dus dát behoef *ik* je niet meer te zeggen." Tegenwoordig zijn er die zeggen: Die doodstaat van een mens en die Wetsprediking van oordeel en vloek, behoef je niet meer te preken, want dat leren ze op de catechisatie wel! Zeg hun dat Jezus gestorven is voor de zonde en zeg hun, dat ze in Hem geloven moeten, dadelijk, zonder uitstel en dan *zijn* ze er! Méér nog, men zegt: Jezus Christus heeft aan de Wet voldaan, dus als de mensen nu Hem aannemen, dan hebben ze immers met die Wet niets meer te maken? Waarom moeten we ons daarmee vermoeien en de mensen afschrikken van het Woord?
Kijk maar hier, zeggen ze, je leest niet dat Paulus met die harde Wet is komen aandragen, hij predikt hun het lieflijk Evangelie en in de Wetsvolbrenger Christus is de Wet zondaren genegen, als ze Hem maar aannemen. Hoe remonstrants! Een dode zondaar aan het aannemen zetten. Maar Paulus hééft de Wet wèl gepredikt. Want hij had geen andere boodschap dan de opdracht van zijn Meester en *Die* heeft gezegd: „Ik ben niet gekomen om te zoeken rechtvaardigen, maar *zondaren* tot bekering!" En hoe zal een in zonden en misdaden doodgevallen mens, zondaar worden, dus worden in de bewustheid van zijn hart wat hij in Adam *is*, een zondaar voor God, als hem de Wet dat niet leert? Door de Wet is de kennis der zonde! Christus is voor de zonde gekruisigd, maar dat gebeurde toch maar niet voor niets?
Juist en nu hoorde, door genade, deze Lydia dat zij zulk een doodschuldige zondares met héél haar godsdienst aan het verkéérde kantoor was. In al haar godsdienstplichten lag geen druppel tot vertroosting, geen enkele toenadering tot een heilig God. Maar die Paulus vertelde voor welke „voorwerpen" Jezus de Wet had volbracht en dat werd haar een openbaring van Gods Geest. Zij werd dus door de Wet verslagen in haar hart, maar tegelijk opende de Heere haar hart voor de Enige Naam onder de hemel, welke Paulus predikte. Als een ontdekte aan zichzelf werd Christus haar noodzakelijk en toen ook dierbaar in al Zijn graveerselen.
Dat is wat anders dan die „rechtstreekse Christusprediking" van onze dagen. En dat noemt men dan nog Gereformeerd, maar de Heilsoldaten en Tante Wilhelmina uit het „Zoeklicht" leren het niet anders! Nu kan de duivel door die prediking en met zulk een uitleg en verdraaiing der feiten de duizenden naar de hel slepen met een Jezus van vijf letters, maar eeuwig wonder van genade, de uitverkorenen, hoe ze er ook door geschud worden, heeft Hijzelf in Zijn liefdehanden en niet één zal er verloren gaan!
Gods werk begint niet met een Jezusprediking, maar met de Wet, opdat er gans verbrijzelden en verslagen harten mogen gaan roepen: Wat moeten we doen? Trouwens, hoe kan Jezus gepredikt worden als *Zaligmaker* als niet de *rampzaligheid* aangewezen wordt. Het is in onze dagen maar geloven. Maar het zaligmakend geloof begint met te geloven dat we *verloren* liggen, dat we God kwijt zijn, dat het reddeloos verloren *is*, al opent het anderzijds de Weg der

ontkoming! Dat zien we in Lydia gebeuren, in een korte spanne tijds. De wegen zijn verschillend en lengte en diepte en breedte zijn in Gods handen en die bepaalt Hij! Zijn we al eens als zulke verlorenen in ons zelf de kerk uitgekomen? Dan brengt dat arbeid in het verborgen voor Gods troon.

Er zei onlangs een man tegen mij: Ik lees van Adam niets van schuld maar alleen maar dat hij anderen de schuld gaf, maar God stoorde Zich daaraan niet en gaf hem toch Zijn Verbondsgenade! Klaar! Je hebt met de kloof tussen God en de ziel niets meer te maken, want je neemt Jezus maar als zo'n soort „hulpladder" en legt die over die kloof en je bent weer met God in het reine. Erger dan Rooms, want die laten je nog een tijd in het vagevuur! Droevige misleiding. Toen we de Bijbel samen opnamen, wezen we die man op dat laatste stukje uit Genesis 3 : 12: *en ik heb gegeten!* Ja, Adam hield het lang vol tegen God, maar genade deed hem toch vallen en de schuld zich toeëigenen. Toen, niet eerder was er plaats voor de Zoon der belofte. Houden we dat toch vast in deze bange tijden.

Het zijn maar twee verzen die in Gods Woord aan deze Lydia gewijd zijn. Maar genoeg om te doen zien hoe Lydia ten opzichte van de toepassing tot haar zaligheid lijdelijk was en het de bediening des Geestes was die alles in haar werkte tot verheerlijking Gods. Kon ze één vinger daartoe uitstrekken? Immers neen! Het was genade en nog eens genade! Maar hoe bewijst ons die korte geschiedenis onze grote verantwoordelijkheid. Goed en recht uit Gods handen voortgekomen, hebben we Hem verlaten en zijn de duivel toegevallen. En we zullen nooit tot God weder kunnen keren dan nadat dát plaatsje is bereikt waar we het uitroepen met beschaamde aangezichten: *Ik heb gegeten!* En dáár en niet eerder is plaats voor de heilzame en vertroostende werking van de Blijde Boodschap van genade, eerder niet! Dat we dan ons scharen mogen onder de zuivere bediening van Zijn Woord. Verliezen kunnen we niets meer, alles winnen. Verloren *is* het, behouden *kan* het nog zolang we in het heden der genade leven. God geve ons, jong en oud, te vinden wat Lydia ongedacht mocht ervaren in de samenkomst bij Gods Woord: *een geopend hart!* Dan wordt het bij aanvang en verdere voortgang: Verslagen door de Wet, in Christus behouden!

Want onthouden we het goed: Door de Wet is de kennis der zonde! En daarbuiten misleiden we onszelf en de Waarheid is in ons niet!

Sita

WERD MET DE DOOD BEDREIGD!

Dit verhaal werd door onze reporter uit de mond van de heer Toman, een eersteklas hondenkenner, die met de leiding van de jacht op Sita werd belast, vernomen. Wij plaatsten dit keer het portret van deze „bloeddorstige" hond op de frontpagina! Een kleine hondenidylle, die méér spreekt dan het verhaal dat erbij behoort!

Sita, de Schapendoder!

De couranten stonden er vol van en dood en verderf werden over deze bloeddorsteling uitgesproken! We zijn bij Sita op bezoek geweest en zullen onze lezers vertellen wat we uit de mond van de heer Toman zèlf vernamen.

Dromerig blikken een paar zachtvriendelijke ogen naar ons op als wij de naam noemen van de hond die voor ons op de grond ligt. Hij spitst de oren en we strijken hem over de goedige kop en als hij ons voor deze attentie wil bedanken, knipt hij langzaam zijn ogen toe.

De tegenwoordige baas van Sita, zo heet de hond, raadt onze gedachten als hij zegt: „U zoudt niet zeggen dat hij 27 schapen gedood heeft, als u hem hier zo rustig ziet liggen." Neen, inderdaad niet, en toch weten we dat de heer Toman ons geen opgepoetst fabeltje zit te vertellen, want we hebben met spanning de courantenartikelen gevolgd waarin melding werd gemaakt van de feiten die we nu uit de mond van een eersteklas hondenkenner zelf vernamen en willen dan vooral stil blijven staan bij de oorzaken die tot de vermelde opzienbarende slachtpartij hebben geleid.

Van huis uit was Sita een gewone rasloze hond, zoals de meeste andere en gehuisvest bij een familie, die zijn taak, om als eigenaar van een hond deze ook behoorlijk te verzorgen, niet zo hoog opvatte. Zoiets van: Och, het is wel gemakkelijk om een hond te hebben die op het huis kan passen en die schadelijk ongedierte kan vangen, maar het blijft toch altijd een beest! Nu, wat het vangen van ratten en mollen betreft, wist Sita haar taak goed te volbrengen en geen vreemde waagde het een stap verder op het erf te doen wanneer Sita haar keelgeluid deed horen. De kinderen van het gezin waren dol op Sita, vooral toen er twee jonge hondjes geboren werden. Niemand keek echter verder naar haar om. Hij bleef in de alleenstaande schuur, waar hij vrij in en uit kon lopen en aan extra voedsel in die voor het dier zo zware tijd, werd niet gedacht! Het gevolg van de onvoldoende voeding was dat Sita voortijdig geen voedsel meer voor haar jongen had, iets waarover deze hondenmoeder zich ongerust begon te maken. Het piepen van de hongerige pups maakte haar buitengewoon nerveus en hoe langer hoe meer ontwaakte in haar het oerinstinct, de drift tot jagen en in het nachtelijk duister trok Sita er op uit om ratten en mollen te vangen. Maar dit was in de omstandigheden bij lange na niet voldoende om er haar jongen mee te voeden hoe Sita ook haar uiterste best daarvoor deed. Wat moest zij anders? Met het klagelijk gepiep van haar zieltogende hondenkinderen in de oren rende zij de hele omgeving af, radeloos zoekend naar wat eetbaars dat nog was overgebleven.

Toen kwam de bewuste nacht! Zij was weer op de mollenjacht toen de schapen schrokken die er vertoefden van de zo onverwachte bezoeker . . . ze krabbelden op en sloegen op de vlucht. Sita, venijnig geworden door al het jagen dat zij de laatste tijd gedaan had was verstoord over dit gerucht en misschien wel woedend omdat de door haar nagezeten mol haar ontglipte, veranderde van koers en joeg achter de schapen aan tot zij een van hen te pakken kreeg en achter de oren beet. Uit de wond die was ontstaan vloeide het bloed, en dit proevend flitste het door haar heen: nu kan ik mijn jongen voeden! Ze beet nog enkele malen flink door, tot het schaap viel en zij het bloed dat uit de opengescheurde nek vloeide op kon slurpen. Hierna haalde zij uit de rug

van het dier het vet, instinctief wetend dat schapenvet stopt, en deze combinatie als voeding uitnemend is. Voor het eerst volkomen bevredigd keerde zij onmiddellijk naar haar jongen terug, kokhalsde de inhoud van haar maag voor hen neer en hiervan herstelden de pups zienderogen. Geen enkel ontevreden geluid kwam meer over hun lippen, toen Sita in het vervolg om de drie nachten een soortgelijke slag sloeg. Zo werden in totaal 27 schapen gedood, verscheiden gewond en andere de sloot ingejaagd. Elf dagen en nachten assisteerde de heer Toman met zijn twee speurhonden de Rijkspolitie, die in het begin voor een raadsel stond, totdat zijn hond Atak de politie, de gedupeerde boeren en allen die dit raadsel van Duivendrecht volgden, aanwees wie de schapendoder was.

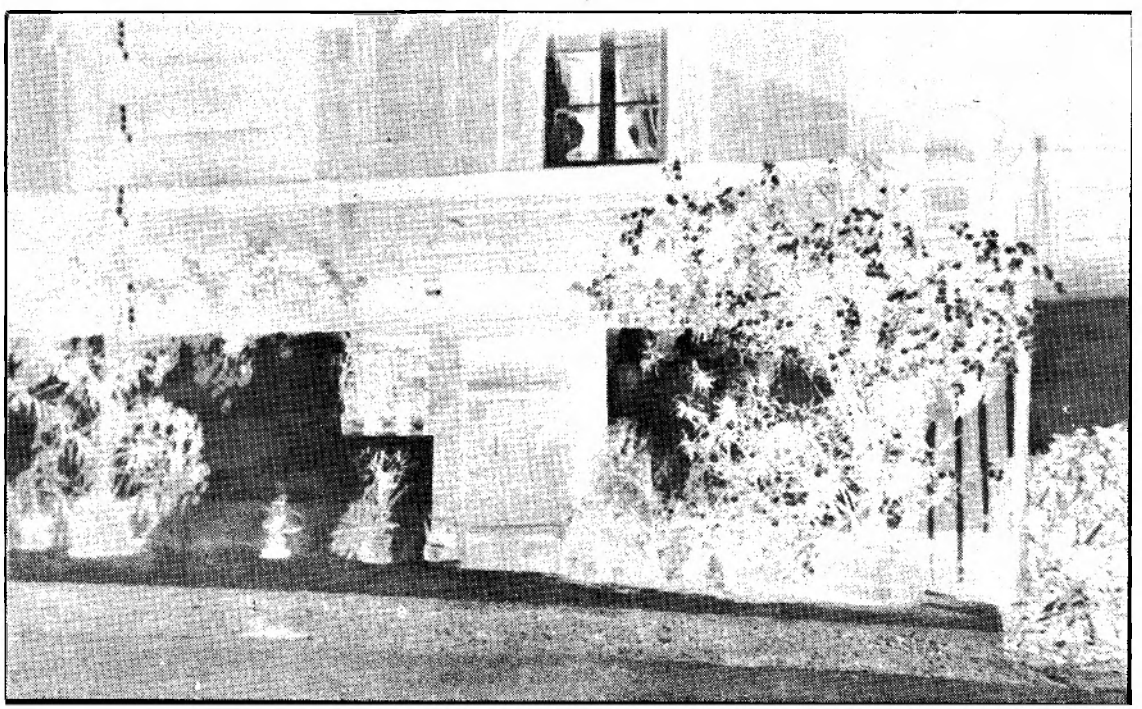
Inmiddels was de aangerichte schade opgelopen tot ƒ 3000,— en ieder eiste de dood van Sita, zijn baas zowel als de eigenaars der gedode schapen. Niet echter de heer Toman. „En dit werd mij in het begin heel erg kwalijk genomen," vertelde hij ons, „doch hoe het ook te betreuren is dat zoveel schapen onschuldig gedood werden, met de dood van Sita zouden zij hun leven heus niet teruggekregen hebben." Als echte hondenkenner en dientengevolge ook hondenvriend, had de heer Toman direct gezien wat in dit geval haperde. Sita was niet de bloedhond die afgemaakt moest worden om verder onheil te voorkomen, doch een product van *verwaarlozing* en *ondervoeding!* Dat wekte de oerinstincten bij het dier op, dat in zijn moederzorgen over zijn jongen tot het uiterste gedreven werd. Ook gebrek aan te weinig aandacht kan een hond tot onhebbelijkheden brengen, zodat het dier iedere auto of fietser aanblaft. Dat ligt niet aan de hond, maar onderzoek het bij uzelf of ge uw hond verwaarloost. Sita is gefotografeerd terwijl een kind aan zijn oren stond te trekken of zijn vuistjes in de hondenkeel probeerde te steken. Ziet u het goed? Welnu, een half jaar geleden werd de dood van deze hond geëist om een groot gevaar weg te nemen! Men vergat echter, en vergeet het nog steeds, dat een groter gevaar is de onverantwoordelijkheid van de mens jegens het dier, een gevaar dat in ons eigen hart blijft voortbestaan. Sita werd met de dood bedreigd!

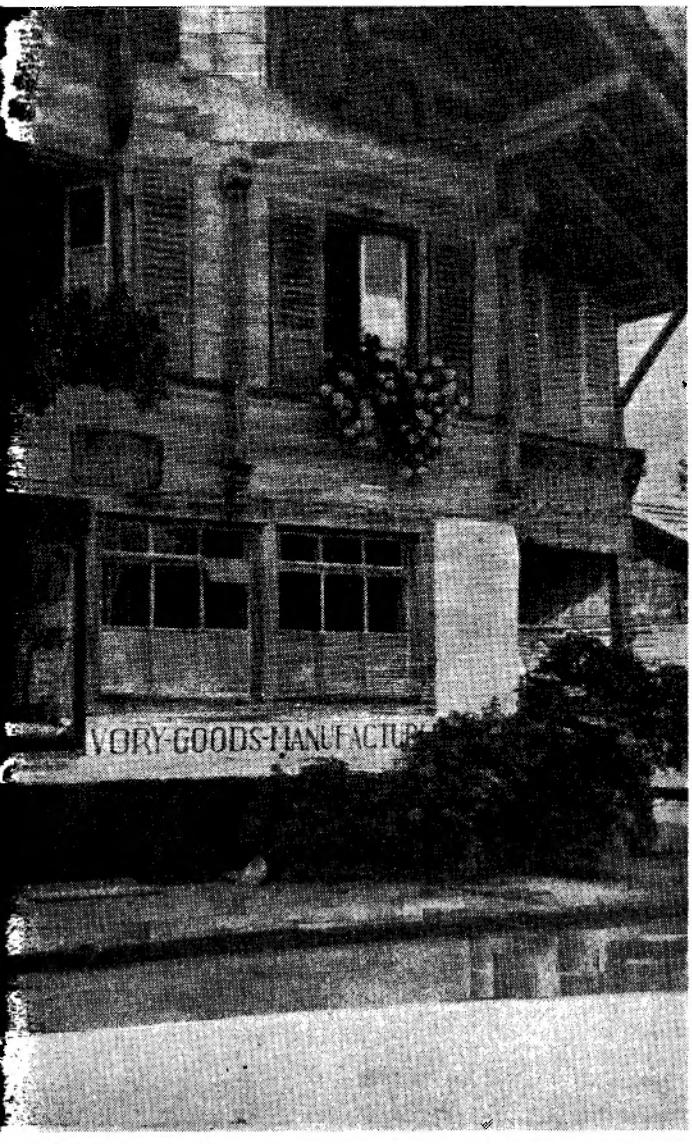
Gelukkig, hij léét!

★ Een fotoverhaaltje uit het **Berner Oberland** ★

Jammer dat kleurenfoto's zo duur zijn, want wie zich een denkbeeld wil kunnen vormen van dat prachtige Zwitserse landschap, moet het in kleuren zien! Is het alleen de aanblik van een lieflijk gelegen dal of van een der hemelhoge berggevaarten, dat dit landschap zo aantrekkelijk maakt voor ons, bewoners van het lage land? Dát ook, maar wie in Zwitserland en zoals onze reporter in het Berner Oberland zijn vacantie doorbrengt, zal ervaren de indruk van de wonderlijke gewaarwording, hoe elk huisje, hoe klein ook, een uitbundige bloemenpracht uit de ramen heeft hangen en waar géén tuin is, de planten eenvoudig op straat worden uitgestald en het zal niemand in het hoofd opkomen er wat van mee te nemen . . . En juist die combinatie van de prachtige karakteristieke huizenbouw met de grote overhangende daken, het artistieke houtsnijwerk en die weelderige bloemversiering doet het ons alleen maar betreuren dat wij er de lezers geen kleurenbeeld van kunnen geven . . .

Foto 1 toont u een huis in de volle zon, waar de Oleanders in machtige kuipen de voorgevel versieren, zoet geurend met hun rose bloesem. Oleanders in alle stadia van de groei en

het is jammer dat u niet met ons even het ene treedje bij de deur naar beneden kunt gaan, want dáár staan zo maar op de drempel de Oleanderstekken in flessen! Stelt u zich voor dat in uw straat de melkboer en de bakker tussen de potten en flessen met planten huis aan huis hun weg moeten vinden en dat u van het trottoir af moet, omdat uw buurman zijn Oleander een omvang van 2 meter heeft gekregen en . . . de weg verspert . . . ! Dát ging naar de politie toe...! Onze tuintjes, knusjes omheind met een haagje of hek . . . zo veilig! In de steden zou het natuurlijk ook wel onmogelijk zijn, maar in onze dorpen zou 't best ander kunnen . . . maar de straatjeugd spreekt ook 'n woordje mee, zo anders dan in het Berner Oberland (en Engeland). We hopen altijd nog op beter!

Foto 2 vertelt u van het huis met z'n karakteristieke vorm en lijn, het huis van de ivoordraaier met zijn saaie werkplaats en vitrine, maar die zijn gevel opluistert van boven tot beneden met manshoge Fuchsia's die met duizenden klokjes bloeien en uit de ramen hangen de lila pelargoniums (geraniums), waarnaar iedereen met open mond bleef staan gapen omdat het zo wonderlijk kleurig was . . .
Van de bekende bronnen vertelt u *foto 3*, want in elk Zwitsers dorp dat zonder waterleiding is, vindt men op verschillende punten langs de weg deze onontbeerlijke bronnen. Bovenop de zuil waaruit het water stroomt heeft men bloembakken aangebracht en in Wilderswil, waar onze reporter logeerde, was er geen enkele hetzelfde. In deze enorme stenen bakken doen de dorpsvrouwen hun was en de moede en warme toeristen laven zich aan het ijskoude water, dat zonder ophouden doorstroomt . . .
Ver weg rijzen de machtige contouren op van de Jungfrau, machtige met sneeuw bedekte kruinen tegen ijle luchten . . . Berner Oberland, land van verrassingen en kleuren!

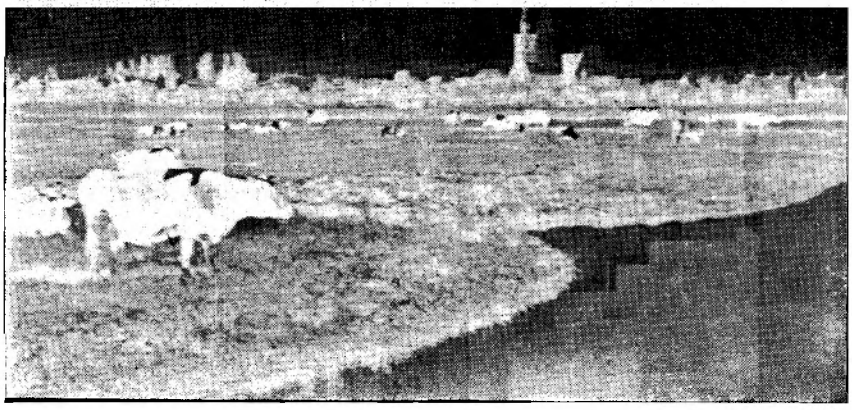
„DE KLEINE GIDS"

Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar.

Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier." Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

Waar eens de wieken kreun

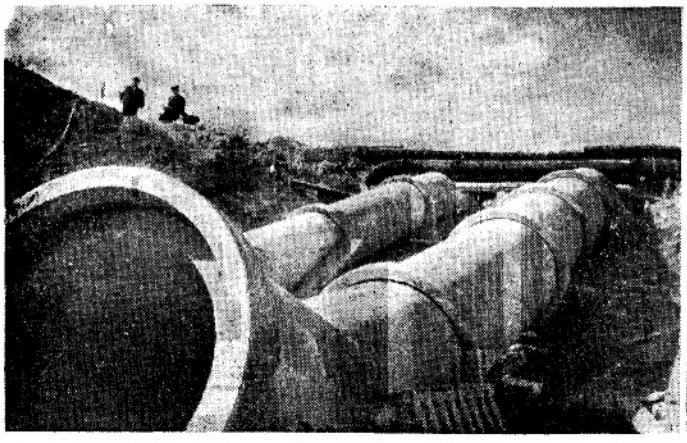
Dat is Streefkerk

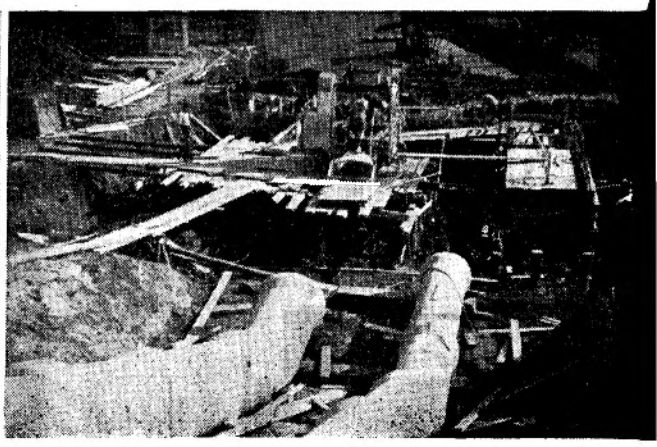
Een half uur draaien èn . . . ons kroos is al aan de Kinderdijk!

Hóóg aan de hemel staat de zon!
De toren van Groot-Ammers rijst statig boven de landen. Schepen tokkeren op de Lek, klinkhamers daveren tegen de wanden van de nieuwe kustvaarder-op-stapel, het begin van een nieuw einde . . . !
Vredig graast het vee in de polder waarboven de fraaie kerktoren van Streefkerk uitrijst. Noch in Ameide, noch dáár is de ooievaar dit jaar verschenen op het nest dat gereed is boven op het dak van de kerk, maar op een dak aan de Kinderdijk staat vader Ooievaar zijn vleugels te rekken en wacht op de thuiskomst van zijn vrouw . . . een wonderlijk mooi land die Alblasserwaard met duizend en één verrassingen . . .
Dicht bij de korenmolen aan de dijk bij Streefkerk staat een nieuw poldergemaal, kersvers te glimmen in de zon. Dit is het punt waarop de kunde van ingenieurstechniek zich heeft gericht, toen het opdracht kreeg tot onderzoek naar verbetering van de waterafvoer uit de polder. Dat is begonnen in 1947 en nu staat het gereed te tonen wat het resultaat zal zijn. En dat gaat, dat gaat wondergoed! Daarvan zal de Alblasserwaard de vruchten plukken, in dagen van natheid het meest natuurlijk, als de winter over de lage landen ligt en als Augustus zijn jaarlijkse kuren heeft. Waarom is dit gebouw er gekomen? Waarom zullen daar de zes molens niet meer draaien, de wieken hun hart niet meer kunnen ophalen als de wind in de zeilen zit? Ach, die molens, je hart doet pijn als je ze ziet staan, de vleugels lam, de kap aan het vervallen, de molenaar die nooit meer het geruis van de draaiende as zal vernemen . . . ach een stuk tragedie van oudemannenleed, want die moeten het zó aanvoelen . . . afgedankt voor de ‚nieuwe' waarvan ze toch niet geloven kunnen dat die het nu alléén beter zal doen. Moet je ook even indenken dat je vanaf zo den jare 1700 je plicht hebt gedaan, je schepraderen het water de baas wilden blijven, wel eens mislukt, nu ja, maar toch als het weer niet té bar was hèb je het gered, daarvan kan héél de Alblasserwaard getuigen en nu? De eeuwen door hebben de boeren je vertrouwd, op je gehoopt, zijn ze tevreden over je geweest en als je het eens niet goed had gedaan, dan hebben ze vergeven, van harte, omdat je toch hun vertrouwde molen was, die draaide als er wind was en er anders even erg onder leed als zij. En nu kun je gáán, de wieken slap neer, het zeildoek aan flarden, de luiken bij je baas aan het rotten . . . dát is het eind, je moet mensen maar vertrouwen!
Je moet ze gezien hebben die molens in dat landschap, één geheel met alles wat rondom ligt, de koeien en de kinderen van de molenaar inbegrepen.

BIJ DE FOTO'S VAN LINKS NAAR RECHTS:

1. De grote persbuizen, waardoor het Boezemwater uit de Polder gezogen wordt.
2. Vanuit het gemaal en over de dijk gebogen, dalen ze naar de uitmonding in de Lek.
3. Het verkeer gaat toch door!
4. Er komt tekening in het karwei.

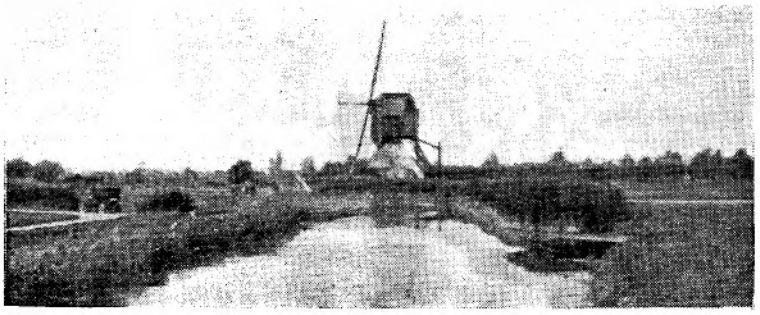

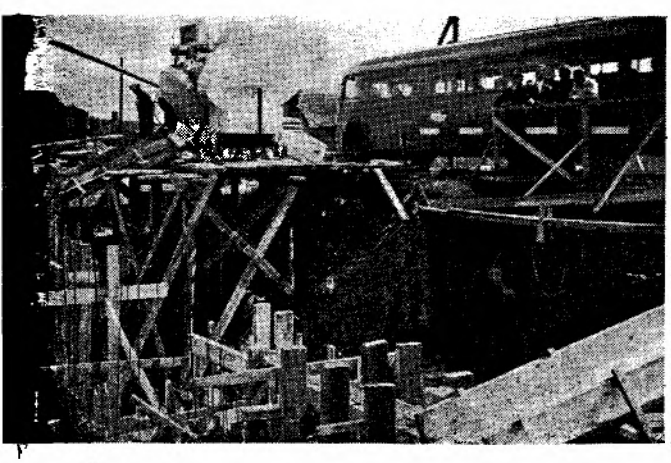
den, gonst nu de motorpomp!

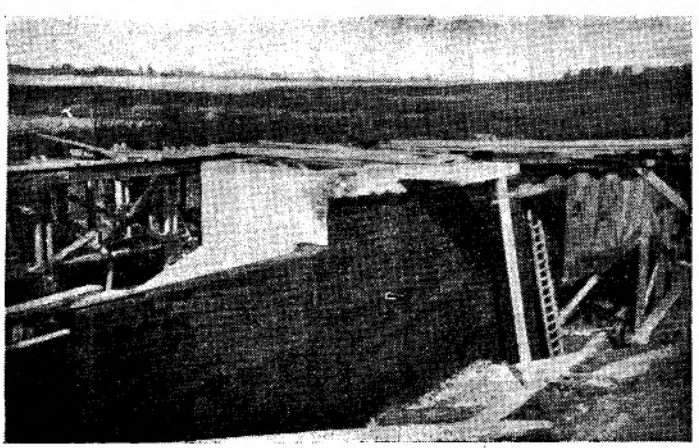
Je moet boven in de kap zijn geweest, de houten trap op en je hoofd aan die zware binten hebben gestoten, om het te beseffen dat die molens die „nieuwe" daar aan de dijk bij Streefkerk, een nare indringer vinden. Je moet bij de molenaar op visite zijn geweest en het éénmanskeukentje gezien hebben, de pannekoekengeur geroken en door die kleine raampjes gekeken hebben, het smalle laddertje beklommen hebben en de zware houten kamraderen gezien hebben, waarbij die molenaarskinderen slapen als de molen steunt en de storm door de kap waait en alles kraakt en bonkt omdat de „ouwe" z'n plicht weer doet, om te begrijpen dat ze dán juist het heerlijkst slapen en nu . . . ach, nu bonkt en steunt die gooie „ouwe wipper" niet meer . . . nóóit meer!

Hoe die molen werkt? We zullen het vertellen. Even opzij van Streefkerk ligt in de polder een zestal molens bijeen. Een schoon gezicht. Daar heb je om te beginnen, de *Sluismolen,* de *Oude Weteringse molen,* de *Broekmolen,* de *Achtkantermolen,* de *Kleine Tiendwegmolen* en dan die waarover we wat meer vertellen kunnen, na het bezoek dat we er brachten, de *Tiendwegmolen.* Vijf van deze molens zijn zgn. Wipmolens en één is een Achtkantermolen d.w.z., de rietoverkapping bestaat uit acht kanten of zijden. De Wipmolen heeft een houten, zwartgeteerde kap. Net een huisje zoals dat op de moderne werfkranen te zien is. Deze kap is verplaatsbaar naar de richting van de wind door een lange houten hefboom, die op elke afstand kan worden vastgezet aan in de grond aangebrachte stenen palen rondom de molen. Héél boven in de kap (wat een prachtig uitzicht!) is de ijzeren as aangebracht die met een zwaar houten randrad in verbinding staat, dat op zijn beurt weer het tandrad beneden in beweging kan brengen. Het bovenste tandrad staat in verbinding met de wieken, het lager gelegen staat in verbinding met het aan de zijkant aangebrachte ijzeren scheprad dat het water uit de polder trekt en wegstuwt door de Hoge Boezem en de uitlaatsluis naar de Lek. De molenaar woont hier als een koning op zijn domein, net een eilandje in de polder. Alles is natuurlijk klein en beknopt, maar toch hebben in dit éne kamertje tien kinderen het levenslicht aanschouwd en verspreid door de gehele molen, van boven tot beneden, hebben deze jonge molenaarsspruiten de plekjes voor slapen geschikt ingenomen en zijn er tot gezonde jongens en meisjes opgegroeid. Moeder van Wijk kan er ons nog twee van tonen, de andere hebben het oude nest vaarwel gezegd, getrouwd en zo. Is het dan wonder, dat je zo'n brok levensgeschiedenis zo maar niet prijs geeft en is het wonder dat zo'n molenaar blijven wil waar hij geweest is vanaf zijn prille jeugd?
Dat hij niet kán loskomen uit die wonderschone omgeving en niet wil wonen in het meer moderne huis en liever bij de olielamp het Streefkerkernieuws blijft lezen dan bij het electrische licht? Hij is immers versmolten met zijn molen en zijn landschap, waar de vis bovendien voor het grijpen is, want molenaars in de polder zijn tegelijk getrainde vissers moet u weten. Maar waarom moeten die molens dan stil gezet, waaróm dit alles dat zo wreed lijkt en waarover de meningen verdeeld zijn? Omdat . . . en nu gaan we u iets vertellen *ten nadele van de molens,* dus niet van de molenaar, maar waarmede deze het tóch niet **eens zal zijn.**
Die molens kunnen bij al het harde werken toch niet voldoende capaciteit opbrengen om alle klachten tot zwijgen te brengen. De oorzaken zijn vele, maar dat alles te vertellen laat de ruimte niet toe. Enkele zullen we noemen. De heersende windrichtingen bv. zijn meest voor goede molenwinden tussen Zuidwest en Noordwest, maar bij deze winden is er juist een sterke opwaaiing in de polder, dus juist van de molens af, waardoor de tasting van de schepraderen geringer wordt en op

Wipmolen in de Alblasserwaard, één met het landschap

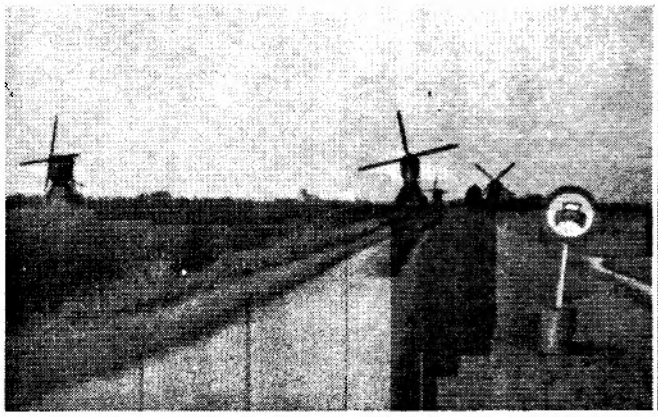

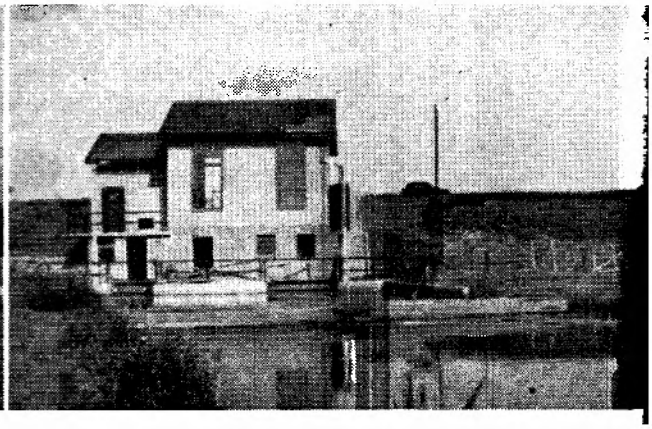
die manier loopt vanzelf het waterverzet terug. Vooral de verst af gelegen landen hebben daarvan dan de waterlast. Maar nu andersom, als de wind minder is. Dan is de opwaaiing geringer en dus pakken de schepraderen meer water zult u zeggen, maar bij geringe wind komen de molens moeilijker in beweging. En deze bezwaren klemmen maar al te zeer in deze polder van 6600 m lengte. En om déze klachten en tal van andere, is het besluit genomen het ouderwetse systeem te vervangen door het meest moderne. En denkt u zich dan even in, het vele onderhoud aan dit zestal molens verbonden, met hun antieke en kostbare constructie, dan wordt het toch wel begrijpelijk dat die éne monteur op het vervangende watergemaal, op de duur, naast de meer afdoende waterverplaatsing, ook minder kostbaar zal zijn.
We nemen afscheid van de zes molens die, gedoemd tot geleidelijk verval, evenwel een teleurgesteld gevoel bij ons nalaten, om het schone dat mèt hen verloren gaat.

Hoe werkt nu het nieuwe gemaal met zijn electrische motoraandrijving?
In het splinternieuwe gebouw dalen we langs de ijzeren ladder af naar de grote betonnen kelder, waar we twee centrifugaalpompen zien opgesteld, één met een waterverzet van 100 m^3 per minuut en één van 50 m^3 per minuut.
Deze pompen worden door een snaaroverbrenging gedreven door in de machineruimte aanwezige electromotoren van respectievelijk 120 en 70 paardekrachten. Om deze electromotoren aan te drijven wordt door de Gemeente Dordrecht de nodige stroom geleverd, welke in een afzonderlijke ruimte van het gebouw wordt getransformeerd van 10.000 Volt op de normale netspanning om hierna via een ingewikkeld stel kabels, meters en schakelaars de motoren in beweging te brengen en de waterverplaatsing uit de polder naar de Lek mogelijk te maken. Indien nu na zware regenval het peil in de polder boven een bepaalde maat stijgt, begint de machinist door middel van een afzonderlijk opgestelde vacuumpomp de grote pompen luchtledig te zuigen en zodra hij dit bereikt heeft, wordt met één handbeweging het inwendige van het reuzenslakkenhuis in beweging gebracht en begint de pomp de poldertocht leeg te zuigen. Het water wordt nu door een betonnen persleiding in de aan eb en vloed onderhevige Lek gespuid. Om beschadiging van de pomp te voorkomen, is aan de binnenkant een rek van ijzeren staven — het kroos-hek — aangebracht, waarvoor alle waterplanten, boomresten, enz. blijven hangen en door de machinist verwijderd kunnen worden.
En zo staan we die zonnige middag achter dat gebouw in het water van de brede Tocht te turen, de opzichter staat naast ons, terwijl de ingenieur met de monteur druk bezig is . . . er moet die middag proef gedraaid De opzichter stelt ons een vraag: *„Is het zomerpeil in de polder hoger of lager dan in de winter?"* Wat weet zo'n krantenmannetje nu van polders en boezemwater af, maar een persman zegt nooit: „Ik weet het niet." Hij geeft altijd een antwoord al raadt hij er maar naar, want hij wil daardoor de man naast hem aan de praat houden. Er moet toch copy uitkomen zo'n middag? *„Mis!"* zei die opzichter prompt en hij glunderde. *„Waarom dan?"* zeiden we, om meer te weten. *„Het is hoger en waarom vraagt u? Wel, omdat men in de winter het peil zo laag mogelijk houdt om vóór te zijn, in de zomer behoeft niet zoveel gedraaid te worden, terwijl de koeien er bij het drinken ook van kunnen profiteren."* Ja, dat was duidelijk genoeg en we hebben al weer iets geleerd over die polder. De uitvoering van dit grote werk, dat rond *f* 350.000,— heeft gekost, geschiedde met medewerking van *De Cultuur Technische Dienst* en naar de plannen en onder leiding van het *Technisch Bureau van de Unie van Waterschapsbonden*, dat te Haarlem gevestigd is.
Wij zijn toch wel ietwat gespannen die middag en al heb je er als persman geen snars verstand van, je wordt „meegezogen" — om in de stijl van die middag te blijven — met de spanning die er heerst. Zullen die pompen het nu doen? Daar begint de kleine pomp te draaien . . . het gonst en we rennen het trapje af naar het platvorm bij de „Tochtvaart" . . . ja, het water begint te trekken, langzaam maar gestadig door. Het kroos hoopt zich op en dan . . . dan begint de grote pomp een woordje mee te spreken. Nu raken we toch enthousiast . . . het water uit „de Tocht" komt met een vaart op je aanzetten, stukken boomstronk, proppen kroos, hele lisdodden stoten tegen het ijzeren hek en die monteur maar prikken met de vork, maar het ging met geweld, tot de rommel tot op de bodem er voor weg gehaald was. Als „de Tocht" in later jaren is uitgesleten zal dat minder worden. Maar dit hebben we gezien, dat in korte tijd het peil met twee strepen verminderde . . . óf ie het deed!
De mensen kwamen er op af, natuurlijk is er gepraat over dat nieuwe geval, bij de molenaars en bij de bakker, de slager en de kapper, maar nu zal het dan gebeuren. We staan met enkele Streefkerker mannen bij de brug met het uitzicht op de Lek. Het is er gróén van het kroos. Hele slierten tegelijk komen door de persleiding naar buiten en drijven met het water weg, de Lek op. Stil staan die mannen te kijken naar dat wonder van vaart en snelheid . . . het boezemwater. Dan volgt opeens de spon-

HET OUDE. De molens staan stil! De molen op de foto vooraan rechts is die welke we bezochten.

HET NIEUWE. De „Tocht", waardoor het water weggezogen wordt door de grote buizen over de dijk in de Lek. 9 September is het nieuwe gemaal officiëel in gebruik genomen.

Ze deden hun plicht

tane erkenning van een der mannen: *„Eén half uur draaien en... ons kroos is al aan de Kinderdijk!"* Geen redevoering van welke hoofdambtenaar of Burgemeester kan de lof over dit werk beter en kernachtiger zeggen, dan deze eenvoudige Streefkerker deed! Een verbetering voor de Alblasserwaard is tot stand gekomen en een knap staaltje van ingenieurskunde mag weer in de archieven van de Nederlandse Polderhistorie opgetekend blijven! En tegen de tijd dat het „Molenleed" is weggesleten, zal men niet meer begrijpen hoe men het in vroeger dagen zó gebrekkig heeft klaargespeeld.
Er is verschil tussen het kraken van Molenwieken en het zoemen van electrisch gedreven motoren! Dát zal de Alblasserwaard gewaar worden!

Voor onze kleintjes

ROB-BIE'S NIEU-WE INKT-LAP

Rob-bie ligt in bed. Moes heeft hem heer-lijk on-der ge-dekt en wel-te-rus-ten ge-kust.
Nu is ze naar be-ne-den ge-gaan. Maar als je nu denkt, dat Rob da-de-lijk gaat sla-pen, dan heb je het mis. Weet je waar-om niet? Nou, mor-gen dan gaat Rob-bie voor het eerst naar school.
Met zijn neus on-der de de-kens denkt Rob-bie aan mor-gen.
Zou er een lie-ve juf-frouw zijn? En.. en... zou-den er nog meer kin-der-tjes ko-men?
Op de stoel naast zijn bed ligt een mooi-e inkt-lap, die Moes van-daag voor Rob-bie ge-kocht heeft. Een pracht van een inkt-lap, van ro-ze spons met een leuk ko-nijn-tje er op. Die neemt Rob-bie mee naar school. Wat zal de juf-frouw wel zeg-gen van zo'n mooi-e inkt-lap?
Rob kan de slaap nog niet erg goed te pak-ken krij-gen.
Hij wrijft eens in z'n o-gen, en knijpt heel stijf zijn o-gen dicht.
Nu zal hij eens tot hon-derd gaan tel-len.
Een, twee,... vijf, zes...
Wat zal de juf-frouw op-kij-ken, als hij al tot hon-derd kan tel-len.
Als ze maar niet zo streng is. En, als ik...
Rob-bie slaapt.
En droomt van een he-le stren-ge juf-frouw met een gro-te bril op haar neus met een stok in haar hand.
En jij, zegt ze te-gen Rob-bie, tel jij eens tot hon-derd. O, dat kan ik wel, juf-frouw. Nou, voor-uit dan.
Laat maar eens ho-ren.
Een, tien, vier-en-ze-ven-tig...
Nee, nee, houd op, jij kan niets, roept de juf-frouw.
Ze grijpt de stok al.
O moe-der... moe-der... au... au... mijn hoofd. De juf-frouw slaat mij. Ik zal jou le-ren, roept de juf-frouw steeds.
Bom, bom, bom-mer-de-bom.
Moe-der zit be-ne-den in de ka-mer, ze naait nog aan een blou-se voor Rob-bie, die moet ook nog voor mor-gen af.
Wat is dat nu voor ge stom-mel bo-ven? zegt va-der, die zijn krant zit te le-zen.
'k Weet niet, zegt moe-der, 'k zal eens gaan kij-ken.
Raad nu eens, wat ze bo-ven zag. Rob-bie náást z'n bed in-plaats van in z'n bed.
O, Moes, huilt hij, ik dacht heus dat ik een pak slaag kreeg van de juf-frouw.
Moes lacht er om. Mal-le jon-gen, zegt ze, de juf-frouw is een he-le lie-ve juf-frouw hoor; die heeft geen stok in haar hand.
Ze stopt Rob-bie voor de twee-de keer nog eens heel lek-ker er on-der.
De vol-gen-de mor-gen haast Rob-bie zich met eten. Hij neemt gro-te hap-pen en slikt al-les vlug door. Voor geen geld ter we-reld wil hij te laat ko-men.
Moes brengt hem ach-ter op de fiets weg.
Rob-bie zegt niet veel, als moe-der weer weg gaat. Het is net of er een dik-ke prop in z'n keel zit. Het zou nu fijn zijn om thuis in de zand-bak te spe-len.
Maar als Rob-bie de juf-frouw ziet, die zo aar-dig is, en hij naast zo'n leuke jon-gen komt te zit-ten is hij de zand-bak en al-les van thuis ver-ge-ten.
Ze moe-ten al gauw streep-jes trek-ken in een heel nieuw schrift.
Erg ge-wich-tig hoor!
Het punt-je van Rob-bie zijn tong komt al te voor-schijn.
Het is een he-le toer en voor-al moet je zor-gen geen vlek op het schrift te krij-gen.
Wacht, Rob-bie zal z'n inkt-lap maar eens pak-ken.
Mart, Rob-bie's buur-jon-ge-tje, kijkt met glin-ste-ren-de o-gen naar de inkt-lap.
Wat mooi, fluis-tert hij. Rui-len?
Mart legt een grap-pi-ge inkt-lap op de bank. Lap-jes van al-ler-lei kleu-ren op el-kaar; daar bo-ven op een knoop.
Rob vindt hem nog mooi-er dan die van hem zelf.
Dan ver-huist stie-kem het ko-nijn-tje naar Mart. Hoor! Rrrrt, daar gaat de bel al. De school gaat uit. En hoe ging het op school? vraagt va-der aan ta-fel.
Fijn, en ik heb al een vriend-je ook.
Nou dat is vlug hoor, vindt va-der.
Ja en ik heb mijn inkt-lap ge-ruild voor de-ze. Va-der kijkt een beet-je raar naar de aan el-kaar ge-naai-de lap-jes. Maar Moes zegt: Hij is héél mooi, hoor! Als jul-lie nu maar héél ech-te vrien-den wor-den.

TANTE BETSY

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

Gij, Joodse mannen! zo verklaarde eindelijk een vierde, wiens stem al het lawaai overtrof: Zullen wij onze broeders in Galilea alleen laten staan? Zij hebben in het vorige jaar de eerste daden van opstand gedaan en zij strijden toch, evenals wij, niet alleen voor hun land, maar ook voor onze

heilige tempel, die hier te Jeruzalem staat. Gordt het zwaard aan met mij en met Eleazar en met Zadok en met anderen en dan zal Jehova het ons doen gelukken. De Messias zal komen. Hij zal aan de spitse treden. Jehova zal de vijand verslaan, maar wij, Zijn knechten, moeten het zwaard aangorden.

Die opwindende taal maakte indruk. Er werd nogmaals geroepen, gedreigd en gescholden en ten laatste sprak Eleazar, het hoofd van de tempelwacht. Altijd hebben wij offers aangenomen van de heidenen, zo riep hij — maar van heden af zullen wij dat weigeren. Geen heidens geld meer in de tempel. Zo zullen wij de trotse Romeinen laten gevoelen, dat wij hun geld niet nodig hebben.

Op die woorden volgde een oorverdovend lawaai. Het was een daad, die in de geest viel der oorlogspartij. Het scheen of men de Romeinen uitdaagde.

Maar al weer schudden de wijzen en bedachtzamen het hoofd. Ook niet alle priesters vonden het goed. Altijd hadden de vreemdelingen mogen bijdragen en offers mogen brengen. Dat was volgens de oude wetten. En daarom vonden de priesters en de Schriftgeleerden het niet juist, dat er zulk een besluit werd genomen. Het was juist goed, als ook de vreemdeling aan Jehova eer wilde bewijzen en als hij dat bewijzen wilde door een geschenk aan de tempel.

Eleazar, de heethoofdige aanvoerder, hield echter vol. De grote menigte was op zijn hand en terstond nam hij het besluit, dat hij en de zijnen de tempel zouden bezetten. Die daad werd de eerste van de vreselijke oorlog, die spoedig zou uitbreken.

De oversten des volks, die meestal mensen waren uit de aanzienlijke stand, hadden niets meer te zeggen. Eleazar stond aan het hoofd van een opgezweepte massa en hij zou wel zorgen, dat de oorlogspartij de overhand behield.

Ananias, Hezekia en anderen, die de vrede wilden, namen de bovenstad in bezit. In die bovenstad stonden onder meer ook drie paleizen en de burcht Antonia, met het kleine legertje, dat de Romeinen er hadden achtergelaten om toezicht te houden en de orde te bewaren.

In die bovenstad stonden dus de mannen van de vredespartij, gereed om de Romeinen te helpen. Want zij wilden de oorlog niet. Zij begrepen, dat de Joodse natie het onderspit zou delven.

Doch wie zou het winnen: de vredespartij of de oorlogspartij?

Dat zullen we spoedig zien.

— — — — — — — — — —

Thans zal eerst een andere vraag ons bezig houden.

Waar waren Juda en Salomon, de beide kinderen gebleven?

In de benedenstad, waar de armste Joden woonden, stond een huis, dat misschien al enige eeuwen oud zou zijn.

Armoedig zag het er uit.

De grijs geworden muren waren dik begroeid met verwilderde ranken van klimplanten, waarvan de groene kleur bijna niet meer te herkennen viel door het stof, dat er zich op had vastgezet.

Bah! Wat een somber gebouw.

Deuren waren er niet eens en de openingen, die dienst moesten doen voor het uitzicht, waren met stevige planken dicht gespijkerd. Wie binnen in dat huis wilde zien, wat er verborgen was, zou eerst het dak moeten beklimmen. Dat was niets buitengewoons. Alle huizen hadden platte daken, voorzien van ballustrade of hekwerk en in dat platte dak bevond zich een opening, vanwaar een ladder naar beneden voerde.

De bezoeker, die echter het dak van dit sombere huis beklom, zou tevergeefs naar een opening zoeken. Afgebrokkelde stenen en puin vormden de enige dakbedekking en in de loop der tijden was die ruïne begroeid met onkruid en had allerlei ongedierte er rustig een nest kunnen bouwen.

Wie dat gebouw wilde bezoeken, moest een andere weg bewandelen. Maar wie zou die wijzen? Aan wie moest men dat vragen?

Die andere huizen, er naast, er voor en er achter, zagen er niet minder triestig uit en het scheen wel alsof ieder levend wezen deze buurt, die eeuwen oud moest zijn, bij voorkeur links liet liggen.

En toch werd het geheim van dat huis ontsluierd en zullen wij het oververtellen.

Vele eeuwen geleden, toen men allerlei pogingen aanwendde om een weg te maken, waarlangs men goed drinkwater in de stad zou kunnen brengen, waren er vele diepe kuilen en gangen gegraven, die echter niet weer werden dichtgemaakt.

Over die kuilen en gangen had men huizen gebouwd.

Enige gangen waren zelfs van een buitengewone lengte en lagen als een halve cirkel rondom het onderste gedeelte der benedenstad.

Drie avonden geleden, op de avond van het oproer, hadden vele mannen zich heimelijk in een dezer gangen verenigd.

Hun werk kon het licht niet verdragen. Het waren werken der duisternis, al bleek later dat niemand minder dan Eleazar, de zoon van Simon, met alles bekend was en de plannen dezer mannen met raad en daad bevorderde.

Zij, die hier tezamen kwamen, waren dus niet de edelste zonen van Juda of Israël. Zorgvuldig hadden zij er voor gewaakt, dat hun schuilplaats nooit aan anderen bekend werd, want daar hadden zij belang bij. Was er oorlog, dan viel er soms gemakkelijk iets buit te maken en was het vrede, dan leverden de prachtige woningen van de schatrijkste bewoners der bovenstad nog wel eens wat op, dat zij goed gebruiken konden.

Op die oproeravond was er vergadering.

Langs een voetpad, dat wij een steegje zouden noemen, naderden de mannen een ruïne, die uit bouwstenen bestond van de grootste soort.

Tussen enige van die stenen bevond zich een smalle ruimte. Schrijlings drongen de mannen zich door die smalle opening, om vervolgens een stenen trapje te bereiken, dat men in de duisternis haast niet herkennen kon. Daalde men dit af, dan stond men weldra in een klein vierkant hokje van steen en leem. Door een steen te verschuiven zag men een nieuwe opening voor een tweede trapje en zo werd de vergaderplaats bereikt.

Terwijl walmende toortsen de wanden van het sombere hol grillig verlichtten, zaten daar al twaalf mannen bij elkander. Men kon het hen aanzien, dat zij niet tot de beste burgers behoorden, want de misdaad had haar stempel op hun gelaat afgedrukt.

Op enkele plaatsen stonden fonkelende voorwerpen van veel waarde. Kostbare delen waren soms van die vatebekkens en rustzetels verwijderd van het geld, dat de verkoop had opgeleverd, ontving ieder een gedeelte.

Hoe diep was Israël al gezonken. Achan was om zulk een daad gesteenigd, maar thans waren er al velen die ongestraft het gebod overtraden, hoewel zij eens door de alwetende Rechter niet onschuldig zouden worden verklaard.

Die is weg! zei een der voormannen, terwijl hij zijn hoofddoek van zijn hoofd nam om zich daarmede het zweet van het gelaat te wissen. Weldra zullen de anderen gaan. Ananias moet ook nog weg en Hezekia ook, en dan zullen wij

met die ellendige Romeinen wel klaar maken.
Ja, zei een tweede, wiens naam Judas was, en die ook een Judas was naar zijn aard - en die andere twee zijn ook binnen. We zullen dat geknoei met de Romeinen wel uitroeien. Van avond waren er al weer twee Romeinen op bezoek. En die oproermaker, die Ruben, die zo'n ganse dag maar riemen zit te snijden en liedjes te zingen, zal ze alles nog verklappen.

Onze vierde werfactie

De uitslag

We hadden ons ten doel gesteld 1000 nieuwe abonné's door deze vierde actie te kunnen boeken. Men moet zich nu eenmaal bij een actie zo'n doel stellen.
Welnu, we kunnen zeggen, dat het er „bijna" toe gekomen is! Dat is net zo goed als bereikt, want men rekent reeds op mee- of tegenvallers. De vorige actie ging er prompt met 200 overheen (1200). Déze bleef er enkele honderden beneden, maar gezien het nog steeds blijft doordruppelen, zien we er toch wel van komen dat het getal bereikt zal worden. Wij zijn echter best tevreden met deze nieuwe „opmars" naar de 10.000 en of het er nu dan eens 800 zijn inplaats van 1000, dat doet niets af aan het feit dat ook deze actie geslaagd mag heten.
En nu de prijswinnaars! De eerste prijs (de fiets) viel ten deel aan Rita de Bruin, Lijsterbeslaan 123, Rijswijk. De tweede prijs (*f* 75,—) aan D. J. Cuperus, Doornspijk. De derde prijs (*f* 50,—) aan K. R. Cuperus, Doornspijk. De vierde prijs (een week gratis met vacantie of in contanten) aan Grietje van Maanen, Molweg 4, Terschuur. De vijfde prijs (*f* 25,—) aan B. W. v. d. Put, Flessenbergerweg 7, Wapenveld. En nu de zesde prijs (een dag met Oom Bert op reis voor 10 kinderen van 12—14 jaar). Die zijn reeds aangeschreven, vijf jongens en vijf meisjes, en de uitvoering is reeds op til. We hopen op mooi Septemberweer!
En dan tot slot de Bleekneus! Veel brieven waren niet binnengekomen, wat een goed bewijs is voor de gezondheid van onze lezers! Daarvoor mogen we dankbaar zijn. Maar het gaat door en zodra de logé op de bestemde plaats is aangekomen, hoort u daarvan nader.
Al de andere wervers hebben hun prijs al thuis toegezonden gekregen en ons rest nog de oprechte dank aan al die blijken van spontane medewerking.
Zoveel meerdere honderden lezen ons blad al weer en dat is een versterking van verzamelde krachten, die ons blad ten goede zal komen. We gaan door en vertrouwen dat bij een eventuele volgende keer, zij allen weer gereed zullen zijn voor de volgende sprong omhoog!

REDACTIE

Onze *POSTZEGELACTIE*

Er is goed nieuws te melden! Mochten we de vorige keer melden dat we het lang verbeide millioen bereikt hadden, thans ziet U er een getal ben staan, dat U allen evenzeer zal verblijden. Daar bracht de post een wat trieste zomerdag een pakket met.... 303.000 postzegels voor de actie van Oom Bert. Dat was een blijdschap! Drie-honderd-en-drie-duizend! Ja, het staat er en dus flitst het door je heen.... dat gaat snel naar de 1.500.000 of de anderhalf millioen! Davos komt in zicht! We zijn dankbaar, want voor ons oog rijst meteen het kind dat ziek is, maar met Gods hulpe mogelijk daardoor nog te redden! Zou het waar zijn? Laten we allen door dit blijk van meeleven zo getroffen zijn, dat we er spontaan de schouders onder zetten. Spaar postzegels, bewaar ze en gooi er niet één weg. We gaan nu de verantwoording beginnen met: 1.037.492. Van bevriende zijde: 303.000; Frida Vink, Leerdam zilverp. en caps.; Hendrik en Marten Last, Genemuiden 251; Lina, Bertha en Jannie Slingerland, Olst 165; Klaziena de Ruiter, Leerdam 200; Piet en Bram v. d. Plasse, Kortgene 200 + zilverp.; Francien Schaddelee, Hippolytushoef 1015; Sjanie Alderliesten, H. I. Ambacht 1471; W. Brouwer, Veere 2222; Neeltje, Trina, Stina en Ceesje van Zetten, Kesteren zilverp.; zusjes van Pienbroek, Biezelinge 1100, zilverp. en caps.; kinderen J. Jobse, Veere 360, zilverp. en theelood. Totaal 1.347.476 postzegels.
Denk nu niet dat we alleen maar dankbaar zijn voor die 303.000, hoe graag we dat grote getal ook telkens weer neerschrijven, maar ook de kleinste zijn voor ons van betekenis en dat niet alléén om het getal, maar om Uw medeleven. Christenplicht kan ook nog bestaan in het sparen van gestempelde postzegels! Nooit aan gedacht? Denk er maar eens over na en.... dan graag ook van U een kleine of grotere zending! Alcast bedankt!

OOM BERT

BRIEVENBUS

Voor de laatste maal staat de brievenbus nog open voor de letters R, S, T en U. Vóór D.V. 21 September a.s. moeten de brieven binnen zijn.
Nieuwelingen mogen zich te allen tijde **aanmelden per briefkaart.** Indien hun achternamen beginnen met bovengenoemde letters, mogen ze tevens een brief schrijven, die in „De Kleine Gids" beantwoord wordt.

DE PRIJSWINNAARSLIJST

1.	Marie Murre	G-329
2.	Ali Wiarda	H-328
3.	Rina en Bas van Beuzekom	G-328
4.	Jacob van Oostende	G-328
5.	Bas Tukker	G-327
6.	Aartje Brandhorst	G-323
7.	Gerrie van Luttikhuizen	G-322
8.	Frans van Geest	H-321
9.	Jan van Liere	G-320
10.	Jannie la Grand	G-319
11.	Elizabeth van 't Foort	G-318
12.	Henk van Lagen	G-316
13.	Jacoba Nieuwehuijse	H-315
14.	Co de Jong	H-314
15.	Wim van Mourik	G-311
16.	„Jan de Bakker"	G-311
17.	Miep de Ruiter	G-301
18.	Gerrit Klomp	G-300
19.	Steefje van Luttikhuizen	H-300
20.	Marinus de Haan	H-300
21.	Cor van Dooijeweert	H-299
22.	Jan den Hoed	H-299
23.	Thijs v. d. Welle	H-299
24.	Aart en Barend Labee	H-297
25.	Tonie Quist	H-295
26.	Hans Koutstaal	H-294
27.	Henny Zomer	H-294
28.	Jo van Moort	H-293
29.	Lijntje en Ernst Mudde	H-293
30.	Gerrit Post	H-293
31.	Gré, Elly en Etty de Boer	H-293
32.	Eleen Rijnhout	H-292
33.	Nijs Spelt	H-292
34.	Wim Visser	H-291
35.	Sjaan de Jongh	G-290
36.	Neesje en Lena Honkoop	H-289
37.	Adrie Hoogendijk	H-289
38.	Gerda de Kleuver	G-287
39.	Ada en Truus de Ruiter	H-287
40.	Johannes Vader	H-287
41.	Jacob Kalkman	G-286
42.	Henk Boon	G-286
43.	Hein v. d. Brink	G-286
44.	Heintje v. d. Hoorn	G-285
45.	Jan Hendrik van Lagen	H-284
46.	Catharine en Frans Houterman	H-284
47.	Joop Blankesteijn	H-284
48.	Pieter en Coby v. d. Bout	H-283
49.	Nellie Vos	H-283
50.	Truus Bosman	G-283
51.	Annie Adelerhof	G-282
52.	Jannie van de Berg	G-279
53.	Cor Suyker	G-279
54.	Wim Vermeer	H-278
55.	Hans Schalk	H-278
56.	Maria en Arie Verhaar	H-277
57.	Elsje Verschoor	G-277
58.	Marry de Wit	G-277
59.	Fennie en Nannie Stufken	G-277
60.	Leuni Poortvliet	H-275
61.	Johan van Ewijk	G-275
62.	Anton van Koppen	G-274
63.	Lotje van Hemert	G-273
64.	Neeltje Labee	H-272
65.	Jan Paardekooper	G-272
66.	Ati Geluk	G-269
67.	Aartje van Middeldorp	G-266
68.	Krina Johanna Dey	H-265
69.	Willy Slegh	G-264
70.	Corrie van 't Hof	G-264
71.	Henk Bosman	H-264
72.	Bert van der Jagt	H-263
73.	Jantje van Belzen	H-261
74.	Frans Vader	G-261
75.	Leuntje Louwerse	G-260

Allen hartelijk gefeliciteerd!

PRIJSRAADSELS

OPGAVE I-5

Voor de groteren van 15 t/m 20 jaar.

SYMBOOL

Noem een **symbool uit het Oude Testament,** waarvan de opvolgende letters de beginletters zijn van:
1. Een verrader.
2. Kleinzoon van Adam.
3. Een oproermaker.
4. Een der kleine profeten.
5. Een zoon van Cham.
6. Een rentmeester (Romeinen).
7. Een afgod der Syriërs.
8. Een koning van Moab.
9. Een veracht stadje.
10. Een stad aan de Middellandse Zee.
11. Een bedelaar.
12. Een koning der Amalekieten.
13. De vader van een der verspieders.
14. Een kampvechter.

Bij de oplossing ook de **vindplaatsen van de 14 namen vermelden,** alsmede de **tekst, waarin over dat symbool gesproken wordt.**

OPGAVE J-5

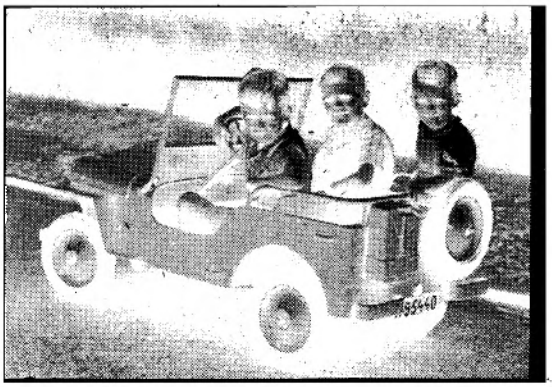
Voor de Kleineren van 7 t/m 13 jaar.

GEKROOND

Wie werd eenmaal met een gouden kroon gekroond, terwijl hij toch geen koning was?
Vergeet bij de oplossing niet te vertellen, waar je dat lezen kunt.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

DE

Junior Jeep

4-pers. trapauto (2 tot 8 jaar). Dubbele trapinrichting, luchtbanden en kogellagers, onverslijtbaar, hoge 2e handswaarde

Verdien de bewondering van Uw hele gezin en

maak hem zelf!

Gaarne zenden wij U uitvoerige bouwtekeningen à *f* 5.90 onder rembours, en helpen U zo nodig aan alle onderdelen tegen uiterst billijke prijs

Fa. A. BEEKMAN

ZWAANSPRENGWEG 25 — BEEKBERGEN

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie een extra korting!

Jac. v. Haaren

TEL: 76933

LANGE HILLEWEG 109

ROTTERDAM (ZUID)

De doeltreffende methode om op Uw uitgaven te bezuinigen, is het maken van Uw eigen kleding en die van Uw huisgenoten. Dit is het doel van de serie

Naaien in woord en beeld

Als eerste deel is verschenen *„Het maken van de broek"* (korte, lange en plusfours).

Een mapje met tekeningen aan de hand waarvan U elke broek geheel zelfstandig kunt maken, daar bijna iedere handeling in tekening is gebracht en van een verklarende tekst is voorzien.

Bovendien hebt U het recht om vragen te stellen over het behandelde onderwerp, die gratis worden beantwoord.

Zeer geschikt voor beginners, terwijl ook zij die reeds naaien kunnen, er nog veel belangrijke dingen uit kunnen leren.

Voor slechts *f* 2.40 kunt U dan alle broeken maken, terwijl de kosten met het maken van de eerste broek reeds zijn terugverdiend.
Maak vandaag nog *f* 2.40 over per postwissel aan H. van den End, Genemuiden, en het bestelde wordt U omgaand franco toegezonden.

De Kleine Gids

24 Sept. 1932 - 5e Jaargang no. 8 (Verschijnt tweemaal per maand)

UIT DE BIJBEL

Jona

Jona, Gods knecht

I.

Wie is die man, daar bij de haven van Jaffa? Hij zoekt schijnbaar een schip. Lang zoekt hij, maar dan komt hij met de kapitein tot overeenstemming. Waar gaat de reis heen en wie is die man?
Het schip vaart naar Tarsis, een grote stad op het eiland Cilicië en die man is Jona, de profeet des Heeren. Is dat dan zo iets bijzonders? Ja, want die Jona doet niet wat de Heere hem geboden heeft. God gaf hem opdracht naar Ninevé te gaan en.... dat wil hij niet! Hij heeft geen lust om de Goddelijke boodschap te brengen aan dat heidense Ninevé.
Jona was profeet in de dagen van Jerobiam II die over de tien stammen van Israël regeerde. In zijn tijd waren er ook de profeten Hosea en Amos. Jona kwam uit de stam van Zebulon. Het zag er treurig uit met het godsdienstig leven in Israël. Precies als in onze tijd was er geen opmerken van de daden Gods. Zijn weldaden waren groot, maar niemand lette daarop. De koning ging het volk voor in het zondigen. Wil dat volk dan niet opmerken? Tart het God met zijn zonden? Spot het met Zijn lankmoedigheid? Welnu, dan zal de Heere hen nog een voorbeeld stellen, een voorbeeld van Zijn grote lankmoedigheid.... éér het besluit baart en God doortrekt met Zijn oordelen.
Jona, hij moet op Gods bevel naar dat heidense Ninevé en daar spreken wat God hem zal zeggen. Maar de uitkomst zal Israël ten voorbeeld zijn. Maar Jona wil niet! Wat heeft hij, Israëls profeet, met die heidenen te maken? Die zijn immers van God veracht? Israël, dat is Zijn uitverkoren volk. Zo denkt Jona er over. Jona kent de Heere, de God Israëls wel als een goedertieren God. O, zijn gedachten gaan al.... stel je voor, dat God dat volk genade bewijst! Neen, geen genade voor die heidenen! Jona wil er niet aan dénken.
Daarom naar Tarsis.... niet naar Ninevé! En zo vaart het schip met Jona weg, vluchtende van voor Gods Aangezicht!

Zeker, Jona had eerlijk verteld dat hij vluchtende was van 's Heeren Aangezicht. Maar het „waarom", dat had hij verzwegen. Daarop kwam het juist aan! Die schipper deert dat niet, wat gaat hem die God van Israël aan? Hij dient zijn eigen goden, naar zijn mening sterker dan die God van Jona.
Stap maar in man.... dáár dan, de touwen los en daar vaart het schip weg! Weldra zijn de kusten van Palestina uit zicht.
Maarrr....!

o o

Ach wie heeft ooit Gods wil wederstaan? Niemand, ook Jona niet! Hoor toch eens! De wind loeit door de touwen, er breekt een storm los op de zee en Gods stem davert over de wateren. Die wateren, zij zijn gehoorzaam op Gods bevel! Het kraakt, het scheurt, het schip dreigt te breken! De zeelieden vrezen! De vaten gaan over boord, maar het helpt niet. Hárder loeit de storm, luider kraakt het want. Ze roepen tot hun goden, maar die horen niet. Het zijn ook geen goden, hoe kunnen ze dan horen, helpen? Ach die mannen, ze schreeuwen in hun nood, ieder tot zijn eigen god. Is er dan niet één van die goden die helpen kan? Niet één? Neen, want de Heere is een énig Heere!
Opééns.... de schipper merkt, dat die voortvluchtige man niet meer te vinden is. Waar is hij? Waar Jona is? In het ruim ligt hij heerlijk te slapen. Te slapen? Ja, en vast, net of er niets aan de hand is. Slapen in de storm van Gods verbolgenheid! De schipper gaat op hem af: *„Wat is u, gij hardslapende? Sta op, roep tot uwe God, misschien zal die God ons gedenken, dat we niet vergaan!"* De schipper buldert het Jona toe, boven de storm uit! En daar staat Jona dan. Hij weet best waarom dit gebeurde, maar hij zegt het niet! Volhouden zal hij.... *niet* naar Ninevé!
Maar God regeert! Die heidense zeelieden begrijpen wel dat er één is waarom de goden zo toornen. God spreekt in hun geweten.... o, die stem van God. Om wie zal het zijn? Weet je wat, ze zullen het lot werpen, dan zal wel aangewezen worden wie de schuldige is. Zo gezegd, zo gedaan! Naar Gods bestel valt het lot op Jona! Daarop had hij niet gerekend. Dan komen de vragen los. Neen, nu ontkomt Jona er niet meer aan. Want het vragen dezer mannen is het vragen Gods; „Waar komt ge vandaan, wat is uw werk, uw land en uw volk?" Spreken moet Jona, alles vertellen. En de storm wordt heviger.... hoor de stem des Heeren is op de wateren! Dan spreekt Jona boven het bulderen van de wind uit: *„Ik ben een Hebreër; en ik vreze de Heere, de God des hemels; Die de zee en het droge gemaakt heeft".*
Wéé nu, de Allerhoogste is verbolgen! Mét die vluchtende profeet zullen ze nu allen omkomen.
Hoe zullen ze behouden worden?
Dat moet Jona, de schuldige, dan maar zeggen.

o o

De golven slaan hoog over het schip. Harder raast de storm voort.... *op* de zee en *in* de zee. Hoor, daar spreekt Jona: *„Neemt mij op en werpt mij in de zee ,zo zal de zee stil worden van ulieden; want ik weet, dat deze grote storm ulieden om mijnentwil overkomt."* Dat is Jona's schuldbelijdenis! Heeft eeuwen daarvoor Mozes, de man Gods, ook niet zo gesproken voor het volk van Israël? *„Heere, delg mij uit Uw Boek!"* Zo is Jona hier het voorbeeldig type van de Heere Jezus, die komen zal om Zijn volk te verlossen van hun zonde. Neen, niet in zijn *onwilligheid* is Jona type van de Heere Jezus, maar wel in dat: „Werpt mij in de zee!" Zo heeft Zich ook de Heere Jezus, aan het kruis laten nagelen opdat de orkaan van Gods toorn en verbolgenheid over Zijn volk zou gestild zijn door Zijn gerechtigheid. In deze schuldbelijdenis van Jona ligt de profetie verborgen van de komende Messias en het door Hem aangebrachte Heil voor schuldige, in zichzelf verloren zondaren.
Maar die mannen willen er niet van horen. Zomaar een méns over boord werpen? Neen, dát niet! Dat zou God nog méér vertoornen, naar land zullen ze roeien. Jona spáren, dat is hun doel! Zó doen het heidenen! Hoe beschamend voor Jona! Maar dat gaat niet, al dat roeien helpt niets! Sterker loeit de storm. Luider kraakt het schip. God is hun tégen! Natuurlijk

want Jona was immers tegen God! En wie kan God wederstaan?
Ten einde raad zijn de mannen. Het moet dan maar gebeuren, maar.... *„Och Heere, laat ons toch niet vergaan om dezes mans ziel, en leg geen onschuldig bloed op ons; want Gij, Heere, hebt gedaan, gelijk als het U heeft behaagd."*
Zo smeken die heidenen in hun angst voor Israëls God. Ze geven God gelijk. En dan nemen ze Jona op. Dáár.... ze werpen hem over boord, in de kokende zee. Dat is dan afgelopen! Neen, hier begint Gods grote barmhartigheid! Een grote vis is door God gezonden, terzelfder tijd daar ter plaatse.... die opent de grote bek en slokt Jona op. Maar dat is toch vreselijk? Neen, want God bewaart Jona, Zijn knecht, in de buik van die vis en daar gaat de Heere Zijn schuldige Jona onderwijzen.
En wat gebeurt er nu met die mannen? Nauwelijks is Jona over boord of.... de zee is stil, de wind is gaan liggen! Maar nu vrezen die mannen nog meer voor die wonderlijke *stilte* dan voor de bulderende *storm!* De Majesteit Gods grijpt hen aan. Ze offeren de Heere bij aankomst een slachtoffer en beloven Hem geloften. Wie zou voor Israëls God niet vrezen? En Jona?

(Wordt vervolgd)

Spanje

LAND VAN GROTE TEGENSTELLINGEN

Spanje! waar een kind van elf jaar lange dagen het eentonige werk verricht in de touwbaan; waar de mannen, gedekt door de sombrero, nog de oorspronkelijke Spaanse liederen zingen bij het slaan van de sikkel en waar het gros der inwoners niet lezen of schrijven kan en waar, naast onnoemelijke rijkdom, de bitterste armoede heerst.

Snijbonenbomen noemden wij ze

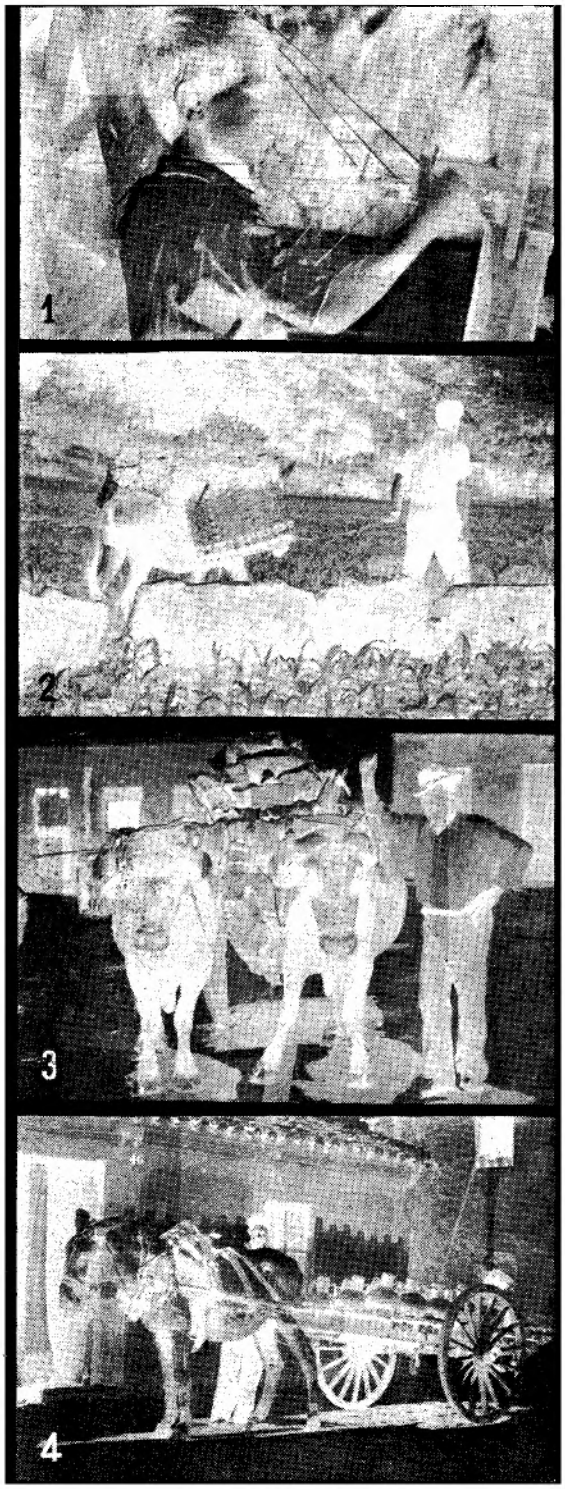
Wie in Spanje komt, ontmoet heel andere omstandigheden dan wij in ons land gewend zijn. En dat op vrijwel elk gebied! Zodra men in de buurt van Barcelona komt, krijgt het landschap een uitgesproken Spaans karakter.
De bergen zijn er kaal en woest en weinig vriendelijk in hun okergele kleur onder een hardblauwe hemel, waaraan de zon steeds feller straalt, naarmate men Zuidelijker reist. Alleen de geitenhoeder met zijn kudde vormt een aardige stoffering van het verlaten land. Hij drijft de beesten van het ene stuk naar het andere, de grote sombrero op, om tegen de stekende zon beschermd te zijn, de stok in de hand. Geiten hoeden is het werk van jongens, die mee moeten helpen in het onderhoud van het gezin, want welvarend is het Spaanse volk niet. Kinderarbeid is er regel. We troffen zo'n geval in Elche, dat in het Zuiden ligt te midden van een woud van Cocospalmen, dat je in Afrika kan doen wanen. Aan de overzijde van een park ontdekten we een touwbaan, zoals die hier ook wel honderd jaar geleden werden aangetroffen. We troffen daar een ventje van misschien een jaar of elf, op blote voeten, een totaal versleten en uitgerafeld broekje aan, zielig en miserabel. De hele dag stond hij daar aan het grote houten wiel te draaien en pikte de touwtjes aan de haken vast. En dat, slecht gevoed, in een stoffige en hete atmosfeer. Neen, het valt niet te verbazen dat het aan t.b.c. lijdende aantal jongeren groot is in dat zonnige en hete land!
Mannen waren bezig, onder de wijdgeplante olijfbomen langs de hoofdweg van Murcia naar de Zuidkust, het koren te maaien en we hoorden hen oorspronkelijke Spaanse liederen

zingen. Terwijl ze zongen, sloegen ze de ouderwetse sikkel, die hier misschien wel vijftien eeuwen in gebruik is, door het rijpe koren. Witte doeken op het hoofd en rode sjerpen om het middel, een tafreel uit een tijd die we reeds lang voorbij waanden. Maar echt Spaans, zoals het ezeltje, dat bedolven was onder korenschoven en met zijn last langs de smalle bergpaadjes voortstjokte. Precies een partij korenschoven op poten, want van kop, lichaam en staart van het kleine lastdier was niets te zien. Alléén aan de poten was het te zien, dat we hier met één van de twee millioen ezels te doen hadden, die Spanje rijk is.

Achter hem liep het Spaanse boertje, slecht gekleed, tanig en bruin, gerimpeld gelaat, de grote stok in de hand en de hoed met de brede rand op het hoofd. Pover, maar vriendelijk, gastvrij, zelfbewust en trots. Hij kon lezen noch schrijven, maar in zijn hart wist hij wat waardigheid was. We maakten een praatje met hem, waarbij hij vertelde dat hij een halve hectare met citroenen had, waarvan hij en zijn gezin moesten leven. Breed had hij het niet, maar klagen deed hij niet. Hij droeg zijn lot zonder morren, maar met het verlangen dat het beter zou worden! Toen we afscheid namen, snelde hij zijn boomgaard in en even later kwam hij terug met beide handen vol citroenen en de zakken van zijn broek en jasje puilden uit, zó vol als hij ze met deze vruchten had gestopt. Ze waren voor de vreemdelingen, die een bezoek aan zijn land brachten. Hij overhandigde ze ons met een beminnelijke glimlach en toen hij zag dat wij ze accepteerden was hij gelukkig en zijn „adios" ten afscheid klonk blij.

Een merkwaardig gewas, waarvan vele duizenden hectaren voorkomen, is de Ceratonia siliqua of de St Jansbroodboom. Gemakshalve noemden wij hem maar „Snijbonenboom", omdat de grote, lange scheden op een afstand niet van onze snijbonen te onderscheiden zijn. Don Fransisco vertelde ons er van. De vruchten zijn eetbaar en worden door de armen wel gegeten, maar ook als paardenvoer gebruikt en voor de bereiding van suiker en een soort honing. Ten Zuiden van Valencia raakten we in een uitgebreid sawahgebied verzeild. Daar wordt rijst verbouwd op een oppervlakte van circa 25.000 hectare. Dat is precies de helft van het totaal in Spanje. Gemoedelijke Spanjaarden, die wel van een praatje hielden, vertelden ons, terwijl ze dikke sigaren paften en de ezeltjes de sleeën met jonge rijstplantjes de sawahs insleepten, over deze teelt. Spanje voerde verleden jaar 25.000 ton rijst naar Japan en Indië uit! Toen we bij onze auto kwamen, stond een grote gardia civil (politieagent) op de treeplank. „Wat wenst U?" vroegen we hem. 't Is hier onveilig gebied, ik zal U vergezellen," zei hij. We geloofden er niets van, maar het moest dan maar. Hij moest vijf kilometer verder zijn bij een post en had kennelijk geen lust te voet die lange en stoffige weg af te leggen! In de omstreken van Motril, in de buurt van Malaga, zagen we het suikerriet verbouwen en de bananenplantages. Het was gevaarlijk op de weg door de lange rijen van ezels, met het suikerriet op hun rug. Soms staken ze dwars over de weg naar de fabrieken. In enkele gevallen ziet men de runderen als trekdier gebruikt. Dat is voor de zware vrachten met stenen en altijd vindt ge de vrolijk zingende Spanjaard ernaast, altijd op z'n gemak. En in de dorpen met hun witte huizen, in de blakerende zon, gaat de waterkoopman met zijn bruine kruiken, roepend tot in de deuren de vrouwen verschijnen om water te kopen.

Ik heb u nog niets verteld en ik moet eindigen. Ik zou u graag nog verhalen over Spanje met zijn stof en brandende zon, over palmen en een hard blauwe hemel, het leven van de vissers in de havenplaatsjes, de kolonisatie in de buurt van Sevilla, de prachtige Moorse tuinen van het Alhambra te Granada, de vriendelijke patio's vol bloemen en planten in Cordoba en natuurlijk van de Spaanse wijn, die geperst wordt uit druiven, die bij millioenen op de hoogvlakten groeien en over nog zo héél veel meer dat dit wondere land boeiend en rijk maakt, ondanks zijn schrille tegenstellingen van laag t hoog, van arm tot rijk. Alleen de sinaasappelen en citroene die zijn er goedkoop!

1. *Lange dagen op de touwbaan*
2. *De Ezel sjouwt de mest naar de tuin*
3. *Bij uitzondering worden zware koeien voor trekdieren gebruikt*
4. *De waterventer in het Zuiden*

WANNEER HET

Edelhert

ZIJN BRONSTROEP DOET HOREN

Door herten „geveegde" boom veroorzaakt door het schuren van het gewei

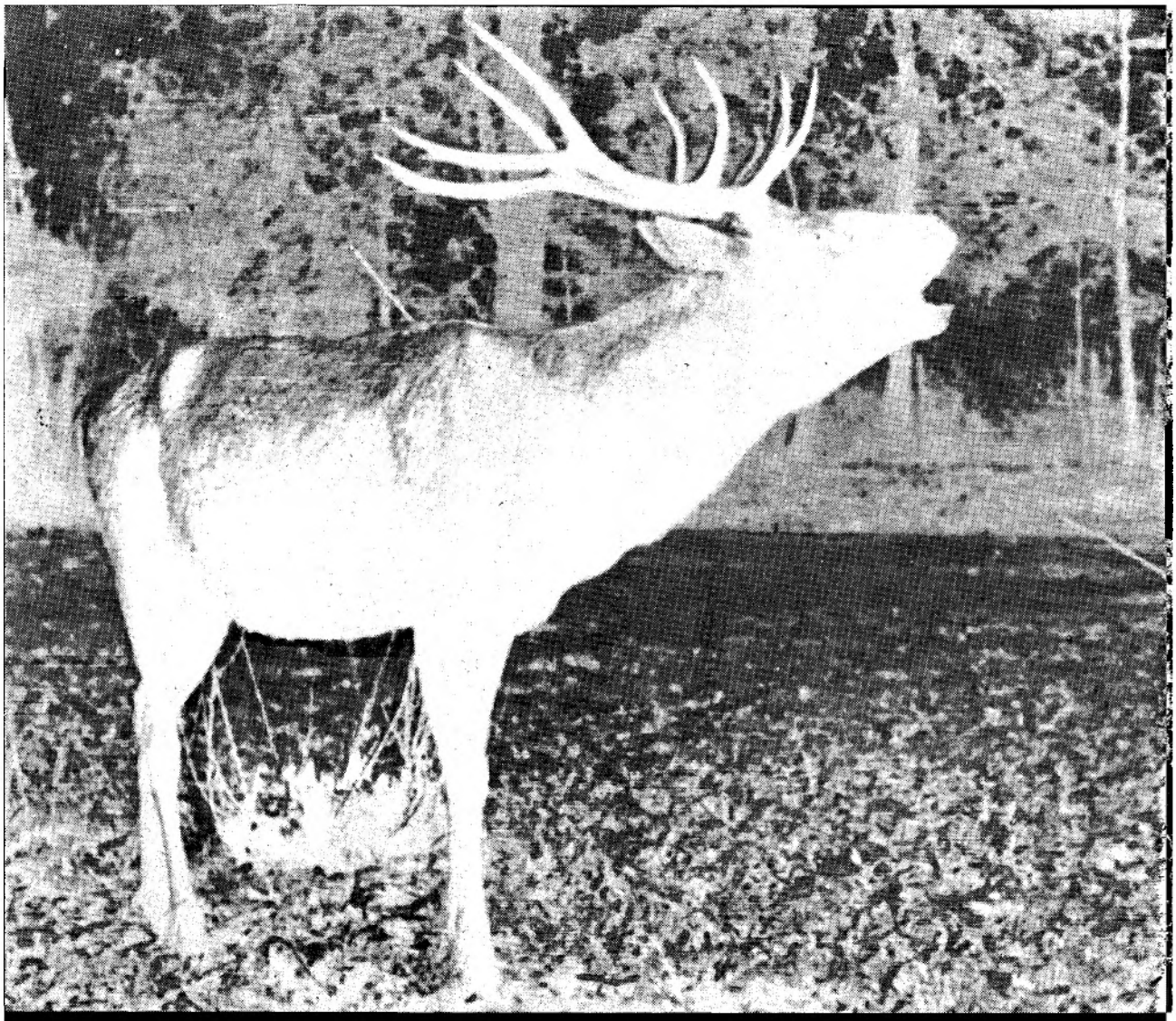
U hebt wel gelezen in de dagbladen? Een groot gedeelte van het Nationale Wildpark „De Hooge Veluwe", wordt vanaf half September tot half October voor het publiek gesloten! De bronsttijd is daar, het edelhert roept!

We zijn met de jachtopziener dat gedeelte binnengegaan en onder zijn deskundige leiding hebben we op edelwild gespeurd, uren lang. De zon staat reeds laag boven de vliegdennen als we de eerste roep horen, ver weg. Uren hebben we gelopen, steeds luisterend, altijd in spanning tot we achter een heuvel opklimmend, het eerste wild zien liggen, dicht tegen een zware vliegden, rustig als uit steen gehouwen. Voorzichtig schuiven we achter de jachtschut omhoog, het hoofd éven boven de rand van de glooiing.

Hij reikt ons zijn kijker toe, éven maar dat beweeg.... dan richt zich de hertekop op, spiedend naar onze richting. Langdurige stilte heerst er tot.... langzaam het edele dier oprijst en strak in onze richting blijft staren. Het heeft onraad bespeurd op zó verre afstand. Langzaam loopt het op de ranke poten vooruit en plots, als uit de grond gerezen, snellen hem een tiental dieren na.... het bos in. Nóg hebben we het burlen niet gehoord, maar die imposante houding van dit dier heeft ons gegrepen. Deze machtige vlakte, de donkere schaduw der dennen die het geheim van hertenleven in zich verborgen houden, laten ons uit hun greep niet meer los. Voorzichtig, tégen de wind in, wandelen we voort, het kraken van elk takje vermijdend en in een grote boog trachten we het bos te naderen. Een paar Vlaamse Gaaien schreeuwen boven ons als willen ze het edelwild waarschuwen voor onze komst. Boven ons staat een Valk in de lucht en kringt boven zijn prooi en als hij wegschiet recht op de aarde af, zijn we dicht aan de open vlakte gekomen waarover een troep moefflons met een vaartje naar de bosrand schiet. Stil blijven we staan kijken tegen een boomstam geleund om het laveien te zien. Dan opééns.... daar is de eerste bronstroep.... hoor! Ginds gaan een drietal reeën en langs de zoom van een dennenbosje loopt statig een zesender, het machtige ge-

Het reewild behoort tot de fraaiste verschijningen in het cultuurgedeelte van het Nationale Park

Door de bossen klinkt de bronstroep van het edelhert

wei als een vorstelijke kroon op de edele kop. De zeender staat stil en nauwelijks is de roep uit de verte verklonken of.... zijn antwoord davert over de vlakte, waarbij de diepe stilte van de herfstavond doorbroken wordt.

Wéér sluipen we voort naar een andere heuvel en als een marmeren beeld staat daar op een heuvelkam de imposante hertebok met de neus in de wind. Minuten lang kunnen we van dit schouwspel genieten, de late avondzon, die speels tussen de stammen glijdt, in de rug. Wie van dit schouwspel wil genieten, moet zich lange tijd kunnen stil houden, want schuw als dit edelwild is, zijn ze bij het minste beweeg of geluid, zelfs op verre afstand opmerkzaam gemaakt. Maar juist in dit speuren, dit benaderen van het wild, niet om het te schieten, maar eenvoudig om te genieten van hun doen en laten, maakt een tocht door de wijdse stilte van een zo machtig en groots landschap, waar de stilte als tastbaar is, zo buitengewoon aantrekkelijk.

We zijn dankbaar voor die uren in de namiddag, waarop we de zon over het blinkende zand hebben zien flitsen en het roodwild in de vrijheid konden nagaan in hu doen en laten. Dat we ons oor mochten te luister legge aan het concert van roepende en antwoordende hert bokken, die de natuurdriften hun vrije loop lieten gaan in een omgeving waarop ons land trots mag zijn. Het nú de tijd weer, dat de jachtschuts dubbel waakzaa zijn en zij op hun inspectietochten meer dan eens de i ééngestrengelde geweien van strijdende herten moete loszagen en helaas, soms ook het door zijn tegenstand verslagen dier op het eenzame bospad vinden, waar h zijn leven liet in zijn drang naar het leiderschap ov het roedel.

De zon is onder gegaan als we de weg terug onderneme waar ergens op een verlaten bospad de auto staat. W dwalen over deze imposante vlakte met spookachtig wakels en vliegdennen links, rechts, vóór- en achteruit als we in de verte de roep van een nachtuil horen, di nu het burlconcert is verstomd, zijn tijd meent gekom te zijn om de nachtelijke stilte te verstoren met zijn roep Het wordt herfst! Door de bossen op „De Hooge Veluwe klinkt de bronstroep van het edelhert!

EEN ZOMERTRIP DOOR

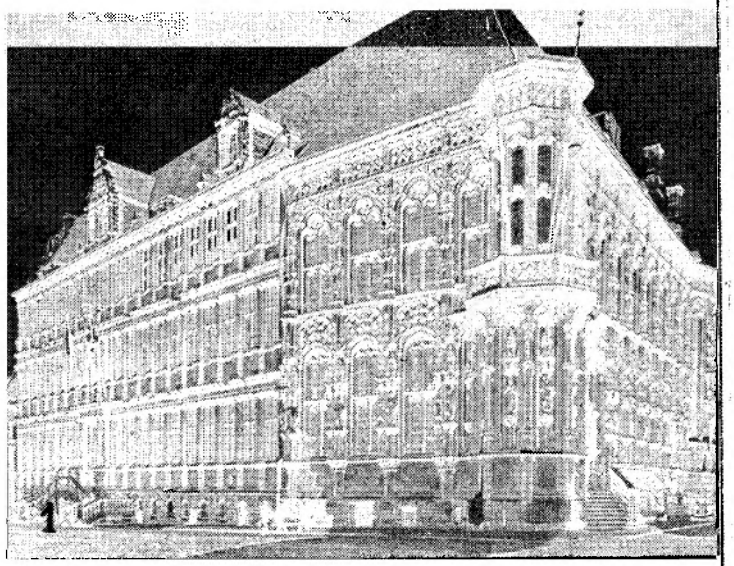
West-Vlaanderen

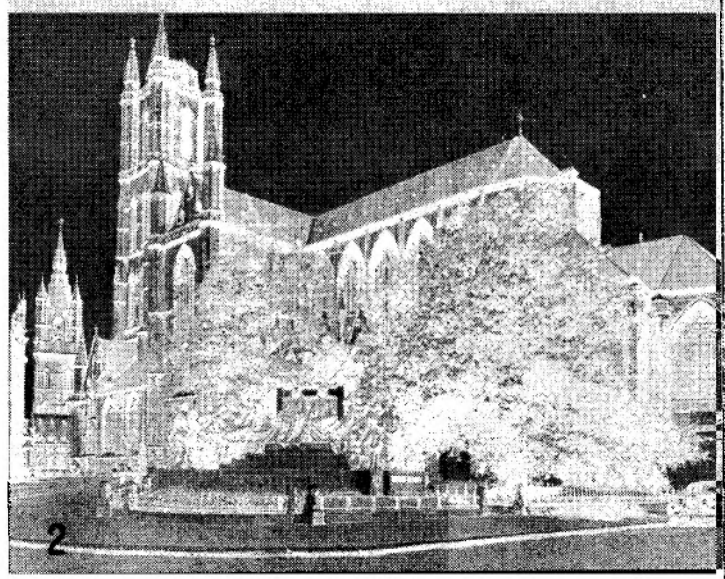
LAND VAN DATHEEN

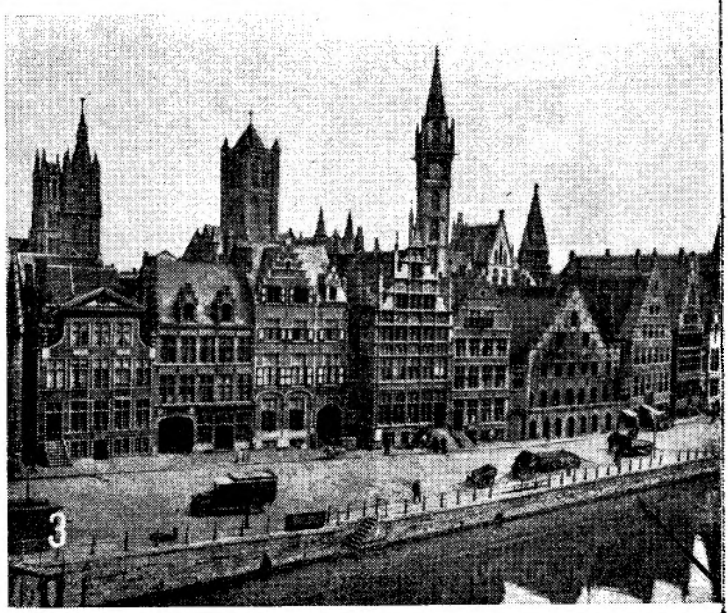
Om het natuurschoon behoef je West-Vlaanderen niet rond te reizen! Het is er kaal en vlak — een kustland. Maar het oud-stadsschoon vind je er overdadig en elke gevel is daar een boek! Ge moet er de historie van kennen om ze te kunnen lezen en zien. Denkt er de auto's even weg en verbeeldt u voor een wijle dat krakende huifkarren langs de straten gaan en ge hoort er het klappen van de zweep en de roep van de 16e eeuwse voerman. Paterkens en nonnekens behoeft ge u niet voor de geest te halen, die zijn er nu nog in overvloed, maar ge kunt ze toch niet missen wilt ge u in de oude tijden vermeien.

Wie uit Gereformeerd beginsel leeft en zo Gent wil bezoeken, kan er genieten als hij opziet naar de machtige contouren van de oude St Baefs. Die St Baefs, waar de 28ste September 1578 — zo kunt ge lezen in de Gentse kronieken — de Kerke van St Baefs voor de eerste mael naer de Beeldstormerye geopent wierd, om nu de Gereformeerden hunnen dienst in dezelve te oeffenen. Petrus Dathenus den eersten die er predikte met grooten toeloop van volk, zoo voor als naer middag, waer toe met een kleyn kloxken het teeken gegeven wierdt, en naer het sermoen heeft hij op de kettersche maniere zes kinderen gedoopt! Die oude St Baefs vanwaaruit de galmgaten, klokketonen over de Gentse daken sprankelen.... hóór, het is als of dat „kloxken" luidt! Helaas, de altaarkaarsen spreiden er hun zacht licht over voortgezet bijgeloof.... arm land. Maar van hier uit is toch de stroom opwaarts gestuwd naar het Noorden, waar de zegen van Datheens arbeid stand hield.

Die oude, prachtige gevels, ze staan daar nog te pronken in het gouden zonlicht, alsof de tijd hier heeft stilgestaan.... zeg, achter wélke van die ramen werd in die dagen de „verboden lectuur" gelezen? Ai zeg, in welk van die koopmanshuizen lag de Bijbel verstopt voor spiedende ogen? Achter wélke van die gekleurde luikjes ging het gebed op tot God almachtig om hulp en bijstand? Uit welk van deze moest de tocht aanvaard naar de kelders onder het Raadhuis? Waar werden de hete tranen geschreid om de vader, die in roomse beulshanden viel? Door welke poort ging men ter stede uit om honger en dorst te stillen aan de bron van Gods

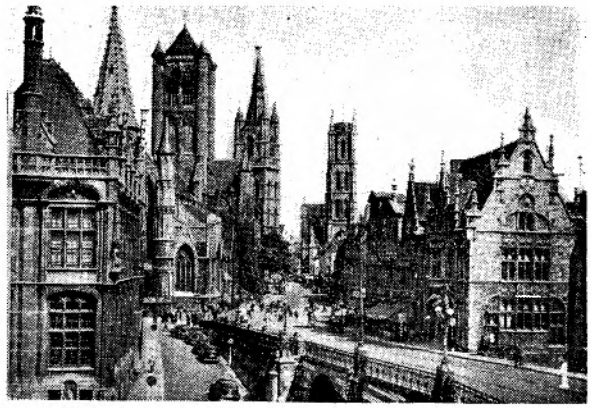

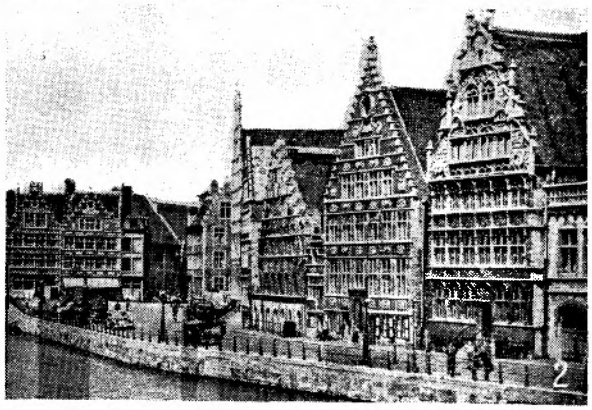
1. Het eeuwenoude Stadhuis.
2. De St. Baefs, waar Petrus Datheen de „reine leer" verkondigde
3. Nog ééns langs de oude gevels ..... avondlicht sprenkelt goud. druppels langs de kozijnen....

Woord, dat buiten in het veld verkondigd werd. Gent, stad waar de stenen spreken!
Massief staat daar het Raadhuis! Pronkjuweel van bouwkunst. We treden de grote hal binnen en kijken naar de kleuren op de wapens langs de wanden.... Hertoghe Kaerle van Bourgongnen 1477, Kayser Maximiliaan van Oostenrycke 1519, Konynck Philips 1505.... we lezen en dan staan we stil voor een gedenkplaats van zandsteen, waarin blauwe letters zijn gegrift: 8e November 1576. Pacificatie van Gent.

Keizer Karel's en Alva's bloedplakkaten geschorst.

Het staat er! En wéér zien we als in gedachten de statige optocht van Petrus Datheen en zijn stoere volgelingen door de straten van Gent gaan.... tegenover de Prins! We horen zijn stem als die van een herder, waarschuwen tegen dit „heilloos en goddeloos" voorstel echoën tegen de gevels van dit schone bouwwerk. Ja, hier in Gent was het, dat men in die tijd van geen enkele concessie in het stuk der religie wilde weten. Hier botsten twee wereldbeschouwingen tegen elkander: het politiek (Oranje) en het kerkelijk (Datheen) belang!
We zien naar een oude kaart uit de dagen van de Unie van Atrecht. We zien wat gescheiden werd. Maar we zien ook wat onze onderwijzer ons altijd, ter goeder trouw, verkeerd heeft voorgehouden alsof de grenzen der scheiding tussen de aangeslotenen bij de Unie van Atrecht en die van Utrecht langs de lijn Antwerpen-Maastricht gelopen zou hebben. Dat is mis gezien. Die kaart toonde het duidelijk, die lijn liep onder Gent door, zodat ook Gent én Brugge behoorden tot de Unie van Utrecht. In schoolboeken staat dit meestal onjuist aangegeven!
Dat Gent was mét ons Noordelijken verbonden in dezelfde strijd! Dat verschil lag allereerst aan het wantrouwen van Philips II en omdat de Spanjaarden tegen de rivieren stootten. We gaan de Kleine Vismarkt langs en staan aan de voet van *'s Gravensteen,* een machtig kasteel, dat op de fundamenten van een klein kasteel werd opgebouwd door de Graaf van Vlaanderen, Philips van den Elzas. Dat was in 1180. Het is gebouwd naar het model van de Syrische kastelen, die de graaf tijdens zijn kruistocht naar het Heilige Land heeft gezien. En al wilden de Prinsen en gezanten in later tijd liever afstappen bij de uitstekende keukens van de abdij van St Baefs, St Pieter of der Bijloke, vergaderingen van gewicht werden hier toch gehouden.
Waarschijnlijk is het, dat ook hier het verraad van Hembyze, lange tijd de vriend van Datheen, gepleegd is, en de stad in 1584 aan de troepen van Parma ten offer viel. Datheen is toen heengegaan, bitter in deze verrader teleurgesteld.
We hebben de transen omwandeld en van de prachtige stadsgezichten genoten, De riviertjes Leie en Lieve kronkelen tussen de geveltjes door, diep beneden ons omgeven ze de sterkte. Dieper dalen we af, langs wenteltrappen en door zalen, waar de schouw nog gereed is tot branden als de Magistraat met de politieke Heren van Philips of Oranje confereren, maar als we de kamer binnengaan waar de ijzeren en houten martelwerktuigen nog getuigen van de dagen van Inquisitie en Bloedraad, staan we stil en peinzen. Het verleden léeft weer. Gedurende vier eeuwen, vooral ten tijde der onderdrukking der protestanten (16e eeuw) en van de hekserij (17e eeuw), weerklonken binnen de oude muren alleen klachten van gevangenen en gepijnigden. We zullen u een beschrijving besparen van wat we daar zagen van duimschroef tot de bijl van de beul toe.

1. *Gent, stad van zingende torens en klokken. Achterste toren is de St. Baefs.*
2. *Wier gevels als ragfijn kantwerk oplichten boven rimpelend grachtwater.*
3. *'s Gravensteen, waar de inquisitie resideerde.*

Dit kasteel heeft een oude, lange geschiedenis, maar wij horen naar het gekerm van Gods gunstgenoten.. diep beneden uit vunzige kelders klinkt het weer op, maar we weten het, 's Heeren ogen hebben gezien, Zijn oren hebben gehoord! We zien nog even in de „Onderzoekingskelder" rond en staren naar de plaats waar de inquisiteur van het geloof als onderzoekingsrechter inzake ketterijen moet gezeten hebben.... de Pijnkelder, een uitgestrekte krocht, koud en duister zelfs midden in de zomer! We zien „De Donkere Put" met een tongewelf overhuifd. Men daalt er in bij middel van een ladder of een mand aan een koord bevestigd. Door een Z-vormige buis voert men lucht aan. De muren zijn gemiddeld 2 me-

ter dik en de Put ligt 3.30 m lager dan de kelders van het kasteel, ontvluchten was onmogelijk.
Volkomen duisternis, ononderbroken stilte en volstrekte afzondering was het deel der gevangenen, óók van die onderwijzer van St-Martens-Laathem, die er in 1650 ingeworpen werd omdat.... hij de Hervormde leer bij zijn leerlingen gepropageerd had! Gent! Stad van smarten en tranen! Langzaam klimmen we hoger tot we door de grote poort dit eeuwenoude bouwwerk verlaten.
Ergens klingelt een klokje! Het is zes uur! Dan zetten we de motor aan en rijden nogmaals door Gent naar het Westen.... Brugge tegemoet!
Langs het marktplein, waar een zo volmaakt Middeleeuws décor ons treft, gaan we nog ééns langs de oude gevels.... avondlicht sprenkelt gouddruppels langs de kozijnen. Wat moet deze stad rijk geweest zijn om zich deze gebouwen te kunnen veroorloven. Maar het méést waardevolle bezit is haar ontgaan!
Aan de *Brabantdam* zien we de „Nederlands Hervormde Kerk" staan, waar *Ds Van Stipriaan Luiscius* voorganger is. Een nis boven de deuren toont nog de plaats waar eens een heiligenbeeld haar plaats had.... de enige kerk die nog vaag herinnert aan de gulden, doch benauwde dagen van Datheen. Dagen van strijd en verzet om 's Heeren wil! We laten Gent achter ons.... Brugge wacht!

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

Ja, ja! zei de tweede. Ze zijn goed bewaard. Vandaag de jongen en morgen of overmorgen de oude, dan zijn wij die verraders kwijt. Pakken wij ze niet, dan hangen wij zelf binnenkort aan de strop en wij zullen de opstand niet beleven. Wat jammer, dat we nu geen hogepriester hebben, die Annas heet. Die wist raad met dat volk, toen Festus op reis was. Ik zie ze nog in elkander krimpen, die Nazareners. Het is jammer, dat Annas werd afgezet en dat zijn opvolger Jezus, de zoon van Dammaï, nog medelijden had met dat volk. Ze doen toch niemand kwaad, zei hij altijd. Maar je ziet het aan Ruben, het zijn verraders.
Het gesprek was hiermede ten einde. Andere kameraden kwamen naar binnen en eindelijk verscheen ook Eleazar, de hoofdman.
Morgen zou de tempel veroverd worden. Misschien zou het gemakkelijk gaan, want de vredespartij rekende er niet op, dat dit ooit gebeuren zou.
Zou het volk zijn hogepriester en zijn priesters met één slag aan kant kunnen zetten?
Het was haast onmogelijk en toch zou het geschieden. Zadok en zijn vrienden zouden daarbij in het voorste gelid staan.
En als dan de tempel veroverd was, zouden de Romeinen geweerd worden en geen offers mogen brengen.
Tot laat in de nacht bleven de vergaderden bijeen.
Heb je ze gevat? vroeg de eerste.
Niemand dacht echter aan de knaapjes, die in een donker hol in een tweede gang waren opgesloten. Zij leden honger en dorst en zij dachten er aan, hoe ongerust hun vader zou wezen.
Hoe jong zij waren, zij moesten al lijden om de zaak van den Verlosser, Die Zelf, niet ver van daar, ook zo bitter geleden had.
De ganse avond werden zij door Judas bewaakt, maar toen het tijd werd, dat de vergadering zou worden gehouden, werden zij in een donkere gang gebracht, die ver van de gewone plaats der bijeenkomsten verwijderd lag.
Sidderend krompen de kinderen ineen, toen zij de stemmen der vergadering heel zwakjes van verre hoorden, doch aan de toon konden zij bemerken, dat woede en hartstocht overheersten. Ook vingen zij eenmaal duidelijk de naam van hun vader op. Nergens viel een lichtstraaltje door een spleet of een kier. Trachtten zij links- of rechts, voor- of achteruit enige stappen te doen, dan versperden grote klompen steen, blijkbaar afgebrokkeld van muren, de weg.
Boven hun hoofd klonk een zacht geritsel, niet ongelijk aan het klokkend geluid van waterdroppels, die door een opening dringen. Dat was alles! Wat hadden die woeste mannen toch met hen voor? Welk kwaad hadden zij gedaan?
De arme kinderen begrepen het niet. Zij hadden gespeeld als al de andere kinderen en niemand hadden zij overlast aangedaan.
Ook vader Ruben werd gehaat. Dat hadden de kleuters al vaak opgemerkt. En in die haat gingen de mannen van Eleazar het verst, want bij de aanzienlijken bevonden zich nog mensen, die zich wel afkerig hielden, maar die toch niet aanspoorden tot daden van geweld.
Eindelijk, toen het ongeveer middernacht was, gingen de oproerigen weer heen. Eén voor één en ieder langs een andere weg, opdat niemand iets zou zien of raden.
Toen werd het stil. Ook in de onderaardse gevangenis van Juda en Salomon, omdat de broertjes naast elkander in slaap waren gezonken, zittend op een steun en leunend tegen een muur, die vochtig was.
Toen de morgen kwam, was Juda, de oudste, de eerste die ontwaakte.
De honger begon te nijpen en de dorst werd onuitstaanbaar, ook bij Salomon. Zouden die mannen hen laten verhongeren? Voor de dorst konden zij nog enige lafenis vinden, toen zij hun tong bewogen langs de muur, waarlangs op enkele plaatsen heel dunne straaltjes water sijpelden. Maar wie zou hen voeden?
De stilte werd pijnlijk. Ieder uur kroop langzaam voorbij en de kinderen konden onmogelijk meer weten, of het daar buiten nacht of dag was, want hier bleef het altijd gelijk.
Een dikke duisternis, waarin het onmogelijk was een hand voor de ogen te zien. Toch konden de kinderen niet onbeweeglijk blijven zitten. De jongste brak het eerst in tranen los, maar het zou aandoenlijk zijn geweest om te zien hoe de kleine Juda zijn

---

Foto OMSLAG:

Als dit nummer op uw tafel ligt, is de herfst officieel begonnen. 23 September is de steeds weerkerende datum die ons onherroepelijk scheidt van de zomer. De tijd komt weer aan, dat vader met z'n jongen de kostbare beukennootjes bijeen veegt, die een welkome bijverdienste opleveren. De tijd als de mistnevels tussen de bomen blijven hangen en bij het licht van zonnestralen een zilveren sluier vormen, de tijd van bladverkleuringen die weemoedig stemmen, maar ook het hart van de natuurliefhebber in verrukking brengen, maar ook de tijd dat in de wijde stilte van het bos de bronsttijd weer daar is en in de verte het edelhert zijn bronstroep doet horen als een machtig praeludium van de aannaderende stormtijd! Daarom déze foto, als een inleiding op het artikel over Herten in de bronsttijd, dat U in dit nummer vinden kunt!

broertje terstond trachtte te vertroosten. Hem stonden de lessen, die vader hem meer dan eens gegeven had, duidelijk voor de geest.
„Roep mij aan in de dag der benauwdheid. Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren."
Dat was ook een woord voor deze toestand, meenden zij. En meteen bogen zij daar in de diepte hunne knietjes. En de Heere, Die hoog boven lucht en wolken troont, hoorde dat gebed en zou helpen.
Juda en Salomon stonden op. Zij zouden, hoe moeilijk het ook gaan zou, een uitweg trachten te vinden. En indien die er niet was, zouden zij al blijde zijn bij het ontwaren van één straaltje licht. Struikelend en vallend, kruipend of lopend, gingen zij langs de muur. Versperde een andere muur de weg, dan veranderden zij van richting. Doch op het laatst werd hun geduld beloond.
Hoog boven hun hoofd wierp het daglicht een flauw nevelachtig straaltje tussen twee stenen door naar beneden, omdat de kalkvoegen hadden losgelaten. Daar stonden de broertjes, het gelaat omhoog. Heel zwakjes tekende het licht zich af op hun tere gelaatstrekken en hoe bleek zag hun gelaat er nu uit. Maar de hoop herleefde in de harten. Wat zouden zij doen? Als zij eens luide schreeuwden? Zij deden het, meer dan eens. Maar niemand hoorde hen. Wie zou in die vreemde omgeving nog vertoeven? En zo er al iemand was, dan was het nog de vraag, of die kinderstemmen kracht genoeg hadden om naar buiten door te dringen.

Wim en zijn nieuwe fiets

Toen kleine Wim jarig was, kreeg hij van Vader en Moeder een nieuwe fiets. Niet een hele grote, hoor, want daar was Wim nog wel wat te klein voor. Maar, weet je, een met drie wielen. En op het stuur zat, heus waar, een echte bel. Wim sprong om de tafel van pleizier en zoende Vader en Moeder, dat het klapte. Zo blij was hij met z'n fiets. Hij wou er wel zó op wegrijden. Maar dat was mis hoor! Zijn voeten gleden telkens van de trappers af en het stuur deed zo raar. Dat viel Wim erg tegen; hij dacht dat fietsen zo maar ging. Toch duurde het niet lang of hij kon het. Netjes fietste hij om de tafel en stoelen heen, zonder ze aan te raken. Dat vond Moe heel mooi, ze zei: „Jij zult later een flinke fietser worden." Op een keer mocht Wim buiten fietsen op de steentjes langs de huizen. Hij was heel lief geweest en nu dacht Moeder: Och, laat hem maar even. „Niet op de rijweg hoor," zei Moe. „Altijd langs de kant blijven." „Ja Moe," zei Wim.
Daar ging hij. Een paar kindertjes uit de buurt kwamen al gauw aanlopen. Ze keken naar Wim z'n fiets en zeiden: „Wat heb jij een mooie fiets, Wim!" Wat was die Wim trots. Hij trapte en stuurde en het ging prachtig. Moeder keek hem een heel eind na. Toen ging ze naar binnen.

Een hele poos had Wim zo gereden. Heen en terug, heen en terug. Maar dat begon hem toch een beetje te vervelen. Hij dacht: „Zou ik eens op de weg gaan fietsen?" Het mocht niet van Moeder. „Och, even maar!", dacht Wim. Ja hoor, hij doet het. Wat ging het fijn. Hij leek nu heus een grote fietser. Wim genoot. En hij was helemaal vergeten, wat hij aan Moeder beloofd had. Toet-toet! Toet-toet! Wat schrok die Wim erg! Hij wou gauw wegfietsen, maar o.... hij kon niet meer. Hij kon niet meer trappen en niet meer sturen. Toet-toet! Toet-toet! De auto kwam al dichter bij. Hij werd steeds groter. De twee lampen voor aan de auto waren net twee grote ogen, die heel boos keken. Wim begon te huilen. Nog eens: Toet-toet, toeter-de-toet! Ga je weg, kleine fietser, of ik rijd over je heen. Wat keken die ogen van de auto boos! Nu was de auto héél dicht bij. O, wat zou er nu gebeuren? „Moeder! Moeder!" gilt Wim. Toen werd hij opeens weggerukt met zijn fiets en.. de auto reed voorbij. Moeder was net op tijd gekomen! Wim werd van zijn fiets gelicht en in de kamer op een stoel gezet. Door zijn tranen heen zag hij, dat Moeder ook huilde. Ja, nu wist hij wel, dat hij Moes groot verdriet had aangedaan. Maar nu was het te laat. Bijna was de auto over hem heen gegaan en dan had hij Moes nooit meer gezien, En wat dan? „Wist Wimmie niet meer, wat hij beloofd had?" vroeg Moes. Wim is nu een heel klein, verlegen jongetie. Hij durft Moes niet eens aan te kijken. Dan, met een huilend stemmetje, zegt hij: „'k Zal 't nooit meer doen, Moes." Dan geeft Moes Wim een zoen. Ze vindt het fijn, dat Wim er spijt van heft. Maar toch mag Wim voor straf in twee dagen niet fietsen.

TANTE BETSY

BRIEFJES BEANTWOORD

Lize Pijl. Wat wonen die mensen daar aardig op zo'n schip, hé? Zou je er altijd wel willen wonen? Op het water is het heerlijk, maar ook wel gevaarlijk. Je moet steeds erg voorzichtig zijn. Over dat „zien" gesproken, dat komt nog een keer in orde, hoor! Dat beloof ik je! Je brief was buitengewoon interessant! Je hebt zodoende een prettige vacantie gehad, niet waar?!
Cor van Rijswijk. Ja, als je naar de U.L.O. gaat moet je zeker een actetas hebben, want anders weet je al de geleerdheid niet te bergen. Nu maar goed je best doen, om de wijsheid in je hoofd te krijgen. Als je op de lagere school een goed rapport had, is de verwachting er, dat het straks ook goed zal zijn. Of het echter zo zijn zal, zal de tijd leren. Je vertelt het me maar eens!
Ada en Truus de Ruiter. Of ik het druk heb met de brieven? Nou, en of! Was het prettig bij Oma en hoe vond je het in de dierentuin? Wat is Corrie een leuk zwartkopje, hè? Je hebt haar keurig getekend! Natuurlijk heb ik ook op z'n tijd vacantie! Stel je voor: Oom Ben geen vacantie!
Miep de Ruiter. Wel gefeliciteerd met je diploma! Dat je er maar veel pleizier van hebben mag! Ik vind een museum ook wel aardig! Het komt vooral op kijken aan. Het is heel leerzaam. Fijn, dat de jongens zo graag met Vader meegingen in de vacantie op z'n bodetochten. Ze leren het vast voor later! Allemaal gegroet!
Agatha Remijn. Dat was een prachtig uitstapje naar Arnhem. Het park Sonsbeek is erg mooi, vooral de waterval en het hertenkamp. Is je oom onderwijzer te B.? Die ken ik wel! Die nieuwe Psalm was niet zo moeilijk, want die kon je al spoedig vinden in de inhoud, als je maar een boekje had. Of heb je dat ook niet? Ik zal voortaan beter oppassen, hoor!
Leny Snijder. Een gezellige brief met een aardige foto, waarvoor mijn dank. Zo mag ik het horen: „Vacantie vind ik reusachtig fijn, maar het moet niet te lang duren!" Inderdaad! Weer naar school en ijverig studeren geeft ook nog meerdere voldoening! Natuurlijk mogen mijn nichten en neven eigengemaakte raadsels insturen. Als ze mij geschikt toelijken worden ze geplaatst.
Franny Schaddelee. Hoe gaat het nu, nadat je amandelen gepeld zijn? Merk je er nu niets meer van? Prachtig, dat je zo'n goed rapport had met allemaal zevens en achten. Ja, dat begrijp ik, dat het te ver is om 's Zondags naar de kerk te gaan. Gelukkig, dat Pa zelf nog preekleest. Ik ben getrouwd en heb ook lieve kinderen. Ben je tevreden?
Juultje en Wim Schouten. Dat was een aardig idee van meester om panorama Mesdag en de Gevangenpoort in Den Haag te gaan bezichtigen met jullie. En zijn jullie allemaal overgegaan? Knap, hoor! Doe je Willie de groeten? Jammer, dat je je beide Opa's moest missen, maar ze mochten toch een gezegende ouderdom bereiken.
Lia Slabbekoorn. Was het schoolreisje naar Amsterdam gezellig? Om vijf uur weg en om kwart voor tien op de plaats van bestemming, dat was een hele rit. Toen (om 5 uur!) was ik nog niet wakker! Schiphol-Vondelpark-Rondvaart! Ja, dat heb ik ook wel eens gezien. Het Bijbels Museum was ook mooi, hé? En toen nog de speeltuin te Rijswijk en daar gingen jullie weer op huis aan. Half elf! Kinderbedtijd ! ? ? Een fijne dag!
Johannes Chr. van Schaik. Ook al zo'n prachtige brief van 4 kantjes. Een lust om te lezen! Jammer, dat er van uitgaan niet veel kwam door de regen en door ziekte. Jij wil graag boer worden, geloof ik? In dat kerkje van jullie ben ik ook wel eens geweest! In de dierentuin vond je het leuk, hé? Tot ziens zullen we maar zeggen!
Margrieta Poot. Heerlijk, dat je zus nu weer helemaal opgeknapt is. Ben je in Kerk-Avezaath geweest? En hoe smaakten de kersen? De Vader van je vriendin ken ik goed, hoor' En heeft broer Job het naar z'n zin? Dat zal

wel! Je moet hem nog maar feliciteren van mij. Allemaal hartelijk gegroet!

Grietje Riezebos. Gelukkig, dat je nu mooi vooruit gaat. Als je van Januari af ligt en er nu al weer 3 uur 's morgens en 3 uur 's avonds uit mag is dat al veel gewonnen. Het is een voorrecht als de Heere nog herstel wil verlenen, niet waar, want daar komt alles goeds vandaan! De nieuwe kerk heb ik gezien. Wat zeg je? Ga je al weer mee naar de kerk? Met de auto natuurlijk. 13 km is ook een hele afstand.

Allemaal. De rest komt de volgende maal. Ontvangt verder allen mijn hartelijke groeten. Jullie aller OOM BEN

PRIJSRAADSELS

OPMERKING VOORAF!

In **OPGAVE I-4** wordt gevraagd minstens een **tiental** namen te noemen van personen, die uitriepen: „IK HEB GEZONDIGD!". Nu is dit wel mogelijk, maar om de opgave niet al te zwaar te maken, wordt nu meegedeeld, dat het noemen van een **zestal namen voldoende** is. Wie lust heeft er meer te noemen, mag dat natuurlijk doen. Ik heb er **elf** gevonden. Mogelijk, dat er nog meer zijn. We zullen zien!

OPGAVE I-6

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

WELK BEROEP?

Een **vrouwelijk beroep** bestaat uit **11 letters.** Het werd uitgeoefend in de dagen van koning Saul.

Wanneer we de letters nummeren met de cijfers 1 t/m 11, dan is het volgende bekend:

7-3-2-6-9 is een **metaal.**

5-10-8-4 is het **tegenovergestelde van koud.**

1-11-6-9 is **één der 12 stammen Israëls.**

Bij het geheel **ook de tekst vermelden,** waar over dit beroep gesproken wordt.

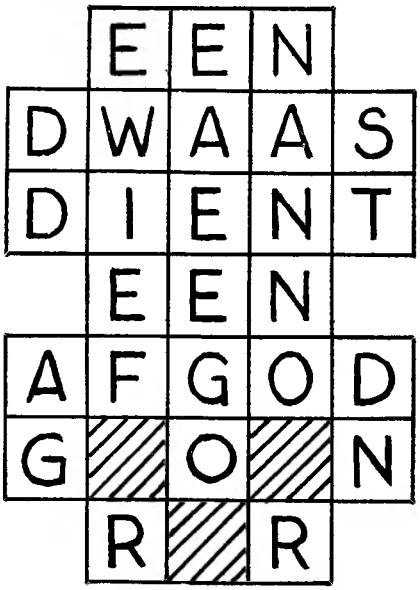
OPGAVE J-6

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

VERMANING

In onderstaande figuur staan 26 letters, welke op de juiste wijze naast elkander gelegd, een vermaning vormen, gesproken door de Apostel Paulus in zijn **eerste brief aan de Korinthiërs, hoofdstuk 10.**

Hoe luidt die vermaning?

En nu is weer de tijd van:

INZENDEN ! ! INZENDEN ! ! INZENDEN ! !

De oplossingen worden ingewacht vóór D.V. 15 October a.s.

De **groteren** zenden dus de **zes oplossingen van serie I** en de **kleineren** zenden de **zes oplossingen van serie J** in.

Zet vooral duidelijk je **naam, adres, woonplaats en de geboortedatum** onder je oplossingen. **Vergeet dat vooral niet ! ! !** Ook de **naam op de enveloppe!** Op de achterkant natuurlijk!

En vermeld tevens welke boeken je het **liefst** als prijs zou willen hebben. Je mag **drie nummers opgeven,** waarvan je er dan één krijgt, zodra je aan de beurt bent voor een prijs.

De BOEKENLIJST is als volgt:

1. Lieske + Bram Schelling.
2. Zoals Opa sprak.
3. De vrijwilliger van 1830.
4. Rondom Scheldehof.
5. In vreemde handen.
6. Het uilennest.
7. De kerk in de catacomben.
8. De oude Schoolmatres.
9. Dienende liefde.
10. Lange Michiel.
11. Bouke Bijlertsma.
12. Willy en het hertejong.
13. Het leven een wonder.
14. Het veerhuis en de Rozendonk.
15. Eén dorp en toch twee.
16. Anneke met vacantie + Gerrit van het Heidedorp.
17. Zo de ouden lazen.
18. Evert Kooistra.
19. Willem Farel (I).
20. Willem Farel (II).
21. Vogels in de natuur.
22. Het lijden der kerk in Schotland.
23. Simon Gieke (I).
24. Simon Gieke (II).
25. De trouwe Zwaab.
26. Broeder en Zuster.
27. Het geheim van de Burgemeesterswoning.
28. Mozes, de Indiaan.
29. Zo God het huis niet bouwt.
30. De geheime kamer.
31. De jonge Hugenoten.
32. Psalmboekje 6½ x 10 cm, kunstleren bandje.

De brieven worden gezonden aan het volgende adres:

PRIJSRAADSELS 10 ct

Aan OOM BEN

Raadselredacteur van

„DE KLEINE GIDS"

Postbus 2019

UTRECHT

Voor verdere inlichtingen verwijs ik naar „ONS REGLEMENT", dat voorkomt in het eerste nummer van deze jaargang.

In afwachting op de stroom van inzendingen, verblijf ik, als steeds, jullie toegenegen vriend

OOM BEN

BRIEVENBUS

De brievenbus is voor de gewone brieven gesloten.

Alleen voor het **aanmelden van nieuwelingen** bestaat altijd gelegenheid, doch **uitsluitend per briefkaart.** Door deze aanmelding wordt men automatisch lid van onze raadselkring en mag men dus nu reeds de gevonden oplossingen der laatste serie (6 opgaven) inzenden. Eerstdaags lees je je naam dan onder: **„Welkom!"**

OUDERS! EVEN OPGELET!

Tot voor kort namen we de correspondentieadressen, die ons werden opgegeven, zonder enig bezwaar op. Nu moeten we daar echter in het vervolg één voorwaarde aan verbinden en wel deze: **Meisjes schrijven aan meisjes en jongens schrijven aan jongens.** Deze bepaling moeten we maken om moeilijkheden te voorkomen! Ons blad moet een jeugdblad blijven en kan zich dan ook niet lenen voor het leggen van bijzondere contacten. We vertrouwen, dat de ouders dit ons standpunt zullen delen.

WELKOM

Gerritje Vos; Jan Snoeij; Koos Jobse; Evertje en Fennetje Bleijenberg; Corrie de Leeuw; Kees Vogelaar (II); Kods Fluit; Willem Remijn; Gerda van Vliet; Lies en Annie Procee; Lydia, Johan en Hannes v. d. Slikke; Mientje. Henk en Rinus Dekker; Marietje van Wakeren; Gerrit Kuipers; Nellie Versluis; Tinie van den Top; Dries Polinder.

AFSCHEID

Jan H. van Lagen; Arie Verhaar; Riek Aarnoudse; Marietje Flikweert; Gerrit van Deel; Plony Stolk; Anny Bart.

Correspondentie-adressen

Marry de Bree, Nieuwendijk D 208, Nw. Loosdrecht — meisje van 14 — Ger. Gem.;
Henny Zomer, Wijk 6 no. 814, Vriezenveen — meisje van 12.
Lize Pijl, Vaassenstraat 20, Den Haag — meisje van 16 tot 18.
Dick van der Wenden, Oosterhoek 189, Steenwijkerwold — jongen van 16 jaar.
Ria de Vos, Oranjestraat 221, Moerkapelle — meisje van 16 tot 18.
Krijntje Hoek, Hans v. d. Hoevenstraat 2, Katwijk aan Zee — meisje van 13 of 14.
Beppie Spies, Rijksstraatweg 255, Elst (U) — meisje van 12.
Matje van Zijverden, Oosteinderweg 125, Aalsmeer — meisje van 14.
Willy van de Kamp, Westsingel 36, Amersfoort — meisje van 16.

Z.V.

Voor wie het nog niet weet: **Z.V.** betekent **„Zieke Vriendjes of Vriendinnetjes".** Uit liefde en medeleven sturen we ze allen een mooie kaart of zo mogelijk een brief. Hier zijn hun adressen:

Nellie Kroon, Bieslandse kade 36, Delft. (Oud 21 jaar).

Wim Geuze, Nieuwe Vlissingse weg 238, Middelburg. (Oud 8 jaar).

Kees Overbeeke, „Koningin Emma"-kliniek, Meer en Bos, Heemstede. (± 14 j.).

Johannes Lambertus Scheppink, Holtentorensweg 29, Rijssen (O). (Oud 13 jaar).

Klazien de Ruiter, Gen. Pironstraat 2, Leerdam, bedankt allen hartelijk, die haar een kaart of brief stuurden, maar moet helaas opnieuw bedrust houden. Vergeet haar dus ook niet!

VERBETERING DER OPGAVEN J-3 EN J-4

In regel 11 van **OPGAVE J-3** staat een stip te veel. Er moeten dus maar vier stippen staan. Dus zó: **11. P . . . . s.**

In **OPGAVE J-4** staat het cijfer **15,** terwijl het cijfer **14** bedoeld wordt.

HELPT U ook?

Het stemt ons tot dankbaarheid, dat we weer enige bijdragen mogen verantwoorden, die bestemd zijn voor onze gratis-lezers. Ze werden bijeengebracht door: M. P., Hattem *f* 2.—; A. en C. H., Nederhemert *f* 2.—; D. in 't V., Mijnsheerenland *f* 2.—; P. G., Haamstede *f* 1.—; J. de K., Nw. Weerdinge *f* 1.90; Fam. K., Wemeldinge *f* 1.—; C. J. B., Leiden *f* 2.—; T. v. d. B., Kootwijkerbroek *f* 2.—; A. H., Den Bommel *f* 2.—. **Totaal dus *f* 15.90.**

Een mooi bedrag, waar 8 lezers(essen) weer een half jaar mee geholpen zijn.

Eén der inzenders schrijft: **„We mogen „De Kleine Gids" bij een ieder aanbevelen.**

En ook wij bevelen deze actie, die ten doel heeft ook in behoeftige gezinnen ons blad te brengen, van harte aan!

Stuur Uw bijdrage in de vorm van **postzegels** in gesloten enveloppe en schrijf op de omslag in de linkerbovenhoek: **„WIJ HELPEN!"**

U kunt natuurlijk ook gebruik maken van ons **gironummer 147759,** ten name van **Drukkerij „De Banier", te Utrecht.** Op het girostrookje zet U: **„WIJ HELPEN!"**

Laat de volgende lijst ook **UW NAAM** bevatten!

HELPT ONS HELPEN!

Voor de reeds gezonden giften zeggen we gevers en geefsters hartelijk dank.

Voor **uitdeling** op

Zondagscholen en Catechisatiën

zijn ter perse:

God en Geus

(aansluitend verhaal op Simon Gieke)

door MEVAHOR

Prijzen en leveringsvoorwaarden worden nog nader bekend gemaakt

alsmede enkele kleine boekjes

Reeds leverbaar: De Geheime Kamer of de Kinderen van de Ketter

VERDER NOG DIVERSE KINDERBOEKEN UIT VOORRAAD LEVERBAAR

N.V. DE BANIER - POSTBUS 2019 - UTRECHT

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie een extra korting!

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

De doeltreffende methode om op Uw uitgaven te bezuinigen, is het maken van Uw eigen kleding en die van Uw huisgenoten

Dit is het doel van de serie

Naaien in woord en beeld

Als eerste deel is verschenen

Het maken van de broek

(korte, lange en plusfours)

Een **mapje** met tekeningen aan de hand waarvan U elke broek geheel zelfstandig kunt maken, daar bijna iedere handeling in tekening is gebracht en van een verklarende tekst is voorzien.

Bovendien hebt U het recht om vragen te stellen over het behandelde onderwerp, die gratis worden beantwoord.

Zeer geschikt voor beginners, terwijl ook zij die reeds naaien kunnen, er nog veel belangrijke dingen uit kunnen leren.

Voor slechts *f* 2.40 kunt U dan alle broeken maken, terwijl de kosten met het maken van de eerste broek reeds zijn terugverdiend.

Maak vandaag **nog** *f* 2.40 over per postwissel aan H. van den **End**, Genemuiden, en het bestelde wordt U **omgaand** franco toegezonden.

6 Oktober 1961 - 15e Jaargang no. 8 Verschijnt tweemaal per maand

UIT DE BIJBEL

Jona

Jona, Gods knecht

II.

Drie dagen en drie nachten is Jona veilig in de buik van die vis. Wat betekent dat? Ook hierin is Jona het voorbeeldig type van de Heere Jezus, Die ook drie dagen en drie nachten in het graf was, om ten derden dage op te staan van de doden. Wat ligt in Gods Woord toch een diepe betekenis. Onderzoekt toch de Schriften, want die zijn het die van Hem getuigen, Die nodig is tot zaligheid.

Jona bad tot de Heere zijn God! Ja, *zijn* God, want dat blééf de Heere, ondanks Jona's onwilligheid! Wat bad hij daar? *„Ik was uitgestoten van voor Uw ogen!"* Uitgestoten van God. Ja, dat was Jona waard, dat had hij verdiend en.... daar zei Jona nu „Amen" op. Daarmede was hij het eens. De Heere kon Jona geen kwaad meer doen. Jona was daar *niets* voor God en God was *alles* in Jona's oog. Maar dan gaat de Heere Zich over die Jona ontfermen met een eeuwige barmhartigheid. In de buik van die vis ervaart Jona de volle rijkdom van Gods genade voor in zichzelf verloren zondaren. Hoor maar: *„Nochtans zal ik de tempel Uwer heiligheid wéder aanschouwen."* Dat mag hij er door genade onmiddellijk op laten volgen. Dát is nu genade voor de grootste der zondaren. Voor de slechtsten, de goddeloosten! Voor allen die door genade met smeking en geween mogen komen tot Hem, Die alles volbracht voor de Zijnen. Bedenkt het kinderen, buiten de Heere Jezus is géén behoudenis! Zo ervoer het Jona, zo al Gods kinderen. Vraagt de Heere maar veel, dat Hij jullie door genade de zonden wil doen bewenen.... dan: *Wie weet, God mocht Zich wenden!*

De vis zwemt inmiddels verder.... op Gods bevel. God wijst het dier de route. En zo komt Jona na drie dagen en drie nachten op de plaats waar God hem hebben wil. De vis spuwt hem uit.... op het droge. Is het geen wonder? Ja, Gods volk heeft de Almachtige God tot zijn Beschermer. Gelukkig volk!

Nu hernieuwt de Heere Zijn bevel aan Jona om naar Ninevé te gaan. Hij moet daar gaan prediken in Zijn Naam. Maar nu is Jona's hart bereid gemaakt om de weg des Heeren te gaan. Welke boodschap heeft hij dan? Dat zal de Heere hem wel zeggen. Eerst naar Ninevé! En daar gaat Jona weldra door de straten van die grote stad. Hoor, de boodschap des Heeren! *„Nog veertig dagen, dan zal Ninevé worden omgekeerd!"* Hárd klinkt die stem! Eén dagreis is Jona door de stad gegaan. Dan deze boodschap! Die grote, mooie stad, al die mannen, vrouwen én, ja ook al die kinderen, zullen uitgeroeid, omgekeerd worden! Vreselijk! Ja, vreselijk is het, als God opstaat ten oordeel! Eenmaal komt Hij om de aarde te richten.... ook ons! Hoe staat het dan met ons? Kennen we wat Jona bezat? Nog véértig dagen! Dat betekent nog.... uitstel! Neen, dat zegt Jona er niet bij, maar het oordeel komt niet direct. Over veertig dagen. Dreigend klinkt het door de straten der stad! Dreigend klinkt die stem, ook nu! Wie vreest er voor de boodschap van oordeel en gericht in déze tijd? Wie? De mannen van die stad worden niet boos op Jona, die vreemde profeet. Ze schrikken, béven, zijn ontsteld! Wie luistert er naar de waarschuwende stem van Gods knechten in déze tijd? Die heidenen wél.... ze luisteren! Er dreigt gevaar! Zelfs de koning is ontzet!

Het is verharding óf.... verbreking! Die boodschap is dreigend van toorn, maar tegelijk vol van Gods taaie geduld en lankmoedigheid. Nog is er niet de uitvoering, nóg is het *dreiging!* Maar.... de lankmoedigheid Gods is uitgestelde toorn! Bedenken we dat? Die lieden van Ninevé geloofden aan God, niet *in* God. Met een slaafse vrees nemen ze hun maatregelen tot eigenbehoud! Uiterlijk geloofden ze aan de boodschap Gods. Hoe staan wij daar mee?

Daar gaat de koning. In zak en as. Proclamatie op proclamatie volgt tot boete en berouw, tot bidden en vasten. Hoor, hoe de koning spreekt tot zijn volk: *„Wie weet, God mocht Zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen!"* Waar wordt die stem nog gehoord in óns land? Waar, van Vorstenhuis en volk, van Overheid en onderdaan? Waar is dat vasten, dat bidden?

Is daar geen baat van te verwachten? Hoor dan, wat God antwoordt.

„En God zag hun werken, dat ze zich bekeerden van hun boze weg; en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet." Dat wij niet vergingen! Juist, dáárom was het die koning en zijn volk te doen. Niet om God in waarheid te vrezen. Het was geen oprechte bekering, slechts een uiterlijke bekering om van de straf af te komen. En toch, de Heere let er op. Hij stelt uit. Neen, niet *af!* Later is die stad toch verwoest om hun voortgezette goddeloosheid. Dat is Gods lankmoedigheid nu. Hij spaart *totdat!* Totdat Zijn geduld ten einde is! Wéé dan!

Wat zegt nu Jona daarvan?

Boos en mokkend zit hij daar buiten de stad! Wat hij reeds vreesde is geschied. Dacht hij het niet? Zie je wel. dat God groot is van lankmoedigheid en goedertierenheid en berouw hebbende over het kwaad! Nu gaat *hij* daar prediken en er gebeurt niets! Waarom *doet* God het nu ook niet? Hoe graag had hij de verdelging van die heidenen gezien! O, die Jona. Daar zit hij nu. Neen, hij is het wéér niet met God eens. Dat had anders moeten gaan.

Maar de Heere vergeet zijn knecht niet! Eén vraag maar! „Is uw toorn billijk ontstoken Jona?" vraagt de Heere hem. Maar Jona wilde wel, dat hij nu toch maar in Tarsis zat. Hij bidt wel, maar hoe? „Nu dan, Heere, neem toch mijn ziel van mij; want het is mij beter te sterven dan te leven!" Jona kan niet zien, dat God spaart! Die heidenen, die God niet vrezen, moeten verdelgd worden.

De zon is heet, brandt op zijn hoofd. Hij zit daar tegen het Oosten der stad. Géén vuur, géén bliksemflitsen doen haar branden. Het blijft stil. De zon *blijft* schijnen over Ninevé! God antwoordt op Jona's gebed. „Is Uw toorn billijk ontstoken?" Daar beschikt God het zo, dat een wonderboom snel opgroeit boven Jona's hoofd. Hé, wat is dat heerlijk koel! Daar verblijdt zich Jona in. Nu kan hij rustig afwachten wat er van de stad worden zal. Tot Jona's spijt hebben die heidenen zich bekeerd. o nu vréést hij hun behoud. Omdat hij God kent als een goedertieren God. Ach, die Jona.

En dan.... dan beschikt God de andere dag, héél vroeg in de morgen een worm en die steekt de mooie, schaduwgevende wonderboom, dat ze terstond verdort.
Daar zit Jona weer in de hete zon.
En met het opgaan van de zon stijgt Jona's toorn
Nogmaals vraagt de Heere: „Is Uw toorn billijk ontstoken?" Maar nu gaat de vraag des Heeren over het verdorren van die wonderboom.
Jona antwoordt: „Billijk is mijn toorn ontstoken, ter dood toe!"
Jona heeft gelijk, God niet! Zo denkt Jona er nu over. Waarom laat God die nuttige boom dood gaan? En dat in één dag, het ging toch goed zo? Maar dan buigt zich een ontfermend God ten tweeden male tot Zijn kind over en Hij gaat hem onderwijzen. Heeft Jona arbeid aan die boom gedaan? Was die boom van hem? Nu, wat heeft Jona dan te zeggen als God doet met het Zijne wat Hem behaagt? Jona wil wél die wonderboom sparen, terwijl hij er niets aan heeft gedaan. Als Jona dan die boom van één nacht wil verschonen, zou God dan die grote stad, waarin veel meer dan honderd en twintig duizend kinderen wonen, kleine kinderen.... niet sparen? Dát moet Jona leren! Jona heeft niets te zeggen, moet alleen maar doen, wat God hem opdraagt te zeggen. God zal met de prediking van Zijn knechten wel doen wat Hem behaagt. Zij moeten prediken Wet en genade. Ten leven of ten verderve zal God Zelf het beschikken. Laat Jona dit aan *Israël* zeggen, laat hij *daar* prediken hoe groot Gods lankmoedigheid is.
Nu buigt Jona voor God. Wat heeft hij veel geleerd op die lange reis. Bij dit moeizame werk.

Hoe ernstig komt de boodschap tot ons, die de weg zo goed weten. De mensen van deze tijd zeggen luid: „Waar blijft de dag Zijner toekomst?" De lieden van Ninevé geloofden in een onmiddellijk oordeel! Maar denk er aan, van uitstel komt nooit afstel bij God. Zijn raad wordt uitgevoerd. Als de laatste Zijner uitverkorenen zal zijn toegebracht, dan zal het oordeel komen over de goddelozen. In de ure van ons sterven zal God het laatste woord hebben. Wat is ons nodig? Dat God ons een nieuw hart schenkt. Wij moeten *wederom geboren* worden, anders kunnen wij het Koninkrijk Gods niet *zien*. Zullen het *nooit* zien. Zelfs niet al bekeren we ons met een uiterlijke bekering. Daarom haasten we ons en roepen tot de Heere om genade, eer de dag als kaf voorbij gaat.
Een goddeloze zondaar.... een wederstrevige Jona, ja maar ook een barmhartig God voor al dezulken, die leren bukken voor God, tot hun behoud! Vraag dáár de Heere veel om! *Wie weet, God mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat je niet verging!*

EEN DAG

met Oom Bert op pad!

Met de „Kleine Gids" in de hand, Kom je door het ganse land!

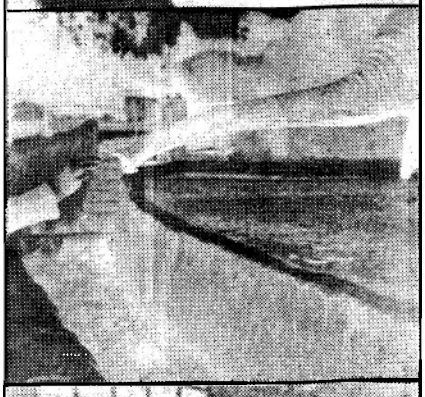
Mijn vader leerde mij dat rijmpje anders, die had het over de pét in de hand.... maar wie tegenwoordig een pettenhandel zou beginnen, is binnen korte tijd failliet, want petten dragen de jongens niet meer. Enfin, u ziet, dat rijmpje verliest haar waarde niet, tenminste niet voor wervers van nieuwe abonnè's voor De Kleine Gids.
Donderdag 11 September! Je kijkt eens uit het raam.... gelukkig, de zon schijnt. Vandaag is het dan de grote dag dat Oom Bert met tien nichtjes en neefjes op pad zal gaan. Weer eens wat anders, want als je telkens door het land bungelt met je fototoestel over de schouder, om nieuwe copy te zoeken voor de lezers, dan is zo'n afwisseling een buitenkansje. Prompt kwart voor acht sta je bij de uitgang van het station te Utrecht en kijkt elke jongen of meisje aan.... bén jij er een of niet?
Stuk voor stuk haal je ze onder je vleugels en dan.... „Waar gaan we heen, Oom Bert?" Dát was nog steeds een geheim, zie je. „Kijk, zien jullie die auto daar staan, alloh, er in en dan gaan we gezwind naar.... *Arnhem!*" Dat is accoord. Inplaats van 10 zijn het er 7 geworden, want twee lieten niet van

En maar lurken aan die limonade....

1. *Gooi maar op jongens, als je wat voor mij hebt.*
2. *O, dat zijn de luitjes van „De Kleine Gids".*
3. *De hand van Mientje en de slurf van Jumbo met een apenootje er tussen.*
4. *Netjes in 't gelid voor een oude boerderij.*

1. *Op de „Hooge Veluwe". Wat kijken ze sip.*
2. *Hier gaat 't beter. Oom Bert zei: „Vooruit, lach eens een beetje!*

zich horen en één gaf bericht van verhindering.
Met zéven dan. Drie meisjes en vier jongens. We snorren weg, de zon schittert vrolijk en de stemming is er spoedig in. Gelukkig is het „Burgers Dierenpark" en „Openlucht Museum" nog nieuw voor hen. De dorst wordt gelest en dan begint het „apen kijken", altijd een attractie die er in wil. De beer die met zijn handje wuift en de olifant die dankbaar apenootjes snoept. De bedoeling was eerst geweest dat Oom Bert.... een kinderjuffrouw mee zou krijgen om te helpen oppassen op die zoete meisjes en jongens, maar dát is even gauw afgelast. Ik zou me schamen als ik tien van die snaken niet baas kon.
Plotseling een kreet.... daar heb je het al! Wat nu? „Oom Bert.... hik, hik, ik heb, ik heb een gul.... een gulden verloren!" U wilt natuurlijk graag weten wie dat was, maar dát vertel ik niet. „Ja, dat is een heel kapitaal hé en hóé krijg je die terug?" Gauw naar de juffrouw in de theetuin.... maar die wist van niets. Wat had die jongen een droef gezicht, net een dikke, zwarte wolk, die voor de zon schuift. Weet je wat? De portemonnaie komt voor de dag.... hier, je gulden, want voor één gulden verdriet is vandaag te veel betaald. maarrrr.... je krijgt hem niet voor niets. „Wat dan, Oom Bert?" „Je ziet er maar een nieuwe abonné voor te winnen, al doe je er een jaar over. dat hindert niet, maar die gulden moet terugverdiend." „Afgesproken.

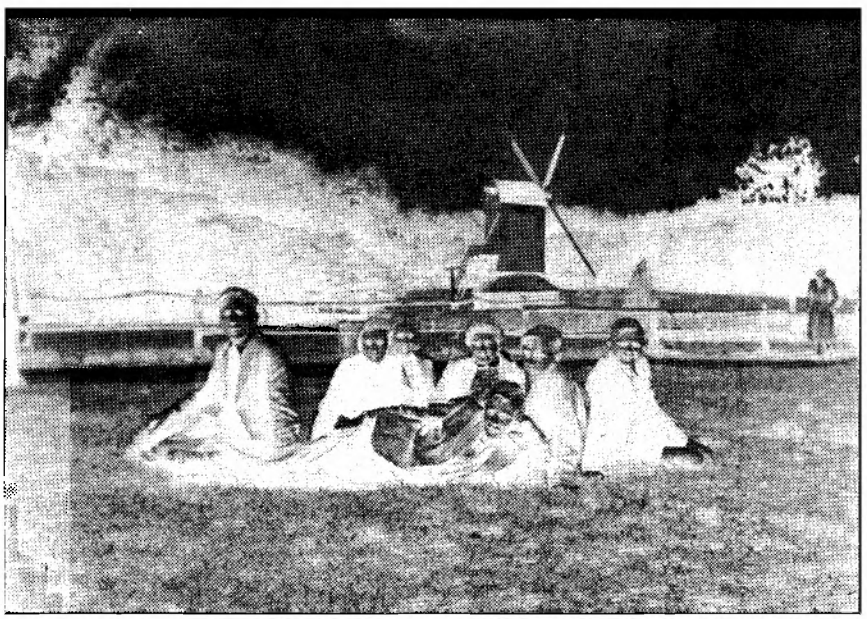
Oom Bert," en hij lachte alsof je de zon in het gezicht keek. Laat Oom Bert nou een week later, zegge één week later, op kantoor komen, waar een briefkaart ligt: *Oom Bert, hier een nieuwe abonné en daarmee is mijn schuld weer afgelost!*" Er zijn nog Hóllandse jongens in ons land, die zich niet laten kennen. Bravo jô! Inmiddels is de maag gaan jeuken en zoeken we een hotelletje op.... wat hebben we dáár een pleizier gehad. Als prinsen om de tafel en die ober maar lopen en wij maar eten! Die Oom Bert, oude koffieleut als hij is, natuurlijk koffie, maar die snaken trokken achter de limonade en chocomel heen dat het een aard had! Buikje rond en.... slaapje uit, o nee, dat was er niet bij natuurlijk. Dat ging toen op het Openlucht Museum af. Wie dat niet gezien heeft, moet er zeker eens gaan kijken, leerzaam en mooi. Die oude heihutten, molens in soorten en dan die oude en nog bestaande klederdrachten uit alle windstreken van ons mooie land. Verder die verschillende typen van boerderijen, waar heus ook onze jongens en meisjes van genieten kunnen! Intussen maar koek eten en in een doolhofje wegkruipen om Oom Bert in het ootje te nemen. Zo gaat dat met die jeugd!

Over de „Hooge Veluwe" keren we terug, wat wéér een nieuwe, voor de meesten niet gekende attractie is.... zouden we herten zien of wilde zwijnen? Maar niks hoor, die passen wel op! Dan gaat het op Barneveld af, waar we één van die brave jongens weer aan vader en moeder afleveren. En dan.... rijden wat je kunt, want de bus naar Alblas gaat precies om 10 over half 8.

„Kan het nóg harder, mijnheer?" „Ja, het kan nóg harder jongens." „Hoeveel kan u halen?" „Nou zo 160 km, is dat genoeg?" „Doe het eens, hé ja." Maar we houden het hoofd koel en blijven verantwoordelijk rijden, de gevaren blijven altijd groot. Eindelijk Utrecht weer.... het is tijd voor vertrek van de bus.... zouden we nog....? Neen, hij is weg, wat nu? Vragen, lopen, kijken.... ja, daar komt hij gelukkig nog pas binnen en Mientje er in.... zo, dat is nummer twee! Zwaaien en lachen en dan de rest op dreef geholpen! De dag is om, Maar we kunnen dankbaar zijn en we verzekeren u dat we een heerlijke dag met onze jongens en meisjes hebben gehad en.... ik geloof, zij met ons! Dankbaar mogen we er op terug zien om de bewarende hand des Heeren én omdat we gevoeld hebben dat er waardering was voor de prettige wijze waarop we die dag met elkaar op stap zijn geweest. Ik zou er best nog eens aan willen beginnen....! Volgend jaar misschien?

Maar veel abonné's werven, want met de „Gids" in je hand, kom je door het ganse land. Dat zien jullie. Wat heb ik die nacht lekker geslapen! Jullie ook?

Een groepje in het Openlucht museum.

Jaapje

Tingeling-tingeling....

De grote, brede schooldeuren gaan langzaam open en een grijze mijnheer met een bril op komt naar buiten. Dat is de bovenmeester!

De kinderen, die op het speelplein nog hard aan het hollen waren, om elkaar te tikken, gaan nu netjes in de rij staan, precies zoals hun juffrouw of meester hun dat geleerd heeft.

Het gejoel houdt op, nog even wat gefluister en dan gaat rij voor rij zachtjes naar binnen.

Op het grote schoolplein is alles nu stil, maar op het kleine schoolplein nog niet. Dát is het schoolplein voor de kindertjes van de kleuterschool. Die kinderen mogen nog een klein poosje spelen. Er zijn daar ook kindertjes die niet spelen, maar stilletjes bij de deur staan.

Maar kijk eens....? Wie komt daar aan? Ha, daar is onze juf! Dag juf! Dag. Dan! De kinderen hollen naar haar toe. Doch opeens houden ze stil. Wat heeft Juf daar? Juf trekt achter zich aan een karretje. Neen niet een kruiwagen om zand in te scheppen, zoals er op school wel zijn, maar net zo'n karretje als je op het strand wel eens ziet, maar dan met luchtbanden. En in dat karretje zit een jongetje met lieve, bruine ogen. Wie is dat jongetje? En waarom gaat juf dat karretje trekken? Nieuwsgierig kijken ze de juffrouw aan. Ze willen o zo veel vragen, maar durven niet.

„Ja hoor," zegt de juffrouw, „ik heb een nieuw vriendje voor jullie meegenomen. Die komt ook bij ons op school en gaat dan fijn met ons spelen. Hoe vinden jullie dat?"

„Leuk", roepen ze en een klein meisje vraagt stilletjs: „Hoe heet je?" „Jaapje," zegt het nieuwe jongetje. „Waarom kom je niet uit je karretje?" vraagt een ander kind. Jaapje schudt van neen. Wat dat te betekenen heeft begrijpen de kinderen niet. Juf neemt het karretje, met Jaapje er in, mee in de gang. Nieuwgierig kijken de kinderen door de deur naar binnen. Dan, opeens, zien ze zoiets vreemds! Juf tilt dat jongetje uit zijn wagentje, zo naar een tafeltje en stoeltje in de klas. Ja, heus, Juf draagt hem net als een babytje! Nu begrijpen die andere kinderen er helemaal niets van! Ze vinden het daarom o

zo fijn als de school eindelijk begint en ze alles nu eens goed kunnen zien. Jaapje vindt alles erg vreemd. Al die kinderen, die zo naar hem kijken, die grote klas.
Ja, die Jaap die kijkt maar, die kijkt maar, en alle kinderen kijken naar hem.
Maar dan.... als de juffrouw tikt met een stokje op haar tafeltje, vouwen de kindertjes hun handjes. „Kees, jij mag vandaar een psalmversje opgeven.
Hé, Kees krijgt er een kleur van.
„Nu Kees," vraagt de juffrouw vriendelijk, „zeg het eens vent."
Kees weet er geen één..
„Nu dan Wim maar."
„Opent Uwe mond," zegt Wim.
Dat vindt de juffrouw goed en zachtjes zingen ze met elkaar die psalm. Ze kunnen toch niet nalaten om onder het zingen even naar dat nieuwe joch te kijken. Dapper zingt Jaapje mee. Hij kent die psalm wel, die heeft hij met moeder thuis zo dikwijls gezongen.
Als ze gezongen hebben, gaat de juffrouw bidden. De kindertjes doen hun oogjes dicht, maar er zijn ook wel kindertjes die hun oogjes een klein beetje open hebben en die toch even door die kleine kiertjes naar Jaapje kijken. Jaapje ziet dat niet, want dié heeft zijn oogjes stijf dichtgeknepen, maar de Heere ziet het wel. Dan gaat de juffrouw uit de Bijbel vertellen. Alle kindertjes luisteren goed, maar daar vooraan is er één jongetje dat dubbel goed luistert. Als juf dan vertelt hoe die lamme man niet alleen een nieuw hart kreeg, maar ook weer gezonde benen, moet hij toch zo nu en dan even naar zijn eigen beentjes kijken. Waarom ? ? ?
Als de bel gaat mogen alle kinderen buiten spelen. Dat is altijd weer een feest. De één mag in de zandbak allemaal koekjes bakken van zand, een ander gaat een hele hoge berg maken. Alle kinderen gaan spelen. Neen, toch niet alle kindertjes. Langzaam strompelt er één jongetje naar buiten. Bij de deur blijft hij even staan. Jaapje wil zo graag proberen bij die andere kinderen te komen. Maar dan opeens valt hij, hij wil wel, maar hij kan niet.

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier." Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

„Hè.... hé.... hij kan nog niet eens lopen," roepen een paar jongens plagend. Jaapje kijkt op. Zijn bruine, stralende ogen staan even verdrietig, even maar.... Dan krabbelt hij weer overeind. Daar komt een andere jongen hard aanlopen en botst per ongeluk tegen Jaapje op. Wéér valt hij, nú met zijn knie precies op de rand van een steen. Het bloed komt er uit. Maar Jaapje huilt niet. O neen. Jaapje is zo'n flinke, dappere jongen! O, die Jaap die valt zo dikwijls. Dat doet dan o zo'n pijn, maar weet je wat nog veel meer pijn doet? Als er kinderen zijn die hem plagen, of grote mensen, die hem zo lastig vinden, omdat hij niet vlug genoeg loopt. O, dan weet Jaapje niet wat hij zeggen moet. Jaapje kan er toch niets aan doen, dat hij niet lopen en ook niet goed praten kan ? ? ?
Daar komt de juffrouw naar buiten. Ze heeft de grote blokkendoos in haar handen. Die hele mooie, waar de kinderen alleen mee mogen spelen als er feest is.
„Kom Jaap, dan gaan wij samen een heel mooi groot huis bouwen, een kasteel noemen de mensen dat. Wat vond Jaap dat fijn. Hij was zijn verdriet helemaal vergeten. Wat een prachtige stenen! En zoveel! Jaapje genoot ervan. 's Jonge wat werd dat mooi. Kijk daar kwamen die andere kinderen ook aanlopen.
„Juf, juf, mogen we meedoen?"
„Ja hoor," zegt juf, „we zijn een kasteel aan 't maken voor Jaapje. Jullie weten wel, zo'n mooi groot huis. Nu moeten jullie daar een hele grote tuin omheen maken met stoeltjes er in en de meisjes gaan vast lekkere taartjes bakken van zand, om straks op te smullen."
Zo gingen ze allemaal aan 't werk! Wat was dat gezellig! 't Leek wel of Jaapje altijd al bij hen op het schooltje was! En wat kon die Jaapje mooi bouwen. Kijk eens, wat een mooie toren.
Toen alles af was zei de juffrouw: „Weet je wat? Nu gaan we samen die deftige mijnheer naar zijn kasteel brengen."
„Ja, ja," riepen de kinderen. Ze sprongen van pret. „Dan mag Jaapje in zijn koets en wij gaan met ons allen Jaapje trekken. Vind je dat goed, Jaap?"
Nou of Jaap dat goed vond! Hij leek wel een prins.
Toen ging de bel....
't Was wel jammer, maar ze hadden fijn gespeeld. En Jaapje was niet meer dat vreemde joch met die ongelukkige beentjes. Neen, Jaapje was hun vriendje geworden!

L. P.

Onze *POSTZEGELACTIE*

Sinds verleden jaar zijn we maar hard opgeschoten, vindt u ook niet? Onze laatste verantwoording meldde maar eventjes 1.347.476 zegels. Dat is niet mis. Het aardige is dat je onder de zendingen al meer steeds weerkerende namen vindt.... dat zijn de volhouders! Hartelijk dank voor dit medeleven. Pas geleden gebeurde het me, dat een leuk joch me op straat een enveloppe in de handen duwde.... hier Oom Bert (hij kende me schijnbaar!), voor de postzegelactie.... 411 zegels stond er groot op geschreven. Dat doet je goed! En dan die zuster van der Spek, die, ondanks haar drukke werkkring, nog tijd heeft om zegels te sparen en.... af te weken! Getalletjes van 2106 en zo 23.000 spreken een boekdeel van ijver voor het goede doel. En niet die grote getallen doen het hem, want je voelt dezelfde liefde voor dit werk als een oude weduwe van 78 jaar je een pakje met 282 zegels zendt. Dan ben je dankbaar, want het telt maar op en je begint te peinzen, hoe lang het nog duren zal om handelend te gaan optreden.... Davos, het zieke kind! Want dáárom gaat het toch! Wat kan er toch gemakkelijk veel gedaan worden.... naastenliefde! Geld kost het niet, alleen een beetje moeite.... zegels sparen! Elk getal is ons welkom. Hieronder volgt dan het nieuwe verslag, dat ons alweer vooruit brengt. Rinus Geleynse, Haamstede 300, zilverp. en theelood; Leintje de Visser, Hansweert 4129; Jacob van Oostende, Onstwedde 401; W. Timmer, Doornspijk (Gld.) 600; A. v. Driel, Rotterdam 1500; M. Corbijn, Kortgene 545; Gretha van Schie, Scheveningen 629; A. v. Bazen, Almelo, zilverpapier en caps.; J. Walhout, Borssele 2040; O. J. Lof, Amersfoort 175, caps. en zilverp.. N. Wisse, Terneuzen 2254; Nellie Verkiel, Vlaardingen zilverp. en caps.; Mej. Zr L. v. d. Spek, Nijmegen 570; Kinderen van Belzen, Middelburg 1450; Mej. de Wed. A. Olyrhook-Koster, IJmuiden-O 282; Willy den Engelsman, Rotterdam 411; Zuster v. d. Spek, Nijmegen 2106 en 23.000; Redactie „De Kleine Gids", Utrecht 140. Dat maakt samen weer 1.389.858. Allen hartelijk bedankt van

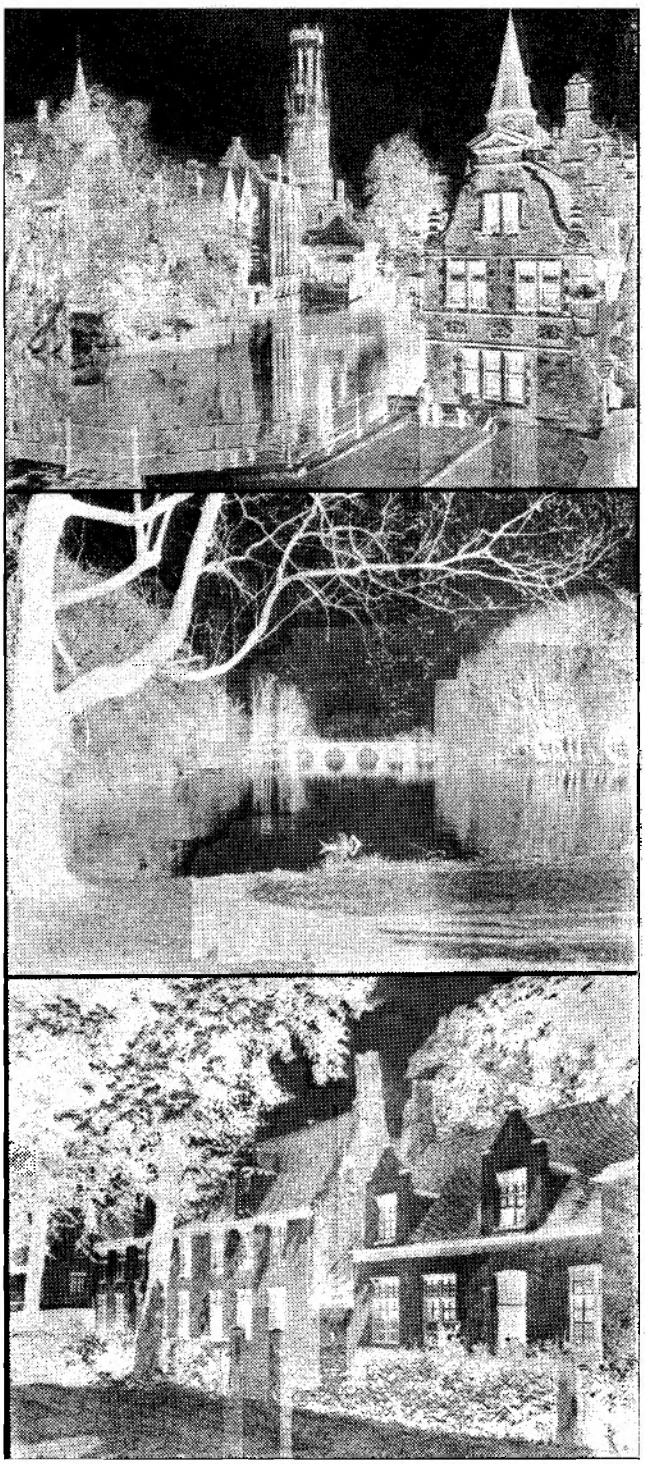
OOM BERT

Bij de foto Omslag: **Een pittoresk straatje uit het wonderschone Venetië van het Noorden — het in onze geschiedenis zo bekende Brugge — wil de inleiding zijn tot de reportage in dit nummer, als vervolg van het in het vorige nummer geplaatste artikel: „Een zomertrip door West-Vlaanderen — het land van Datheen". Dit sluimerende straatje, dat door de nijvere bezigheid — het beroemde kantklossen — van enkele vrouwen iets van de materiële zijde van oud-Brugge laat zien, verplaatst u in de stad, die, eens zo nauw met ons Gereformeerde volksdeel verbonden, de strijd heeft gestreden met Spaanse terreur en rooms geweld. In dat Brugge, met die zo aparte atmosfeer, dient zich een brok van beginselstrijd aan, voor de ingewijden in onze historie van een ongekende bekoring.**

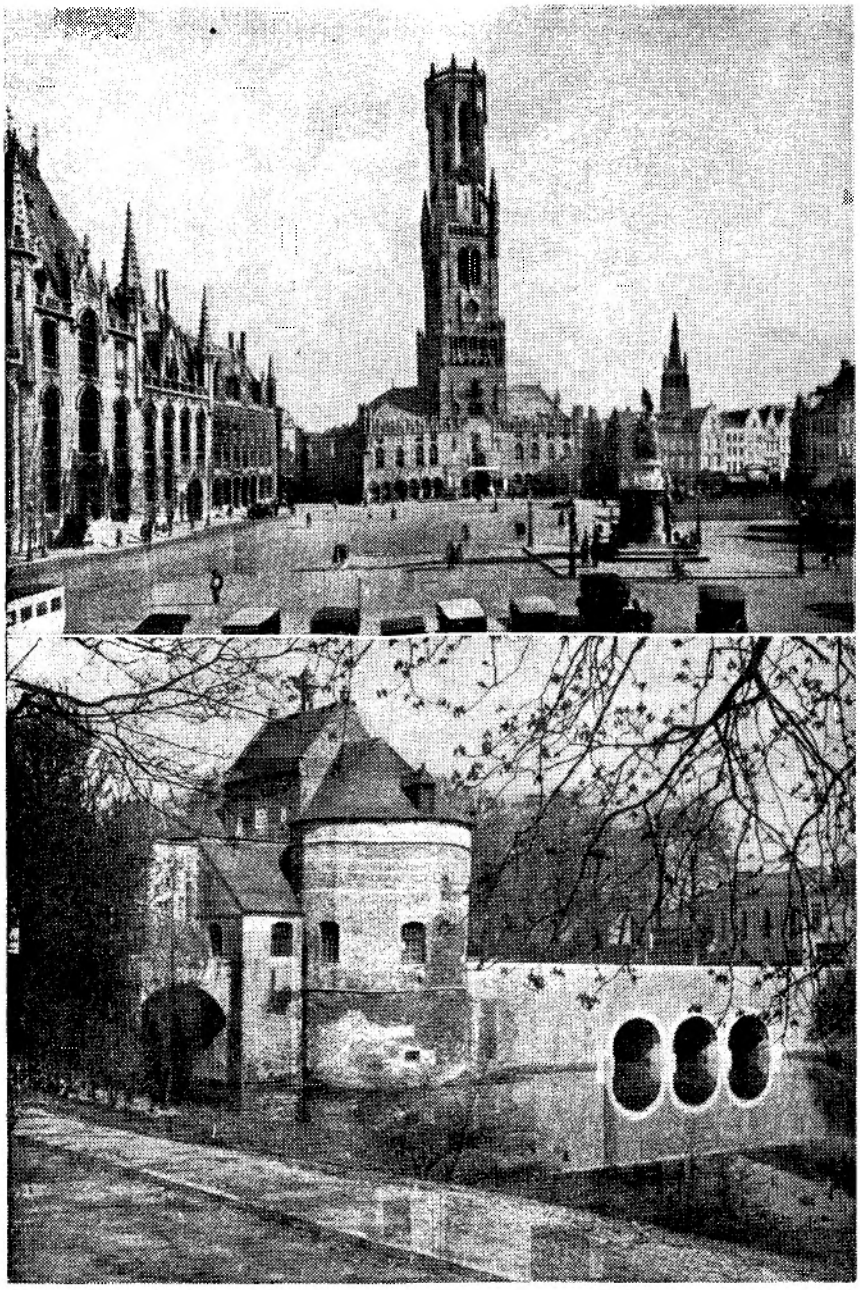
In BRUGGE schijnt de tijd bevroren!

★ ★ ★

1. *Pittoreske grachtjes en oude geveltjes*
2. *Bij het stille Minnewater en witte zwanen...*
3. *Het Begijnhof, een wonder van oude architectuur*

Brugge!
Hier schijnt de tijd bevroren, maar in tegenstelling met de verstorvenheid van wat ongeschonden is gebleven uit eeuwen geleden, wordt hier een brok geschiedenis voor ons levend, dat als met de handen is te tasten en met de ogen te zien. In deze grote, drukke stad rijdt geen tram en er is geen asphalt of beton, dat het oude karakter aan de straten ontneemt. Op de één hectare Grote Markt heerst een stilte, die het mogelijk maakt te genieten van de bewogen klanken die het carillon van de 80 meter hoge Belfort over deze eeuwenoude daken uitzingt. Daken, waarbij er zijn, die niet met pannen, maar met tegels zijn gedekt en als ge verder dwaalt langs pittoreske grachtjes, oude geveltjes en trotse gebouwen uit lang vervlogen tijden en eindelijk, zwervensmoe, bij het stille Minnewater naar de witte zwanen kijkt en voor het venster van het Begijnhof de witte kap van een non verschijnt.... dan waant ge het voor zeker bij het voortgaan om gindse hoek, mannen tegen te komen in wambuizen en kuitbroeken. Voor uw geestesoog ziet ge over de brug bij de Smedenpoort de gestalten van stoere strijders voor de Reformatorische beginselen, als die van Petrus Walaeus en Festus Hommius naderen. Is dat te verwonderen als ge weet, dat van de 12 vertalers van onze Statenbijbel uit 1637 er 7 uit de Zuidelijke Nederlanden afkomstig waren en waaronder beide genoemden zo'n grote plaats innamen? Neen, voor wie iets van de bange strijd der vaderen uit die tijd kent, wekt dit geen verbazing, want deze oude stad Brugge kende reeds in 1552 een Calvinistische gemeenschap. Het „nieuwe geloof" won snel veld, want in die dagen zetelde er in het prachtige Raadhuis een Magistraat, die zich met kracht verzette tegen de kerkelijke inquisitie, die de vrijheden der poorters bedreigde en zo kon 't gebeuren dat de predikers Pierre le Roux en Philibert de la Haye in 't frans en Jansheer Lambert en Karel de Koninck in de landstaal het onvervalste Evangelie vrij konden uitdragen. Het was vooral in de periode van 1561—1566 dat in Brugge geen enkele terechtstelling plaats had.... maar, ook Brugge zou de verschrikkingen van roomse terreur leren kennen. Zwaar werd ook hier de tijd van beproeving, toen de Spaanse bloedbeul Alva kwam. Maar God de Heere zag en.... waakte! Na het vertrek van deze despoot kwam Brugge meer en meer op het voorplan en werd een hecht bolwerk der Gereformeerden. Toen op 19 Maart 1578 het stadsbestuur geheel in handen der Calvinisten kwam, was het met de roomse dwingelandij uit. In 1579 sloot deze stad zich aan bij de Unie van Utrecht (niet Atrecht! Red.) en nog twee jaar later werd de koning van Spanje afgezworen! De Reformatie bloeide op en in 1579 vormden Brugge en Sluis nog één classis, maar in 1581 werd besloten tot afzonderlijke classis, tot in 1582 Brugge een zelfstandige classis vormde, omdat de stad reeds zes Hervormde kerken telde!

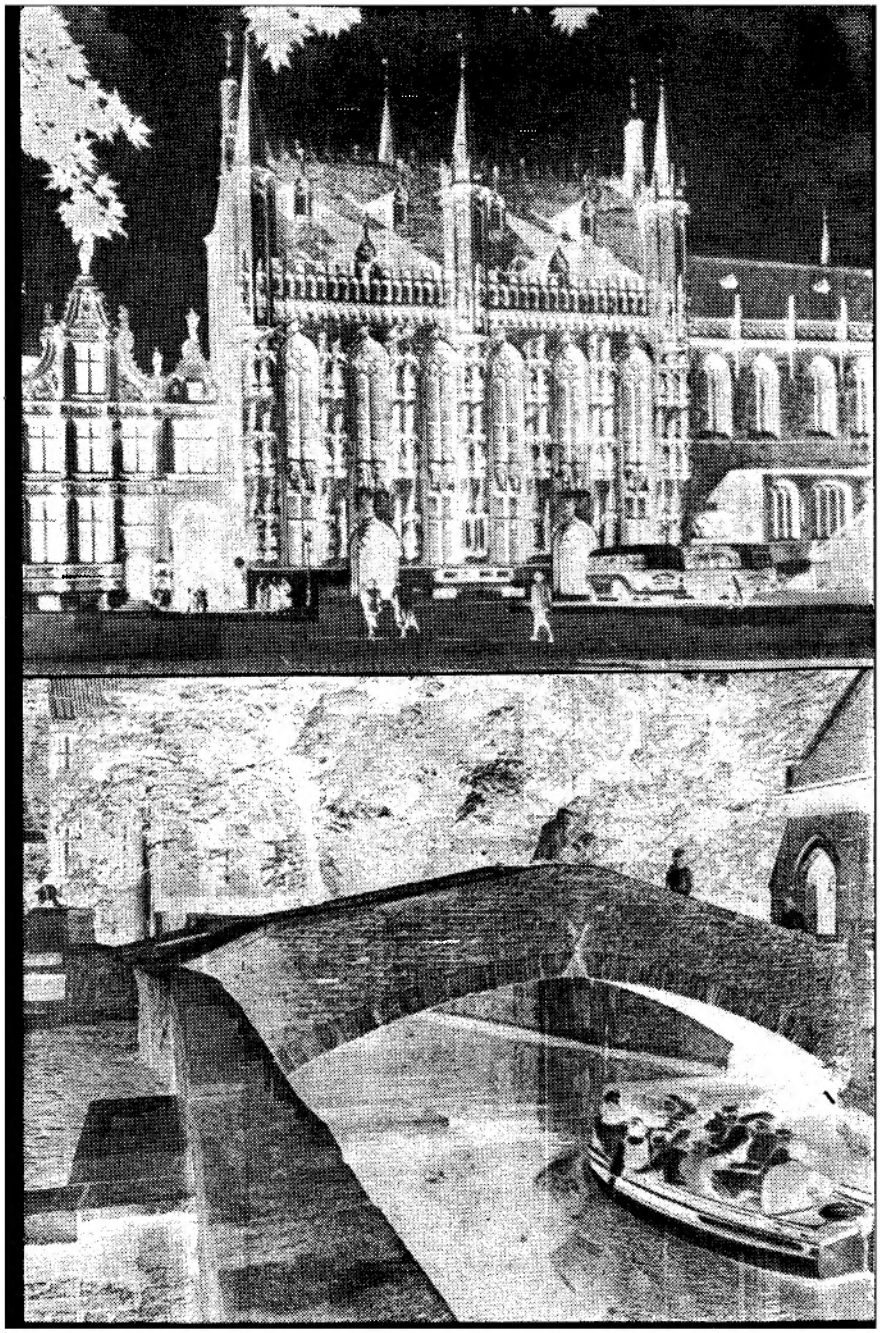

1. ...breken klanken van de oude Belfort de ijle lucht...
2. Bij de Smedenpoort verwacht ge mannen met wambuis en kuitbroek

Toen.... toen kwam het jaar 1584. Het is 20 Mei als de poorten van Brugge moeten open gaan voor de Spaanse veldheer Parma.... zes kerken vond hij er welke dienst deden voor de Hervormde eredienst. Het zal hem bitter gevallen zijn. Antwerpen! De val van déze stad op 17 Augustus 1585 werd de genadeslag voor de Reformatie in de Zuidelijke Nederlanden! Duizenden verlieten in grote haast de gewesten en in Brugge hield slechts een kleine kring stand. De roomse contra-reformatie trad in volle werking, een tijd van jammerlijk verval brak aan.... Ook uit Brugge ontvluchtten velen de stad, al werkte de hertog van Parma anders dan Alva. Listiger zet hij de val op.... de protestanten van Brugge krijgen 2 jaar de tijd, met behoud van eigendommen, het land te verlaten! Het motief? Wel, als ge meteen gearresteerd wordt en voor de Bloedraad gebracht, dan is het uit, maar nu kunt ge 2 jaar piekeren in angst en vreze: Waar, wáár moeten we heen? Dat is érger, dan bréékt een volk, we hebben er onder de Duitse bezetting vijf jaar lange ervaring mee opgedaan. Ja, wáár zullen deze vluchtelingen heen?

Oudenaerde, evenals Brugge een weversstad, ziet steeds meer vreemdelingen in de rondom gelegen eikenbossen verschijnen. Mensen zonder have en bezit, als de varkens kauwend op de eikels die de bossen hen verschaften. In die bossen verborgen zich de Blommaerts, de de Koninckx, de Burgemeesters en Notabelen en ook van Riebeeck, de vader van de grote zoon, die op Afrikaanse kusten landde. En op de heuvel waarop zich deze mannen verzamelden en waaraan de naam „Bosgeuzen" verbonden is, staat nóg een kerk, een geschenk van Koning Willem I, omdat zelfs in de vorige eeuw afstammelingen van deze grote zonen der Hervorming niet erkend werden, want wie zich niet aangaf bij de pastoor en niet in de Heilige Moederkerk gedoopt was, bestond eenvoudig niet. Roomse haat als nawerking van de dagen van Parma! Zó deed het Parma, de geslepen zoon van Rome's paus, omdat hij wist, wat Rome nú nog weet, dat een arm en berooid land de beste prooi voor roomse hiërarchie is. Zoals onze zonen bij duizenden zijn ondergedoken voor de greep der bezettende macht, om aan onwettige arbeidsroof te ontgaan, zó hebben zich die Bruggenaren verscholen in het duister der eikenbossen rondom Oudenaerde. Dat was de slag die de Spaanse tyran toebracht aan de stad die het tegen rooms en Spaans geweld durfde opnemen, de stad waar op 22 Juli 1582 de Prins van Oranje aan het Heilig Avondmaal deelnam met zijn gevolg, waaronder zich ook de hertog van Anjou bevond, die tot zijn spijt de Mis moest bijwonen in de Kapel van het Prinsenhof, omdat géén kerk voor de roomsen in Brugge beschikbaar was! Nooit is nadien Brugge weer Protestants geworden. En toen in 1815 door de gronwet van 't Verenigd Koninkrijk der Nederlanden de vrijheid van godsdienst werd gegarandeerd, konden ook de in Brugge wonende Protestanten weer ademhalen en ongehinderd samenkomen in de kerk aan de Ezelstraat (tegenwoordig de Anglicaanse kerk). De R.K. clerus verzette zich natuurlijk fel tegen deze grondwet en verbood het aflegger van de eed van trouw op die wet. *„die op misdadige wijze dwaling en en waarheid gelijkelijk beschermt"*

1. *Het prachtige stadhuis, waar eens een de Reformatie gunstig gezinde magistraat zetelde*
2. *Brugge, het Venetië van het Noorden.*

Ge begrijpt wie met de dwalenden bedoeld worden! Zo denkt nog altijd Rome er over en Protestants Nederland van déze tijd kan er gewaarschuwd door zijn!

Toen in 1830 België zich los maakte van Nederland, hadden de Protestanten weinig goeds meer te wachten .1 velen namen, ook tóén, de vlucht en ook de enige predikant der Hervormden in Brugge zag zich genoodzaakt naar Sluis uit te wijken. Thans is er weer enig leven te merken in België en in Brugge hebben we kennis gemaakt met de kleine Hervormde Gemeente in de Witte Leertouwerstraat, waarvan Ds IJ. van der Schoot de voorganger is.

Bij alle verschil van opvatting hebben we daar het moeizame werken bewonderd van deze kleine groep in het rooms-rode België. Het is opmerkelijk, dat we beter van rood-rooms kunnen spreken, want evenals in onze eigen Zuidelijke provinciën, verliest Rome aanmerkelijk aan macht. Het gevaar van Rome is juist, dat het in élke omstandigheid water in de wijn weet te doen en zó gezien is het rood-roomse blok in de toekomst niet denkbeeldig als oorzaak van de zwaarste strijd die de kerk van Jezus Christus op aarde zal te doorworstelen krijgen!....

We gaan Brugge verlaten, de avondzon valt over de stad, waardoor de geveltjes met hun vensters als in goud worden gedoopt.... Op de Grote Markt timmert men aan de stellage waarop enkele dagen later opgevoerd zal worden het spel van het Heilige Bloed van Christus! We huiveren, al is de dag warm. Déze verméénde druppel van Christus' bloed in een buisje, geborgen in de Basiliek van het Heilig Bloed Christi, doet ons dit Brugge zien als een verloren stad bij al het schoon, dat zij uiterlijk behield uit de dagen toen er „Vrede met God door het Algenoegzaam Offerbloed van Christus" in *al* haar kerken gepredikt werd! Brugge.... wéé! Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn. En als we in het nauwe straatje de zon zien lichten over de kantklossende vrouwen, vervult een diep medelijden ons hart.

Als we wegrijden, Mechelen tegemoet, breken de klanken van de oude Belfort de ijle lucht.... Brugge, waar de tijd schijnt bevroren.

Ja.... *bevroren!*

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

En toch! Daar werd eensklaps een vreemd geluid gehoord. Eerst heel zwak, daarna sterker en sterker. 't Was of honderden mensenstemmen gilden en krijsten.

Als een plotselinge storm kwam het op. Daarna bulderde het voor enige ogenblikken in volle kracht. En terstond daarna zou het weer zwakker worden en verdwijnen.

Daar buiten was de grote opstand in volle gang. Onder aanvoering van Eleazar, Zadok en anderen was de grote menigte in verzet gekomen. De tempelberg Moria werd bestormd en de grote menigte van oorlogsvrienden nam de tempel in bezit, bijna zonder slag of stoot.

De hogepriester Ananias kwam te laat. En alle vredesvrienden kwamen met hem te laat. Zij konden slechts de bovenstad behouden en daarin be-

vond zich slechts één poort, waardoor zij tot de Romeinen konden naderen.
Wat de kinderen in hun gevangenis hadden gehoord, was slechts een gedeelte van alles, wat er die dag gebeurde.
De menigte, die wel dol geworden scheen, verdreef de vredesvrienden langs de straten. Als herten voor de jachthonden, zo werden zij vervolgd en voortgedreven, zoekend naar een plekje, waar zij zich konden verbergen, want de menigte was gevaarlijk en ontembaar.
Zouden de Christenen vervolgd worden? vroeg Salomon.
Ik weet het niet! zei Juda. En echt kinderlijk liet hij volgen: Arme vader!
Bij alle ellende kwam nu nog de smart der onzekerheid over het lot, dat vader had getroffen.
En toch hadden de Christenen op die dag niet geleden. Zij schaarden zich niet bij de vredesvrienden, omdat die hun tegenwoordigheid niet wensten en bij de oorlogsvrienden konden zij zich niet aansluiten, want zij hanteerden de wapenen des vredes, doch geloofden daarbij tevens, dat er vreselijke dagen voor Jeruzalem zouden aanbreken, omdat Jezus het had voorzegd. Werd de nood hoog en zouden de vijanden met heirlegers komen om de stad te omsingelen, dan zouden zij, naar het woord van de Heere Jezus: „Vlieden naar de bergen".
Vader Ruben had dit vaak gezegd, en die wist het wel, want die had zelf als jonge man die Grootste aller predikers nog gehoord.
En alles wat hij er dan van zeide, kon het hart zo treffen, want de Heere Jezus had als machthebbende en niet als de Schriftgeleerden gesproken.
Zouden wij te laat gevlucht zijn? vroeg Salomon.
Juda kon die vraag niet beantwoorden, want in hun nabijheid gebeurde iets plotselings, iets, dat hen van schrik haast deed verstijven. Een levend wezen, een mens of een dier, had in hun nabijheid temidden van de dichte duisternis, blijkbaar een zware steen opzijde geduwd en was uit een onzichtbare schuilplaats tevoorschijn gekomen.
Snel in al zijn bewegingen was hij op een zware steen gesprongen en terstond scheen hij een zijwand uit elkaar te willen rukken.
Slechts zwak konden de kinderen thans zien, dat het een man was van grote lengte. De weinige klederen, die hij droeg, hingen hem in flarden om het lichaam. Maar die magere armen, bijna ontvleesd, bezaten reuzenkrachten.
Drie of vier grote stenen werden gewoon uit de voegen gelicht en met daverend geweld terzijde gesmeten, zodat de bodem schudde en dreunde.
Stromen van licht drongen eensklaps binnen de onderaardse gevangenis.
Trillend en bevend, en bleek van schrik, staarden de twee broertjes verbijsterd naar de zonderlinge man, die hen niet gezien had of zich om hun tegenwoordigheid niet bekommerde.
Snel als een afgeschoten pijl trok de man zich aan de armen op naar boven en naar buiten en slechts één seconde later was hij uit het gezicht verdwenen.
Het duurde geruime tijd eer de kinderen zelfs vrij durfden te ademen, maar het werd hun ruimer om het hart, toen zij weldra ver en daarna al verder die vreselijke kreet hoorden, die zij al eens meer hadden opgevangen: Wee! Wee! Wee! Wee over de stad! Wee over de bruidegoms en de bruiden! Een stem des bloeds! Een stem des verderfs! Wee!
Afgrijselijk waren die rauwe kreten, die merg en been schenen te doordringen. Hoe vaak hadden zij de aangezichten al doen verbleken.
Maar de kinderen?
Daar lag de weg naar de vrijheid voor hen open.
De waanzinnige, de zoon van Ananus, had de stenen achteloos losgerukt en weggeworpen, maar ofschoon zij slechts met moeite beklauterd konden worden, vormden zij de weg naar de vrijheid.
Behoedzaam gingen de kinderen naar boven, maar toch sloegen zij de vingers krampachtig om de randen en puntige hoeken. De vrijheid wenkte.
Maar hoe licht konden ieder ogenblik die boze mannen terugkeren om hen gevangen te nemen en terug te brengen naar die donkere holen, waarvan zij het bestaan nooit hadden vermoed.
Zij kenden, toen zij buiten kwamen, die buurt en die omgeving niet. Bij het vallen van de avond waren zij weggevoerd. Toen niemand op hen scheen te letten, had men hen plotseling een zak over het hoofd geworpen, daarna waren zij door twee mannen opgenomen en niet voor zij in de kerker waren, had men hen van die omwindselen bevrijd.
Waar moesten zij nu heen?
Wel zagen zij hoog boven de stad het paleis van Agrippa op de berg Sion, maar daardoor kenden zij de weg nog niet uit deze doolhof, waar een doodse stilte heerste, waar slechts uilen en raven schenen te leven en waar geen begaanbare weg te bekennen viel.
Doch gelukkig!
De kinderen waren bevrijd en zij zouden ook verder geholpen worden.
Hun eenvoudig kinderlijk gebed was verhoord, doch niet minder ook dat van de diep ongelukkige vader, die troosteloos was over het verlies van zijn beide kinderen.
Zie maar! Daar naderen zeven Romeinse soldaten. Zij lopen niet naast elkander, maar zij hebben zich verspreid. Nog veel meer Romeinen werken elders op dezelfde wijze. In een wijde boog rondom de woning van Ruben wordt alles onderzocht. Niets ontgaat hun blik. Met pieken en zwaarden woelen zij in de steenhopen en zij laten niets ondoorzocht.
Dat is het werk van Juno en Junius, die twee Romeinse officieren, die van het gebeurde hadden gehoord en die al vriendschap hadden opgevat voor de eenvoudige lederbereider, die zo warm en met gloed ener innerlijke en levende overtuiging had gesproken van de door Israël verworpen Messias en van de hoop, die in hem was om door Zijn bloed gereinigd te worden van alle zonde en een eeuwig leven te ontvangen.
De Romeinen doen hun plicht. Zij laten die Joden maar twisten, want iets anders is van hen niet te verwachten. Doch wee hunner, indien zij het Romeinse gezag trachten te verwerpen.
Eén der Romeinen heeft de kinderen al gezien. Hij geeft een teken. Zijn kameraad blaast op een ramshoorn en nu weten alle Romeinen opeens, dat de kinderen gevonden zijn.
Van alle kanten komen zij tevoorschijn. Ook de beide officieren, die hun blijdschap niet kunnen verbergen.
Gelukkige vader Ruben! Hij stort weldra tranen van dankbaarheid. Het is hem vreemd te moede, nu heidenen hem moesten helpen en beschermen tegen zijn eigen geslacht en volk, het na-kroost van Abraham, dat een dodelijke haat heeft opgevat tegen Jezus, de Herder en tegen al Zijn schapen, die Hem wensen te volgen, omdat Hij de woorden des eeuwigen levens heeft.

Opnieuw slaan wij een kort tijdvak van 14 dagen over.
Maar heel, heel veel is er in die dagen gebeurd.
't Is nu avond. Een wondermooie echt Oosterse avond, waarop een grote stilte heerst, doch het is een stilte die vele stormen voorafgaat.
In de verte, op de bergen, Westelijk van Jeruzalem, branden krijgsvuren.
Ook op de Olijfberg, die niet ver van Bethanië, de vroegere woonplaats van Lazarus en zijn beide zuster ligt, bevindt zich een soldatenkamp.

BRIEVENBUS

De brievenbus moet nog even **gesloten** blijven voor het schrijven van gewone briefjes. Wel staat hij wagenwijd open voor het ontvangen van de **brieven met oplossingen**, die gaarne **vóór D.V. 15 October** worden ingewacht.

Nieuwelingen mogen ook inzenden, doch zij melden zich tevens per briefkaart, opdat zij zo spoedig mogelijk welkom kunnen worden geheten.

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

1. Willy Veldkamp (18 jaar), Kalverhekkenweg 22, Kampen.
2. Ploon Cammeraat (20 jaar), Dorpsstraat 73, Moercapelle.
3. Rika Cammeraat (19 jaar), Dorpsstraat 73, Moercapelle.

Z.V.

Wat een blijdschap als onze langdurige zieken weer melden kunnen, dat ze geheel hersteld en genezen zijn. Vooral als de ziekte jaren geduurd heeft! Helaas, wat ontbreekt het dan toch dikwijls nog aan ware dankbaarheid. De zucht wordt dan wel eens geslaakt: Kon ik maar eens oprecht dankbaar zijn voor al de weldaden, aan mij bewezen. De Heere mocht er maar de eer van krijgen, want Hij is het zo waard, **nietwaar?**

Willy van Looijengoed uit Speulde is ook zo blij en dankbaar, dat ze nu na twee jaren ziek-zijn weer lichte bezigheden mag verrichten. En ze bedankt alle nichtjes en neefjes van „De Kleine Gids", die zo goed om haar gedacht hebben, hartelijk voor de ruim 100 kaarten, die ze ontving. Ook **namens haar ouders** allen hartelijk bedankt! We wensen haar verder het allerbeste toe en hopen, dat **dit ziekbed** nog een eeuwige winst mag hebben opgebracht.

BRIEFJES BEANTWOORD (R. t.m. U.)

Jelis Roodbeen. Wil Vader nog feliciteren **met** zijn jubileum. 25 jaar bij dezelfde **patroon** is een hele tijd. De jongens, waar je **mee** correspondeert, ken ik wel. Ja, ik ben **wel eens** in V. geweest. Als ik er ooit **weer kom, ga** ik jou opzoeken. Is dat goed?

Hans Roodbeen. Twee tweelingen **in één** gezin, dat is wel een bijzonderheid. **Dat telt op!** En zijn jullie nu met z'n elven? **Dan zullen** bij het eten de tafelbladen wel **uitgetrokken** moeten worden, niet? Anders **kunnen jullie** niet allemaal zitten. Doe je **ouders de groeten.**

Hettie Schreur. Dat je het **druk hebt in de** derde klas van de huishoudschool, **kan ik me** voorstellen. Vooral nu je nog **al eens huis**werk meekrijgt. Het is een **dankbaar beroep:** kinderverzorgster! Alleen **Nederlandse zegels** zijn voldoende voor het sparen, **doch vreem**de zegels mag je ook sturen. **Die hebben in** zeldzame gevallen meer waarde. **Wil je ze** echter liever houden voor je verzameling, ook goed! Veel genoegen in je studie.

Henny Schreur. Fijn, dat je **zo genoten hebt** van de vacantie! Wat een **reden tot dank**baarheid aan God, nietwaar? **Hoevelen moes**ten hun tijd op het ziekbed **doorbrengen! Als** we daar slechts op letten, is er **reden genoeg** tot dankbaarheid! En wat ga **jij nu worden?** Ik vind bossen ook heerlijk en **van kinderen** houd ik vanzelf ook!

Jennie, Tinie en **Willie Riezebos.** Dat **jullie** mij schreven, vind ik prachtig, **maar nu reken** ik er ook op, dat jullie **meedoen met de raad**sels. Afgesproken? Meld je **dan per brief**kaart. Jullie hebben een **prettige vacantie** gehad, zou ik zo denken. Fijn! **Willie moet** Moeder maar flink helpen. En Tinie **wil wel goed** voor de kippen zorgen, hè? Jennie, **niet babbe**len op school, hoor!

To van Steenis. Ja, dat geloof ik, **dat het bij** jullie in de vacantie druk was. **Met 13 perso**nen te zijn en als je er dan **nog 3 logé's bij** krijgt! Maar, het is zo als je **zegt, toch wel** gezellig! Jullie zijn al vroeg in **de weer 's mor**gens. Dan draai ik mij nog een **keertje om.** Is Gerrie nu weer beter? Prettig, **dat het ont**vangen boek zo naar genoegen was.

Johannes Lambertus Scheppink. Wel **Johan, hoe** gaat het met je? Heeft de langdurige **bedrust** goed geholpen en mag je nu **weer langer op?** Schrijf het mij nog eens. Jullie hebt een heel gezin hoor! Dat was een leuke fietstocht, maar de vissen wilden niet bijten, nietwaar? Vader mag, zo nodig, gerust helpen. Van harte beterschap toegewenst. Punten H-145.

Jan Stomphorst. Je bent een reuze kerel, zeg! Twee brieven tegelijk, alsof één niet genoeg was. En wat een fijne schoolreis heb jij gehad. Daar had ik best bij willen zijn. Je hebt je niet verveeld in de vacantie, hè? Op de melkfabriek is heel wat te zien. En op de veiling is voor een echte jongen, die wat leren wil, ook veel waar te nemen. Geef je ogen en oren maar goed de kost! Vertaal nu eens: „Chaque oiseau trouve son nid beau".

Pieter Struyk. Wat fijn, dat jullie nu zelf een dominee hebben. Dat is in deze donkere dagen een niet genoeg te waarderen voorrecht. De Heere mocht hem nog als slijk willen gebruiken om vele blinde zielsogen te openen. En dat je er dan ook maar bij **mocht zijn, want daar gaat het om. Je bent ook een echte visser, merk ik. Je hebt al heel wat gevangen! Gegroet!**

Karel Sinke! Daar doe je goed aan, dat je mij eens schrijft ter kennismaking! Dat mag ik graag lezen in een brief: „Zo de **Heere wil en** wij leven", want we zijn immers geen ogenblik zeker van ons leven! Gelukkig als de Heere ons nog spaart van dag tot dag, nietwaar? Verzorg je konijntjes ook maar trouw! **Ging vriend** Jan naar de Mulo? En ga jij straks, **d.w.z. volgend** jaar bij welzijn, naar de **ambachtsschool?** Je wilt dus timmerman worden? Goed zo!

Janny Slingerland Drie en een halve week met vacantie geweest, dat is me wat, hoor! En was het mooi aan de zee? Wat is grootvader al oud, hé? En wat kras, dat hij iedere dag nog meehelpt op de boerderij! Heb je een prettige middag gehad met de meisjes, die op verjaarsvisite kwamen? Nog welgefeliciteerd!

Lydia Slingerland. Ik heb je naam maar niet afgekort tot Lydi, want ik vind Lydia een mooie naam. Weet je wat die naam betekent? „Nieuw geborene". Als dat eens waar mocht zijn, nietwaar? Wat was je dan gelukkig! Wat hebben jullie veel koeien. Vind je het jammer, dat meester weggaat? Ja, hè?

Henk Stufken. Hartelijk dank voor je uitnodiging om aan te komen, nu de peren en appelen rijp zijn. De tijd ontbreekt me echter, hoewel ik het gaarne doen zou. Jammer, dat Moeder ziek is. Ik hoop en wens, dat de Heere haar weer geheel mag opsterken en zij haar gezinstaak weer ten volle zal kunnen verrichten. Heb je het naar je zin gehad bij tante te N.?

Nannetje Fenneke Stufken. Dat je het nu veel drukker hebt, kan ik best begrijpen. Eerst nu bemerk je de waarde van een moeder! Gelukkig, dat ze wat aansterkt. Wie weet hoe spoedig ze weer haar werk zal kunnen doen. Wat fijn, dat Moeder nu toch de preek door de telefoon kan horen. Wat een fijne schoolreis heb je gehad! Ik ben blij te horen, dat je met de prijsraadsels meestal niet veel moeite hebt! Allemaal gegroet hoor en nogmaals beterschap met Moeder!

Tonny Stolk. Ja, als je postzegels afgeweekt hebt, dan maak je van dezelfde soort stapeltjes van 100, 50 of 25. Of je doet ze in aparte envelopjes! Dat noemt men sorteren. Dus postzegels van 10, 5 en 2 cent afzonderlijk. De overige, waar je er slechts weinig van hebt, bij elkaar. En dan alles in een grote enveloppe! Begrepen? Vergeet je naam en adres niet en het aantal. Punten H-180. Prachtig!

Plony Stolk. Ja, dat je bezigheden je ten volle in beslag nemen, is mij duidelijk! Natuurlijk blijf je „De Kleine Gids" lezen. Da's vast! Wellicht zul je Tonny nog wel eens helpen, nietwaar? We nemen dus nu afscheid van elkaar. De Heere mocht je goed en nabij zijn en blijven! Hij schenke je bovenal Hem te benodigen voor tijd en eeuwigheid. Dat is het allervoornaamste. In gedachten een handdruk!

Cornelia Slagboom. Wat was het prettig in Nijmegen, hè! Dat was een heel fijne vacantie, dunkt me. En je rapport was al niet minder fijn. Keurig! Twaalf achten en acht zevens en maar één zes. Dat is geweldig! Ik ben nooit in L. geweest, maar hoop er nog eens te komen. Wat kan grootmoeder nog mooi haken, hé? Knap hoor, tenminste op een leeftijd van 76 jaar. Hartelijk gegroet!

Jan Snoeij. Dat was feest hè, toen je de hele vacantie aan boord was van de „Graaf Adolf", waar Vader en Moeder op wonen. In Gouda zijn veel bezienswaardigheden. Vooral de Goudse glazen zijn mooi. En nu zul je wel weer op **school zijn,** nietwaar? Doe maar flink je best, **dan wordt** je later ook een prima schipper. **Of blijf je aan de wal?** Ook je pleegouders — **zeg ik het goed?** — de hartelijke groeten!

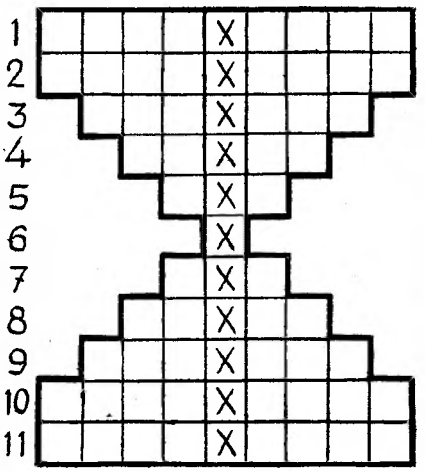
Allemaal. En hiermede is de brievenserie van R. t.m. U. uitgeput. Meer brieven heb ik niet ontvangen, hoewel er nog wel meerderen hadden kunnen schrijven. Afijn, we zullen maar denken, dat het geen onwil is. En we wensen al onze nichten en neven het allerbeste toe. Ontvangt dan de hartelijke groeten van jullie aller vriend, OOM BEN.

PRIJSRAADSELS

OPGAVE K—1.

Voor de groteren van 14 t.m. 20 jaar.

INVULRAADSEL.

Vul in:

1. Zoon van Jacob.
2. Gelovige Jodin te Korinthe.
3. Aartsengel.
4. Vriend van Job.
5. Grootmoeder van Manasse.
6. Letter.
7. Berg.
8. Profetes.
9. Filistijnse stad.
10. Zilversmid.
11. Zoon van Saul.

Op de kruisjes leest men nu van boven naar beneden een woord, dat de mannen van Efraïm niet konden uitspreken. Het kostte hun het leven!

Bij de oplossing vermelden welk woord dit was, alsmede de bijbehorende teksten bij alle onderdelen. (behalve no 6).

OPGAVE L—1.

Voor de kleineren van 7 t.m. 13 jaar.

MELAATSHEID

Noem vijf Bijbelse personen uit het Oude Testament, die korter of langer tijd door melaatsheid werden aangetast. Gebruik daarvoor de letters uit bovenstaande figuur.

Ook de teksten, waarin je dat lezen kunt, er bij opgeven.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn! OOM BEN.

Voor **uitdeling** op

Zondagscholen en Catechisatiën

zijn ter perse:

Geus met God

(aansluitend verhaal op Simon Gieke)

door MEVAHOR

Prijzen en leveringsvoorwaarden worden nog nader bekend gemaakt

alsmede enkele kleine boekjes

Reeds leverbaar: De Geheime Kamer of de Kinderen van de Ketter

VERDER NOG DIVERSE KINDERBOEKEN UIT VOORRAAD LEVERBAAR

N.V. DE BANIER - POSTBUS 2019 - UTRECHT

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

VOOR DE KLEINE GIDSLEZERS

KINDERRIJWIELEN

in diverse kleuren, als nieuw (4 tot 8 jaar), voor slechts *f* 50.—. Vrij zicht.

Tevens nieuwe Complete Dames- en Heren Banierrijwielen *f* 135.—, ook in termijnbetaling, *f* 20.— per maand, met volle garantie

N. van Ek

RIJWIELFABRIEK — VEENENDAAL — TEL. K 8386—120

OUDERS, leert uw kinderen vroeg

ORGELSPELEN

Lessen *f* 4.— per maand. Kinderen van af 7 jaar

Mej. P. KLERK

WATERLOOSTRAAT 73b — ROTTERDAM-OOST

Poppen- en Kinderwagen-reparatiebedrijf

Tevens kappen overtrekken.

C. BAARS

LANGE HILLEWEG 51 b - ROTTERDAM-ZUID

„Kleine Gids"lezers genieten een KORTING!

De Kleine Gids

22 October 1952

5e Jaargang No. 10

(Verschijnt tweemaal per maand)

UIT DE BIJBEL

(1 Samuël 25

I.

Als God recht doen zal

In de dagen toen koning Saul zijn schoonzoon David, de gezalfde des Heeren, vervolgde, woonde er in Maon, dicht bij het Karmelgebergte, een man, die Nabal heette. Nabal, dat betekent *dwaas! Hij* was een schatrijke boer, die, zoals uit de geschiedenis wel blijkt, met God geen rekening hield, ondanks het feit dat hij een Israëliet, een zoon Abrahams was. Zeker, hij zal met zijn lippen wel beleden hebben dat er een God is, van de historie van zijn volk wel hoog opgegeven hebben. Hij zal wel een dodelijke haat tegen de heidenen gekoesterd hebben, zijn offers wel op tijd gebracht hebben, zijn tienden stipt gegeven. Maar met zijn hart bevestigde hij door zijn daden de woorden uit Psalm 14: *„De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God".*

Welnu, deze Nabal was in de tijd van het schaapscheren met zijn talrijke knechten bij de Karmel. Als het scheren gedaan was, zou het grote feest beginnen! De zegen Gods zal dan verbrast worden in brooddronkenheid. Inplaats van de Heere voor Zijn weldaden te erkennen zal Nabals huis de leuze botvieren: Laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij! *Dat zal de Dankdag van Nabal zijn!*

David, wiens naam „beminde" betekent, kwam op zijn vlucht voor Saul in broodsgebrek. De levensmiddelen raakten op. David hoorde in de woestijn dat die rijke Nabal aan het schapen scheren was en dadelijk zendt hij zijn soldaten naar hem heen met de beleefde vraag om levensmiddelen. David verwacht een goede uitslag van zijn bede, omdat hij Nabals herders niet anders dan goed gedaan had. Hij en zijn mannen hebben hen beschermd tegen roofzucht en hen vriendelijk bejegend. Nu verwachtte David een wederdienst. Dat mag elk verstandig mens verwachten. Naastenliefde moet in daden blijken en die daden verwachtte David van Nabal te ontvangen. Het was bovendien in Israël, zoals in het gehele Oosten, de gewoonte dat bij het schapenscheren de armen meegedeeld werd van het feest. Bij een dankdag behoort ook een dankoffer! Het is dus logisch dat David verwachtingen koestert. Maar.... dat kwam ánders uit! Nauwelijks hebben de soldaten van David hun verzoek gedaan óf ze wachten het antwoord af. Inplaats van de ezels te laden met het benodigde, vaart deze dwaas op de meest onbeschofte wijze uit: *Wie is David, wie is de zoon van Isaï?* Een oproermaker, dát is hij! En wie zijn die soldaten van hem? Dacht jullie dat ik mijn vlees en water aan David geven zou en aan zijn oproerige knechten? Dát nooit!

Dat is het antwoord. De soldaten gaan terug en boodschappen David de uitslag. Het antwoord is diep beledigend. Nabal wist heel goed wie David was. Mogelijk heeft hij niet geweten van zijn zalving tot Koning door Samuël, maar hij wist wél dat David zijn tienduizenden in de reus Goliath verslagen had, dat hij de schoonzoon des konings was, dat hij de verlosser was van de dwingelandij der Filistijnen; dat hij op schandelijke manier van Saul vervolgd werd en ook dat hij zijn herders niet anders dan goed had gedaan! Hij kon weten dat David, wiens roemruchte daden zelfs door de heidenen rond Israëls grenzen gevreesd werden, de kracht en de macht had, hem met zijn onderhorigen en zijn veestapel te vernietigen en te nemen met geweld, wat hij hem onrechtvaardig weigerde. Nabal overtrad Gods Wet, door de behoeftigen het nodige voedsel te ontzeggen. Wat had Nabal dat hij niet van God gekregen had? Andersom zou David vragen kunnen: *Wie is Nabal en wie is de zoon van Kaleb?* Is die man niet een grote dwaas om zulk een onbeschoft antwoord te geven aan een man als David is?

Nabal-Dwaas! Is dat niet ons aller naam van nature? Wie zijn we, zonen van Adam? Evenals Kaleb, de stamvader van deze Nabal, hoge en lage waterwellingen gaf om deze landkreek in Juda te maken tot een rijk en vruchtbaar land en Maon uit zijn hand kwam als een parel bij de Karmel, waar de zegeningen deze Nabel zijn toegevloeid, zo zijn wij uit Gods hand voortgekomen en in het kostelijke paradijs gezet waar de zegeningen Gods dagelijks ons deel waren.

Wat deden wij er mee? We hebben dwaselijk gehandeld! We hebben God verlaten en zijn van de wijsheid Gods vervallen en tot dwaasheid geworden. Dat was onze keuze, ons moedwillig verachten van Gods geboden. Nu zijn wij allen van nature Nabal gelijk. Gods Wet, die eist dat we God, onze Maker en Formeerder, lief zouden hebben boven alles en onze naasten als onszelven, verachten wij ten enenmale.... gelijk hier Nabal doet. Wij weten met het verstand, dat God ons gaf, hoewel het verduisterd is, dat God in Zijn Wet van ons eist recht en gerechtigheid te doen op aarde, wij weten met dat verstand dat God wrake zal doen over de zonde. Wie heeft Gods macht weerstaan? Al buigt Zich God zo laag tot ons neer dat Hij zegt: *„Alleen ken uw ongerechtigheden, dat ge tegen de Heere uwe God gezondigd hebt",* wij weigeren naar Hem te horen en roepen met deze Nabal dagelijks uit: Wie is de Heere, dat wij Hem zouden gehoorzamen? Wie zijn Davids knechten, die we *ons* brood en water hen zouden geven? Zo is deze Nabal ons beeld in al haar gruwelijkheid getekend. Dwazen die tegen de Almacht Gods strijden, die, wetende dat God ons in één ogenblik kan vernietigen, volhouden tot het einde toe, als God het niet verhoedt. Dwaze Nabal om tegen een zó machtig man als David zó goddeloos te antwoorden. Dwaze zondaar, dwaas Adamskind, om tegen een zo *rechtvaardig* en *heilig God* vol te houden in de dwaasheid des harten. Wat zullen de zegeningen van Maon eenmaal tegen ons getuigen! O, wee onzer als God recht doen zal!

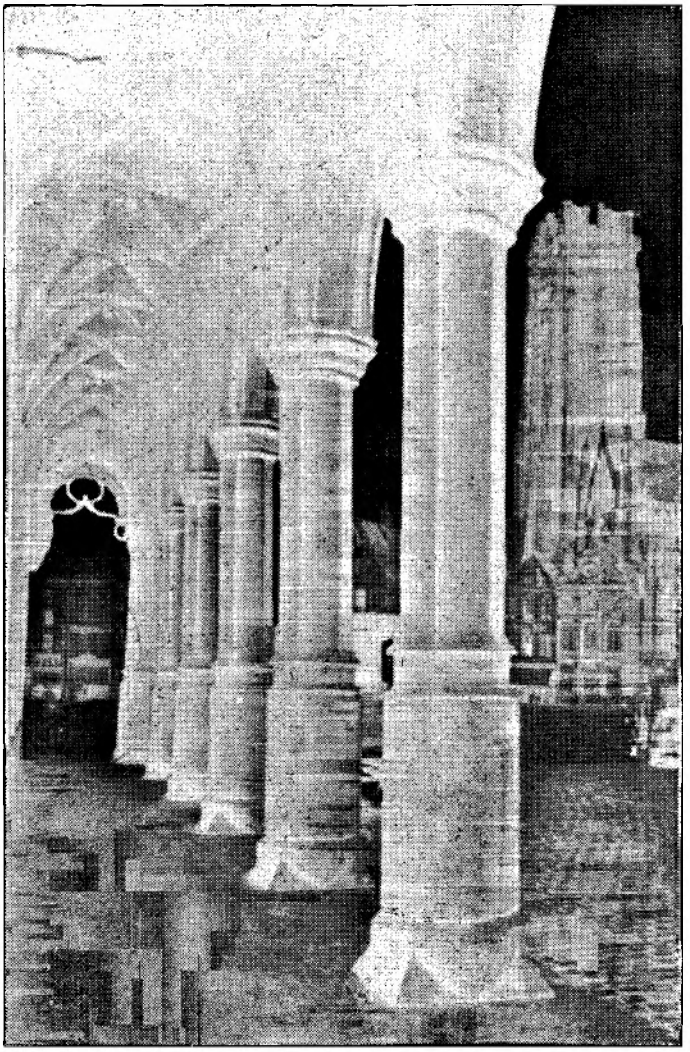
Wat doen wij met de zegeningen die een *goeddoend* God ons dagelijks schenkt?

Er is nog wol, er is nog vlas, er is nog most! De Heere gaf Zijn zegen rijkelijk, ook deze zomer. Nóg hield Hij Zijn vuist gesloten, zodat het oorlogsgeweld niet loskwam, nóg mochten wij in rust opgaan naar Gods Huis en naar Zijn Woord horen?

Wat deden wij ermee? Zijn wij niét ter kermis gegaan en dansten we niét op de dansvloeren der wereld? Is dat ónze roem voor God?

Ook in de St. Rombout klonk eens de Boodschap van vrije genade

In Mechelen zingen Vlaanderens klokken

Mechelen is als een gonzende bijenkorf. Mechelen is de torenstad, het oude, religieuze middelpunt van de Nederlanden. Tientallen klokken gonzen en beieren om twaalf uur over de stad en boven alles uit steekt de St Rombout, de 97 meter hoge toren der kathedraal. Een geknotte reus, waarvan een wonderlijke legende wil, dat de Hollanders in 1570 de spits sloopten om met de stenen de vesting Willemstad te bouwen! Wie beneden aan de toren staat, duizelt als hij omhoog ziet langs de ontzaggelijke, zwartverweerde bouw. De mooiste toren van het land, ongetwijfeld, ook al om het beroemde carillon; van de 49 klokken zijn er 31 door onze Hemony gegoten! Ge moet in dat Mechelen de tientallen gebouwen zien die van het grote Nederlandse verleden spreken: op de Markt het 16e eeuwse Gotische Stadhuis met de open galerij, het vroegere Paleis van de Grote Raad, en de Hallen; het archief waar Mechelen's stadsregisters bewaard worden, een onafgebroken rij sinds 1311, het oude Hof van Oranje-Nassau.

En dan zijn er natuurlijk in zulk een stad vol historische herinneringen ook de ontelbare geestige doorkijkjes op oude pleintjes, smalle straatjes met een fijn torentje op de achtergrond, en van de Dijleoever het gezicht op de ronde koepel van een der vele kerken boven wat daakjes uit. De namen van Willem de Zwijger en Lodewijk XV zijn met dat Mechelen verbonden, het is een stad geweest van geestelijke en ook wereldlijke machthebbers, een stad van tapijtkunst en nijvere handel.

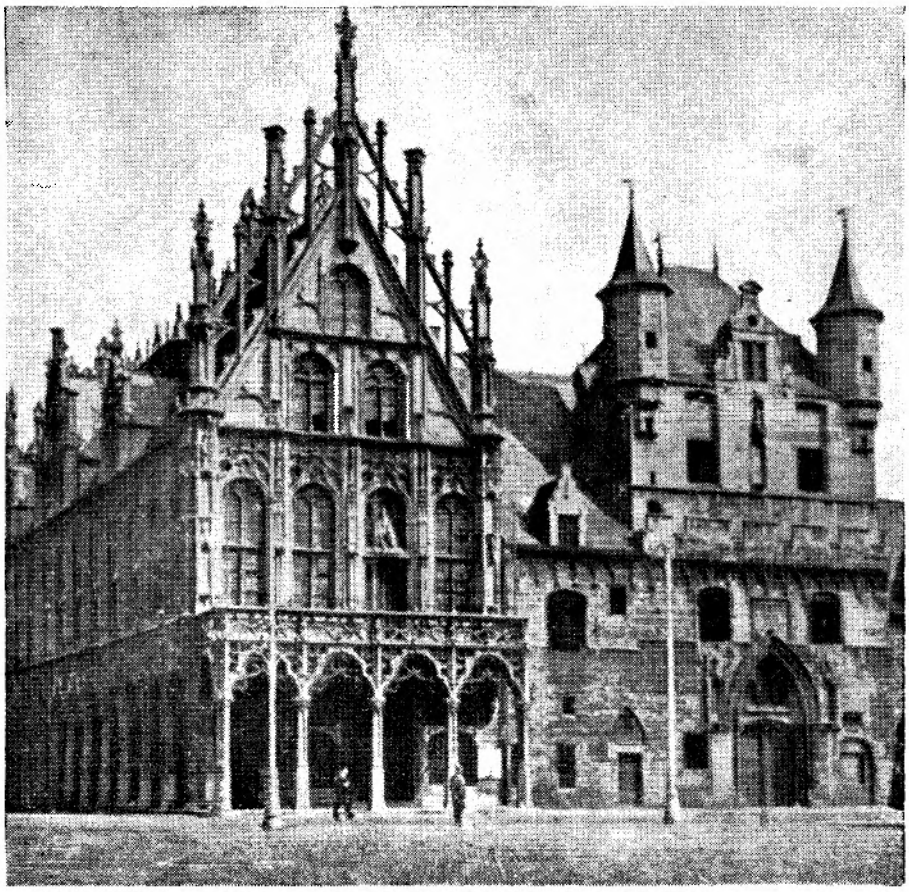
De fraaie Brusselse poort, deel van de oude versterkingen uit de 13e eeuw, staat tegenwoordig eenzaam in een plantsoen middenin de stad, die sinds lang uit haar omwallingen is gegroeid. Hier is het levende, drukke Mechelen, de harteklop van Vlaanderen en duizend-en-één herinneringen binden er Noord en Zuid.

* * *

Zoals de Dom het silhouet van Utrecht beheerst, zo kent men de contouren van Mechelen reeds van ver aan de Rombout. Al is die toren dan zonder spits, zoals bij ons die van Leeuwarden of Brielle, het is geen toren zonder klokken. Integendeel! De beiaard van Mechelen, Staf Nees, is beroemd. Wie op een stille Maandagavond achter het Romboutskerkhof het „Straatje zonder eind" heeft opgezocht en zich daar op een stoeltje gezet heeft tussen de kenners, beleeft het wonder van een klokkengetingel en klankenspel, zó zuiver, zó verrukkelijk licht en sprankelend, dat hij het nooit weer vergeet. En toch, de heerlijke klanken van een zuivere Evangeliepredikíng kent Vlaanderen en ook Mechelen niet meer! Vroeger wel? Ja zeker! Mechelen was ook al een stad waar al héél vroeg spitsen van de nieuwe leer doordrongen. Dat was al in 1520, in het jaar dus dat Luther met de paus brak, toen in de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden nog maar weinigen wisten, waarom het bij de kerkhervorming zou gaan, toen was er in Mechelen reeds een vrouw, die ijverig de denkbeelden van de monnik uit Wittenberg propageerde! Dat was de gemalin van koning Christiaan II van Denemarken, die uit zijn land was verbannen en met zijn gade Elisabeth (een zuster van niemand minder dan Karel V) in Vlaanderen rondzwierf. Lang heeft ze niet in Mechelen gewoond, want in het schone, stille Lier, vlak bij de Gummariskerk, kunt ge een gedenksteen vinden, die vermeldt, dat Christiaan II in het huis No. 9 verblijf hield van 1521—1524. Maar het Lutherianisme was dan toch maar zeer vroeg in dat Mechelen bekend. Toen kwam ook dáár de geloofsstrijd, bang en bitter gestreden, met dan weer méér, dan weer minder vervolging, met hagepreken in de bossen van Rijmenam

als de grond in Mechelen te heet werd. Maar van 1580—1585 heeft toch ook Mechelen zijn Magistraat gekend die geheél Gereformeerd was. En niet het Lutherianisme uit die begintijd, maar de zuivere stromen die vanuit de Zuidelijke naar de Noordelijke Nederlanden voortgestuwd werden, hebben ook daar voor een tijd het leven beheerst. Overal in die stad werd toen, evenals te Brugge, het zuivere Evangelie gepredikt en in die machtige Romboutskerk klonk de Boodschap van vrije genade om het Algenoegzaam Offer van Christus alléén! De beeldendienst was er toen verdwenen en het Heilig Avondmaal werd er naar Gods Woord gevierd. Maar dat is slechts vijf jaar geweest! Want ook hier kwam Parma. Op 19 Juli 1585 nam deze de stad in en ook hier werd de Calvinisten de keus gelaten of terug te keren in de „moederschoot der roomse kerk" óf.... het land te verlaten. En toen begon ook hier de tweede grote uittocht, die zulk een rijke zegen is gebleken voor de Noordelijke Nederlanden.... om er maar één van te noemen, die mede uitweek en zich te Amsterdam vestigde.... *Ds Petrus Plancius!* Ge weet wel, de zeevaartdominé, die zoveel heeft gedaan voor onze zeevaart en die de vraagbaak was voor onze schippers en varensgezellen. Maar deze man heeft immers ook Arminius zo krachtig bestreden en was Gomarus tot zo grote steun? Dáárvandaan ging ook de vriend van Datheen, *Ds Caspar van der Heiden,* zich vestigen in het Noorden. Wie moet niet Gods wijs beleid bewonderen? Gewis, in worsteling en bloed is onze historie gegrondvest! Ook *Ds Thomas van Tielt*, de hofprediker van Willem van Oranje, vertrok naar Delft.

Ook in Mechelen schreef Gods vinger de historie van óns land! Nog nadenkend over Gods wondere gangen verlaten we de stad en spoeden ons door het wonderschone randgebied der Kempen over Turnhout naar de Hollandse grens. Uren ver golven de velden, door bossen begrensd en als

Het stadhuis en de hallen te Mechelen

met de noen de zware klok in een dorp het Angelus luidt, dan galmt het wijd over het land en de torentjes, die als wachters rondom aan de horizon staan, kleppen de Engelengroet terug. In een schemerige kerk staat boven het oude, zilveren altaar het miraculeuze beeldje en buiten zitten wat oude kaarsenverkoopsters, de „keersenkatten", weggedoken in haar zwarte kappen! Arm, in bijgeloof weggezonken land! Eéns.... land van Datheen!

FOTO OMSLAG

Vindt U bananen ook lekker? Misschien heeft U de trossen pisangs wel eens uit het schip zien komen, groen en bijna rijp. U heeft vanzelf nog nooit een bananenboom zien bloeien, omdat ze bij ons niet langs de weg groeien, zoals in Spanje bijvoorbeeld, waar deze prachtige foto aan de Zuidkust is genomen. Als U de foto goed bekijkt ziet U de jonge tros duidelijk in de kop zitten. Daaronder ziet U de bloem. Ze is donkerpaars van kleur. In ons land kan men nog wel een bananenboompje zien als men de kassen van de Horti bezoekt, b.v. in Leiden. Maar het zijn maar kleine en gedrongen planten in een kuip, waar soms één tros aan te zien is door middel waarvan we ons enig denkbeeld kunnen vormen hoe een bananenboom er uitziet, maar deze imposante foto laat ons de top van een grote boom zien in de natuurlijke stand, zich rekkend naar de blauwe lucht.

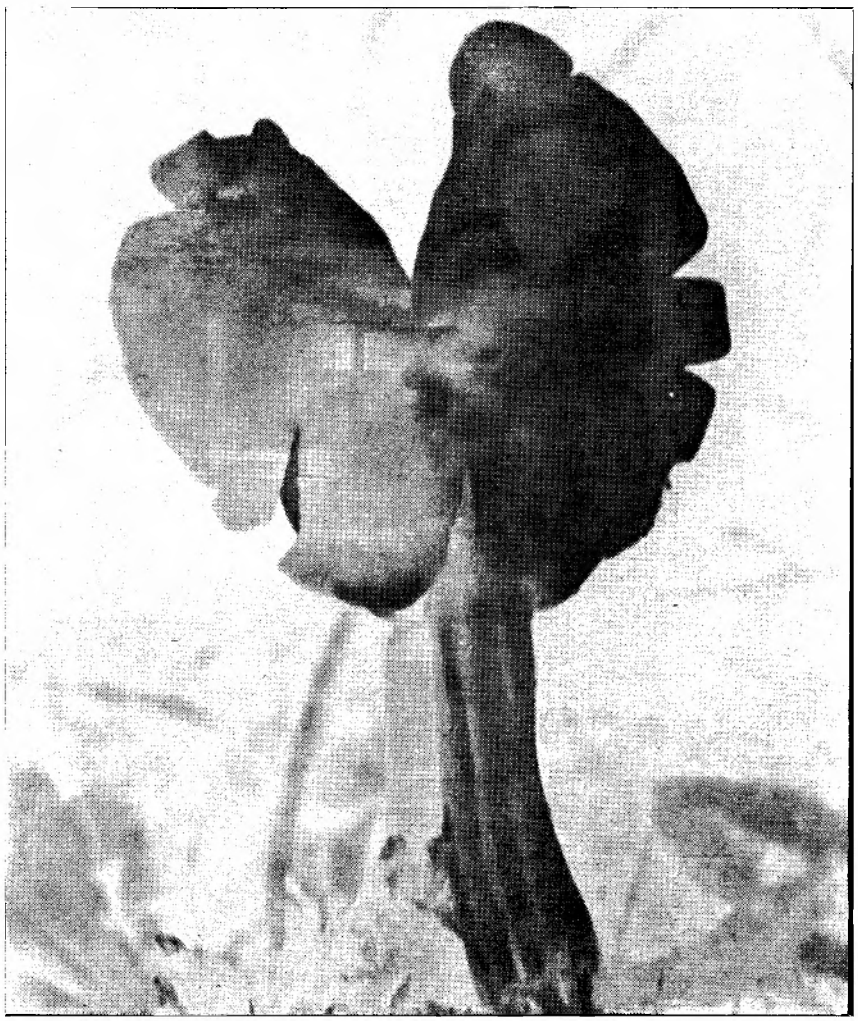
De grote parasolzwam

Paddestoelen in de tijd van bronzen kleuren, vocht en nevel

Het is een voorrecht in de gouden herfsttijd door het bos te mogen dwalen. De lucht is dan vervuld van een pittige aroma, een doordringende geur, die uit de dampige bodem opstijgt. Nevelsluiers golven door de wazige lucht en mat licht valt door de kruinen en weet kristallen flonkeringen te toveren in de dikke dauwdruppels, die de talrijke spinnewebben als met parels versieren. Er heerst rust in de bossen, die zich schijnen teruggetrokken te hebben om te overpeinzen wat voorbij is.
In deze tijd van bronzen kleuren, vocht en nevel, verschijnen langs weiden en wegen, in bos en beemd de fantastische, kleurige en grillig gevormde herfstkinderen, de zwammen of paddestoelen. Enkele onzer kleine lezers hebben ons gevraagd daarover eens wat te schrijven. Welnu, we willen er aan voldoen, zij het slechts in het kort. *Hoe komt men eigenlijk aan de naam*

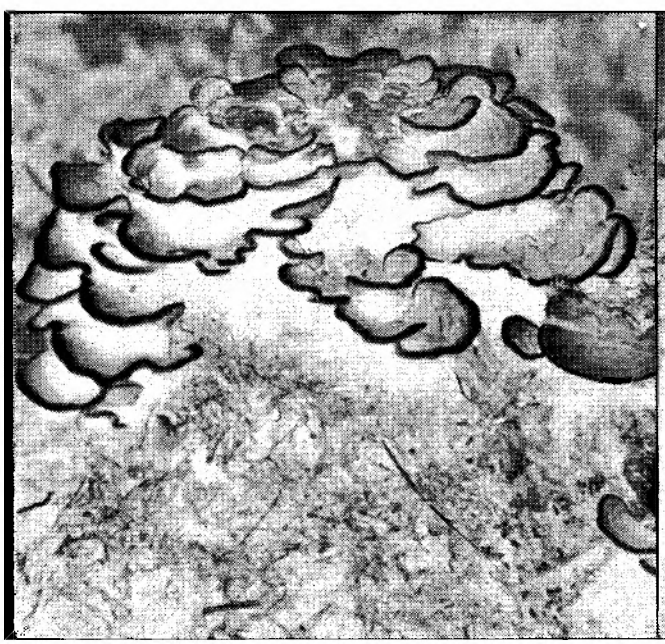
Kluifjeszwam

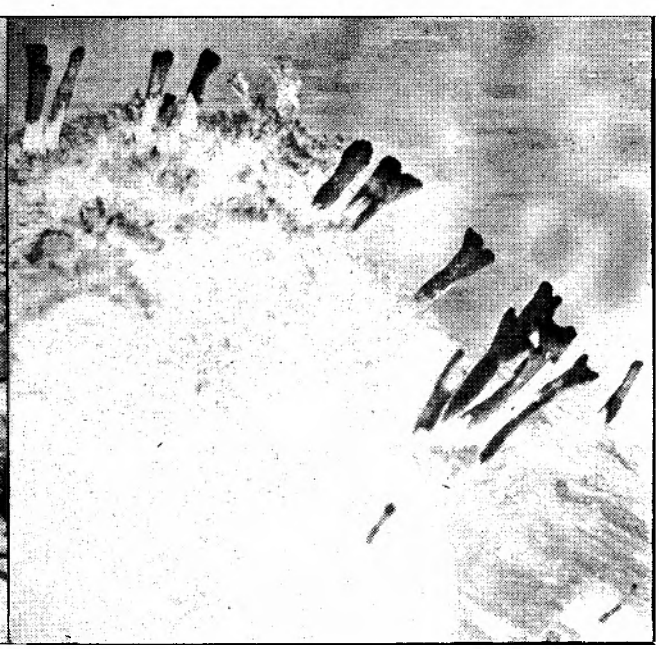
Paddestoel? Dat is een erfstuk van rooms bijgeloof. Eeuwenlang hebben de mensen die paddestoelen met een wantrouwend oog bekeken. En toen de roomse kerk zich „ontfermde" over de heidense lage landen, groeide meteen het denkbeeld dat de duivel er op uitrustte. Teirlinck, een natuurvorser uit zeer oude dagen, schrijft: „De vermenselijkte duivel", bewoont natuurlijk een huis en heeft dus huisraad nodig. Zijn stoel is de paddestoel, welke daarom ook duivelsstoel heet. Satan rust er dikwijls op in de vorm van een *pad,* die een vervloekt dier is." Daarom heet die prachtige, tot de lagere planten behorende plant.... *paddestoel.* Wij storen ons niet aan die roomse onzin en weten heel goed dat de paddestoel en alle zwammen, gewone planten zijn.
Hoe ontstaat nu een paddestoel? Als je een paddestoel heel voorzichtig uit de grond trekt, dan zie je een net van doorgaans witte draden. Deze draden, die samen de z.g.n. „zwamvlok" of het „mycelium" vormen, hebben zich tussen de levende of dode plantenresten, waarop de paddestoel leeft, vastgehecht. En, het klinkt mogelijk wat vreemd, deze zwamvlok, waaraan men nooit aan-

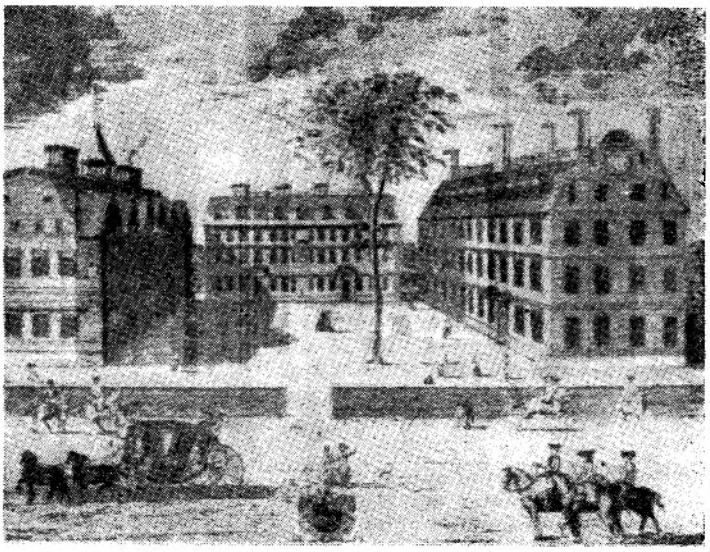
dacht besteedt, vormt nu de eigenlijke plant.
Ja maar, wat is dan die mooie, kleurige paddestoel? Laten we het dan duidelijkheidshalve zó maar zeggen, het is de *bloem,* waarop sporen gevormd worden, die zich naar alle kanten verspreiden en waardoor – onder gunstige omstandigheden – nieuwe zwammen of paddestoelen zich kunnen vormen. Vooral na een onweersbui komen ze snel en veelvuldig te voorschijn en ze groeien met een onbegrijpelijke snelheid, maar zijn ook zó weer weg.
Wat een wonder dat die bijgelovige mensen er bang voor waren! Echte toverdingen hoor! Dat mycelium nu groeit verbazend hard door en kan zich over grote gebieden verspreiden, waar elk jaar, vooral in de herfst, honderden paddestoelen uit te voorschijn komen.
Je hebt paddestoelen die uit de grond opkomen, die dus *in* de grond leven, maar er zijn er ook die op oude boomstronken of zelfs op levende boomstammen leven. De beruchte *honingzwam* b.v. heeft al heel wat vruchtbomen vernietigd. Dat zijn parasiterende zwammen, d.w.z. die leven op kosten van een ander, van de boom in dit geval. Je hebt er duizenden soorten in. Van klein tot groot. Er zijn zeer giftige en ook eetbare, al zullen jullie wel liever aardappelen eten. Wie in het bos bekend is zal wel eens gezien hebben dat er zwammen zijn die in een kring groeien. Dat noemen we „heksenkringen", ook al weer een naam die aan het bijgeloof in vroeger tijd herinnert, heksen, witte wijven, kobolden, kabouters en alles wat tot het rijk van de sprookjes behoort. We zullen jullie al die dwaze verhaaltjes maar niet vertellen, maar de nuchtere werkelijkheid is dat geiten en paarden, dikwijls aan een paal gebonden, al grazend cirkels maken in de weide. De mest komt dus in een kring te liggen en dat is een prachtige voedingsbodem voor het zwammycelium. Begrepen? Nu zullen we nog iets vertellen van wat onze vraagstellers wel het meest zal interesseren. *Hoe verzamelen we paddestoelen?* Nu willen we dadelijk een opmerking maken. Dat jullie paddestoelen verzamelt is op zichzelf geen kwaad en een leuk en leerzaam werkje, maar.... *kom dan nooit met je vingers in de mond, want ze kunnen heel giftig zijn.* Was thuis goed je handen en als je dat doet, behoef je voor een paddestoel niet bang te zijn. Je kunt er leuke herfsstukjes van maken, als je wat sparreappels, een stukje boomstronk, een paar plakjes mos bijeen legt en daartussen verschillende soortjes paddestoelen neerpoot. De blanke *Kluifjeszwam* is prachtig en de *Grote Parasolzwam,* die eetbaar is, heeft een roomkleurige hoed van wel 20–30 cm in doorsnede. Leuk zijn ook de bruine *Elfenbankjes,* die je meestal op oude stronken aantreft en dan de aardige *Geweizwammetjes,* die de vorm hebben van een hertegewei. Maar jullie vinden natuurlijk wel de mooiste de *Vliegenzwam,* die met die rode hoed en witte stippels, ja maar die is erg giftig hoor, maar het is wáár, ze is prachtig! Heb je die *Geschubde Inktzwam* wel eens gezien? Net een wit kaarsje dat rechtop in de grond is gepoot.
Als je ze verzamelt, kun je het beste een mandje meenemen en een klein plantschopje, want je moet ze toch heelhuids overbrengen. Wil je er studie van maken, dan moet je wat zacht vloeipapier nemen en ze daarin rollen. Bij houtzwammen neem je ook een klein stukje van het hout mee en het spreekt dus vanzelf dat je een stevig zakmes bij je moet hebben. Maar hoe mooi dit werk ook is, denk er om dat flinke jongens en meisjes dat best doen kunnen, maar neem dan geen kleine zusjes of broertjes mee, zónder dat je goed op hen kunt letten. Misschien wil vader of moeder wel eens met jullie meegaan, een boswandeling is voor grote mensen ook goed. In September en begin October, de herfstmaanden, is het feest in het bos. Dan kleuren zich de bossen in teer bruin, bleekblauw, zachte tinten als zilvergrijs en matgroen en hier en daar zie je opeens een levendig rode toets! Hoe heerlijk is nú een wandeling in de vroegte, als de nevel nog op het land ligt en de contouren van bomen en struiken vervaagt. Een rode herfstzon klimt traag boven de einder en vangt de strijd aan tegen de dampflarden, welke tussen de glimmende stammen hangen. Gods majesteit predikt ons Zijn grootheid.... óveral!
Ook paddestoelen.... *ze zijn Zijn maaksel!*

Elfenbankjes

Geweizwammetjes op oude bomen tussen het mos

Van alle Amerikaanse hogescholen is Harvard de oudste (1636)

Grepen uit de Amerikaanse geschiedenis

Het koloniale tijdperk II.

Hoe stond het met het kerkelijk leven en het onderwijs in het Koloniale Tijdperk der Verenigde Staten? In de koloniën in het *midden* vertoonden de toestanden op onderwijsgebied grote onderlinge verschillen. In New-York stond het onderwijs op laag peil. De scholen waren slecht, zodat vermogende ouders huisonderwijzers in dienst namen. Pas in het midden van de 18e eeuw werden het College of New Jersey te Princeton, 't King's College (nu de Columbia Universiteit) en het Queens College (Rutgers) gesticht.

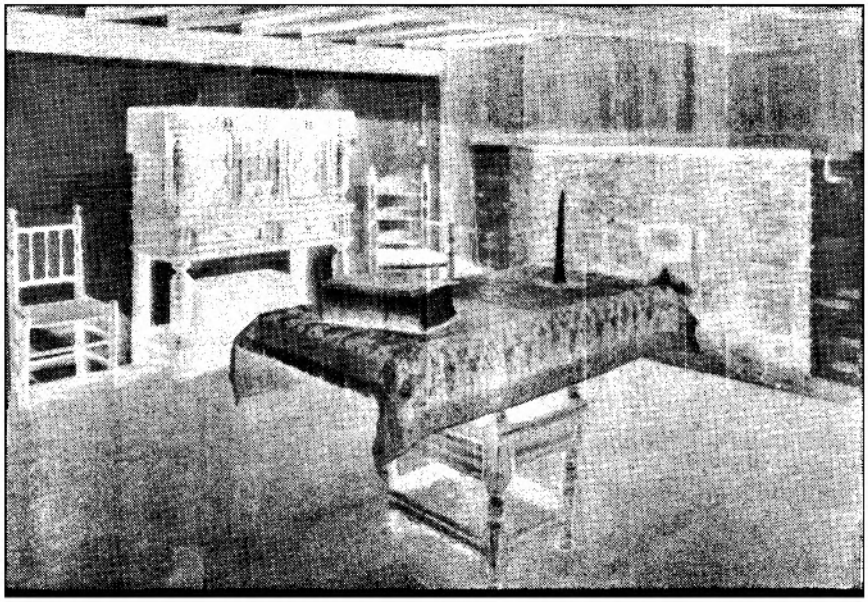
In *Pensylvania* was men op onderwijsgebied zeer actief. Aan de eerste onderwijsinrichting die in dit gebied — in 1683 — werd opgericht, gaf men les in lezen, schrijven en boekhouden, behalve godsdienstonderwijs. Vanaf dit jaar werd in alle Quaker-nederzettingen onderwijs gegeven. Voortgezet onderwijs in de oude talen, geschiedenis en literatuurgeschiedenis werd gegeven aan de Friends Public School, een onderwijsinrichting die nog steeds bestaat, doch nu William Penn Charter School heet. Het onderwijs was voor minvermogende kosteloos, maar ouders die het betalen konden moesten schoolgeld betalen.

Ook Avondscholen werden voor volwassenen geopend. De planters in het *Zuiden* waren voor contact met de buitenwereld hoofdzakelijk op boeken aangewezen. In Charlestown werd in 1700 een provinciale bibliotheek opgericht. In *New England* brachten de eerste immigranten reeds hun eigen kleine boekerijen mee en zij lieten geregeld nieuwe boeken uit Londen komen Ongetwijfeld besteedden de Puriteinen veel aandacht aan godsdienstige geschriften, doch zij beperkten zich niet uitsluitend tot het lezen daarvan. Omstreeks 1680 deden de boekhandelaren in Boston goede zaken in klassieke literatuur, bundels preken, wetenschappelijke, godsdienstige en wijsgerige werken, politieke en theologische onderwerpen. In Cambridge in Massachusetts werd reeds in het begin van de koloniale tijd een drukpers in gebruik genomen. In New-England waar men bijna uitsluitend aandacht besteedde aan godsdienstige onderwerpen, liet dit niet na invloed te hebben op de bevolking. Men had er eerbied voor de leraren en ouderlingen, die dan ook van de zonde afmaanden. Een dominé, de bekende predikant Cotton Mather, schreef geheel alleen reeds 400 boeken, allemaal preken, waarin de bedreigingen van Gods oordeel niet achterwege bleef. Zijn grootste werk was: *Magnalia Christi Americana*, het was zo omvangrijk, dat het in Londen gedrukt moest worden. Ds. Michael Wigglesworth schreef het werk: *De dag des Oordeels*. Het was een gedicht dat de verschrikkingen van het laatste Oordeel beschreef en waarvan bijna iedereen een exemplaar bezat, gelijk bij ons in die tijd Vader Cats veel gelezen werd. Over het algemeen was er geen organisatie in die tijd en de regeringen bemoeiden er zich weinig mee.

Veel werd op particulier initiatief ondernomen en Amerika heeft zich gevormd naar de wijze die de scherpzinnige landbouwer J. Hector St. John Crévecoeur in zijn *„Brieven van een Amerikaans Huisman"*, de vermenging van rassen en culturen beschreef. Hij zegt daarvan: „een Amerikaan is iemand die ergens in Europa geboren is of wiens ouders uit Europa afkomstig zijn, en dat die vreemde vermenging van rassen en volkeren die men in géén land aantreft daaruit voortkomt." Als voorbeeld noemt hij een geval van een gezin waarvan de grootvader, een Engelsman, trouwde met een Hollandse. Hun zoon nam een Française tot vrouw die hem vier zonen schonk en deze trouwden allen

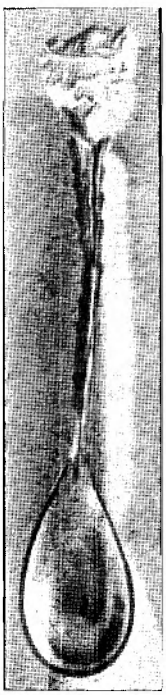
In het Puriteinse Nieuw Engeland gaven uitgelaten kolonisten dikwijls aanstoot door het zingen van wereldse liedjes. Bij de vermaning door een Godvrezend ouderling tonen ze daarvoor nog ontzag, maar de waard schijnt in vreze voor zijn klandizie!

met vrouwen van verschillende nationaliteit. Crèvecoeur besluit zijn betoog met de volgende opmerking: „Een echte Amerikaan is iemand die zich van alle oude vooroordelen bevrijdt, zich van de oude gebruiken losmaakt en zich aanpast aan de nieuwe levenswijze, aan de nieuwe regering waarvan hij een onderdaan geworden is en aan de nieuwe positie die hij verworven heeft . . ."
Zo is het, maar met al de gevolgen van dien op het innerlijk geestesleven, dat zijn droeve sporen wel diep getrokken heeft in het Amerikaanse volksleven. Het ware te wensen dat de hedendaagse immigratie van landgenoten die bij het zuivere Woord van God voor de toekomst nieuwe richting daaraan zal mogen geven. Het tegendeel is echter wel te vrezen!

U GAAT TOCH DOOR MET.....

Waarmee? Wel met het werven van nieuwe abonné's natuurlijk! Maar de Werfactie is toch beëindigd? Accoord, maar daarom is Uw werk voor ons blad nog altijd welkom, want é l k e nieuwe abonné is er één! En vele ééntjes maken er tien, honderd, duizend! Is het werven niet beëindigd, want gelukkig zijn er nog tientallen, die er rustig mee door gaan, de prijzen liggen nog steeds klaar om naar de toekomstige aanbrengers afgezonden te worden.

We wilden dit even in herinnering brengen, omdat we bang zijn dat zij die graag willen werken voor ons blad, denken dat het niet meer *mag*! Het blijft nog steeds van kracht dat voor het aanbrengen van iedere abonné een prijs beschikbaar is, waarom we het lijstje voor de prijzen hieronder nog eens afdrukken.
Nu kan men ook een waardebon verkrijgen ter waarde van *f* 2.—, die men bij bestelling van boeken kan inleveren, welk bedrag dan afgetrokken wordt van de prijs van het bestelde boek. Vooral nu het tegen de wintertijd loopt en weer verschillende werken ter perse zijn, o.a. ook kinderboeken, zal het in Uw belang zijn als U één of meer van die waardebonnen in Uw bezit heeft. Die kunt U bekomen door één of meer abonné's aan te brengen. Doet er dus Uw voordeel mee. Nog eens, U kunt ook uit het lijstje van prijzen kiezen, daarin bent U geheel vrij. Dus allen nog eens aan de slag! Mogen we ook op Uw medewerking rekenen? Directie

Mooie cadeaux liggen voor U gereed!

Ieder die zichzelf als abonné opgeeft of zij die reeds abonné zijn en een nieuwe lezer aanbrengen, mogen een keuze doen uit onderstaande premies:

Een waardebon ten bedrage van *f* 2.— (te gebruiken voor aankoop van boeken. Verder:

1. Een zwaar verzilverde theelepel
2. Eén gulden 50 cents in contanten
3. J. Vreugdenhil, Evert Kooistra
4. Mevahor, Zo God het huis niet bouwt
5. M. Nijsse, In vreemde handen, tezamen met G. M. v. d. Sluis, Bram Schelling
6. B. J. v. Wijk, Vogels in de natuur en Lieske
7. De Jonge Hugenoten
8. Anneke met vacantie tezamen met Gerrit v. h. Heidedorp
9. Ds G. H. Kersten, Korte Lessen over Kort Begrip
10. J. Kattenberg, Zo de ouden lazen
11. Het lijden der kerk in Schotland
12 De kinderen van de ketter

Voor twee abonné's:

14. Mevahor, Simon Gieke, deel I of deel II

Iedere „Kleine Gids"-lezer brenge minstens één nieuwe lezer aan!

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Eens was deze berg de plaats waar de Heere Jezus verhoogd werd voor de ogen van Zijn discipelen, maar thans worden de pieken en zwaarden er scherp geslepen, want iedere dag kunnen de vijandelijkheden tussen de Joden en de Romeinen beginnen.
De weg naar Jeruzalem slingert zich over deze berg. Ook van deze plaatsen werd vroeger gezongen:

Hoe vrolijk gaan de stammen op
Naar Sion's godgewijde top.

Want vele dagen achtereen, vóór de grote feestdagen, gingen de blijde feestgangers met muziek en zang en in vrolijke rijen langs deze weg.
Maar alles is veranderd en verslechterd. Die feestreizen waren vol luister in de dagen toen de oude tempel, door Salomo gebouwd, nog in al zijn pracht op de Moria praalde.
Nu is alles koud en doods, want God is van Israël geweken en het volk stelt zich tevreden met een vormendienst en met duizenden voorschriften, terwijl het hart koud en ledig blijft.
Wel gaan zij trots op de naam van het „zaad Abrahams" en „kinderen Abrahams", maar het geloof dat Abraham bezat, missen zij en zonder dat geloof is het onmogelijk Gode te behagen.
Al die plaatsen, die wij kennen uit de Bijbelse geschiedenis en die ons de herinnering aan vele heugelijke feiten voor de geest roepen, zijn thans schouwplaatsen van het geweld, dat zich gereed maakt om te doden en te vernielen.
Op een heuveltop, niet ver van de stad, liggen drie jongemannen. Van verre slaan zij de kampvuren gade, doch ook enkele malen wenden zij het hoofd om en staren naar de trotse tempel, dat grote, prachtige gebouw, dat helderwitte muren heeft, terwijl vele stenen met goud zijn ingelegd. Ook de jongelingen voelen zich het hart warmer kloppen als zij dat gebouw beschouwen.
Zij denken dat de schoonheid er van nooit werd overtroffen, want Salomo's tempel hebben zij niet gekend en bovendien weten zij ook niet dat de heerlijkheid des Heeren meermalen dat ganse Huis vervulde en er vrede en blijdschap was in de harten.
Zij zullen van de tempel afblijven! zegt een der jongelingen, terwijl hij dreigend de vuist opheft naar de bergen, waar de Romeinen gelegerd zijn. Hoeveel zouden er zijn, Zadok? vraagt een tweede.
Eleazar heeft mij gezegd dat er drieduizend ruiters zijn onder de bevelen van Darius en Filippus en dat ze door Agrippa zijn afgezonden.
Maar waarom? vraagt de derde. Wat kunnen zij eigenlijk beginnen?
Zij willen de vredespartij van Ananias versterken en de tempel veroveren op de oorlogspartij. Daarna zullen er nog meer Romeinen in de stad komen en zo willen zij dan de vrede bewaren, omdat zij geloven dat wij niet tegen de Romeinen kunnen vechten. Maar moeten wij dan onze broeders in Galilea alleen laten staan in de strijd? Nu of nooit. Het volk wil nu vechten en laten wij die gelegenheid voorbijgaan, dan worden wij nooit een vrij volk, maar dan blijven wij ellendige slaven. Dat mag niet. Ik zoek de strijd en ik reken ook op jullie. Komt mee en laat ook anderen mee komen, hoe meer hoe liever!
Zadok, we zullen helpen. En jij hebt zulke sterke armen dat je er alleen wel tien kunt verslaan, tegen de anderen één. Maar wat doen wij hier?
Ik wil dat kamp eens bezoeken. Ga je mee?
Onmiddellijk waren de vrienden bereid. De drie moedige jongens reden eerst een vrij grote afstand, ieder op een muildier, en daarna stegen zij af. Zadok en z'n beide vrienden zouden straks langs de hellingen naar boven trachten te komen. Misschien hoorden zij nog enkele gesprekken en dan zou hun reis niet tevergeefs zijn.
Vijf meters van elkander af!, commandeerde Zadok.
Waarom?
Omdat zij drie gemakkelijker zien dan één! Jij trekt naar dat gindse vuur. Jij, als derde, tracht aan die zijde te komen. En ik zelf neem dat grote vuur voor mijn rekening. Komt een onzer in gevaar, dan fluit hij één maal. Is het tijd om terug te trekken, dan ga ik het eerst terug en fluit daar ginds, midden op de helling, twee maal. In geval van gevaar moeten wij bij elkander trachten te komen. Is de tegenpartij te sterk, dan fluit ik driemaal en dan vlucht ieder op eigen gelegenheid, zonder dat hij op de hulp van de anderen kan rekenen. Zullen wij het zo niet voor afgesproken houden?
Aangenomen! zeiden de anderen.
Een poosje later waren de vrienden al op weg naar omhoog. Zadok in het midden, de anderen links en rechts. In de zachte duisternis zouden zij niet spoedig gezien worden, maar toch was voorzichtigheid de eis, daar de Romeinen altijd streng de wacht hielden.
Niet spoedig kon Zadok de Romeinse ruiters zien, want de paarden graasden op de berghelling en het kamp was op de top.
Sluipend en kruipend ging hij verder, heel voorzichtig, want het ritselen van een blad kon hem verraden. Rechts van hem kon hij flauw de omtrekken zien van een jongeling, die eveneens heel voorzichtig verder ging.
Kalm naderde Zadok de paarden, doch de vurige en trouwe dieren hadden de vreemdeling al opgemerkt.
Eén hunner hief fier de kop omhoog, bewoog snuivend de neusgaten en begon daarna aanstonds te hinniken.
In een oogwijk begrepen de ruiters dat er onraad was of dat de paarden iets bijzonders hadden gezien.
Een grote Romeinse ruiter, een man van reusachtige gestalte, sprong overeind.
Ah, Cestius! riep hij — is er onraad? Wat heb je gezien, trouwe jongen? Willen ze ons kwaad doen? Als ze je willen vangen en meenemen, sla je ze wel, hè?
Goedig klopte de ruiter het paard op de hals, doch het trouwe dier bleef onrustig.
Wat is er toch, jongen? zei de ruiter opnieuw. Ik zie niets!
Dat was vreemd! Steeds staarde het dier in één richting, en het bleef snuiven; als een teken van onrust.
Dat is niet in orde, dacht de Romein, en hij besloot, heel alleen, een onderzoek in te stellen.
Zadok had alles gehoord en hij had ook alles kunnen zien, omdat hij plat op de grond lag en op die grote hoogte van de berghelling de azuren avondhemel als achtergrond voor zich zag.
De verkenning dreigt voor Zadok niet goed te eindigen. Zag de Romein hem, dan zou deze alarm maken en in een oogwenk zou het ganse kamp in opschudding zijn. Hoe zou hij dan nog ontkomen?
Maar Zadok was reusachtig sterk en

stoutmoedig bovendien. Kalm wachtte hij zijn gelegenheid af.
Eindelijk scheen de reusachtige ruiter iets te bemerken. Hij bleef staan en staarde onderzoekend naar de bodem, waar hij iets donkers zag in de vorm van een menselijke gestalte.
Zeker, dat was een mens! Dat moest een mens zijn. En een Romein was 't niet, want de koperen uitrusting ontbrak.
Een ogenblik stond de ruiter in beraad. Daarna stapte hij flink vooruit, doch op datzelfde ogenblik sprong Zadok als een tijger overeind, greep de man bij de keel, om hem het roepen te beletten, en wierp de zware man tegen de grond. De Romein was 'n man van buitengewone gestalte en zijn kracht zou dus niet gering zijn, maar de jongeling Zadok scheen wel van het ras van David te zijn, die eens een leeuw en een beer versloeg.
Doden zal ik u niet! zei Zadok. Maar uw zwaard moet ik hebben en van heden af is Cestius mijn eigendom.
De Romein trachtte zich te verzetten. Maar hoe groot en sterk hij was, hij moest het onderspit delven tegen deze Simson. Zadok maakte zich van het zwaard meester, sprong daarna haastig op het paard, floot driemaal om zijn kameraden te waarschuwen om te vluchten, en holde daarna recht vooruit naar het kamp.
Dat was een stoutmoedige daad.

VOOR ONZE KLEINTJES

De twee rakkers

De blaadjes vallen van de bomen. En 't regent zo. Tik tik! tik! gaat 't tegen de ruiten. Heel vlug en heel hard. Er liggen grote plassen op de straat. Kleine Henk zit voor het raam. Hij vindt het leuk om naar de regen te kijken, vooral als ze neerkomt in de plassen en dan zulke leuke kringetjes maakt.
O, kijk eens, Moes, hoe hard 't gaat waaien.
Ja, ik zie het, zegt Moes, 't gaat stormen.
Wat gebeurt er dan, Moes, als 't gaat stormen? vraagt Henk.
Dan gaat het nog veel harder waaien, Henk, en dan vallen er nog veel meer blaadjes van de bomen. En weet je wat er dan ook naar beneden komt rollen? Kastanjes! Een heleboel. En als het dan straks niet meer regent, mag jij je jas aan en je muts op en dan ga jij een heleboel kastanjes zoeken, hè?
Hè ja, Moes, juicht Henk en hij wipt meteen van de stoel af. Was 't nu maar droog. Telkens kijkt Henk eens naar de lucht. Maar de lucht is grijs en blijft grijs. Er is geen stukje blauw in. En de zon? Die is helemaal niet te zien. En 't blijft maar regenen. Er ligt al een heel grote plas voor 't huis. O kijk eens, daar komen twee kindertjes aan. Ze hebben allebei een cape om. En ze lopen zo hard en ze doen zo wild. Kijk maar; ze springen over de plassen. Ze komen al dichter bij de grote plas voor het huis, waar Henk woont. De twee rakkers zien de plas al. En ze hebben zo'n pret. Nu staan ze er vlak voor. Henk kan ze goed zien. Het ene is een meisje. Het andere een jongen. Durf jij er over, Bob? roept 't meisje. Ja hoor! zegt 't jongetje. En hij neemt een grote sprong. Hij springt precies midden in de plas en hij valt om ook.
O, Moes, kijk toch eens, roept Henk.
Moes kijkt en zegt: Die arme jongen. Ze gaat gauw naar buiten en ze helpt 't ventje op. Hij huilt zo erg. En z'n zusje huilt ook al.
Moes neemt ze allebei mee naar binnen. Ze doet 't jongetje z'n cape af. Die is zo vreselijk nat. Dan gaan ze naar de keuken. Moes met Bob voorop, daarachter 't zusje en Henk komt achteraan.
Hoe heten jullie? vraagt Moes.
Bob, mevrouw, snikt 't jongetje.
En ik heet Elly, zegt 't meisje.
Kom, zegt Moes, vegen jullie je tranen maar af. Dan was ik vlug Bob z'n knieën en z'n handen. En als dat klaar is, gaan we naar binnen en krijgen jullie allemaal wat lekkers van me. Is dat niet fijn? Bob en Elly lachen alweer een beetje. Elly durft nu een beetje te praten. Ze vraagt aan Henk: Hoe heet jij? Henk. O dat vind ik een leuke naam.
Waar wonen jullie? vraagt Henk.
Hier vlakbij. Om de hoek van de straat.
Zo, zegt Moes. Bob is weer schoon.
Nu gaan we nog wat lekkers opzoeken. En dan gaan deze twee rakkers gauw naar hun Moesje toe.
Moes zoekt in de kast. Ze haalt er een rose zakje uit. Daar zit vast iets heel lekkers in.
O ja, kijk maar. Bob mag 't eerste kiezen, want hij is in de plas gerold. Bob haalt er 'n beest uit. Een varkentje van chocola. En Elly? Elly heeft een olifant. Ook al van chocola. Henk heeft een eendje. Ze eten het alle drie heerlijk op. Nu moeten Bob en Elly weg. Moes haalt Bob z'n cape en doet hem Bob om. Elly kan het zelf al. Moes en Henk brengen ze naar de voordeur. Daar gaan ze. Dag Bob, dag Elly, zegt Moes, niet meer in de plassen springen, hoor! Henk zegt: daag. Bob roept: Dag Mevrouw, dag Henk. Ze zijn het tuintje al uit, ze lopen al op de straat. Moes en Henk kijken ze na. Opeens draait Elly zich om en ze roept heel hard: Mevrouw, nog wel bedankt voor de lekkere beesten! Dan loopt ze weer door. Moes en Henk moeten erom lachen. Dan gaan ze naar binnen.
Moest kijkt op de klok. Is 't al zo laat? Dan moet ik gauw brood gaan snijden, zegt ze.
Henk kijkt weer voor het raam of Vader er al aankomt.
Nee, nog niets te zien. En het regent nog maar steeds.
Hoor! Ting, ting! Dat is Vaders fietsbel. O, o, wat is die Vader nat, kletsnat, het druipt van z'n broekpijpen af. Hij gaat zich gauw helemaal anders aankleden. Onder het eten vertelt Moes van Bob en Elly.
En Henk weet er nog gauw bij te vertellen, dat, als het niet meer regent, hij kastanjes mag gaan zoeken van Moes.
Dat is even fijn, zegt Vader.
Na het eten speelt Vader voor paard; Henk zit boven op z'n rug. Zo gaat hij ook naar bed. Moes dekt hem lekker toe.
Fijn slapen gaan, hoor vent. Welterusten!

TANTE BETSY

WIJ ZETTEN

Bollen

OP

Het is nu tijd om bollen voor kamercultuur op te zetten. Dat kunnen zijn: Narcissen, Tulpen, Crocussen, Hyacinthen èn ook die aardige *miniatuur-hyacinthen*. Elke bol daarvan kan zes of meer bloemstengls voortbrengen. Wanneer je vijf bolletjes in een klein schaaltje zet kun je weluitgerekend in Januari-Februari zo'n 30-tal bloemtrosjes in je vensterbank hebben. Je vult in October een schaaltje half met aarde, waarop je de bollen zet, zó, dat ze 1 cm van elkaar blijven. Dan aanvullen met aarde en goed aandrukken. Zet ze in droge kelder of koele kast, tot de neuzen 5—6 cm lang zijn. Dan voor de vensterbank. Elke week nakijken of ze water nodig hebben! Dát zal feestelijk worden!

BRIEVENBUS

De brievenbus gaat weer wijd open en wel voor die jongens en meisjes, wier achternamen beginnen met **de letters V, W, IJ en Z.** Zij mogen mij dus een briefje schrijven. Het betreft hier echter alleen jongens en meisjes, die ook meedoen met onze prijsraadsels! Wie daar ook aan mee wil doen, mag zich dadelijk opgeven per briefkaart. Dan wordt hij (zij) z.s.m. onder ,,Welkom!'' genoemd en mogen er briefjes geschreven worden, als de letter aan de beurt is. Ik verwacht weer **veel brieven en veel nieuwelingen!** Dus ook **véél briefkaarten!** Denk om de **volledige naam, geboortedatum en het adres.**

WELKOM!

Riek den Besten; Nel v. d. Slikke; Bertha Schalk; Wim Vroegindewey.

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

De volgende drie meisjes vragen elk voor zich een **correspondentie-vriendin uit de V. S. of Canada,** om daarmede in het **Engels** te corresponderen. Het zijn:

1. **Janna Harbers, Westerstraat 4, Rijssen.**
2. **Cobie van Beuzekom, Mijnsherenplein 41, Rotterdam.**
3. **Hannie Maris, Groene Zoom 136, Rotterdam.**

Ze zijn alle drie ongeveer **15 jaar** en bezoeken een Ulo-school.

NAGEKOMEN BRIEFJES BEANTWOORD (R t/m U)

Tiny van Scherpenzeel. Je brief heb ik in welstand mogen ontvangen en was verrast te horen, dat je verhuisd bent. Ik kan geloven, dat je het fijn vindt. Dat bezoeken moet altijd in de vacantie plaats vinden, want ik woon niet, waar jij woont. Vreemd, hè? Leuk, dat Beppie nu bij de meester van Vader zit. Ga je nog wel eens naar je vriendin te M.? **Hannie Schaafsma.** Wat zal Moeder trots zijn op haar enige dochter! Zorg er voor, dat dat ook kan! Op een boerderij is altijd volop werk, hè? Is broer Cor weer gezond en wel uit dienst teruggekeerd? Het puntental is G-224! Als je inzending van nu behoorlijk goed is, zul je misschien bij de prijswinnaars zijn! Ik kan niet schaatsenrijden, dus houd ik er ook niet van! Ben je tevreden met je antwoord?

Hendrik Romijn. Het blad is toch wel volgekomen, al dacht je van niet, hé? Dat schoolreisje naar A'dam is je goed bevallen, dunkt mij! En die logeerpartij met zusje bij Oom en Tante was zeker ook naar je zin! Een bezoek aan de dierentuin valt bij jongens altijd in de smaak. Bij jou dus ook!

Corn. Dirk Romijn I. Zo, zo, voor het eerst naar een baas! Dat is me wat, hoor! Fijn, dat je je diploma in de zak hebt; maar het komt vooral op de practijk aan, denk daaraan! In welke plaats ga je naar de avondschool? Vertel me dat nog eens! Je maakt nu hele dagen, hoor! Gelukkig, als je er de kracht nog voor ontvangen mag, niet waar? Doe je best!

Willem Slingerland, Canada. Heerlijk, dat jullie allen door Gods goedheid in zulk een blakende welstand mogen verkeren. Zo'n vrachtschip doet er zeker langer over dan een passagiersschip, is 't wel? Of is dat gelijk? Ja, zo'n ,,car'' is onmisbaar in jullie uitgestrekt land, maar je mag er mij ook wel een oversturen, dan kan ik m'n neefjes en nichtjes gemakkelijker bezoeken! Als je dit leest begint het zeker al weer te winteren bij jullie? Flink van je broer, dat hij op Zondag niet werken wilde. Hartelijk gegroet!

Kees Rietveld. Nog een jaartje van ijverig leren bij welzijn en je kunt je gaan bekwamen in de werkplaats van Vader. Die konijnen hebben zich flink vermenigvuldigd en hebben je nog een mooi centje opgebracht! De uitstapjes in de vacantie waren heel prettig, niet waar?

Nelly Rietveld. Met die raadsels is het wel in orde gekomen, hoor! Ik heb ze nog wel ontvangen. Dat je erg druk bent met je huishoudelijke bezigheden, je orgelles, je naailes en je brievenschrijver aan al die zusters en broers, kan ik me goed indenken. En dan moet Oom Ben maar tot het laatst wachten. Ik vind het best, hoor! Wie weet ga je nog eens naar je zuster in Canada? Of ze komt met vacantie naar Holland! Dank voor je groeten!

Rietje Uitbeijerse. Jullie gaan dus nu samen naar school? De vacantie bij Oma was heel prettig, vooral ook omdat je zo'n heerlijk speelmakkertje vond! In Arnhem met de schoolreis had je het ook naar je zin, geloof ik! En ga je ook graag naar de catechisatie? Wat heeft Opa zich erg gebrand, hé? Gelukkig, dat het nu weer beter wordt! Daaaag hoor!

Eleen Rijnhout. Ook al zo'n prettige vacantie! Met de fiets naar Flakkee; logeren bij Ooms en Tantes! Wat wil je nog meer? Had je een mooi rapport? Flink zo, hoor! Dat zal Moeder leuk vinden! Ja, ik wou het ook, dat ik nog eens komen kon, maar het is niet naast de deur. Als ik kom, dan moet ik de schildpad beslist eens zien!

Hans Rijnhout. Hoe het met mij gaat? Best! En met jou? En allemaal? Verhuizen kost bedstro, zegt het spreekwoord! Weet je wat dat betekent? Ik wou dat ik ook zo'n oom Sam had met een tractor, waar ik op rijden mocht! Jonge, jonge, wat gaat dat fijn, hé? Wat een fijn tochtje was dat met die auto naar de zee, weet je nog wel? Dit jaar ben ik nergens geweest! En nu maar boeren.

Nel v. d. Slikke. Voor Bijbelonderzoek ben je nooit te oud, onthoud dat van mij! Gods Woord is een goudmijn, waar men dagelijks nieuwe delfstof uit opdiepen kan. Niet alleen geschikt voor lange winteravonden, doch voor altijd! Jullie hebben een groot gezin en het is een heerlijke gedachte, dat je Moeder de huishouding helpt verlichten! Het oplossen van de prijsraadsels (ook al zond je ze niet in) heeft z'n nut mogen afwerpen, want je zegt zelf: ,,Ik ben nog nooit zo goed in de Bijbel thuis geweest!'' Dat is dan ook het grote doel van dit ons werk! Gegroet!

Hans en Bram Schalk. Opa wordt een dagje ouder, hé? Jammer, dat hij zo moet hoesten! En vonden jullie het mooi in Amsterdam? Vooral in Artis, denk ik! Jullie zijn flinke kerels, dat je Moeder zo flink helpt verdienen, hoor! Fijn, dat jullie nu zelf een dominee hebben! Hadden jullie nog geen waterleiding of was het nog nergens? Was dominee aardig bij zijn bezoek?

Betje Schalk. Zo heb je dus door ,,De Kleine Gids'' een fijne schrijfvriendin gekregen, waar je zelfs in de vacantie heen kunt gaan. Prachtig, hoor! Wat is de omgeving daar mooi, hé? Jij bent ook ingenomen met je dominee, niet waar? Geen wonder ook! Hartelijk gegroet allemaal!

Allemaal. Het verheugde mij, dat de post mij nog een aantal brieven bezorgde, die ik nu nog beantwoorden kon. Laten we echter in het vervolg niet altijd tot het laatste nippertje wachten, want dat is niet prettig voor mij en kunnen we niet opschieten. Ook nu verwacht ik weer een stroom van brieven, die we z.s.m. zullen beantwoorden. Hartelijke groeten van jullie toegenegen

OOM BEN

PRIJSRAADSELS

OPGAVE K-2

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

GELIJKENISSEN

Welke **gelijkenissen, door de Heere Jezus uitgesproken,** worden bedoeld, als ge slechts het gegeven weet, dat achter elk nummer voorkomt. Het gegeven woord komt in de gelijkenis voor.

1. Ring	6. Sluimerig
2. Schuren	7. Bruiloftskleed
3. Koopman	8. Woeker
4. Zand	9. Herberg
5. Tienden	10. Purper

Bij de oplossing ook opgeven, waar de bedoelde woorden te vinden zijn.

OPGAVE L-2

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

TOVENAARS

Hoe heetten de twee voornaamste tovenaars van Farao?

Het klinkt misschien eigenaardig, maar hun namen lees je in het **Nieuwe Testament.** Noem hun namen en zeg, waar het staat.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

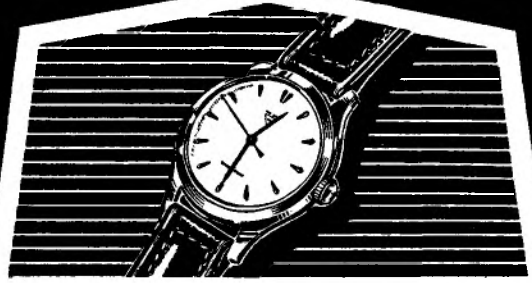
OOM BEN

Iedereen is
enthousiast over ★
het verschijnen van

Het maken van de broek

een mapje met tekeningen, aan de hand waarvan U iedere broek zelfstandig kunt maken. Bijna iedere handeling is in beeld gebracht en van een verklarende tekst voorzien. Bovendien heeft iedere koper het onbeperkte recht vragen te stellen over het behandelde onderwerp, die gratis worden beantwoord

Stort vandaag nog *f* 2.40 op postrekening 242727 ten name van H. van den End, Genemuiden, en het wordt U omgaande franco toegezonden

10.000 GULDEN SCHITTERENDE PRIJZEN!
in de
PRISMA PROPAGANDA PRIJSVRAAG „HOE LAAT WAS DAT?"
Haal een gratis prijsvraag-formulier in onze zaak

HET KLOKKENHUIS
JAC. VAN HAAREN
UURWERKEN - GOUD - ZILVER
Lange Hilleweg 109 - Rotterdam-Z - Tel. 76933

PRISMA
Ancre

SCHOEMAN's
RIJWIELENFABRIEK

Kerkewijk 54
Tel. 703 (K 8385)
VEENENDAAL

levert U een prima

Stofzuiger

met 1 jaar schriftelijke garantie

voor slechts **f 115.-**
FRANCO HUIS

Voor rijwielen vraagt men geïllustreerde prijscourant

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

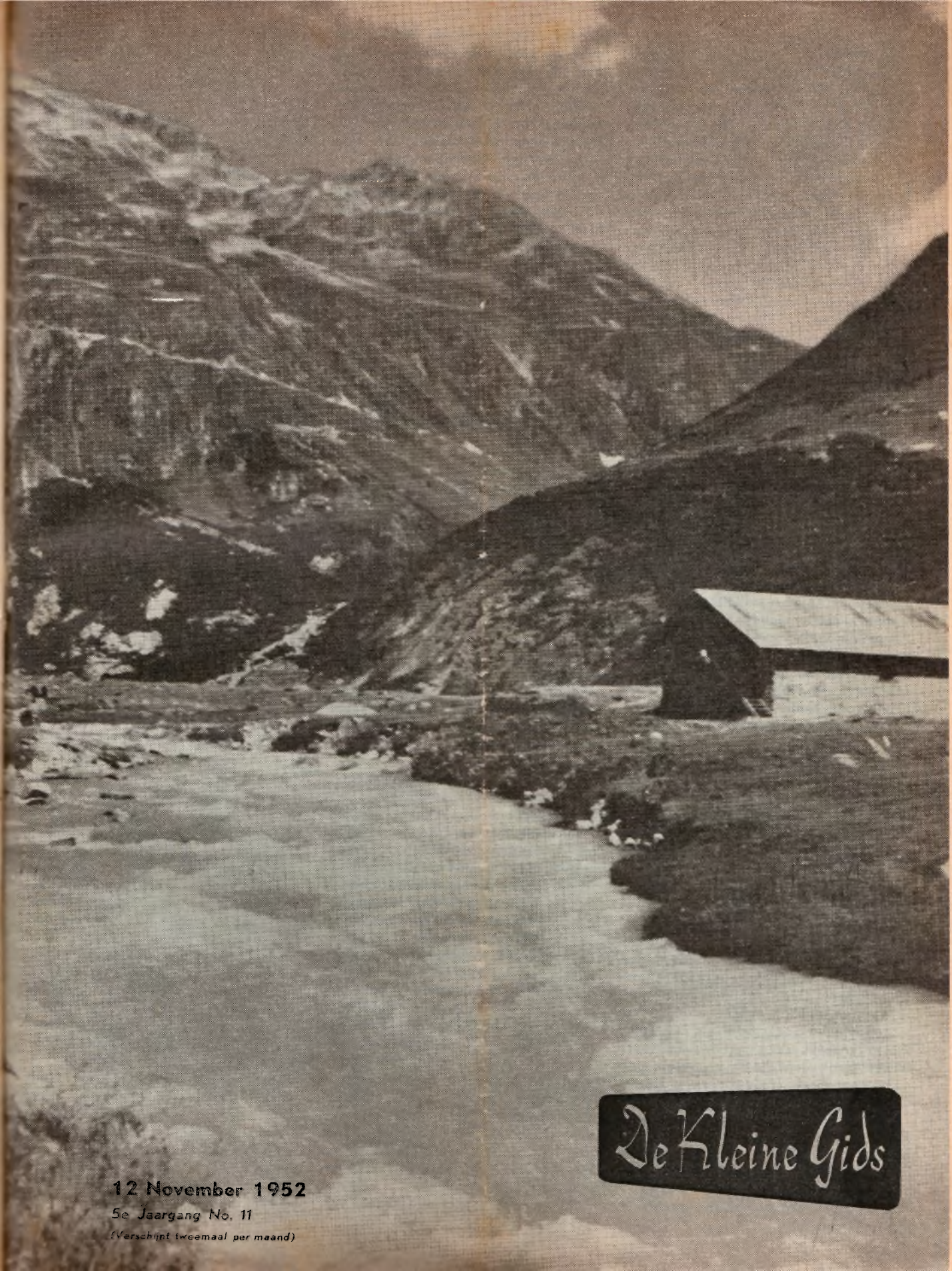
„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

HEBT U

De Bijbelse Geschiedenis

AL BESTELD ?

De Kleine Gids

12 November 1952
5e Jaargang No. 11
(Verschijnt tweemaal per maand)

UIT DE BIJBEL

(1 Samuël 25

II.

Als God recht doen zal

Wat wetenschap hebben we dan boven deze dwaas? Dan ként ge deze Nabal niet. Hij acht zich vromer dan Kaïn en verre boven de heidenen verheven.... let er op, deze dwaas meent God te dienen! Hij is een zoon van Abraham, van edele komaf! Hij gaf acht op zijn zaken, was er rijk door geworden en weet het aan zijn vernuft! Denk niet licht over Nabals godsdienst, want hij zou u een theoretisch lesje geven, waarvan ge verbaasd zoudt staan. Vraag hem naar de Wet van Mozes, hij kent die op zijn duimpje tot de mazen, waardoor hij tracht weg te kruipen, toe.

Maar hij mist wat alle Nabals missen van nature.... hij kende de God der weldaden niet! Zo kon hij ook daarmee niet in Hem eindigen. En zo kon hij geen ware dankdag houden, want zijn hart was niet verbroken. Hij kan de weldaden alleen maar verzwelgen, doorbrengen, evenals wij allen, zo God ons niet anders leert. De wereld doet dat goddeloos en de godsdienstige mens doet het vroom, maar wij allen laten buiten hartveranderende genade God aan Zijn plaats en Zijn goedheid kennen we niet. Denk toch die Nabal niet alleen aan de voet van de karmel, straks komt hij thuis en doet zijn gebed ten tijde van het avondoffer. Hij wéét het wel, die Nabal. In de vorm is Nabal goed thuis. Het wezen mist hij. Dáárom heet hij Nabal.

Hoe diep zijn we weggezonken met land en volk en vorstenhuis? Een Nabalsgeest vaart door het land. We slaan God, een goeddoend God, met de weldaden in het aangezicht. We zijn der wereld gelijk! Zo houden wij dankdag! *O, wee onzer als God zal recht doen!*

David! Zijn naam betekent: *bemind!* Ja, hij is bemind bovenal bij de Heere, maar ook bij het volk. Wat zal deze David nu doen? David, die zoveel van Gods trouw heeft ondervonden. Gods belofte draagt hij uit genade in het hart met zich mee. Al moet hij als 'n veldhoen op de bergen vluchten, al is hij als een enige vlo gezocht door het wraakzwaard van Saul, hem heeft nog niets ontbroken. Gods trouwe zorg is kennelijk met hem. David heeft een verbroken hart en een verslagen geest gekend, dagen waarin God hem aan zijn Nabalshart heeft ontdekt en waarin hij God mocht ontmoeten in de Zoon der Belofte.

David is van de Heere gekend en daarom kent David de Heere. Hoe dierbaar zijn hem Gods getuigenissen, hoe zijn zijn vermakingen in des Heeren Wet. David die het uitzong in Psalm 18: *„Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijne Sterkte! De Heere is mijn Rotssteen, en mijn Burg, en mijn Uithelper; mijn God, mijn Rots, op Welke ik betrouw; mijn Schild, en de Hoorn mijns heils, en mijn Hoog Vertrek"*. Dat lied heeft Nabal nooit kunnen zingen! David wel en dat was genade! Wat zal nu déze beweldadigde David doen na de boodschap die zijn knechten hem overbrengen? Zie, zijn ogen flikkeren van wraaklust, zijn hand slaat aan het zwaard. David is van nature aan.... Nabal gelijk. Hij verloochent hier zijn afkomst niet. Het Kaïnshart wil nu toeslaan. Wee Nabal! Néén, wéé *David!* O, als God niet....?

David, bedaar wat, God is Wreker zeer grimmig. Hij zal recht doen die die op Hem wacht. Maar daaraan denkt David niet: *„Gordt het zwaard aan!"* beveelt hij en zijn stem is als Kaïns stem. Dat eist.... bloed! Het bloed van Nabal.

Gericht zal David oefenen. De toorn gaat voor hem uit, zie de duivel heft het vaandel der wraaklust hóóg op! Daar gaat hij met zijn vierhonderd tot de tanden toe gewapende mannen.... een Ezau's getal! David, de beminde des Heeren, toont zichzelf in zijn bestaan.... een dwaas! Het gaat recht toe, recht aan op Nabal af, de Karmel tegemoet.... áchter de wraak aan. Wat hem niet gegéven wordt, zal hij zich met geweld verschaffen! In forse marsen rukt hij op..... wéé Nabal! En die dwaas prijst zich gelukkig en is trots op zijn in eigen oog zo fiere antwoord. Mogelijk rekent hij nog op een ridderorde van Saul voor zijn betoonde.. koningsgezindheid! Maar David trekt voort, snel en beslist.... op weg naar de wraak! Voor dankdag is met dat hart geen plaats! David tekent hier het beeld der kerk van onze dagen. Die stem der kerk.... ach een Kaïnsstem! Afgunst, nijd, haat, vergelding! Wat wonder dat de gehele wereld op mars is. Neen, die kerk is niet op haar plaats. Verre van daar. De man van Maon daar bij de Karmel zou de kerk wel op haar fouten kunnen wijzen en hij dóét dat ook. Wat ziet de wereld in de kerk voor voortreffelijks? Wat is zij boven haar? De oordelen Gods hangen zo laag over de aarde, maar zelfs de kerk merkt daar niet op. Wereldgelijkvormigheid breekt door in haar midden. De stem van Gods knechten wordt niet geacht. De kerk schijnt op weg naar de wraak! Ach, waar heeft de kerk God nog nodig? Het kwaad breekt meer en meer door en er is geen opmerken van Gods daden. Is dát de kerk van Nederland, uit bloed en strijd geboren? Waar is haar stem, wáár ziet ge haar als stad op de berg, die niet verborgen kan blijven? Zal de kerk met het wraakzwaard in de vuist.... dánkdag kunnen houden? *O, wee onzer als God recht zal doen!*

Wat is dat daar op de weg?

Een kleine karavaan remt David en zijn leger in hun vaart. Een vrouw komt nader en buigt zich ter aarde. Het is Abigail, de verstandige huisvrouw van Nabal. Er is een knecht vanaf de Karmel bij haar komen aanrennen om te boodschappen wat er is gebeurd en van het gevaar dat dreigt. Die knecht — tussen twee haakjes — is goud waard voor zijn heer en heeft tienmaal zoveel verstand als zijn harde baas. Hij wist dat Abigail net eender over haar heer en gemaal dacht als hij en weet nu niet beter te doen dan haar te waarschuwen. Die knecht denkt aan zijn heer, wil zijn leven redden door middel van zijn vrouwe, maar werkt in Gods voorzienigheid mede om David van de zonde terug te houden. Het gaat in wezen hier niet om Nabal, maar om David!

Zo is het ook met de wereld en de schijnvrome kerk. Alles is op de been om zichzelf van Gods oordelen te redden, maar wat men ook draaft. het gaat in Gods voorzienig bestel om het behoud der kerk, niet om de Nabals. Alles en allen grijpen hier in elkaar en uit dit alles komt Gods wijsheid heerlijk openbaar. Nu heeft deze knecht ook David leren kennen en zijn bescherming genoten, en juist daarom ziet hij te scherper de dwaasheid van zijn heer. Tegenover dit verstandige gedrag van die knecht wordt de dwaasheid van de-

ze Karmelietische boer bij het belachelijke af. Wat vermeet hij zich, de stumper!

Abigail neemt terstond maatregelen, en afdoende. Volgepakt met levensmiddelen komt de kleine karavaan tegenover het aandruisende leger van David te staan. Maar de aanstormende bende van de zoon van Isaï moet stoppen. Deze van God gezonden vrouw treedt hen in de weg! O, de Heere gebruikt soms zwakke middelen om door Zijn onweerstaanbare kracht Zijn doel te bereiken. Die vrouw is een boodschapper Gods! Eerbiedig, maar zonder schroom, zegt ze David zijn dwaasheid aan. En ze doet dat precies dáár waar bij David de schoen wringt.... ze wijst hem op God als Wreker van het kwade en Zijn belofte aan hem. Ze keurt Davids handeling af, tot beschamens toe.... maar ze prijst het werk Gods, in David gelegd. Deze David, ze weet het, is in het bundeltje der levenden bij God ingebonden. Hij draagt de belofte Gods voor tijd en eeuwigheid bij zich. En daarin ontmoeten twee zielen elkaar om er beiden in God mee te eindigen. David.... terúg van deze weg, ze voert van God áf! De zoon van Isaï zal niet spreken, zijn zwaard niet flikkeren, want daarin is hij dwazer dan de dwaze Nabal, haar heer. De beminde des Heeren behoeft zoveel moeite niet te doen.... Gods beloften zijn immers ten onderpand dat bij Israëls troon zal beklimmen? Zal dan die hand door bloed bevlekt zijn? Dwaze David! Abigail heeft God lief en daarom Zijn volk, Zijn troon en Zijn eer. Het is stil op de weg. Dof gerinkel van zwaarden enerzijds en het gebalk van ezels, volgeladen met kostelijke spijze, anderzijds. Een gebogen vrouw ligt op de weg der wraak.... het uitgetrokken zwaard gaat langzaam in Davids schede!
David, de beminde des Heeren, buigt het hoofd, omdat zijn hárt gebogen is voor God. De stem des bloeds is verstomd en uit Juda's steppe klinkt de stem des vredes op: *„Gezegend zij de Heere, de God Israëls, die u ten deze dage mij tegemoet gezonden heeft! Gezegend zij uw raad, dat gij mij ten deze dage geweerd hebt, van te komen met bloedstorting, dat mijn hand mij verlost zou hebben".*
Een groot man, buigt als een kind! Hij buigt voor God en voor de mensen. Dát is genade! Nu worden de gaven aangeboden.... pakken afgeladen, er is van het kostelijkste van land en vee. Ja, nú is het tijd om dankdag te houden en die twee daar buigen voor God.
David, die niet vroeg aan de Heere of hij tot Nabal op zou trekken. David, die er op los wilde slaan is als was in Gods handen. Hier wordt de schúld beweend. Daarin wordt God verheerlijkt. O als David....? Maar God heeft wegen om op Zijn tijd *Zijn* legers te mobiliseren om Zijn afwijkende kerk de weg af te snijden van de zonde. God dénkt aan Zijn kerk, ja ook aan Zijn *afglijdende* kerk. Nabal laat hij dóórgaan.... ten dode! David kruist Hij de weg.. ten leven! Wat is het verschil? Alleen daarin dat David gebonden was in het bundeltje der levenden.... dus niets uit David, maar alles uit God. Dan alleen kan het dankdag zijn, omdat een boetedag vooraf gaat. Welgelukzalig is zulk een volk, veilig in God. Ook veilig voor zichzelf! Mocht de Heere zo eens dankdag geven in Zijn kerk. Maar dan zal een boetedag vooraf moeten gaan. Maar Hij, Die de Nabals door laat gaan, zal Zijn kerk vinden, al zal de weg ook door de diepte gaan. In de woestijn van Juda mag hier de kerk dankdag houden. O, wat zullen die twee geweend hebben voor God en een zalig einde met de weldaden in Hem gevonden hebben.
Dán zwijgt de stem des bloeds!
Om dat andere Bloed!

Een hutje ACHTER DE WILGEN I.

De dijk langs tot aan de bocht is tien minuten lopen. Daar staat het huisje van „Mietje met de katjes", een donker boerderijtje met rieten dak. Als een bonkige buffel tegen de berm gesmakt, half verzakt en scheef van ouderdom.
Wie is toch „Mietje met de katjes"? Geen enkele jongen die het precies weet. Jaap niet en Simon en Arie nog veel minder. Iedereen kent het huisje en elke jongen kijkt met wonderlijke blik naar de groen geverfde luiken, naar de bruine onder- en bovendeur, bang, dat ieder ogenblik deze los zullen gaan.
„Pas op voor „Mietje met de katjes"," zeggen ze dan geheimzinnig.
Waarom eigenlijk?
Zou 't waar zijn, dat ze er twaalf katten op na houdt, met ze praat, uren lang? Hoe ze eigenlijk heet?
Wel, „Mietje met de katjes" natuurlijk. Wat anders? Niemand kent haar eigenlijke naam. „Ze is stinkend rijk," zeggen de mensen.
Ze is mensenschuw, zeggen anderen. Ze komt alleen maar naar buiten, als het donker wordt of als het al donker is.
Dáárom hebben Jaap en Simon en Arie ze zeker nooit gezien!
Met vlugge stappen gaan ze de bocht om naar het kippenbruggetje over de vliet. Dat buigt in een wijde boog als één smalle plank over het brede water, met aan één kant een wiebelige leuning. Voor Arie en Simon is dat altijd weer een feest, daaroverheen te gaan. 's Jonge, houd je vast, hoor.
Wat kraakt dat ding lekker, hè!
De leuning is half verrot.
Jaap laat nooit merken, dat hij tegen dit kippebruggetje opziet.
Hu, wat hoog en glad en wiebelig.
Gelukkig, hij is al middenop. Nu de andere helft. Voorzichtig maar. Voetje voor voetje eraf en niet uitglijden. Zie zo, hij is er!
Aan de overzijde van de vliet ligt een stuk griendland van boer Overveen. Er dwars doorheen loopt een smalle weg, geheel met gras begroeit. En aan het einde van die weg is een heuveltje, vol bloemenpracht. De galgenheuvel. Heel lang geleden zijn daar een paar mannen opgehangen omdat ze „ketters" waren. Een dominé en een schoolmeester.
Ze gaan direct aan de slag en werken volgens plan.
Tenen, tenen en nog eens tenen, lange wilgetenen snijden ze. Dat mocht van Simons vader.
O, wat zijn ze taai. Dat is een zwaar karweitje. Na een half uurtje hebben ze er zes.
„We moeten er minstens vijftien hebben," zucht Arie.
„Had ik maar een bijl meegenomen," kermt Jaap, die 't mes per ongeluk in zijn linker wijsvinger zet. Au!!
Toe maar, de zakdoek eromheen, dan gaat het wel weer.
Elf, twaalf!
„En dit is vijftien," juichte Simon.
„Goed zo."
„En nou opzetten, zeg."
„Drie voor de achterkant. Vijf voor de linkermuur en vijf voor de rechter en twee voor de ingang."
„En dan van boven vastvlechten.
„Ja, maar dát valt niet mee."
„Kan ik wel," zegt Arie. "Jullie mij vasthouden. Ja, zo. Kijk, jullie de handen samen houden, dan ga ik er op staan."
Daar gaat hij al en werkt, dat 't zweet

langs z'n hoofd gutst.
Een moeilijk werkje. Maar 't gaat.
Hij haalt een touw uit z'n zak, snijdt er korte eindjes van en bindt de tenen verder stevig vast.
Plons . . . ! Wat is dat?
Daar springt 'n rat 't water in.
Jaap schrikt, kijkt om, glijdt iets opzij en daar . . . gaat Arie . . . oohh.
„Blijf dan ook staan, sufferd," zegt Arie vinnig.
Arie weer omhoog.
Mooi zo, nu de laatste twee nog. En klaar is de hut. Er komt een donkere bui opzetten. De volgende vrije middag zullen ze verder gaan.

Als ze zich weer over 't kippebruggetje gewerkt hebben en onder langs de dijk naar huis toe gaan, hebben ze niet gezien, dat achter een knoestige noteboom een zwerver heeft staan loeren naar hun werk. Joep!
De hele lange dijk langs heeft Joep gezworven, voorbij griendlanden en boomgaarden, van de ene boerenhofstee naar de andere.
Geen enkele boer ziet hem graag komen op z'n erf, want weerzinwekkend zijn zijn ogen en brutaal is zijn stem.
Opdringerig biedt hij zijn koopwaar aan: veters, knopen, band, garen en veiligheidsspelden en menige boerenvrouw koopt uit angst of geeft hem wat, geld of brood, zonder hem in zijn felle ogen te zien.
Moe staat hij daar geleund tegen de noteboom en laat z'n ogen dwalen over 't griendland van boer Overveen.
Dan trekt hij verder. Nog één boerenerf zal hij betreden, voor hij zal terugkeren naar zijn schuit.
De boerderij van „Mietje met de katjes". Joep loopt 't hek door naar achter het huis. Hector, de hond slaat aan.

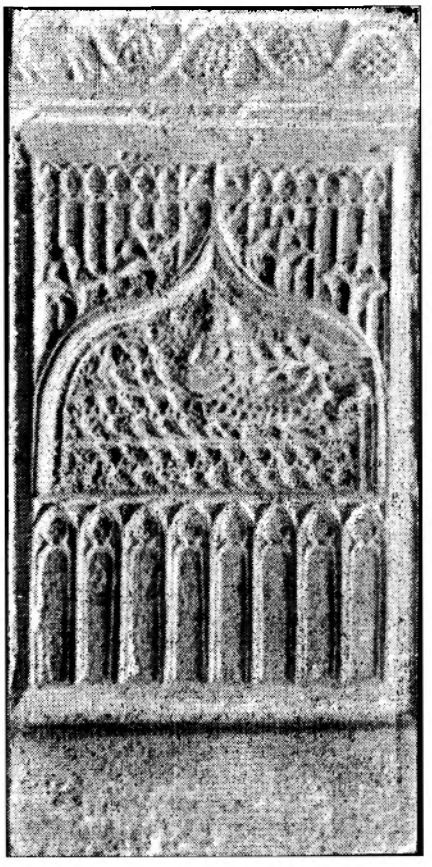
„Stil Hector," gebied een zachte vrouwestem en langzaam gaat de deeldeur open. Vóór Joep wat zeggen kan, zegt ze kortaf: „Niet nodig!" En de deur gaat dicht. Dan laait er een vreselijke woede op in Joeps hart. Zal hij de deur intrappen en dat „wijf" eens laten zien, wie hij is?
Dreigende woorden mompelt hij. Zijn ogen schieten vuur.
„Stil toch Hector, stil!" hoort hij Mietje zeggen.
Voor die hofhond heeft hij ontzag.
Hij gaat, maar met gedachten van haat en wraak tegen die vreemde, stille vrouw. Hij zal ze wel krijgen. Er komt een dag, dat ze 't weten zal, dat ze hem zó van haar erf stuurt. Daar kan ze op rekenen .
Hij gaat naar zijn schuit.
Een slechte dag heeft hij gehad. Weinig verkocht, weinig gekregen.

Als oude haardplaten gaan vertellen...

Over oude dingen hangt een zekere bekoring, waaraan maar weinig mensen kunnen ontkomen. Een oude kerk, waarin nog de echo's klinken van vele voorgeslachten, een trapje, uitgesleten door zoveel voetstappen vóór ons, een meubelstuk dat zoveel generaties voor ons reeds gebruikten, het zijn dingen die spreken tot hen die er gevoelig voor zijn. Gelukkig zijn er dat nog velen, want de belangstelling voor wat vroegere geslachten dachten, schreven, bouwden en tot stand brachten, neemt nog altijd toe. Daarom is Musea-bezoek zo leerzaam, vooral voor jonge mensen die hun geschiedenis willen kennen. Daarnaast zijn er ook mensen die de oude dingen beter kunnen waarderen wanneer ze die op een plaats zien waar ze als in oude tijden weer hun werk doen, weer opgenomen worden in het dagelijks bestaan.
Een museum is voor zulke verzamelaars een noodzakelijk kwaad, om mooie dingen uit het verleden voor ondergang of misbruik te behoeden of te dienen als studie-materiaal. Maar de voorwerpen kunnen daar niet functionneren! Een oude tafel wordt daar niet gebruikt, maar staat er jaar in jaar uit op dezelfde plaats met een nummer en een bordje „niet aanraken". Een vaas komt eerst tot z'n recht als er bloemen in staan! En een haardplaat hoort niet tegen een muur thuis, maar in de achterwand van een schouw, grillig verlicht door

Zo hielden onze Edelachtbaren van de Oost-Indische Compagnie hun vacantie in Indië. Een „wilde" houdt het zonnescherm boven het Amsterdamse dameshoofd. Let op de Indische producten, en de slang boven op de haardplaat

de rose vlammen. Evenals meubels en porcelein behoren de haardplaten tot de gebruiksvoorwerpen van onze voorouders! Alleen is er in onze tegenwoordige huizen gemakkelijker een plaatsje te vinden voor een oud meubel, een stukje blauw of wat tin, dan voor een haardplaat. Wie bouwt zich nu een open haard terwille van een oude haardplaat? In particuliere huizen ziet men ze, althans in ons land, niet veel. Dan zijn er nog boerderijen, waar achter het knisperend houtvuur zo'n plaat prijkt, waarvan de voorstelling bij het vlammenspel nauwelijks te onderscheiden is. Dán is de haardplaat pas goed op haar plaats: als de vonken opspringen voor het dravend ruitertje, de bloemenguirlandes, de oranje-appels, het trotse wapenschild. Dan krijgen de voorstellingen een ongedacht relief, dat we er bij daglicht nooit achter zouden zoeken.

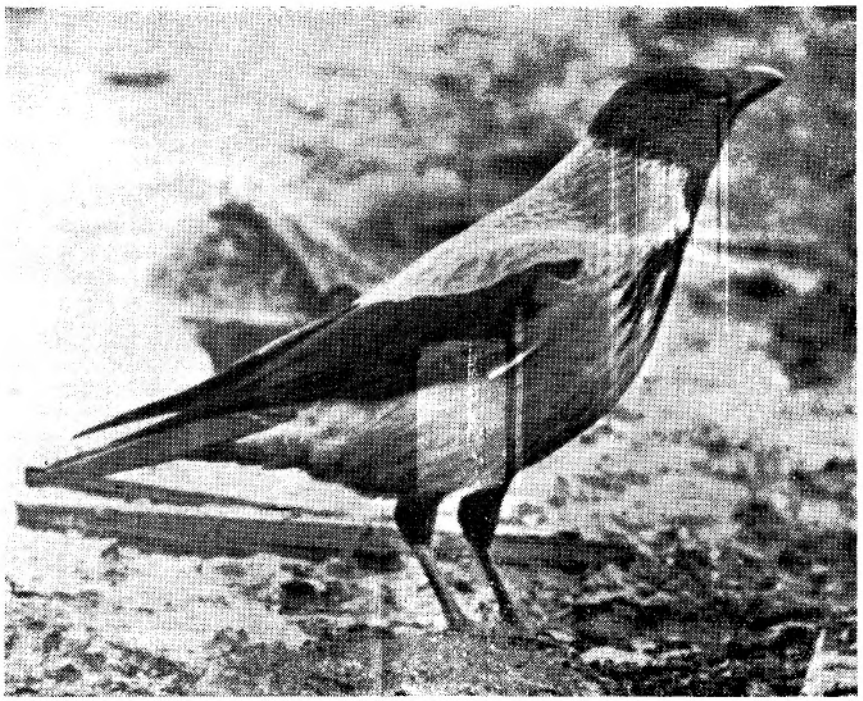
Van de werkwijze en werkplaatsen van onze oude haardplatenmakers weet men helaas niet te veel af. De voorstellingen zijn, tenminste wat de Hollandse haardplaten aangaat, bijbels, allegorisch of zuiver ornamentaal, waarbij wapenschilden een grote rol spelen. In de 17e eeuw waren het patriottische voorstellingen — de Prince van Oranïen, de Nederlandse leeuw, een man in de Hollandse tuin, de vrijheidshoed op een stok, zeer geliefd. Een versiering van oranjeappels vormde dan een passende omlijsting. Guirlandes van bloemen en vruchten waren algemeen; ook schelpen, kwasten, kolommen en kapitelen. In het Haagse Gemeentemuseum heeft men nog prachtige voorbeelden met Bijbelse taferelen. De Gotische haardplaten uit de 15e eeuw zullen over het algemeen wel meer gewaardeerd worden dan de latere Renaissance-platen. Ze zijn rustiger in de uitbeelding, strak als de meubels uit die tijd. De taferelen uit de 17e eeuw tonen ons hoe onze voorvaderen, de Edele Heren van de Oost-Indische Compagnie, vacantie hielden in de Oosterse contreien en met de wijdrokkige dames liepen te wandelen onder het zonnescherm, opgehouden door een Sumatraans of Javaans gedienstige. Ja, die voorouders van ons wisten het ook wel! De Indische slang ligt bovenop de haardplaat en de omlijsting van Hunne Edelen bestaat uit de vruchten die deze gewesten opleverden. Anno 1658. Wie heeft daar voor gezeten, de knieën dicht tegen het vuur? Een haardplaat zonder vuur is en blijft een dood ding, al kunnen de taferelen ons veel vertellen van het leven onzer voorouders. Eerst als de vallende vonken, de laaiende rode en gele tongen en de gloeiende houtblokken de voorgrond geven, waaraan de haardplaat behoefte heeft, gaat er de wonderlijke bekoring van uit die deze oude werkstukken van onze voorvaderlijke meesters zo intiem met het verleden maken. En de voorstelling komt pas geheel tot leven, wanneer de vuurgloed dan hier, dan daar een rossig glimpje werpt op het glanzende ijzer.

De haardplaat is dan voor de bezitter een veeleisend bezit, goed, maar in de open haard dan ook een vreugde voor het oog. Haardplaten hebben ook wat te vertellen.

Een Gotische haardplaat

Dat is uit de tijd van Jan de Wit, toen ons prinsje tot het Kind van Staat geproclameerd was. De vrijheidshoed in top. Daar heeft geen oranjegezinde bij gezeten!

Bonte kraai

KRAAIEN

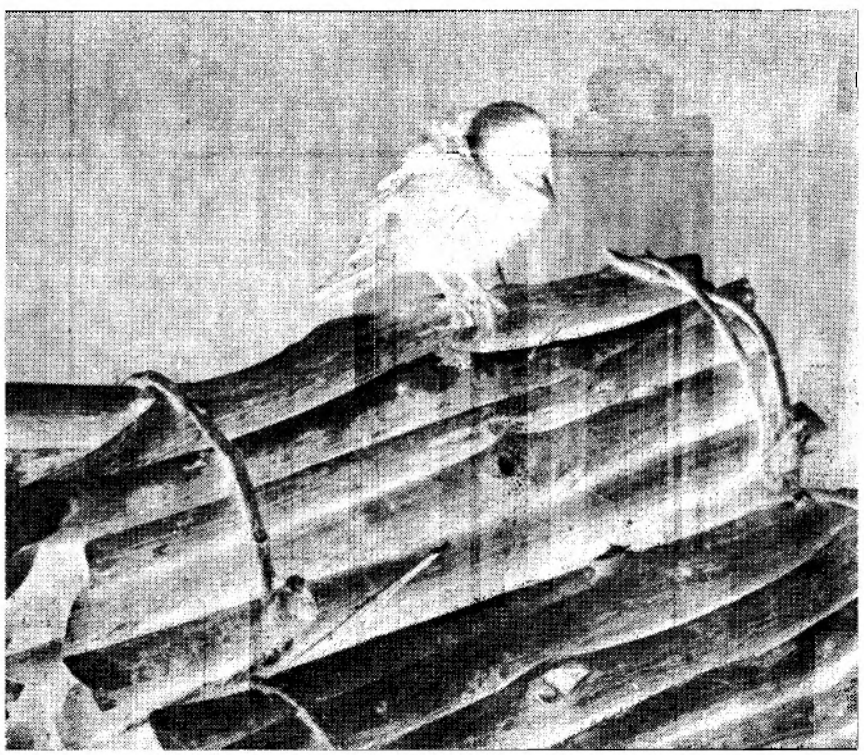
Zo omstreeks half October komen meestal de eerste bonte kraaien naar ons landje afzakken. Dat kan wel eens een week of wat schelen, maar meer is het toch nooit. Na hen komen dan ook de grote scharen andere trekvogels. Het is, alsof zij de verkenners zijn, al kan er natuurlijk van een dergelijke verstandelijke organisatie bij de vogels nimmer sprake zijn. Het merkwaardige is, dat de eerste waarnemingsdata uit de verschillende plaatsen van ons land, het Oosten zowel als het Westen, vrijwel samen vallen.

De ene dag zijn ze nog in geen velden of wegen te zien, terwijl ze de volgende dag overal rondscharrelen. Langs het strand en in het duin, op de akkers en op de vuilnisbelten der grote steden. En ze treden op met een brutaliteit en zelfverzekerdheid alsof ze nooit weg geweest zijn. Het zijn echte alles-eters, en het moet al heel raar lopen, wil een bonte kraai niets van zijn gading vinden. Aan het strand zijn het schelpdieren, cadavers van zeehonden, bruinvissen en stookolie-slachtoffers. Op de akkers lopen zij met de meeuwen achter de ploegende landman aan en verdelgen talloze schadelijke insecten, die door de kouter naar boven gebracht worden. In de broedtijd, als de kale, foeilelijke jongen de ganse dag om voedsel schreeuwen, vallen tientallen jongen van zangvogeltjes, weidevogels en kleine zoogdieren ten prooi aan deze rovers. Maar daar hebben wij gelukkig geen last van. Want zodra hier de broedtijd aanvangt, verhuizen de bonte kraaien weer achter het.... ijzeren gordijn, want ten Westen van de Elbe broedt de bonte kraai slechts bij hoge uitzonderingen! Heel nauw aan de bonte kraai verwant is de zwarte kraai. We kunnen deze rakker nog al eens aantreffen in de reigerkoloniën, waar ze handig gebruik weten te maken van menselijk bezoek. Dan verlaten de reigers de nesten, waarop de kraaien er „als de kippen" bij zijn om een eitje te kapen. Ze nemen dit geheel in de snavel en dragen het zo naar een rustig plekje in de buurt, waar het stukgepikt en verorberd wordt. Ons bezoek aan de reigers kan dus ernstige gevolgen hebben voor deze schuwe vogels.

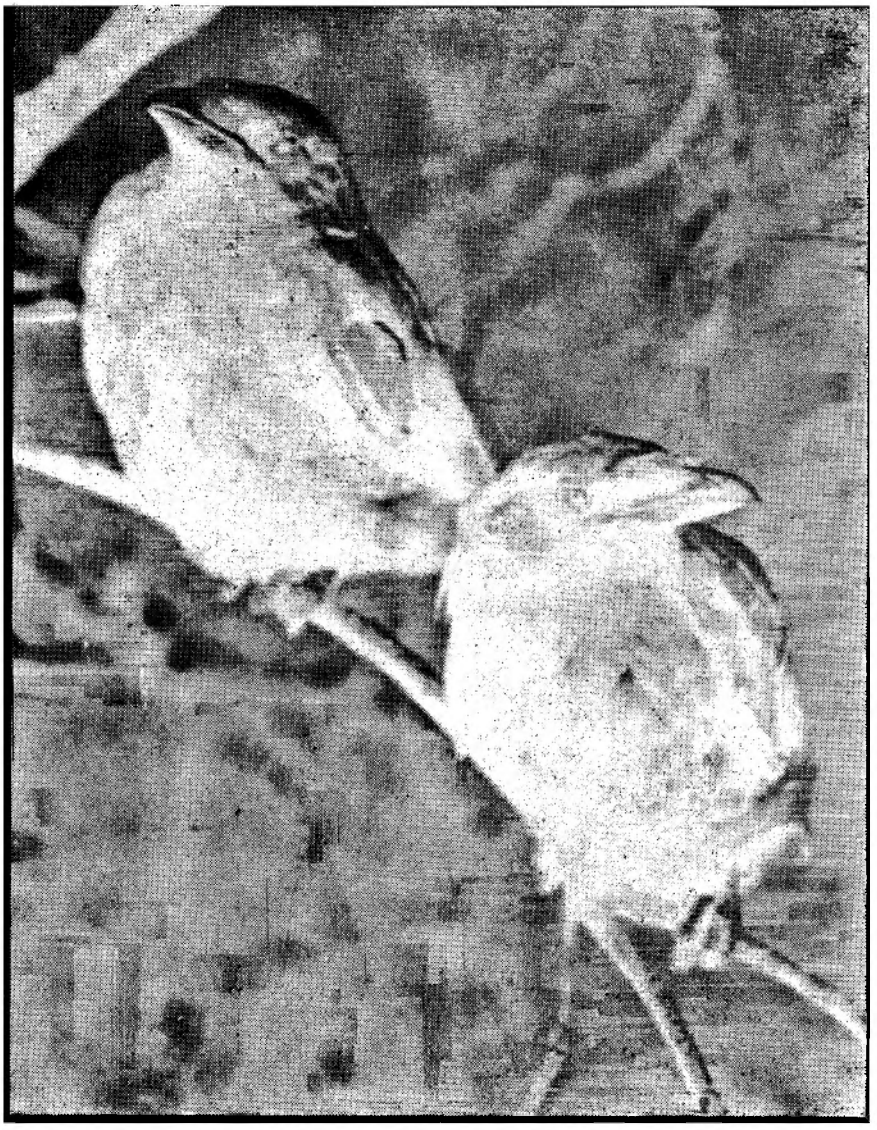
We moeten de zwarte kraaien niet verwarren met de roeken, die we nog al eens in de stad aantreffen, waar ze gezellig in koloniën leven. Jammer dat het zo'n vieze smeerboel onder de nesten is. De Amsterdammers hebben Frankendaal, de Hagenaars hebben de bosjes langs de Scheveningse weg en in Rotterdam huizen ze, naar ik meen, in de Diergaarde.

Dan is er tenslotte nog het aardige kauwtje, met zijn grijze achterhoofd. Op ruïnes, in holle bomen, op kerktorens, in knotwilgen en soms zelfs in konijnenholen broeden zij. De lucht is vervuld met hun hoog gebabbel, als ze in speelse vlucht om

Een jonge kauw

de toren dwarrelen, die ze delen met de torenvalkjes en de duiven. Vrijwel elke stadsbewoner kent deze montere, vlugge „torenkraaien".
Ze zijn een stuk kleiner dan de andere genoemde soorten. Het zijn ook gezellige huisdieren, die al spoedig handtam worden en naar de naam „Gerrit" luisteren en de gehele dag in en om het huis rondscharrelen. Het zijn meesters in het imiteren van andere geluiden en ze kunnen zelfs wel enkele woorden aanleren, al blijft natuurlijk hun vocabulaire zeer beperkt en kan van werkelijk praten niet gesproken worden. Het aantal kraaien in ons land is zeer groot en een goed denkbeeld krijgt men daarvan, als we tegen de avond de grote vluchten gadeslaan, die van het polderland naar de duinen trekken.
De hemel is nog licht, in het Westen gaat de zon bloedrood onder en in het Oosten verschijnen de eerste bleke sterren. Nu zien we de zwarte vogels naar het Westen trekken. Met kalme vleugelslag roeien zij over de stad en hun schor gekras klinkt ver door de stille avond. In het duin strijken ze neer in de duindoorns of op de grond, om na een poosje, in grote vluchten verenigd, weer op te stijgen en naar de eigenlijke slaapplaatsen te trekken. Deze liggen meestal in een berkenbosje en kenmerken zich overdag door de kalkwitte uitwerpselen, die de bodem bedekken. Als gevolg daarvan zijn ze 's zomers ondoordringbaar door de kniehoge brandnetelvegetatie.
Het is October geweest!
De kraaien zijn er weer!

Jonge kraaien

VOOR ONZE KLEINEN

Mijn baasje

Wwaff.... wwaff...." jankte Bobbie zachtjes.
„Kees, waar ben je toch? Je bent toch mijn baasje? En nu ben je weggelopen en laat mij hier helemaal alleen in die donkere schuur. Nu kunnen we niet eens samen stoeien en draven. Wwaff.... wwaff....
„Kom nou, Kees, laat me er nou uit. 'k Vind het hier zo akelig. 'k Ben zo geschrokken van die grote handen van die mijnheer. En van 't gebrom, dat die mijnheer deed. Maar ik kan ook brommen hoor! Nou en of! Zo: mmm.... Ja en ik kreeg nog een klap boven op mijn kop. Vind je dat niet gemeen? Heus, ik was toch echt niet zo erg stout, vind ik tenminste. Weet je niet wat er gebeurd is? Neen? Nou dan zal ik het je vertellen. Luister je, Kees? Echt goed luisteren hoor!....

Toen jij mij gisteren naar de schuur bracht, zei je nog: „Nou lekker in je mandje, hoor Bobbie. Als ik weer terug kom breng ik een lekker kluifje voor je mee." Ik dacht toen, dat je een kluifje voor me ging halen en ging in de schuur stilletjes op je liggen wachten. Maar het duurde zo lang en nog kwam mijn baasje niet. Mijn oogjes werden zo moe, zo erg moe.... Toen ben ik in mijn mandje gekropen en in slaap gevallen. 'k Heb vast wel een hele poos geslapen, want toen ik wakker werd, was het niet donker meer buiten. „Weet je wat?" dacht ik, 'k ga kijken of mijn baasje al wakker is. De schuurdeur, die op een kier stond, duwde ik verder open en tippelde naar de keukendeur. Maar die was dicht! Och, och, wat heb ik staan blaffen! 'k Kreeg er gewoon een schorre keel van. Eindelijk kwam er uit een andere deur een grote, dikke dame met een schort voor. Die zei: „Houd toch je mond, akelig beest." „Hier...." Toen zette ze een bord melk en wat brood bij me. Die melk en dat brood vond ik wel lekker, daar had ik best trek in. 'k Had er ook best nog een stuk worst bij gelust! Maar waarom moest die dame toch zo snauwen tegen me? 'k Had haar toch niets gedaan? Maar 'k heb toch alles lekker opgesmuld. Zo nu en dan keek ik met een schuin oogje naar de

niet open! Ik snapte er niets van. Je hebt me toch een lekker kluifje beloofd, Kees, en waar is dat nu? Ben je dan weggelopen? Dan ga ik 't zoeken, hoor! 'k Weet best waar je altijd die kluifjes gaat halen. Dan moet je eerst een heleboel straten door en dan voorbij de tram tot je bij een winkel komt, waar altijd een witte mijnheer bezig is. Daar in die winkel ruikt het toch zo verrukkelijk! Naar allemaal kluifjes en worst. 'k Ben toen vlak bij die winkel heen en weer gaan lopen. Elke keer als er iemand uit die winkel kwam dacht ik: „Daar is mijn baasje". Steeds had ik het echter mis. Eerst zag ik iemand met een paar hele lange benen. Vast wel twee keer zo lang als jouw benen, Kees. Toen een dikke tante met een kindje in een wagen. Of dat kindje benen had, weet ik niet. Daar zag ik niets van. Die lagen dan zeker onder de deken. Toen.... ja Kees.... toen zag ik jou uit de winkel komen! Ik riep: „woef, waf." Maar jij liep door. Net of je mij niet hoorde. Ik zag wel dat je een groot pak met kluifjes bij je had. Ik riep nog eens „Waf, waf Kees, houd eens even stil. Kees wacht eens op me. Geef me nou mijn kluifje eens." Maar je liep hard weg en drukte die tas, waar dat grote pak in zat, stevig tegen je aan. 't Leek net, of je bang voor me was. Maar ik kan ook hard lopen, hoor! Misschien nog wel harder dan jij! Toen, opeens, liet je je tas vallen. Ik ging er natuurlijk gauw naar toe. Jij stond te huilen, maar durfde toch je tas niet op te rapen.. Wat had ik een pret! Zou ik eventjes lekker smullen ? ? Toen ik echter net een lekker stuk worst in mijn mond had, pakte iemand dat lekkere pak van me af en gaf me een schop. Jij kreeg die tas weer terug, maar Kees, toen ik even nijdig naar je wou kijken, toen zag ik.... dat jij het niet was, die ik achterna gelopen was, maar dat het een ander jongetje was. Wat dom, wat heel erg dom van me, hè? 'k Had toch echt gedacht, dat jij het was., maar 'k had me helemaal vergist.

Toen kwam een grote mijnheer, greep me met een paar grote handen in mijn nek en bracht me terug naar mijn schuur. Ik kreeg nog een pets en weg was die man. De schuurdeur ging dicht, helemaal dicht.... Nu kan ik er niet meer uit. 'k Ben nu zo alleen. Wwaff.... wwaff ? ? ! Kees kom je ? ? ? Jij bent toch mijn baasje"

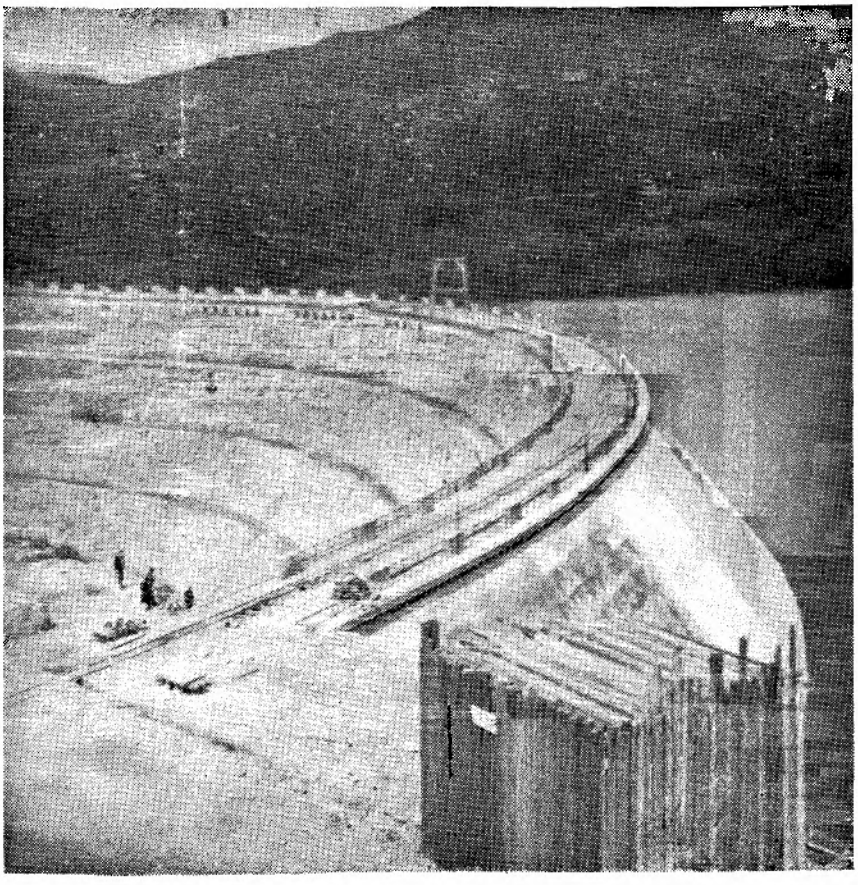
L. P.

Wat is BODEM-EROSIE ?

In het nummer van 27 Augustus, no. 6, hebben we iets opgenomen over bodemkunde. Het kan z'n nut hebben daarvan ook eens iets te weten. We hebben toen geschreven dat *wanneer een bodem in zijn geheel verloren dreigt te gaan door wegstuiven of afspoeling, spreken we van bodemerosie.*

Voorop zij gesteld dat het bekend geacht mag worden dat plant en bodem bijeen behoren. Immers zo schiep God de dingen. Wie de beplanting der aarde aantast, zal ondervinden dat dit ernstige gevolgen meebrengt. Met andere woorden: Men kan niet ongestraft ingrijpen in de natuurwetten die God heeft ingesteld! Zodra in een land belangrijke bosbegroeiingen worden weggekapt, komen door zandstormen en verstuivingen bodem en cultuur in het nauw. Dat heeft Amerika ondervonden, toen onwetende kolonisten maar raak kapten, maar nog zucht men in Amerika onder het geweld van de grondverplaatsingen en verstuivingen. Men tracht dit te keren door aanplant van nieuwe bossen. Ook in de landen rond de Middellandse Zee is dit euvel op te mergen. Vroeger bestond ook dit deel voornamelijk uit oerbos. Maar sinds de mens de grond al meer cultiveerde voor eigen gebruik en deze aan de landbouw wijdde, heeft de weersin-

Stuwdam op Sicilië, nog niet in bedrijf. Zo moeten de landerijen bevloeid worden vanuit het te vormen stuwmeer

vloed al meer vat gekregen op de grond. Overal komt en kwam, ook vóór het ingrijpen van de mens, een zekere erosie voor, maar het ging alles in zeer langzaam tempo, zodat verwering en doorworteling der grond er gelijke tred mee hield. In rustige landen als het onze blijft de schade beperkt, al heeft ook de winderosie zich in de IJsselmeerpolders, in Drente, op verscheidene plaatsen in Gelderland in de laatste jaren al uitgebreid.

In China is het verontrustend, gehele vlakten, waar vroeger kastanje- en beukenwouden waren, heerst nu een troosteloze vlakte, omdat vooral de toezicht op de bodem verslapt is tijdens de door het land razende burgeroorlogen. Italië is sterk overbevolkt, de landhonger is er groter dan waar ook en gronden werden voor de graancultuur in gebruik genomen, die door hun ligging op steile berghellingen nauwelijks voor afspoeling te behoeden zijn. Voor zeer gevaarlijke plaatsen is maar één remedie: herbebossen! Maar dat is een stap terug! In ons land zijn het de bosjes, hakhoutwalletjes, windsingels, heggen ed. die de grond zoveel mogelijk bedekt houden. De foto's doen ons zien hoe het menselijk ingrijpen in de van God gestelde natuurwetten, tot ruïnerende erosie leidt. Hele dorpen zijn verdwenen en gehele streken werden te droog voor cultuur, zodat men waterwerken moest aanleggen om kunstmatig te bevloeien. De laatste jaren is er door mannen van wetenschap op gewezen dat, indien niet voorzien wordt, deze aarde voor het grootste deel tot een woestijn zal worden. Men roept allerwege dat deze wereld ook een economische catastrofe tegemoet ijlt, omdat het menselijke ingrijpen te ver gegaan is. Wij weten dat Eén het heelal bestuurt en niets buiten Zijn raad zal gebeuren, maar al deze dingen bewijzen ons, dat wij nietige schepsels zijn, die menen buiten God onze gang te kunnen gaan, om dat dikwijls te laat te bemerken, dat niet straffeloos buiten Gods wetten gehandeld kan worden.

De erosieschade in de V.S. b.v. doet de opbrengstvermeerdering, die een gevolg is van de inspanning van alle gezamenlijke landbouwwetenschappen, geheel te niet! Daarin is de sprake Gods te beluisteren! Te ver gaande ontbossing is de hoofdoorzaak van blijvend bodemverlies, dat in de loop der tijden meer culturen heeft te gronde gericht en mensenlevens gekost dan de oorlog!

Een ten dode gedoemd erosielandschap in Zuid-Italië. Let op de weggrijdende dennenbebossing!

Totale verwoesting. Onvermijdelijk moet dit Italiaanse dorpje in de zich vormende afgrond verzinken

Ons vervolgverhaal

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Rustig zaten de Romeinse krijgers rondom het kampvuur. Niets hadden zij van het gebeurde gehoord. Maar plotseling holde een paard, dat een Romeins hoofdstel, teugels en zadel droeg, midden in het kamp, wierp alles met de hoeven omver en verdween daarna even snel in tegenovergestelde richting, recht naar de weg van Bethanië.

In een oogwenk werd alarm gemaakt. De Romeinen hadden bij het schijnsel der vuren die zonderlinge man wel gezien, wiens blote voeten in de stijgbeugels staken, terwijl de lange haarlokken wild om het hoofd fladderden, — doch wie het was konden zij niet raden.

Bedreven boogschutters, die ook onder de ruiters wel aanwezig waren, zonden hem een regen van pijlen na, doch de ruiter ijlde pijlsnel langs de helling aan de andere zijde en spotte met de schutters.

Ontmoedigd en bevreesd voor de spotlust zijner kameraden keerde de Romeinse ruiter in het kamp terug. Daar vertelde hij wat er gebeurd was en aan welgemeende klachten over Cestius ontbrak het niet.

De beide kameraden van Zadok waren na het horen van het driemaal herhaalde fluitsein naar beneden gestormd. Niemand volgde hen, en langs andere wegen bereikten zij de stad Jeruzalem.

Zadok ging alleen. Het trouwe paard gevoelde duidelijk dat het zijn oude meester niet droeg. Wanhopige pogingen had het aangewend om zijn berijder uit het zadel te werpen, doch diens bedrevenheid in het paardrijden en diens grote kracht daarbij, hadden het paard beteugeld tot gehoorzaamheid gedwongen. Met een vaartje was Zadok op reis naar de stad, doch.... daar werd hem de toegang geweigerd.

De vredespartij had de poort in bezit genomen. Morgen zou de oorlogspartij haar misschien weer bezetten. Maar nu kwam Zadok er niet in, want de jongeling werd herkend en de tegenstanders wilden hem wel missen.

Is er dan iets bijzonders gebeurd? vroeg Zadok aan de poortwachter.

De vredespartij is heer en meester aan deze zijde, was het antwoord. De Romeinen van de burcht Antonia zullen straks de wacht betrekken en morgen komen de Romeinen die ge op de bergen ziet, binnen de stad.

Als ze kunnen! zei Zadok.

Maar ook gij kunt er niet in! luidde het antwoord van de poortwachter.

Spreek niet te luide, mijn vriend! was het wederwoord.

Zó vijandig stonden in de stad de partijen tegenover elkander en zo golfden de overwinningen van de ene naar de andere partij en dan weer terug.

Maar toch zal ik er in kunnen; zei Zadok, toen de poortwachter zich verwijderd had.

Hoe zou hij het doen?

Boven de zware poortdeuren, die met ijzeren banden beslagen waren, was een boogvormige ruimte.

Zadok kon de balken, waaruit de poortdeur was opgebouwd, niet verbreken. Dat begreep hij wel. Maar op die boog had hij het oog gevestigd. Daar bevond zich alleen een dik paneel, waarin een luikje was aangebracht.

Zadok bedacht zich niet lang.

Hij had een plannetje en dat zou hij proberen. Het was niet voor de eerste maal dat hij een kranig stukje had uitgehaald.

Kalm stond het paard onder de boog der poort, het had de meesterhand van zijn berijder gevoeld en die had de wil van het paard onderworpen. Thans scheen het op de bevelen van zijn nieuwe meester te wachten.

Zadok behoefde niet lang na te denken over een plannetje.

Met de leidsels bond hij het fiere dier aan een ring, die aan de poort bevestigd was, daarna sprong hij overeind, met de voeten op het zadel en dreef vervolgens het zwaard met de punt in één der voegen tussen de balken. Het was een brede stalen kling, een echt ruiterzwaard, dat niet gemakkelijk zou breken.

Muurvast zat die kling in het hout en toen Zadok de vastheid beproefde, was er geen beweging in.

Stil, Cestius, still! zei Zadok. Het arme dier begreep niets van de ongewone beweging. Wellicht zou het gesteigerd hebben, indien het kort gehouden leidsel het niet weerhouden had.

Zie, daar plaatst Zadok de handen naast elkaar op de kling. Hij buigt die handen over de brede rugzijde van het zwaard, en met één ruk trekt hij zich op aan de handen, om daarna een knie op het zwaard te plaatsen.

Zeer snel was dat gebeurd. Veel sneller dan het te beschrijven is, doch Zadok had zijn doel al bereikt.

Zijn rechterhand rustte al in het geopende luikje.

Nu durft hij gerust beide voeten op

FOTO OMSLAG

Alles heeft een oorsprong, zo ook onze rivieren. Op de foto zien we de oorsprong van de rivier de Rhône, en zo ziet ze er uit als ze de Rhônegletscher juist verlaten heeft. Ze is dan slechts ongeveer 8 meter breed en melkwit van kleur. De gletscher zelf is op 2600 meter hoogte en het plaatsje Gletsch, waar de Rhône ontspringt, ligt op 1750 meter. 't Is er bar koud; toch groeien en bloeien er planten langs de boorden der wild kolkende rivier! De machtige bergspitsen boren zich majesteitelijk naar het wolkendek erboven. Het Rhônewater is het enige geluid dat de intense stilte verbreekt

het zwaard te plaatsen, dat wel onder zijn voeten trilt, maar dat toch de last van Zadok's lichaam kan dragen, want Zadok is wel buitengewoon sterk, doch zijn lichaamszwaarte is niet buitengewoon.
Wat is toch zijn doel?
Zadok zelf zal het antwoord geven.
Die balken kunnen weerstand bieden, maar dat paneel moet zwichten voor de kracht zijner handen. Gehele planken rukt hij los, en bevindt zich hier of daar een dun balkje of een lat, dan rukt hij die van de schroeven of bouten en de stukken werpt hij door de opening, naar het hoofd der poortwachters, die verschrikt toesnellen.
Groter en groter wordt de opening. Zijn lichaam kan er al ruimschoots door en Zadok keert de bewegingen om. Zijn gebogen been rust nu om de rand der opening en met de vrijgekomen handen rukt hij het zwaard uit de voegen. Nu is Zadok gewapend. Laat nu maar komen wie wil. Zadok slingert zich door de opening. Aan één hand laat hij zich zakken, zover hij kan. Daarna waagt hij de sprong naar beneden.
Als kaf voor de wind stuiven de poortwachters uit elkander. Zij vrezen de krachtige jongeling, die nu ook nog een ruiterzwaard draagt. En Zadok zal nog meer doen. Hij wil de poort openen. Cestius staat aan de andere zijde en dat dier wil hij behouden. Hij weet, dat het veel wil en kan en dan zal hij er de Romeinen mede bevechten.

Maar waar is de sleutel van de poort? De poortwachters zullen die niet afgeven.
Dan moet het slot maar kapot! denkt Zadok. Rechts en links vliegen de houtspaanders hem om het hoofd. Het zwaard is krachtig en scherp. Eindelijk valt het slot en ook de beugel, die de schuiver omsluit.
Aan de buitenzijde van de poort zou dit werkje niet gelukt zijn, doch niemand had ooit kunnen denken, dat er aan de binnenzijde een aanval op de poort zou worden gedaan.
De zware deur draait op haar hengsels en weldra is Zadok weer in het bezit van Cestius, die onder al dat rumoer van die zware slagen schopte, sloeg en trappelde, en wel lust scheen te hebben de ijzeren teugel door te bijten.

Op het geroep van de poortwachters snelden vele helpers toe. Zij willen Zadok grijpen. Maar de aanvallers vrezen niet alleen het zwaard, dat in zijn hand rust, maar ook het vurig ros, dat de bedoelingen van zijn nieuwe meester schijnt te raden.

Als een razende rent hij door de drommen aanvallers. Hier en daar ontvangt één hunner een slag. De anderen zien het en geven de moed op, want tegenover die heldhaftige jongeling is niets te beginnen.
Nu heeft Zadok zijn doel weldra bereikt.

Ontvangen:

Met zeer veel genoegen maken we melding van de prachtige **Prinsesenkalender, die wij** ontvingen ter bespreking en die wordt uitgegeven door **Pro Juventute, Watteaustraat 6 I, Amsterdam-Z.** Hare Majesteit de Koningin verleende aan deze vereniging weer toestemming om onze Prinsessen te fotograferen in hun dagelijkse sfeer. Er zit niets opgesmukts aan. Het zijn kinderen, precies zoals ze altijd zijn geweest en waarom ze door ons volk zo worden bemind. De kalender is op het allerbeste papier gedrukt en de foto's komen er stuk voor stuk prachtig op uit. Met het kopen van deze kalender van onze Koninklijke Prinsessen dienen we tevens een goed maatschappelijk doel door de mooie arbeid van Pro Juventute te steunen. De kalender kost *f* 2.75, giro 517400 ,of postwissel), bijvermelding: **Kalenderactie „Pro Juventute", Watteaustraat 6 I, Amsterdam-Z.**

v. W.

BRIEVENBUS

Jongens en meisjes, die in onze raadselkring zijn opgenomen, en wier achternamen beginnen met de **letters V, W, IJ of Z** mogen een briefje zenden, dat in één der volgende „Kleine Gidsen" beantwoord wordt. Uit elk gezin komen echter hoogstens twee briefjes, één van de kleineren en één van de groteren. De ondertekening mag echter wel luiden: „Jan, Piet en Klaasje". Dat is geen bezwaar! En wie nog niet bij onze nichten en neven behoort, die kan zich nu dadelijk **melden per briefkaart.** In afwachting dan maar!

WELKOM!

Rinus Melis, Dik Verhaar, Sine Groenleer, Gerritje Lodder, **Jopie** Nap, Nel en Piet **Smal**, Jentje Dunnink, **Guus** Zoeteweg, Betsie en Gerrit Schalk, C.....? v. d. **Hoek**, G.....? J..... **Bredeweg (deelname aan de raadsels toegestaan i.v.m. uw ziekte!).**

AFSCHEID!

Adri Minnaard (Tot later bij welzijn!).

Z.V.

Thans vraagt een 21-jarige onze aandacht. **Hoe** hij heet weet ik niet precies, want ik ken alleen de voorletters. Hij ligt intussen al **ruim** 20 weken te bed met t.b.c. Hij gaat **mooi** vooruit en dat is een voornaam iets, **maar** niet het voornaamste, zoals hijzelf bekent. Nu, daar zijn we het van harte mee **eens.** De Heere mocht dit ziekbed dan ook **willen** heiligen aan zijn hart!
Zijn er nu nog lezers of lezeressen, die **hem** een kaart of een brief willen sturen? Dat zou hij echt leuk vinden, want als je ziek bent, word je zo gauw vergeten. Maar wij vergeten hem niet! Zijn adres is:
G. J. Bredeweg, Zwolseweg 134, Nunspeet.

CORRESPONDENTIE-ADRES

Piet van Wijk, Schoolstraat A 90, Gameren, oud 13 jaar.
Nelly Murre, Dorpsstr. 60, Nisse, oud 15 jaar.
Truus Bosman, Molenweg 42, Nisse, oud 15 jaar.

BERICHT

Aan Cootje Hooijmaayer wordt medegedeeld **dat het adres van Jopie Peene is: Poelendaelseweg 39, Middelburg.**
Ten tweede verzoeken we Willy Schotte opnieuw een brief in te zenden, daar we haar schrijven niet ontvangen hebben. Het wordt dan alsnog beantwoord.

NAGEKOMEN BRIEFJES BEANTWOORD

Tiemy Ravensberg. Ik kan me wel voorstellen, **dat je vanwege het kleine broertje geen tijd kon vinden om eerder te schrijven. Van harte gefeliciteerd hoor! Is het ventje nu weer beter? Je zult het wel druk hebben in de 2e klas van de Huishoudschool, hé? Als je nog nooit een briefje beantwoord kreeg, was dit dan ook zeker je eerste briefje. Ben je er nu over tevreden? Daag!**

UITSLAG EN PRIJSWINNAARS

De uitslag der prijsraadsels, alsmede de prijswinnaarslijst, komt in het volgende nummer. Dus tot zolang geduld!

OOM BEN

PRIJSRAADSELS

OPGAVE K-3

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

TREFFEND VOORBEELD

Noem eens het meest treffende voorbeeld waaruit blijkt dat men de straffende hand Gods nooit kan ontgaan.
Het noemen van de naam van de persoon is voldoende, terwijl dan tevens opgave van het **Schriftgedeelte** verlangd wordt, waarin de geschiedenis voorkomt. Wel moogt ge nog zeggen, **waarom** ge dit voorbeeld het meest **treffend vindt!**

OPGAVE L-3

VERSCHRIKKELIJKE STRAF

Heb je wel eens gehoord van een verschrikkelijke straf, die de Heere over kinderen **bracht? Vertel er eens iets van met je eigen woorden! En waar kun je dit lezen?**
Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

Onze *POSTZEGELACTIE*

Zo geleidelijk aan vorderen we! Steeds komt er maar bij, soms veel en soms minder, maar altijd welkom! En.... U weet wel.... **waar bij komt en niet af gaat....** n.w.? Hieronder volgt weer onze verantwoording. De stand van zaken was de laatste keer 1.389.858. De volgende **komen er nu weer bij:** van Willy C. Padmos, **Ouddorp, zilverp.** en theelood, Corrie Roeleveld, Scheveningen 1838; Nella en Betje Stouten, **Oosterland 1007;** P. Mijnders, Melissant 180; **Jetje Droogers, Oud Vossemeer 3485 en zilverp.;** Lydi Slingerland, Berkenwoude 238; **Arie Vos, Aalburg,** zilverp.; W. K., **Terneuzen, zilverp.;** Christelijke School, Oosterland **6068;** Fam. Mourik, Apeldoorn, zilverp. en caps.; **Teus en Co de Jong,** Stolwijk 1623; **Nellie Hogendoorn, Bergambacht 348;** Jo van **Klinken, Nieuwerkerk 2300, zilverp.** en theelood; Adrie P. M. Vermeij, Lisse 5173; Zr L. v. d. **Spek,** Nijmegen 750; **Nijs en Sijgje** Spelt, Groot Ammers 260; G. Schuring, Emst 100; **Leny Groenleer,** Haamstede 1100; onbekende gever (geefster) 2000; Zusjes Francke, **Nieuwland 750;** C. Kraayeveld, Utrecht, zilverp., caps. en theelood; Marinus de Haan, **Klaaswaal 604, zilverp.** en caps.; Kinderen M. de Kraker, 's-Gravenpolder 1130, zilverp.; M. Boon, Amsterdam 250; Mej. S. Morren, Harskamp 1447; Kinderen Molenaar, Vlaardingen 700 en zilverp.; Tanny de Koster, 's-Gravenpolder caps.; Nelli Versluis, Sleeuwijk 710; zilverp. en theelood; E. v. d. Hazel, Putten 420; Anna Boellaard, Breukelen 8111, zilverp. en theelood; Adriaan Meerkerk, Breukelen 426; Maarten Mourik, Brandwijk 100; Klaas en Ytje Wolthuizen, Oudega 449; Leentje, Gerri en Dikkie Buys, Nieuwpoort 1401, zilverp. en theelood; J. Jobse, Veere 970, zilverp. en caps.; Kinderen Molenaar, Vlaardingen 700 en caps. Dat is dus weer in totaal 1.434.496 zegels. We hopen weer op de volgende keer. Heeft uw naam er al onder gestaan? Allen hartelijk dank van

OOM BERT

IN PLAATS VAN KAARTEN

Heden werden wij door Gods goedheid verblijd door de zeer voorspoedige geboorte van een Zoon, die wij

BENJAMIN LEE

noemden.

Ds C. Hegeman
G. Hegeman-van Wingerden

Sioux Center, 27 October 1952

Alphen a.d. Rijn, 30-10-'52

Mijnheer,

Hoewel het maken van 'n goede, passende broek mij vroeger onmogelijk leek, blijkt het thans, dat dit aan de hand van het werkje „HET MAKEN VAN DE BROEK" zeer eenvoudig is. Dank zij de duidelijke tekeningen en uiteenzetting, vormen de zakken e.d. geen problemen meer.

Hoogachtend,
w.g. E. M. Klerks

Bruinisse, 21 Oct. '52

Mijnheer,

Het werkje „HET MAKEN VAN DE BROEK", dat ik van U heb ontvangen, is voor mij een ware uitkomst. Nu kost het maken van de broeken voor mijn zoontjes mij geen hoofdbreken meer. Het is een ware uitkomst en onmisbaar voor iemand die graag zelf naait. De geheimen van zakken inzetten e.d. zijn voor mij geen geheimen meer.

Met hart. groeten,
w.g. Mevr. A. Stuik

Zie hier enige reacties op de het eerste deel van

Naaien in woord en beeld

Voelt U er ook iets voor? Wacht dan niet langer, maar maak vandaag nog *f* 2.40 over op postrekening 242727 van H. VAN DEN END te Genemuiden

---

TER KENNISMAKING

geven wij de lezers van dit blad

10 % korting

op vertoon van deze advertentie!

Manufacturen
Dekens, Bedden
Karpetten
Complete meubilering

A. en P. KENTIE

Rotterdam-O. — Lambertusstraat 189 — Telefoon 22094

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

Binnenkort verschijnen opnieuw van de bekende en geliefde schrijver

W. SCHIPPERS

een 3-tal herdrukken, n.l. „Het loon der zonde", geb. *f* 1.75; „Hermien", geb. *f* 1.75; „Eiberslust", geb. *f* 2.90, ing. in plastic omslag *f* 2.50. Nu reeds nemen wij gaarne bestellingen aan. Zodra ze verschijnen (Nov.-Dec.) worden ze U direct toegezonden. Verder zijn van deze schrijver leverbaar: „Het Veerhuis en de Rozendonk" *f* 1.50; „Bouke Bijlertsma" *f* 1.75; „Het Uilennest" *f* 1.75; „De Vrijwilliger van 1830" *f* 1.85; „De Korenbloem" *f* 2.50; „Hofje van Gerbrandus" *f* 2.50; „De Sluiker" *f* 2.90; „Mannen van de Zee" *f* 3.25; „Frans Wikkers" *f* 3.25; „De Nieuwe Veldwachter" *f* 3.25; „De kok van de Simpang", ing. *f* 2.90, geb. *f* 3.90. Aanbevelend:

Boekhandel „DE KORENBLOEM" te Wezep (Gld.), Tel. 353, Giro 508252

Poppen- en Kinderwagen-reparatiebedrijf

Tevens kappen overtrekken.

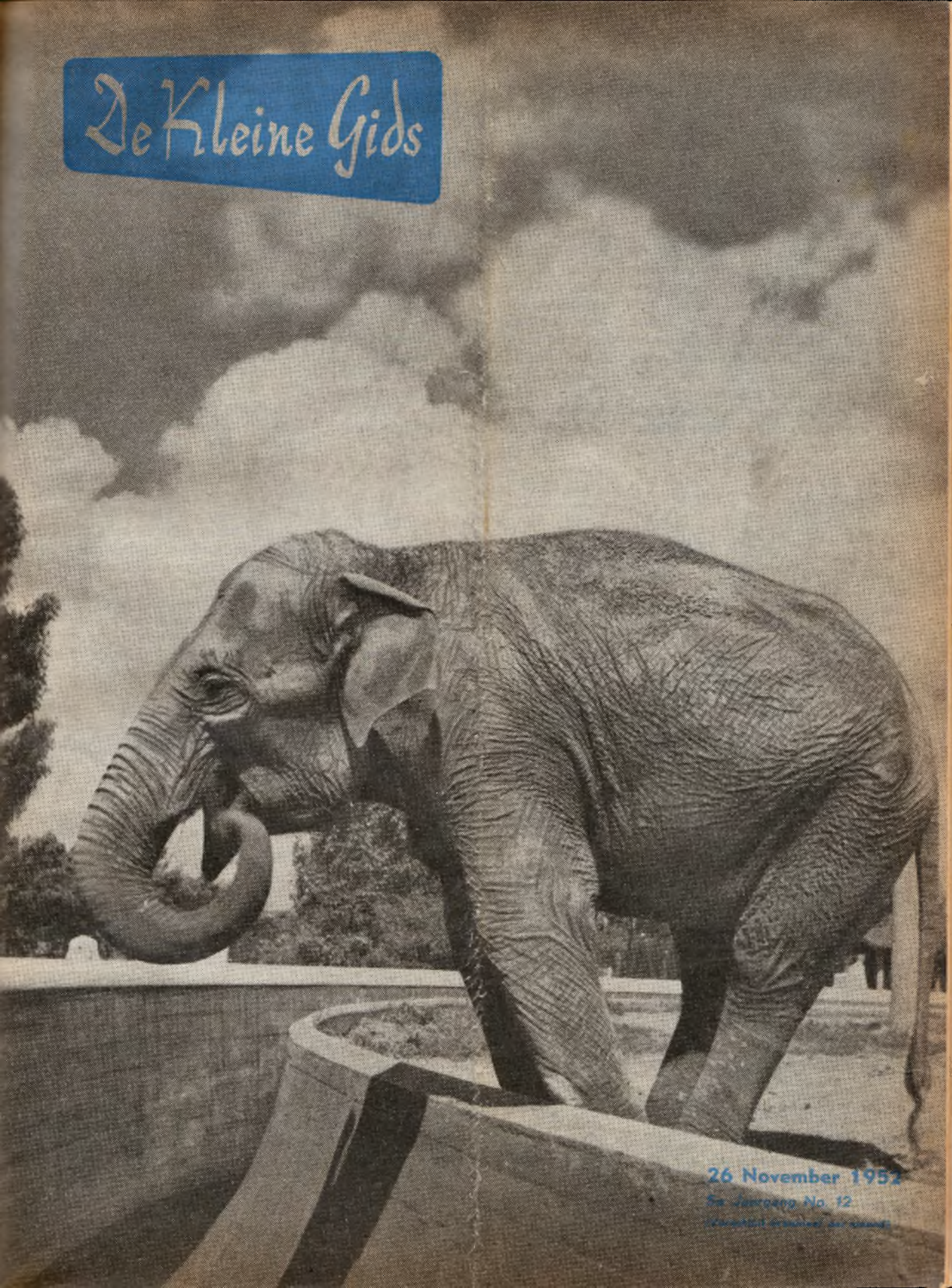
C. BAARS

LANGE HILLEWEG 51 b - ROTTERDAM-ZUID

„Kleine Gids"lezers genieten een KORTING !

ADVERTEERT IN „DE KLEINE GIDS"

De Kleine Gids

26 November 1952
5e Jaargang No. 12

UIT DE BIJBEL

(2 Samuël 25)

III.

Als God recht doen zal

Nabal is thuisgekomen!
Het feest vangt aan. Brassend en joelend danst hij met de zijnen zijn brooddronkenheid uit. Boven dat huis der wellusten staat geschreven: *„Deze nacht.... gij dwaas!"* Davids wraak staat stil, ginds in de steppe van Juda, maar Gods wraak gaat door.... Zijn lankmoedigheid is geen genade, maar uitgestelde.... toorn! Als Abigail thuis komt spreekt ze niet tot deze veroordeelde. Als de roes is uitgeslapen, als Gods weldaden doorgezwelgd zijn dan, dán kondigt zij het oordeel aan. Abigail vertelt hem wat geschied is.... Nabal ziet het wraakzwaard Gods boven zich hangen. De schrik des Heeren bevangt hem, verstéént zijn hart. Door een beroerte getroffen zijgt hij ineen.... tien dagen later ontsluiten zich de poorten der eeuwige duisternis voor deze dwaas.
Het is uit, voor ééuwig uit! *Wéé, als God recht doen zal!*
Wie is Nabal? Vraag het aan David en hij zal zeggen: „Ik". Vraag het aan Abigail en zij zal antwoorden: „Ik". Vraag het aan elk van Gods kinderen en ze zullen antwoorden: „Ik". Dát leerde hen het ontdekkend werk des Geestes. Mogen wij dit antwoord óok reeds geven? Nabal *was* wel een dwaas, maar hij *kende* zich niet als een dwaas.... daarom verging hij. Met die ontdekking aan onszelf begint Gods werk nu! Het bundeltje der levenden is niet open, dan voor in zichzelf schuldige zondaren. Maar omdat ze van eeuwigheid bij God zodanig bekend zijn, dáárom worden ze aan hun dwaasheid ontdekt Dat is ons allen allereerst nodig. God mocht ons een ware bededag, een boetedag geven, opdat het nog eens dankdag mocht worden. Dan wordt schuld, schuld. Dan wordt er niet meer gesold met de zonde! Dan worden de weldaden pas goed weldaden Gods, verbeurd, onverdiend. Maar dan ontvangen wij ook een verbroken en verslagen hart. David kende zich als Nabal, al werd hij van de zonde van Nabal door genade weerhouden. Kom, Gods knechten waarschuwen nog in dit heden der genade voor Nabals zonde en dwaasheid en.... Nabals einde. Merk er toch op. Zoek toch bij de Heere de toevlucht.... misschien? Wereld en kerk handelen in onze dagen dwaselijk. Maar bedenk, het wraakzwaard Gods kan nog even opgehouden worden in de steppe van Juda, ten nutte van Zijn volk, maar het gaat door van de Karmel tot *in* Nabals huis.... zijn feestzaal. Hij bracht Gods weldaden méé naar huis! God is goed in Zijn algemene genade, óók voor de Nabals. Viert dan feest, offert dan aan Uw eigen garen, maar weet.. Gods wraak is op weg. Nóg roept de Heere ons toe: *„Alleen ken uw ongerechtigheden, dat ge tegen de Heere uw God gezondigd hebt"*. Lager kan God niet buigen tot zondaren. Lager behoeft ook niet, want Hij boog in Zijn lieve Zoon, dieper dan de zonde Zijns volks. Laat dan onze bede zijn of worden door genade: „Heere, ontdek ons aan ons Nabalshart en ontferm U onzer!" Komt, laat Nabal, de man van Maon, ons ten afschrik wezen. Want wéé, wéé, als God recht doen zal! Nabal, de man van Maon heeft géén toekomst!

Zeker, hij is blij met zijn duizenden stuks vee, trots op zijn kunnen en hij vreest God noch duivel. Dat is zijn bestaan. Gods kinderen, hoewel vernieuwd naar Gods beeld, ervaren het hier in dit leven, dat het nog maar een klein beginsel van het volmaakte is. Dat ondervond David, de man naar Gods hart, dat ondervinden al Gods kinderen. De oude mens der zonde blijft als Nabal zijn goddeloosheid openbaren en doet tot aan zijn dood zijn naam alle eer aan.... *dwaas!* Dat ondervond ook Paulus, een man aan wie zo grote genade verheerlijkt was: *Als ik het goede wil doen, ligt het kwade me bij!* Zo zucht hij uit zijn diepe verlangen naar verlossing van die oude mens der zonde in zijn hijgend: *„Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam der zonde en des doods"*. En dat is nog zo'n slechte plaats niet waar de levende kerk mag verkeren, érger wordt het als zelfs *die* klacht verstomt vanwege het vastslaan der pinnen in de aarde! De beste tijd der kerk is altijd geweest haar druk. De tijden van thans zijn bang en donker. Gods gerichten komen nader en niemand, óók de kerk niet, let daarop. Waarin is er nog reden gegeven voor de kerk, dat de wereld jaloers op haar mocht worden? Wáár hoort onze jeugd nog van de wonderdaden Gods in de harten van Zijn lievelingen spreken? Wáár zijn de tijden dat de kinderen op de gezelschappen van Gods lieve volk, aan de voeten zaten te luisteren wanneer van de laatste Godsontmoetingen mocht verteld worden? We klagen: onze jeugd wordt zo uithuizig! Het is al vereniging hier en daar, avond aan avond. Een klacht van betekenis. Uithuizigheid wijst op *gezinsontbinding!* Erg, héél erg! Maar wáár de schuld? Hebben de ouders hun kinderen nog wat te zeggen aangaande de dingen die bij God te doen zijn? Is er nog een spreken „uit" de practijk der godzaligheid? Hoe is ons voorbeeld. Is er strijd tegen de zonde of is er dat soms in „vroomheid gehulde" toegeven aan de zonde, waarbij de „geest van Nabal" de schuld krijgt? God de Heere mocht Zich nog eens ontfermen en Zijn Davids en Abigails eens diep in de schuld brengen. Dan komt het leven uit God openbaar en dan gaat het zwaard in de schede. Dan is er een buigen *onder* en *voor* God en dan zal dat ook in onze gezinnen openbaar komen. Dan zou land en volk er van weten en 's Heeren kerk er wel bij varen.

Hoe lang zullen we nog in onze „rust" dankdag mogen houden? Hoelang zullen de deuren der kerken nog open staan? Als de Heere moet wachten tot Zijn kerk tot Hem wederkeert, dan zal het wel nooit gebeuren. Maar daar zal Hij Zelf voor zorgen. God zal de kerk op de plaats brengen. O, als de wereld eens zien kon, dat al haar benauwenis tenslotte om die levende kerk gaat! Er komt een einde aan. In de steppe van Juda zal God de benauwde kerk voor Hem doen buigen. Een vervolgde David en een benauwde Abigail zullen elkaar vinden in de schuld voor God. Laat Nábal er de oorzaak van zijn, de kerk zal er goed uitkomen. En als

(zie vervolg pag. 143)

BETALING ABONNEMENTSGELD

Per 7 December 1952 a.s. zullen de kwitanties voor het half jaar 1 Dec. 1952/1 Juni 1953 ter incasso worden afgegeven. Aanbieding blijft achterwege indien het abonnementsgeld à *f* 1,90 vóór 7 Dec. 1952 in ons bezit is, hetzij door betaling per postwissel of per postgiro. Ons gironummer is 147759.
De Administratie

Vruchten

UIT

SURINAME

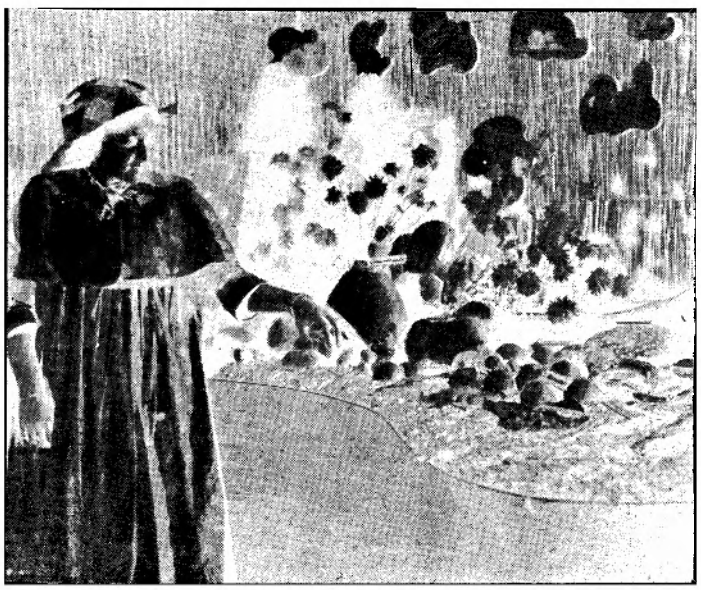
Het publiek keurt de Surinaamse vruchten

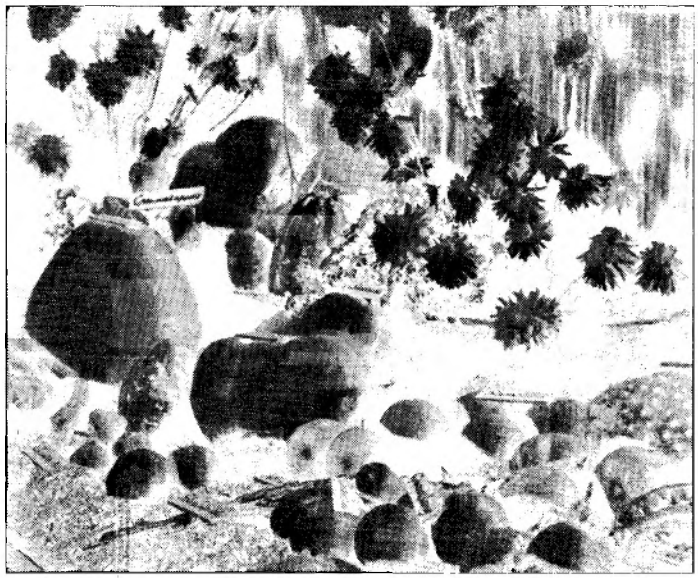
Dat was je wat! Op een tentoonstelling in Den Haag waren Surinaamse vruchten te zien en een Surinaamse mijnheer vertelde er een heleboel merkwaardigs van dat we dan hierbij maar doorgeven. De vriendelijke chef van de Surinaamse Voorlichtingsdienst begint me daar te vertellen dat we eigenlijk nog nooit bananen gegeten hebben in Nederland, maar dat die halve maanachtige vruchten, waarop je in de prille jaren al zonder tandjes zo lekker sabbelen kon, „bacoven" heten. Je kunt je niet indenken dat je nu je verdere leven alleen maar bacoven zult eten en nooit meer bananen zult proeven. Is me dat even opzienbarend nieuws? „Wat zijn bananen dan?" „Dan moet ik u vertellen (en die mijnheer lacht maar, omdat hij van m'n beteuterd gezicht de teleurstelling afleest!) dat eigenlijke bananen helemaal niet zo zoet en geurig zijn, maar worden gekookt als aardappelen en ook zó geconsumeerd." Nu, hij zal het toch wel weten! „Maar hoe komen wij dan hier aan die verkeerde naam?" vroeg ik, heel beduusd. „Ja, jullie hier in Nederland verwarren nu eenmaal die namen, maar het is écht zoals ik het u zeg!" Ik neem me voor, voortaan naar de winkel te gaan en hardnekkig om „bacoven" te vragen, eens kijken hoe die fruithandelaar kijkt. Maar nu gaan we verder, want er ligt daar fruit, echt Surinaams fruit voor het grijpen. Het is een verzameling van eventjes 29 soorten en die zijn drie dagen geleden geplukt (in Suriname) en per vliegtuig overgebracht en zo kersvers van de bomen, op die tentoonstelling neergelegd. Alles was zo anders dan anders, appels die op peren leken en peren die een appelvorm hadden, paprika-achtige vruchten die als een heerlijke zoete meloen werden uitgelepeld! Een kaneelappel die op een grote bruine, rotte mispel leek, maar veel groter, met een witte, slagroomachtige inhoud en een kaneelsmaak.... heerlijk gewoon! Er waren verschillende soorten Birambi (nooit van gehoord?), hele kleine ronde, licht groene meloenachtige vruchtjes en langwerpige, die allebei als augurken worden ingemaakt. Een soort Fransman Birambi, die zijn naam ontleent aan het feit dat hij het eerst in Frans Guynea werd ontdekt, zag er meer glazig oranje uit met vier vleugels en wordt als vrucht gegeten. De Zuurzak, ook bekend in Indonesië, is een grote groene vrucht met donkere wratjes, net een grote augurk, maar heerlijk van smaak en die wordt leeggelepeld of men draait er ijs van en dat laatste moet wel het neusje van de zalm zijn.

Er waren cacaobonen, grauwbruin, en we dachten niet dat die cacaobonen zo groot waren! Enorme Watermeloenen met rood vruchtvlees en zwarte pitten hielden de Advocaatvrucht gezelschap, die op een grote gele peer lijkt. Er waren ook Citrusvruchten, zoals de Surinaamse sinaasappel van groengele kleur, maar dan zijn de Spaanse mooier hoor. De mandarijnen waren mooi oranje.

„De Spaanse zijn toch groter en mooier van kleur, mijnheer", waagden we zachtjes te zeggen. „Daarom juist voeren wij hier zo'n intensieve propaganda", gaf de vriendelijke mijnheer terug, „omdat wij het publiek ervan willen overtuigen, dat de kleur niets te maken heeft met hun graad van rijpheid. Dat ze in de winkel volkomen rijp verkocht worden en dat zij met hun minder mooie kleur zoeter zijn dan andere sinaasappels". We geloven dat best, maar we dachten aan onze jongens en meisjes, die toch maar graag zo'n kokkert van een sinaasappel

Surinaamse vruchten op de Tentoonstelling „Bloem en Vrucht" in Den Haag

Surinaamse vruchten op de Tentoonstelling „Bloem en Vrucht" in Den Haag

in de handen hebben, hoe moet je hen dat nu aan het verstand brengen? Dan was er het Surinaamse Grape fruit, de enige vorm ter wereld die niet bitter is en zonder suiker genuttigd kan worden. Dat is onlangs Engeland ter ore gekomen, dat er enorme partijen van heeft aangekocht! Ook de Pompelmoes, de Sucade en de Papaya behoren tot de Citrusvruchten. Zo'n rijpe Suradevrucht lijkt precies op een grote citroen, die wij, die aan de geconfijte groene sucade gewend zijn, nooit als zodanig zouden herkennen. Maar het krentenbrood smaakt er maar wat lekker door! Grappig zijn de kersrode Curaçaose appels, die er uitzien als.. priktollen! De Guave is een sterk geurende vrucht met een peervorm en overal in Suriname ruikt het er naar! De Marcoesa was er in twee soorten, de ene, een kleine vrucht, leek op sinaasappels, de grote was net een groene paprika. Dan is er nog een Pommerak, een tegenhanger van de Surinaamse appel, kersrood van kleur, maar de vorm van een peer. De kinderen zijn dol op de Sweetie boontjes (zoete boontjes), een kostelijke lekkernij. Net tuinbonen en van binnen een wit donzig vachtje, dat heerlijk zoet is en de boontjes omvat. Ze eten die boontjes zelf niet, maar juist dat wollige pluis.... de boontjes spuwen ze uit! Dat moet je weten! De Babykers is helemaal geen baby, maar een heel dikke, wijnrode kers, wel drie maal zo groot als onze kersen! Wat die lekkernijen betreft willen we best in Suriname wonen, want als je dan tot slot nog verneemt dat die hele collectie fruit niet meer waarde heeft dan *f* 4.— (zegge vier gulden!), en dat de vracht naar hier even *f* 400.— bedragen heeft, dan begrijpen we iets van de moeilijkheden die het Surinaamse gouvernement moet overwinnen om Holland grondig te laten kennis maken met de zoete en geurige producten uit dat warme land, dat ons zo na ligt en waarvan we nog zo weinig weten! Eigenlijk moesten we die Spanjaarden hun grote sinaasappelen maar laten houden en de kleintjes uit onze West gaan eten.
De chef van de Surinaamse Voorlichtingsdienst is dat zeker met ons eens!

Olifanten als levende HIJSKRANEN met hun *Mahout's als mecanicien's*

De grote bedrijven in Siam zijn Staatsbedrijf!
Eens kwamen er vreemdelingen, die als hongerige insecten de wouden binnendrongen en de wouden in Siam begonnen om te hakken. Gelukkig greep de regering bijtijds in en nam de ontginning in eigen hand, waarmede zij de industrie tevens redde. Een zestal concessies zijn thans nog lopend met Europeanen, maar indien de Siamese regering deze niet vernieuwt, zullen zij moeten uitwijken naar Borneo en naar Afrika. Het gaat daarbij echter niet om alle willekeurige houtsoorten, maar heel bijzonder om het waardevolle teakhout, wel de meest waardevolle der wereldhoutsoorten.
Voor de ontginning wordt de sterke olifant gebruikt. De werkolifanten worden vooraf gedresseerd door de mahout, de man die ze bestuurt. Hij zorgt niet alleen voor de dieren, maar hij richt ze af voor hun speciale werk en bestuurt deze levende hijskranen. De beste ouderdom dezer olifanten ligt tussen de 20 en 40 jaren, waarbij hij zes uur per dag wordt ingezet. De olifant wil geen overuren maken! Elke drie werkdagen krijgt hij er twee verlof.
De mahout kunnen we de mecanicien van de levende hijskraan noemen, want de olifanten worden als jonge dieren afgericht op het vervoer van het teakhout en vele andere dingen. Er zijn 25 verrichtingen die het dier moet kennen wil hij als volwaardige werkkracht ingeschakeld worden. Verlaat hij de „school", dan kan hij op z'n minst vrachten trekken, sle-

pen, duwen, afwentelen, opheffen en dan natuurlijk ook stoppen, liggen, opstaan enz. De mahout zit op zijn nek en regelt al deze verrichtingen met zijn voeten en knieën. Dan weer stampt hij het dier achter de oren, of tikt hem met een hamer op de kop en elk van deze bestuursonderdelen worden door een andere daad van het dier opgevolgd. Maar de mahout is voorzichtig, want elke kwelling of zelfs ruwe behandeling kan hem het leven kosten. Als Jumbo meent dat zijn mahout hem plaagt of harder behandelt dan nodig is, gebeurt het wel dat zijn slurf even naar boven zwaait, de mahout netjes om het lichaam pakt en keurig voor Jumbo op de grond gelegd wordt en zonder kans op verzet onder de zware poten vertrapt wordt.

Hoe werkt nu verder de olifant? Daar ligt b.v. een zware stam van enkele duizenden kilo's. Deze moet op een vrachtauto geladen worden. De olifant komt nader, de mahout drukt hem achter het oor en.... de ivoren tanden spietsen zich onder de stam, de slurf gaat er omheen en een volgende tik of druk doet het dier tot opheffen reageren.... daar gaat de stam omhoog en weer een andere handeling van de mahout doet het dier de stam vooruitschuiven en netjes wordt de zware vracht op de auto gelegd of gerold. Zeiden we te veel als we deze werkolifant een levende hijskraan noemden en de mahout de mecanicien?

Het gebeurt natuurlijk ook dat er een babyolifantje geboren wordt. Dan wordt de moederolifant voor twee jaar uit de arbeid teruggetrokken om het jonge dier op te voeden. Maar dat doet moeder Jumbo niet alleen, want nauwelijks is de baby ter wereld gekomen of.... een tante olifant meldt zich als tweede moeder om aan die opvoeding deel te nemen. We zien dan ook twee jaar lang de baby stappen tussen moeder en tante, om hem te beveiligen voor elk gevaar.

De aanschaf van olifanten kost veel geld, dus zijn de eigenaren wat blij als er bericht uit het woud komt dat Jumbo op beschuit met muisjes tracteert. Zijn de twee jaar om, dan gaat de jonge Jumbo naar school, om tot zijn taak te worden opgeleid. De werkolifanten zijn een kostbaar materiaal en ze worden dan ook zorgvuldig onderhouden. In de ondoordringbare oerwouden zijn ze voor dát werk onmisbaar, ondanks alle moderne techniek!

EEN HUTJE ACHTER DE wilgen

(Slot)

Dat was een hele consternatie de volgende ochtend. Over niets anders werd gepraat dan over de brand van de afgelopen nacht. Het was een vreemd geval. Natuurlijk werd er druk gezocht naar de oorzaak ervan. Blikseminslag was uitgesloten in deze stille zomernacht. Ook kon hij niet ontstaan zijn door broeiïng van het hooi. Was het wonder, dat al heel spoedig aan kwaadwilligheid gedacht werd?

Mietje was een vreemde vrouw. Zou ze zelf....?

Neen, dat wist boer van Voorst wel beter. Had hij zelf Mietje niet gewekt uit haar diepe slaap! Maar wie dan? De politie tast volkomen in het duister en gaat dan ook op alle aanwijzingen in, die zouden kunnen leiden tot de oplossing van dit raadsel.

Hannes en Joep en Aaike, de bewoners van de woonschuiten, worden danig aan de tand gevoeld. Maar zonder resultaat.

Zou misschien een nachtelijke zwerver van een ander dorp de schuldige kunnen zijn? Dat was niet aan te nemen. Er werd immers niets vermist, er was immers niet gestolen.

Toch houden de geruchten van opzettelijke brandstichting aan.

Veel van al dat gepraat gaat Jaap, Simon en Arie voorbij, als ze die Woensdagmiddag weer naar hun hut trekken. Hun hoofden zijn vol van heerlijke gedachten over het roverspel, dat ze zullen beginnen. Jaap met zij twee revolvers, Simon met een pistool en een houten dolk, en Arie met zijn boog, waarvoor hij straks pijlen zal snijden in het riet.

Harry en Piet, ieder gewapend met een katapult, maken ze deelgenoot van hun geheim en met zijn vijven schuiven ze het hoge kippenbruggetje over. Jaap achteraan....

Dan banen ze zich een weg door het griendland, dat lijkt op een oerwoud. Van boomstronk op boomstronk gaat het, totdat ze van achteren hun hut naderen.

Daar staat Jaap ineens stil, stijf van schrik, en houdt zich bevend en krampachtig vast aan een dikke wilgetak.

„Simon, Arie, jô kijk es", kreunt hij angstig. „Daar, kijk dan jô, voor aan de hut. Een kistje.... Een schoen met een groot gat er in. Een been in die schoen.... De rest zit in de hut....

De jongens houden hun adem in!

Er ligt iemand in. Een echte rover?

Wat nu? Jaap wil terug naar huis. Harry ook. Simon en Arie niet. En Piet ook niet.

Ssstt....

Ze fluisteren nu.

Wie durft?

Wie durft gaan kijken?

Wie durft de brutale indringer er uit te jagen?

Niemand natuurlijk.

Misschien is het maar een landloper, die een lange tocht achter de rug heeft en nu heerlijk ligt uit te rusten.

Dat kan zijn.

De jongens worden rustiger. Zelfs Jaap beeft niet meer zo. Wat was hij geschrokken.

Zullen ze gaan kijken? Vooruit, heel voorzichtig dan. Simon voorop. 't Is zijns vaders land! Ook Arie is niet bang. Jaap blijft achter....! Op handen en voeten sluipen Simon en Arie verder. Dan Piet en Harry en dan Jaap.

Wat? 't Been met de schoen is weg!!

Naar binnen getrokken! Stil!

't Kistje is blijven liggen.

De jongens houden zich doodstil.

Horen ze wat? Praat er iemand? In de hut?

Simon en Arie houden de handen aan hun oren.

Ze kijken elkaar aan en Simon zegt verschrikt: „Joep!!!"

Hoor z'n stem krassen. Brokstukken van zinnen vangen ze op, gevolgd door een rauwe lach....

„Je wou me niets geven, Mietje.... ha, ha, ha".

„De deur voor m'n neus dicht smijten, hè. Je dacht: 't Is Joep maar, ha, ha, ha. Na dat brandje van vannacht zal jij, Mietje met de katjes, wel anders over Joep denken. Ja, ja, Joep durft nog veel meer, begrijp dat, lelijke toverheks! Ha, ha, ha...."

„Wacht, effen m'n kist binnenhalen". Een vuile, eeltige hand rukt met kracht aan de riem, waaraan 't kistje vast zit.

Simon en Arie knikken door de kniën. Ieder ogenblik kan Joep naar buiten komen. Vlug sluipen de vijf jongens het griendhout in en verschuilen zich diep tussen tak en blad.
Weer keert er volkomen stilte. Joep komt er niet uit.
Dan proberen de jongens langs een kleine omweg, achter het griendland heen, het kippenbruggetje te bereiken.
't Lukt.
Vlug erover.
Jaap voelt het gewiebel van het bruggetje niet eens. Zo vlug is hij er nooit over heen geklommen. Van angst natuurlijk.
Aan de andere kant van 't water verschuilen zij zich achter de zware notebomen.
Piet grijpt zijn katapult en schiet een flinke kei naar de tent. Op 't dak. Joep komt er uit!
Harry schiet ook een projectiel af. Klets, net op 't kistje van Joep. „Dat was bijna een voltreffer", grinnikt Simon.
Joep kijkt verdwaasd rond, met een gezicht of hij de eerste de beste, die hij tegen komt, op zal eten. Vuur zit er in zijn ogen. Wreed zijn zijn mondhoeken, waarlangs tabakssap afdruipt. Hij komt op 't kippebruggetje af en werkt zich er over heen.
De jongens vluchten verder weg, onder langs de dijk, buiten 't bereik van Joep, die zich naar zijn schuit begeeft.
Nu 't gevaar geweken is, beseffen Simon en Arie pas goed, wat ze gehoord hebben uit de mond van Joep. Hij is de brandstichter van vannacht. Vol van hun geheim gaan ze naar huis met de anderen. En dan naar de commissaris van politie.
Daar vertellen zij alles, van hun hut, en van Joep, en van zijn afgeluisterde woorden.
Direct daarna wordt Joep in zijn schuit gearresteerd en aan een kruisverhoor onderworpen. Joep bekent en wordt lange tijd niet meer gezien in en om het stadje.
Simon en Arie worden bij de burgemeester geroepen. De commissaris is er ook bij. En dan.... bedankt de burgemeester deze jongens. „Door jullie is het raadsel van vannacht heel spoedig opgelost. Daar zijn we erg blij om. We wensen jullie nog veel pleizier met je hut. En als je van iemand last hebt, kom je maar op 't bureau, want wij hebben besloten speciaal jullie en je hut te beschermen tegen iedere overlast".
„Dank u wel, mijnheer de burgemeester", zegt Arie.
„Dank u wel mijnheer de burgemeester", prevelt Simon, met omhoogstaande kuif en kuiltjes in zijn wangen.

H. V.

Een tikje van de Noordpool dicht bij de haven, waar ter visvangst varende trawlers hun holle buiken vullen met de brokken ijs, die dienen moeten om een koel, bederfwerend bed te spreiden voor de gevangen buit! IJsfabriek en Trawler staan in 't nauwste verband!

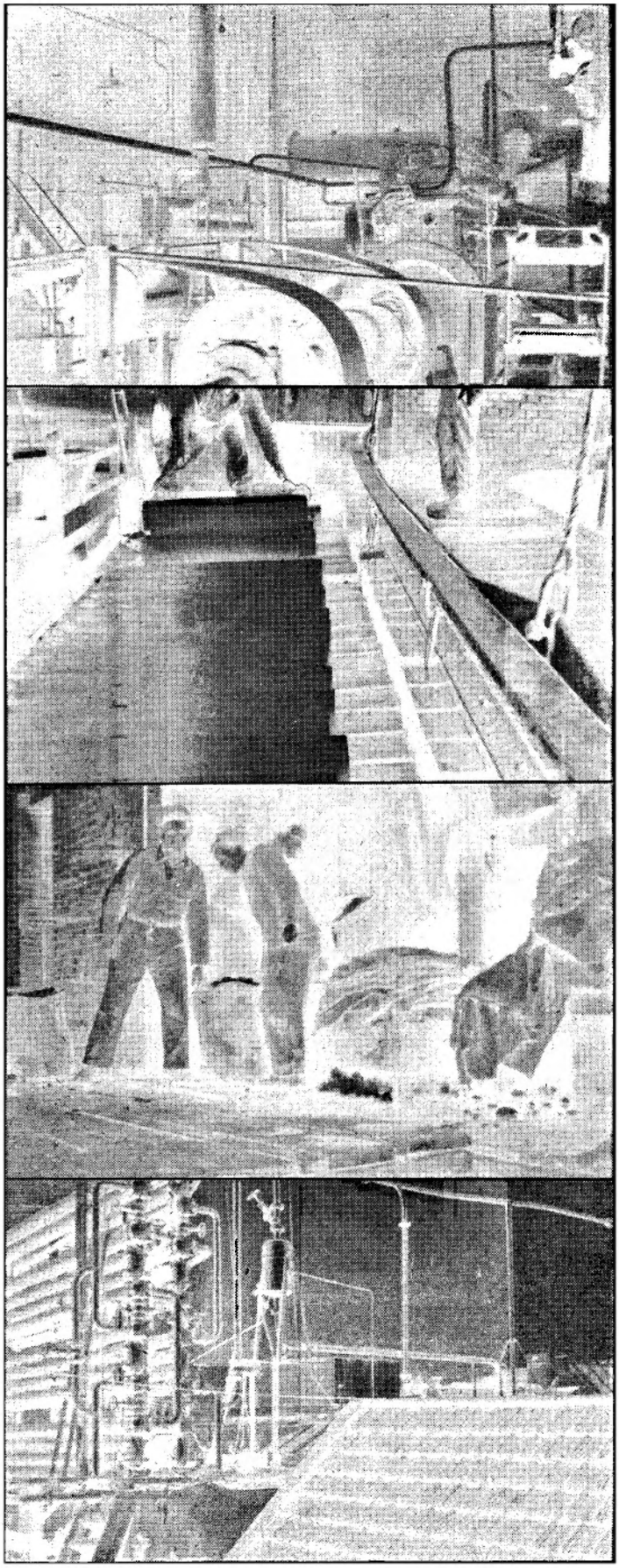
IN Ymuiden STAAT EEN IJSFABRIEK

De Octoberzon geeft maar matig warmte af en een strakke Zuid-Wester blaast door onze tere landrot botten. In een straat, waar het oudijzer afval opgestapeld ligt en waarover je honderden dingen zoudt kunnen vertellen, omdat al dat oud-roest tenslotte ook een geschiedenis heeft, is een poort die toegang geeft tot een complex van oude gebouwen en gebouwtjes, waarvan je als reporter niet bepaald wat goeds verwacht voor een ongeduldige pen. Oude scheepsschroeven, netten, haringvaatjes, ankers en zware ankerkettingen liggen door elkaar in een loods en de lust bekruipt je onwillekeurig om van die dingen nu eens een en ander te vertellen, want er zit „een puik aan copie" in. Maar onze geleider legt beslag op de gedachten en loodst ons binnen de machinekamer, waar de motoren onafgebroken draaien en we horen een stem aan onze oorschelp: U is hier in de machinekamer van een.... ijsfabriek!
Inderdaad, we kwamen om over de ijsfabriek te schrijven en we luisteren en klimmen kleine trapjes op en dalen dan weer in een andere afdeling, waar de warmte van de machinekamer verwisseld wordt voor de huiver van de koude die ijs nu eenmaal meebrengt.
We zien de cellen waarin het ijs bewaard wordt, we zien de grote luiken waaronder het pekelwater staat, waarin de cellen met ijs hangen. We luisteren naar de uitleg van de koeltechniek en we genieten onwillekeurig van dit aanschouwelijk onderwijs. Want tenslotte is het bezoek aan deze ijsfabriek niet anders dan het zien en voelen van deze koeltechniek. Dat woord is immers saamgeweven met onze moderne maatschappij? In restaurants, winkels, voor het maken van explosieve stoffen, films voor fotografie, ja zelfs voor onze sigaren en cigaretten is koeltechniek van het grootste belang. En deze koeltechniek, waarvan we nu in dit artikel iets gaan vertellen, is het belangrijkste onderdeel van de ijsfabricage.
De grootte der installaties varieert van de huishoudkoelkasten tot installaties geschikt om duizenden tonnen ijs te maken. De installaties in de Verenigde Staten (uitgezonderd de huishoudmachines en kleine installaties) hebben b.v. een capaciteit overeenkomend met 1.500.000 ton ijs per dag! Dat zegt nog al wat. Was dit vijftig jaar geleden nog tot een totale productie van 100.000 ton per jaar, in 1930 b.v. was dit reeds gestegen tot 65.000.000 ton per jaar. Als cijfers spreken! IJsfabrieken behoren dan ook tot de grootste industrieën. *Hoe verklaart men nu de methode van kunstmatig ijs maken? In de natuur bestaat een neiging tot gelijk-*

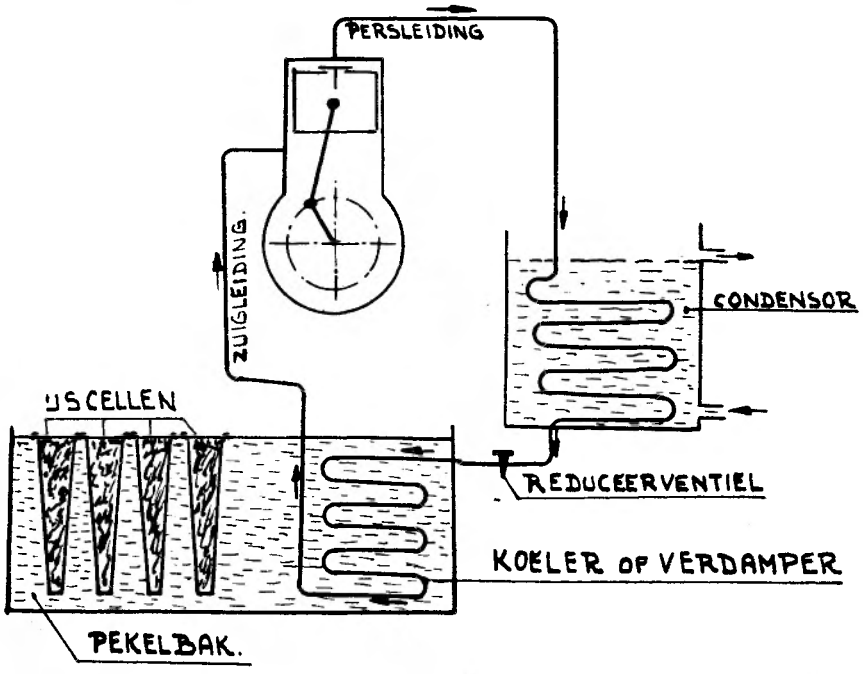
making van temperaturen. Deze natuurwet kunnen we wel beïnvloeden, maar nooit te niet doen. Immers indien twee lichamen van verschillende temperatuur met elkaar in aanraking komen, geeft het warmste zoveel warmte af aan het koudere tot beide dezelfde temperatuur hebben verkregen. Van dat grondprincipe gaat eigenlijk de ijsfabricage uit!

Hoe verkrijgt men nu kunstmatig ijs? In een vriestank, welke gevuld is met pekel (water en zout), hangt men een soort langwerpige kannen, ijscellen genoemd, die gevuld zijn met water. Men gebruikt pekel, omdat dit meerdere graden (afhankelijk van de hoeveelheid zout welke er in opgelost is) beneden 0 graden afgekoeld kan worden zonder te bevriezen. In deze vriestanks zijn koelers geplaatst, welke de pekel op b.v. −8 graden C houden. Daar nu de ijscellen rondom in deze pekel hangen, zal het water in de cellen zijn warmte afstaan aan de pekel, waardoor het water tenslotte een staaf ijs wordt. Maar de pekel neemt de warmte van het water uit de cellen op en nu moeten de koelers op hun beurt deze warmte weer uit de pekel halen. De temperatuur in de koelers moet dus weer lager zijn dan die van de pekel. Nu is het de vraag: *Hoe ontstaat nu deze lage temperatuur in de koelers?*

De twee meest bekende methoden zijn de *compressie* en de *absorptie* installaties. De meest grote installatie werkt volgens het compressie-systeem. Laten we daarover dan iets vertellen. Wil men van een vloeistof een damp maken, dan moet men warmte toevoeren, b.v. water tot stoom maken kost warmte. Hiervan maakt men nu in de koeltechniek gebruik. In de koelers (ook verdampers genoemd), welke in de pekel geplaatst zijn, verdampt men een vloeistof, b.v. *ammoniak*. De warmte voor deze verdamping nodig, wordt onttrokken aan de pekel (zie schema compressie koelinstallatie!). Men ziet hier een compressor, een condensor en een pekelbak met koeler en ijscellen. De compressor wordt aangedreven door een motor. In de compressor gaat een zuiger op en neer, waardoor deze aan de ene zijde zuigt en aan de andere zijde perst. Door de zuigleiding wordt de ammoniakdamp uit de koelers aangezogen, welke damp tot hoge druk samengeperst wordt en via de persleiding naar de condensor gaat. Deze condensor is een bak met water, waarin een koelspiraal ligt. Van onderaf wordt in deze bak steeds koud water toegevoerd en aan de bovenzijde warm water afgevoerd. Door-

1. Een gedeelte van de machinekamer met motoren voor aandrijving van de compressor e.d.
2. Het ijs in de kannen, die juist uit de vriestank zijn gehaald, wordt gelost bij de ijsmolen. Eén van de ijswerkers pakt een staaf ijs op om deze in de ijsmolen te werpen. Rechts de kannen, hangend aan een kraan.
3. Het gemalen ijs (let op de ijsmolen op de achtergrond!) wordt op een wagen geladen voor verder transport.
4. Condensors (links), watervoorraadtank (midden) op het dak van de fabriek

SCHEMA COMPRESSIE KOELINSTALLATIE

dat nu de tot hoge druk saamgeperste damp in de condensor sterk afgekoeld wordt, gaat deze damp tot vloeistof over. Deze vloeistof passeert nu het reduceerventiel en komt in de verdampers, in welke, onder invloed van de zuigende werking van de compressor, een lagere druk heerst. Daardoor gaat de vloeistof in de verdampers in damp over en onttrekt de hiervoor benodigde warmte aan de verdampers of koelers, welke daardoor sterk afkoelen. De verdampers onttrekken daardoor weer de warmte van de ketel, zodat ook deze een lage temperatuur krijgt, waardoor het water in de ijscellen bevriest.

Om het ijs nu los te krijgen uit de ijscellen, hangt men deze cellen in een bak met water van gewone temperatuur. Hierdoor nemen de ijscellen weer warmte op, waardoor het ijs aan de kanten lossmelt en gaat drijven. Daarna haalt men de cellen weer uit het water en kan men de ijsbroden er uit halen, welke dan in de koelkamers opgeslagen worden, of ze vinden hun weg direct naar de plaats van bestemming.

Voor het gebruik voor de visvangst maalt men deze ijsstaven aan kleine stukken, die in zakken gedaan worden en tot gebruik gereed, in het ruim van het schip geladen worden.

Als we hoog op het dak van één der bijgebouwen, dicht bij een grote condensator staan en onze geleider dank zeggen voor deze vlotte en zakelijke uiteenzetting, zien we de Noordzee blinken bij het ondergaan van de zon. We denken aan vroeger tijden terug, toen men uitsluitend van natuurijs gebruik maakte en het in de winter verzamelde ijs moest opslaan in goed geïsoleerde ruimten, thans ouderwetse methoden, die in deze moderne technische eeuw ondenkbaar zijn. In warme zomers was er weinig ijs beschikbaar, evenals in zachte winters. Rusteloos is de techniek gaan zoeken naar verbeteringen en.... deze ijsfabriek in IJmuiden bewijst het.... men héèft ze gevonden!

Als we opnieuw langs de oude ankers, scheepsschroeven en haringvaten gaan, om door de oude poort huiswaarts te keren.... zijn we vol respect voor wat ongedacht achter de muren van dit gebouw gepresteerd wordt door denken èn doen.

De motoren draaien.... onafgebroken hun monotone zang, want buiten in de haven wacht de trawler op het ijs, vol ongeduld voor een nieuwe reis ter visvangst!

Cor-rie's poes

Poes, poes, poe-oes, lokte Corrie.
Zij zat op haar hurken en keek naar het schuwe, natte diertje, dat daar weggedoken zat in een hoek van het raamkozijn.
Kom maar, poes, kom maar bij Corrie, roept ze nog eens. Maar poesje blijft met schichtige oogjes naar het meisje turen. Zou ze het poesje dan maar pakken, zou ze durven? Zo'n klein, snoezig diertje.
Mi-auw, mi-auw, mi-auw!
Ja hoor, ik kom al, roept Corrie, en meteen staat ze op om het diertje te pakken. Doch eer ze haar kleine handje uitsteekt, is poesje al vlug als een aal uit het hoekje gesprongen, en door het kelderraampje gewipt, dat juist open stond.

Nu zal ik je wel krijgen, denkt Corrie. Moe, moe.... roept Corrie in de keuken, er zit een poes in de kelder. Wat zeg je daar nou, een poes in de kelder, hoe kan dat nou? vraagt moes.
Het is een vreemd poesje, moes, en zo mager. Mag ik het gaan halen? vleit Corrie. Wat wou je dan met het poesje doen? Houden, moes, en melk geven. Kind, een poes is zo lastig. Ze snoepen overal van, die beesten. Ja moes, maar ze zal muizen vangen

ook. U zegt toch telkens: jammer dat wij hier zo'n last van muizen hebben? Moes lacht, ze zegt: Jij bent een goede advocaat, hoor! Wat is een advocaat, moes? Iemand, die andere mensen voorspreekt, als ze kwaad gedaan hebben, legt moeder uit.

Mi-auw, mi-auw, klinkt het op de keldertrap. O, moes, het poesje. Ze ruikt het vleesbraden, denk ik, zegt moes. Laat mij dat poesje eens zien. Moes opent de kelderdeur. Daat zit ineengehurkt het luid miauwende poesje. Corrie neemt haar op, en samen bekijken ze het poesje van alle kanten. Moes weet nog niet, wat ze met zo'n vies diertje doen zullen. Maar Corrie kijkt haar zo smekend aan, dat moes begint te weifelen. 't Is ook wel een mooi beestje, zwart met witte pootjes en een wit buikje. Toe dan maar, zegt ze. Geef het eerst maar een beetje melk.

Wat is die Corrie blij, moes krijgt wel tien dikke zoenen. Dan gaat ze het poesje gauw een beetje melk geven. Voorzichtig zet ze een schoteltje vol melk voor het diertje neer. Het drinkt gulzig en het kleine, rose tongetje gaat op en neer, zo lekker is het. Ze drinkt het tot de laatste druppel leeg.

Corrie is plat op haar buik gaan liggen om naar het drinken van poes te kijken. Nu gaat poes zich wassen, ze likt aan haar pootje, en strijkt 't pootje over haar kopje, langs de spitse oortjes. Corrie moet er om lachen, zo leuk als ze dat kopje draait. Maar het begint mooi te glanzen. Dan krijgen ook nog het zwarte ruggetje en 't witte buikje een beurt. En eindelijk één voor één de pootjes. Corrie komt niet uitgekeken naar al de bewegingen van het kleine diertje. Als poes klaar is mag ze bij Corrie op schoot zitten. Ze begint genoeglijk te spinnen, als Corrie haar aait.

Leuk zo'n poesje. Veel aardiger dan een pop, vindt Corrie. Een pop kan zich niet eens bewegen.

Dit is nu echt eens iets levends.

Weet je wat, denkt Corrie, ik leg haar in mijn poppenwagen! Vlug haalt ze haar poppenwagen op.

Wat ga je nu doen? vraagt moes. Poes mag in de wagen, moe, ze is het kind, vertelt Corrie. Moes glimlacht, ze is blij, dat Corrie zo fijn speelt. Ze verveelt zich soms zo vaak. Een broertje of een zusje heeft Corrie niet, waar ze mee spelen kan, en poppen daar geeft ze niet om.

Kijk, poes krijgt zelfs een jasje aan en een mutsje op, z'n twee zwarte oortjes komen er onder uit. Wat komiek. Nu gaat het kind in de wagen. En moeder gaat uit rijden. Poes blijft heel rustig liggen, ze vindt het wel goed, ze ligt lekker warm en ze heeft haar buikje rond. Zo gaat Corrie wel tienmaal om de tafel. Totdat ze een sleutel in het slot van de voordeur hoort steken. Dat is vader. Ze vliegt naar de gang. En door de schrik springt poes uit de wagen en kruipt lekker onder het fornuis. Hier is het ook wel lekker warm, denkt ze. En ze soest alweer verder. Kijk vader, hier is mijn poesje, zegt Corrie, en ze wijst in de poppenwagen. 'k Zie niks, zegt vader, jij maakt mij wat wijs. Stoute poes, roept Corrie. Poes, poes, kom toch, poes! Maar poes heeft helemaal geen zin het warme, veilige plekje te verlaten. Ze luistert schuw naar de zware mannenstap in de kleine keuken. Dan moet vader maar even op z'n knieën gaan liggen, vindt Corrie. Wat is dat voor een raar dier, lacht hij. 't Heeft een mutsje op. Wat moet die vader lachen. Maar hij vindt 't toch goed dat Corrie het poesje houdt. 's Middags zoekt moes een mandje op met een kussentje er in. Daar kan poesje fijn in gaan slapen. Het mandje komt onder het fornuis te staan. En als er dan 's nachts muizen in de keuken komen, kan poes ze pakken, hè moes? vraagt Corrie. Moes denkt het ook. En ze zegt: Ik hoop, dat het een mooie, grote poes wordt, die alle muizen vangt.

TANTE BETSY

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

De wacht is stil. Maar de stad is vol onrust. Aan de poorten en op de muren wordt gewaakt en in vele huizen tussen de bovenstad en de tempel waken en wachten de bewoners dag en nacht, omdat het de grens is tussen twee vijandige groepen, die ieder ogenblik en onverwacht een aanval kunnen beginnen.

Hoe vreemd zien de mensen op. Zij horen de hoefslagen van het paard. Het rumoer van ver verwijderde stemmen zinkt weg in de stilte van de nacht. Maar dan plotseling rent er een ruiter door alle hindernissen heen, om naar de tempel te snellen, waar Eleazar heer en meester is.

Wie is die ruiter? Velen kennen hem niet. Een Romein kan het niet zijn. Is het dan een Jood en bij wie heeft hij zich aangesloten?

Vreselijk, hoe snel rende dat paard over de harde bodem en hoe koelbloedig zat die ruiter in het zadel. Nog enige ogenblikken, en dan verdwijnt hij op de weg naar de tempel, waar de schildwachten van Eleazar hem met een luid vreugdegejuich ontvangen.

Waar zijn uw vrienden? vraagt men hem.

Zadok kan alleen zeggen, dat hij zijn vrienden heeft gewaarschuwd om terug te gaan. Maar zij reden op muildieren, dus vrij langzaam. Bovendien zullen zij aan één der andere poorten zich moeten aanmelden, indien zij niet buiten de stad willen blijven.

Zadok is dus nu bij de tempel.

Daar ontmoet hij Eleazar en hij vertelt hem, dat de Romeinen morgen in de stad zullen komen. Drie duizend ruiters. De bevelhebbers zijn Darius en Filippus. De vredesvrienden hadden een gezantschap gezonden naar Agrippa en deze had die ruiters afgezonden. Ook bij de wrede Florus was een gezantschap geweest, maar Florus had geen antwoord gegeven.

Dat begrijp ik, zei Eleazar. Florus wil de strijd en doet alles om die uit te lokken. Maar hoe laat zullen de Romeinen de poort van de bovenstad geopend vinden? Weet je dat ook?

Neen, dat weet ik niet, zei Zadok. Maar dat moeten wij toch trachten te beletten, vroeg of laat.

Dat gebeurt ook, als wij sterk genoeg zijn. Dat zijn wij nu niet, doch morgen wel. Ik heb een plannetje gemaakt en de priesters helpen.

Wat is dat voor een plan?

Dat zeg ik niet. Ga nu rustig slapen, want op de dag van morgen zal het er misschien heet van langs gaan. Daar in de verte verandert de lucht

al voor de dageraad. Doch ga nu wat slapen. Morgen zie je wat er gebeurt. Zadok ging. Om zeven uur in de morgen was hij al weer bij de tempel, waar de oorlogspartij, tot de tanden gewapend, gereed stond om elke aanval af te wenden.
Maar ook de vredespartij, die de gehele bovenstad in de macht had, was tot tegenweer bereid.
Drie uur later, dus om tien uur, zouden honderden mannen en vrouwen de Tempel bezoeken. Het was alweer een bijzondere feestdag. Maar die mannen en die vrouwen konden niet in de tempel komen, zonder langs straten of wegen te gaan, die de andere partij in bezit had.
Zouden de bevelhebbers van de vredespartij dat verlof wel geven?
Ananias, de hogepriester, en vele anderen met hem, wilde weigeren, doch weldra gebeurde er iets bijzonders, dat een grote verandering bracht.
Op de brug van de tempel naar de bovenstad naderde een optocht van 50 of 60 priesters. Zij droegen de muziekinstrumenten, die meermalen in de Bijbel worden genoemd: de fluit, de luit, de harp en de bazuin, de trommel en de schel klinkende cymbalen.
Statig wandelden de priesters in hun lange witte kleding voort en er lag een trek van ernst en vroomheid op hun gelaat, toen zij zongen van de Heere, Die „de poorten Sions bemint boven alle woningen Jacobs. Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o stad Gods. En van Sion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren."
Dat lied, meerstemmig gezongen, maakte veel indruk. Bewogen luisterde de schare toe. Het scheen alles vroomheid te zijn, maar in de harten kookte en bruiste het vuur van de opstand.
Zelfs de Romeinen van de burcht Anthonia stonden ademloos dat schouwspel aan te staren. Wat was dat wondermooi! Hoe prachtig klonk dat mooie lied met die treffende woorden. En dan die menigte mensen aan de kant van de weg, vol eerbied en ontzag. Nog mooier werd het, toen de eerste der priesters halt hield, eerst de hand op het hart, en daarna tegen het voorhoofd hield als een vredegroet, om daarna enige malen achtereen diep voor de hogepriester te buigen. De buigende priester vroeg aan de hogepriester Ananias verlof voor de grote schare van mannen, vrouwen en kinderen, om naar de tempel te mogen gaan, om God aan te bidden.
De hogepriester aarzelde. Wat zou hij doen? Wel was de schare kalm en wel scheen het alsof zij diep onder de indruk was van deze gebeurtenis, nu groten en kleinen optrekken om zich in Gods Huis „voor de Heere te stellen", maar ach, ook die hogepriester kende zijn volkje zo.
Eindelijk gaf de hogepriester zijn toestemming. Wellicht kon hij niet anders. Het bevel werd doorgegeven en de schildwachten maakten ruim baan. Terstond veranderde de ganse menigte van houding. Al die mensen, zoeven nog vroom en vol aandacht, holden nu als dollen over de prachtige brug en verzamelden zich op het grote voorplein en in de voorhof der heidenen. Geen gebed en geen lied ter ere van de hoge God klonk daar van hun lippen, doch alleen uitroepen van opstand en geweld.
Eleazar had zijn doel bereikt. Bij de tempel gekomen, kozen allen terstond de zijde der oorlogspartij en indien 't Eleazar gelukken zou de hartstochten met opwindende redevoeringen op te zwepen, stond het ergste te vrezen. De dag, die een feestdag moest zijn, werd helaas een dag vol verschrikkingen.
Eleazar begreep, dat deze gelegenheid hem niet mocht ontglippen. Met opgeheven vuist riep hij de menigte op om hem te volgen. De dag der wrake was gekomen. De heidenen hadden stout het erfland ingenomen, maar thans was de dag der bevrijding daar. Had niet Jehova Zelf beloofd, dat Hij Israël een voorhoede en achtertocht wilde wezen? Wreekt u! riep Eleazar en wreekt u het eerst op de vijanden onder ons eigen volk, die met de vijand heulen. Zij vertrappen onze vrijheid en zij sleuren onze godsdienst door het slijk. Zij nemen zelfs het geld der heidenen aan. Daarom: „Waak op, waak op, sta op, Jeruzalem. Trek uw sterkte aan en uw sierlijke klederen, o, heilige stad, want in u zal voortaan geen onbesnedene noch onreine meer komen.."
De menigte werd hoe langer hoe meer in opwinding gebracht en eindelijk, nadat Eleazar het bevel daartoe gegeven had, namen de mannen de wapenen op, die Eleazar in de voorhof der heidenen verzameld had, en terstond openden zij een stormachtige aanval op de bovenstad.
Zadok reed op het Romeinse paard aan het hoofd van de stoet en zijn Romeins zwaard voortdurend zwaaiende opende hij de weg voor degenen die hem volgden.
De verdedigers van de bovenstad werden overrompeld. Zij hadden op zulk een aanval niet gerekend.
Het baatte niet of Ananias, de hogepriester, met opgeheven handen de menigte wilde nodigen om de aanval te staken.
Slechts één uur na het begin van de aanval lagen Ananias, Hezekia en vele andere aanzienlijken ontzield ter aarde.
De hogepriester, die Paulus voor zijn rechterstoel had gedaagd, was niet meer in het land der levenden en werd door zijn eigen volgelingen gedood.
Bijna de ganse dag woedde de strijd. Toen zij wapenen hadden gevonden verdedigden ook de aangevallenen zich met de moed der wanhoop.
Doch het was vruchteloos. De oorlogspartij was veel sterker dan de vredespartij en daarom moest de laatste het verliezen.
Schreeuwend en krijsend liepen mannen en vrouwen met scherpe wapenen in de handen door de straten.

FOTO *omslag*

Dit is Jumbo.... een h é r e n o l i i a n t ! Hij beidt in de Dierentuin rustig zijn tijd. Misschien komt er straks wel weer wat lekkers en als het tijd van voederen is, zet de oppasser keurig het ontbijt of diner voor hem neer. Wat een bediening heeft zo'n herenolifant! Men kan hem dan op de foto letterlijk en figuurlijk in de.... wolken zien! In dit nummer treft U een artikel aan dat ons verplaatst in Siam's wouden bij de w é r k o l i f a n t e n ! Als die olifanten ons eens konden vertellen hoe zij er over dachten? Ze wilden vást niet met hun Rotterdamse collega ruilen. „Hou jij je beton en laat ons dan maar het woudleven", zouden ze zeggen. Die werkolifanten haalden vast de slurf voor die Rotterdamse mijnheer op. Héél hoog!

Als God recht doen zal

(vervolg van pag. 134)

de kerk op haar plaats is.... gaat het oordeel over de Nabals door. Die gaat onherroepelijk naar zijn einde. Dan gaat de kerk weer zuchten: *Kom, Heere Jezus, ja kom haastelijk!* En de kerk zal verlost worden van al haar vijanden. De Nabals van binnen en de Nabals van buiten! Ze is ingebonden in het bundeltje der levenden en dat van eeuwigheid! Dan geen Sauls meer achter zich, geen wraak meer in het hart. Heeft deze wereld geen toekomst van blijde verwachting, zal háár feestdans omgezet worden in een eeuwige rouwklage; de levende kerk gaat van klacht tot klacht en nóchtans van kracht tot kracht.... haar eeuwige dankdag tegemoet! Niet om Dávids buigen, niet om Abigails bede, maar om Hem Die diep gebogen heeft op Golgotha's kruis, voor de Zijnen. Die de ere Zijns Vaders op 't hoogst bedoelde en daarin Zijn kerk de zaligheid bracht. Aan Wie de Rechter van hemel en aarde Zijn recht voltrokken heeft en in Wie de kerk haar plechtanker mag vinden tot verzoening en vrede met God.

Die aan alle door onweder voortgedrevenen, ongetroosten en verdrukten het toeroept: *Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste: En Die leeft, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods* (Openb. 1 : 18).

De steppe van Juda zal veranderen in het land der ruste dat Boven is. Dankdag! *De kerk eeuwig Thuis!*

BRIEVENBUS

De brievenbus is open voor de letters V, W, IJ en Z.
Nieuwelingen zijn altijd welkom, mits zij zich eerst melden per briefkaart en daarop alle nodige gegevens schrijven.

WELKOM!

Alle nieuwelingen, die zich gemeld hebben en ook degenen, die voor het eerst hun oplossingen inzonden, doch zich niet per briefkaart meldden, hartelijk welkom. Volgende keer D.V. voor zover mogelijk de namen.

UITSLAG DER PRIJSRAADSELS

GROTEREN-SERIE I

Oplossing I-1

Spreuken 18 : 1: „Die zich afzondert, tracht naar wat begeerlijks".

Oplossing I-2

Psalm 33 : 12: „Welgelukzalig is het volk, welks God de Heere is; het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft".

Oplossing I-3

1. Panorama
2. Ruïne
3. Egoïsme
4. Trottoir
5. Toga
6. Idee
7. Gratie
8. Export
9. Volume
10. Advocaat
11. Cadeau
12. Atlas
13. Notitie
14. Telefoon
15. Injectie
16. Emigrant

PRETTIGE VACANTIE!

Oplossing I-4

1. Farao, Ex. 10 : 16.
2. Bileam, Num. 22 : 34.
3. Achan, Jozua 7 : 20.
4. Saul, 1 Sam. 15 : 24; 26 : 21.
5. David, 2 Sam. 12 : 13, 24 : 10.
6. Simeï, 2 Sam. 19 : 20.
7. Hiskia, 2 Kon. 18 : 14.
8. Elihu, Job 33 : 27.
9. Micha, Micha 7 : 9.
10. Judas, Matth. 27 : 4.
11. De Verloren Zoon, Luc. 15 : 18, 21.

Oplossing I-5

1. Doëg (1 Sam. 22 : 9); 2. Enos (Gen. 5 : 6); 3. Korach (Num. 16 : 16); 4. Obadja (1 : 1); 5. Put (Gen. 10 : 6); 6. Erastus (Rom. 16 : 23); 7. Rimmon (2 Kon 5 : 18); 8. Eglon (Richt. 3 : 12); 9. Nazareth (Joh. 1 : 47); 10. Sidon (Hand. 27 : 3); 11. Lazarus (Luc. 16 : 20); 12. Agag (1 Sam. 15 : 8); 13. Nun (Jozua 2 : 23); 14. Goliath (1 Sam. 17 : 4)* Het symbool is: „De koperen slang", Num. 21 : 9.

Oplossing I-6

Koper (Gen. 4 : 22), heet (Openb. 3 : 15), Aser (Luc. 2 : 36).
Het beroep is: Apothekeres, 1 Sam. 8 : 13.

KLEINEREN-SERIE J

Oplossing J-1

Het bekende viertal is: JAKOB, RACHEL, JOZEF en BENJAMIN. Zie Gen. 35.

Oplossing J-2

Woord, ellende, leugen, goed, eeuwigheid, leer, Uw, knecht, ziel, aarde, inzettingen, gezel. Het woord is: „WELGELUKZALIG!" Psalm 119.

Oplossing J-3

De 20 vogelnamen zijn: 1. Vink; 2. Mus; 3. Zwaluw; 4. Spreeuw; 5. Ekster; 6. Winterkoninkje; 7. Fazant; 8. Specht; 9. Koekoek; 10. Nachtegaal; 11. Patrijs; 12. Leeuwerik; 13. Kievit; 14. Ooievaar; 15. Sperwer; 16. Uil; 17. Valk; 18. Meeuw; 19. Reiger; 20. Lijster.

Oplossing J-4

Citer (Dan. 3 : 15), steen (Gen. 2 : 12), strijd (Ex. 13 : 17), meer (Lukas 8 : 33). Het beroep is: MEDICIJNMEESTER, Cen. 50 : 2.

Oplossing J-5

MORDECHAI, Ester 8 : 15

Oplossing J-6

De vermaning luidt: „En wordt geen afgodendienaars!", 1 Cor. 10 : 7a.

DE PRIJSWINNAARSLIJST

GROTEREN:

1. Harma Hoogendijk	I-318
2 Betje Schalk	I-310
3 Nico Human	I-304
4 Arie Huisman	I-300
5 Baukje Hoeksma	I-298
6 Hubrecht Stouten	I-296
7 Lijnie Kranenburg	I-296
8 Aagje Bouterse	I-292
9 Jet de Bruine	I-290
10 Hendrika Preuter	I-290
11 Neeltje Vos	I-290
12 Jantje Hop	I-289
13 Brand van Middendorp	I-287
14 Willy van Driesten	I-287
15 Coba v. d. Brink	I-286
16 Cor van Dijke	I-285
17 Hannie Schaafsma	I-284
18 Wim Gerritsen	I-284
19 Rinus de Lange	I-283
20 Paulina Faasse	I-283
21 Adriaan v. d. Berg	I-283
22 Marina Quist	I-278
23 Leini Vader	I-278
24 Anta Baan	I-278
25 Mar. Golverdingen	I-276
26 Nelly Rietveld	I-275
27 Klaas Jongeneel	I-275
28 Pieter Walhout	I-274
29 Gerda v. d. Aart	I-274
30 Jopie van Doleweerd	I-273
31 Marie Manneke	I-272
32 Helena Koudijs	I-265
33 Tiny van Scherpenzeel	I-264
34 Fijgje Suyker	I-263
35 Dina de Bruin	I-262
36 Chris Kruidenier	I-261

KLEINEREN:

1 Lijntje Koolmees	J-319
2 Arie Verhagen	J-304
3 Marie Anker (Canada)	J-302
4 Maria Verduyn	J-300
5 Koos Kodde	J-300
6 Marry Blonk	J-300
7 Pieter Struyk	J-298
8 Betje Stouten	J-297
9 Arie Vos	J-297
10 Jacob van Sabben	J-295
11 Cornelia Wolfers	J-295
12 Arie Hoogendoorn	J-295
13 Leendert Krijgsman	J-295
14 Maatje Dieleman	J-295
15 Jan Hoeksma	J-295
16 Evert Jan v. d. Brink	J-295
17 Johanna Harbers	J-294
18 Eduard de Kruyff	J-294
19 Louwrens Notenboom	J-293
20 Eefje van Middendorp	J-293
21 Jannie Hoek	J-293
22 Adrie Opschoor	J-290
23 Hans Geluk	J-289
24 Maarten Burggraaf	J-289
25 Jannie Slingerland	J-287
26 Willy Versluis	J-287
27 Riet Uitbeyerse	J-285
28 Willy v. d. Knijff	J-285
29 Suus de Jongh	J-285
30 Tini van Doleweerd	J-285
31 Elsje Baan	J-285
32 Bram v. d. Plasse	J-284
33 Hendrik Romijn	J-284
34 Marinus van Doeland	J-284
35 Inge van Bruchem	J-284
36 Tannie Krijger	J-282
37 Cootje Hooijmeijer	J-281
38 Willy v. d. Zandschulp	J-280
39 Corrie Hobo	J-280
40 Mina Bosman	J-280
41 Willy Hensen	J-279
42 Corrie de Visser	J-277
43 Jannie Karels	J-275
44 Wijnand Veldhuizen	J-273
45 Mary Vermeulen	J-273
46 Inge Verkuil	J-272
47 Corrie Kranenburg	J-270
48 Aart Fraanje	J-270
49 Jannie v. d. Spek	J-265
50 Leen v. d. Merbel	J-265
51 Gerrit Joh. Kraa	J-264
52 Cornelia van Mourik	J-261
53 Margje Mulder	J-260
54 Ria Paardekooper	J-260
55 Maria Kornet	J-260

Allen hartelijk gefeliciteerd!

PRIJSRAADSELS

OPGAVE K-4

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

KLAAGLIED

Over welke Koning maakte eens een bekend profeet na diens dood een klaaglied? Vindplaats bij oplossing vermelden.

OPGAVE L-4

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

Noem eens een man, die **machtig** was in **woorden en in werken.**
Waar lees je dat?

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

VERSCHENEN:

Geen andere goden ←
door G. M. v. d. SLUYS
Prijs f 1.15

Vijf jongens op een vlot ←
door J. VALKHOF
Prijs f 1.45

Twee prachtboekjes voor Uw kinderen
Zeer geschikt voor uitdeling op Zondagsscholen, Catechisaties, enz. enz.
Voor uitdeling speciale prijzen

»De Banier«, Utrecht - Postbus 2019
DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ GIRO 147759

VERSCHENEN:

Geus met God

aansluitend verhaal op het niet overtroffen prachtwerk
SIMON GIEKE
.... door MEVAHOR ....

★ *Ieder die heeft genoten van het prachtboek Simon Gieke, moet zeker ook dit werk in zijn bezit hebben, waarin de vrijheidsstrijd onzer vaderen tegen de Spaanse dwingelandij zo meesterlijk wordt beschreven.*

★ *Op prima houtvrij papier gedrukt, in prachtband, royaal formaat, 200 pagina's, zeer mooi geïllustreerd, bedraagt de prijs slechts* ..... **f 4.50**

Geen beter geschenk voor Uw kinderen dan een goed boek

Ook SIMON GIEKE deel I en II nog voorradig. Prijs *f* 3.95 per deel

DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ
UTRECHT
Postbus 2019
Giro 147759
DE BANIER

VERSCHENEN:

Immanuël
GOD MET ONS
door Prof. G. Wisse

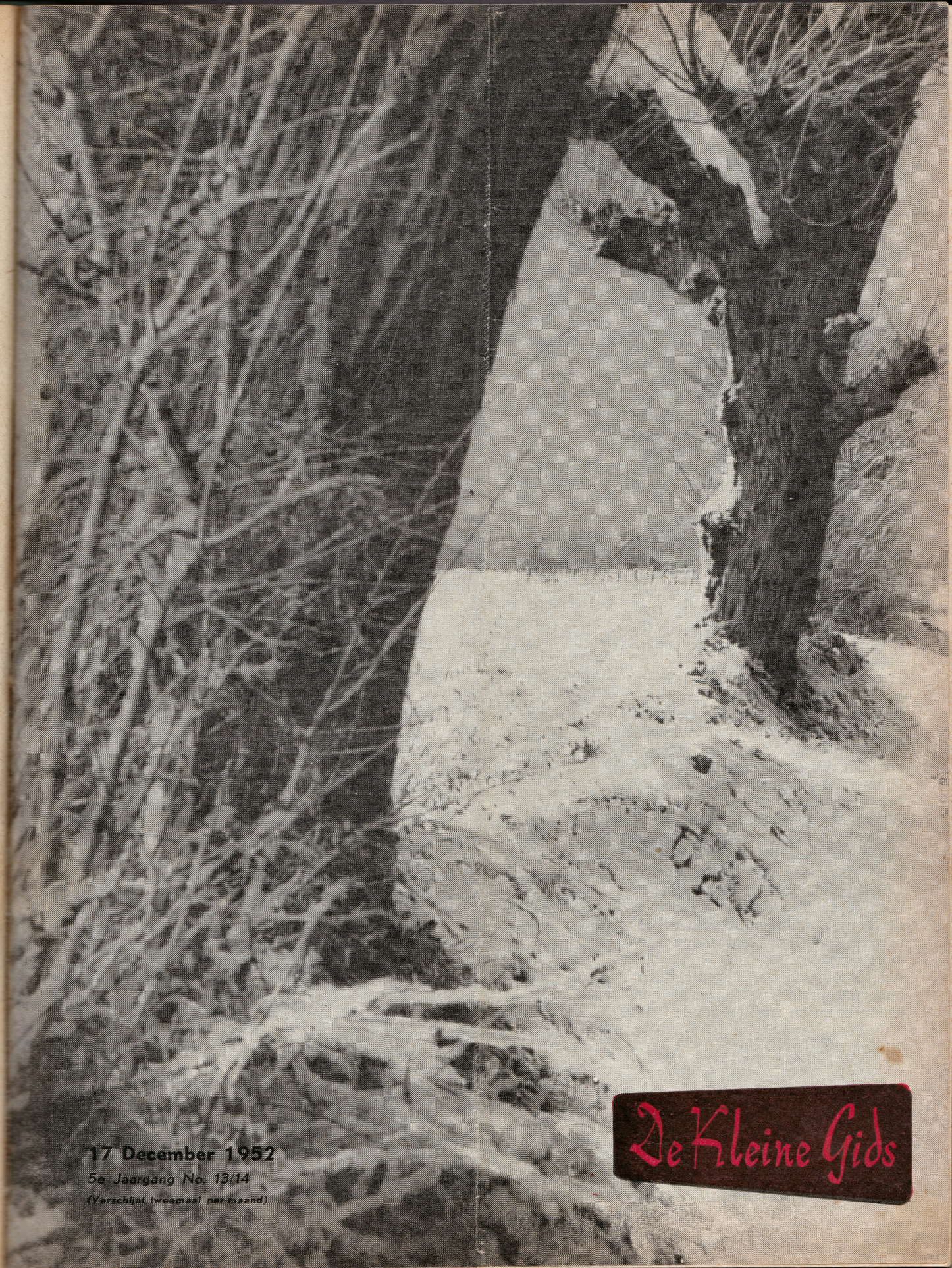
Kerstboodschap voor de vervolgde geloofsgenoten in Spanje, Mexico, enz.

Voor uitdeling bij aantallen reductie

Toezending na ontvangst van het bedrag in postzegels, per giro of postwissel

★ **Prijs slechts f 0.35**

DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ
DE BANIER - UTRECHT
POSTBUS 2019 — GIRO 147759

De Kleine Gids

17 December 1952
5e Jaargang No. 13/14
(Verschijnt tweemaal per maand)

EN ER WAREN HERDERS

LUCAS 2 : 8

Boven de velden van Bethlehem-Efrata koepelt zich een strakblauwe hemel, waaraan de sterren fonkelen.... bij duizenden!
Ginds, tegen de berghellingen, zijn de witgepleisterde huizen van de stad Davids aangebouwd. Het krioelt er van de vreemdelingen, die van her en der zijn gekomen om aan het gebod van keizer Augustus te voldoen: „om beschreven te worden, een iegelijk in zijn eigen stad". Dát is de veel besproken gebeurtenis van de dag! Hét nieuws dat aller harten bezig houdt!
Maar déze gebeurtenis is het niet, die de harten van de herders beroert, die in de koude nacht hun opéénge-dreven kudde hoeden. *Dit* nieuws is niet de inhoud van hun gesprekken als zij zich warmen aan de opvlammende vuren, die dienen om het wild gedierte op een veilige afstand te houden.
Het is nu vierhonderd jaar geleden sinds de laatste klanken der profetie van de komst van de Beloofde Verlosser uit de mond van Maleachi, boven de bergen van Juda, verklonken zijn. Toen, ja tóén leek het, of de morgen gekomen was, maar zie het is nóg nacht!
Als zij nog zingen.... *wannéér* zij de liederen Davids nog tokkelen, dan zijn het al lang niet meer de „Hallel's" waarmede de devote scharen zich op de grote feesten spoeden door de valleien en over de toppen der bergen, vanwaar de gulden koepels van Jeruzalem's tempel hun tegemoet schitteren.
Ach, deze herders, zij liggen als Elia, hun grote profeet weleer, onder hun jeneverboom en zuchten liever:

„Uit diepten van ellenden
Roep ik met mond en hart,
Tot U, die heil kunt zenden;
O Heer', aanschouw mijn
smart...."

Zeker, daar in Jeruzalem, waar het bloed van stieren en bokken als vanouds vergoten wordt; waar de rook der altaren opstijgt naar de hemel, daar zijn het de beloften die men in de mond heeft bij een geslóten hart....
En als er mensen zijn bij die optrek-wie deze beloften gelden, dan zijn het toch zéker wel déze herders die met gesloten mond tussen die rijen gaan en zuchten:

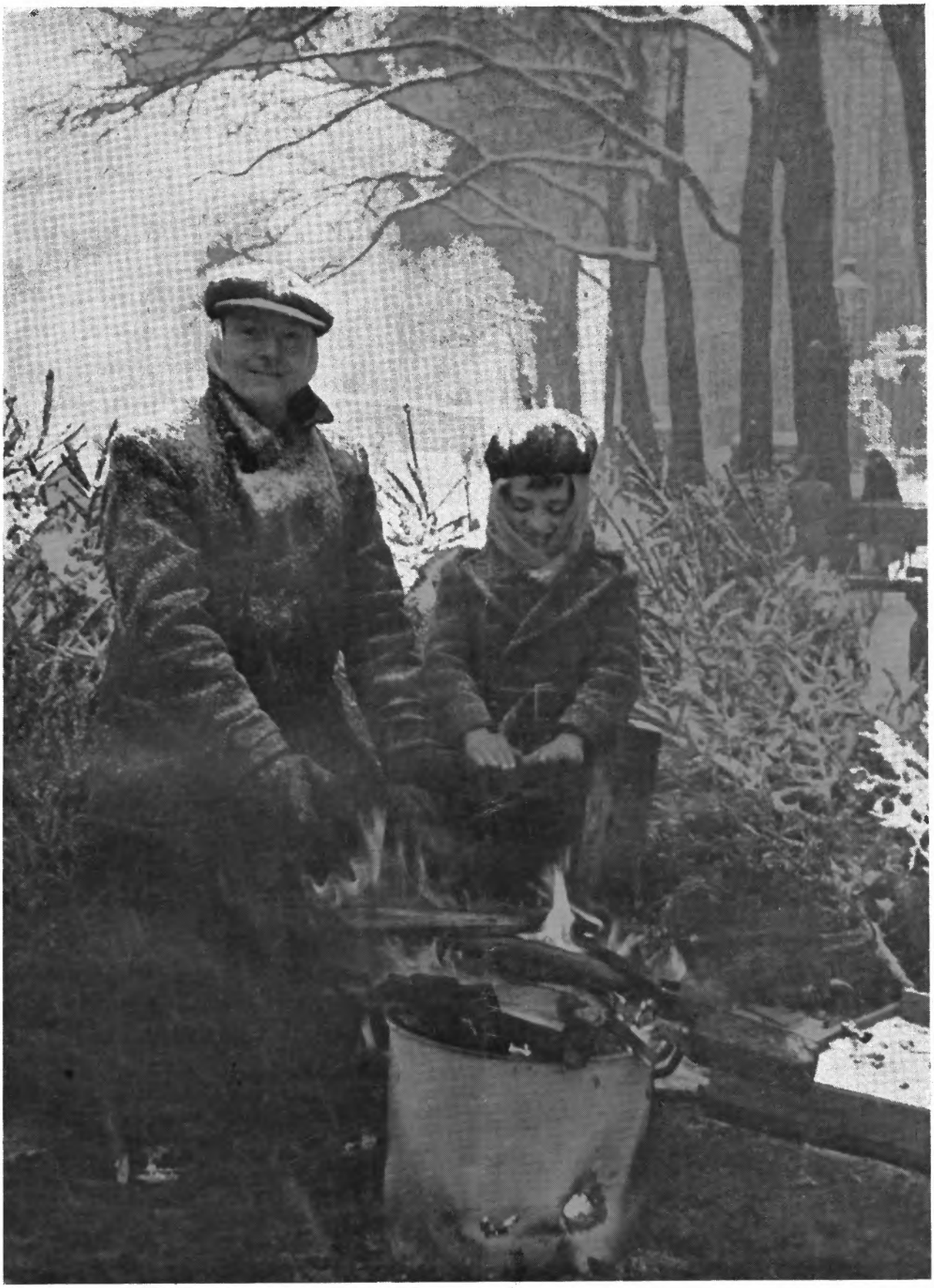
„Mijn ziel, vol angst en zorgen,
Wacht sterker op de Heer',
Dan wachters op de morgen;
De morgen; ach, wanneer?"

Vanwaar dat verschil?
Een herder had in het Oosten niet zoveel rechten! Het getuigenis van een herder was voor een rechter zonder betekenis! Dat is de positie van een herder, in de dagen als Cyrenius over Syrië stadhouder was!
Deze positie hebben die herders leren aanvaarden. Dit onrecht, door mensen hen aangedaan, hebben zij door genade, zonder mokken, beaamd. Hoe kán dat? Deze herders hebben in het *paradijs* gestaan. Ze hebben geleerd hun plaats naast Adam in te nemen.... rechtelozen, doemwaardigen, gebogen onder Gods heilige gramschap tegen de zonde, *hun* zonde! Deze herders kennen maar één bekommering, die waard is bekommerd over te zijn in dit leven.... *hun zonde!*
Daarom blijft hun niets over.... dan de vervulling van Gods belofte en is hun enige hoop dáárop gericht! En zacht murmelen hun lippen de taal van hun bekommerd hart:

„Hoopt op de Heer', gij vromen;
Is Israël in nood,
Er zal verlossing komen;
Zijn goedheid is zeer groot".

En als de belofte zó ver weg schijnt, dat de vierhonderd jaren als een eeuwigheid schijnen, ja álle hoop hen gans ontviel, dan blijft er voor deze rechtelozen niets anders over dan de bede: *„Zo doe Hij ook aan mij".*
Dát is pleiten op de belofte!
Hier houdt het práten op.... alleen een zucht blijft over!
Het is *nacht!*
De nacht van hun zondeschuld. Maar zie.... opééns scheurt daar de hemel open! Hemellicht straalt op de duistere aarde neer en omschijnt déze herders, deze verstotenen, deze rechtelozen! Dat Licht gaat aan de macht van Rome voorbij; het bekommert zich niet om de wijsheid van Athene en het wordt van Jeruzalemse vroomheid niet gezien. Dáár is het licht van de Blijde Boodschap, waar aan het uiterste randje der wereld de rechtelozen verzameld zijn. Die Boodschap wordt niet gebracht in de paleizen der groten, noch bij het Sanhedrin van het eigengerechkende en psalmenzingende schare, tigd Jeruzalem.... maar aan déze herders, voor wie, in eigen schatting, de hel wijd open staat. Hún wordt de hemel geopend en al zijn ze nog vrezende vanwege dit verrassend gebeuren.... *Vreest niet, want ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.*
En bij deze voor hen persoonlijk bestemde dubbele „u", horen ze het *„Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!"*
De sterren, bij wie aan Abraham eens in het grijs verleden Gods belofte is gedaan, verbleken bij dit hemels licht en als die duizenden van Engelen zijn weggevaren en de donkerheid van de nacht weer over de aarde daalt, is het licht der vervulling in hun ziel geboren én.... gaan ze met haast om te zien hetgeen van de engel is kond gedaan. Op de wieken des geloofs spoeden ze naar de kribbe, waar ze aanschouwen het Kindeke in doeken gewonden.... machteloos, hulpeloos en tóch.... Hij is God, Licht uit Licht!
De dwaze wereld beklaagt die arme Maria, die niet eens kleertjes had voor haar Kind. Maar zó zien deze herders, noch Maria, noch Jozef, noch de Wijzen uit het Oosten, dit Kind in de doeken gewonden. Zo ziet het benauwde hart deze *dóéken* niet. Ach, dat Maria haar Kind in doeken wond was in het Oosten niets bijzonders. Elke moeder wond het kind, dat zij ontving, in doeken, dat was Oosterse gewoonte! Waarom? Wel, omdat het kind zich niet zou bezeren, wond de zorgzame moeder het in doeken, zodat het zich niet bewegen kon. Juist dat zich niet kunnen bewegen was de hulpeloosheid, de machteloosheid van de geboren Koning in Bethlehems kribbe. Dat was het teken voor de machteloos en krachteloos gebonden zondaar, dat Hij in hún machteloosheid en hulpeloosheid was afgedaald. Die doeken, waarmede Hij gebonden was, zijn de doeken van des zondaars diepe armoede. Wij bezeren ons in deze wereld om onze zonden en het zijn dié zonden die ons wonden. Hij eeuwig God, Schepper van hemel en aarde, is afgedaald in de kribbe, een beestenbak (dat was niet gewoon) en moet beschermd worden tegen het

(Zie vervolg op pagina 159)

★ Als lauwe Chocolademelk

Foto op pagina 147: Kerstbomenverkoop

Het kwaad van de kerstboom is in Nederland ingeburgerd!
Elk jaar worden, ruw berekend, 800.000 exemplaren verkocht en elk jaar geeft het kerstfeestvierend Nederlandse publiek 5.000.000 gulden uit aan kerstbomen, versieringen en kaarsen!

Denk nu niet alléén aan dat publiek dat met kerstmis ook naar de bioscoop gaat, waar ook al een kerstboom staat, niet alleen aan hen die in de café's rond de kerstboom dansen bij sentimentele jazz-muziek!
Zelfs in onze kringen begint meer en meer dat kwaad door te breken. Ge kunt horen die vergoelijkende stem: Och, het is maar voor de kinderen, zie je, die hebben anders zo niets!
Aan kwaad raakt men gewend! Een in het licht badende kerstboom is zo verbazend aantrekkelijk.... Zo intiem gezellig!

Kerstfeest is tegelijk een demonstratie van onze *armoede,* onze *schuld!* Kerstfeest is nauw verbonden aan de Goede Vrijdag.... nagels, harde spijkers gingen door de handen van dat Kind, toen Hij als Man van Smarten aan het kruis hing! Gevoelen we nu de schrille spot die er van een kerstboom uitgaat? Rome's macht, Athene's wijsheid, Jeruzalem's vroomheid viert Kerstfeest bij een boom, waaraan lichtjes zijn ontstoken.... teken van hun armoede buiten God! Maar God ging aan die allen voorbij en gaf Zijn gift aan herders.

Weet ge wel, dat een herder bij de Oosterse rechter niet in tel is en zijn getuigenis van nul en generlei waarde? Nu, aan hen gaf God waarom zij leerden zuchten.... Opnieuw schrille tegenstelling met die met engelenhaar(!) en kaarsjes behangen boom! Wat Christelijks is daar aan?
Er is een krans van verhalen om dat Bethlehem gevlochten, door de eeuwen heen. We geven zelfs cadeautjes alsof die ene gave niet voldoende en algenoegzaam was. Men wordt met kerstmis zacht van binnen, omdat het buiten zo hard en koud is; men wordt licht van binnen, omdat het buiten zo donker is, weemoedig gestemd van véél orgelmuziek en veel woorden over vrede! Een slap, sentimenteel gedoe.... lauw als chocolademelk!

Wij spreken in deze tijd van *dé* herders, maar Gods Woord zegt alleen maar *herders!* En men heeft er „Sprookjes-herders" van gemaakt en de wereld zingt het „Wiegelied der herders". Wat een verdwazing! Wat zal dat geklonken hebben met die ijle tenoren en die diepe bassen, daar in die stal.

Wat een geniale kerels zijn die herders, die zo maar in de gauwigheid een *kerstcantate*(!) in elkaar gezet hebben!!
Is dat niet juist de meest geraffineerde list van de duivel om de mens de waarheid zijner armoede van het lijf te houden? Wachten we ons toch voor deze dingen. Kerstbomen behoren in onze gezinnen niet thuis! Het is een Gode-tergend kwaad!

Al die mooie verhalen, sentimenteel tot en met, van landlopers en arme drommels, die in de sneeuw gevonden worden en voor ze sterven nog nét even bekeerd worden of van verdwaalde kinderen in het stille bos, die daar gevonden worden.... kerstliederen zingend.... ach, wat ontroerend! Nét lauwe chocolademelk!!
In Amerika leeft en werkt de *kerstbomenkoning,* Roy Halvorson, die elk jaar 2.000.000 kerstbomen levert aan de Amerikaanse gezinnen. Hij heeft 4000 ha bosgrond en huurt er elk jaar nog 20.000 ha bij van andere mensen. In de zomer gaat Halvorson er met een vliegtuig op uit om de meest belovende percelen uit te zoeken. Vanuit het bos verrijzen de bomen in bossen in de opslagplaats, vanwaar ze in de *kerstbomenfabriek* komen. Daar worden ze op maat gebracht en in model gevormd en *daarna met verf bespoten, een verf, die de bomen tevens brandvrij maakt. Aan de lopende band gaan de bomen door de verfspuitmachines, waar ze effen groen, zilverwit, goudgeel of donkerrood gekleurd worden!!* Van de verfspuit gaat de boom naar de centrifuge, waar hij net zo lang wordt rondgetold, tot hij droog is en dan wordt hij met hete lucht beblazen tot hij definitief voor aflevering klaar is. Na het verven krijgen de bomen metalen standaards, die tevens een reservoir bevatten met een vloeistof, die Halvorson „vloeibaar leven" noemt en die door de stam wordt opgezogen, waardoor hij lang fris blijft.
Van eind October gaan de dozen bij wagonladingen door heel Amerika en naar 48 landen, waaronder China, Italië, Zuid-Amerika, Griekenland en West-Indië. In Amerika zijn de warenhuizen de grote afnemers. In Duitsland en Engeland houdt men het nog bij gewone groene sparren! Ook in ons land, waar in Limburg, Noord-Brabant, Gelderland, Overijsel en het Gooi de mensen bezig zijn van de morgen tot de avond om bomen te rooien en te vervoeren naar de grote steden. Daar worden ze verhandeld, zoals op de foto is te zien. Wie het Singel te Amsterdam bezoekt in deze dagen, kan er staaltjes zien, waaruit de bittere armoede van het op kerstbomen beluste publiek spreekt. Daar staan de stakkerds in de koude te blauwbekken bij een geïmproviseerd vuurtje. Tien dagen zullen de mensen zich dan weer verheugen in de groene pracht, terwijl de huisvrouwen zuchtend de stofzuiger laten brommen om de afgevallen naalden weg te zuigen en.... omdat anders het komende jaar ongelukkig wordt.... gooien ze met de laatste slag van twaalf op Oudejaarsdag de boom het raam uit naar buiten, opdat de lieve jeugd er vuurtjes van kan stoken!
Zo is er een kerstliederen zingend en dansend Nederland! 800.000 stuks en 5.000.000 gulden, het zijn sprekende cijfers die afwijkend Nederland kan opbrengen! Ach het was die éne boom, waarvan de vrucht in de hof van Eden gegeten werd en zo werden wij déze weg opgedreven, omdat wij God verlaten hebben. Zo viert de goddeloze èn de vrome wereld feest!
Moge God ons bewaren, dat we aan dat kwaad in onze gezinnen geen voet geven. Het is lauw als chocolademelk!
Maar erger is het omdat het Godonterend is! Deze wereld verdient aan.... Christus! Maar bedenk het wel.... Christus verdiende voor de Zijnen, die wel *in* deze wereld zijn, maar niet *van* de wereld!
Daar ligt de scheiding!

Langs de Rotterdamse singels loopt een jonge man. Diep in zijn kraag gedoken. Beide handen in zijn zakken. De strenge kou heeft stad en land in zijn stevige greep. Hoor de wind gieren langs de huizen, plotseling schietend uit nauwe straatjes, meedragend en voortstuwend duizenden millioenen sneeuwvlokjes in altijd durende dwarreling. Een mooi gezicht in het licht der lantaarns langs de singel. Meester Rolands houdt van zijn land. Hij houdt van zijn land als het vrede ademt in zomerse stilte, als het onweert boven zijn effen bodem, maar ook als een sneeuwwind jachtend over zijn velden trekt. Dan wordt zijn kamer hem te eng en te benauwd en moet hij genieten van donkere wolken, wind en sneeuw. Vooral nu.

Nu de kerstvacantie in volle gang is en hij een ogenblik zich bevrijd voelt van de dagelijkse beklemming van een somber gebouw. Met een onzegbaar verlangen „knoerpt" hij door de dikke sneeuwlaag in de richting van het Noordplein, bewonderend kijkend naar de grillige afwisseling van 't donkere water en zijn witgerande oevers.

Eerst het Noordplein over en dan verder.... zoals hij meer deed op Zaterdagavond. Dit plein trekt zijn rusteloze geest dikwijls naar zich toe. Altijd is 't er druk en levendig. Allerlei sprekers over politiek en godsdienst pogen de mensen, die zich in groepjes verzamelen, te overtuigen van de waarheid van hun woord. Leger des Heils, Stadsevangelisatie, Mormonen, communisten en revolutionnair socialisten doen allen hun best, de onwetenden te vangen in hun net.

Deze avond, in dit barre weer, zal het wel stil zijn, denkt hij.

Maar tot zijn grote verbazing ziet hij echter toch enkele spreekgestoelten opgericht, hoort hij muziek en schreeuwerige stemmen. Werkelijk staan groepen mannen en jongens er rondom.

Eén tent trekt van die alle de meeste aandacht. Daar staan zeker wel een veertig mensen omheen. Dit is de tent van 't Leger! Is het om het gesproken woord, dat de voorbijgangers kou en sneeuw trotseren? Of is het omdat deze keer niet een mán, maar een vróúw spreekt?

Meester Rolands voegt zich onder de aandachtige luisteraars.

Maar wie is die breedgeschouderde, kleine man, die na afloop met een oud-klinkende stem weerspreekt wat deze dame heeft gezegd. Hoort hem!

Die oude sleper.

Allen luisteren, al spreekt hij slechts tot één, die naast hem staat.

Met beslistheid zegt hij: „Wat deze juffrouw zégt, is niet waar! Jezus aannemen, gaat zó maar niet. Hoe zou dat kunnen? Wij zijn God kwijt. Dood! Geestelijk dood. We moeten wederom geboren worden. Ze praten tegenwoordig maar of het zo maar te grijpen is."

Er ontstaat een korte woordenwisseling tussen hem en de juffrouw en de omstanders verdringen zich, om

Kerstverhaal

IN DE Sneeuw-STORM

(historisch)

zo mogelijk ieder woord op te vangen. Ook meester Rolands volgt het gesprek, totdat plotseling de sleper zich omdraait en zich een weg baant door het publiek, terwijl hij brommend zegt: „Wat praat ik er ook over. Ze begrijpen er toch niets van." Daar gaat hij, door enkelen nagestaard!

Meester Rolands weet zelf niet hoe 't komt, dat hij zich innerlijk gedrongen voelt de man na te gaan. Vlugger dan de sleper beweegt hij zich voort door de dikker wordende sneeuwlaag en als hij de man na enige minuten „langszij" gekomen is, tikt hij hem op de linkerschouder. Ineens, recht op de man af, doet hij de sleper de vraag, die terstond, tijdens het gesprek met de juffrouw, in hem opkwam:

„Mag ik u eens vragen, mijnheer.. Eh, u hebt zeker een bekeerde vader of moeder gehad?"

De sleper herkent terstond de jonge man. Hij stond immers ook op het plein!

Er is eerst een kort ogenblik van stilzwijgen. Zal hij aan zo'n jongen van twintig zeggen, wat zijn ziel beroert? Maar de ernst en de sympathie, waarmee de vraag gedaan werd, brengen hem tot een openhartig antwoord.

„Nu je me dat vraagt, zal ik het je vertellen. Ik heb een godzalige moeder gehad". Zijn stem beeft....

Is het van ouderdom of van ontroering? De meester weet het niet.

Dan gaat de sleper verder:

„Mijn vader was een dronkaard, 'n vreselijke dronkaard. Wat heeft mijn moeder daaronder geleden en gezucht". Weer een stilte.

„Mijn moeder heeft er zo lang onder gezucht, totdat ze op een keer haar grote nood de Heere klaagde. Ze smeekte Hem, in een vurig gebed, of de Heere haar van dat kruis toch wilde verlossen. Ze kon het niet langer dragen. Ze bracht die nacht, dat mijn vader zich weer zo had laten gaan, wakende en biddende door".

De sleper veegt met z'n rode zakdoek zijn ogen droog.

„God heeft haar gebed verhoord, maar ánders dan zij het had verwacht. In die nacht stierf mijn vader...."

Er gaat een ontroering door meester Rolands ziel.

„Mijnheer, toen heb ik gehoord, hoe mijn moeder het uitschreeuwde. Zó had ze het niet bedoeld. Ze had gewild, dat zijn drankzucht zou worden weggenomen, maar niet hijzelf! Ik heb gezien, hoe ze tegen God opstond. Ze kon mijn vader niet missen. 't Was in één woord verschrikkelijk, haar zó te zien lijden. Maar ik heb ook gezien, hoe ze het ééns werd met Hem, Die haar man, die zij toch zo innig liefhad, haar had ontnomen. God Zèlf maakte haar éénswillend! Mijn moeder was een gelukkige vrouw, maar ik, mijnheer, ik ben diep ongelukkig. Ik ben nu twee en zeventig jaar en sta aan het eind van mijn leven, dat zo mooi begon. Ik was vroom, godsdienstiger dan wie ook in mijn jonge jaren, voorzitter van een jongelingsvereniging. Bovendien heb ik veel gelezen in oude schrijvers. Ik had dezelfde belangstelling als u nu schijnt te hebben voor de dingen, die mijn moeder gelukkig maakte. Maar helaas, ik ben de wereld ingegaan, jaren en jaren heb ik alles verlaten. In de steek gelaten, geleefd alsof er geen God was.... Nu is het voor mij verloren, mijnheer. Voor eeuwig verloren. U bent nog jong. U kunt nog bekeerd worden, maar ik niet meer. Ik heb de weg geweten, maar

hem niet bewandeld...."
De oude snikte.
Een ijzige wind woei over het plein, maakte alles nog kouder dan het reeds was. Maar te midden van die winterse felheid stonden daar twee mannen met brandende harten.
Meester Rolands vergat, dat hij stond tegenover een man, die ruim vijftig jaar ouder was dan hij. Zo in die diepe ellende kon en mocht hij deze oude sleper niet laten gaan. Als een opbruisende bron, vol bewogenheid, sprak hij hem aan, terwijl elk woord was als een uitslaande vlam.
„Dat is heel erg van u, mijnheer, dat u de leer van uw moeder vergat, maar dat u niet meer bekeerd zou kunnen worden, zie dát is niet juist, om de eenvoudige reden, dat uw levenseinde er nog niet is. Hoewel ik nog jong ben en u al oud, tegenover God zijn wij beiden gelijk. De Heere moge zich ontfermen over u en mij en plaats maken in onze harten voor het Kind van Bethlehem. Hij zelf mocht aan u bevestigen Zijn Woord: „Die Zijn weg wel aanstelt, zal ik Mijn heil doen zien". Neemt u dit mee naar huis, want dit is de heerlijkheid van de leer der vrije genade, dat de Heere niet roept, rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering. Goddelozen verzoent hij met Zichzelf door de dood Zijns Zoons".
De sleper heeft de hand van meester Rolands vastgegrepen. Deze woorden vallen als honingdroppels op de vermoeide ziel van de oude man, die daar staat als een hoop ellende, vol zelfveroordeling. Nog juist voor het heengaan vraagt meester Rolands vluchtig naar zijn adres, dat hij evenwel in zijn geheugen opneemt. Ook zijn naam.
Die avond heeft de meester geen verlangen meer zijn tocht te vervolgen. Hij gaat naar huis, boordevol met gedachten over deze vreemde ontmoeting.
De volgende dagen neemt de koude hand over hand toe. Het wordt een ouderwetse winter. Sloten en plassen vriezen dicht. Zelfs de rivieren worden met een ijslaag bedekt. Een gierende Oostenwind, snijdend en fel, waait door Rotterdams straten, waait langs auto's en over sleperswagens, grijpt de mannen aan, die daar zitten in de openheid van een vijandige winterse lucht.
Als op één van die avonden meester Rolands zijn krant doorsnuffelt, valt zijn oog op een eenvoudig bericht:

DOODGEVRORENEN

Vanmorgen zijn twee mannen, de 69-jarige H. en de 72-jarige S., boven op een sleperswagen, door de koude bevangen en korte tijd daarna overleden....

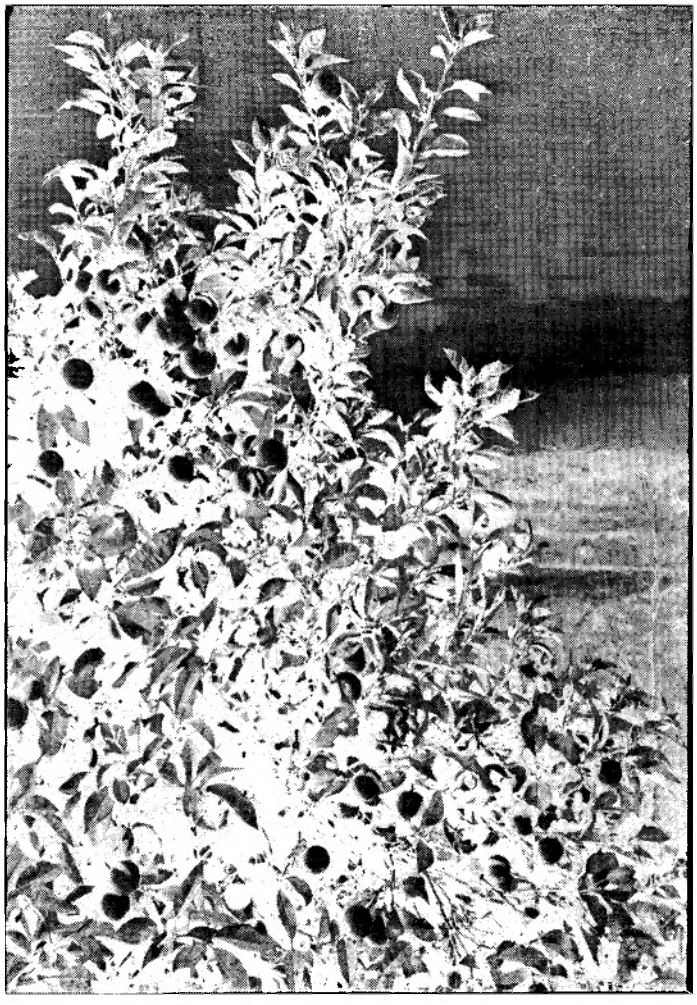
De meester laat de krant op zijn knieën zakken.
De 72-jarige S.! Stroomberg, dat klopt! Op een sleperswagen!
Een onbeschrijfelijk gevoel maakt zich van hem meester. Dus God heeft hem opgeroepen. Zo plotseling nog. Meester Rolands peinst.... zou het? Ongewaarschuwd is hij niet heengegaan! Bij God zijn alle dingen mogelijk....

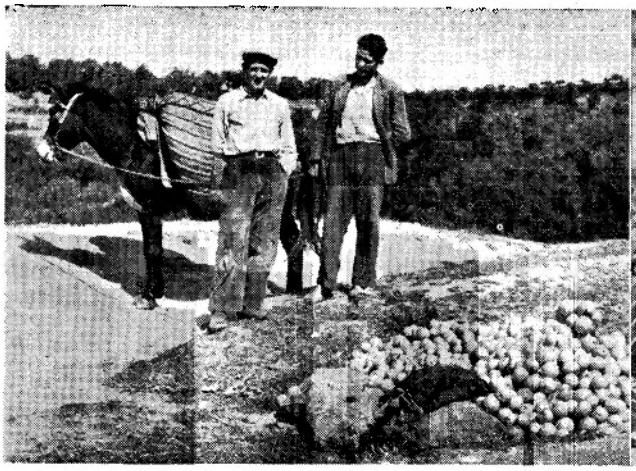
H. V.

VALENCIA

het land van de Sinaas

BIJ DE FOTO'S:
1. Met oranje behangen
2. Transport per ezel van de sinaasappels uit de boomgaard naar de weg
3. Spaanse meisjes, die hun vrachtje weten te dragen
4. Juanna heeft de leiding van de meisjes in de pakkerij
5. Het sorteren van citroenen met de hand

Als de dagen hier somber en kort zijn geworden, is het in Valencia hoogseizoen. Het is de tijd van de sinaasappelenoogst! Dat ziet men aan de talrijke tuinen, waar de boertjes met hun vrouwen en dochters bezig zijn om de oranjekleurige vruchten van de bomen te plukken en in van hennep gevlochten mandjes op hopen te leggen.

De boertjes! Het maakt niet veel uit of we Carlos of Pedro ontmoeten, arm zijn ze vrijwel allen. Het lapje grond is te klein om er een bestaan in te vinden. Er moet zwaar gemest worden en mest is in Spanje duur. Jaarlijks moet Pedro, die we er naar vroegen, 10.000 kubieke meter water door de irrigatie-kanalen over zijn tuin doen vloeien. Dat water komt uit de rivier. Al pratende liep hij met ons naar zijn kleine witte huisje, waar de verdorde bloemstengels nog in de Aloë's stonden en de geraniums bloeiden. Hij wees ons op enige hopen sinaasappelen, die enkele weken geleden geplukt waren en narijpten alvorens te worden verzonden naar de stad. Het waren Cadenera's zonder pitten en heerlijk van smaak.

Wij vroegen Pedro hoeveel kilogrammen hij jaarlijks van zijn 3/4 hectare oogstte. Hij wachtte even en dacht na.... als het goed loopt circa 10.000 kg, zei hij. „En hoeveel ontvangt u daarvoor, Pedro?" Weer is het even stil.... „Circa 20.000 peseta's", zei hij. Dat is ongeveer *f* 1800.–, dachten we snel. „En wat zijn uw kosten?" Dan antwoordt hij: „12.500 peseta's!" Dat is ongeveer *f* 1125.– dachten we en dus moet Pedro leven van *f* 700.– per jaar. Toen begrepen wij waarom zijn plunje zo versleten was!

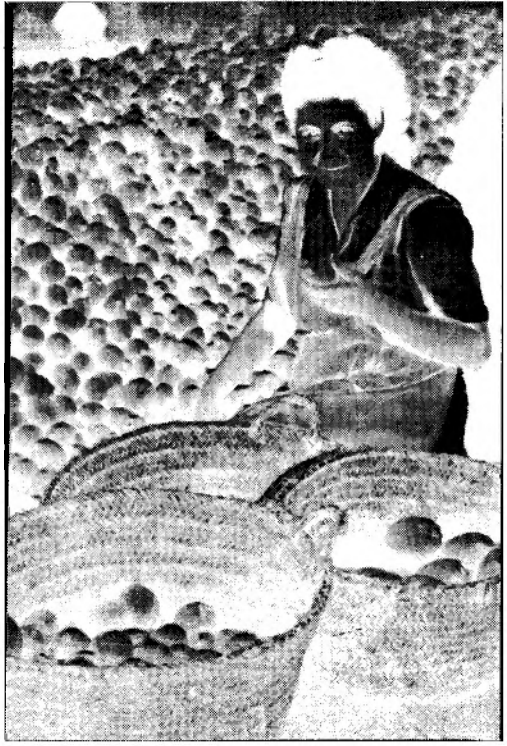
Maar Pedro staat daar voor ons, in het licht van de Decemberzon en glimlacht als hij naar zijn mooie Cadenera's kijkt, die hij naar de stad zal brengen. Zijn jongste dochtertje heeft de ezel al naar buiten gehaald en werpt de draagmanden vol met oranjekleurig fruit.

„Als u mee wilt gaan?" nodigt Pedro uit, „het is vier kilometer!" Dan begeven we ons op weg, een landweg, vol diepe kuilen en kleigaten en toch in December wit van het stof. Het ezeltje trippelde voor ons uit, rechts van de weg. Overal liggen stukken boomgaard, afgezet met stapelmuurtjes van natuursteen. Aan de bolronde bomen hingen de late vruchten en hier en daar zijn ze al oranje gekleurd, klaar voor de pluk. De bergen op de achtergrond staan in een blauwe nevel.... meisjes lachen in de verte. Na twee kilometer bereiken we de hoofdweg. Een lange file van die kleine, grijze ezeltjes, zwaar bepakt met draagmanden vol sinaasappelen, is op weg naar Valencia. Dat duurt zo maanden lang eer de oogst geheel is afgeleverd. Soms telden we dertig ezels achter elkaar. Valencia heeft 38.000 hectare aan citrusfruit! Na haar volgt Castellón met 19.000 hectare. We naderen Valencia, waar aan de overzijde van de Rio Turia de zandkleurige kerken zich statig verheffen. De vrouwen zijn bezig het trottoir schoon te maken voor hun woning, want over het algemeen zijn de Spanjaarden zeer zindelijk. Een paar arme kinderen komen ons vragen om een peseta.... die we geven. Dat ontmoet men in Zuid-Spanje overal.

Dan zwenkt Pedro's ezel het fabrieksterrein op en levert hij het fruit af. Met een handdruk neemt hij afscheid van ons en een welluidend „Adios!" vergezelt zijn sprong op het kruis van de ezel, waarop hij huiswaarts keert.

Theresia! Dat is het vrouwelijk hoofd van de pakafdeling die ons

overneemt om de gang van zaken te laten zien. Theresia draagt een bloem op de borst en in het haar, net als al de meisjes die aan het sorteren of pakken waren. Grote hoeveelheden sinaasappelen lagen in de ruimte verspreid en hier en daar citroenen. Jongens, mannen, meisjes en vrouwen liepen met manden of kisten vol fruit. Theresia toonde ons hoe de sinaasappelen zorgvuldig gesorteerd werden, gedesinfecteerd, gedroogd en geschuierd.

Het sorteren geschiedt machinaal. De sorteermachine scheidt de vruchten in acht grootten, de citroenen in zeven. Meisjes en vrouwen zitten naast de machine en vloeien direct de vruchten in en verpakken ze in kisten van dertig kilo. Het arbeidstempo is niet hoog, maar regelmatig. Er heerste een opgewekte stemming in de fabriek en men kon zien dat er pleizier in de arbeid was. Theresia vertelde ons dan ook, dat men het op de fabriek beter had dan de kwekers, wat ons niet verwonderde. De chef, die inmiddels gekomen was, vertelde ons van de strenge controle op het product, dat naar het buitenland gezonden wordt. De kleur, de grootte, de zuurgraad, de gezondheid, het verpakkingsmateriaal, alles moet nauwkeurig gecontroleerd worden. Door de burgeroorlog en de wereldoorlog liep de cultuur snel achteruit, maar sinds 1949 is ze weer hard opgelopen. In het seizoen 1950–1951 stuurden we circa 700.000 ton naar andere landen. Na Engeland, Frankrijk en Duitsland is uw land onze beste klant, zei hij hoffelijk. Intussen stopte Theresia onze tassen vol met heerlijk verse sinaasappelen en legden we enige momenten vast op de gevoelige plaat.

Toen werden er handen geschud en de lucht leek vol van „muchas gracis" en „adios".

Zo was het een mooi besluit van onze trip door Spanje's belangrijkste sinaasappelendistrict!

Tot **ZONDEN** *gemaakt*

Wanhopig slaat Karel Donkelaar de handen aan het hoofd. Het schijnt hem dat alles draait en hij draait mee.... ja draaien, draaien, draaien.... Hij wankelt naar de oude divan en ploft er op neer.... dan weet hij van niets meer! Op de tafel ligt een opengescheurd couvert.... een brief ligt er opengevouwen naast....

Juffrouw van Tuyl heeft al wel drie maal geklopt....

Voorzichtig opent ze de deur en kijkt om de hoek.... ze heeft hem toch niet horen uitgaan.... „Mijnheer Donkelaar! Wat is er?"

Verschrikt en bedrijvig drentelt het oude mensje door de kamer, schikt een kussen onder het hoofd van de jonge man en trippelt terug om water te halen

Ze ziet opeens de brief.... ze leest:

> Mijnheer!
> Wij verwachten u hedenavond om acht uur op het kantoor. Wij hebben onder vier ogen ernstige zaken te behandelen.
> Hoogachtend,
> Handelshuis Verdulk

Ze heeft het snel gelezen, maar ervaring heeft haar geleerd de dingen snel te doorzien. Die brief en het royale leven van mijnheer.... dat staat in nauw verband met elkaar, ze weet dat opeens zeker.

Ze bet zijn hoofd met koud water en maakt zijn polsen nat.... hij heeft de koorts.

„Och Heere," zucht ze, „zie in ontferming op ons neer".

Karel Donkelaar zit recht op in zijn bed. Juffrouw van Tuyl heeft het eten gebracht. Ze schikt zorgzaam het tafeltje bij en zet het blad daarop. Aan de rand van het dienblad ligt het zwarte bijbeltje dat ze niet vergeet mee te brengen.... morgen en avond, elke dag!

„Legt u dat bijbeltje maar op tafel, juffrouw van Tuyl, ik lees er toch niet in, spaart u zich voortaan de moeite". Er klinkt hoon in die stem. Het oude mensje hoort dat niet.

„Leest u daar niet in, mijnheer Donkelaar? En ik dacht dat uw ouders u daarin voorgegaan waren?" Haar scherpe ogen kijken open in de zijne.

„'t Heeft voor mij geen nut, juffrouw, ik heb 't te veel verkorven". Angst en spot strijden bij hem om de voorrang.

„Wil ik u dan er wat uit voorlezen", poogde het vrouwtje nog....

„Mens, ga en laat me met rust, ik heb geen bijbel nodig!"

„Maar mijnheer Donkelaar...." verbaasd en verslagen gaat juffrouw van Tuyl de kamer uit.

„Och Heere, hij heeft Uw Woord niet nodig, ach hoe moet dat nu?" Ze wist toch dat hij uit een gezin kwam, waar Gods Woord het richtsnoer van het leven was? En nu.... hoe kan dat?

Karel Donkelaar zit met afgewend hoofd traag te eten.... dat zwarte bijbeltje kijkt hem verwijtend aan.. met moeders ogen!

Kom Karel, zegt hij tot zichzelf, het is onzin. Je bent je eigen baas, zie dat je uit de nesten komt....

„Steekt u een cigaret op, Donkelaar, dan zullen we even praten". De heer Verdulk, directeur en eigenaar van het grote Handelshuis kijkt hem strak aan. Het is stil in het vertrek.... de staande klok tikt rustig voort....

„Ben je je bewust van een zuiver geweten tegenover mij en de zaak. Donkelaar?"

„Hoe bedoelt u dat, mijnheer?"

De ogen van de directeur boren zich

fel in de zijne.
Nu er dwars tegen in, Karel, moedigt hij zichzelf aan. Je ogen niet neerslaan, denk er om, geef hem geen kamp....
Langzaam gaat de hand van de heer Verdulk naar een stapel papieren op zijn bureau. Een wit vel neemt hij eruit.... en terwijl hij Karel nog strak aanziet, begint hij te zeggen wat er op dat papier staat. Lezen behoeft hij niet, hij kent zijn klanten wel.... „Weet je, Donkelaar, wat er bij Spruyt gebeurd is; bij van Dongen; bij Vlietman; bij....” Het begint wéér te draaien in Karel Donkelaar's hoofd.... volhouden, Karel, volhouden jongen!
Die stem dreunt maar door, iedere naam herinnert Karel Donkelaar aan een feit.... tientallen feiten! Strafbare feiten.... Karel Donkelaar is een.... dief!
Die stem, die niet ophoudt namen te lezen.... namen die feiten zijn en op elk meubelstuk in die kamer, op de vazen, de kopjes en schoteltjes, op de neuzen van zijn schoenen, overal op het vloerkleed staat in zwarte letters dat gruwelijke woord: *Dief!*
Het zweet breekt hem uit, hij gaat rechtop staan....
„Mijnheer Verdulk, wat betekent dit?” Fel flitsen zijn ogen als die stem met verheffing doorgaat met namen te lezen en die hand hem beduidt weer te gaan zitten....
Karel Donkelaar neemt zijn hoed en keert zich naar de deur.... de trap af — de Firma Dijkhuis.... klinkt het nog na, en dan de straat op! Diep haalt hij de frisse lucht in. Nu zal het wel beter worden.... hè wat benauwd was het daar in die kamer.. van Galen, Donkersloot, van Beuningen.... het dreunt hem nog na. Feiten, feiten, feiten.... dief. dief, dief! Hoeveel heeft hij wel gestolen.... zo zesduizend zal het wel zijn. Nu is het uit met de pret! Het is afgelopen, mompelt hij, als hij de sleutel in het slot steekt. Maar bekennen doet hij nooit, daar is hij zelf bij! Volhouden zal hij!

Dik ligt de sneeuw op de straten gespreid. Een stroom van mensen gaat als op kousevoeten naar de bedehuizen op deze eerste Kerstdag. Karel Donkelaar kijkt vanuit zijn raam op die stroom neer.... vader en moeder zijn nu ook wel op pad. Hij blijft hier, is niet naar huis gegaan.
Schichtig komt juffrouw van Tuyl hem om half een de koffie brengen.
„Voelt u zich nu wat beter, mijnheer?”
Hè, dat oude mens met haar gezeur ook.
„Ja, dat gaat best, juffrouw”, houdt hij zich beleefd.
„'t Was toch zo jammer dat u vanmorgen niet in de kerk was, mijnheer, de dominee heeft zo kostelijk gepreekt”.
„Ik heb de kerk niet nodig, juffrouw, wees u er maar gelukkig mee, dat is niet voor jonge mensen”, bitter komen de woorden er uit. Dan kan het mensje het niet meer uithouden en terwijl ze zijn hand grijpt begint ze hem liefderijk te vermanen. „Och, mijnheer, Hij is tot zonde gemaakt, is dat niet wonderlijk? Er kunnen nog mensen bekeerd worden, u ook”. Het is of hij de stem van zijn moeder hoort.... hij is er stil van geworden. Hij heeft geen verweer tegen deze oprechtheid.... hij een dief! De schande van zijn ouders, een schande voor zichzelf. Laat ze maar, zie ze schreit.... hoe is het mogelijk?

Er wordt gebeld!
Juffrouw van Tuyl gaat open doen. Wie kan dat nu zijn? Een portier slaat dicht.... op de trap kraakt een zware voetstap. In de deur staat een politie-agent en een burger.
„Bent U Karel Donkelaar?”
„Die ben ik”.
„Wilt u dan maar volgen, u bent gearresteerd!”
Moedeloos kijkt Karel Donkelaar de kamer rond alsof er nog een gaatje was waardoor hij kon ontkomen.... dan strijkt hij de hand door de haren, zijn knieën knikken.... Tussen de agent en de rechercheur daalt hij de treden af.... hij, mijnheer Karel Donkelaar!
Hij slaat de handen voor zijn ogen.. niemand behoeft hem te zien in het gezicht.... wat een verbeelding, zegt een stem in zijn hart !
Hij gaat door, maar als het portier geopend wordt, kijkt hij de agent aan en zegt: „Mag ik mijn kostjuffrouw even nog de hand drukken?”
De agent knikt en stapt met hem mee.... dan grijpt hij die oude hand: „Juffrouw van Tuyl, u kunt bidden, wilt u dat voor mij doen, ik heb het zo nodig.... ik ben.... en zijn stem gaat tot zacht fluisteren over.... een dief!”
„Zeg dat niet aan mij, maar aan Hem, Hij hoort het geroep van zondaren die zich schuldig kennen, mijn jongen”.
De auto rijdt weg.
Dicht vallen de vlokken omlaag als Karel Donkelaar in zijn cel zit te schreien.
Op het kantoor van Verdulk gaat de telefoon.
„Met Verdulk's Handelshuis”.
„Met de politie. Mijnheer, de arrestant Donkelaar wil u spreken, hij heeft bekend”.
„Ik kom”.
De auto van Verdulk stopt knarsend in de stijf gereden sneeuw. In de kamer zit naast de heer Verdulk en de rechercheur een gebroken jonge man. Hij heeft niets te zeggen dan vergeef mij mijnheer, want ik ben schuldig en moet straf dragen. Verdulk is ontroerd om de openhartigheid die uit deze woorden spreekt.. „Ik ben schuldig, mijnheer, niet alleen voor u en mijn ouders, maar bovenal voor God! Deze aardse straf is niet het allerergste meer voor mij. Ik heb in mijn cel gezien wie ik ben voor de heilige God. Mijn hele leven is één grote reeks van zonden en een schuld die ik nooit, nooit meer zal kunnen inlossen....”, hij zwijgt en een stilte hangt in het kamertje waar de rechercheur op een blocnoot schrijft....
Verdulk legt de hand op de schouder van zijn vertegenwoordiger.... „Karel, jongen, laten we om die schuld vergeving zoeken. De schuld die je aan mijn zaak hebt, is reeds besloten je kwijt te schelden en je was hier niet gekomen als je niet zo koppig volgehouden had.... maar onze schuld voor God, Karel, dat is het ergste. Maar je kunt niet naar Gods Huis vandaag, nu het Kerstfeest is. De dominee preekte vanmorgen en zijn thema was deze: *Hij is tot zonde gemaakt!*
Wéér die woorden die ook juffrouw van Tuyl tot hem sprak.
Karel Donkelaar is opgelucht omdat hij gebogen heeft voor God, daarom kon hij het ook doen voor de mensen. In zijn cel wacht hij af.... straf volgt op de zonden!

In zijn cel heeft Karel Donkelaar zijn schuld gepeild!
Wie een vraagstuk peilen mag tot op de bodem, ziet geen vraagstuk meer. God heeft in Zijn Zoon de schuld van Karel Donkelaar gepeild! Bethlehem werd voor hem aan Golgotha verbonden.... toen werd het voor deze zondaar Pasen! Opgestaan in Hem tot een nieuw leven.
Voor 't eerst na lange tijd zingt Karel Donkelaar weer een Psalm, maar nog nimmer heeft hij zo gezongen als hier tussen de wanden van zijn schuld..

(Zie vervolg op pagina 155)

BOS*geheimen*

IN DE WINTER

Op een stille Decemberochtend.... De berken staan roerloos als fantastische, sneeuwwitte luchters.
Dat deed de rijp!
Al een paar dagen had de mist tot hinder van het verkeer over de wereld gehangen, doch bij een zeer langzaam, tot onder het vriespunt, dalende temperatuur bleek zij des nachts gekristalliseerd tot een smetteloos zilverbeslag dat bomen en struiken, de ruige heide en de dorre grashalmen langs de wegberm, spinnewebben en tuinafrasteringen, kortom alles, wat daar buiten in de koude nacht maar enigszins plaats bood voor een blank juwelensnoer, herschiep in een onbeschrijfelijke schoonheid, aangeraakt door de hand van onze Maker.
Er is geen zon, als we na een snel ontbijt het bos intrekken. Een grijze, egale lucht hangt boven ons en er is geen aasje wind te bekennen. Uit de schoorsteen van de tuinmanswoning stijgt kaarsrecht de rook naar de hemel. Op de hard bevroren grintweg horen we in de verte het gedokker van wielen alsof het van héél dichtbij komt. We richten de kijker en ja, het is Tinus Floor, die nog juist voor Kerstmis is thuis gekomen uit de militaire dienst. Natuurlijk haalt hij nog een vracht knollen, want gisteren zagen we hem met z'n broer aan het plukken in de koude mist. Om de vijf minuten stonden ze de armen kruislings over de borst warm te slaan. Wat draaft dat paardje kittig. Je kunt door de kijker de witte pluim van z'n adem zien. Het lijkt zo dichtbij en toch is de afstand meer dan één kilometer. De stilte is vanmorgen hoorbaar!
Langs de bosrand met telkens verrassende uitzichten op beuken en berken, die een blank en subtiel lijnenspel etsen tegen het grijze fond van de hemel, dwalen we in de richting van het Spaanse kerkhof, waar het voetpad tussen hoge dennen en grafheuvels doorslingert. De oude jachtopziener beweert, dat er een „stelletje Spaanse soldaten" op de vlucht voor Prins Maurits zijn neergesabeld, maar een jaar of wat geleden hebben de Leidse archeologen verklaard, dat er een nederzetting uit de Karolingische tijd geweest moet zijn.... Maar we laten dat maar, want het ruig berijpte heidelandschap boeit ons vanmorgen meer. Het berkenhout zet zijn sierlijk kantwerk te pronk. Rondom staan de dennen als grauwe, roerloze wachters, gebogen in hun witte wade over de graven van onze onbekende voorvaderen.
Hoe zou het dit jaar met de Hazelaars staan? Elk jaar snijden we wat takjes af en zo tussen Kerst en Nieuwjaar, als de katjes zich in de kamerwarmte beginnen te rekken en weldra hun zwavelgeel stuifmeel loslaten, brengt het hazelaarhout iets van de prille lente in huis.... Maar hier

buiten is het nog niet zo ver. We hebben ze in de Achterhoek op een oudejaarsdag wel eens in volle bloei aangetroffen! Wie maar acht geeft, ziet de lente in December al komen! „'t Is prachtig mooi vanmorgen", zegt de wildschut, die plotseling van achter de dennen komt opdagen, „nou môst de zon d'r effe doorkomme, dan zou je es wat zien! Maar 't is te stil: 't weer staat te luisteren, zoals m'n vader altoos zei. Als je 't mij vraagt, geloof ik, dat 't vanavond weer op mist of regen uitdraait...." „Goeie morgen, schut", groeten we, „en voor jou komen de goeie dagen weer aan, Gaart Jan. De jacht loopt op een eind, de wildprijzen gaan over een week omlaag en dan is er meteen voor de stropers geen aardigheid meer aan". „Och", glimlacht de jachtopziener, „de drukte raakt, als we op ouwejaarsdag de laatste klopjacht gehad hebbe, wel wat over, maar geslote jacht betekent nog geen vacantie. Dat weet u net zo goed as ik. Ik ben nou op pad om m'n fazantjes wat te gaan bijvoeren en wie weet wat voor een winter ons nog te wachten staat! Sneeuw en vorst — dan heb je behalve veel werk ook heel wat zorg over je wild.... Maar kom, ik ga een deurtje verder...."
We ogen de stoere, gedrongen gestalte even na. De rook van z'n pijp waait telkens met een blauwe sliert over de schouder, vast is z'n stap en het matte winterlicht glanst op het staal van het dubbelloops jachtgeweer.
Verder zwerven wij, zonder doel, het hart ophalend aan de witte, berijpte wereld, die rondom ons staat, broos en onwerkelijk schoon. Schemerig licht valt tussen de dennen.... als in een kathedraal. Een dorre tak knapt onder onze voet.... het klinkt als een pistoolschot! Het alarmsignaal van een Vlaamse gaai reageert direct en hij krijst driemaal.... viermaal, maar de groene Specht, die even verderop een mierennest inspecteert, gaat rustig door en vindt het niet nodig te vluchten. De mezen, die wat fijne rinkelmuziek sprenkelen onder het donkere naaldenbaldekijn, trekken zich er al evenmin wat van aan en zo kunnen we enige minuten genieten van het druktebeweeg van deze geboren acrobaten. Overal leeft en beweegt het in de bomen en schors en naaldpluimen worden grondig afgezocht.... de insecten hebben het zwaar te verduren vanmorgen. Hoor!.... daar is het fijne gemiesper van de goudhaantjes en er zitten ook nog glanskoppen tussen, ofschoon de koolmezen met hun gele vest toch de overhand hebben. Wat een monter volkje in het stille bos en als een geheimzinnig signaal gegeven is, trekt het verder; één beweeglijke, pientere schare die we met een glimlach nakijken....
Tegen het middaguur koersen we naar huis. Het wolkendek wordt éven dunner en de matte zonneschijf is zelfs een ogenblik zichtbaar, maar daar blijft het dan ook bij. De temperatuur is voelbaar opgelopen en als we door de berkensingels en de oude beukenlaan het dorp naderen, is overal het zacht geruis hoorbaar van de rijp, die loslaat van takken en twijgen en nu haar juwelen rondstrooit op de paden en de donkere bosgrond....
Gods majesteit spreidt zich over de aarde.... ook in December!

1. Als een ragfijn kantwerk de takken dekt!
2. Een witte vacht als een blank tapijt op de boswachterswoning

---

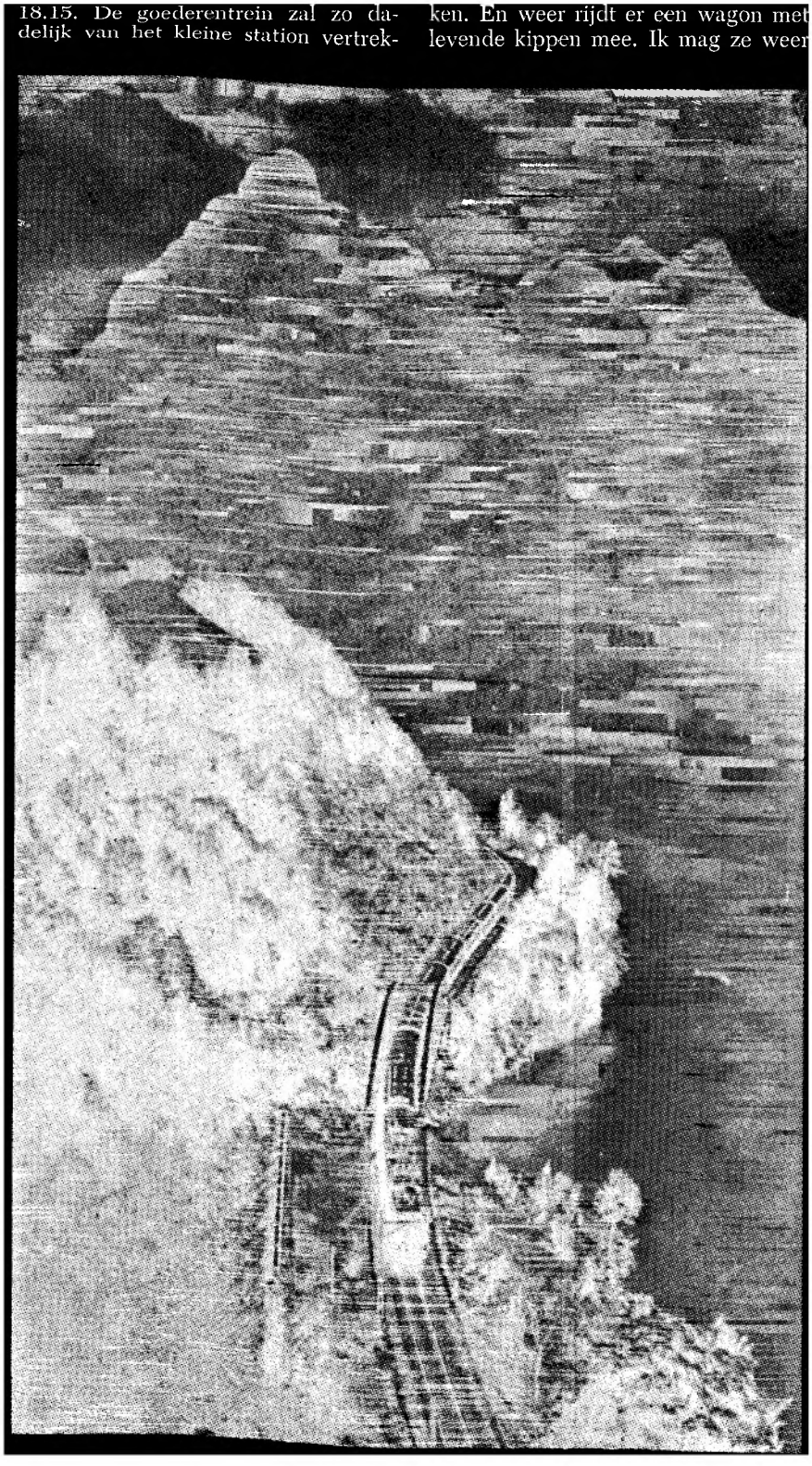
(Vervolg van pagina 153)

een Psalm gegeven door Hem, Die Psalmen geeft in de nacht!
In de nacht van de zondeschuld!
De cipier brengt hem een klein pakje, het is opengemaakt! Hij scheurt het papier er af.... een zwart bijbeltje ligt voor hem.
Een krabbelregel is op een wit papiertje geschreven.... „Ik zal proberen te doen hoor, wat u me gevraagd hebt.... juffrouw van Tuyl".

Zes maanden!
Het vonnis klinkt koud en zakelijk door de rechtzaal!
„Heeft u nog iets toe te voegen?" vraagt de rechter.
„Niets Edelachtbare", antwoordt Karel Donkelaar. Zes maanden in de cel is de school waarop Karel Donkelaar hemelse lessen ontvangt.

Als zijn ogen tegen het licht knipperen omdat het Juni is als hij die school verlaat.... zingt het in hem: *Die, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij tot zonden voor ons gemaakt!* Toen vierde Karel Donkelaar zijn Kerstfeest!

Met de kippen naar MILAAN I.

18.15. De goederentrein zal zo dadelijk van het kleine station vertrekken. En weer rijdt er een wagon met levende kippen mee. Ik mag ze weer eens naar Milaan brengen, deze keer zijn het er ongeveer 3.000 of in gewicht pl.m. 5800 kg.

't Is prachtig weer, met volop zonneschijn. De locomotief gilt een afscheidsgroet over Barneveld, zucht heel diep en trekt. Van schrik beginnen alle kippen te kakelen in de wagon. Spoedig schikken ze zich weer in hun lot en zwijgen verder.

't Wordt frisser. Geen wonder, want de wagon is zo gemaakt, dat het er aan alle kanten doorheen kan waaien. De kippen moeten frisse lucht hebben, vooral als we in het warme Zuiden komen.

Midden door de wagon is een pad van ongeveer 80 cm breed, van voren tot achteren en ook is er een paadje van het middenpad naar elk van de beide schuifdeuren. Links en rechts zijn allemaal hokken gemaakt van latten en tralies, tot boven in. Voor elk hok hangt een smalle voerbak. In de gangen staan bussen met water en zakken meel.

We rollen Amersfoort binnen, met zijn grote rangeerterrein. Hier wordt de trein uit elkaar gehaald: de kippenwagon wordt ergens op een spoor neergezet en moet daar nog anderhalf uur blijven staan voor hij aan de trein, die via Utrecht naar het Zuiden gaat, gehaakt kan worden.

Ik maak mijn bed maar vast in orde, d.w.z. twee bossen stro met een paar dekens worden in een zijgangetje gelegd. Daar overheen een groot stuk papier, want mijn buren - de kippen - waar ik als het ware tussen in lig, zijn niet erg zindelijk.

Via Utrecht gaat het naar Boxtel. Daar wordt weer gerangeerd en dan is het al licht. We staan in Venlo. Achter mijn wagon staan nog zes kippenwagons, afkomstig uit andere plaatsen. Spoedig zijn de begeleiders daarvan ook op de been. Gezamenlijk gaan we naar de douane. De passen worden bekeken, de deviezenboekjes afgestempeld. Dan nog even naar de wachtkamer voor een laatste kopje Hollandse koffie.

Om zeven uur trekt een grote, pikzwarte, van olie en vet druipende Duitse loc onze lang geworden trein over de grens. Meteen over de grens komt het kleine stationnetje van Kaldenkirchen. Daar wacht ons het

werk. De kippenwagons worden aan de z.g. rampen gezet, dat zijn verhogingen, die bij het personenvervoer de perrons heten. Het stro wordt naar buiten gesmeten en ook de zware melkbussen worden er uit gezet. Op de rampen staan al verschillende mannen klaar om ons met het voeren te helpen. Dat is natuurlijk geen liefdadigheid. Deze mensen worden gestuurd door een expediteursfirma in Kaldenkirchen, welke betaald wordt door de betrokken Nederlandse exporteurs.

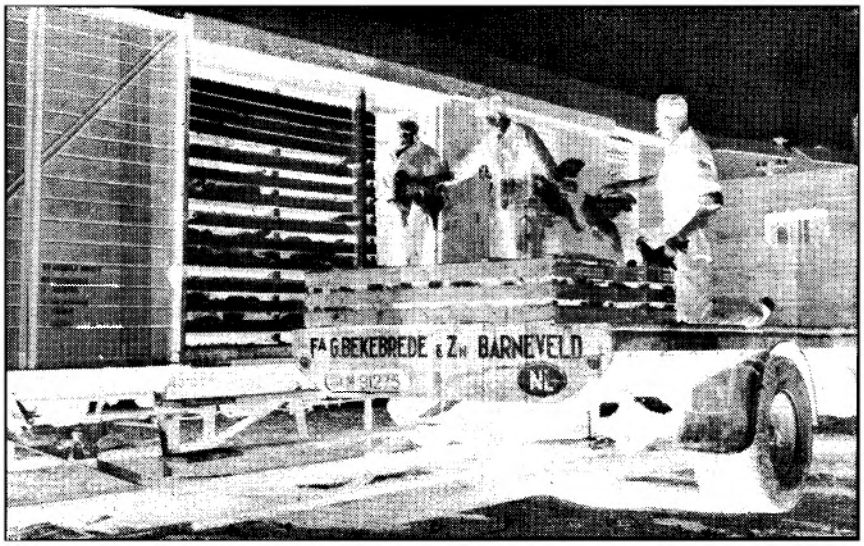
Een paar zakken meel in een grote ton, daarop zoveel water, dat het een dikke brei wordt, even roeren met een schop en dan kunnen we beginnen. Heinrich schept telkens een emmer vol uit de ton, schuift hem de wagon in en ik maak ze leeg in de voerbakken. Dat de kippen honger hebben is wel te horen! Met zijn beiden kun je dit karwei in anderhalf uur doen - als je helper tenminste ook zijn best doet. Een goed middeltje daarvoor is wel zo af en toe een goeie, Hollandse, cigaret!

Terwijl de Duitsers de gangen in de wagons schoon schrobben, gaan wij naar de Duitse douane voor het „Einreise"-stempel. We zijn er vaste klanten en mogen niet klagen over de behandeling. Fouilleren komt practisch niet voor.

„Haben Sie keine Eier?" vraagt een dikke douanier.

„Die haben Sie al te viel gegessen!" zegt Jan uit 's-Heerenberg en meteen houdt hij beide handen aan weerszijden van zijn hoofd om te laten zien hoe dik de Duitser wel is. Maar hij krijgt er toch een paar: je kunt het beste maar goeie vrinden met de douane blijven. Ook de machinisten, die ons moeten trekken, worden meestal wel met een paar eieren bedacht. Dat helpt, hoe wonderlijk het klinkt, bij het rangeren. Het is natuurlijk niet best voor onze levende waar, als dat met grote schokken gepaard gaat.

Terwijl wij in een kleine Gasthof eten, heeft een Duitse dierenarts de kippen bekeken. Dat is vooral voor de pseudo-vogelpest. Gelukkig zijn er geen aanmerkingen en we vertrekken tegen half een weer. 't „Bed" ligt boven op de hokken, we zijn voorlopig weer vrij. Sommige begeleiders doen een middagdutje, anderen bekijken het voorbijsnellende landschap. Je hebt een pracht van een uitzicht uit de wagon als je, met beide benen op de treeplank, in de deuropening zit. Even voorbij Keulen steken we de Rijn over en snellen nu langs de rechteroever Zuidwaarts. Ik zit nog steeds vlak achter de locomotief. Je wordt er zo zwart als een pot, door al de neerslaande rook, die heel gemakkelijk zijn weg vindt door de open wagon.

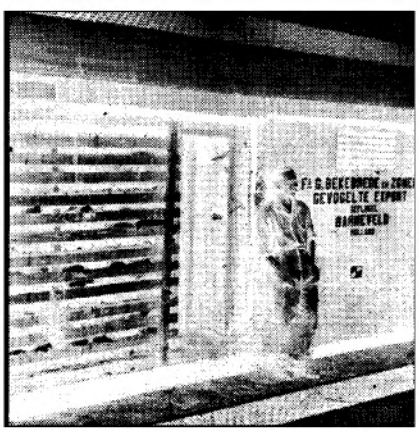
1. De trein passeert het Vierwoudstedenmeer
2. We laden in!
3. Even rust na het voeren
4. Tussen de goederentreinen op één der vele stations

Zes uur. De bergen komen, het landschap wordt mooier. Aan weerszijden van het dal, dat de Rijn zich uitgeslepen heeft, is direct naast de rivier een verkeersweg. Daarnaast, ook aan beide zijden, loopt de spoorlijn. Soms is het dal breed, dan weer smal, zo smal soms, dat er nauwelijks plaats is voor de beide verkeerswegen. De trein verdwijnt dan zolang in de bergen en als het dal weer ruimer wordt, komt hij weer uit zijn hol te voorschijn.

De bergen aan de Oostkant baden zich in de late avondzonneschijn. Mooi tekenen zich daar, hoog boven 't water en vaak omringd door bossen, de kastelen en ruïnes van de roofridders af. De bergen aan de andere kant werpen hun schaduwen over het lichtrimpelende water.

In Oberlahnstein moeten we weer een uurtje wachten. Wie onderweg nog niet gegeten heeft, doet het hier. Eten doe je maar het liefste buiten de wagon, want door de beperkte ruimte kan het heel gemakkelijk voorkomen, dat de kippen je letterlijk de kaas van het brood eten, om van andere, minder zindelijke dingen nog maar niet te spreken!

Als we vertrekken begint het te schemeren. Maar ook dan verliest het steeds maar kronkelende Rijndal zijn betovering niet. Overal vlammen lichtjes aan: hoog boven je, tegen en op de bergen of diep onder je, op en langs het water. Lang nog kijken we naar buiten, nemen node afscheid van deze pracht omgeving! Eindelijk schuiven we de deur weer dicht. De trein davert door de nacht..... op weg naar Zwitserland! t. H.

voor onze kleinen

DE KERST-VACANTIE

★ *van Marjo*

Moes zit te breien. Heerlijk die rust 's middags. Ze kan nu nog wat opschieten met het vestje voor Marjo. Straks als de druktemakers weer thuis zijn is de rust weer voorbij.

Klik, daar gaat de brievenbus. Moes kijkt op ze ziet nog net de postbode het hekje dicht doen. Moes gaat gauw de brief halen. De brief is van Tante Cato. Wat zou die hebben? Moes' ogen vliegen over het papier, en ze glimlacht. Dat is leuk van Tante Cato, denkt ze. Maar ik zeg er nog lekker niets van aan Marjotje. Nee hoor, eerst moet Vader het nog weten.

Hoor, daar zijn ze al. De deur gaat al open en Joop en Marjo, de twee druktemakers, vliegen binnen. O Moes, hoor eens! Wij krijgen nu over een week al Kerstvacantie, fijn hè! En als dan mijn rapport mooi is, mag ik dan naar Oma logeren? Marjotje vliegt Moes al om de hals. Ja Moes, mag dat? We zullen zien, zegt Moes, en meteen glimlacht ze weer als ze aan die brief denkt. Marjo moest eens weten.

Lusten jullie ook een kopje thee? Graag Moes, zegt ze. Ook Joop lust dolgraag een kopje thee. Onder het theedrinken babbelt Moes nog wat met hen, over het huiswerk, de school en over alles en nog wat. Totdat Vader thuis komt.

's Avonds, als Joop en Marjo naar bed zijn, laat Moes Vader de brief lezen. Dat is leuk van Tante Cato, zegt hij. Zullen wij haar laten gaan? Moes knikt, natuurlijk, Marjo zal het wat fijn vinden, als ze het hoort. De volgende dag vertelt Moes het onder het theedrinken. Marjo is zo blij, ze springt om de tafel en zegt wat leuk van Tante Cato om mij te vragen met Kerstmis en Nieuwjaar. Maar natuurlijk rekenen wij er op, zegt Moes nog, dat je een mooi rapport hebt. Marjo hoort het haast niet eens, ze is veel te blij. Opeens bedenkt ze wat. Maar Joop dan, Moes? Mag die niet mee? Dat had Moes helemaal niet verwacht van Marjo, dat ze zoiets zou vragen. Moes dacht altijd: Marjo denkt alléén maar aan zichzelf. Even kijkt Moes Marjo aan, dan zegt ze: Nee, dat kan niet, meisje, eentje kan er maar logeren. Joop mag een volgende keer. Joop heeft al die tijd niets gezegd. Hij deed maar net of hij druk was met z'n huiswerk. Hij zou ook wel graag gaan. Dolgraag zelfs. Maar het ging nu eenmaal niet. Marjo zou gaan. Och, een volgende keer mag hij immers. Nou dan had hij het nog te goed. Dat was ook wel fijn.

't Is nog een paar dagen voor de tijd, dat Marjo weg zal gaan. Ze heeft een mooi rapport mee naar huis gebracht. En nu is Moes zo druk voor haar in de weer. Alles moet keurig in orde zijn. Ook het vestje voor Marjo moet nog af. Moe zit weer stil te breien. 't Schiet nu lekker op. Ach, wat is dat nou? Ze wordt zo naar, maar even wachten dan. Zo nu gaat het wel weer. Als ze maar niet ziek wordt. Kijk, daar is het al wéér. Nog maar tegen niemand wat zeggen, 't kan best nog wel weer overgaan. Zo breit Moes maar door. Het vestje moet immers af! Maar Moes is de volgende dag wèl ziek. Zal ik de dokter even laten komen? Vader is niet gerust. 'k Ga gelijk even bij de dokter aan, zegt hij tegen Marjo, als hij de voordeur achter zich dicht trekt. Marjo was met een heerlijk, blij gevoel wakker geworden. Morgen.... dan zou het gebeuren. Voor het eerst van haar leven zou ze alleen reizen. Vader zou haar tussen de middag even op de trein zetten en Tante Cato zou haar onhalen, overstappen was niet nodig. Moes had alles netjes in de koffer gelegd. 't Moet niet allemaal nog op het laatste nippertje gebeuren, had ze gezegd. Och en nu, nu is het allemaal zo naar. Moes ziek, en zij, Maria, hier beneden zo alleen aan het afwassen. O, als Moes morgen maar weer beter is. Veronderstel eens dat ze niet uit kon. Daar maar niet aan denken.

De dokter is geweest. Zware griep, in bed blijven, zei hij. En tot Marjo. Wees jij maar een goed huishoudstertje, hoor! Maar Marjo vindt dit nu helemaal niet fijn. O, o, nu weet ze wel zeker, dat ze morgen niet weg kan. Maar ze gaat tóch. Ze wil nu niet voor huishoudster spelen. Vandaag gaat het nog, maar morgen doet ze het niet meer. Dan moet Joop maar helpen. En als dan 's middags Vader en Joop weer thuis zijn heeft ze al dadelijk ruzie met Joop. Vader weet niet, wat hij aan zijn dochtertje heeft. Hij vertelt het boven aan Moes. Moes zucht, zou ze dan toch alleen maar aan zichzelf denken? 'k Zal vanavond met haar praten, zegt Vader.

Heel de middag komt Marjo niet boven. Ze laat Joop de thee naar Moes brengen. Moes is er verdrietig om. 's Avonds zitten Vader, Joop en Marjo om de tafel. Er wordt niet veel gezegd. Vader is naar Moes geweest. Ze heeft niet zo'n erge hoofdpijn meer. Gelukkig, denkt Marjo, dan kan ik toch misschien nog gaan. Ze is 't nog lang niet met zichzelf eens. Waarom moest Moes nu net ziek worden? Vader kijkt voor zich, Joop staat op om naar bed te gaan. Akelig toch nu Moes niet op is.

Marjo, zegt Vader, zou je nu Moes ziek is maar niet afzien van die logeerpartij bij Tante Cato? Marjo kijkt Vader niet aan. Had ze het niet verwacht? Natuurlijk! Maar ze wil niet. Heb je dat niet voor Moes over? vraagt Vader dan. Dan breekt Marjo in snikken uit. Vader schrikt er van. Zou ze het zich zo aantrekken, dat Moes ziek is. Troostend legt hij de hand op haar schouder. Kom, zegt hij, ga nu maar naar bed, je bent mijn flinke meid. Morgen wij welzijn praten wij wel eens verder. En wij zullen hopen, dat Moes spoedig beter wordt.

Als Marjo Moes welterusten gaat zeggen, breken de tranen weer los en al haar opgekropt verdriet komt er uit. Moes weet niet wat ze hoort. Was het zo erg?

Luister eens, Marjotje, zegt ze dan, zou jij, als je bij Tante Cato was, prettige Kerstdagen kunnen hebben, als je wist, dat Moes je nodig had? Nee

natuurlijk niet. Marjo wist dat ook wel, maar het was zo moeilijk. Toch kruipt ze even later met een opgelucht hart in bed.

't Is eerste Kerstdag. Marjo zit naast Moes' ledikant. Moes ligt nu beneden. Veel gezelliger, vindt Marjo. Stil zit ze daar. Moes slaapt een beetje, Vader is naar de kerk.
En Joop? Joop is nu bij Tante Cato en Oom Herman. Laat Joop maar gaan, Vader, heeft Marjo gezegd. Ja, dat zei Marjo! En ze heeft er helemaal geen spijt van ook. Toen heeft Vader gauw een telegram gestuurd. Moes moet de hele week nog in bed blijven. Maar met Nieuwjaar mag ze toch een poosje opzitten. Wat zijn Vader en Marjo blij. En natuurlijk Moes zelf ook. Ze is nu niet verdrietig meer. Marjo doet zo haar best. Vader moet nog wel eens een heel enkel keertje bijspringen, maar dat is niet erg. En Moes denkt, deze Kerstvacantie was toch wel leerzaam voor Marjo.

TANTE BETSY

(Vervolg van pagina 146)

EN ER WAREN HERDERS....

zich bezeren. O, diepe vernedering! Zijn gebondenheid in de kribbe, is de bevrijding van de herders, die eerbiedig bij de kribbe buigen en met de ogen huns geloofs.... hún Koning aanbidden.
Bevrijding, losmaking uit de banden hunner schuld.
Want voor deze herders is de kribbe aan het kruis verbonden; kerstfeest aan de Goede Vrijdag gesmeed! Hier wordt de Vrede met een kus van het recht begroet! Zie, de morgen der verlossing is hún gekomen!

De schuld Uws volks hebt G'
uit Uw boek gedaan,
Ook ziet Gij geen van hunne
zonden aan....

Nu gaan ze terug naar hun kudde, alom verkondigend de Blijde Boodschap des Heils en al wil niemand hun getuigenis geloven (het is toch maar het getuigenis van zo'n stel verachte herders? Wat is het waard?) zij zingen nu in God verblijd:

„Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
Nu onze God Zijn heil ons schenkt."

Ziet.... het oude is hun voorbijgegaan.... het is alles nieuw geworden!
Deze boodschap wordt wéér alom verkondigd!
Behoren wij nu al tot die verzamelden aan het uiterste randje? Zijn onze zonden nu al schuld voor God voor *ons* geworden? Of kunnen we het nog uithouden met de devote schare in Jeruzalem, bij het stieren- en bokkenbloed? Stellen we ons aan de zijde van de machthebbers van Rome of schikken we mogelijk met de wijsheid van Athene onze sparreboom op? Arme wereld, vroom of goddeloos, met uw vermeende rechten zult ge omkomen, al vermaakt ge u met de heilmare van Bethlehem. God mocht ons leren dat we rechteloze en goddeloze zondaren zijn. De droefheid naar God moet gekend worden, zullen ooit de hemelen scheuren om de Blijde Boodschap in een persoonlijk „*U*" te doen ervaren. Dáárop komt het aan! Maar voor zuchters en klagers, die met Jeremia hebben leren uitklagen· *Wat klaagt dan een* levend mens? Een ieder klage van *wege zijn zonden*", voor dezulken zal het niet altijd wachten blijven.... de vervulling komt!

Dáár, waar ge aan het uiterste randje der hel, in uw schatting gans verloren zijt, zal op Gods tijd de hemel open scheuren en zal de gebonden Koning uw vrijheid bewerken. Dan zal ook uw geloofsoog de kribbe aan het kruis verbonden zien en dat Kind als de Man van Smarten, als Zijn handen groot geworden zijn, ook voor u, nú nog bedrukten, door onweder voortgedrevenen, de pijn van de harde spijkers van Gods toorn, verdragen.... opdat ook voor u, zoals voor al de gekochten met Zijn bloed.... kribbe en kruis verwisseld zullen worden voor Pasen, als Zijn opstanding ook voor u een volkomen verlossing zal zijn.

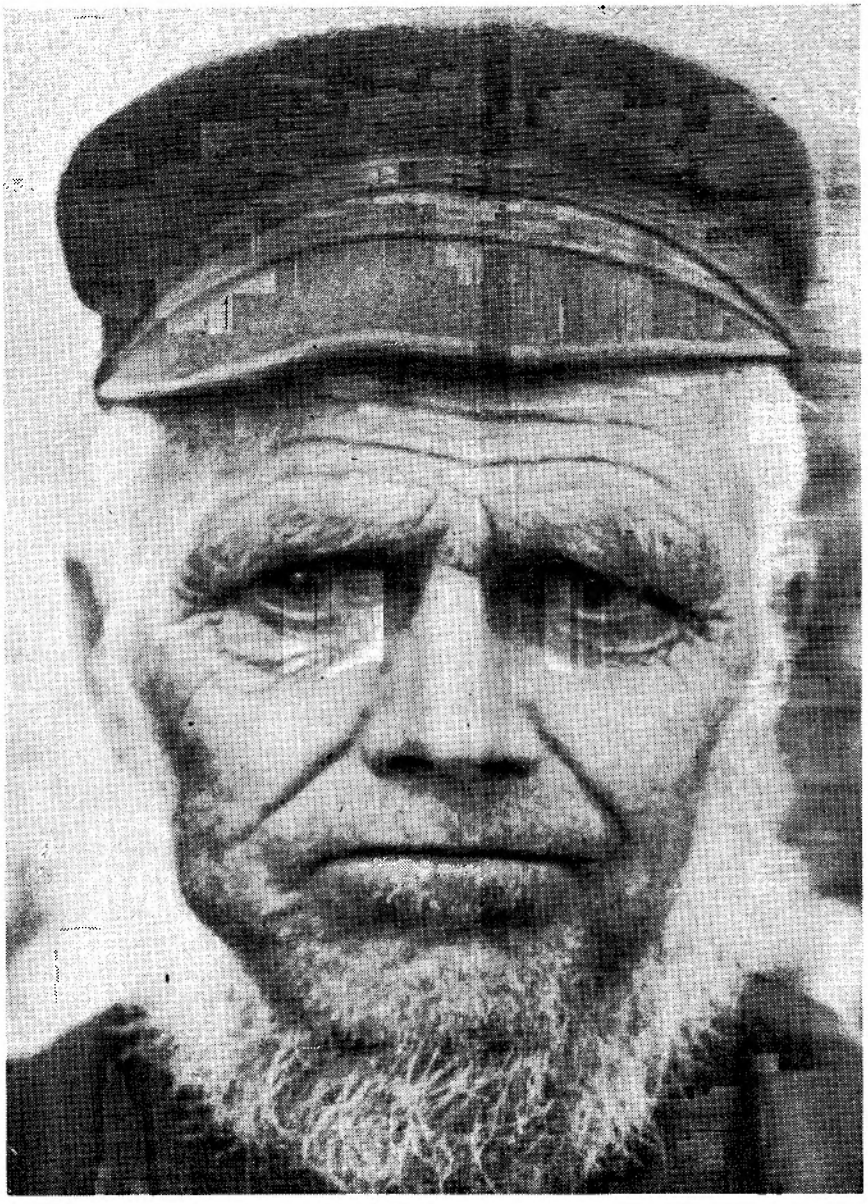
Op de grenzen van het Oude en Nieuwe Jaar mogen de lévenden onder de „schare" elkander toeroepen, om de verdienste van dit Kind: *Al het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden!*
En er waren herders....
Bevrucht met de belofte.... begif tigd met de vervulling!
Dát is Kerstfeest!
En Kerstfeest is.... *genade!*

BIJ DE FOTO OMSLAG

We hebben er niet bepaald behoefte aan dat er juist met Kerstfeest sneeuw zou gevallen ziin. Dat heeft met het heilsfeit, waaraan de Christelijke kerk op deze dagen denkt, niets te maken.
Echter, bij ons valt Kerstfeest in de winter en wanneer een dikke vacht de aarde bedekt, is dat altijd weer een reden om ons te herinneren dat het Kind, in Bethlehem geboren, Dezelfde is als waarvan Psalm 147 : 8 ons zegt:

Hij zendt op aarde
Zijn bevelen;
Zijn Woord loopt snel
door 's werelds delen;
Hij geeft de sneeuw
om 't land te dekken,
En tot een zachte
wol te strekken;
Wier wondre vlokken
voor elks ogen
Gods macht en wijsheid klaar betogen;
Of strooit weer, ten
bekwame stonde,
De rijm, als stuivend'
as, in 't ronde.

Dat is wat anders dan wat de wereldmens er van maakt, door kerstmis als symbool te maken van de passage van het dieptepunt der donkere dagen en de herinnering dat de knoppen weer gaan zwellen en wij het licht van een nieuwe lente tegemoet gaan. Arme wereld, voor wie kerstfeest geen andere inhoud heeft!

Een OUDEJAARS-avond ontmoeting van

Oude Maarten

....Wildernissen! Dan denken we onwillekeurig aan de jungle, aan de rimboe of dwalen met onze gedachten door de wouden van Afrika.... Maar wildernissen in Nederland, ons goede land, waar wij met z'n tienmillioenen langzamerhand aardig opeengedrongen zitten.... dat klinkt wel wat ongeloofwaardig! En toch zien we kans u naar plaatsen te brengen, waar de eenzaamheid zo alomvattend is dat het ons aangrijpt of we willen of niet. Er zijn riet- en waterwildernissen, waar slechts zelden een mens doordringt, de Zeeuwse schorren en het Friese Wad, die kunnen wedijveren met de afgezonderde gedeelten langs de Duitse grens in Limburg, maar ook in Noordoost-Twente liggen nog landschapsjuwelen, die ons verrukken door hun barre natuurstaat. En in het hartje van het aloude Veluweland liggen, ondanks het een recreatieoord bij uitnemendheid is in de zomer, nog min of meer grote gebieden, die tot dusver ontsnapten aan de aandacht van het grote publiek en het is wel verstandig het niet aan de grote klok te hangen, maar.... onze Gidslezers zijn natuurlijk ook goede natuurvrienden en dus zullen we er iets van vertellen....

Dan moeten we onze koers richten naar Kootwijk, het bijna vergeten dorpje, dan men vanuit het Westen naderend, bereikt over een kilometer lange grindweg, die zich door eindeloze bossen slingert. Een handvol huizen, een winkeltje, het bekende Hotel „Het Hilletje", een paar schaapskooien en dat alles gegroepeerd om de kleine Brink met een juweel van een kerkje.... dat is Kootwijk! Het romaanse torentje dateert van 1050 en het is één der oudste van ons land.

Maar Kootwijk, hoe idyllisch dat niemendalletje zich ook voordoet — in de voorzomer met het wilde bos van blauwe seringen achter de kerk of in de winter, als de sneeuwjacht komt aangestoven over de barre woestenij van het stuifzand — Kootwijk is dit-

maal niet het doel van de tocht.
Wij verlaten het dorp en gaan de weg op naar Millingen. Een paar minuten later staan we al voor de spoorlijn Amersfoort—Apeldoorn, doch aan de overkant zeggen we de harde weg vaarwel en buigen rechtsaf, langs een smal sintelwegje, dat de donkere, heuvelachtige bossen in schiet.... Links en rechts dennen en nogeens dennen. Kudden, ganse heirlegers van dennen, heuvel op, heuvel af. De lage winterzon legt hier en daar wat goud op het matte bruin der stammen en dan lijkt de achtergrond wel een oud en kostbaar gobelin....
En dan — bij de wending van het pad, doemen ze voor ons op: hier en daar en ginds! In donkere groepen, maar ook als alleenstaande als een indrukwekkende schildwacht op het gouden zand, waarboven de wolkenflarden met angstwekkende snelheid voortjachten.
En op een lage heuvel vinden we de oude Maarten, die vertellen kan over die wondere wakels, zoals de Veluwnaar de jeneverbesstruiken noemt. Maar kom, laten we Maarten aan het woord laten, deze oude bosarbeider uit Stroe, die van en naar huis altijd deze zelfde weg liep, een smal paadje tussen zandkoppen en jeneverbessen door, over de heide, regelrecht naar zijn buurtschap.... „Op die bewuste Oudejaarsavond dan", begint Maarten, „was het bar vroeg donker en er stond een krasse wind, die nu en dan sneeuw en hagel bracht. Nou, ik had dat wegje wel honderd keer gelopen in de avond, in kon 't om zo te zeggen wel dromen. Ik meende, dat ik elk heuveltje, elke struik kende als m'n broekzak. En daarum stond 't veur mien zo vast as een huus, dat die donkere gedaante, die daar op een pas of tien veur me langs 't pad stond, een kerel was en zeker niet iets dat hier in de buurt thuus heurde. 't Was precies of d'er een vent stond in een lange, zwarte jas en hoe meer ik naar 'm keek, hoe duidelijker ik 'm kon onderscheiden. Nou ben ik wel aardig kwiek, maar verder toch maar een kleine hittepetit. Zeg nou zelf! En toen ik ineens zag, dat die vreemde snoeshaan met z'n arm wenkte en precies deed of die naar me toe wou komme, nou, toen liepe de kouwe rillinge me over de rug. Zou 't soms een gevaarlijke vent wezen, die ergens ontvlucht was, vroeg ik me af. In de krante van tegeswoordig staan zukke rare dingen, dat je van alles kan geleuve. En die gedachten waren maar net bij me opgekomme of daar zag ik, hoe die vent voorover boog, net of die op me af wou springe. Meteen sloeg die met z'n beide armen as een malle in de lucht. En je kunt me gerust gelove, meneer, ik zei: Maarten, nou mot je niet langer staan te dromen.... Ik ik nam de benen en met een omweg ben ik toen dwars door de dennen naar de spoordijk en zo naar blokpost 66 gerend. En toen ik daar effe een kom water dronk, voelde ik me niks lekker. Ik kwam een uur later thuis dan anders, ik wou heel geen oliebollen en m'n vrouw keek, veur we naar bed gingen, alle knippen en grendels nog es goed na! Maar, nou kump 't mooiste nog! De volgende morgen was 't Nieuwjaar, maar de

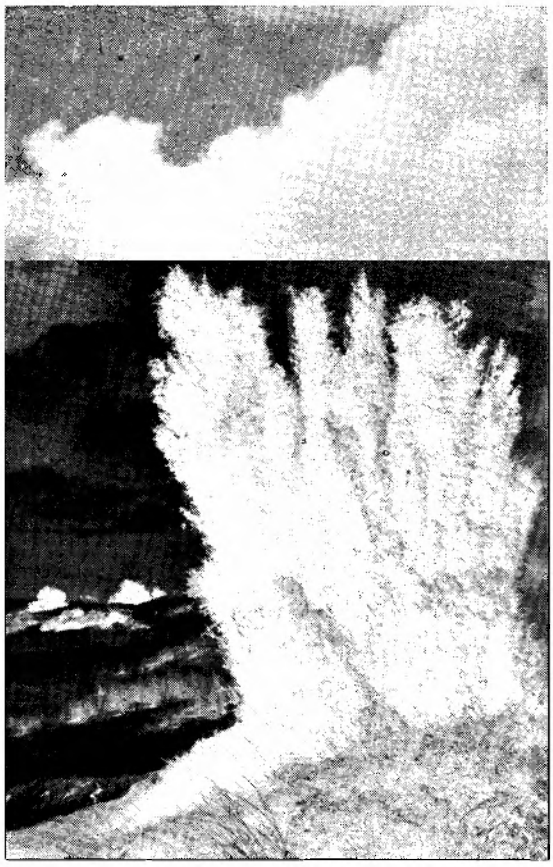
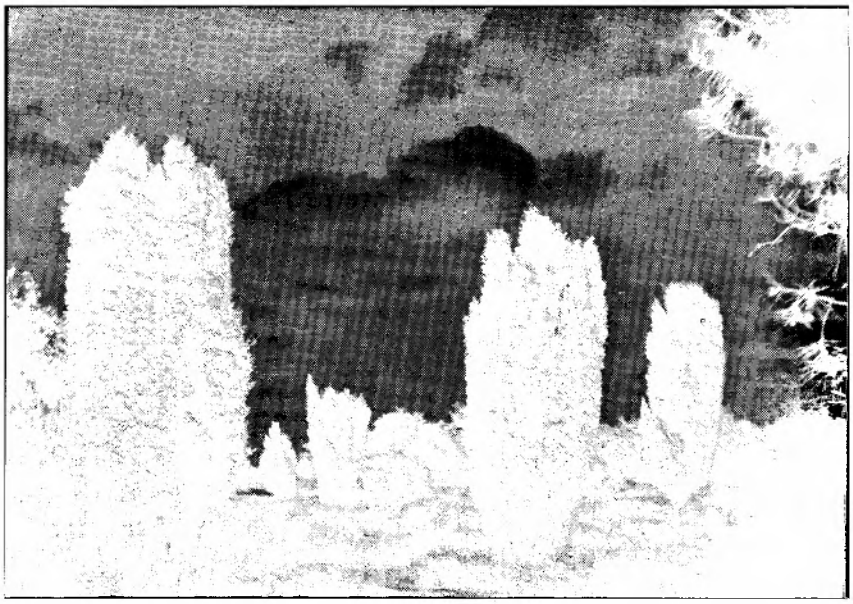

Foto links: Maarten, de oude boswachter, die eens op de vlucht sloeg voor een uiteenwaalende jeneverbes....

Foto rechts: Als een indrukwekkende schildwacht op het gouden zand....

Foto onder: Wakels in de woeste wildernis bij Kootwijk....

Winterpracht

R O N D D E B O O M G A A R D

volgende dag ging ik weer naar 't bos. 't Was fijn weer, de buien waren verdwenen en net toen ik bij 't wakelbos kwam, ging de zon op. Ik had zo tussen de bedrijven deur m'n ogen de kost gegeven, want dat van Ouwejaarsavond zat me nog in de kop. Maar toen ik de eerste zandkop voorbie was, toen heb ik toch moeten lachen.... zo héél in mien eentje. 'k Was blij dat er geen mens in de buurt was, want ze zoue in Stroe vast wat over die Maarten verteld hebben. Om kort te gaan, daar, op een pas of vijftien van me vandaan, stond diezelfde zwarte keerl, die me op Ouwejaarsavond in 't schemerdonker zo de schrik op 't lijf gejaagd had. Ik kende 'em al jaren, die snuiter! 't Was niks anders dan die ouwe, spichtige jeneverbes.... had die ouwe Maarten even te grazen gehad? Ik hem m'n eigen maar eens hartelijk uitgelachen en nu snapt u best, hoe een mens in deze eenzaamheid van de kook kan raken als de verbeelding hem parten speelt!"
Het is even stil tussen ons als Maarten uitverteld is. Dan komt opeens schuchter de vraag: „Weet jij nou meneer, waar bij een mins zo die angst in de donker en in deze wildernis vandaan zou komme?"
„Dat geloof ik wel, Maarten", heb ik toen gezegd, „ik zal jou nu ook eens wat vertellen, dan weet je het meteen". Op die heuvel gezeten hebben we toen verteld wat in Genesis 3 beschreven staat en als de zon langzaam over het wijde wakelgebied wegzinkt, staan we op en drukken elkaar de hand: „'t Beste meneer, ik geleuf, je kon best gelijk hebben, dat 't daar vandaan zal komme!"

Als ik me omdraai om naar huis te gaan, zie ik Maarten als een stip achter een zware wakel verdwijnen.... reeds een oud man!

WAT WETEN WIJ VAN BETHLEHEM?

Bethlehem ligt in Judea aan de grote heirweg die van Jeruzalem naar Egypte voert en waaraan ook Hebron ligt. Juda is vanaf oude dagen een land van herders geweest en uit de bijbel weten we de herdersgeschiedenissen die zich daar hebben voltrokken.
Bethlehem betekent.... Broodhuis, maar dat is niet altijd zo geweest. Bethlehem is al een zeer oude stad uit de dagen toen Kanaän nog niet aan Israël als het land der rust gegeven was. Toen was de naam van die stad.... Beth-Lachama, dat betekent.... huis, d.i. *tempel van de godin Lachama.* Een heidense stad dus, zoals de andere. Zo is Bethlehem dus van tempelstad van de godin Lachama de stad van David geworden en daarna de stad van de kribbe! In deze omgeving heeft Da-

vid zijn herderstaak volbracht. Hier heeft hij vele zijner psalmen gezongen en ook de beer en de leeuw verslagen!
David, de zoon van Isaï, de zoon van Obed, de zoon van Boaz...., deze David heeft in de velden rond Bethlehem gezworven met zijn kudde als voorbeeld van de Goede Herder, die na hem komen zou, om Zijn schapen uit de klauwen van de duivel te verlossen. Bethlehem, de stad Davids! Boven op de hoogste heuvel ten Oosten van het stadje ligt de „Basiliek der Geboorte", een R.K. kerk, waarschijnlijk wel de oudste der nu bestaande Christelijke kerkgebouwen. Onder het koor van die kerk is een grot, geheel Oostelijk is een nis en daarboven ziet men een zilveren ster en volgens de roomse overlevering zou daar Christus geboren zijn. Natuurlijk weten zij het net zo min als iemand anders en het is dan ook weer de roomse behoefte aan sensatie die deze plek uitgevonden heeft. Als je Rome geloven kon, dan zou iedere voetstap van Christus in kaart zijn gebracht! Van al deze dingen weten we niets, maar waarover we wel even willen denken is dit.... „Is de plaats der geboorte van Christus een gewone stal of een grotspelonk geweest? Voorop stellen we dat we niets met zekerheid kunnen zeggen daarover. Maar als we logisch nadenken dan kunnen we tot de slotsom komen dat het werkelijk een grot is geweest. Wij denken n.l. te veel aan onze schaapskooien, zoals die op de Veluwe staan. Maar dat is natuurlijk volkomen Westers gedacht. Judea, schreven we al, is 'n herdersland! Maar Judea is ook een *kalkland!* Daardoor ontstaat koolzuurhoudend regenwater dat door spleten en poriën wegzakt in de bodem. De grondwaterstroom voert de opgeloste kalk weg en zo ontstaan er holen en grotten, spelonken, die juist ook in de geschiedenis van David zulk een belangrijke rol spelen.
Maar ook de herders maakten gebruik van deze grotten om er hun kudde in te brengen en beveiligd te zijn. Dikwijls, wanneer het weer het toeliet bleven ze ook in het veld overnachten bij vuren die de wilde dieren moesten afschrikken en henzélf verwarmen. Wanneer van zo'n grot gebruik werd gemaakt dan werden voor de ingang stenen opgestapeld met doorntakken er tussen voor beveiliging. Het lijkt zo wel wat op een schaapskooi! In 1 Sam. 24 : 4 wordt ons gesproken van „schaapskooien aan de weg", maar dan hebben we ook aan deze spelonken te denken. David zal mogelijk ook zijn schapen wel in zo'n spelonk binnen gebracht hebben als de nachten te koud werden.
Het is ook helemaal niet gezegd dat de stal, waarvan in Lucas 2 sprake is, persé direct in verbinding neeft gestaan met de herberg. Er staat niets in de bijbel dat er voor of dat er tegen pleit. Het kan best zijn dat Jozet en Maria eerst nog een eind gelopen moeten hebben, toen men hen verwees naar de „grot" of schaapskooi die men in héel Bethlehem kende. Daarop zou dan kunnen wijzen dat de engel niet tot de herders zegt „een kribbe", maar *de* kribbe, dus de aan iedere inwoner van Bethlehem *bekende* kribbe. Nadere aanduiding is blijkbaar niet nodig. Wie de kribbe weet te staan, weet waar het Kind is en gaat naar de stal, de grot, de schaapskooi. In zijn dagen schreef Origenes, de kerkvader, reeds, dat men in Bethlehem de grot van Christus' geboorte toonde. Het schijnt dus wel dat men zeker was dat het een grot geweest moet zijn, maar van de juiste plaats is men *niet* zeker.
Wie weet, is het niet dezelfde grot waarin David zijn kudde legerde en zijn psalmen zong als hij de harp tokkelde:

„Wees mij een Rots om in te wonen,
Een Schuilplaats daar mijn hart
Steeds toevlucht vindt in smart.
Psalm 71 : 2

De bijbel laat ons over al deze bijkomstigheden in het onzekere en bevredigt onze menselijke nieuwsgierigheid niet. Het doet er immers niets toe in wélke grot of stal Hij, de Christus, is geboren. Hoofdzaak is dat Gods Woord ons meedeelt dat Hij *is* geboren, in Bethlehem, de stad Davids.... naar de voorzegging! Hij in de *Christus der Schriften!* Als God het nodig geoordeeld had dat wij er méér van zouden moeten weten, dan was het zeker gebeurd. Laten we daarom niet in uiterlijke fantasieën blijven hangen, zoals Rome haar volgelingen opdist, maar ons hart leren kennen als een heidense tempel, waarin het God mocht behagen Zijn Zoon als het vleesgeworden Woord te openbaren. Dat zal ons allen nodig zijn! Al zouden we alles weten van Bethlehem en het geboren Kind niet kennen, dan zijn we arm en naakt. Daarom blijft het de allesbeslissende vraag voor een ieder: *Wát.... weten wij van Bethlehem?*

Een Romeinse wereldkaart

We zouden niet weten, hoe de Romeinen hun landkaarten hebben vervaardigd, wanneer niet het énige exemplaar van de beroemde Peutinger-kaart zich in de Weense Handschriftenverzameling bevond. Het is wel geen origineel, n.l. een copie uit de tijd van ongeveer 1200, maar ook deze is in geen ander museum ter wereld te vinden. Ze is gemaakt naar een tekening uit de tweede eeuw na Christus en bestaat uit elf bladen, die eens tot een zeven meter lange rol verenigd waren. De oude wereld in heel haar uitgestrektheid, van Engeland tot Achter-Indië, is er op afgebeeld.
We kunnen ons nu een voorstelling maken, hoe bijvoorbeeld een rijke Romein, een senator, een veldheer, gereisd zal hebben. Op deze kaart had hij alles voor zich, wat hij voor zijn oriëntering nodig had: de rechte rood getekende straten, de rustplaatsen met nauwkeurige opgaven van afstanden er tussen, de rivieren, de badhuizen, welke met een gesloten binnenplaats waren opgetekend. In tegenstelling tot onze landkaarten kwam het niet op een juiste verhouding der afmetingen aan; de zee is eenvoudig met een smalle band tussen twee dikke golflijnen en de gewone as der wereldrichtingen is tot een rechte hoek verschoven.
De kaart werd door de Weense humanist Conrad Celtes gevonden; hij wilde ze opnieuw uitgeven, maar door zijn werk kwam hij er niet toe en gaf ze een raadsheer van Augsburg, Conrad Peutinger, ter bewaring. Celtes overleed kort daarop, Peutinger eveneens, en daar in die tijd de oorlogen van Karel V woedden, werd deze schat spoedig vergeten en bleef, ergens verpakt, in het bezit van de familie, die er de naam aan heeft gegeven. Pas door Prins Eugenius werd de kaart aan de vergetelheid ontrukt.

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Zij zochten de bekende aanhangers van de vrede in hun woningen op en doodden hen.
Toen de avond viel en bijna alle tegenstand was gebroken, werd de hemel verduisterd door de rookwolken, die er langs dreven.
Het huis van Ananias en het paleis van Agrippa, boven op de Sionsberg, waren in brand gestoken en in vlammen opgegaan.
Die vreselijke dag was het begin van alle dingen, die eindigen zouden met de totale verwoesting van de stad en van de tempel.
Weent over u zelf en over uw kinderen! had de Heere Jezus gezegd, toen vrouwen te Jeruzalem weenden over Zijn lijden. Maar die dagen vol rouw en geschrei zouden thans niet lang meer op zich laten wachten.
Ook de Romeinen, die zich die dag niet in de strijd hadden gemengd, zouden weldra tot de strijd worden opgeroepen.
Wat zou de dag van morgen brengen? Die vraag hield iedereen bezig en voornamelijk was dit het onderwerp der gesprekken in de burcht Anthonia, waar de Romeinen, met hun legertje van slechts vierhonderd man, de grootste moeite zouden hebben om zich tegen een aanval te verdedigen.
Rustig ging men de nacht in, maar aan beide zijden, in de burcht en buiten, werd door de voorposten en schildwachten, gewaakt, omdat men de tegenstander niet vertrouwde.
Met de strijd tussen de Joodse groepen hadden de Romeinen zich niet bemoeid. Zij gevoelden, dat zij te zwak waren tegenover zulk een gewapende overmacht en zij hoopten dat op de dag van morgen de troepen van Darius en Filippus in de stad zouden komen.
Op het bastion of de rand der burcht stonden de schildwachten op vijf passen afstand van elkander. Geen woord werd door hen gesproken. Dat was verboden! De grootste oplettendheid was nodig. Doch overigens was er nog heel veel te zien, ook al was het nacht en al gaven de sterren geen voldoende licht.
Hoog boven de stad, op de Sionsberg, vlamden nog de puinhopen van Agrippa's paleis. En op de plaats waar het paleis van de Hogepriester Ananias had gestaan en waar de overblijfselen nog brandden en rookten, liepen sombere gestalten rond, die nog voorwerpen van waarde hoopten te vinden.
Bij het licht dier allengs verzwakkende vlammen zagen de Romeinen ook, hoeveel verwoesting de opstand had veroorzaakt.
Bomen waren ontworteld, muren waren gescheurd, grote stenen waren midden op de weg gestapeld, omdat de verdedigers er zich achter hadden verscholen en veilig waren voor de scherpe pijlen.
't Was een treurig en somber beeld. Erger nog dan dat van de oorlog, want hier waren het zonen van hetzelfde vaderland die elkander met dood en verminking bedreigden. En dat gebeurde nu altemaal in de „stad des groten Konings", die weleer in ruime mate de zegen genoot, maar die zich van de God der vaderen had afgewend.
Eens had de profeet Jeremia, op last van zijn Zender, aan dit volk een vraag gesteld: „Wat voor onrecht hebben uwe vaders aan Mij gevonden, dat zij verre van Mij geweken zijn? Maar de Priesters zeiden niet: Waar is onze Heere? En die de Wet handelden, kenden Mij niet. De herders overtraden tegen Mij."
Van die tijd af ging het sneller en sneller terug, van de God der Vaderen af, doch de ellende tegemoet.
Doch niemand scheen dit in te zien. Farizeën, Sadduceërs, Herodianen en Esseërs bestreden elkander om het heftigst en toch meenden zij allen, dat zij de ware godsdienst, de godsdienst van vader Abraham, nauwkeurig beleden of die zelfs nog hadden verbeterd.
Daarom waren er bij de Joden ook niet velen, die dit begrepen. Alles zouden zij doen om de overwinning te behalen. En in het midden van de nacht beraadslaagden zij nog wat er de volgende dag gebeuren moest en wie er dan gedood moesten worden.
Ook de Romeinen begrepen er niets van. In hun heidens land werd ook gestreden, doch gebeurtenissen zoals hier hadden er nog nimmer plaats gevonden.
Tot de tanden gewapend stonden de schildwachten op hun post. Zouden de Joden de burcht aanvallen of niet? Niemand wist het. Maar de oorlogspartij had nu alle poorten in bezit en de troepen, die daar ginds in de bergen gelegerd waren, zouden in de stad niet komen. Wel hadden zij zich deze middag voor de muren laten zien, doch toen er een hagelbui van pijlen door verborgen schutters op hen was afgezonden, waren zij teruggedeinsd.
Maar de Romeinen zouden niet lang in het onzekere blijven.
Heel langzaam waren ook in deze nacht de geluiden weggestorven. De Oosterse nacht was weer wonderschoon en de prachtige hemel overwelfde de onrustige stad en het schitterend landschap er om heen.
Hier en daar liep nog een enkele nachtwandelaar, doch overigens scheen de nacht rustig te zullen verlopen, zonder aanval of gevecht.
Doch opeens.... wat was dat?
Bewoog zich daar iets?
De schildwacht spitste de oren. Hij hoort slechts een geritsel. Maar in het licht van de olie-lamp, die boven de voorpoort van de burcht hing, ziet de schildwacht duidelijk een donkere gestalte, die zich kruipend langs de bodem beweegt, in de richting van de burcht.
Verraad! denkt de schildwacht. Hij wilde alarm maken. Doch het is juist alsof de sluipende man dit verwacht, want eensklaps staat hij overeind en heft de beide handen omhoog, alsof hij beduiden wil dat zijn komst vrede is, doch dat hij zich alleen voor het oog van de vijanden wilde verbergen.
De schildwacht schiet dus niet, maar hij begeeft zich naar het wachtlokaal.
Weldra staan enige gewapende Romeinen voor de voorpoort, en daar zien zij de man, die niemand anders is dan.... Ruben de lederbereider.

BERICHT

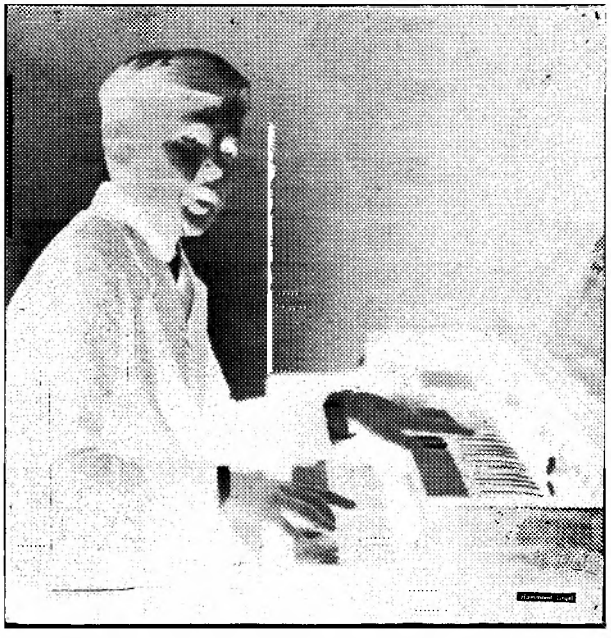
Aangezien dit nummer van „De Kleine Gids" een dubbel nummer is, zal ons blad op 31 December a.s. niet verschijnen.
Het eerstvolgend nummer zal uitkomen op 14 Januari 1953.

EEN PIENTERE WINTERGAST

Still! Hoor je ze?
De mezen zijn weer bezig in het bos. Kijk, kijk, met onnavolgbare gratie maken ze de wonderlijkste capriolen. Liefst ondersteboven, schommelend aan het dunste twijgje als volleerde trapezewerkers, wegdansend en met kwikzilverig beweeg zich wendend en kerend.... zo zijn de mezen. En pienter! Ja, pienter, en daarvan is een aardige ervaring van een vogelkenner te verhalen. Hij legde op een winterdag een rijpe zonnebloem in het bos neer voor de vogels. Glanskopmezen en Koolmezen lieten niet op zich wachten. Ze aten van de oliehoudende pitten en stopten er ook ettelijke weg in de grond. Na twee uur nam de waarnemer de zonnebloem op en telde de lege vakjes. In totaal waren er 532 pitten uitgehaald, maar er zaten er nog een paar honderd in. De volgende dag werd de zonnebloem op dezelfde plaats neergelegd. Wéér verschenen de mezen, deden zich te goed, doch lieten dan de schijf met rust. Het bleek, dat er nog 80 pitten in de vakjes zaten. Waarom namen de mezen die niet? Met een pincet werd één der nog aanwezige pitten onderzocht en.... hij was loos. Nummer twee ook, nummer drie eveneens en zo ging het maar door. De resterende 80 pitten waren alle loos. Hoe konden de mezen dat weten? Ze hadden ze waarlijk niet stuk voor stuk geprobeerd.
Een nauwkeurige vergelijking wees uit, dat de vakjes, waarin loze pitten gezeten hadden, een tikje kleiner waren dan die, waaruit de volle waren gehaald! De vogels hadden het geringe verschil na enkele ervaringen stellig in de gaten gekregen en zich verder geen enkele maal vergist. Of die mezen pienter zijn ! !

Nog deze winter kunt U leren spelen!

Op een allerprettigste manier!

Thans kunt U op ongelofelijk eenvoudige wijze een instrument leren bespelen — dank zij Klavarskribo! Zonder moeite speelt U in alle toonaarden vlot van het blad, precies zoals het hoort, zodat het een lust is er naar te luisteren.

En U speelt heus niet **alleen** Psalmen en eenvoudige stukjes uit de **Zangbundel van Joh. de Heer,** enz. Neen, ook de moeilijkste muziek kunt U, als U dat wenst, met Klavar leren spelen. En na een passende opleiding kunt U ook Kerkorganist of muziekleraar worden, en daarvoor examen doen.

Geheel ten onrechte beschouwen sommigen Klavar nog als een hulpmiddel. — Maar zij, die het hebben bestudeerd weten wel beter! — Dank zij Klavarskribo leest U spoedig de moeilijkste muziek even gemakkelijk als deze krant en U kunt zich van het begin af geheel toeleggen op het eigenlijke spelen.

En denkt U er ook aan, dat alleen muziekleraren, die zelf dagelijks **met Klavar** les geven, U omtrent Klavar kunnen inlichten en raad geven. Anderen zijn op dit speciale terrein niet deskundig te achten.

Neemt U zelf eens een proef met de Klavar-methode! Gaarne zenden wij U geheel vrijblijvend een **GRATIS PROEF** waarmee U terstond al melodietjes speelt, zelfs in 5 of 6 kruisen en mollen. De proef bevat alle inlichtingen, die U nodig zoudt kunnen hebben.

CURSUSSEN, die U rustig thuis kunt volgen, in de uren waarop het U het best gelegen komt — in allerlei soorten en prijzen, **voor elke beurs!** Desgewenst kunnen alle leden van een gezin dezelfde cursus volgen, voor hetzelfde lesgeld.

PIANO - ORGEL - ACCORDEON - GITAAR
en vele andere instrumenten.

Schrijf ons nu dadelijk, of zend onderstaande bon in aan:

KLAVARSKRIBO-SLIKKERVEER KG. 1252
(bij Rotterdam)

BON voor een **Gratis Proef.** In te zenden aan: **Klavarskribo Slikkerveer,** als drukwerk (2 cts port) en buiten op de open enveloppe vermelden „afd. piano" of „afd. gitaar", al naar gelang over welk instrument het gaat.

Naam: .....

Straat: ..... No. .....

Plaats: .....

K.G. 1252

Onze *POSTZEGELACTIE*

Kerstmis 1951! We lezen in het verslag van „Onze Postzegelactie" het eindgetal van 728.094 zegels! Wat waren we toen blij met dat grote aantal. Nu is het een jaar later: Kerstmis 1952! Nu zijn we de anderhalf miljoen genaderd! Dat zegt nogal wat! Ons eindverslag is dan ook beduidend hoger, waaraan de vele abonné's, die ons blad dit jaar mocht bijboeken, het hunne hebben bijgedragen. We wilden het jaar 1952 niet sluiten, zonder U nog even op de hoogte te stellen met de stand van zaken. We ontvingen van: Zr v. d. Spek, Nijmegen 207, Marie v. Gilst, Hoedekenskerke 1100, zilverp. en theelood; Jenny v. d. Bogert, Hedel zilverp.; Nelly Cornelia v. d. Berg, Streefkerk 534 (goed gedaan); Jan v. Ravensberg, Bussum 300; Rie v. Moolenbroek, Middelburg 1360; M. ter Weel, Ede 2200, zilverp., theel. en caps.; Lies en Nita de Vries, Rotterdam 3155 (keurig gedaan); Aagtje en Corrie Hobo, Nederhemert 462, zilverp. en caps.; H. H. Advocaat, Hardinxveld 6500; Kinderen Molenaar, Vlaardingen 4970 en zilverp.; Jaap v. d. Put, Oudemolen 754, zilverp. en caps.; Nelly v. d. Maas, Wissekerke 500; A. de Mik, Stolwijk 500; Joost Louwerse, zilverp.; Nelly Verkiel, Vlaardingen 5000; Jo Wisse, Meliskerke 1500; A. v. Zomeren, Scheveningen 15000; Nelly Verkiel, Vlaardingen 10,000; Frida Vink, Leerdam zilverp.; Cobi Reus, Doornspijk 600; Cobi Sinke, Kap.-Biezelinge 1745 en zilverp.; Maria Kornet, Werkendam 31 en zilverp.; Eimert v. Helden, Brakel 379, zilverp., caps. en theel.; Bep Kemp, Cothen en Marie Imminkhuizen, Neerlangbroek 500 en zilverp.; Elly Bondeling, Dubbeldam 238; Fam. Bruyn, Amsterdam 1300; J. C. Oskam, Hilversum caps.; J. Poot, Hattem 7671, zilverp. en caps.; Mej. Eenkhoorn, Genemuiden 1050; Aart en Arigje Hobo, Zuilichem 225; S. de Bruin, Wadenoyen 250, caps. en zilverp.; Redactie De Kleine Gids, Utrecht 200. Dat is in totaal 1.502.727 zegels.

Met nieuwe moed gaan we D.V. verder en we hopen van harte dat 1953 de 2.000.000 spoedig zal mogen volmaken. Daarvoor roepen we Uw aller hulp in. Met vriendelijke dank,

OOM BERT

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier." Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

BRIEVENBUS

De brievenbus wordt met ingang had heden gesloten.
Nieuwelingen melden zich steeds per briefkaart en mogen daarna zonder voorafgaande toestemming met de raadselinzending meedoen. Wie er dus zin in heeft, stuurt z'n briefkaart, maar ook de oplossingen in!

WELKOM

Arend en Aatje Witvliet, Marie Witvliet, Dina Jobje Vermerris, Nellie van Prooijen, Willem de Bree, Martha v. d. Bosch, Jan Koster, Willie van Ginkel, Leen de Zwarte, Arie Munter, Jaap Markus (2e keer!).

AFSCHEID

Mina Weststrate.

Z.V.

Namens **Nellie Kroon, Bieslandse kade 36, Delft,** werd mij verzocht allen hartelijk te bedanken voor de vele belangstelling gedurende haar ziekte ondervonden. In het bijzonder

wenst zij de mijnheer te bedanken, die onbekend wenste te blijven, maar die haar aangenaam met fruit wist te verrassen. Allen dus hartelijk dank! We wensen haar van harte beterschap! Wie haar nog een kaart of brief wil sturen, dan kan nóg! Want helemaal beter is ze nog niet!

CORRESPONDENTIE-ADRES

Maria Verhaar, Lekdijk 468, Nieuw-Lekkerland, wil corr. met meisje van 14 of 15 jaar uit Friesland. Zelf is ze 14 jaar.

OOK UW GAVE IS WELKOM ! ! !

Weer kunnen we enkele giften melden voor de gratis-abonné's. Door deze liefdegaven zijn we opnieuw in staat gesteld ons jeugdblad in enkele behoeftige gezinnen te brengen, waar het met graagte gelezen wordt.
De namen der gevers en geefsters zijn:
N.N., te Streefkerk *f* 2.—; Nijs Spelt, te Gr. Ammers *f* 1.—; Annie Verhey, te Werkendam *f* 2.—; N. N., te O. *f* 1.— en N. N., te B. *f* 2.—. **Totaal *f* 8.—. Dus goed voor twee jaarabonnementen.** We zeggen genoemde personen allen hartelijk dank!
En we zien weer met belangstelling nieuwe giften tegemoet! Nog meerderen moeten geholpen worden. De kleinste gift is welkom. Giften kunnen gezonden worden per postwissel of liever nog per giro, onder no. 147.759, aan Drukkerij „DE BANIER", met vermelding op het girostrookje van de woorden: **„Wij helpen!"**
Laat de volgende verantwoording ook **UW NAAM** en **UW GAVE** bevatten. En wilt u zelf het adres noemen, waarheen wij „De Kleine Gids" gratis op uw kosten moeten zenden, dan noteren wij dat gaarne en zullen voor correcte uitvoering zorg dragen.
Mogen we op uw gave rekenen ? ? ?
Zij zal altijd welkom zijn ! ! !

BRIEFJES BEANTWOORD (V t/m Z)

Coba Veenendaal. Je puntental zal ik je deze maand bij welzijn per post berichten. Dat doe ik dan voor allen tegelijk, die het mij vroegen, begrijp je! Als ik geen raadsels meer weet, kom ik bij jou, is dat goed? Gemakkelijk, dat je zo dicht bij de school woont. Van die appels, dat onthoud ik, hoor! Een leuke foto, hartelijk bedankt!
Machteld Verduyn. Dat uitstapje naar D. is je wel bevallen, hé? Heerlijk, als je zo genieten kunt van het schoon der bossen. Als je kiespijn hebt, moet je de snoepjes maar laten staan. Trouwens, snoepen is toch slecht voor het gebit! Fijn, dat Moeder je zo prachtig helpt bij het zoeken van de raadsels. Ze geeft je goede aanwijzingen, maar zelf moet je het zoeken en vinden! Zo leer je het wel!
Gerard v. d. Vegt. Van huis naar school en omgekeerd is het nog een heel reisje elke dag, maar je zult er wel aan gewend zijn, denk ik. Ja, nu zul je met de groteren moeten meedoen, maar je vindt het wel fijn, schrijf je mij! Zo mag ik het horen! Terwijl ik dit schrijf vriest het al. Gelukkig als we nog een warm plekje mogen hebben, om er te wonen! Brandt de kachel bij jullie ook?
Adriaan A. Vermerris. Een behoorlijke brief! Je moet het natuurlijk zelf weten, maar als je niet geregeld instuurt, krijg je geen punten genoeg. Ik ben er niet kwaad om. Ik heb het er evenwel al druk genoeg mee! Dat was even een vervelende geschiedenis met die verstuikte voet, maar het liep gelukkig nog goed af. De nieuwe nicht is welkom!
Jobina Dina Vermerris. Ik mag graag lijden, dat je meedoet, maar dan samen met Adri; een andere oplossing is er niet! Je hebt nog heel wat op je verlanglijstje staan, hoor! Maar onder de zegen van Boven, zul je het met je goede verstand ver kunnen brengen. Ik wens je van harte succes toe en hoop, dat je allereerst voor examen B mag slagen. Dat hoor ik dan nog wel, hé?

PRIJSRAADSELS

OPGAVE K-5

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

DE MENSWORDING VAN JEZUS

Straks herdenken we weer het heuglijke feit, dat de Heere Jezus op aarde gekomen is, om voor al de Zijnen een eeuwige gerechtigheid aan te brengen. **GODS ZOON** werd mens. Was dat een **vernedering?**
Geef zo mogelijk een duidelijk omschreven antwoord en **bewijs dat met een tekst of teksten uit de Heilige Schrift.**

OPGAVE L-5

Voor de kleineren van 7 t/14 jaar

JEZUS' GEBOORTE

Zet de weggelaten woorden onder elkaar:

1. Koning Herodes woonde te .....
2. De wijzen kwamen uit het .....
3. De Vader van Johannes de Doper heette te .....
4. De Moeder van Johannes heette .....
5. De profetes Anna was een dochter van .....
6. Jozef en Maria vluchtten met het Kindeke naar .....
7. Later keerden ze terug en gingen wonen te .....
8. De geboorteplaats van de Heere Jezus werd voorspeld door de profeet .....
9. De wijzen waren gekomen om de geboren Koning te .....
10. Herodes zond de wijzen naar Bethlehem met het bevel: ..... heen!
11. „God met ons" is de betekenis van de naam: .....
12. De opvolger van koning Herodes heette te .....

De **beginletters** van deze 12 woorden **vormen een tweetal,** bekend uit de geschiedenis van Jezus' geboorte.
Bij de oplossing moet **bij elk woord de betreffende tekst** genoemd worden.

OPGAVE K-6

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

ENGELENBOODSCHAPPEN

en	ko	len	hun	de	ein	tot
den	zal	eeu	kobs	nen	der	ko
is	nink	hij	o	der	de	ren
ja	huis	hee	en	hij	ver	geen
be	zijn	ra	het	zal	zijns	kin
rijks	wig	God	in	re	zal	zijn
ren	ning	ke	heid	els	en	ve

Voeg de bovenstaande 49 lettergrepen op de juiste wijze tot woorden bijeen. De gevraagde woorden vormen tezamen **twee engelenboodschappen.** Waar kun je die boodschappen lezen? **En tot wie waren ze gericht?**

OPGAVE L-6

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

JOZEF DROOMT

Hoe dikwijls kreeg Jozef, de man van Maria, **een Goddelijke boodschap in de droom?** Bij de oplossing vertellen, waar je dat precies lezen kunt!

De oplossingen der 6 opgaven mogen ingezonden worden **vóór D.V. 15 Januari 1953.** De brieven worden gezonden aan het volgende adres:

PRIJSRAADSELS 10 ct

Aan OOM BEN

Raadselredacteur van

„DE KLEINE GIDS"

Postbus 2019, Utrecht

Denk om naam, adres, woonplaats en geboortedatum onder de oplossingen ! ! !

En vergeet dan ook niet het boek op te geven, dat je het liefst zou willen hebben. We maken nu een boekenlijst voor klein en groot. Let daar goed op! De kleineren mogen geen boeken voor de groteren kiezen, omgekeerd natuurlijk wel!

BOEKEN VOOR DE KLEINEREN

(Ook voor de groteren!)

1. Lieske + Bram Schelling
2. Zoals Opa sprak
3. Rondom Scheldehof.
4. In vreemde handen
5. De oude schoolmatres
6. Lange Michiel
7. Willy en het Hertejong
8. Het leven een wonder
9. Eén dorp en toch twee
10. Anneke met vacantie + Gerrit van het Heidedorp
11. Zo de ouden lazen
12. Vogels in de natuur
13. De trouwe Zwaab
14. Het geheim van de Burgemeesterswoning
15. Mozes, de Indiaan
16. De geheime kamer
17. Psalmboekje 6½ x 10 cm.
18. Pieter Aertsz, de geuzenschipper
19. De overwinnaars van Alexandrië
20. De mijnwerkersjongen van Mansfeld (Luther)
21. De torenklok zweeg
22. De holle polsstok
23. De Levantreis van Wynant Hendriksz
24. De wijnboer van St. Victor
25. De tuinman van Ferrara
26. De hoefsmid van Buda
27. De strijders van Smyrna
28. De wonderdokters van Amersfoort
29. Geen andere goden + 5 jongens op een vlot
30. De dappere ketellapper (John Bunyan)

BOEKEN ALLéén VOOR DE GROTEREN

31. De vrijwilliger van 1830
32. Het uilennest
33. De kerk in de catacomben
34. Dienende liefde
35. Bouke Beilertsma
36. Het veerhuis en de Rozendonk
37. Evert Kooistra
38. Willem Farel (I)
39. Willem Farel (II)
40. Het lijden der kerk in Schotland
41. Simon Gieke (I)
42. Simon Gieke (II)
43. Broeder en Zuster
44. Zo God het huis niet bouwt
45. De jonge Hugenoten

Bij het opgeven van het gewenste boek is opgave van het nummer alleen voldoende. Wie dus graag: „De jonge Hugenoten" heeft en tot de groteren behoort, die geeft op: **Als prijs gaarne: No. 45.** Nu, ontvangt dan hierbij tevens de beste wensen voor het Nieuwe Jaar. Moge de Heere ons allen nog sparen en dragen met en voor elkander, maar bovenal schenke Hij Zijn Geest in onze harten tot bekering! Hartelijk gegroet van

OOM BEN

Alphen a.d. Rijn, 30-10-'52

Mijnheer,

Hoewel het maken van 'n goede, passende broek mij vroeger onmogelijk leek, blijkt het thans, dat dit aan de hand van het werkje „HET MAKEN VAN DE BROEK" zeer eenvoudig is. Dank zij de duidelijke tekeningen en uiteenzetting, vormen de zakken e.d. geen problemen meer

Hoogachtend,
w.g. E. M. Klerks

Bruinisse, 21 Oct. '52

Mijnheer,

Het werkje „HET MAKEN VAN DE BROEK", dat ik van U heb ontvangen, is voor mij een ware uitkomst. Nu kost het maken van de broeken voor mijn zoontjes mij geen hoofdbreken meer Het is een ware uitkomst en onmisbaar voor iemand die graag zelf naait. De geheimen van zakken inzetten e.d. zijn voor mij geen geheimen meer

Met hart. groeten,
w.g. Mevr. A. Stuik

Zie hier enige reacties op de het eerste deel van

Naaien in woord en beeld

Voelt U er ook iets voor? Wacht dan niet langer, maar maak vandaag nog ƒ 2.40 over op postrekening 242727 van H. VAN DEN END te Genemuiden

Poppen- en Kinderwagen-reparatiebedrijf

Tevens kappen overtrekken.

C. BAARS

LANGE HILLEWEG 51 b - ROTTERDAM-ZUID

„Kleine Gids"lezers genieten een KORTING!

LAAT VOOR DE FEESTDAGEN
UW FOTO'S MAKEN BIJ

Foto-atelier *Piet Slagmolen*

Utrecht — M. G. de Bruinlaan 20 — Telefoon 19596

Uw huisgenoten zullen er heus blij mee zijn!

Koopt bij de vakman ★

dat voorkomt u teleurstelling. Op verzoek tonen wij u vrijblijvend onze collectie bij u aan huis, dan kunt u rustig uw keus bepalen. Wij repareren uitsluitend onder garantie!

D. LIEVENSE *HORLOGEMAKER*

LANGE VORSTSTRAAT 87 — GOES

„Banier"uitgaven

welke nog verkrijgbaar zijn:

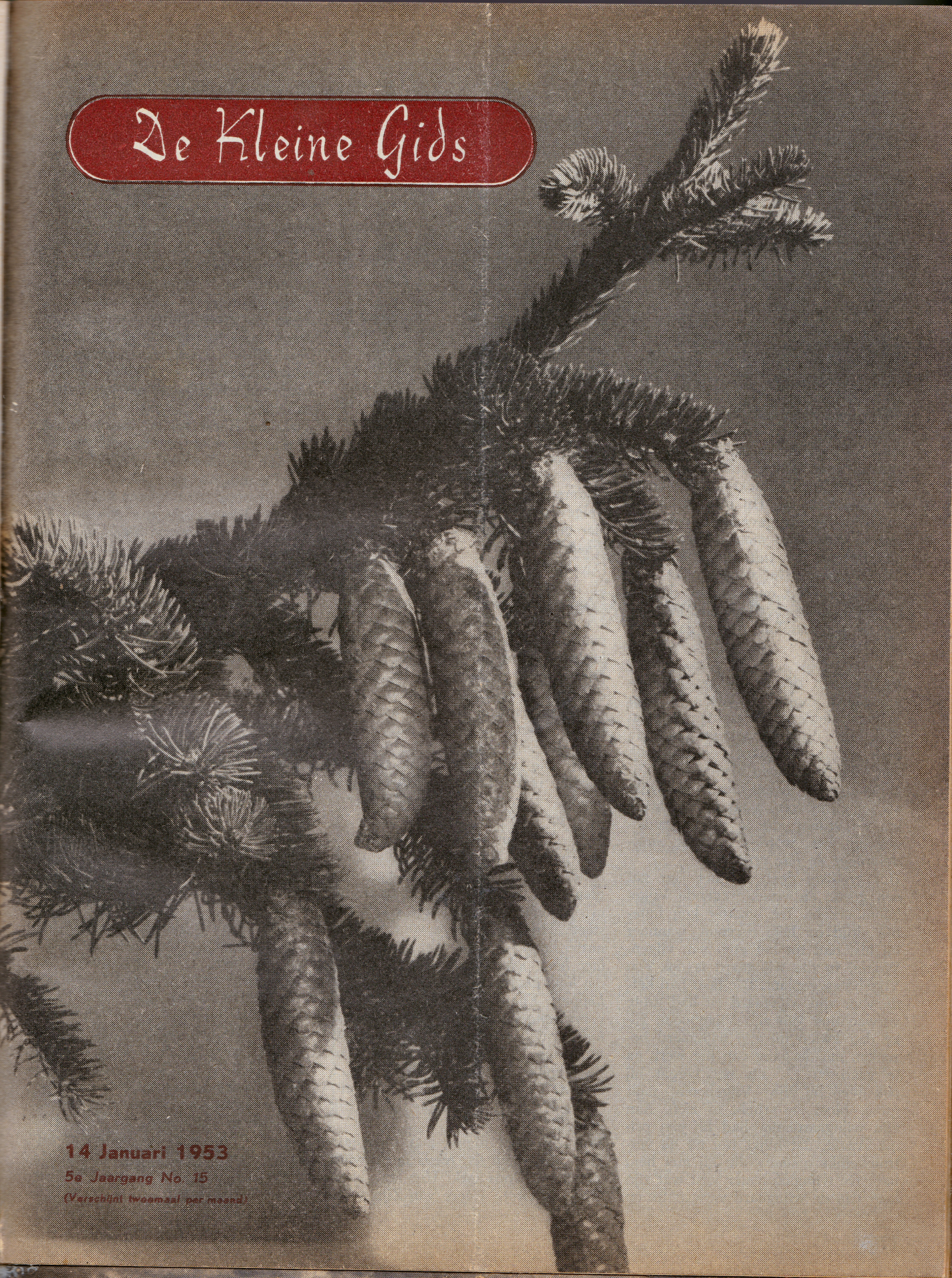
In vreemde handen	ƒ 1.95
Willem Farel, deel I	ƒ 2.90
Willem Farel, deel II	ƒ 2.90
De kerk in de catacomben	ƒ 2.90
Lijden der kerk in Schotland	ƒ 2.90
Vogels in de natuur	ƒ 1.95
Bram Schelling	ƒ 1.45
Zoals de ouden lazen	ƒ 2.50
De geheime kamer (nieuwe uitgave)	ƒ 3.75
De jonge Hugenoten	ƒ 3.75
Zo God het huis niet bouwt	ƒ 2.35
Evert Kooistra	ƒ 3.50
Gerrit van het heidedorp	ƒ 1.15
Anneke met vacantie	ƒ 0.95
Lieske	ƒ 0.95

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

Brummen, Ds. D. J. Sprekende nadat hij gestorven is	ƒ 3.25
Fraanje, Ds. J., Feeststoffen	ƒ 3.90
Fraanje, Ds. J., Nagelaten geschriften	ƒ 3.75
Heikoop, Ds. M., Eerste drietal preken	ƒ 1.15
Heikoop, Ds. M., Elia, 12 predikaties	ƒ 3.75
Kersten, Ds. G. H., Dogmatiek	ƒ 15.—
Kersten, Ds. G. H., Kort historisch overzicht	ƒ 3.45
Kersten, Ds. G. H., Korte lessen o. K. Begrip	ƒ 3.50
Kersten, Ds. G. H., Verbond der Genade	ƒ 0.75
Lamain, Ds. W. C., Voor bijzondere tijden	ƒ 3.95
Lamain, Ds. W. C., Rijkdom van Gods genade	ƒ 3.50
B. J. v. Wijk, Bijb. Geschiedenis, à contant	ƒ 13.50
in termijnbetaling	ƒ 15.—
Zijderveld, Ds. G. A., Van 's Heeren wegen	ƒ 3.15

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

De Kleine Gids

14 Januari 1953

5e Jaargang No. 15

(Verschijnt tweemaal per maand)

UIT DE BIJBEL

Nog **één** jaar

(Lucas 13:6–9)

Wéér ligt een jaar achter ons! Opnieuw mochten we een nieuw jaar beginnen. Elke dag stelt ons voor de grote eeuwigheidsvraag, want wij reizen van wieg tot graf naar Gods rechterstoel. En die rechterstoel betekent voor ieder mens, voor jong en oud.... een láátste onderzoek!
De Heere Jezus spreekt een gelijkenis tot de schare die Hij even te voren zo ernstig heeft gewaarschuwd: *„Ik zeg u: Neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen insgelijks vergaan"*. Dat wijst op het oordeel! Dan volgt onmiddellijk daarop de gelijkenis die wij nu met het oog op de jaarwisseling nader gaan bezien.

Er was een rijk heer! Die had een wijngaard geplant, waartoe hij zijn Wijngaardenier opdracht gegeven had. Maar op een mooie en geschikte plek in die wijngaard heeft hij ook een Vijgeboom doen planten. De Vijgeboom werd in het Oosten gebruikt als schaduwboom, maar in hoofdzaak om de vrucht, die in drie perioden gegeten kon worden; *vroege, middelvroege* en *late vruchten.*
Het grootste deel van het jaar gaf een goede en vruchtdragende Vijgeboom vrucht. De bezitter kon feitelijk altijd op hem rekenen, wanneer hij lust had tot het eten van vijgen. Welnu, in die wijngaard is ook een Vijgeboom geplant. Die heer had liefde voor zijn wijngaard en had grote verwachting van zijn Vijgeboom. Elke dag kwam hij zijn wijngaard bezoeken om de gang van het werk na te gaan en.... nimmer vergat hij ook even bij zijn Vijgeboom naar groei, bloei en vrucht te zien. Aan zijn wijngaardenier had hij een prima kracht, dat blijkt wel uit de vertrouwelijke omgang die hij met hem had. De wijngaardenier wist wat zijn heer van de wijngaard verwachtte en legde het bij zijn arbeid ook daarop toe. De verzorging was zo goed als het maar kon, vakkundig en serieus! De wijngaardenier ziet zijn heer elke dag naar die Vijgeboom gaan en er omheen lopen en onder het blad kijken.... hij wéét het: *Mijn heer zoekt naar vrucht.* Hij heeft er zelf ook steeds naar gezien, want hoe verheugd zou hij zijn, wanneer hij zijn heer kon mededelen: „Mijnheer, er zit een vrucht aan Uw Vijgeboom". Maar hij ziet er ook niets van. Dat gaat nu al zo drie jaren door.... elke dag kijken, elke dag zonder resultaat. Kosten, moeite noch arbeid is gespaard aan die Vijgeboom, maar hij beantwoordt niet aan het doel waarvoor hij is geplant....
Op zekere dag komt als naar gewoonte de heer weer in zijn wijngaard en kijkt naar de vrucht, hij loopt rondom die boom, kijkt onder de bladeren, maar ziet geen vrucht. De boom is prachtig opgegroeid, de takken schieten naar de hemel, de bladeren zijn fris en groen, groot en welgevormd.... maar de heer zoekt hier geen schaduw.... hij verwacht *vrucht!*
Dan lijkt het of zijn geduld uit is.... hij roept zijn wijngaardenier en zegt: *„Zie, ik kom nu al drie jaren, zoekende vrucht op deze vijgeboom, en vind ze niet; houw hem uit; waartoe beslaat hij ook onnuttelijk de aarde?"*
Die boom is nutteloos en het is niet economisch bekeken om hem zoveel ruimte onbenut in de wijngaard te laten innemen, daar kan wat beters voor geplant worden, dat opbrengst geeft. Die heer heeft gelijk, die Vijgeboom is niet langer waard er enige moeite of kosten aan te spenderen. Wég er mee!
Maar.... dán komt de wijngaardenier in actie! Hij kent zijn plicht, hij houdt van zijn wijngaard, van zijn planten.... wat al arbeid heeft hij in opdracht van zijn heer eraan besteed. Hij gaat pleiten voor die onnutte boom.... misschien? *„Heere, laat hem ook nog dit jaar, totdat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben. En indien hij vrucht zal voortbrengen, laat hem staan, maar indien niet, zo zult gij hem namaals uithouwen"*. Hier is nog *uitstel* voor de Vijgeboom. Maar de eis blijft.... *vrucht!* Géén vrucht, dan is dat uitstel geen afstel.... maar ligt de bijl gereed!
We zijn een nieuw jaar ingegaan! Hoe lang staan *wij* reeds in de wijngaard van Gods kerk? Hoe lang heeft God, de Grote Heere van Zijn wijngaard, al bij *ons* gezocht naar.... vrucht? Tien jaar, twintig.... misschien al vijftig, of wel tachtig jaren....? En nog geen vrucht? Hebben we de gelijkenis begrepen? Dan beslaan we onnuttelijk deze aarde! De Grote Landman wordt het moe.. Hij wil vrucht zien. Zijn lankmoedigheid is.... uitgestelde toorn! Zeker, Hij wil nog voldoen aan het gebed van Zijn Mozessen: „Heere, spaar nog dit volk!"
Het jaar 1953 kon het laatste jaar wel zijn waarin nog gegraven werd en mest om de boom gelegd! Om de bláderen is het de Heere niet te doen.... grote bladeren, groene bladeren, ach een pracht van een struik, maar géén.... vrucht. Bladeren van schijngodsdienst, eigengerechtigheid! Het vonnis is: Houw hem uit! Letten we er toch op: Elke dag, ieder uur.. zoekt de Heere bij ons naar vrucht. Wat is dat voor een vrucht? Vruchten van geloof en bekering! Een ootmoedig buigen voor God. Zondaar zijn, in onze schuld voor God neerbukken. Dát zijn de vruchten die Hij zoekt. Zullen we ze *dit* jaar opleveren?
Ach, hoor de aan zichzelf ontdekte klagen: *Uit mij geen vrucht meer in der eeuwigheid!* Dat is hen door Gods Geest geleerd. Daarin buigen ze voor Zijn heilig aangezicht. En toch, op *die* vrucht, die een vrucht des Geestes is, zal de Grote Landman een antwoord geven: *Uwe vrucht is uit Mij gevonden!*
Dan is het *afstel* van het vonnis! Dan wordt de vrucht, die alleen Gode aangenaam is, in Christus' gerechtigheid voortgebracht. Dan heeft de Heere lust in die bomen van Hem geplant.
Ach, dat het graven, dat de mest, dat de arbeid, aan ons besteed in dit jaar, de vruchten voort mocht brengen die God behagen. Dat de nood eens *nood* worde. Ja, bij ons een heilig *moeten* geboren mocht worden in het zicht van de eeuwigheid. Jong en oud.... zal 1953 het „proefjaar" zijn, waarin *nog* gewacht wordt op vrucht? Het láátste jaar? Het leven snelt ons voorbij.... de tijd rept zich naar Gods rechterstoel. O, zal het dan goed zijn als God ons zal doorzoeken?
Wat zijn we toch druk met onze zaken, met onze genoegens der wereld, met onze kinderen.... maar één ding is nodig, en dat vergeten wij, daarin hebben we geen lust. Onnutte Vijgebomen.... ja wáárom beslaan we de aarde nog?

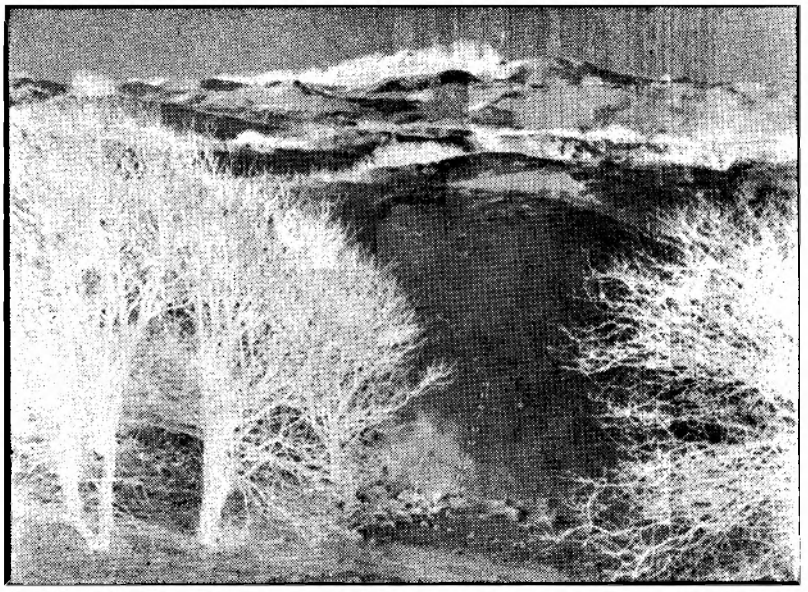
Laten we toch ernst maken met dit leven. Het is de genadetijd, de welaangename dag der zaligheid! Er wordt nog gearbeid, mest gelegd, gegraven! Het doet pijn, want we worden opgeschrikt van alles wat geen nut doet in het zicht der eeuwigheid, maar het mocht zijn nut hebben. De arbeid, dit jaar nog besteed, mocht eens vrucht voortbrengen, wat zou het een gezegend jaar zijn.
„Heere, laat hem ook nog dit jaar!" Het laatste jaar? Ach, misschien wel het laatste.... uur! Het kan nog.. arbeid, mest, graven! De Wijngaardenier is in spanning, hij is begaan met u.... de beslissing valt nu spoedig.... het is het laatste jaar en dan....?
Welgelukzalig een volk dat vrucht mag voortbrengen. *Zijn* vrucht! Hoe menige bedrukte ziel is benauwd vanwege dat laatste jaar! De dood is zo dicht op de hielen. De klacht wordt geboren: *Heere behoud mij!* Dát is vrucht, al kunnen ze het er niet voor aanzien. Het is hen om God te doen, ze verfoeien hun eigen onvruchtbaarheid! Ze leren walgen van zichzelf. Kennen we dat al? Dat is vrucht! De Heere wederbare ons.... het mocht het laatste jaar onzer wederspannigheid eens zijn! De jaren gaan ons voorbij als een gedachte! Reken dan altijd met.... het laatste jaar!
1953! O, onvruchtbare Vijgebomen.. nog één jaar?
Kinderen.... *vroege vrucht!*
Ouders.... *middelvrucht!*
Grijsaards.... *late vrucht*
En indien hij vrucht zal voortbrengen, laat hem staan, maar indien niet, zo zult gij hem namaals.... uithouwen!

Bij het begin van het nieuwe jaar wensen wij alle lezers en medewerkers de gunstrijke zegen des Heeren. Allen die ons hun goede wensen toezonden, vanaf deze plaats Gods rijke zegen toege-wenst. Dat ons deel moge zijn, die Schuilplaats te vinden voor eigen hart en leven, die bij de Allerhoogste is. Dat is de enige veiligheid.

1953

Moge het jaar 1953 ook voor ons blad nieuwe vooruitgang brengen, naar inhoud èn in aantal abonnementen. De waardering, die ons blad mag ondervinden, doet ons moed scheppen op de ingeslagen weg voort te gaan, in te gaan, met Gods hulp, tegen alle stroom die af wil drijven van hetgeen naar Gods Woord het enige nodige is.

Directie en Redactie

Ging nu een haas die in de duinpolder woonde....
zijn diepe prenten stonden in de rulle sneeuw....

De witte

DECEMBERMAAND

Natuurlijk hebben jullie sneeuwballen gegooid, dan zou je geen Hollandse jongens en meisjes moeten zijn. Maar hebben jullie nu ook wel een beetje gelet op de wonderlijk mooie pracht die deze winter te zien gaf? De gulle hand van de Schepper strooide de rijm als as en wierp Zijn ijs heen als stukken.... De wetten der natuur zijn alle Hem gehoorzaam. Hoe gebeurt dat nu eigenlijk? Veel mist en een klein beetje vorst hebben samengewerkt. Die vorst heeft alles afgekoeld, de grond, de planten en de bomen en ook die kleine, fijne mistdroppeltjes. Een zwakke wind uit het Oosten dreef ze traag voort en hun temperatuur kwam net even onder het vriespunt te liggen. Zo onderkoeld, zweefden ze voort, maar ze veranderden nog net niet in ijs. En onder die milliarden druppels waren er millioenen die botsten tegen een tak, een simpel grasje of een paar riethalmen en.... op datzelfde ogenblik veranderden ze in.... *ijs!* Glinsterend wit ijs, dat als kleine sterren begon te schitteren, tot alle bomen en struiken, daken en velden als enorme witte boeketten waren en dat gewone, nederige gras fonkelde met slingers van wit kristal.... *de rijp!*
Wat hebben we daarvan genoten! Jullie hebt dat toch ook wel gezien? Toen.... brak in de loop van de morgen de zon door en.... ach daar begon het te smelten en te verdampen.... wég pracht!
Maar ergens in het verre Noord-Westen kwam een depressie met veel koude en weinig stabiele lucht, met buien van hagel en sneeuw. En daar begon het wat jullie hart zo vrolijk maakte.... *sneeuw!* In het bos hadden de bomen allemaal één witte kant en de lage planten waren al spoedig bedolven onder die.... warme vacht!
En wat zijn de gevolgen daarvan?
Dat vele dieren het moeilijk kregen.... troepen Kramsvogels begonnen door de duinen naar het Zuiden te trekken en pikten de reeds verbleekte duindoornbessen op en de laatste Kievitten namen de wieken voor de kou, behalve die eenzame Blauwe Reiger, die niet meetrok met de andere, en nu zijn gebrek aan trekdrift boeten moest. Zolang

er nog flinke wakken waren dacht hij het nog best te redden, maar toen de vorst begon door te zetten, ach toen was er voor die arme Reiger nergens uitweg meer.... zo moet hij nu verkommeren. Die sloot waarin de lekkere kikkers zitten is al lang bevroren en kijk.... daar gaat een haas, die in de duinpolder woont, het slootje over naar de duinen, op zoek naar wat eetbaars. Zijn prenten staan telkens vier bij vier in de sneeuw; eerst die van zijn achterpoten, keurig naast elkaar, en dan, een beetje scheef daarachter.... de beide prenten van zijn voorpoten. Zoals zoveel springende of galopperende dieren pleegt ook een haas zijn achterpoten vóór de voorpoten neer te zetten.
En zie daar eens in dat duinbosje.. eekhoorntjes! Ze lijken nu zo vreedzaam, maar als die rakkers in het voorjaar weer op roof uitgaan, dan is niet één jong vogeltje meer veilig voor hen.... had je dat van die eekhoorntjes gedacht? Nou, maar ze moeten toch ook aan de kost komen en ten slotte hebben ze ook op die wijze hun taak in het grote geheel der natuur te vervullen, al doen ze dat dan onbewust. En.... pas op!.... daar bij die laaghangende dennentakken.... daar is witpluim, het konijn, bezig de takjes van een Corsicaanse den af te knabbelen en ginds ook al bij die Kardinaalshoedjes, je kent ze toch wel, met die oranje zaaddoppen in de herfst? Moeten we nu boos worden op zo veel vernielzucht? Ach, dat is het niet, maar er is nu toch geen grassprietje te vinden met die kou en die sneeuw en ze moeten toch eten? Laat ze maar! Jullie hebben natuurlijk veel pret gehad in de sneeuwtijd.... maar het is toch lastig en.... je ziet het, er zijn ook wel nare dingen aan verbonden.

Spoor van een Eekhoorn

Foto omslag

Dennenbomen hebben naalden! Dat weten alle mensen wel. Daarom zeggen ze tegen alle bomen mét naalden *den*. En dat is mis! Er zijn dennen én . . . *sparren*! Op de foto zien we een *spar*! Wat is nu het verschil tussen een den en een spar? De dennen zien we als die lange mastbomen met boven in de kruin wat groene takken. Op de Veluwe en in Brabant zien we ze als de bekende dennenbossen, waarin je zo heerlijk kunt dwalen. Nu moeten we eerst op die naalden letten: die zitten bij dennen met 2, 3 of 5 in één bundeltje bijeen. Ze dragen kleine, eivormige kegels, die wel gebruikt worden om de kachels aan te maken. Bij de sparren staan de naalden, die kort zijn, elk afzonderlijk op het hout. De kegels, die meest langwerpig zijn, kunnen of hangen óf staan aan de tak. Dat komt omdat de sparren weer in twee groepen verdeeld worden: *Picea*, met hangende kegels en *Abies* met staande kegels. Als de Veluwe dit jaar, bij leven en welzijn wéér bezocht wordt, dan moeten we niet te veel naar de grond kijken, maar om kegels te zien, langs de toppen van de sparren zoeken, dan ziet men ze zeker wel. Op de foto een Picea pungens... met hangende kegels. En zo is dat al wéér wat geleerd!

Met de **kippen** *naar Milaan*

II.

Als we de volgende morgen met slaperige hoofden de deuren weer openen, staan we in Weil, vlak voor Bazel. Gezamenlijk slenteren we naar de spoorcantine, wassen ons (en dat is hard nodig!) en gebruiken er wat. Vóór ons, in de verte, zien we de Zwitserse bergen al. Dan duurt het niet lang meer voor we Bazel binnenstomen.

Terwijl wij de douane passeren en even buiten het station een ansicht voor moeder de vrouw kopen, worden de kippen naar de voederplaatsen gerangeerd.

Heel gauw na Bazel duiken we de eerste lange tunnel in, tussen Gelterkinden en Olten. Acht kilometer is deze. In de personentrein branden op de bergtrajecten dag en nacht de lampen. Maar in onze goederenwagons hebben we die luxe niet, zodat je letterlijk geen hand voor ogen kunt zien. Des te meer valt er te horen: het gedaver doet je horen en zien vergaan! Eindelijk, daar is het licht weer. De ogen doen er even pijn van. Links en rechts van ons zijn de bergen. Overal kronkelen smalle, maar zeer goed onderhouden wegen omhoog en omlaag. Als de trein hier of daar even stopt, horen we het klingelen van de bellen, die bijna alle koeien hier dragen.

We volgen een eind het dal van de Aar en van de Reuss en komen in een pracht van een landschap! Rechts zien we de 1800 m hoge Rigi, met boven op de top een paar hotels. We rijden eigenlijk op de helling van de Rigi, die hier zeer steil is. Links van ons is het meer van Zug. Aan de overkant, op ca. 2 à 3 km, ligt de Rossberg. En, als het ware tegen die bergen aangeplakt, liggen de dorpjes. De torens, die maar torentjes lijken, steken — vaak helderwit — af tegen de donkere bergwanden. Op het meer spelevaren zeilbootjes en een enkele snelle motorboot trekt een lang schuimspoor. We rijden tamelijk dicht langs het meer, maar toch soms wel honderd meter boven de waterspiegel. Soms klatert er een beekje onder ons door en zien we het water diep beneden ons wegvallen.

Dan draaien we om de Lauerzer See heen en van Brunnen af rijden we langs het Vierwoudstedenmeer, passeren de Tellskapelle, duiken de ene tunnel na de andere in en genieten van het prachtige uitzicht. Aan de overkant van het meer rijzen de bergen, soms loodrecht, omhoog. De hoogste toppen reiken tot boven 3000 meter. Die bergen bekoren, maar ook doen ze ons, in hun kille naaktheid, huiveren. Zelfs in het hartje van de zomer is hier sneeuw te zien. De bergen werpen lange schaduwen over het meer en de toppen en randen schijnen van zuiver goud te zijn!

Na Fluelen wordt het donker. En terwijl twee, soms drie locomotieven ons spiraalsgewijze omhoog trekken en duwen om de op 1100 meter hoogte gelegen Gotthardtunnel te kunnen passeren, dromen wij van Holland.

Donderdagmorgen zeven uur word ik wakker in Chiasso, op de Italiaanse grens. Onze wagons staan al een paar uur op hun plaats. Het weer is nog steeds mooi. Hier en daar hangt een streep nevel tegen de bergen aan. Een raar gezicht is dat voor Hollandse ogen: een wolk, die halverwege de berg hangt. De kippen krijgen hier hun laatste maaltijd. Wij kunnen ons gaan wassen en verkleden, het vuile werk is gebeurd.

De controle aan de Italiaanse grens gaat heel gemoedelijk. Direct na het vertrek gaan we weer een tunnel in. Vijf minuten later zijn we de tunnel uit en dient Como zich aan met het prachtige hemelsblauwe meer. We stoppen er even en maken intussen een oude man gelukkig met een paar zieke exemplaren, die — indien ze Milaan eventueel nog zouden halen — er daar toch uitgegooid zouden zijn. Vaak hebben we gezien, hoe men bijna vocht om een door ons weggesmeten dode kip. En voor een ei krijgen we wel driemaal „grazias" (dank u) te horen!

Het laatste traject. We vliegen over de naar het Zuiden afhellende rails. Op dit stuk is de maximum snelheid 130 km. Dat wil zeggen: de machinist moet zo afremmen, dat we niet boven de 130 km komen. En die snelheid halen we zeker!

Het allerlaatste stuk is vrij vlak: we zijn hier in de Povlakte. Dan doemt nog vrij onverwacht het station van Milaan voor ons op, het grootste station van Europa. Onze wagons worden stuk voor stuk op een lift gereden, zakken een meter of tien naar beneden en worden in de grote gewelven onder het station leeggehaald. Oppassen is hier de boodschap! Daar de verlichting hier te wensen overlaat en er genoeg candidaten rondzwerven voor een gratis, maar oneerlijk verkregen kippenboutje, is het politietoezicht heus niet overbodig. De dieren worden overgeladen in rieten manden, op auto's geplaatst en via de stadswaag (voor de belasting) naar een marktplein gebracht. Daar staan meestal de kleinhandelaars al klaar om de dieren van de importeurs te kopen.

We zijn, als altijd, zeer benieuwd naar de uitslag van het gewicht. Veel staat of valt er op je eigen berekeningen niet te maken. De Italiaanse weegschalen schijnen soms wonderlijk te wegen. Hoewel, niets is veranderlijker dan het weer en de daarmee gepaard gaande eetlust van de kippen. In een cafétaria aan het marktplein drinken we een glas helderpaars gekleurde landwijn. Wijn is nog het smakelijkst hier en goedkoop bovendien. We praten even rustig na.

De reis is vlot gegaan. Een vorig maal kwamen we juist tijdens de geweldige regens en overstromingen door Zwitserland. De Gotthardlijn was weggespoeld, mensen waren verdronken, ook in het nu zo vredig lijkende Comomeer. Dat betekende voor ons: van Olten af via Bern en de Simplon naar Italië. Ook een prachtreis! Het eerste stationnetje aan de Italiaanse kant van de Simplontunnel is Iselle. Het ligt in een diepe kloof. Er staan maar enkele huizen. Links rijst, onmiddellijk naast de rails, de rotswand recht omhoog. Uit een smalle spleet klettert een on-

afgebroken straal ijskoud water. Rechts is het niet zo steil.
Tot Domodossola is het meer tunnel dan open spoorlijn. Af en toe een lichtflits, dan passeer je een ravijn, waar meestal een beek zich een weg baant over en langs grote brokken steen.
De tocht langs het Lago Maggiore is om nooit te vergeten! Een heel eind rijd je er vlak langs, weer op de berghellingen. Van 50 tot 100 meter hoogte zie je neer op het prachtige blauwe meer. Rondom zijn de bergen, de ene top soms in volle zonneschijn en de andere in de wolken. De witgepleisterde huizen langs het meer steken fel af tegen het blauwe water. Bij de kleine stationnetjes groeien palmbomen. Arbeiders zijn er bezig met de bewerking van marmer, dat ook hier gevonden wordt. Hoog van de bergen storten zich, in fijne sluiers, de bergstromen naar beneden. Wondermooi land!
Jammer, dat we de mensen zo slechts verstaan kunnen. Weinig Italianen spreken Duits of Engels, een enkeling Frans. Als we afrekenen willen in het kleine cafetaria aan het marktplein lacht de waardin, als ze ons niet aan het verstand kan brengen hoeveel het is. Ze haalt papier en potlood en schrijft het bedrag op. Dat begrijpen we beter, cijfers zijn internationaal.
Alles lijkt erg duur hier; bepaald goedkoop is het er ook niet, maar het zijn de bankbiljetten die je imponeren. In Italië heeft men geen munten, alle geld is papiergeld. Een biljet van 2 Lire is bijv. nog geen anderhalve cent waard!
We hebben nog een paar uur tijd, zwerven nog wat door de millioenenstad, gaan de wereldberoemde Dom „Il Duomo" — de trots van elke Milanees — nog eens bekijken.
Kwart over tien 's avonds stappen we in de trein. We kunnen slapen tot Bazel. Daar zijn we morgenvroeg om zes uur. En om tien uur stappen we daar in de „Rheingold-Express", die ons naar Holland brengt. Morgenavond elf uur ben ik weer thuis.

R. t. H.

---

1. De eerste kippen gaan de manden in
2. De kippen worden overgeladen in rieten manden
3. Mario en Luigi, twee Italianen, die meehelpen bij 't lossen
4. Een klein hoekje van het grote station te Milaan

De wonderstof

plastic

„Maak het van plastic", was één van de leuzen, die de Amerikanen er in de oorlog op na hielden. En zij deden het. Alles wat ze maar enigszins van deze wonderstof konden maken fabriceerden ze ervan. Van veldflessen tot hele vliegtuigen, van horlogeglazen en kijkerlenzen tot telefoontoestellen. Vóór de oorlog kenden we de plastic ook al. Wij moeten dus niet, zoals velen doen, denken dat plastic een oorlogsuitvinding is.
En zeker is het niet een vervangingsmiddel. Wel hebben de plastics het hunne bijgedragen tot de overwinning in de oorlog. Zonder plastics zou de strijd tegen Japan door gebrek aan rubber verloren zijn. *Wat is nu toch dat, wat we plastic noemen?*
Ja, dat is niet gemakkelijk te vertellen. Want om dat te kunnen begrijpen, moeten we veel meer van natuur- en scheikunde afweten dan de meeste mensen kennen. Maar we zullen het toch proberen. De chemici van tegenwoordig vertellen, dat alle stoffen opgebouwd zijn uit uiterst kleine deeltjes, die zij *moleculen* noemen. Hoe klein die moleculen wel zijn zal blijken wanneer we horen, dat bijvoorbeeld één enkele waterdruppel, die uit een lekkende kraan valt, bestaat uit ruim 6.000.000.000.000.000 millioen moleculen. Die modeculen zijn weer opgebouwd uit *atomen* (dezelfde atomen als van de atoombommen!) en nu komt het voor, dat die moleculen soms zijn opgebouwd uit allerlei atomen van allerlei verschillende soorten (het is eigenlijk veel moeilijker dan we het hier schrijven, maar het komt er toch zo ongeveer op neer).
Nu gaan we weer verder. Vrijwel alle stoffen uit de levende natuur bestaan uit moleculen, die regelmatig zijn opgebouwd: Laat men nu een andere stof, bijvoorbeeld *cellulose*, inwerken op die eerste stof, dan ontstaat er door die vermenging iets nieuws. Dat kunnen we natuurlijk wel begrijpen. Op diezelfde manier ongeveer maakt men nu de plastics. Wanneer men bijvoorbeeld op cellulose azijnzuur laat inwerken, dan ontstaat er iets dat de geleerden *cellu-*

lose-acetaat noemen en dat wij beter kennen in de vorm van het materiaal dat gebruikt wordt voor kannen, knopen, brilmonturen enz. Nu kunnen we de plastics in twee grote groepen delen. Een groep, die, nadat er iets van gemaakt is, bij verhitting hard blijft. En de andere groep, die na verhitting weer week wordt. De eerste plastic is te gebruiken voor allerlei voorwerpen. De laatste natuurlijk niet. Stel voor dat er theekopjes van gemaakt werden, dan liep men de kans, nadat er de thee ingeschonken was, dat het kopje smolt!

Wat maken we nu van plastic? Eigenlijk te veel om op te noemen. We zullen ons daarom bij een paar wonderlijke producten bepalen. Daar is bijvoorbeeld *plexiglas*. Zelfs een glasplaat van 10 cm dikte is nog volkomen doorzichtig. Brilleglazen van plexiglas hebben het voordeel, dat ze direct in de gewenste vorm gegoten kunnen worden. Slijpen is dus niet nodig. Jammer alleen, dat plexiglas gauw krast. Een ander plastic is het bekende *nylon*. Ook zijn er al costumes en mantels van plastic te krijgen en ook vliegtuigen en boten. Ook maakt men op het ogenblik waterleidingbuizen van deze wonderstof. In Rotterdam worden er al proeven mee genomen. Ook de bloemenhandel heeft belang bij plastic, want men is er in geslaagd bloemen langer houdbaar te maken, door ze met plasticlak te bespuiten. Zo zien we, plastic in brillen, knopen, lampen, telefoontoestellen, kleding, theeblaadjes, asbakken, rijwielhandvaten, sigarettenkokers, huishoudelijke hulpmiddelen, lenzen en wat al niet meer?

Plastic heeft de wereld veroverd en het zet zijn zegetocht nog steeds voort.

Een groot **geheim**

Het vriest dat het kraakt. Sloot en vliet zijn met een dikke ijslaag bedekt. Daarmee zijn alle afscheidingen tussen de boerenerven verdwenen. Wegen en straten zijn niet langer meer bestemd om de jongens en meisjes van school naar huis te brengen. Inplaats van langs de voorkant van de school naar huis te gaan, kunnen ze nu achter de school om, langs de hoeve „Het gouden dak" en de watermolen van Smulders, komen waar ze wezen willen. 't Is wel een heel eind om, maar toch is die weg korter. Kan een jongen op 't ijs soms langzaam slenteren? Moet hij niet rennen en glijden en zo warm worden, dat hij denkt dat het lente is? Meester Rolands is bezig met zijn Bijbelse vertelling en probeert de gedachten van Jaap en van de hele klas te vangen met zijn verhaal.

Dat gaat deze morgen moeilijker dan anders. De jongens moeten los gemaakt worden van de winterse kou, van ijs en sneeuw en grijze, donkere luchten. Hij wil, dat ze zich zullen indenken, dat het snikheet is buiten, dat de lucht blauw en strak is en de zon brandt op de hoofden van de Sunemitische man en zijn knechts. Ze moeten niet alleen horen, maar ook beleven dat de zon steekt op 't hoofd van de jongen, die de Sunemitische geschonken is op de bede van de profeet.

Het lukt.

Je ziet het aan de gezichten. Ook aan het gezicht van Jaap. Hij ziet alles gebeuren. Hij geniet van de zomerse zon, van de geur van het land met zijn koren, vol van vrucht. Hij hóórt het gekerm van de jongen: „Mijn hoofd, mijn hoofd". Er daalt in zijn hart een stil verdriet om zijn dood. Hij lijdt mee met de Sunemitische, die door die felle hitte van haar kind is beroofd.

* * *

Tot dat ogenblik heeft Jaap 't verhaal gehoord. Toen vlogen zijn gedachten weg naar huis. Een hevige onrust overvalt hem, om Thommie, zijn jongste broertje. Hij wordt gekweld door de ontzettende gedachte, dat hij Thommie niet meer levend zien zal. Al een paar weken ligt hij ziek. Aangetast door een vreselijke ziekte. Van dag tot dag wordt het erger met hem. Steeds werd hij magerder en nu vanmorgen was Jaap vreselijk geschrokken, toen hij naar school ging en nog even om 't hoekje naar zijn broertje had gekeken. Lag daar een jongetje of was het een beeld? Zo wit, zo wit. En wat was het angstaanjagend stil geweest bij het boterhameten. Hoe vreemd had Vader gebeden. Wat bad hij trouwens ook weer? „Heere, neem hem niet weg.... Uw wil geschiede...." Toen was het stil, een hele poos, en toen pas zei Vader: „Amen". 't Moest met Thommie wel heel erg zijn. Dat had Jaap goed begrepen. Dat had hij ook gezien aan het betraande gezicht van Moeder. Hij had het ook gemerkt aan de vreemde stilte in huis, aan het zachte stemmengefluister.

In zijn bank bad Jaap met open ogen 't zelfde, wat Vader bad: „Heere, neem Thommie niet weg.... Amen!"

De morgen was omgekropen. 't Leek wel of er geen eind aan kwam, deze keer. Eindelijk gaat de bel van twaalf uur. Buiten vliegen Simon en Arie op hem af.

„Jaap, we gaan 't ijs over. Ga je mee, Jaap?"

„Nee", roept hij terug, „ik ga naar huis. Mijn broertje...." en weg rent hij in wilde angst.

Simon en Arie kijken elkaar aan.

Wat mankeert hij, denken ze beiden. Dat doet hij anders nooit.

Nog nooit is Jaap zo gauw thuis geweest. Hij heeft gelopen alsof iemand hem achterna zat. Dat lopen geeft hem lucht. Was het de hele morgen niet geweest, alsof iemand z'n keel dichtgeknepen had?

Als hij ten slotte zachtjes binnen komt, ziet hij een wonderlijke verandering. Er is wat gebeurd. Aan Vaders gezicht ziet hij, dat de angst verdwenen is. Bij Moeder merkt hij geen enkele traan. Een lichte, dankbare blijdschap tintelt in haar ogen en als hij vraagt: „Hoe gaat 't met Thommie, Moe", dan zegt ze met trillende stem: „Goed, Jaap. Er is een wonder gebeurd vanmorgen. Toen jij op school was, is er een kéér gekomen in de ziekte van Thommie. Plotseling! De ijzige witte kleur verdween, er kwam weer bloed in zijn gezicht en in zijn handen. De dokter zei: Thommie heeft de ziekte doorstaan. Hij is door het ergste heen gekomen. De Heere heeft hem niet weggenomen", jubelt het in Moeders stem.

Jaap kijkt zijn Vader aan

Vader begrijpt, dat hij denkt aan vanmorgen. Jaap vertelt echter niet, wat hij op school beleefde, toen meester Rolands zijn verhaal deed, hoe hij in plotselinge nood schreeuwde tot God.

Wel heeft hij dit dagen en weken lang in stille herinnering met zich meegedragen. En het bewaard als een groot geheim.

H. V.

Bij het begin! *Een fotoreportage met weinig woorden*

Wat een leventje heeft die knaap . . . . Even voorstellen . . . . **BENNO** . . . . *Anno 1952*

Voor onze kleintjes / **Moeders verjaardag**

Nog een paar nachtjes slapen en dan is het feest!
Dan is Moeder jarig!
Ineke haar lieve Moeder! Wat zou Moeder allemaal voor mooie dingen krijgen? Van Vader een nieuwe fluitketel, dat wist ze al. Van Jan een theezeefje, van Loes een paar warme handschoenen. 's Jonge, dat zou vast wel een erg duur cadeautje zijn, maar Loes verdiende zelf al geld. En Ineke? Wat moest zij geven ? ? Vanavond had ze samen met Vader haar spaarpot leeggehaald om te tellen hoeveel erin zat. Vijf en zeventig cent was het bij elkaar. Zou je daar een mooie kop en schotel voor kunnen kopen? Moeders kopje had Ineke kort geleden laten vallen en nu wilde Ineke zo graag helemaal uit haar eigen spaarpot een nieuwe kopen. Nog veel en veel mooier dan die Moeder eerst had. Zo een net als Tante Mies had: met een goud randje. Hè, ze zou morgen toch eventjes gaan kijken. Met die gedachte viel Ineke in slaap.
De volgende morgen liep ze al gauw naar haar kastje, waar haar spaarpot in stond. Vader had de spaarpot open gelaten, zodat je het geld er zo uit kon halen. „Vraag maar of Loes met je meegaat een cadeautje kopen", had vader gezegd. Maar Ineke kon dat toch zelf wel! De winkel was in de straat om de hoek. Daar was ze met Moeder al zo dikwijls geweest. Neen hoor, straks gaat ze fijn zelf helemaal alleen Moeders cadeautje kopen. 't Was toch een geheimpje?
Ze zou straks stilletjes haar spaarpot in haar mantelzakje doen....
„Goedenmorgen, Mamma."
Zingend liep Ineke naar beneden. Moeder keek lachend haar kleine meisje aan. Wat is ze toch altijd vrolijk.
„Goedenmorgen, m'n kleine schattebout. Kom maar even gauw in de warme kamer, dan zal ik je even helpen met aankleden". Ineke kon het wel bijna helemaal alleen, maar ze kon de knoopjes van haar jurk niet zelf dicht krijgen. Die zaten op haar rug en in de veters van haar schoenen maakte ze altijd een knoop.
Toen Ineke klaar was, kwamen Vader en Jan ook de kamer in. Loes was al weg, die moest altijd met de bus mee. Na het eten ging Vader naar kantooor en Jan ging ook weg.
„Komt Ineke bij Moeder in de kamer met de poppen spelen?" vroeg Moeder. Maar Ineke schudde heftig met haar hoofdje van „neen". „Wat dan?" „Mag ik nog eventjes buiten spelen?" Met angstige ogen keek ze Moeder aan. Die begreep er niet veel van. Wat zal haar meisje gaan doen? „Nu, vooruit maar. Doe je dikke jasje aan, hoor, want 't is koud." Heel gauw had Ineke haar jasje aangedaan en wipte toen nog even naar boven om haar spaarpot met centjes in haar zak te doen. Ziezo, dat was voor elkaar. Nu Moeder nog „dag" zeggen en dan....
„Dag Moe, dag". Voorzichtig met haar ene handje op haar zak gaf ze Moeder een kus. „Dag kindje, zal je niet zo ver weg gaan? Straks gaan we samen een kopje chocolade drinken." Even kijkt Moeder haar lieveling na. „Wat zijn kinderen toch een rijk maar ook een teer bezit", denkt Moeder. Dan doet ze de deur dicht en gaat aan 't werk. 't Is Vrijdag, dus dan staat er altijd heel wat op het lijstje. Eerst de keuken maar en dan straks de buitenboel.
En Ineke? O, wat is die blij! Zij heeft een geheimpje, een echt geheimpje, helemaal voor haar alleen. Ze loopt te huppelen van pleizier. Nu is Ineke ook al groot, want ze gaat zelf een cadeautje kopen. Tik-tik gaat het, als Ineke zo huppelt. Maar Ineke hoort het niet. Tik-tik. Ha daar ziet ze de winkel al. Ja hoor, er staan een heleboel kopjes voor het winkelraam. Zouden ze duur zijn? Ineke kon zelf de prijs nog niet lezen. Maar ze zou goed kijken welk kopje ze wilde hebben. Vijf en zeventig cent was toch een heleboel geld! Misschien kon ze er nóg wel iets bij kopen.
Nu is Ineke bij de winkel. O wat een mooie dingetjes. Ineke drukt haar neusje plat tegen het winkelraam. Daar in die hoek staat een mooi kopje! Prachtig gewoon! Gele bloempjes met een goud randje. Ja, die gaat ze kopen! Die vindt Moeder ook vast wel de mooiste. En als ik dan nog centjes over heb, dan, dan koop ik er nog zo'n mooi vaasje bij om kleine bloemetjes in te doen.
Ineke staat al te springen van pleizier. Tik-tik gaat het. Maar Ineke hoort het niet. Nu maar gauw naar binnen. Stel je voor dat er juist een andere dame kwam, die ook dat mooie kopje, háár kopje, wilde hebben. Verwonderd kijken de winkeljuffrouws op als ze zo'n klein meisje al zo vroeg in de morgen binnen zien stappen.
„Zo, kleine puk, vertel eens wat wilde je hebben?" vroeg een vriendelijke winkeljuffrouw.
„Mag ik alstublieft dat mooie kopje van u kopen?" vroeg Ineke beleefd.
„Natuurlijk, kindje, weet je ook welk kopje je zo mooi vond?"
Ja hoor, en prompt vertelde Ineke hoe het kopje er uit zag, dat ze bedoelde, Even dook de juffrouw weg, pakte 'n doos en zette die op de toonbank. „'k Geloof dat ik het hier al heb". Ja hoor, daar kwam het mooie kopje te voorschijn. „Is dit het?" vroeg de juffrouw. Ineke knikte en keek vol bewondering naar het mooie kopje. „Maar 't is wel erg duur, hoor. Hier heb ik een kopje dat een stuk goedkoper is". Maar Ineke bleef dat éne kopje het mooiste vinden.
„Hoe duur is het, juffrouw?"
De juffrouw keek even naar het prijsje, „*f* 2.25", zei ze toen.
„Is dat meer dan vijf en zeventig cent?"
„Hoe bedoel je?"
„Nu ja, 't is voor Moeders verjaardag, ziet u, en nu heeft Vader mijn centjes uit mijn spaarpot geteld en zei dat ik vijf en zeventig centjes had. Daar wilde ik nu dat kopje voor kopen. Maar als ik nu nog centjes overhoud zou ik er graag nog zo'n klein vaasje bij willen hebben".
Nu kon de winkeljuffrouw haar lachen toch niet houden.
„Heb je je centjes bij je?"
„Ja, juffrouw, mijn hele spaarpot", en voorzichtig haalde Ineke haar spaarpot uit haar zak. Maar wat is dat? Er zit nog maar één centje in. Waar zijn dan al die andere centjes? Ze had er toch een heleboel? Ineke krijgt een kleur van schrik. Ze voelt

Samengaan!

Dat we niet alléén op de wereld lopen, behoeft niemand ons te vertellen, want dat merken we wel. Het is één wirwar van mensen in steden en dorpen, op het station, in het postkantoor, op de markt en bij de haven, op de bospaden en op de grote wegen.... overal zijn mensen! Zoals dat met de mensen is, zo is het in verhouding ook al met de kranten en tijdschriften. Het is een regen van bedrukt papier, welke in onze tijd over ons wordt uitgestort. Je kunt het schier niet meer bijhouden! Er is slecht en goed onder, maar voor het merendeel slecht! En midden onder al die overvloed, waardoor de verdeeldheid in deze wereld maar al te duidelijk aan het licht komt, is het wel eens prettig als je er twee opmerkt die het schijnbaar ééns zijn geworden en niet langer alléén de weg willen gaan, maar *samen*!

Dat is onder de mensen schering en inslag, zult u zeggen. We begrijpen elkaar op dat punt! Maar zoiets kan ook wel eens plaats vinden onder kranten en tijdschriften. Zoiets noemen ze dan een „*fusie*". Twee samen zijn doorgaans sterker dan elk afzonderlijk! En zo is het dan gekomen dat het bekende Jeugdblad: „*De Kinderkrant*", uitgave en redactie van L. Janse te *Meeuwen (N.-Br.)*, vanaf 1 Januari a.s. samen zal gaan met „De Kleine Gids".

Dat is verheugend, want deze beide bladen hebben immers *dezelfde strekking* en er is feitelijk niet de minste aanleiding elk op zichzelf te blijven voortbestaan? In deze tijden van verwarring en revolutiegeest doen we er verstandig aan, zo we één van zin en beginsel zijn, *samen te gaan*!

Het doet ons daarbij veel genoegen van de heer L. Janse, die als Redacteur nu heengaat, de belofte te hebben verkregen op zijn blijvende medewerking aan „De Kleine Gids" te mogen rekenen. Dat zal ook de lezers en lezeressen van „De Kinderkrant" goed doen, want onwillekeurig is er tussen hen en de heer Janse een hechte band gelegd. Deze band wordt nu wel *verlegd*, maar *niet verbroken*! Voortaan zullen dus de abonné's op „De Kinderkrant" een andere, maar niet minder vriendelijke gast, op hun tafel zien verschijnen in de vorm van „De Kleine Gids". Wij vertrouwen dat zij, na deze toelichting, mét ons over deze vrijwillige gang van zaken verblijd zullen zijn. Kranten kun je gemakkelijker samen doen gaan dan.... mensen! Vooral in deze tijd van twist en tweedracht op schier elk gebied! „De Kleine Gids" wil een „Familieblad" zijn voor het gehele gezin, en wij vertrouwen dat ons blad ook bij de nieuwe lezers éénzelfde warme ontvangst bereid wordt, als bij de duizenden die „De Kleine Gids" reeds lazen. Inplaats van éénmaal per maand, ontvangen zij nu elke tweede en vierde Woensdag van de maand een rijk geïllustreerd blad met gedegen lectuur, zowel „Uit de Bijbel", als op het gebied der Algemene Ontwikkeling. We hopen van harte dat de nieuwe neefjes en nichtjes zich spoedig bij Oom Ben (zie „Ons Gidsnieuws", achterin!) zullen melden en dat deze ongedachte toename van lezers onze positie wéér sterker zal maken. De Heere mocht deze samengang willen zegenen tot heil en behoud van ons opgroeiend geslacht en tot blijdschap van de oudere lezers. Wij vertrouwen dat de abonnementsprijs, die wat hoger ligt dan bij „De Kinderkrant", n.l. *f* 1.90 per half jaar, bij vergelijking met het vele méér dat „De Kleine Gids" biedt, het besluit zal rechtvaardigen een getrouw abonné te blijven op het grootste en degelijkste Jeugdblad dat in onze kringen verschijnt!

Directie en Redactie

in haar zak, kijkt nog eens in haar spaarpot, maar er was nog maar één centje. Dan opeens begint Ineke hard te snikken. De juffrouw gaat naar haar toe. Ze begrijpt enigszins wat er gebeurd moet zijn.

„Was je spaarpot dicht, toen je van huis af ging?"

Ineke schudt van neen. O, wat had Ineke een verdriet. Nu zijn al haar centjes weg, de centjes voor Moeders cadeautje. O, die Moes! Opnieuw begint Ineke te huilen. Ze had zo graag Moeder willen verrassen en nu heeft ze niets!

„Zullen we samen gaan zoeken of we de centjes nog kunnen vinden? Misschien ben je ze wel verloren".

Samen gaan ze de weg naar huis terug. Maar hoe ze ook zoeken, ze vinden niets. Daar is Moeder juist de buitenboel aan 't doen. Als ze Ineke huilende met die juffrouw aan ziet komen, schrikt Moeder erg en loopt hen gauw tegemoet. „Is er iets gebeurd?", vraagt Moeder bezorgd. Als ze thuis zijn vertelt de juffrouw wat er aan de hand is. Snikkend slaat Ineke haar handjes om Moeders hals. „Nu kan Ineke niets, helemaal niets voor Moeders verjaardag kopen. En ik had juist zo'n mooi geheimpje". Moeder drukt haar kleine lieveling stevig tegen zich aan en zegt zachtjes: „Kindje, in gedachten heb je je Moeder wel een heel mooi cadeautje willen geven en daar is Moeder al net zo blij mee alsof ik het echt gekregen heb. Mijn meisje is nog veel te klein om alleen op stap te gaan met centjes. Dat had je niet moeten doen".

„Bent u nu boos op Ineke?" Haar rood behuilde oogjes kijken Moeder vragend aan.

„Neen hoor, jij blijft mijn lieve kleine Ineke".

L. v. P.-v. W.

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

Mag ik de officieren Juno en Junius ontmoeten? vraagt hij.

Beide officieren slapen, doch de man wil zijn boodschap aan geen anderen overbrengen. Die boodschap is dringend. Juno wordt geroepen, en na enige tijd verschijnt hij.

Wat is er aan de hand, goede man? vraagt de officier.

Ik heb een gesprek afgeluisterd. De burcht Anthonia wordt op de dag die voor ons ligt aangevallen.
Kunt ge u niet vergist hebben?
Neen!
Zal er nog meer gebeuren?
De oorlogspartij is baas. Geen Romein wordt meer toegelaten. Vlucht! want men wil allen vermoorden. Ze zoeken ook mij en de kinderen. Bij het aanbreken van de dag verlaten wij de stad om naar de bergen te vlieden. Dat heeft onze gezegende Heere Jezus ons bevolen. Ga ook, als het kan. En Junius ook!
Wij mogen onze post niet verlaten. Een Romein wijkt niet, maar kan alleen maar overwinnen of sterven met de wapenen in de hand.
Dan zijt ge morgenavond niet meer in leven! zei Ruben met gesmoorde stem, want zijn hart was vol dankbaarheid jegens de beide officieren. We zullen zien! Maar gij, waar gaat gij heen? En wat gaat ge doen?
Ik weet het niet. Ik volg het gegeven bevel. Maar de stad zal vallen en de tempel zal verwoest worden. Dat staat vast. En gij, Romeinen, zult een gesel zijn voor dit arme, verdoolde en verdwaasde volk, dat zijn Messias verwierp.
Hoe weet ge het nieuws dat ge brengt?
Afgeluisterd! Sinds ik van de kinderen wist dat er een onderaardse vergaderplaats is, heb ik niet gerust alvorens die te vinden. Ik begreep dat ik zo het best zou weten wanneer er gevaar dreigde voor u en voor ons. Zij hebben vergaderd tot zeer laat en nu ben ik hier gekomen om het te zeggen.
Man! ik dank u van harte voor deze wederdienst en al ben ik nu een heiden, toch schud ik u de hand en hoop ik het beste voor u en voor uwe kinderen. Maar weet ge wat ik doen zal? Ik geef u een schriftelijke verklaring mede. Gaat ge daarmede naar de Romeinen, en laat ge die lezen, onverschillig waar en wanneer, dan zullen zij u helpen.
Ik weet niet of ik u hier op aarde zal wederzien. Toch vrees ik dat ge, als ge hier blijft, in de volgende nacht reeds niet meer in leven zijt. Ga liever mee! En tracht met de bezetting de stad te verlaten.
Neen, man! luidde al weder het antwoord. Wij gaan waar onze keizer ons zendt en daar blijven wij tot hij ons laat aflossen of terugroept.
Mocht enige Christen zo getrouw aan zijn Koning zijn! antwoordde Ruben. Hij wilde nog meer zeggen, doch de ontroering werd hem te machtig.

Geroerd en innig drukten beide mannen elkander de hand. Daarna ging Ruben heen, op dezelfde geheimzinnige wijze als hij gekomen was. Hij zag echter niet, dat een man hem volgde. Die man had stellig geen goede bedoelingen, want overal trachtte hij zich te verbergen en waar Ruben halt hield, hield hij ook halt!
Ongehinderd bereikte Ruben zijn huisje. Daar wekte hij de kinderen. Wel zou hij in dat nachtelijk uur de stad nog niet kunnen verlaten, maar het scheen alsof een innerlijke stem hem waarschuwde dat er gevaar dreigde.

BRIEVENBUS

Zoals de meesten van jullie wel weten, blijft de brievenbus voor het schrijven van briefjes nog even gesloten. De oplossingen van het vorige zestal opgaven, die vóór 15 Januari '53 binnen moeten zijn, kunnen nog ingezonden worden tot uiterlijk 22 Januari a.s. De nieuwelingen, die in dit nummer „welkom" worden geheten, mogen de oplossingen óók nog inzenden.

Nieuwelingen, die vanaf heden met onze raadselseries mee wensen te gaan doen, moeten zich z. s. m. per briefkaart aanmelden, onder opgave van leeftijd (geboortedatum!), naam en adres. Ze wachten met hun inzendingen tot de serie van 6 opgaven volledig geplaatst is en het sein tot inzenden gegeven wordt. Zo spoedig mogelijk zullen we hen welkom heten!

JAARWISSELING

Bij de wisseling des jaars ontvingen wij vele gelukwensen. Alle vrienden en vriendinnen zeggen we hiervoor hartelijk dank en bidden alle Gidslezers en -lezeressen 's Heeren onmisbare zegen toe in het nieuwbegonnen jaar.

OOM BERT en OOM BEN

WELKOM ! ! !

Lou v. d. Voet, D.... Verbruggen, Piet Jongepier, Hendrika en Albert Blankestijn, Herman Veenendaal (Waarom extra postzegel van 10 ct op briefkaart? Voor de punten? Zo had ik er niets aan! Hij was afgestempeld!), Piet en Wim Roos (geboortedata?), Lies Veldkamp, Mien de Wit (geb.?), Henk Vreekamp, Elsje Fraanje, Johannes David Nijssen.

AFSCHEID ! ! !

Cornelis Brouwer, Willy Veldkamp, Leni den Otter.

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

R. de Graaf (meisje van 18 jaar), Rodezand C 189, Oudewater.
Nellie Riemens (15 jaar), N. W. K. weg 12, Nieuwdorp.

Z.V.

En hier is weer een adres van een 9-jarig vriendje, dat al meer dan 20 weken ziek ligt aan gewrichtsrheumatiek. Hij zou zo graag wat kaarten van de „Kleine Gids-vriendjes" willen hebben. Kan dat? Zijn adres luidt:
Machiel Karels, Kinderziekenhuis box 127, Gordelweg, Rotterdam.

We wensen hem van harte beterschap! Machiel moge in zijn ziek zijn maar veel de Heere nodig hebben. Hij alleen kan genezing schenken!

PRIJSRAADSELS

OPGAVE M-1

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

DE HEILIGE STAD

In **Jesaja 52 : 1** wordt over **Jeruzalem** gesproken als van de „**heilige stad**". **Hoe dikwijls lezen we nu deze zelfde benaming voor Jeruzalem in het Nieuwe Testament?** Soms wordt daar ook wel het hemelse of nieuwe Jeruzalem mee betiteld! Bij de oplossing moeten **minstens 5 teksten** worden opgegeven, waarin de gevraagde woorden voorkomen. (Het woord „**Jeruzalem**" behoeft er altijd niet bij te staan!)

OPGAVE N-1

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

CIJFERRAADSEL

Mijn geheel is een **tekst uit het Boek der Psalmen**, waarin iets verteld wordt over het volk **Israël, na de uittocht uit Egypte.**
Deze tekst bestaat uit 54 letters, die we nummeren met de cijfers 1 t/m 54. De gebruikte letters zijn:

a a a a a d d d d d d e e e e e e e e e g g g g g g h h h i i i l n n n n n n o o p r r t t t u v ij y z

Verder wordt gegeven (**teksten uit Exodus 1 t/m 20**):

1. De Heere zeide tot hem: Wat is er in uwe 14 41 34 13?
2. Daarna stond een nieuwe koning op over 36 11 51 52 30 4.
3. En hij gaf Mozes zijne dochter 1 25 52 52 12 28 42.
4. Geen 15 33 53 20 45 48 40 39 5 noch huurling zal er van eten.
5. Het 52 7 21 5 24 en zijn 28 15 19 8 49 5 heeft Hij in de zee geworpen.
6. Daar waren twaalf waterfonteinen en 1 31 3 26 10 30 47 50 palmbomen.
7. De 17 54 18 28 9 is mijn Banier!
8. Gij zult 35 36 39 22 andere 6 29 23 31 16 voor Mijn aangezicht hebben.
9. Gedenkt de sabbatdag, dat 38 2 die 44 39 19 20 33 27 30.
10. En doe barmhartigheid aan 46 15 25 1 54 37 32 4 43 dergenen, die Mij liefhebben en Mijne geboden onderhouden.

Bij de oplossing **alle teksten** opgeven (niet uitschrijven!).

En geen oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn!

OOM BEN

De rubriek „Briefjes Beantwoord" moet deze keer, wegens plaatsruimte, vervallen.

Ook Uw gave is welkom!

Mogen wij U nog even herinneren aan het voornemen, dat U wellicht had om óók iets af te zonderen van het Uwe voor hen, die niet in staat zijn zelf „De Kleine Gids" te bekostigen? U kunt ons het bedrag toezenden in de vorm van postzegels (in de gesloten enveloppe), doch ook per postwissel of giro ten name van Drukkerij „DE BANIER", Oude Gracht 255, UTRECHT1 Giro nummer 147.759. Op het strookje zet U: „WIJ HELPEN!" Met belangstelling zien wij UW GAVE tegemoet.

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier." Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

Poppen- en Kinderwagen-reparatiebedrijf

Tevens kappen overtrekken.

C. BAARS

LANGE HILLEWEG 51 b - ROTTERDAM-ZUID

„Kleine Gids"lezers genieten een KORTING !

Wenst U een

Gelegenheids-gedicht ?

Stuur dan de juiste gegevens aan

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)

Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigingen

Alphen a.d. Rijn, 30-10-'52

Mijnheer,

Hoewel het maken van 'n goede, passende broek mij vroeger onmogelijk leek, blijkt het thans, dat dit aan de hand van het werkje „HET MAKEN VAN DE BROEK" zeer eenvoudig is. Dank zij de duidelijke tekeningen en uiteenzetting, vormen de zakken e.d. geen problemen meer

Hoogachtend,
w.g. E. M. Klerks

Bruinisse, 21 Oct. '52

Mijnheer,

Het werkje **„HET MAKEN VAN DE BROEK"**, dat ik van U heb ontvangen, is voor mij een ware uitkomst. Nu kost het maken van de broeken voor mijn zoontjes mij geen hoofdbreken meer. Het is een ware uitkomst en onmisbaar voor iemand die graag zelf naait. De geheimen van zakken inzetten e.d. zijn voor mij geen geheimen meer

Met hart. groeten,
w.g. Mevr. A. Stuik

Zie hier enige reacties op de het eerste deel van

Naaien in woord en beeld

Voelt U er ook iets voor? Wacht dan niet langer, maar maak vandaag nog *f* 2.40 over op postrekening 242727 van H. VAN DEN END te Genemuiden

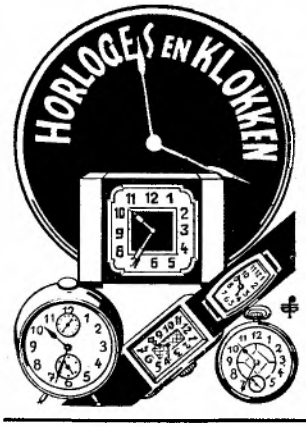
„Banier" *uitgaven*

welke nog verkrijgbaar zijn:

In vreemde handen	*f*	1.95
Willem Farel, deel I	*f*	2.90
Willem Farel, deel II	*f*	2.90
De kerk in de catacomben	*f*	2.90
Lijden der kerk in Schotland	*f*	2.90
Vogels in de natuur	*f*	1.95
Bram Schelling	*f*	1.45
Zoals de ouden lazen	*f*	2.50
De geheime kamer (nieuwe uitgave)	*f*	3.75
De jonge Hugenoten	*f*	3.75
Zo God het huis niet bouwt	*f*	2.35
Evert Kooistra	*f*	3.50
Gerrit van het heidedorp	*f*	1.15
Anneke met vacantie	*f*	0.95
Lieske	*f*	0.95

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

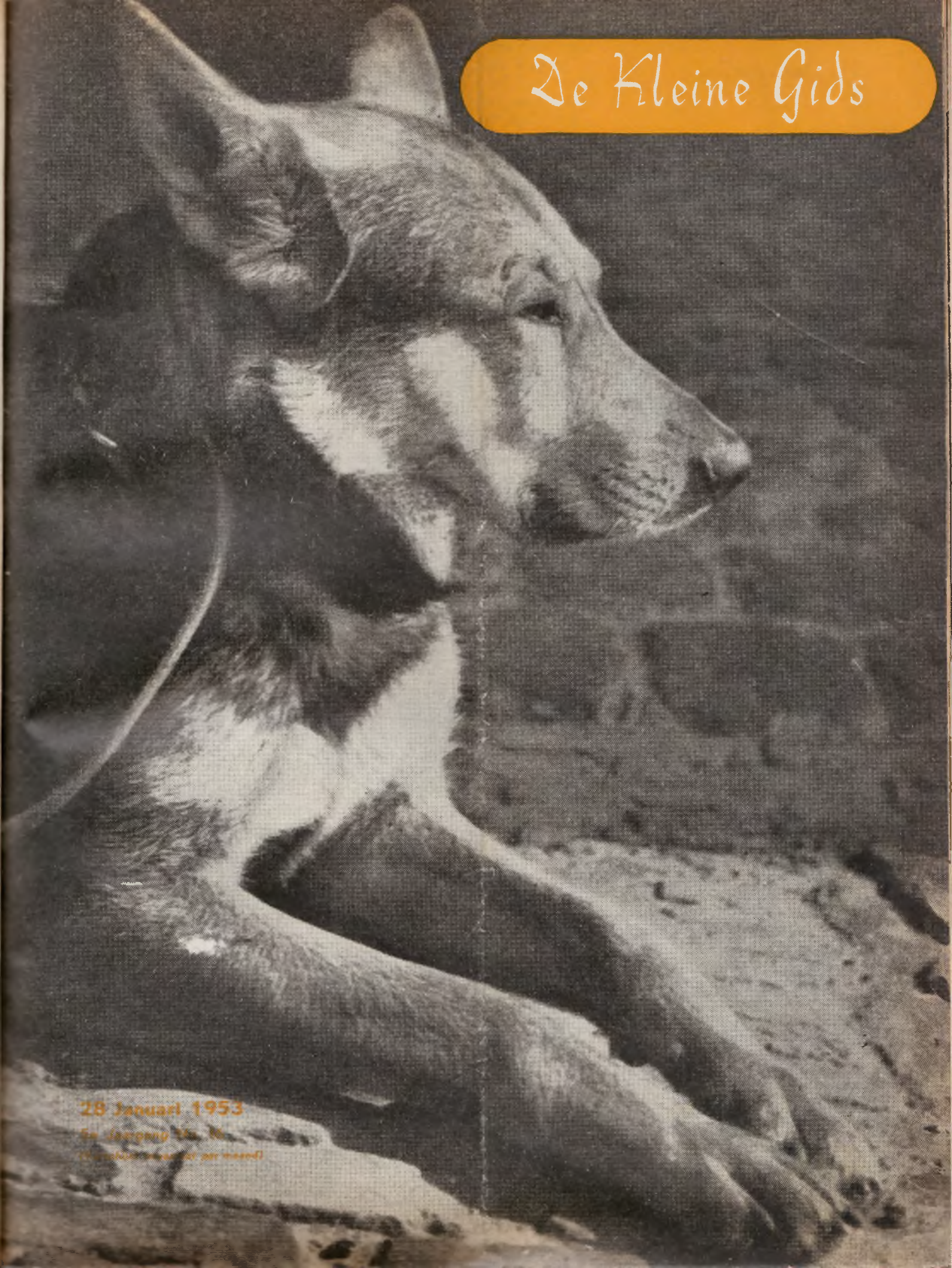

D. Lievense

HORLOGEMAKER

Lange Vorststraat 87 - Goes

De Kleine Gids

28 Januari 1953

6e Jaargang No. 10

(1e Publicatiedag per maand)

UIT DE BIJBEL

De vermomde vrouw

(1 Koningen 14)

Daar gaat een eenvoudige vrouw uit het volk de trappen af van het koninklijk paleis te Tirza. In en om het paleis is het stil.... ángstig stil.
De hovelingen spreken niet dan fluisterend met elkaar en wellicht hebben ze die vrouw, die zoëven het paleis verliet, niet eens opgemerkt. Anders druisen de feestzalen in Tirza van het rumoer, gaan de bokalen er lustig rond, zijn de koning en de koningin het middelpunt van de belangstelling, maar nu? Het is stilte waar men gaat of hoort.
De kroonprins Abia, een nog jonge prins, is dodelijk ziek. De hofdoktoren weten geen raad meer en koning Jerobeam I was zoëven nog met zijn gemalin in de kamer. Twee ouders in dodelijke ongerustheid over hun kind.
Jerobeam I, dat is die goddeloze koning, die Israël zondigen deed. Die het volk afvoerde van de ware dienst van Israëls God en het deed buigen voor de kalverendienst te Bethel en dat ondanks de herhaalde waarschuwing van Gods profeten. Waarom gaat hij nú dan niet naar zijn kalveren? Waarom vraagt hij aan hén geen hulp? Ach, deze Jerobeam wéét het wel dat die kalvergoden geen goden, maar afgoden zijn. Maar desondanks volhardt hij in het kwaad, bang dat het volk in Jeruzalem zal komen en hém weer zal afvallen. Maar nu weet hij geen raad, ja tóch! Opeens herinnert hij zich de oude profeet Ahia, van wie hij de boodschap Gods hoorde dat hij koning over de tien stammen zal zijn. Maar zélf kan hij niet gaan, *wil* hij niet gaan, dúrft hij niet gaan. Die profeet zal immers tóch niets goeds tot hem, de goddeloze koning, spreken? Maar hij weet raad.... zijn vrouw, de koningin, *die* moet gaan. Ze moet geschenken meenemen, dat zal de oude man misschien wel gunstig stemmen.... wel ja! Het is toch de laatste kans!
Maar denk er aan, laat niemand het zien, niemand het weten. Wat zou er gezegd worden als koning Jerobeam naar de profeet in Silo zond, inplaats van naar Bethel of Dan te gaan? Zeer in het geheim moet alles geschieden. Vlug gaat de koningin naar de kleedkamer en.... ze wandelt de gangen door en gaat de trappen van het paleis af.... als een gewone vrouw. Niemand heeft haar herkend. Zo zal ze zich haasten tot de profeet van Israëls God, wie weet, het kán meevallen!
De vermomde vrouw!
Maar met de angstige vraag van een moeder om haar kind in het hart. Wat zal het antwoord zijn? De angst drijft haar voort op haar eenzaam pad. Eindelijk.... daar is Silo! Nog enkele meters en ze heeft het huis van Ahia bereikt.... , gaat binnen.
De profeet is blind. Maar dat doet niet af aan het feit dat hij haar, de vermomde vrouw, de koningin, verwacht. De Heere heeft het hem gezegd en ook de boodschap die hij haar op Gods bevel moet meegeven....
Daar komt ze.... de kleren ruisen in de deur.... hij hoort haar voetstappen. Eér ze één woord tot hem kan richten opent de oude ziener de mond.... *„Kom in, gij huisvrouw van Jerobeam".*
Wat baat haar nu de vermomming? Het masker wordt haar in één ogenblik afgerukt en ze duizelt als die oude stem met verheffing verder gaat: *„Waarom stelt ge u dus vreemd aan, want ik ben met een harde boodschap tot u gezonden!"* Alle moeite tevergeefs. Als dwaas staat ze daar voor de profeet....
De geschenken kan ze laten voor wat ze zijn. De schrik heeft haar bevangen. Bleek als een dode staat ze daar.... af te wachten wat de profeet te zeggen heeft. Onder de vermomming klopt het hart van de moeder, de koningin, maar toch *moeder!* Weggeworpen wordt dus het huis van Jerobeam! Als drek zal hij zijn en Israël mét hem! Een deel voor de hónden en een deel voor de vógels.. dát is het einde van Jerobeams huis! Ontzettend oordeel. En tóch, ze wacht op die éne grote beslissing die komt over haar Abia....
„Gij dan maak u op, ga heen naar uw huis; als uwe voeten in de stad zullen gekomen zijn, zo zal het kind sterven! Dus feitelijk zal ze nog méé-werken moeten aan de dood van haar kind! Is dat nu het eind? Neen, nóg gaat Ahia voort: *„Israël zal hem begraven".* Nu wat zou dat? Dat is toch heel gewoon? Neen, zijt ge dan die honden en die vogels al vergeten? Hij zal de énige en de láátste zijn die uit het koningshuis van Jerobeam begraven zal worden. Waarom hij alleen dan? *„Omdat in hem wat goeds voor de Heere, de God Israëls, in het huis van Jerobeam gevonden is".* Het énige dat in het huis van Jerobeam goed voor God was, was het werk Gods in het hart van die stille, stervende kroonprins. Dáárover waakt God. En verder kan ze ongetroost heen gaan. Vermomd gaat ze terug.. niemand mag haar zó zien. Niemand mag weten dat het koningshuis naar de profeet van Israëls God is geweest om raad en troost voor het stervende kind. O, Jerobeam, o, koningin, wat huichelachtig zijt ge zelfs in uw nood. Wie zal bestaan voor Israëls God dan met verbréking van het *hart,* met afbraak van de ongerechtigheden?
Daar gaat ze.... *de vermomde vrouw.*
Ontmaskerd door Gods knecht, maar toch blijft ze in hetzélfde mom, ze gaat zó als ze is gekomen. Het oordeel van Jerobeams huis draagt ze met zich mee. Met zwaarder last dan ze ging, gaat ze huiswaarts. Háár voeten zijn het die de dood van het kind bepalen naar Gods raad. Of ze langzaam loopt óf snel.... élke stap is voor haar kind dichter bij de dood.... zal de laatste ademtocht van Abia betekenen. Wat een vreselijke gang naar huis.... ze nadert Tirza.... ze beklimt de paleistrappen.... dán snelt ze vooruit naar de kamer waar de zieke ligt.... néén, ze ziet het.... de *dode* Abia. God is waarachtig in Zijn bedreiging. Leg uw vermomming nú maar af, ongelukkige. Wie oprécht tot Israëls God naderen mag, die vindt verhoring....
Abia, die jonge prins, is naar de hemel. Dat lag niet aan Jerobeams opvoeding, niet aan de onderwijzing van zijn koninklijke moeder.... dát was van God.
We wéten van Jerobeam, we dáchten ook wel aan Abia, een gelukkig kind dat vroeg uit de zondewereld verlost werd.... maar die vrouw, die vermomde vrouw?
Hebben we *die* wel eens in de kerk zien zitten? Zaagt ge ze onder het gebed mee prevelen? Hóórde ge die wel eens zingen met de schare die onder de bediening van het Woord samenkomt? Zaagt ge ze wel eens in het openbare leven, in trein, restaurant, op vergadering, in kantoor en in de fabriek? Op school en op de catechisatie? Hoorde men daar

SCHANDE!!

Dat we deze keer een foto van een Herdershond op de frontpagina plaatsen, heeft een bedoeling! Wij ontvingen de „Zesde Lijst" van gruwelen jegens dieren in ons land misdreven! Het rapport gaat over de maanden September, October en November 1952! De procesverbalen werden opgemaakt door de Dierenbescherming, Rijks- en Gemeentepolitie. Het bewijst tevens het grote nut van *De Nederlandse Vereniging tot bescherming van Dieren,* waarvan H. M. de Koningin de Hoge Beschermvrouwe is. Je wrijft de ogen uit als je deze schanddaden leest! Hoe is het mogelijk dat er zulke mensen zijn?
Waarom ze er zijn, we weten het: *de zonde!* Ja, dát is de oorzaak waarom ook het dier zo moet lijden door de mens, die zijn beschermer moet zijn naar Gods gebod. Laten we méé-werken dit grote kwaad tegen te gaan en niet schromen de daders voor het gerecht te brengen. Wij zijn verantwoordelijk voor onze daden.... óók het dier aangedaan. Treedt op voor het mishandelde dier.... al is het een *muis!* Onnodig plagen en martelen mag niet.... het is grote zonde! Hier volgen nu enkele van de vele genoemde feiten:
Hoogland: Jong paard in een kaal weiland aangetroffen; het dier krabde sneeuw en ijs weg, om nog wat voedsel te vinden.
Rotterdam: Melkslijter sloeg een fles stuk op een paard; door de scherven werd het dier bloedend verwond.
Zutphen: Twee landbouwers uit Lichtenvoorde hingen een hond op.
Roosendaal: Kat deerlijk verwond door trappen en slaan.
Groningen: Kalfje op een bakfiets zodanig geladen, dat het steeds de ronddraaiende spaken tegen de neus kreeg.
Boskoop: Twee katten in een pan gestopt en daarna levend begraven.
Den Haag: Bouvier in een ondiep slootje verdronken; waarbij de kop met een hark werd bewerkt.
Leiden: Kikvorsen levend gevierendeeld: aan 200 haken hingen de delen als visaas.
Meppel: Duif met één poot aan een boomtak gebonden; de vogel was totaal vermagerd.
Ede: Een aantal kuikens in kartonnen dozen (moordkuilen noemde de Kantonrechter deze attributen) gestikt; de zending werd geweigerd en naar Ede teruggestuurd; op die terugreis sneuvelde weer een groot aantal dieren, zodat slechts enkele in leven waren.
Meppel: Een zwerm bijen.... verbrand.
De Lier: Paard met koevoet, stok en plank mishandeld.
Is dat lijstje groot genoeg? Het kan aangevuld worden. Help mee het dier, het wéérloze dier beschermen! Laat de hond, die op de voorpagina en hiernaast staat afgebeeld, nooit de ogen verwijtend tot ons richten. Men moet wel alle menselijkheid uitgeschud hebben, om een dier zó te mishandelen. Dit korte stukje zij een warm pleidooi voor onze dieren! Het adres van de Vereniging is: *Prinses Mariestraat 40, Den Haag, Telefoon 112755.*

---

niet de vrome spraak, het edele gebaar van wéldoen? Wie zou in die eenvoudige vrouw de huisvrouw van Jerobeam herkend hebben? Wié in deze devote gang, de stap van deze koningsdochter? Wie? Ach, de Heere mocht ons eens plaatsen voor de spiegel van Zijn heilige wet.... hoeveel vermomden zouden zichzelf ontdekken als *die* vrouw. Hoeveel gangen worden gemaakt naar de profeten van Israëls God.... in het mom van godsdienst.... zónder verbreking des harten?
Maar bedenken we het.... het oordeel is gerééd! God rukt het masker af! En eenmaal moeten we geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus.... Dan wordt het vrome bedeksel afgerukt, dán als we op duizend vragen niet één kunnen antwoorden. Als God ons gaat ontdekken door Zijn Geest en Woord, dant ontwaren we die huisvrouw.... die vermomde koningin. Gelukkig wie dat aan déze zijde van het graf mag gebeuren, die gaat de keuze doen uit genade: Liever te sterven met Abia, dan te leven met Jerobeam.
De Heere is een Kenner der harten en een Proever der nieren. Hij rukt de maskers af en ontdekt de ware aard van al ons doen. Bidden we de Heere om oprechtheid. Oprechtheid is vrucht van *wedergeboorte,* want de Vijgebladeren van onze vermomming dragen we in ons hárt mee. Ontdekking heeft als vrucht het áfbreken van *alle* ongerechtigheid.

Ook die húisvrouwen hebben een boodschap voor ons.... dáár is de huisvrouw van Lot, hiér is de huisvrouw van Jerobeam.... de vermomde!
Laten ze ons ten afschrik wezen!
Voor God én voor elkander!
In de wereld én.... in de kerk!

Een vreemde dominee

Ds. Jan Scharp (1750—1828)

In de woelige dagen, voorafgaande aan de Franse Revolutie, leefde er in het Zeeuwse dorp Axel een merkwaardige dominee, die een gave bezat die vele dominee's voor en na hem hebben bezeten! Hij, Ds Jan Scharp, had namelijk de gewoonte om vele dingen in dichtvorm weer te geven en blijkbaar beviel dat z'n hoorders heel goed, want ze kwamen in grote drommen ter kerke.

Ja, 't was een woelige tijd, ook in Zeeland. Patriotten en Prinsgezinden bestreden elkaar om het felst, maar Ds Scharp koos de zijde der laatsten en schaamde er zich niet voor om een warme Oranjeklant te zijn.

Maar er waren toen nog andere dingen die het kerkvolk gedurig in beroering brachten. Daar was b.v. de kwestie van de oude of de nieuwe Psalmberijming. Toen men hem vroeg welke Psalm hij begeerde, antwoordde hij: „Wie zou nu met Mefiboseth willen hinken als hij met David huppelen kan?" Hij was dus een voorstander van de nieuwe berijming!

Tot 1788 vertoefde hij in Axel, vertrok toen naar Noordwijk, van waar hij in 1826 naar Rotterdam verhuisde en dus predikant werd in de Maasstad.

Wat was hij blij geweest met de terugkeer van Oranje. Hij schaamde er zich niet voor om aldus een der vorsten uit het Oranjehuis te bidden: „Bewaar hem voor valse Achitofels, voor driftige Joabs, plichtvergetende Abjathars, volksverleidende Seba's".

Maar z'n merkwaardigheid komt nog meer uit in z'n methode van preken. Eens zei hij op de kansel: „Men verhaalt dat er op Cyprus een wet was, dat, wanneer iemands varken op eens anders akker liep, en de vruchten verdierf, de eigenaar van die akker de vrijheid had de tanden van dat dier uit te breken."

En dan besloot hij aldus:

„O wijze hoorders, indien bij ons de Cyprische wet gold, om elk datgene te ontnemen, waarmede hij het eigendom van een ander beschadigde, wat zouden wij een groot aantal stomme mensen ontmoeten."

Ook verwierf Ds Scharp grote bekendheid door het houden van een preek zonder de letter R.

Maar de allermerkwaardigste preek die hij gehouden heeft was op Kerstmis van het jaar 1813 in de Schotse kerk te Rotterdam. Alles werd door hem op rijm gezet.

Hij begint aldus:

Onz' aanvang, voortgang en 't gezegend einde tevens,
Zij in Uw Naam alleen, o Oorsprong onzes levens,
Drieënig zalig God, o Vader, Zoon en Geest,
Die zijt, Die wezen zult en eeuwig zijt geweest.

Z'n inleidend woord was geheel op rijm en z'n tekst, Lucas 2 : 30, vermeldt hij aldus:

Dit, zegt hij, is Gods Zoon,
Gedaald van 's hemels troon,
Wiens goedheid, Wiens vermogen
Het donkere gezicht
Van 't heidendom verlicht,
En Isrel zal verhogen.

Vervolgens werd de preek — ook op rijm — door de gemeente beluisterd, en bij de tussenzang geeft hij aldus het Psalmvers op:

Dat zich nu bij het koor ook de gemeente paar'
En zinge tot den lof van den Alzegenaar,
Zo gunstrijk, zo almachtig,
Het eerst' en tweede vers van Psalm 84.

Nu moest worden gecollecteerd. Deze collecte kondigde hij aldus aan:

En dat het feestgezang nu worde voortgezet,
Wens ik, dat gij gedenkt aan Jezus' liefdewet:
Geeft hongerigen brood en wilt de naakten warmen.
Behoeften zijn er veel, en op u zien de armen.
Diakenen, schept moed, hoe talrijk is de schaar,
Licht wacht een volle hand reeds den inzamelaar.
Bij velden, wit en rijp, kan men geen wanoogst duchten.
Verzamelt schoof en vruchten.

Bij het beëindigen van de preek zegt hij:

Psalm een en twintig kent gij allen.
Zo 't de gemeente mocht bevallen,
Om kort te zijn, zing' men thans meerder niet
Dan 't tweede en vijfde vers van 't opgegeven lied.

Het nagebed kondigt hij aldus aan:

Gaat nog een ogenblik, geliefden, hier vergaderd,
Nu met een nagebed den Eeuwige genaderd.

En de nazang aldus:

Elk uwer weet wat Psalmen maat
Of honderd vier en dertig staat.
Voorzanger, rijs nu op, eer dat men henenga
En dat volgt de gemeente na.

De zegen was ook al op rijm en alleen het woordje Amen was het enige dat hij niet liet rijmen.

Was Ds Jan Scharp nu geen merkwaardig predikant?

M. L. J.

OP ZOEK NAAR HET nest VAN DE velduil

De meeste Uilen zijn nachtdieren, maar het Velduiltje toont zich, evenals de Steenuil, ook wel overdag. De Velduil is in ons land een tamelijk zeldzame broedvogel. In de kop van Overijsel, Friesland en de Waddeneilanden komt hij wat talrijker voor. Behalve in bossen, die hij mijdt, kunnen we de vogel vinden in liefst wat vochtig terrein, zoals veenlanden en moerassen en ook wel in duinvalleien.

Je kunt in de duinen dwalen en je kunst er nesten vinden van allerlei vogelsoorten, maar een velduilnest zal je niet gemakkelijk vinden. En tóch.... het is eens gelukt! Dat was op een mooie Junidag. Al lang hadden we de uilen zien vliegen, duiken en scheren. We liepen wat door en opééns, daar vliegt vóór ons een vrij grote, geelbruine vogel uit een kruipwilg en.... dat was een velduil, geen twijfel aan. En ja, daar tussen de kruipwilg en wat duinroosjes vonden we het nest; drie jongen lagen er in en.... de restanten van een jong konijntje. Ze hadden dus een prima diner achter de rug! Terwijl het drietal gefotografeerd werd, deed de oude een duikaanval op ons, wat zoveel betekenen moest als: Schiet nu maar gauw op!

Dat hebben we gedaan, want tenslotte was het zijn huisgezin. Maar éér we gingen pakten we nog gauw een paar uilenballen mee. Dat zijn de uitbraaksels van de jonge vogels, waaraan we zien konden wat de uitlenfamilie alzo at. We hebben ze thuis op ons gemak uitgeplozen en toen bleken het in hoofdzaak muizenhaar, beentjes en kiesjes van muizen. Een paar dekschilden van kevers en wat vogelveertjes. Dat waren de dingen die de vogels niet konden verteren. Dat was in de propvorm weer

Velduil
op de uitkijk

In de duinterreinen is de velduil goed gecamoufleerd

uitgebraakt.
Op die manier kan men door onderzoek van verzamelde uilenpreppen een goed beeld vormen van de muizenstand in een zeker terrein. Het is een prachtig gezicht, als men de uil, of, zoals we het eens troffen, drie uilen bij elkaar, kan gadeslaan.
Uilen blijven wel eens in Zuid-België of Frankrijk, maar doorgaans trekken ze naar de Middellandse Zee om daar de winter door te brengen. In zachte winters kan men wel eens veel uilen hier aantreffen, maar de broedvogels gaan meestal weg. Ze kunnen zo dromerig zitten kijken, maar ze zijn één en al gehoor en merken scherp op. Wie kans ziet de velduilen in de natuur gade te slaan, ziet beslist iets bijzonders.

Jonge velduilen in het nest: op de voorgrond de restanten van een konijntje

NEDERLANDSE

Bijbels

Het Woord Gods trekt door deze wereld!
Het is een zégetocht!
Denkt U even in: In elfhonderd talen en dialecten is het verspreid. gedeeltelijk of in het geheel. Het wordt gelezen in de lange winternacht van de poolcirkel en op de reeksen verspreide eilanden in de Stille Zuidzee; in het donkere oerwoud van Afrika en in de kleine hutten waarin mensen wonen in de hoogste berglanden. Die Bijbel, het is een wonderlijk boek, omdat het is de openbaring van Hem, wiens Naam wonderlijk is....
Die Bijbel heeft een wereldgeschiedenis haar, en daarover willen we het in dit artikel hebben, ook een *Nederlandse geschiedenis.*
De geschiedenis van de Bijbel is, voor wat Nederland betreft, voor een groot deel verbonden met de naam die onder de Uitgevers van Bijbels in ons land zo'n goede klank heeft verkregen.... *de naam Brandt en Zoon.* Vóór ons ligt een boekje dat de titel draagt: *„Nederlandse Bijbels en hun Uitgevers"* (1477–1952). Het boekje is uitgegeven ter gelegenheid van de herdenking van het feit, dat het in het jaar 1952 juist 500 jaar geleden was dat Gutenberg in Mainz zijn eerste boek drukte, de zogenaamde 42-regelige Latijnse Bijbel. Feitelijk werd daarmede de drukpers in de gezegende dienst van de verspreiding van Gods Woord gesteld.
In 1477 werd daarna de eerste Nederduitse vertaling van een, zij het niet geheel complete Bijbel, te Delft in het licht gegeven.
De uitgave en het drukken van Bijbels, dat meestal door dezelfde onderneming werd uitgevoerd, was een riskante onderneming in die bange dagen. Immers Rome stond op wacht om te vuur en te zwaard het drukken en verspreiden van Gods Woord te weren. We kunnen slechts enkele grepen doen uit de geschiedenis voor dit artikel. In die vroegste tijd was bovendien de vraag naar Bijbels nog zeer beperkt, zodat het ook commercieel gezien een groot waagstuk was. Eerst in de 16e eeuw kwam de grote vraag naar Bijbels.
De foto met afbeelding van tekstdruk,

Een bladzijde uit de eerste Nederlandse Bijbel (1477)

die wij hierbij plaatsen, is van de Eerste Nederlandse Bijbel: *gemaect te Delft in Hollant mitter hulpen Gods ende bij ons Jacob Jacobs Soen ende Mauritius Yemants Soen van Middelborch ter eeren Gods ende tot stichticheit ende lerynghe der kersten gheloovighen mensen".* Let u eens op die prachtige tekening van hoofdletters! Dit was de z.g. Historiebijbel, die alleen 't Oude Testament bevatte en het is de druk van de eerste, waarschijnlijk uit Vlaanderen stammende, door een onbekende gemaakte Bijbelvertaling in het Nederduits van omstreeks 1300. Ze is wat de volgorde betreft gericht naar de Historia Scholastica van Petrus Comestor (ca. 1150). Naar onze begrippen dus nauwelijks een bijbel. Met de komst van de Hervorming komen al vrij spoedig met de Luther-drukken in Duitsland, ook bijbels in het Nederduits, waarvan de tekst niet meer is ontleend aan de roomse Vulgata-bijbel. De belangrijkste is daarbij voor

ons de z.g.n. „Liesveldt-Bijbel": *„Geprint by Jacob van Liesveldt, wonende tot Antwerpen op dye Cammerpoort Brugghe"*. Het was een Lutherbijbel met enkele illustraties en.... van Liesveldt heeft er met zijn leven voor moeten boeten! Lange tijd echter hebben de belijders van de nieuwe leer van deze uitgave genoten. Ook vanuit Embden, de vrijplaats voor de protestanten, werd gewerkt aan de bijbelopgaven. Bekend is de „Deux-Aes-Bijbel", die in Embden gedrukt werd, echter zonder naam. Dat was dan een Gereformeerde Bijbel. Een merkwaardigheid van deze Bijbel is de kanttekening, die veel aanstoot gaf, maar desondanks bleef ze lange tijd dé meest populaire bijbel. We kunnen wel zeggen, tot de Statenvertaling uitkwam. Bij Jan Canin te Dordrecht verscheen een Deux-Aes-Bijbel, die als de eerste in Holland gedrukte Gereformeerde Bijbel geldt. Canin's naam kwam er niet op voor, maar evenwel werd hij er voor terechtgesteld!

Nadat de Generale Synode in 1618—1619 een commissie had benoemd voor een nieuwe vertaling uit de grondtekst (en deze in 1635 gereed gekomen was), verleende de Staten-Generaal in 1642 octrooi voor het drukken daarvan. De eerste uitgave draagt het jaartal 1637. In 1862 verscheen de onder ons volk zo geliefde „Keurbijbel". Over die naam *Keur* willen we nog iets opmerken. Over het algemeen spreken we van een èchte, zuivere Statenbijbel, wanneer deze gedekt is door de naam *Pieter Keur!* Men vergeet echter dat er behalve de uitgave van genoemde Pieter, ook uitgaven zijn van Hendrick en Jacob Keur (1682), de oudste dus! Ook van Jacob en Hendrik Keur (gedrukt te Dordrecht) is er een uitgave (1756). Die van Pieter is uit 1720. Waarschijnlijk is de naam *Keur* een begrip voor „keuren" geworden en heeft het daardoor de klank gekregen de beste bijbel te zijn, terwijl Pieter Keur er toch maar één uit de velen is geweest. Het geslacht Keur kan wél aanspraak maken op een lange staat van dienst....

Hoe komt nu echter de naam Brandt zo nauw verbonden met de uitgave van de Bijbel? Het bedrijf van J. Brandt en Zoon is in 1742 gesticht, dus in de dagen van de „Keur's"!, door de boekbinder-uitgever *Hendrik Brandt.*

We kunnen de naam Brandt dan ook op vele titelplaten van onze Statenbijbels terugvinden. Onderaan die titelplaats ziet men naast de namen van de drukkers ook het woordje „comp." Dat „comp" betekent Compagnie, een samenwerking dus van drukkers en uitgevers. Daarin was Brandt dus reeds vertegenwoordigd. In 1822 nam J. Brandt en Zoon de voornaamste plaats in deze Compagnie te Amsterdam in en was hij de enige die recht van opvolging kon doen gelden. Hij was de rechtstreekse opvolger van één der vier stichters van de Compagnie in 1681, namelijk Jacob Looman. Diens opvolger in de Compagnie werd zijn oomzegger Nicolaas Burgers en later diens zoon Hendruk Burgers. Van deze laastgenoemde nam Hendrik Brandt zowel het huis als het bedrijf, de uitgaven en de plaats in deze Bijbelcompagnie. Zo zijn het dan thans reeds 271 jaren — waarvan 210 jaren in rechtstreeks familieverband — dat Brandt en zijn voorgangers zich aan het uitgeven van Nederlandse Bijbels hebben gewijd, waarbij de Statenvertaling steeds hun voornaamste belangstelling had. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken dat ons volk, als het over de Bijbel spreekt, tegelijkertijd aan *Brandt en Zoon — Op het Rusland — te Amsterdam* denkt. Wij hopen binnenkort nog eens op dit enorme bedrijf, dat sinds 1950 werkt onder de naam: „Proost en Brandt N.V.", terug te komen in een reportage.

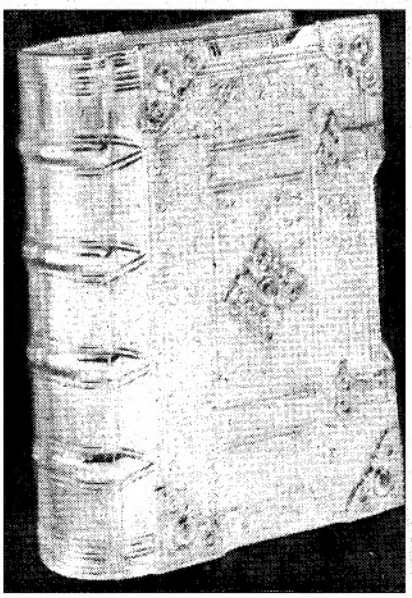
Van de geschiedenis van de bijbel staat niet los de druk en de verzorging van het uiterlijk. We denken aan de verschillende lettertypen en fraaie bandversieringen. Het is een niet te miskennen feit dat de roomse Kerkliturgie er veel toe heeft bijgedragen dat de schilder- en tekenkunst, vooral tijdens de Middeleeuwen, grote vooruitgang maakte. We denken aan de Italiaanse en Franse meesters.

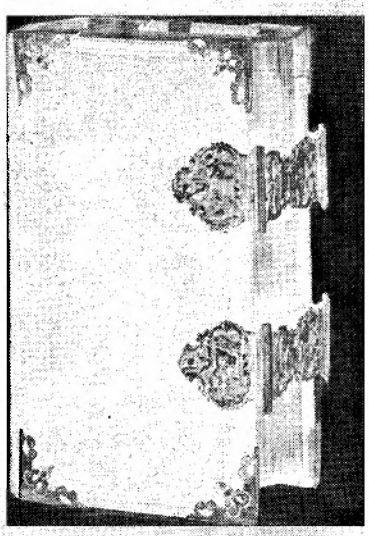
En wie van het prachtigste tekenwerk voor letters genieten wil, moet de „Librye", bij de Zutphense St Walburgkerk eens bezoeken. We hopen ook dáárover nog te schrijven. Onze Gereformeerde vaderen waren schuw van deze roomse kunst, die zo nauw betrokken was bij de door hen verafschuwde beeldendienst. Te verstaan, maar daardoor heeft de kunst in Gereformeerde kringen niet dié vooruitgang gemaakt, die ook uit háár boezem had kunnen te voorschijn komen. Maar wie de bandversiering op de foto's nauwlettend gadeslaat moet wel even stil worden van de liefde die daaruit voor het uiterlijk van de geliefde bijbel spreekt. Laten we zuinig zijn op onze oude Statenvertaling èn.. op de uiterlijke verzorging van onze oude Hollandse Bijbels.

Zo gaf ons dit boekje een schat van gegevens over de geschiedenis van Nederlandse Bijbels én hun Uitgevers! Wij maakten er voor onze lezers een dankbaar gebruik van.

Links: Prachtige bijbelband uit de 16e eeuw (gerestaureerd). Uitgave Lenaart Der Kinderen, van wie veel onzeker is. Hij zou in Emden hebben gewoond

Rechts: Een Compagnie-Bijbel in een band met zilveren sloten en beslag. Let op het prachtige smeedwerk

Voor onze kleintjes / 't Was maar één cent

He joh, mag ik eens aan je drop likken? Vragend en verlangend keek de kleine Piet naar die grote staaf drop, die Koos in zijn hand had en waaraan hij heerlijk liep te kluiven.
Jij? vroeg Koos smalend. Neen hoor, dan moet je ook maar zien dat je centen krijgt van je moeder, en als je ze niet krijgt, dan gap je ze, dat doe ik ook, de drop smaakt even lekker hoor.
Terwijl Koos dat zei, zoog hij nog eens flink en liet zijn zwarte tong zien. Mm.... lekker hoor.
O wat had Piet een trek in dat zwarte ding! Vol bewondering kijkt hij naar de „flinke" Koos, die zoveel durft. Hij zou ook best....
Eindelijk had Koos zijn staaf drop opgezogen. Piet, als je nu morgen zorgt dat je één cent hebt, dan zal ik de drop wel voor je kopen. 'k Weet een fijne winkel, daar krijg je zoveel. Wel een zakje vol. Toen liep Koos door.
Piet ging ook maar naar huis. In zijn hoofd klonk het steeds: Als jij zorgt dat je morgen een cent hebt.... Zou hij aan moeder vragen?? Als moeder wist hoe lekker het was, ging moeder vast ook wel een hele zak vol kopen. Of niet? Moeder zei altijd: Snoepers worden dieven. Jullie krijgen van mij wel een snoepje, maar geen drop, daar krijg je rotte tanden van.
Toen Piet thuis kwam, was moeder juist bezig met 't tafel dekken. Dag Piet, ben je daar, vent. Zou je even aan de overkant een pond zout voor me willen kopen. Hier is een dubbeltje, ga maar gauw, want pappa komt zo thuis.
Piet vond het altijd fijn als hij voor moeder een boodschap mocht doen. Stevig hield hij het dubbeltje in zijn kleine knuistje. Niet laten vallen natuurlijk! In de winkel was het niet vol, zodat Piet gauw aan de beurt was. Hij kreeg nog een toffee toe. Wat een aardige winkeljuffrouw, hè? Kijk eens kereltje, 'k heb je centjes maar in een stukje papier gedaan, anders verlies je ze misschien. Dag Piet. Dag juffrouw, zei Piet en holde naar huis.
Geef de zak maar gauw hier en leg de centjes maar op de tafel. 'k Moet eerst even de aardappeltjes koken. Piet deed zoals moeder gezegd had. Toen hij zijn papiertje met centjes op tafel wilde leggen, kon hij toch niet laten om even te kijken hoeveel centjes erin zaten. Hij kon al tot 10 tellen. Een, twee drie.... Drie centen! Wat een boel. Wat zou je daar een grote zak drop voor kunnen kopen! Als hij nu eens één centje er af nam. Eén maar. Dan had mamma toch nog twee centjes over.... En dan morgen zou Koos.... Even aarzelde Piet. Zijn hartje bonsde. Doe het maar, zei het ene stemmetje van binnen. Niet doen, dat mag niet, zei het andere stemmetje. Maar opeens pakte Piet één centje uit het papiertje. Stak die in zijn broekzak, deed toen direct het papiertje weer dicht en schoof het bij moeders bord. Daar kwam vader de kamer binnen. Piet schrok ervan. Vader zou toch niet??? Dag Pieterbaasje, en pappa tilde zijn kleine jongen hoog in de lucht, zo boven vaders schouder. Dat was even fijn! Maar het leek wel of Piet het nu lang niet zo fijn vond als anders. Hij lachte wel, ja je ging vanzelf wel lachen als pappa zo met je stoeide, maar hij was toch niet blij en vrolijk. Met een vaartje zette vader hem weer op de grond. (Gelukkig maar, vond Piet, dat hij zijn cent eerst in zijn zakdoek gedaan had, anders was hij er vast uitgerold).
Pappa's haren zaten er helemaal van in de war. 's Jonge, hijgde vader, 't lijkt wel of jij je zakken vol met knikkers hebt. Onwillekeurig voelde Piet met zijn hand naar die ene zak, waar geen knikkers, maar wel wat anders in zat!!
Onder het eten zag moeder opeens het papiertje liggen. Ze keek er in. Had de juffrouw je centjes in dit papiertje gedaan? Ja moeder, zei Piet. De juffrouw was bang dat ik het verliezen zou. Zo, dus jij bent mamma's grote knecht, zei vader. Wat wordt alles toch duur! Nu is het zout ook weer een cent per pond opgeslagen, zuchtte moeder. 't Was eerst 7 cent per pond en nu is het 8 cent En zo ga je maar door. Piet kreeg een kleur en keek strak naar zijn bord. Wat? Verbeeldde hij het zich of lag er werkelijk een cent op zijn bord?? Neen toch niet. Hij zag maar steeds die éne cent voor zich. Hè, hij had niets geen trek. 't Leek wel of het eten niet door zijn keel wilde. Kom Piet, wat zit je te treuzelen, eet eens flink door. Zal ik eens een lekker prakje voor je maken? Moeder nam zijn bord, prakte alles eens lekker door elkaar en deed er nog wat jus over. Ziezo, nu gauw opeten, anders wordt het koud. Piet durfde moeder niet aan te kijken. O, als moeder wist wat hij in zijn zak had, dan zou moeder hem niet zo verwennen. Hè, wat had hij het toch warm! 't Leek wel of er een heel doosje lucifers in brand gestoken was in zijn zak. Eindelijk had hij zijn bord leeg! 'k Geloof dat onze jongen een beetje ziek is, zei vader tegen moeder. Hij heeft zo'n kleur en hij eet zo slecht. Bezorgd keek moeder Piet aan. Scheelt er wat aan, vent? Ze legde haar koude hand op zijn hete voorhoofd. O, die lieve, lieve moeder. Doet je hoofdje pijn. Piet? Wat moest hij zeggen? O, hij zou moeder wel om haar hals willen vliegen en zeggen: Neen, moes, neen, dát is het niet. 't Is iets anders, iets heel ergs. Maar hij durfde niet. Hij knikte alleen maar van ja.
Na het eten maakte moeder gauw een lekker warm kruikje klaar en bracht Piet naar bedje. We zullen je je dikke nachtpakje maar aan doen, want m'n kleine jongen is toch wel een beetje ziek. Zeg pappa maar welterusten, dan zal ik je naar boven brengen. Nacht, pappa. Welterusten Pieterbaasje van me. Ga maar lekker slapen hoor. Dag. Stilletjes ging Piet met mamma mee naar boven. Ja, stilletjes van buiten, maar van binnen bij Pietje stormde het. Ga maar netjes op je knietjes. Vlug, zonder er bij na te denken, zei Piet zijn avondgebedje Zullen we aan de Heere vragen of de Heere je hoofdje beter wil maken? O, wat bonsde Pietjes hart. Nnnee.. nnee moeder nnee".... en ineens stapte Pietje in bed.
O, ging moeder maar weg. Die lieve moeder. Pietje was stout en nu dacht moeder nog dat het echt waar was

dat hij zo'n kleur had van de hoofdpijn. Neen dat was van heel iets anders. Och wat had moeder een lekker kruikje in zijn bedje gelegd. Hoe blij was hij daar altijd mee! En als moeder hem dan toestopte en nog even kiekeboe speelde met de dekens, dan moest hij altijd zo lachen. Maar nu, neen, nu kon hij niet lachen, nu kon hij niet blij zijn. Wat was hij dan? Verdrietig? Waarover? Toen moeder de kamer uit was drukte Piet zijn hete hoofdje stevig in het kussen. Hè nu niet meer aan die cent denken, nu proberen aan iets leuks te denken. Maar hoe hij dat ook probeerde, het ging niet. Telkens weer zag hij die cent. Hè, zat die cent nu ook al in het zakje van zijn pyamajasje? Als we iets wegnemen, al is het één snoepje of een stukje koek, of één cent, dat is toch stelen, zei vader altijd. Was Pietje dan een dief? „Ja," zei het stemmetje van binnen. Neen hoor, zei een ander stemmetje. 't Is toch maar één cent en moeder hield er nog twee over. Was het dan niet zo heel erg?

Daar hoorde hij moeder weer zeggen: Zullen we aan de Heere vragen of de Heere je hoofdje weer beter wil maken? De Heere! Ja, de Heere had het gezien. De Heere ziet alles. De Heere weet ook hoe het komt dat Pietje zo slecht kon eten.... Wat vader en moeder niet weten, weet de Heere wel. Als Pietje nu vannacht eens sterven ging?

Zó met die gestolen cent nog in zijn broekzak en.... ja, dat is het ergste.... zonder een nieuw hartje? O, had hij maar nooit die cent uit dat papiertje gehaald. Had Koos maar nooit gezegd dat, als Piet morgen een cent meenam, Koos wel.... Maar neen, 't is niet Koos zijn schuld, Piet heeft zelf die cent gepakt! O, wat moet hij toch beginnen? Zou hij moeder roepen? O, hij durft niet. Zijn keeltje lijkt wel dicht geknepen. Dan, met de dekens over zijn hoofdje, vouwt Pietje zijn handjes en heel zachtjes zegt hij: Heere, Pietje is stout geweest. Pietje heeft een centje gestolen. Wilt U het Pietje vergeven en Pietje een nieuw hartje geven, om Jezus wil. Amen.

Dan snikt hij het uit. Heere wilt U Pietje helpen om het tegen vader en moeder te zeggen, vraagt hij nog. Dan, o dan kan hij het niet langer uithouden. Hij gaat zijn bed uit, zo in het donker de trap af en doet de huiskamerdeur open. Even knippert hij met zijn oogjes tegen het felle licht. Voordat moeder er erg in heeft, heeft Pietje zijn handjes om moeders hals geslagen en snikt: O mamma, o moesje, Pietje heeft een cent gepakt uit het papiertje. O, lieve mamma, wilt u het Pietje vergeven? Pietje zal het nooit meer doen. Heus niet.

In één ogenblik begrijpt moeder wat er gebeurd is. Vader nog niet. Die heeft zijn krant dicht gevouwen en kijkt vragend van moeder naar Piet. Hij begrijpt er niet veel van. Snikkend legt Pietje zijn hoofdje tegen moeders schouder. Als hij een beetje tot bedaren is gekomen vraagt moeder: Pietje, heb je al aan de Heere verteld wat je gedaan hebt? Piet knikt. Zullen we het nu met elkaar ook doen? Moeder vertelt dan aan vader wat er gebeurd is. Vader is er wel erg bedroefd om, dat zijn jongen zoiets gedaan heeft, maar is ook blij, dat de Heere Pietje tegengehouden heeft, dat hij de cent niet versnoept heeft. Dan buigen vader, moeder en Pietje bij vaders stoel hun knieën en samen vragen ze aan de Heere of de Heere Pietje deze zonde wil vergeven en Pietje een nieuw hartje wil geven. Als ze gebeden hebben, geven vader en moeder hun jongen een stevige kus en dan brengt vader Pietje zelf naar boven. Nu kan Pietje wel gauw in slaap komen.

L. v. W.-v. P.

Ons vervolgverhaal

De zegepraal van het kruis

Enig voedsel, enige kledingstukken en enige kleine stukjes huisraad werden op een wagentje geladen, daarna verliet de kleine karavaan de plaats die hun lief was geworden, de plaats ook waar hun lieve moeder de ogen voor altijd gesloten had en waaraan zoveel aangename herinneringen van uitreddingen uit allerlei gevaren verbonden waren.

Waarheen, vader? vroeg Juda, de oudste.

Naar de Waterpoort! antwoordde de vader, wiens hart vol was van weemoed, maar die van harte geloven mocht in Hem, die de Zijnen belooft dat Hij Zijn engelen zal bevelen, dat zij hen bewaren op al hun wegen.

Waarheen verder? Zij wisten het niet. In de bergen zouden zij wel aanwijzingen ontvangen hoe het verder moest gaan! Daar was vaders hart gerust op.

Daar ging de kleine karavaan! Om geen gerucht te maken volgden zij zoveel mogelijk de harde zandwegen. Hoe troosteloos en somber zag dit gedeelte van Jeruzalem er uit. Overal even donker. En het scheen alsof hier niets dan armoede woonde.

Plotseling kwam uit de duisternis een man te voorschijn, die de hand ophief, en zeide dat de reizigers niet verder mochten.

Wie zijt ge? vroeg Ruben.

Ruben lichtte zijn olielamp op, om het gelaat van de vreemdeling te zien, doch deze keerde zich half om.

Gij moogt niet verder! zeide hij. Verraders die ons aan de heidenen willen overleveren mogen hun straf niet ontgaan.

Ik heb niemand verraden! zei Ruben. Ook heb ik geen enkele aanwijzing verschaft die hen voordeel kan bezorgen.

En hebt gij dan niet een uur geleden met hen gesproken?

Dat heb ik! zei Ruben. Maar ik heb niemand in hun handen overgeleverd en niets gezegd dat u nadeel kan berokkenen.

Maar ge hebt hen gewaarschuwd!

Dat heb ik twee hunner gedaan, zei Ruben. Maar vluchten zij, dan hebt gij er geen nadeel van.

Het is het beste bewijs dat ge ons hebt beluisterd of dit door anderen liet doen. Ge komt de stad niet uit en ge zult weten wat een Israëliet, een zoon van Abraham, verdient, die eerst de Nazarener nawandelt, om daarna de heidenen te helpen.

Het begon er slecht uit te zien voor Ruben en de twee knapen, die niet alles begrepen, maar die toch wel beseften dat er een nieuw en groot gevaar dreigde.

Ook Ruben wist niet wat hij zou doen.

Van twee kanten tegelijk kwamen nog meer vervolgers tevoorschijn en het droevig feit stond vast: de arme vervolgden waren omsingeld.

Maar het werd meer gezien: als het gevaar het grootst is, is soms de redding nabij.

Eer nog de aanvallers en eer nog Ruben en de kinderen begrepen wat er gebeurde, waren de vijanden overrompeld en lagen zij gekneveld langs de weg.

Wat gebeurde er toch?

Ruben en de kinderen wisten het niet. Hevig verschrikt staarden zij om zich heen.

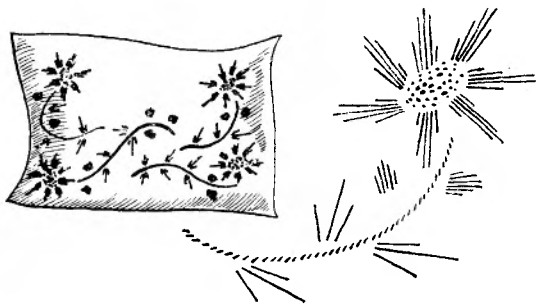
Vader Ruben hield de olielamp omhoog. Hij trachtte één der laatst aangekomenen, een man van grote gestalte, te herkennen.

Zijn verbazing was groot, toen hij opeens in het tevreden glimlachend gelaat staarde van.... Junius, de Romeinse officier.
Beide officieren hadden het gevaar beseft waarin hun vriend verkeerde en aan het hoofd van een groepje van tien soldaten waren ze uitgerukt.
Zij droegen alleen maar lange kleden over hun uniform om niet herkend te worden.
De dankbaarheid van Ruben was groot. Thans lag de weg naar de Waterpoort open en ook andere Christenen zouden die volgen. Het waren de laatsten. Velen hadden de stad al verlaten en zwierven op en temidden van de bergen, waar zij zich in groepjes verenigden.
Maar zouden de wachters de poort wel openen?
Nu de Romeinen er bij waren, behoefde niemand daaraan te twijfelen. Zij zouden de wachters er toe dwingen, desnoods met geweld. En dan zouden de Christenen vrij zijn.
Het afscheid bij de Waterpoort was allerhartelijkst. En andermaal poogde Ruben de officieren te bewegen om de stad te verlaten, want na enkele uren zou de strijd al beginnen, doch de officieren weigerden standvastig.

FOTO OMSLAG

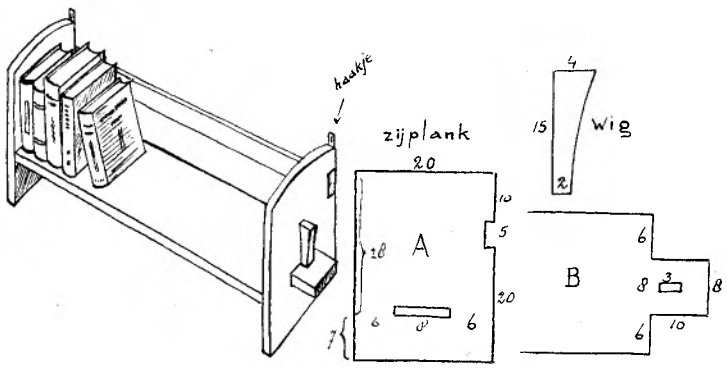
Heerlijk, zo in het zonnetje! De fiets van mijn baas is veilig, want al knijp ik m'n oogjes dicht.... pas op als iemand aan de fiets komt. Dan! Wie zou zo'n goedigerd nu kwaad kunnen doen? Eén en al trouw. En lees dan eens wat er op het gebied van dierenmishandeling nog in ons kleine landje gebeurt! Onstellend!

ONS Knutselhoekje

JONGENS

Zo'n boekenplank kunnen we altijd gebruiken! En het is maar een klein kunstje zo'n eigen gebruiksvoorwerp te maken. Iedere jongen, die een klein beetje van kuntselen afweet, kan dit werkstuk maken, wanneer hij maar even nauwkeurig de tekening bekijkt. Je kunt de boekenplank zo lang maken als je zelf wilt. Maar voor de stevigheid van het geheel zou ik hem toch niet langer maken dan 60 à 80 c.m. Mij dunkt, daar kan toch al een heel stapeltje boeken op. Het heeft geen zin de maten, die op de tekening staan, hier nog eens te herhalen. Kijk goed uit en wees zuinig met het hout, want het is duur. Gebruik mooi glad hout, dat je kunt beitsen, wanneer de zaak klaar is. Let goed op de dikte van het hout bij het maken van het gat in A en B en bij de inkerving van de lat in A. En dan maar aan het werk! Denk er wel om, dat de dokter er niet aan te pas hoeft te komen....
Voorzichtig met beitels en zagen!

MEISJES

Een decoratief kussen

Meisjes, maak je zelf eens blij met zo'n mooi kussen! Uren zul je vermaak in het werk scheppen en als het klaar is, zal ieder zeggen: Prachtig! Kijk, de zaak is heel eenvoudig. Het kussen wordt gemaakt van linnen, zo groot als het nodig is. Met een krijtje of een potlood worden de motiefjes er op getekend. Als we dit niet zo maar uit de hand kunnen, dan nemen we een stukje carbonpapier en trekken het voorbeeld over. Telkens kunnen we dit dan op het kussen verleggen in de gewenste richting.
Het tekenen of overtrekken hoeft niet angstvallig nauwkeurig, want al loopt een takje wat anders dan op het voorbeeld, dan kan het nog wel een mooie bloem zijn. Daarna wordt de tekening er op geborduurd op de wijze als in de bijfiguurtjes is aangegeven. We gebruiken hiervoor restjes wol, borduurzijde of katoen. Het zal dus zo'n dure geschiedenis niet worden. Neem niet 'n mengelmoes van kleuren, maar probeer tinten te zoeken die min of meer harmoniëren, zo bijv. geel voor de hartjes, rood voor de kroonblaadjes, donkergroen voor de knopjes en de steeltjes en lichtgroen voor de blaadjes. Je zult zien, dat het een succes wordt. Veel pleizier er mee!

BRIEVENBUS

De grote brievenstroom met oplossingen is binnen en nu kunnen we dus rustig-aan de oplossingen gaan bekijken. Ik ben benieuwd, wie het ditmaal weer tot een goed einde heeft kunnen brengen. Op het ogenblik weet ik al, dat er weer iemand was, die verzuimde z'n naam onder z'n oplossingen te plaatsen de brief kwam uit **Veen (N.B.),** zodat de inzender zich opnieuw zal moeten melden. En dan lees ik nog wel eens iets over het aanbrengen van abonnees en wat daar zoal bij komt, maar heus, in kan mij daar niet mee inlaten. Doe mij een groot genoegen en schrijf dergelijke dingen op een briefkaartje en stuur dat naar de administratie. Ik heb het druk genoeg met dit werk alleen. Gaarne ontvang ik weer brieven van de nichten en neven, wier achternamen beginnen met de **letters A, B, C of D. Nieuwelingen** kunnen zich altijd melden **per briefkaart,** met vermelding van **geboortedatum** en juist **adres. De voornamen of voornaam voluit!** Aanvragen voor **correspondentieadressen** óók op een briefkaart!

WIE HET EERST KOMT, HET EERST MAALT

Ja, zo zal het zijn met de **4 ons rood katoenen draden van 3 meter lengte,** die beschikbaar worden gesteld **voor een zieke of herstellende,** die er wellicht iets van weet te maken. Zij, die hiervoor in aanmerking wensen te komen, zenden hun bericht aan **H. v. d. Put, bakkerij, C 208, Oude Molen.** Wie daarna niets hoort, moet maar denken: „Ik was te laat!" Er wordt verder niet over gecorrespondeerd!

WELKOM en AFSCHEID

Alle nieuwelingen heten we hartelijk welkom. Hun namen komen in het volgende nummer, tegelijk met de namen van hen, die afscheid van ons namen. Tot zolang dus even geduld!

BRIEFJES BEANTWOORD

Willy Schotte: Nu ga ik eerst jouw brief, volgens belofte, beantwoorden. Hij was toch nog te laat voor het Decembernummer, want je moet weten, dat de copy minstens 14 dagen van te voren op de drukkerij moet zijn. Daar hebben de meeste jongens en meisjes geen erg in! Die denken maar, als ze vandaag schrijven, dat het er de volgende keer al in staat. Mis hoor! Daar gaat soms wel een maand of langer overheen, want ik heb ook niet altijd dadelijk tijd om het direct te beantwoorden. Jammer, dat je brief zoekgeraakt was! Toch ben ik blij, dat je aan mijn verzoek hebt willen voldoen en opnieuw in de pen geklommen bent. Dat uitstapje naar de Wieringermeerpolder was je recht naar de zin, hè? Ontvang ook van mij de hartelijke groeten. En tot ziens!
Aatje en Arend Witvliet. Ik vind het een goede gedachte van Vader en Moeder om jullie toestemming te geven, om mee te doen aan de raadselrubriek. Hartelijk welkom, hoor! Beppie doet nog niet mee, maar dat komt misschien nog wel! Daar kunnen jullie voor zorgen!
Cornelia Martina de Visser. Op een boerderij is ook altijd werk, hè? Al heb je vacantie, je moet toch aanpakken! Ja dat is nu eenmaal niet anders en je wilt er Vader en Moeder toch ook niet alleen voorspannen. En dan is het ook wel weer heerlijk, dat je ze dan eens goed kunt helpen! Vijf uur handwerken, dat is een mooie poos. Doe je het graag?

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier." Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

Kees Weerheim. Met belangstelling heb ik het relaas gelezen van dat verkeersongeval. Gelukkig, dat Vader er nog wonder boven wonder goed afkwam. Ons leven is een damp en de dood wenkt ieder uur, dat blijkt dan weer heel duidelijk. Waren we altijd maar bereid! Gaat het verder goed op de tuinbouwschool? **Adriaan de Visser.** Met z'n negenen in een noodwoning valt zeker niet mee! Maar misschien hebben jullie nu al de nieuwe woning in gebruik! Is dat zo? Wat een fijn rapport had je! Ik neem mijn petje af, hoor!

Voor de vele nieuwe abonnees en de nieuwelingen, die nu weer gaan meedoen, volgt nu

ONS REGLEMENT

1. In **„DE KLEINE GIDS"** worden regelmatig **prijsraadsels** geplaatst voor **kinderen van 7 t.m. 13 jaar** (de zgn. „kleineren") en voor **kinderen van 14 t.m. 20 jaar** (de zgn. „groteren").
2. De **kinderen van onze abonné's** mogen aan deze opgaven meedoen. Hun leeftijd moet echter passen bij de raadselgroep Kinderen beneden 14 jaar mogen **onder geen enkele voorwaarde** met de „groteren" meedoen. Omgekeerd mogen kinderen van 14 jaar en ouder niet meer met de „kleineren" meedoen. Meer dan 1 gelijke oplossing wordt nimmer door kinderen van één gezin ingezonden. Tenslotte kunnen uit één **gezin hoogstens 2 oplossingen** worden ingezonden, namelijk 1 oplossing van de opgaven voor de „kleineren" en 1 oplossing van de opgaven voor de „groteren". **Onder elke oplossing** komt **slechts één naam** voor.
3. Te allen tijde kan men zich aanmelden bij: OOM BEN, Raadselredacteur van „De Kleine Gids", Postbus 2019, Utrecht.
Deze **aanmelding** geschiedt **uitsluitend per briefkaart.** Denk om **volledig adres, naam, en voornaam (voornamen)** en vooral de **geboortedatum.** Elke nieuweling wordt z.s.m. **„Welkom!" geheten.**
4. De oplossingen van de verschillende **opgaven moeten regelmatig worden ingezonden.** Ook al zijn er onvindbare opgaven bij, of raadsels, die slechts gedeeltelijk gevonden zijn. **Steeds inzenden, wat men heeft ! ! !** Ook gedeeltelijke oplossingen hebben waarde!
5. De **opgaven worden genummerd met een letter en de getallen 1 t/m 6.** Altijd moeten deze **6 opgaven tegelijk worden ingezonden,** nadat het 6e raadsel geplaatst is. De uiterste datum van inzending wordt dan tevens bekend gemaakt en het adres.
6. Op de brieven met oplossingen mag **in de linkerbovenhoek** het woord: **„PRIJSRAADSELS"** niet ontbreken. Op de gewone brieven behoeft dat niet te staan.
7. **Elke inzender(ster) moet, wanneer zijn (haar) letter aan de beurt is, een briefje aan Oom Ben schrijven, ter** kennismaking en voortgezette kennismaking. **Deze briefjes worden alle in „De Kleine Gids" beantwoord.**
8. **Brieven** en **oplossingen** moeten **afzonderlijk** worden ingezonden en beide voorzien zijn van **Naam en voornaam (voornamen), adres en geboortedatum.** Dus in de brief en **op** de enveloppe ! ! !
9. De **Uitslag der Prijsraadsels,** alsmede de **Lijst van PRIJSWINNAARS** komt in het nummer, waarin **opgave 4** der nieuwe raadselserie voorkomt. Telkens **worden minstens 60 prijzen** uitgereikt.
10. Voor iedere **goede oplossing van 1 opgave** worden **10 punten** toegekend. Naar het aantal gemaakte fouten worden 1 of meer punten afgetrokken. Voor één inzending behaalt men dus **hoogstens 60 punten.**
Door geregeld in te zenden wordt het aantal behaalde punten steeds hoger. Tenslotte behoort men bij de groep, die het hoogste aantal punten heeft en wordt men prijswinnaar. Ieder komt dus vanzelf aan de beurt voor een prijs. Hier geldt het spreekwoord: **„De aanhouder wint".**
11. Kinderen, die wegens hun leeftijd van de **„kleineren"** naar de **„groteren" moeten** verhuizen, krijgen hun reeds behaalde punten mee. **De punten blijven hoogstens een jaar geldig.** Wie **een jaar lang géén oplossingen** heeft **ingezonden,** heeft daardoor zijn **punten verloren.**
12. **Wie niet meer mee kan doen of niet meer mee wil doen, behoort zich even af te melden!** De naam wordt dan onder **„Afscheid"** vermeld.
13. Wie het **puntental** wil weten, kan er naar vragen in de **brief,** die in **„De Kleine Gids"** beantwoord wordt. **Rechtstreeks antwoord** is ook mogelijk, indien een **postzegel van 10 cent** bijgesloten wordt. (Niet **op** de brief te plakken, s.v.p.!).
14. **Correspondentie-adressen en adressen van zieken** kunnen steeds **per briefkaart** worden opgegeven. Ze worden zo spoedig mogelijk geplaatst.
15. **Correspondentie over abonnementen, betalingen, premies,** enz. betreffende **„De Kleine Gids"** vallen **buiten het arbeidsveld van de „Raadselredacteur".**

PRIJSRAADSELS

OPGAVE M-2

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

LETTERWISSELRAADSEL

A	D	A	M
D	I	N	A

De bedoeling van deze opgave is van het woord „ADAM" het woord „DINA" te maken, door telkens één letter van het voorgaande Bijbelse woord te veranderen en van deze 4 letters het volgende woord samen te stellen. De vier in te vullen woorden moeten beslist in de Bijbel voorkomen, zodat bij de oplossingen de vindplaatsen vereist worden. Als **voorbeeld** dient het volgende:

U Z Z A
E Z A U
E Z R A
Z O A R
B O A Z
J O A B

OPGAVE N-2

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

INVULRAADSEL

1	2	3	4
2			
3			
4			

Vul in, van links naar rechts **(horizontaal)** en van boven naar beneden **(verticaal), waarbij elk woord 4 letters** telt:

1. Plaats, waar de Heere Jezus Zijn eerste wonder deed.
2. Woord, dat in elk gebed voorkomt.
3. Woord door Hanna gebruikt.
4. Een vrouwennaam.

E Z ZR A

Bij de oplossing de **teksten niet vergeten.**
Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn. OOM BEN

Wenst U een

Gelegenheids-gedicht?

Stuur dan de juiste gegevens aan

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)

Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigingen

Koopt bij de vakman ★

dat voorkomt u teleurstelling. Op verzoek tonen wij u vrijblijvend onze collectie bij u aan huis, dan kunt u rustig uw keus bepalen. Wij repareren uitsluitend onder garantie!

D. LIEVENSE *HORLOGEMAKER*

LANGE VORSTSTRAAT 87 — GOES

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren

TEL: 76933

LANGE HILLEWEG 109

ROTTERDAM (ZUID)

BANIERLEZERS!

Gebruikte **Kinderrijwielen**

VOOR ELKE LEEFTIJD

Prijzen vanaf *f* 45.— tot *f* 85.—

J. ROZENDAAL - RIJWIELEN

GIESSEN-NIEUWKERK TELEFOON 51

„Banier" *uitgaven*

welke nog verkrijgbaar zijn:

In vreemde handen	*f* 1.95
Willem Farel, deel I	*f* 2.90
Willem Farel, deel II	*f* 2.90
De kerk in de catacomben	*f* 2.90
Lijden der kerk in Schotland	*f* 2.90
Vogels in de natuur	*f* 1.95
Bram Schelling	*f* 1.45
Zoals de ouden lazen	*f* 2.50
De geheime kamer (nieuwe uitgave)	*f* 3.75
De jonge Hugenoten	*f* 3.75
Zo God het huis niet bouwt	*f* 2.35
Evert Kooistra	*f* 3.50
Gerrit van het heidedorp	*f* 1.15
Anneke met vacantie	*f* 0.95
Lieske	*f* 0.95
Geus met God (nieuwe uitgave)	*f* 4.50
Geen andere goden (nieuwe uitgave)	*f* 1.15
5 jongens op een vlot (nieuwe uitgave)	*f* 1.45
B. J. v. Wijk, Bijb. Geschiedenis, à contant	*f* 13.50
in termijnbetaling	*f* 15.—

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

Geus met God

aansluitend verhaal op het niet overtroffen prachtwerk

SIMON GIEKE

.... door MEVAHOR ....

★ *Ieder die heeft genoten van het prachtboek Simon Gieke, moet zeker ook dit werk in zijn bezit hebben, waarin de vrijheidsstrijd onzer vaderen tegen de Spaanse dwingelandij zo meesterlijk wordt beschreven.*

★ *Op prima houtvrij papier gedrukt, in prachtband, royaal formaat, 200 pagina's, zeer mooi geïllustreerd, bedraagt de prijs slechts* ..... **f 4.50**

DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ

DE BANIER

UTRECHT
Postbus 2019
Giro 147759

De Kleine Gids

11 Februari 1953
8e Jaargang No. 17
(Verschijnt tweemaal per maand)

UIT DE BIJBEL

2
WEGEN

(Mattheüs 7 : 13–23)

De Heere Jezus is in Galilea. De schare is tot Hem gekomen van heinde en ver. Ze brengt haar zieken en invaliden mee, opdat de Meester hen geneze!
De Heere Jezus ziet hen komen. Hij bestijgt een der vele lage bergruggen, waaraan dit landschap zo rijk is en Zijn discipelen volgen Hem. Dan komt ook de schare Hem achterna. Maar Jezus gaat nu geen zieken genezen, Hij begint nu te prediken. Die schare moet goed weten, dat één ding noodzakelijker is dan alle spijze en drank, dan gezondheid en leven. Afwisselend spreekt de Heere in Zijn rede tot de discipelen en tot de schare. Christus' prediking is onderscheidend, maar die prediking heeft toch ten doel zondaren te doen horen, dat Hij niet gekomen is om de Wet te ontbinden, maar die te vervullen.
Die prediking is een ontdekkende prediking, opdat verslagen zondaren voor Jezus zouden leren buigen. Daarom predikt Jezus in alle scherpte de Wet tot overtuiging en verbreking van zondaarsharten. Hóórt, gij die meent iets in uzelf te bezitten, dat u de hemel onsluiten zal, wat gij ook van uzelf denkt of zegt: *„Ik zeg u: tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der Farizeën, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan."* Uw aalmoezen hebben geen waarde in zichzelf. Uw vasten helpt u niets, al zet ge nog zo'n droevig gezicht. Ja, al mismaakt gij uw aangezicht.. God ziet in het verborgen, in uw hart! Wat doet ge met uw schatten? Ze zijn immers voor de mot en de roest en voor de dieven?
Wat hebt ge van uw broeder te zeggen, wat praat ge toch over die splinter, die in zijn oog is, let liever op die balk in eigen oog. Werp die eerst uit en ga dan maar met uw broeder spreken. Dat is de inhoud van Jezus' prediking enerzijds, en dat is geen blijde boodschap, maar een ontdekkend woord. Een woord, dat alles wat in de mens is afsnijdt. Dat zijn geen zachte woorden, die zalig spreken wat niet waarlijk geestelijk arm is en hongerig naar de gerechtigheid.

En toch, dat is dezelfde Meester, Die zo geduldig en zachtmoedig de zieken geneest en de pijnen van het lichaam stilt. En toch, Jezus is nu zo diep bewogen en vol ontferming over zondaarsharten. Want Hij kent, ook onder die schare, van eeuwigheid degenen, die de Zijnen zijn. Hij zoekt Zijn schapen bijeen. Ze zullen Zijn stem horen! Hij zoekt zondaren, voor wie de zonde zonde is. Wie is slecht, hij kere zich herwaarts.

Dan spreekt Jezus de slotrede uit:

„Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan; want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt; en weinigen zijn er, die dezelve vinden".

Twee wegen!

De brede en de smalle weg. De ene ten verderve, de andere ten leven! Het lijkt wel alsof die brede weg de juiste weg en of die wijde poort de poort is, die ten leven leidt, want op die weg beweegt zich de grote massa van de mensen. Er is geen stilstand op die weg, het is er licht en de klaagtonen en het geschrei worden er op overstemd door vrolijk gezang, en al is er een schijnbare verdeeldheid tussen de wandelaars onderling.... want daar viert men het Carnaval en ginds groepeert men zich om de Bijbel, en even verder beweegt zich een brede massa om het vaandel, waarin geschreven staat: Half om half, De meeste van die wandelaars lopen gestadig door, ze hebben de pas er flink in, maar anderen kijken zo nu en dan naar de andere kant, naar die weg, waarop de wandelaars in tegenovergestelde richting gaan dan zij. Ze vragen zich af: Waarom gaan die mensen een weg, waarop ze zich steeds weer stoten aan de klipstenen van een zo smal pad, als ze toch zo'n prachtige, effen baan als deze weg kunnen gaan?

Inderdaad, het lijkt er op, dat die smalle weg de verkeerde weg is, want er zijn maar weinig wandelaars op te vinden. Een weg vol doornen en distelen, een pad, dat door vele donkerten gaat, een weg zonder wereldgenoegen en verzadiging van vleselijke lust. Een weg, die afschrikt en onbegaanbaar lijkt.

Twee poorten!

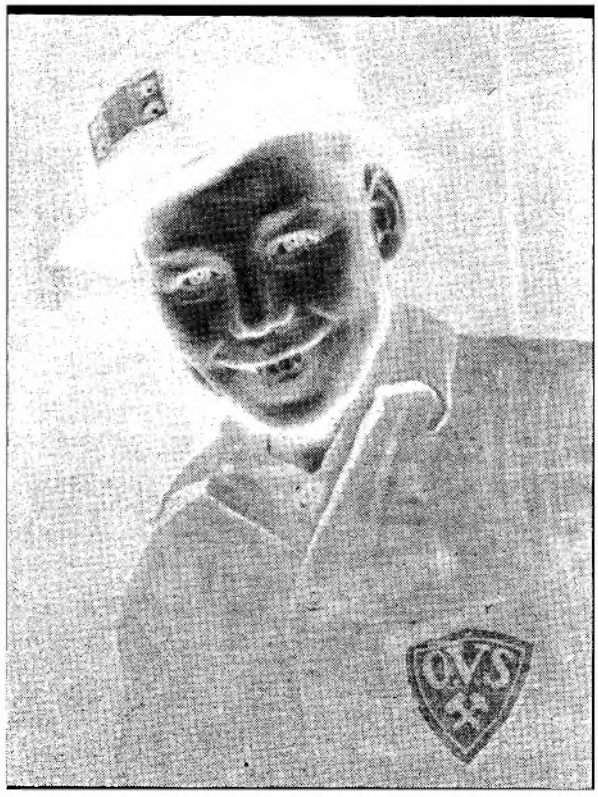
Een enge en een wijde poort. En het lijkt al weer alsof die brede poort de juiste poort is. De mensen verdringen elkaar om er door te gaan. Al klinkt van achter die poort, die wijde poort, het naar gekerm van degenen, die reeds doorgingen, het schijnt de wandelaars van die brede weg niet af te schrikken. Ze gaan er door, bij drommen tegelijk. De mensen van het carnaval, de mensen met de Bijbel, hoor, ze zingen de liederen der wereld, en luister, daar gaan ze er door, vrolijk een psalm zingend. Van alles gaat door die poort. Goddelozen, wereld-dienaars, goede kerkleden, dominé's en ouderlingen, gedoopten en avondmaalgangers, leidende figuren in kerk, staat en maatschappij. Ze gaan er door met alles wat ze hebben, want die poort is zó wijd, ze staat breeduit open! Maar achter die poort, ach, hoor toch het gekerm, te laat ontdekten zij dat dit de verkeerde weg was. De poort, die toegang gaf tot het naar verderf. Een terug is er niet. De brede weg voert naar de hel. Ze heeft de lengte der eeuwigheid.

Hoe ontstellend!

En toch, Jezus zegt het, die enge poort en dat smalle pad is de weg ten leven. Weinigen zijn er, die dezelve vinden. Hoe komt dat? Wel, elk mens wordt op de brede weg geboren. Die brede weg is het pad, dat tussen wieg en graf naar het verderf voert, om der zonde wil. Het is de weg vanuit het Paradijs. Jezus Christus komt met Zijn roepstem midden tussen die massa op de brede weg met Zijn waarschuwend woord: *Gaat in door de enge poort!* Maar niemand schijnt te luisteren. Ja toch, daar één en ginds één, ze veranderen van koers, ze staan stil, ze kijken naar het smalle pad, ze zien de wandelaars op die weg.... ze horen de roepstem. Hoe komt dat? Het is Gods Geest, Die dezulken wederbaart, hen ontdekt aan hun dwaasheid om die brede weg te blijven gaan. Dat is genade. Nooit zal één wandelaar uit zichzelf van weg veranderen. Het is Gods Geest, Die hun voeten richt in de tegenovergestelde richting, op het smalle pad, dat leidt naar de enge poort. Ze worden bespot vanaf de brede weg, hoon en smaad, en als David door Simeï gevloekt! Er zijn er op die brede weg, die.... ja wel zouden willen, als zij de weg wat verbreden konden, de poort wat wijder maken. Maar de maat van die poort is door God bepaald, ze is precies berekend op de doorgang van een naak-

Waar het **zwarte goud** *gedolven wordt*

De adspirant-mijnwerker kijkt welgemoed de wereld in

Onze reporter maakte een reis naar Limburg om er zijn licht op te steken over de Staatsmijnbedrijven. In een drietal reportages gaat u met zijn ogen en oren luisteren en zien naar het voorbereidend werk op de Vakschool voor jonge mijnwerkers; naar de Steenkoolwinning in de mijnen en bij de Cokesfabrikage en de Stikstofbindingsbedrijven.

Het is een mistige Januarimorgen in het pasbegonnen jaar! De mist dringt in je botten en huiverig zoek je de expres naar Heerlen op en duikt vlug weg in de coupé, waar de warme behagelijk aandoet. Tot Utrecht sukkel je vanzelfsprekend in slaap en daarna begin je het ochtenblad te verslaan. Je leest berichten van rampen en van schone beloften van de groten der aarde, en je bemerkt het.. van die zeven weggesjokte Bredase blindevinkeneters nog geen nieuws, dat veel hoop geeft, en je krijgt onwillekeurig de damp in op die Duitsers, die deze sadisten nog in bescherming schijnen te zullen nemen, ondanks alle Adenauers, consuls en ministers, die ijverig op hun poot spelen. Het bederft je morgen, totdat je opeens

---

te zondaar. Alles moet worden afgelegd, niets kan meegenomen.... om ten leven door die poort in te gaan We moeten, om de slotrede van Jezusprediki ng te verstaan, Zijn voorrede begrijpen (Matth. 5 : 1—12).

Zalig! Wie? Wel de *armen van geest,* die *treuren,* de *zachtmoedigen,* die *hongeren en dorsten naar de gerechtigheid,* de *barmhartigen,* de *reinen van hart,* de *vreedzamen,* die *vervolgd worden om der gerechtigheid wil,* als ge gesmaad wordt en vervolgd en men liegende alle kwaad tegen u spreekt *om Mijnentwil!* Zie, dat is verbonden aan het wandelen op de smalle weg, aan het gaan door die enge poort! En dat kan alleen in de weg der wedergeboorte, zonder welke men het Koninkrijk Gods niet kan ingaan.

De wandelaars op die smalle weg struikelen vele malen, maar ze worden weer opgericht; als ze moede en mat worden, dan vertroost hen Zijn stof en staf; als hen hongert en dorst, dan richt Hij de tafel toe voor het aangezicht van hun wederpartijders; als ze vanwege de doornen en distelen hun klaagzangen zingen onder de spotvraag van de wandelaars aan de overzij: „Waar is God op Wie gij bouwdet?".... dan verandert de Heere hun klacht in het roemen in de verdrukking; als de weg stijgt en de stap zwaar wordt onder de last der zonden.... dan mogen ze rusten aan de voet van het kruis, en als hun weg voert door de vallei van de schaduwen des doods.. dan is de Heere bij hen en mogen ze zingen: „Al ging ik ook door een dal der schaduwen des doods, ik zou geen kwaad vrezen". En als op de weg of ook aan het einde van de pelgrimsreis het reiskleed moet afgelegd en hun vlees en hart daarbij bezwijkt.... zo is God hun Rots en hun Deel in eeuwigheid!

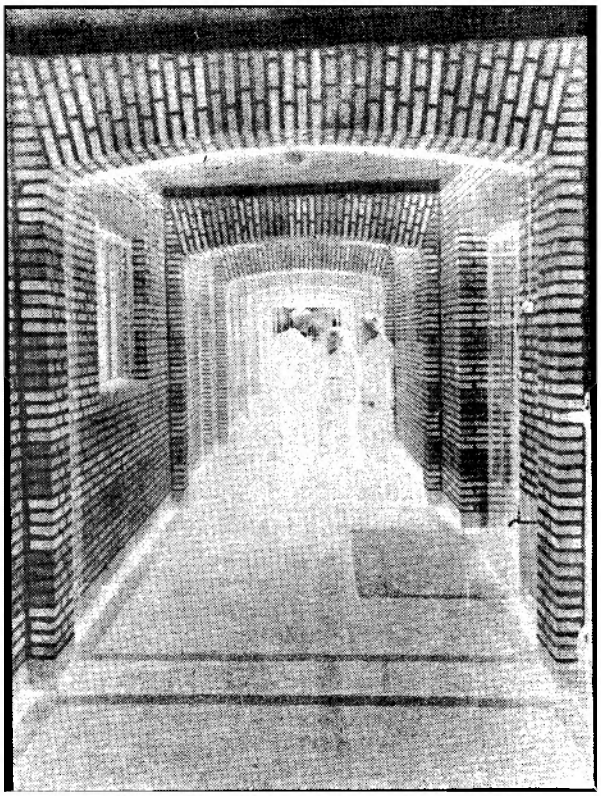
Welgelukzalige wandelaars op die smalle weg! Zij zullen ter poorte ingaan tot het eeuwige leven.

Nog staat het Woord des Heeren daar midden onder ons: „Gaat in door de enge poort".

Twee wegen!

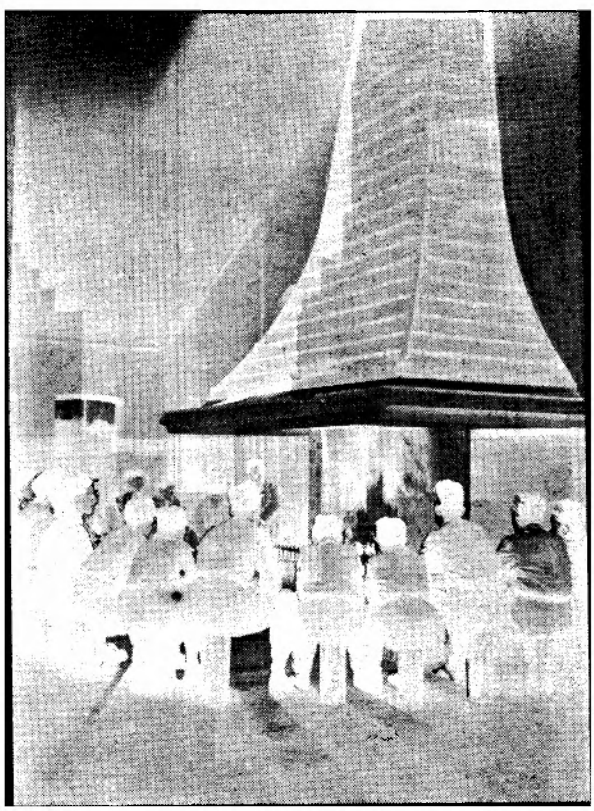
Nog is het tijd; nog is verandering van koers mogelijk, alléén door Hem. Die zondaren zalig maakt. De poort is nog open. Open, zo lang Hij roept: „Gaat in door de enge poort", want Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven.

Het is nog tijd!

De schoolgang ingeschakeld in de sfeer van het ondergrondse leven. Een praatje met de onderwijzer.

Les in het Kamp. Gezellig, op een stukje mijnhout gezeten, wordt gelutsterd naar de les. Het vuur vliegt er af!

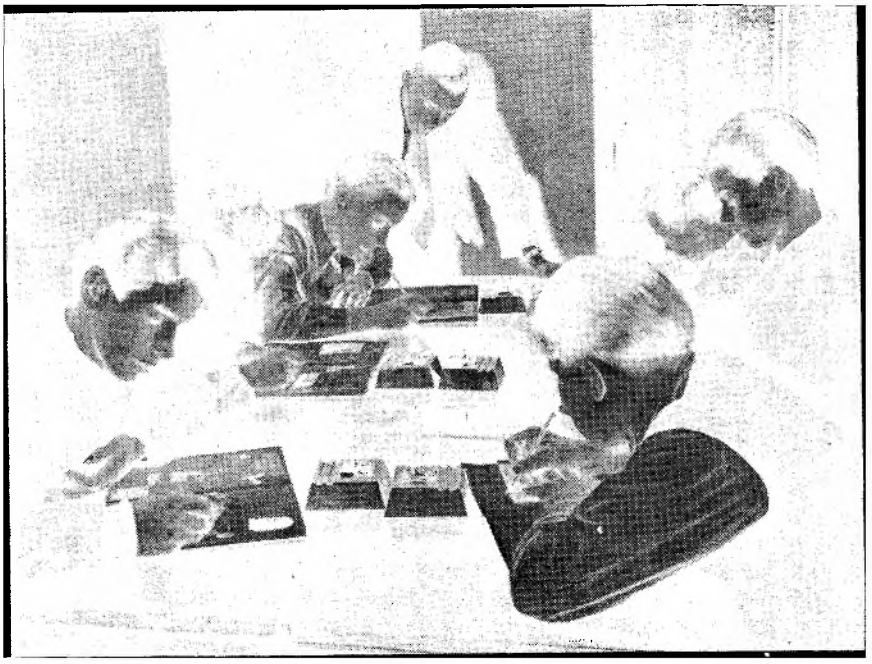

beseft, dat je Eindhoven nadert en de wereld buiten het coupéraam groter is geworden sinds je vertrek uit de hoofdstad. Eindhoven-Philips-Lichtstad! Je denkt: „Ook daar zal ik eens heen moeten voor „De Kleine Gids", en meteen rijd je alweer tot je bij Roermond opeens een vurige zonnebal om de toren ziet aanglijden en heel die Limburgse wereld in het blankste kristal gaat schitteren van rijp en rijm. De zon! Wég mist, en het beurt je op, want één zonnige dag in de winter geldt voor twee in de zomer. Het is 10 uur als je je kaartje aan de controleur in Heerlen afgeeft en rechttoe rechtaan op de Voorlichtingsdienst van de Staatsmijnen afstevent, waar de warme ontvangst je opeens midden in je werk plaatst en je belangstelling op het hoogste niveau brengt..
Even de koffie gedronken en dan.... op stap!

En dit is nu de O.V.S.!

We staan voor een schoolgebouw. Wat betekent O.V.S.? Dat betekent: De Ondergrondse Vakschool. Daar worden de jonge mijnwerkersleerlingen opgeleid tot volledige vakmensen, want de mijnarbeid is een *vak!* Vroeger begonnen de jongens hun opleiding als leesjongen. Wat is dat nu weer? Zoiets als krullejongen bij een timmerman. Allerlei baantjes opknappen, waarbij dan de nadruk valt op het stenen uit de kolen zoeken, stenen lezen! Maar al is dat een belangrijk onderdeel van de mijnarbeid, er is héél wat meer toe nodig om een volslagen mijnarbeider te zijn. Na de bevrijding van Zuid-Limburg heeft de leiding van de Staatsmijnen er zich dan ook op toegelegd deze opleiding op het hoogste niveau te brengen en is de O.V.S. opgericht. De jongens, die van de gewone Lagere School komen, worden in een z.g.n. „Voortroep" opgenomen, die onder leiding staat van een baas, een gediplomeerd ondergronds houwer. Deze heeft een cursus gevolgd in jeugdleiding, paedagogiek en lichamelijke oefening. Zodra de jongens 15 jaar zijn komen ze op de O.V.S. en krijgen daar een opleiding van ongeveer drie jaar. Op 18-jarige leeftijd gaan de O.V.S.-ers naar het bedrijf over. Ze beginnen dan als „sleper met vakopleiding" en daarom beginnen ze hun verdere vakopleiding met meer verdienste dan een arbeider, die zonder vakopleiding zijn loopbaan ondergronds begint.
Bij aanmelding worden de jongens onderzocht en gekeurd, wat eveneens in hun eigen belang is, want niet élke jongen is geschikt voor dit zware werk. Denk nu niet, dat deze studietijd op de O.V.S. een saaie aaneenschakeling is van lessen opdreunen. Integendeel, het is een tijd van inspanning en ontspanning. De theoretische lessen bestaan uit: mijnbouwkunde, bedrijfsorganisatie, veiligheidsregels, rekenen, Nederlands, aardrijkskunde, natuurlijke historie, E.H.B.O., gezondheidsleer, schetstekenen, zingen en godsdienstonderricht, waarbij voor de roomsen een aalmoezenier en voor de Protestanten (van alle gezindten) een dominé het onderwijs geeft. Voor elk vak zijn werkcahiers beschikbaar, zoals voor de mijnbouwkunde, het „mijnboek", en voor de algemene ontwikkeling, de „almanak" en het „natuurboek", enz. Deze boeken blijven in hun bezit als herinnering aan de O.V.S. Twee dagen in de week houdt men zich in de middaguren bezig met het z.g.n. „troepwerk", dat in de open lucht bedreven wordt en gebaseerd is op het spel van verkennen, en waarbij het pionierswerk een belangrijke plaats inneemt, zoals het bouwen van een flinke brug, een karwei, dat de jongens van het eerste leerjaar reeds in enkele uren kunnen klaarspelen. Ge kunt ze zien werken in de jeugdwerkplaats of de schooltuintjes. Daar staan ze aan de werkbank en in de smidse, zodat ze als een goed mijnwerker van alle markten thuis zijn. Eenmaal per jaar gaat de eerste-jaarsgroep één week kamperen, waarbij het niet allereerst gaat om de ontspanning (al komt het er wel bij), maar het kamp en de training in de loop van het jaar eisen van de jongens een veelzijdige inspanning, veel ondernemingsgeest en solidariteit, die gezien hun toekomstige beroep, van grote

In het „Natuurboek" wordt de les bijgeschreven en zo gaat het van „pennelikker", naar steenkoolhouwer !

waarde is. In het tweede jaar worden de jongens onder leiding gesteld van instructeurs, waarbij ze in ploegen bij het bovengronds bedrijf worden te werk gesteld. Hout lossen, sorteren en stapelen, terrein in orde houden, mijnwagens schoonhouden en hulp in diverse werkplaatsen, wordt hun daarbij geleerd. Dagelijks krijgen ze nog één uur theoretisch onderwijs en één uur lichamelijke oefening. Tegen het einde van het tweede jaar gaan ze werken in de z.g.n. *leermijn*, dat is een imitatiemijn, die men op de meeste mijnen in de steenberg gedreven heeft. Hier vindt men de inrichting van een echte mijn terug: pijlers met schudgoten of transportbanden, steengangen met sporen, waarover mijnwagens lopen, een kipstoel, een laadkast, een opbraak met kooi, persluchtleidingen, diverse soorten betimmeringen enz. Deze mijnen worden door de O.V.S.-ers aangelegd.
Op de staatsmijn Hendrik kunnen gangen, die door de jongens zijn aangelegd, duizenden mensen bevatten, waarom ze tijdens de oorlog op verschillende mijnen als schuilplaatsen zijn gebruikt. Hier leren de jongens vrijwel alle werkzaamheden uitvoeren, die ze straks in de echte mijn zullen moeten verrichten. Zij moeten b.v. alle veiligheidsvoorschriften toepassen. Elke instructeur heeft ongeveer 8 jongens onder zijn hoede. Dan volgt het derde leerjaar. Het onderwijs gaat nog op dezelfde voet door, behalve dat de jongens gedurende de eerste drie maanden één dag per week ondergronds gaan werken. In het tweede kwartaal twee dagen en in het vierde kwartaal is dit 4 dagen geworden. Elke week is er een „praatuur" met de opzichter van de opleiding, waarbij de moeilijkheden, die de jongens ondergronds hebben ondervonden, worden besproken. Wanneer de jongens 18 jaar zijn, dus als „sleper met vakopleiding" voorgoed de mijn ingaan, verdienen zij per dag *f* 0.50 méér dan een arbeider zonder deze vakopleiding. Het duurt nog enige jaren voor zij geroutineerde mijnwerkers zijn en houwer kunnen worden. Er zijn ook jongens, die tijdens de studietijd uitvallen omdat ze het niet kunnen volhouden, maar de meesten, zo vertelde men ons, doorlopen de school geheel en worden als ondergronder in het bedrijf te werk gesteld. Zodra de jongens op de school toegelaten zijn, beginnen ze ook te verdienen! Het uurloon bedraagt voor jongens van 14 jaar 33 cent; 15 jaar 39 cent; 16 jaar 44 cent; 17 jaar 50 cent en 18 jaar 57 cent, terwijl behalve hun uurloon voor elke dag ondergronds werken in het derde studiejaar een extra toelage ontvangen wordt van *f* 1.50 per dag. Op hun 21ste jaar zijn ze dan meestal volslagen mijnwerkers en als houwers werkzaam, de stijgende routine doet dan de rest. Over het leven van de mijnwerker onder de grond hopen we in het volgende nummer een reportage te geven. U ziet de twee jongens op de frontpagina bezig in de instructiewerkplaats en de samengeknepen lippen getuigen wel van het enthousiasme, waarmee ze hun leertaak volbrengen. Het is goed en nuttig dat wij, die rustig bij onze haard het krantje lezen, eens gaan begrijpen, dat daar, soms op 300 meter diepte, mannen bezig zijn met houwen en vervoer van het zwarte goud, waardoor wij warm in onze huizen kunnen zitten en de economische taak van industrie en handel voortgang kan vinden in fabriek en op kantoor.

En wij zijn 21 jaar meneer, wij „houwen" méé en strakjes komt de zeep er wel aan te pas

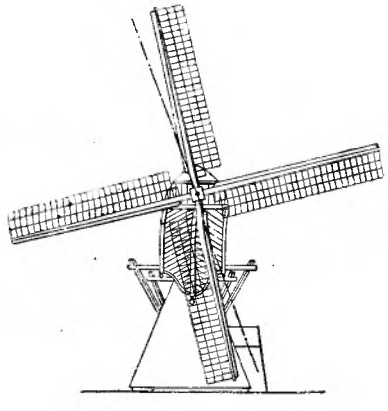
Stille strijd

Meester Rolands loopt op een miezerige avond door de nauwe straatjes van een oude volkswijk van zijn stad.
Elke ontmoeting in een grote stad is voor hem steeds weer een nieuwe belevenis. Ieder geval is anders. Ieder geval heeft iets aparts. Wanneer hij op de bel drukt, hebben de bewoners van deze 2e etage geen vermoeden van zijn komst. Van zijn bestaan weten zij zelfs niet af, nog minder van zijn werk. De deur klikt open en een vriendelijke vrouwenstem vraagt van boven af: „Wie daar?" „Meester Rolands!" trilt het op de trap. Onmiddellijk kraakt mevrouw Bordewijk naar beneden met ogen, die een verdere toelichting verwachten. „U kent mij natuurlijk niet, mevrouw, maar ziet u, ik heb bericht ontvangen, dat uw dochtertje Ria binnenkort zes jaar wordt en dan naar school zal moeten, en nu kom...." „O, komt u dan maar even boven, meester", valt ze hem in de rede, nu ze er van overtuigd is, met iemand te doen te hebben, die komt praten over haar kind.
De meester heeft plaats genomen en deelt in korte woorden mede de redenen van zijn komst. Spreekt daarbij over onderwijs en opvoeding en wil nog wat zeggen over zijn school.... Maar dan komt er een verhaal, dat hem verbaasd en hem weer opnieuw iets laat zien van het leven in de stad.
„Ach meester, wat zal ik er van zeggen? Mijn man en ik en ons kind vormen een gelukkig gezinnetje. Dat u ook bij mij komt, is geen wonder, want ik kom zelf uit een gezin, dat altijd naar de kerk ging, maar mijn man was rooms. Toen wij trouwden, nu bijna 8 jaar geleden, zaten wij met het geval. Om te zorgen, dat wij niet in moeilijkheden zouden geraken, spraken wij af, dat wij beiden zouden breken met de kerk. Ik met de mijne, waarin ik belijdenis gedaan had, en mijn man met de roomse. Dat was wel een ontzettende afspraak voor ons allebei, maar we hebben woord gehouden, hoe moeilijk het ons beiden ook viel. Maar wat gebeurde er? Verleden jaar werd ik ziek. Ik moest zelfs een paar weken naar het ziekenhuis en mijn kind werd naar Oma gebracht. Drie weken lang. In die weken heb ik me met kracht verzet tegen alle herinneringen aan mijn opvoeding en daarin heb ik een felle strijd gestreden en ik heb gedacht de sterkste te zijn. Totdat mijn kind weer thuis kwam, nadat ik weer wat opgesterkt was. Toen is het begonnen. Ria wilde niet eten of eerst moesten we gebeden hebben. Ria wilde niet van tafel of we moesten uit „het grote boek" gelezen hebben. „Oma heeft gezegd, dat u dat boek heeft", zei ze. Ria wilde niet van tafel of we moesten ook gedankt hebben. Nee, niet zij alleen, ook mamma, ook pappa. En ik heb het gedaan, meester. Maar weet u, wat er toen gebeurde? Toen voelde ik een onuitsprekelijk heimwee naar de kerk, naar Gods Woord, gepaard met een smartelijke gewaarwording over mijn loslaten van hetgeen ik eens beleed.... Door de afspraak met mijn man ben ik echter gebonden. Nu zit ik in de knel. Zal ik toegeven aan mijn ontwaakte begeerte, aan mijn innerlijke drang? Vierkant tegen onze afspraak in?? Maar mijn man dan? Hoe zal hij dat opnemen? Zal hij ook terugkeren tot de kerk, de roomse kerk? En wat zal er dan van mijn kind worden? Zal de roomse kerk mij en mijn kind met rust laten? U weet net hoe dat gaat, meester!"
Dit alles maakte op meester Rolands bij vernieuwing een geweldige indruk en leerde hem weer eens te meer, hoe belangrijk het is het Woord des Heeren en de belijdenis der vaderen vast te houden. Wat zal hij er op zeggen? En hoe? „Mevrouw", begint hij eindelijk, „U hebt uzelf in een moeilijke positie gebracht. Acht jaar geleden reeds. Wat ik u raden mag: Smoor de stem van uw geweten niet; maar ga niet overhaast te werk. Voor alles: leg deze zaak voor God neer in de eenzaamheid. Bid Hem om wijsheid en licht en zo u zelf tot klaarheid gekomen bent, spreek er dan met uw man over. U zegt, dat u een gelukkig gezin vormt. Welnu, grijp hetgeen uw kind u opnieuw leerde, aan, om uw man op de hoogte te brengen van hetgeen u innerlijk beroert. Doch nogeens, ga daarbij vooral niet overhaast te werk. Doe dit met groot geduld en lijdzaamheid. Wie weet: God Zelf mocht daarin mee komen, van Wie Zijn eigen Woord getuigt, dat Hij de harten der koningen neigt als waterbeken.
Tien minuten later loopt meester Rolands weer door de donkere straten, in gedachten verzonken over de ongeweten strijd, die gevoerd wordt in menig huis en in menig hart. Zal hij ooit nog eens een ontmoeting hebben met de bewoners van die tweede etage in de donkere volkswijk? V.

Rechten

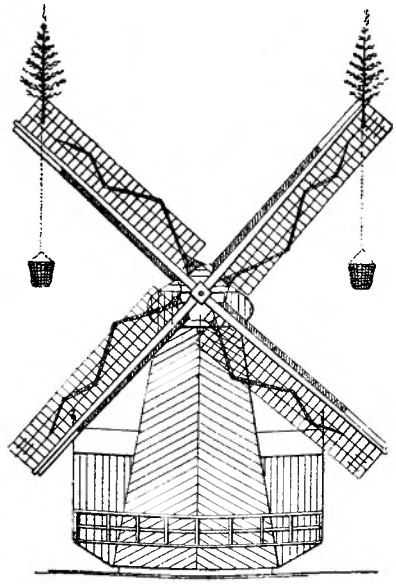
Er is een tijd geweest, zoals in het begin der 18e eeuw, dat er in de Zaanstreek niet minder dan 600 molens hun wieken in het luchtruim deden draaien. In het bestaan van elke dag moest de molen in die dagen wel een gewichtig element zijn, niet alleen in de dagen van vreugde en leed, van voorspoed en tegenslag, maar ook voor de taal, die met nieuwe begrippen en woorden werd verrijkt. De molenwieken zijn immers in staat tot de volksziel te spreken, al wordt in deze moderne, technische tijd hun indrukwekkende taal, die een gehele groep van mensen in oude tijden kon bezielen of kon getuigen van grote gebeurtenissen, welke de streek beleefde, haast niet meer gehoord. Zij sterft uit tegenover de metalen stemmen van techniek en snelverkeer, bij het woord van de krant, de telegraaf en telefoon, die alles zo veranderd hebben. Het werd in de periode van opkomst van het molenwezen al gauw gewoonte der molenaarswereld om door allerlei wiekenstanden uitdrukking te geven aan hetgeen de wereld of het eigen bestaan beroerde. Zo kende men — en kent men zeer sporadisch nog hier en daar — de *vreugdestand* en de *rouwstand;* speciaal Zaans was de *Pinkstertooi.* De molen krijgt de vreugdestand natuurlijk bij blijde ge-

In de rouw

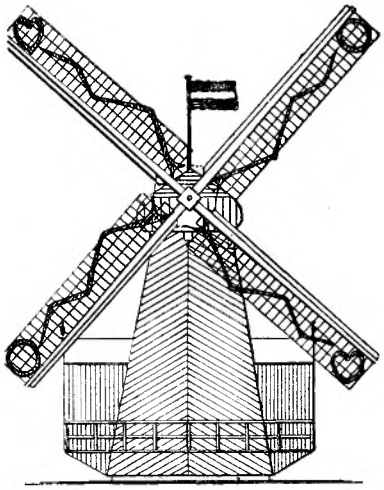

en gewoonten van Molenaars uit vroeger dagen

★

Pinkstertooi

Mooistaande molen

beurtenissen, een huwelijk, een verjaardag in het Koninklijke Huis, een feest in het dorp.

De Pinkstertooi in de Zaanstreek was wel heel bijzonder. De twee bovenste van de „overhek" geplaatste wieken werden elk met een spar versierd en de zeilen werden vaardig door de hekken gevlochten en vormden met de aan touwen van de wieken afhangende zaagselmanden een wel zeer karakteristieke versiering. De molenjongens moesten dit werkje opknappen. Alles moest gereed zijn als des morgens om 5 uur de meesterknecht of de patroon kwam; deze laatsten waren dan de „luilakken".

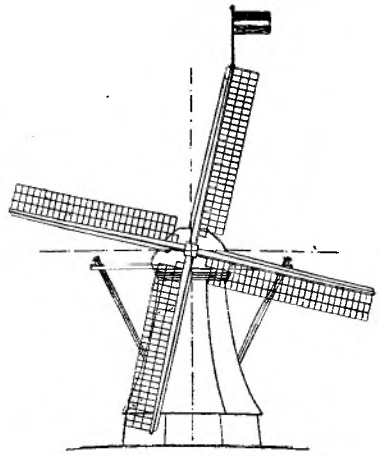
Volgens sommige molenkenners mag in dit Zaans gebruik de oorsprong gezien worden van de bekende „Amsterdamse en Haarlemse Luilakmarkten", die daar nog altijd tegen Pinksteren gehouden worden. Voor de rouwstand werd de molen stilgehouden, juist als een wiek door de verticaal was gegaan en dus, wat de molenaar noemt, gaande was geworden. In de Zaanstreek deed men dat ook weer anders; men rouwde niet alleen met de stilstaande doch ook met de malende molen en wel door het afnemen der windborden, het „afslaan".

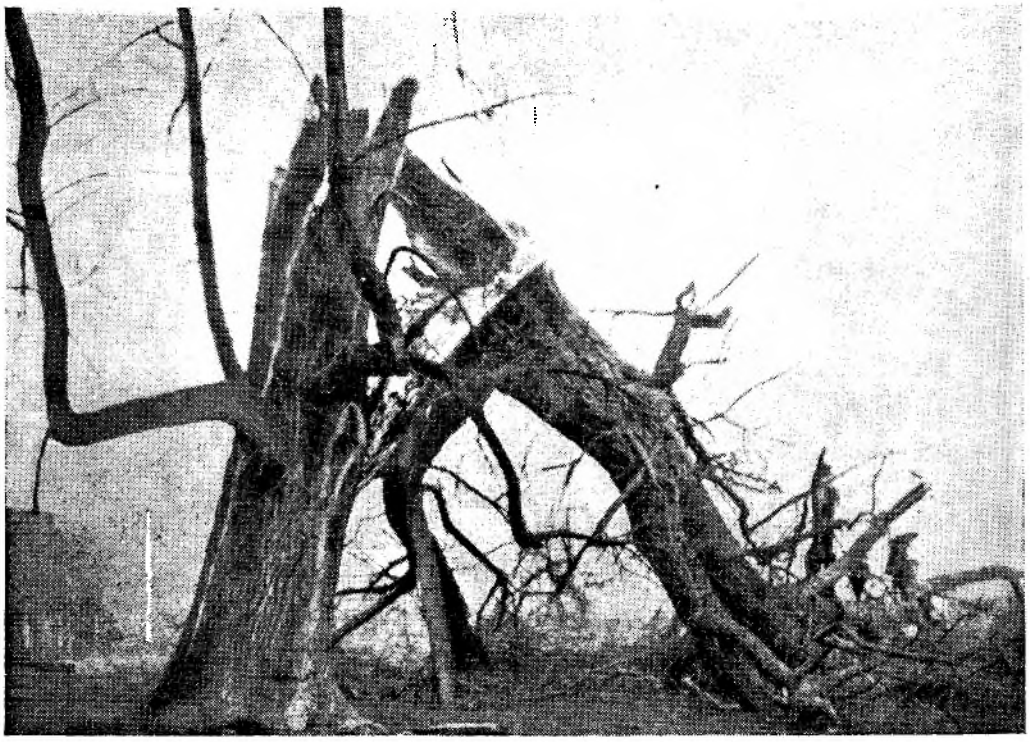
Deze windborden bevinden zich aan de tegenovergestelde zijde van de roede dan waaraan de hekken zijn vastgemaakt. Bij het sterven van de patroon werden twintig, dat is dus alle windborden, afgeslagen, bij het overlijden van zijn vrouw of kind 15 of 13, voor de ouders 11, zijn broer of zuster 9, grootouders 7, oom of tante 5, neef en nicht 3 en voor een neef of nichtskind 1 windbord. Dat onze taal een grote verrijking van woorden en uitdrukkingen aan de molens te danken heeft, is overbekend. Dat men voor de vrije wind betalen moest, wanneer men anderen schade aandeed, was — voor ons tenminste — te begrijpen, maar de machthebbers van vroeger beschikten ook over de wind, die zonder schade aan te richten over hun landouwen blies en.... lieten zich er voor betalen! Van de Heren der grafelijkheidsdomeinen ontvingen de eigenaren der molens een zg. Windbrief, waarin hun het recht op de wind was toegestaan tegen een jaarlijkse pacht van anderhalve tot acht gulden, een bedrag dat waarschijnlijk varieerde naar de grootte der molen. Natuurlijk kwam het windrecht wel in de meeste gevallen neer op de beschikking der vrije ruimte; zo mocht er in de omgeving van windmolens op zekere afstand niet worden geplant of getimmerd.

Verder moesten de molens sedert 1693, althans in Holland, een naam dragen. De windrechten werden pas afgeschaft in de zgn. Franse tijd.

Inderdaad.... er is veel veranderd en het verandert dagelijks weer. De molen heeft in ons volksleven wel een grote plaats ingenomen, maar helaas, dit stuk van ons oude cultuurleven verdwijnt meer en meer. En de oude Zaankanters weten er van mee te praten!

Vreugde

Als de boom niet buigen wil, dan moet ze breken.

Gods toorn in de wind

Geschreven op 2 Februari 1953, onder de indruk van Gods slaande hand.

Wanneer onze lezers dit nummer zullen ontvangen, zijn wellicht de gevolgen van de ramp, die ons Vaderland op 1 Februari heeft getroffen, meer overzichtelijk geworden dan op het ogenblik dat wij deze regels schrijven. Velen, die in de getroffen gebieden hun domicilie hebben of reeds geëvacueerd zijn, zullen ons blad niet ontvangen. Uiteraard kunnen wij hen voorlopig niet bereiken. We zijn met deernis vervuld met hen die have en goed moesten missen, ja zelfs doden hebben te betreuren. Wat met moeite was opgebouwd in de jaren na de oorlog, werd met één slag weer te niet gedaan, want het zijn juist die gebieden in Zeeland, West-Brabant en Zuid-Holland, die ook in de oorlogsjaren zo zwaar geteisterd zijn.
Onze gedachten zijn op die zwarte Zondag uitgegaan naar de velen die inplaats van, zoals gedacht was, op te gaan naar Gods Huis, in de diepste ellende zijn geraakt; uitgegaan naar de vele predikanten, die de door hen overdachte tekstwoorden niet hebben kunnen neerleggen in het midden hunner gemeente, want ook zij waren in nood; uitgegaan naar die ontstellende lijst.... die dodenlijst, een snel aangroeiende lijst die de somberste vooruitzichten bood.... het ging, dat gevoelden we al, naar de honderden! Onze gedachten gingen uit naar het met de dood worstelende vee, dat in die kolkende watermassa's ook een doodstrijd streed, dikwijls onder de ogen van hun eigenaars. Wie zal beschrijven de jammer die in slechts enkele uren tijds ons land heeft getroffen?
Eerst waren het de vele pannen, die wij op de trottoirs van onze stad, op weg naar de kerk aantroffen.... toen kwam het eerste schuchtere bericht van „overstroomde gebieden", en toen werd het volgende bericht doorgegeven, dat sprak van een „Nationale ramp".
God heeft gesproken!
Want al wonen wij op de hooggelegen Veluwe of in die gebieden die met wat pannenschade zijn vrijgekomen van deze ramp, zij gaat ons *allen* aan! Geheél ons volk is daarbij betrokken!

Wij hebben God op 't hoogst misdaan
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan
Ja wij, en onze vaderen tevens;
Verzuimend alle trouw en plicht,
Vergramden God, de God des levens,
Die zoveel wonderen had verricht.

Want daarin is toch allereerst dé oorzaak te vinden van de watervloed, die onze kusten overspoelde. Maar juist dát is het, wat wij misten in de berichtgeving, misten bij de officiële redevoeringen in Staten en Gewest. Onze gedachten gaan hierbij terug naar de berichten die in de vorige week op voorgaande dagen in de couranten te lezen waren en met vette koppen afgedrukt: *„Nederland heeft afgezien van verdere dollarhulp, omdat het weer op eigen benen staat!"* Is het niet of God daarop een afsnijdend antwoord gaf toen Zijn verbolgenheid zich in de wind openbaarde? En nog hoort men geen toon van ootmoed, maar pocht men over het wederopbouwen van wat verloren ging, zonder daarbij ook maar enige afhankelijkheid te openbaren van de God der ganse aarde.
Dat is het wat bedroeft. Ach, dat Volk en Vorstenhuis zich nu mochten verootmoedigen voor de Heere. Dankbaar

zijn wij voor de loyale hulp die door geheel ons volk, zonder aanzien des persoons, van richting of levensopvatting, werd en wordt geboden, maar één zaak was er die ons bezig hield.... de schuld van Neêrlands volk is niet alleen te zoeken in de getroffen gebieden, maar van Noord tot Zuid en van Oost tot West. Déze schuld is de oorzaak van deze ramp. Trots en overmoed, Godsverlating en Wetsovertreding zijn bezocht en deze ramp is een oordeel des Heeren.

Nederland heeft gebouwd en gewerkt, Nederland is geprezen van alle kant om de stoere volharding en zijn taaie werkkracht, die het aan de dag heeft gelegd, maar van hoog tot laag wordt de afhankelijkheid van God gemist en genegeerd. Wat wij in de jaren na de oorlog hebben opgebouwd met „uitgehouwen stenen", dat brak God af in enkele uren tijds!

Merken we erop? God, Die de wind van matig tot stormkracht in Zijn vuist gesloten heeft.... liet één ogenblik Zijn stormwind los en.... daar ligt ons werk, daar brak onze kracht, daar spoelde ons vermogen en onze trots van technisch kunnen wég! En nog gaan we door en nog spreken we officieel en officieus: „Wij zullen als volk van water en wind de geleden schade herstellen; wij zullen, teruggeslagen als we zijn door deze overmachtige natuurkrachten, opnieuw dat land ontworstelen en met taaie moed en volharding de zege opnieuw behalen.... wij, wij Nederlanders, volk met zulk een krachtig verleden". Zo hoort men allerwege. Is het niet alsof men God tergend uitdaagt om nieuwe oordelen over ons volk? Het schijnt wel met opzet dat men Zijn Naam buiten elke redevoering houdt en het gebod van „naastenliefde" als het hoogste gebod acht, zonder enige aandacht te schenken aan hetgeen daaraan vooraf moet gaan: God lief te hebben *boven* alles! Adam beefde voor Gods stem in de wind des daags.. ze was hem om der zonde wil tegen, en deze zelfde wind was in Zijn almachtig vermogen op 1 Februari ons tegen in de nacht, toen zij de golven opzweepte tot ongekende hoogten om onze kusten te beuken tot vernielens toe. Gods toorn was in de wind! Wie merkt er op? Waar is onze vreze? Waar is onze schulderkenning voor Zijn aangezicht? De Heere is jaloers op Zijn eer en als alle tegenheden en waarschuwingen niet zullen baten.. dan slaat God dit volk tot vernielens toe.

God slaat, opdat de volken gerechtigheid leren! Ja, *gerechtigheid!* Dat is afbreken van alle ongerechtigheden, dat is wederkeren tot de Wet en tot de Getuigenis. Dat geldt ons volk, dat geldt ons Vorstenhuis, maar dat geldt eveneens een ieder persoonlijk, waar hij ook woont en wie hij ook is. God beware ons voor die Farizeeërsgestalte: „Ik dank U, dat ik niet ben als die". Hij verootmoedige ons samen, met land en volk en de kerk, ja juist de kerk, en Hij brenge ons bij deze rampen op de plaats, waar eens Josaphat stond: *„Hier zijn wij voor Uw aangezicht in onze schuld!"* Ach, dat Nederland wederkere tot de Heere, die ons altijd een Hulpe ter verlossing is geweest. Waarom keren we toch af van die Bron van zegeningen en waarom keren we toch niet terug naar Zijn Woord en Wet, want toen Nederland laag boog voor God, toen verhief Hij het kleine land langs de Noordzeekusten tot een volk, dat met rijkdom overladen werd. Hoe diep schuldig staat hier de kerk, de kerk der Reformatie, die in twist en tweedracht uiteengescheurd wordt. Steken we de hand in eigen boezem? Is zij niet melaats? Waarom stellen we ons zo slap aan? Ach, dat we mochten oprichten de trage handen en de slappe knieën en buigen voor God in het stof. De Heere trooste de rouwdragenden, Hij giete balsem in geslagen wonden en doe ons bukken onder de roede. *Gods toorn was in de wind!* Op tientallen plaatsen tegelijk sloeg die wind de trotse dijken uit elkaar en deed ons onze machteloosheid zien en gevoelen.

Bedenken we het intijds.... de trotse boom zal breken, wanneer ze niet buigen wil! Laat smart om verlies, hoe begrijpelijk, hoe ook te verstaan en hoe we daarin als mens tot mens meeleven, nu eens niet de hoofdzaak blijven, maar dat de schuldvraag voor ons ieder gesteld moge worden, gepaard met de bede: „Heere, leer ons buigen voor U, éér we breken zullen!" Dan wordt God verheerlijkt, wanneer een volk uit de slagen de gerechtigheid leert. Want Gods toorn was in deze storm!

Maar.... *in de toorn gedenkt Hij des ontfermens!*

Van een klein vo-gel-tje en een ziek meis-je

Sjiep.... sjiep-sjiep. Brr, wat is het koud. En wat is het nat. Er valt allemaal witte suiker op de grond. En ook op mijn lijfje, op mijn kleine vogellijfje. Ja, ik ben een vogeltje. En ik zit op het dak. Ik kijk of ik ook nog wat lekkers zie. Maar niemand gooit wat neer. En ik heb zo'n honger, zo'n vreselijke honger. Kijk daar komt iemand met een schort voor en ze strooit, o heerlijk, allemaal kruimeltjes. Sjiep.... sjiep, nu zal mijn honger wel overgaan. Sjiep.... sjiep.

Voor het raam van dat huis ligt een ziek meisje. Ze ligt stil naar buiten te kijken. En haar moeder zit stil te breien voor het bed. Marietje is heel erg ziek geweest. Moeder heeft vaak hele nachten bij haar gewaakt. Maar nu wordt ze gelukkig weer wat beter. Moeder is daar erg dankbaar voor. Want ze weet, Wie dat gedaan heeft. Steeds tuurt Marietje naar buiten, naar de witte sneeuwvlokken, die er vallen. Zie, nu worden ze nog groter, steeds groter. Ach, nu zal dat kleine vogeltje wel niets meer kunnen vinden Moes, zegt ze opeens. Moeder schrikt op, ze vraagt: Welk vogeltje? Dan begint Marietje te lachen. Moes heeft zelf gezien, dat er een klein vogeltje naar de kruimeltjes toe kwam, toen u ze strooide. Ja, ja, Moes knikt, nu weet ze het weer.

'k Zal wel weer kruimeltjes strooien, hoor, zegt ze.

O Moes, kijk nu eens. Marietje gaat recht overeind zitten. Kijk dan Moes; het vogeltje zit in het raamkozijn. Het pikt tegen het raam. Het heeft vast nog meer honger. Moes gaat gauw wat kruimeltjes strooien. Maar het vogeltje is geschrokken. Nu vliegt het gauw weg, gauw onder de pannen, denkt het. Daar ben ik veilig.

En bij Marietje gaan de gordijnen dicht en de lamp wordt aangestoken. Dan wordt het nacht. En alle mensen gaan slapen. Ook het vogeltje. Diep onder de pannen kruipt het weg. Bang voor al die witte, natte suiker, die er nog steeds valt.

Als Marietje de volgende morgen wakker is en Moeder de gordijnen open doet, zien ze het eerste het kleine vogeltje weer in het raamkozijn zitten.

O Moes, lacht Marietje, het komt al om eten vragen. Het heeft zeker al weer honger. Moes haalt een klein korstje uit de broodtrommel, dat ze

heel kalm buiten in het raamkozijn legt. Even schrikt het vogeltje en vliegt weg, maar als hij het korstje ziet is hij al weer terug. Pik, pik, mmm, lekker. Marietje kijkt toe met een verheugd gezichtje.
Wat leuk, hè Moes, vleit ze. Nu kan ik er de hele tijd naar kijken, net zo lang tot hij het op heeft. Moes glimlacht. Moes denkt, ik ben blij voor haar, dan verveelt ze zich ook niet zo.
Opeens, Marietje grijpt Moes bij haar arm. Moes, gilt ze, de poes pakt het vogeltje!!
Moes snelt naar buiten, nog net kan ze poes pakken, die het vogeltje aan de vleugel vast heeft.
O jou lelijkerd, bromt Moes.
En ze grijpt het vogeltje uit poes z'n bek. Z'n vleugeltje bloedt een beetje.
Sjiep.... sjiep, ik heb zo'n pijn, help mij toch, piept het. Ik was net zo lekker aan het eten. Au, au, ik heb zo'n pijn.
Stil maar, beestje, sust Moes. Ik zal je wel helpen hoor. In huis maakt moes een lekker bedje voor het vogeltje in een stoof en dan komt het vlak bij Marietjes bed te staan. Nu is Marietje weer blij. Het kan nog wel beter worden, hè Moes? vraagt ze. Jawel hoor meiske, wij zullen goed op hem passen. En die stoute poes moet voor straf maar in de schuur blijven.
Na een week is het vogeltje weer zo ver opgeknapt, dat Moes hem weer kan laten vliegen. Want vogeltjes horen in de vrije natuur, zegt Moes.
De dokter is ook bij Marietje geweest. En raad eens, wat die gezegd heeft? Als nu het zonnetje gaat schijnen, dan mag jij een klein poosje sneeuwballen gooien. Is dat niet fijn? En de dokter kneep Marietje in allebei haar wangen. Moes was ook zo blij. En weet je wat nou zo leuk was? Toen Marietje voor het eerst buiten kwam, wipte er een klein vogeltje op haar schouder, en het bleef zitten ook. 't Was het vogeltje, dat Moes en zij opgepast hadden. Het was helemaal niet bang voor Marietje. En het pikte de kruimeltjes uit haar handje. Zachtjes aan werd Marietje weer beter. En het vogeltje kwam elke morgen trouw op het raamkozijn zitten om zijn korstje in ontvangst te nemen. Maar poes heeft nooit meer kans gekregen om het vogeltje te pakken. Want als poes er maar aan kwam lopen was Piet, het vogeltje, al weer weg. Sjiep, sjiep! Je krijgt mij toch lekker niet!

TANTE BETSY

Ons vervolgverhaal

Moeten wij vallen! zo zeiden zij, dan zullen anderen ons wreken. Wij hebben trouw beloofd aan de keizer en wij zullen de vaandels met de arenden volgen tot aan de dood.
Zo verliet Ruben de stad, en met hem de kinderen en de weinige anderen, die hun vertrek niet langer uit durfden te stellen. In de nacht en duisternis ging het naar de bergen, een onbekende toekomst tegemoet.
Twee uren later werden de geknevelde opstandelingen gevonden door hun vrienden, die tevergeefs naar hun komst hadden uitgezien en die vast op de gevangenneming van Ruben hadden gerekend. Dat Romeinen de hand in het spel hadden en hun plan, om de burcht Anthonia aan te vallen, stond nog vaster.
Hoor maar! Van twintig verschillende kanten klinkt de bazuin. Zij roept de Joden te wapen! tegen de Romeinen en men denkt er niet aan, dat men daardoor de ganse Romeinse legermacht tot zich lokt. Maar ook die verblinding moest er zijn, omdat het verderf besloten was.
De vredespartij vliegt eveneens naar de wapenen. Maar wat kan zij doen? De overmacht is zo groot.
Van alle kanten snellen mannen, vrouwen en kinderen toe. Ook zij zullen helpen. De vreemdsoortigste wapenen dragen zij in de handen, maar alles is goed genoeg om de Romeinen te bevechten.
Zie ze draven, die opgewonden mensen. Het is alsof de dag der bevrijding aanbreekt, en zij denken er niet aan, dat het de eerste dag kan zijn van een vreselijke strijd en van onnoemelijker ellende dan er ooit ter wereld geleden is.
Nu zal het niet zijn: „Zwaard, ontwaak tegen mijn Herder!" doch nu zal het zwaard ontwaken tegen diegenen, die de kruisiging en de dood van de Heere Jezus hebben geëist en tegen hun kinderen.
Bij de tempel en in de voorhof verenigen zich de duizenden. Eleazar, de grote volksverleider, richt het woord tot de menigte. Zijn ogen fonkelen en de gebalde vuisten worden uitgestoken in de richting van de burcht Anthonia.
Dood aan de heidenen! roept er een, en honderden nemen die kreet over. De menigte schreeuwt zich hees. De aangezichten zijn vuurrood van opwinding.
Op de burcht Anthonia werd men gewaarschuwd, en in allerijl hadden de Romeinen de muren van hun burcht in krachtige staat van tegenweer gebracht. Slechts vier honderd mannen bevinden er zich in, doch die zullen hun leven zo duur mogelijk verkopen. Ieder voelt, dat het grote ogenblik weldra zal aanbreken, en dan kan men niet meer terug naar de vrede.
Nog één kreet weerklinkt. Eleazar springt van het altaar, waarop hij stond en baant zich een weg door de menigte heen, opdat de anderen hem volgen. Ook Zadok, de krachtige jongeman, is één der eersten.
De aanval is hevig. Een hagelbui van pijlen daalt van de trans op de dichte menigte en daardoor treft iedere pijl zijn doel. Het baat de verdedigers niet. In de tijd, dat de Romeinen een nieuwe pijl hebben gegrepen en de boog hebben gespannen, zijn de Joden weer 7 of 8 meters vooruit gesneld en weldra daveren de eerste slagen tegen de poort.
Ook de Joden schieten hun pijlen naar boven en hier en daar treft er een zijn doel.

BRIEVENBUS

De brieven van die jongens en meisjes, wier namen beginnen met de letters **A, B, C of D** kunnen worden ingezonden. Ze worden te zijner tijd in ons blad beantwoord. Nieuwelingen mogen ook al hun briefjes inzenden, als ze tot de genoemde lettergroep behoren.
Alle nieuwelingen, die mee willen gaan doen **met het oplossen der opgaven, moeten zich eerst melden per briefkaart,** waarna hun naam **z.s.m.** gemeld wordt onder: „Welkom!" Op **die briefkaart worden mij alle gegevens verstrekt, als: voornaam (voornamen), achternaam, geboortedatum en het juiste adres. Aanvragen voor correspondentie-adressen liefst ook op een briefkaart.**

WELKOM!

Kees Kwantes, Toon Hekman, Peter van de Berg, Anny Ruitenbeek, Ali Verhaar, Dik de Ridder, Sam en Ina Freeke, Betsie Klijnsmit, Jannie, Jaap en Aris Slingerland, Leuni de Visser, Gerrit Lokhorst, Corrie en Willie van Vliet, Lijsje Mulder, Jannie Roverts, Pieter Rokus Tromp, Rie Stam, Marinus Lucas Poortvliet, Willie en Henk v. d. Linden, Dick Alblas, Annie Versluijs, Gerda Stigter, Maartje Huisman, Tobie Walhout, Simon van Keulen, Klaas Hoogendoorn, Jaap Meerman, Gerritje van de Goor, Daniël van Dalen.
Wie zich vóór 15 Januari 1953 gemeld heeft **per briefkaart** en zijn (haar) naam nog niet **las, wordt** verzocht zich nogmaals te melden.

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

Eesje van Dreven (pl.m. 15 jaar) wil corresponderen met meisje van 15 jaar. Ze woont: **Klaas Katerplein 7, Wageningen.**
N.B. Tot mijn spijt kan ik aan het verzoek om adressen in Amerika, gedaan door twee

meisjes uit Almelo, niet voldoen. Natuurlijk zijn er op de administratie wel adressen van Hollandse lezers bekend, maar die kunnen niet in het Engels corresponderen. Het Hollands blijft veelal hun schriftaal, tenminste als ze naar Nederland schrijven. Ik raad hen aan zich in verbinding te stellen met Ds Hegeman. Wellicht, dat hij hen helpen kan. Ik hoop het!

AFSCHEID!

Kees de Visser, Henk van de Goor, Mina Weststrate.

BRIEFJES BEANTWOORD

Marietje van Wakeren. Volgende keer met inkt schrijven, hoor! Een meisje uit klas 5 moet een pen vast kunnen houden! Ga je graag naar school? Ik zou zo denken van wel; vooral ook, omdat je zo'n aardige meester hebt! Dat is prettig, dat jij 's Zaterdags met Oom en Tante mag gaan winkelen. Daag hoor!

Thijs v. d. Welle. Wat gelukkig, dat broer nu weer aan de beterende hand is, na die ernstige operatie. Is hij nu weer thuis? Zo, kun je al goed mennen? Wees maar voorzichtig, dat het paard niet op hol gaat! Het is een groot voorrecht als de Heere ons een goed verstand gegeven heeft! Reden genoeg om dankbaar te zijn!

Annie Verhey. Je eerste brief zag er keurig uit en er stond veel nieuws in! Je zult het wel naar je zin hebben bij Vader en Moeder aan boord. Hebben jullie nog last gehad van de vorst? Voor de raadsels is hulp van ouderen toegestaan, mits je het eerst zelf geprobeerd hebt. Het geld is goed terecht gekomen, hoor!

Rina en Maatje Wisse. Zo'n Dankdag kan recht gezellig zijn, vooral als we bepaald mogen worden bij al de weldaden, die de Heere ons nog verleent! Als het dan goed is, dan worden we er klein onder: De Heere zo goed en wij daartegenover zo ondankbaar en slecht! Fijn, dat jullie zo graag naar school gaan en zoveel van het handwerken houden. Is het schortje en het hemdje al klaar?

Kees Vogelaar. Nu Kees, ik moet je Vader dan maar hartelijk feliciteren met z'n nieuwe betrekking! Dat zal-die fijn vinden! Ik kan dat heel goed begrijpen! En vond jij die olifant zo mooi en de nijlpaarden nog mooier? Ik hoor nog wel eens iets van je, hé? Je nieuwe adres ook!

Piet de Visser. Je hebt het al aardig druk met je leren, merk ik. Maar je zult er later zeker pleizier van hebben! En thuis help je Vader ook flink op de boerderij? Goed zo! Zo mag ik het horen! En maar veel succes op de landbouwschool.

Louwrien Wisse. Die week vacantie kwam goed van pas bij de bietendrukte, niet? Of maak je liever een opstel of een brief voor „Oom Ben"? Gelijk heb je, daar houd je tenminste schone handen bij! Je doet met de raadsels nog maar even zo je wilt! Dat geloof ik, dat dat trappen was naar Bergen op Zoom. Leuk, dat je nu ook een corr.-vriendin hebt. Waar „De Kleine Gids" al niet goed voor is.

BERICHT

De copie „Ons Knutselhoekje" kon onze redactie niet meer bereiken, daar onze medewerker in de overstroomde gebieden woont, waardoor de post gestremd is. Mogen wij vriendelijk *nu* reeds aller medewerking vragen om ons *adressen van evacué's uit de overstroomde gebieden* te willen berichten. Wij zullen de nummers voor hen bewaren en hun D.V. deze bij latere gelegenheid toezenden.

Directie

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

Marie Verhaar. Wat een heerlijke „in"spanning om Moeder in het gezin te mogen helpen bij haar toch al zo zware taak. Reden tot klagen heb je zeker niet, nu je ook nog de geoorloofde „ont"spanning hebt, zoals de meisjesver., de naailes en de catechisatie. Heb je al een Friese schrijfvriendin?

Leini Vader. Ik vind het ook altijd leuk, als ik een brief krijg. Als je nog een nieuwe schrijfvriendin er bij wilt hebben, dan stuur je maar een briefkaart, hoor! Toch leuk, dat je nog steeds aan Miep schrijft! Zo'n klein orgeltje heb ik wel eens gezien. Zelf heb ik een groot! De tijd gaat snel! Gods Woord zegt, dat we de dagen zouden leren tellen. Begrijp je de bedoeling daarvan?

Adriaan Vonk. Zo, zo, dus jullie zijn verhuisd. Dat geeft een hele drukte. Daar weet ik van mee te praten, hoor! Fijn, dat je nu dichter bij je vrienden woont. Je werkt zeker op de boerderij, hè? Gaat je vriend ook op de J.V.? Punten I-222.

Gerrie v. d. Weide. Flink zo, al is het briefschrijven moeilijk, je wilt het proberen! En vind je „De Kleine Gids" een leuk blaadje? En zou je graag eens een prijs winnen! Nu die komt vanzelf, als je maar trouw meedoet. Je punten zal ik je berichten!

Arie Vos. Met mij gaat het goed en met jou ook, naar ik uit je brief verneem. Ga je ook bij die dominee ter kerk? Je plannen zijn aardig, maar vergeet daarbij Jac. 4 : 15 niet! In welke klas van de U.L.O.-school zit je nu? Het is goed, dat broer zich de moeite gespaard heeft, want hij had mij niet gevonden.

Janny Verduyn. Als ik het goed begrijp, maken jullie 's zomers dus elke dag twee kazen. Ik moet maar eens komen kijken en.... proeven! Woont je vriendin aan de overkant van het water? Je brief was niet lang, maar wel hartelijk!

Rietje Verduyn. Met de vacantie naar Oma toe, dat vinden jullie zeker wel leuk hè? En dan tegelijk naar twee tantes en één oom. Het kan niet op! Was het boek naar de zin? Wat is zo'n walvis toch groot, hè? Nou, dat hondje wil ik ook eens zien, hoor! Daaaag!

Allemaal. Ik ga weer eventjes stoppen. Er moeten er nog ongeveer 30 beantwoord worden. Maar nu gaan we eerst eens uitzoeken, wie tot de prijswinnaars behoort. Dat komt in het volgende nummer, tegelijk met de oplossingen. En dan wens ik jullie weer veel pleizier met het oplossen der raadselopgaven en met het lezen van ons jeugdblad. Ontvangt allen mijn zeer hartelijke groeten.
Jullie toegenegen

OOM BEN

Z.V.

Tenslotte had ik reeds veel eerder allen moeten bedanken voor het zenden van hun brieven en kaarten aan **Arie Peter Verhagen** en **Johannes Lambertus Scheppink.** Deze jongens mogen nu weer geheel hersteld zijn, wat ons tot blijdschap stemt. De Heere mocht er maar voor gedankt worden!

We kunnen het verblijdend bericht mededelen, dat Betsy de Visser, Korte Noordstraat 3, Middelburg, die van 11 Maart 1949 tot 2 Mei 1951 is verpleegd in „Zonneveld" te Oostkapelle, te beginnen met halve dagen, de school weer zal mogen bezoeken. We wensen haar toe, dat deze ernstige beproeving in haar jonge leven geheiligd moge worden aan haar hart tot haar eeuwig heil. Zenden we haar, om nog éénmaal ons medeleven alsmede onze blijdschap over haar genezing te tonen, een ansichtkaart? Doet allen mee! Ze zal er jullie allemaal erg dankbaar voor zijn. Ook nog hartelijk dank voor alles, wat jullie voor haar in de afgelopen jaren hebt gedaan!

PRIJSRAADSELS

OPGAVE M-3

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

RIJMRAADSEL

'k Was altijd gehoorzaam,
'k Was immer gedwee;
Waar of mijn heer heenging,
'k Mocht steeds met hem mee.
Maar eens deed ik toch niet,
Wat hij mij beval!
'k Was wijzer dan hij was;
Dat bleek uit het al!

Bij de oplossing van dit rijmraadsel gaat het om het antwoord op de vraag: **WIE BEN IK?** En waar kunt ge in de Bijbel mijn geschiedenis lezen?

OPGAVE N-3

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

GROOT GEJUICH

Bij een drietal geschiedenissen lezen we in Gods Woord, dat het volk **Israël juichte met een groot gejuich.** Bij welke gebeurtenissen vond dat plaats? Bij de oplossing de teksten noemen, waarin de woorden **„groot gejuich"** moeten voorkomen. Ze komen vóór in de zgn. historische boeken.
Géén oplossingen inzenden, vóór er 6 opgaven geplaatst zijn!
Voor mededelingen leze men eerst het **„REGLEMENT"** in het vorig nummer.

OOM BEN

Onze POSTZEGELACTIE

De laatste keer hadden wij voor het zieke kind, dat uitgezonden moet worden, 1.502.727 postzegels. Thans kunnen wij weer mededelen, dat wij hebben ontvangen van Nelly v. d. Maas, Wissekerke, 1040 (verbeterd) en zilverpapier; F. de Koster, 's-Gravenpolder, zilverpapier; R. A. v. Moolenbroek, Oostkapelle, 260, zilverpapier en theelood; kinderen Moolenaar, Vlaardingen, 12.279 (goed zo!); gezin Linchout, Poortvliet, zilverpapier en theelood; Nellie Hage, Stavenisse, 1078; F. van Keu, Ens, zilverpapier; Co de Jong, Nieuwerkerk a. d. IJ. 7501 (zeer mooi); Klaziena de Ruiter, Leerdam 1006; Wim en Annie de Smit, Amsterdam, 1113; via Oom Koos, zilverpapier; Schoolkinderen Chr. school St Pilipsland, via dhr A. Labruyere 14.040; Netta v. Soest, Ouderkerk a. d. IJ. 700; W. Vis, Nieuwerkerk a. d. IJ. via Oom Koos 40, zilverpapier en capsules; Marry Blonk, Waddinxveen, 580; Marrie en Henk Boon, Bergambacht, 1664; fam. B. J. Doornenbal, Gendt (OB) 12.971 en zilverpapier; schoolkinderen Geref. Gem. Goes, zilverpapier; kinderen Molenaar, Vlaardingen, 4155; Wim van Vliet, Vleuten 2174; W. A. de Smit, Amsterdam, zilverpapier en capsules; fa. Sturris, Dinteloord 2681; Dick, Tineke, Max en Jantje Kole, Voorburg, 2175; Aartje Brandhorst, Kockengen, 1100; de heer Duynstee, Deventer, 1600; Marie Kodde, Wemeldinge, 348; Epi Veldhuizen, Ederveen, 537; H. J. Nijkamp, Rijssen, 2000; Lena Jagt, St. Annaland, 645; zusjes Schreur, Zwolle, 750; Christiaan Fahner, Zwolle, 150; adm.kantoor W. den Haan-Troost en mej. Corrie den Haan 2358; G. Timmer, Doornspijk, 1050; Willem en Louw Poppe, Meliskerke, zilverpapier en theelood; Corrie en Ria Schreuders, Meeuwen, 1100 en zilverpapier; N. Drooger, Nwe Tonge, 20 en zilverpapier; Ella van Zomeren, Scheveningen, 2500; Willie de Jager, Krabbendijke, zilverpapier en theelood; Corrie en Wilhelmina van Vliet; Vleuten, zilverpapier; Nelie Krijgsman, Gorcum 1058; Bas van Wetten, Nw Beijerland, 543; via Oom Koos, 889; Frida Vink, Leerdam, 259 en zilverpapier.
Dat is in totaal **1.585,091** postzegels. Met belangstelling zien wij de volgende zendingen tegemoet.

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

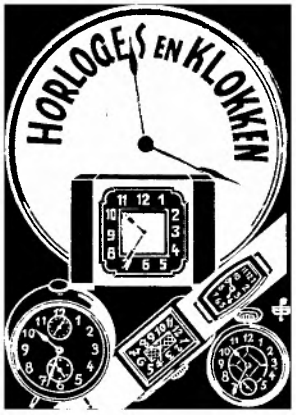
WAAROM ZEGGEN STEEDS MEERDEREN:

Eenmaal KUIKENS van SPOORZICHT,
ALTIJD KUIKENS van SPOORZICHT!

Omdat bij ons de uiterste zorg besteed wordt aan vitaliteit en kwaliteit, zodat de KUIKENS, die wij leveren, zowel gesext als gelewiekt AF zijn.

PRIJZEN: Ongesext *f* 0.56 per stuk. Henkuikens *f* 1.20 per stuk; 6 à 7 weekse hennen *f* 3.65; 8 weekse hennen *f* 4.—; 10 weekse hennen *f* 4.50; 13 weekse hennen *f* 5.50. Jonge hennen uitsluitend op bestelling. Levende overkomst gegarandeerd. Levering franco naaste spoorstation of eigen wagen.

Fa. A. SCHIMMEL en Zn. - „Spoorzicht"
HOENDERPARK EN ELECTRISCHE BROEDERIJ
WENUM, Telefoon K 6762—276 (post Apeldoorn)

D. Lievense

HORLOGEMAKER

Lange Vorststraat 87 - Goes

Wenst U een

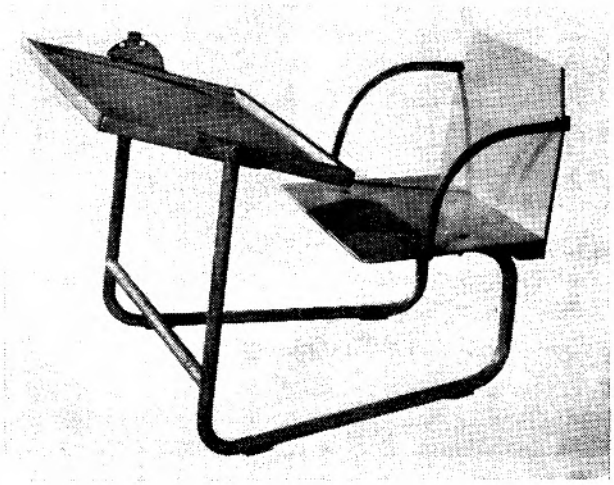
Gelegenheids-gedicht?

Stuur dan de juiste gegevens aan

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)

Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigingen

Poppen-

en Kinderwagen reparatiebedrijf

Tevens Kappen overtrekken

C. BAARS

Lange Hilleweg 51 b
ROTTERDAM-ZUID

„Kleine Gids"-lezers genieten een korting!

ALLES VOOR HET KIND

- Een practisch Geschenk

Nog enkele exemplaren voorradig ad **fl 12.50**

af Pakhuis Utrecht

Bestellingen: Postbus No. 2074, Utrecht

De Kleine Gids

25 Februari 1952

5e Jaargang No. 18

Verschijnt tweemaal per maand

UIT DE BIJBEL

DOOR EEN

STERKE OOSTENWIND

Exodus 14

Nóg zijn onze gedachten vervuld met de ontzettende ramp, die ons Vaderland in de achter ons liggende weken heeft getroffen en waarvan de gevolgen steeds meer op ons drukken. De Noord-Wester, die bij gelijktijdige springvloed de wateren van de Noordzee opstuwde tot ongekende hoogte, kwam als een vloedgolf over een groot deel van ons land. Onwillekeurig gaan onze gedachten dan uit naar Gods Woord. Het woord uit Exodus, dat ons verplaatst bij de nood van het zwakke leger van uitgeleid Israël, spreekt ons ook van een wind, een sterke Oostenwind, die de ganse nacht op Gods bevel woei. Ontzaggelijke watermassa's werden verplaatst en zo verkreeg Israël een pad en de Egyptenaar een graf!

Dat is een groot verschil. De wind en het water, in Gods hand de één tot een voordeel en de ander tot een oordeel. Waarin ligt dat verschil? In Israël? Hoor toch, hoe dat eigenzinnige volk murmureert tegen God en Mozes, Zijn knecht! Ze durven wat te zeggen, na zo veel gunstbewijzen van Gods goedheid ondervonden te hebben. Achter hen zwetsen de Egyptenaren, die hun waanwijsheid na de vreselijkste oordelen niet hebben afgelegd. Noch in Israël, noch in de Egyptenaar is enig verschil voor Gods heiligheid en gerechtigheid. Immers God getuigt van elk mens hetzelfde! God heeft uit de hemel nedergezien op de mensenkinderen, om te zien of iemand verstandig ware, maar tezamen zijn ze afgeweken, ze verderven het. Hij vond niemand die goed doet, ook niet tot één toe.

Neen, geen enkel verschil van nature! Hoe zou het ook kunnen sinds de mens in Adam van God afviel en de duivel toeviel? En toch, er is verschil! Maar dat is uit God en niet uit de mens.

Dat volk van Israël ligt veilig onder de Wolk- en Vuurkolom. Ze zijn in de schuilplaats des Allerhoogsten geborgen, éér de vloed kwam. Dat heeft God gedaan om Zichzelfs wille.

En nu, in deze nacht, komt dat verschil openbaar!

Daarvoor waait Zijn Oostenwind en daarvoor vluchten de golven weg om voor Israël een pad te bereiden. Voor de Egyptenaren een watergraf! De wind loeit.. hij brult over het land en de zee. De wateren wijken, ze hopen zich op en stellen zich op als muren, om Israël door te laten.

Een sterke Oostenwind.

Wat Israël kan, dat kan de Egyptenaar ook!

Voorwaarts, de diepte in! Israël is aan de overkant aangekomen; veilig .. hóór!

Ze juichen! Dan is het tijd. De wateren luisteren nauwkeurig naar Gods bevelen. Ze keren terug. O God, welk een oordeel! Hóór de kreten van hen, die in doodsnood verkeren. En wie, wie verkeert van die Egyptenaren daarin niet? Daar drijven de lijken; de kadavers van paarden spoelen aan. Hoor! Israël *juicht!*

Welk een onderscheid!

De Noord-Wester loeit!

Ze groeit aan tot een orkaan en even kan er nog gevreesd worden, maar dan, in enkele uren tijds is die vrees bittere werkelijkheid. De polders stromen onder! De dijken, Neerlands trots, bezwijken en alles is herschapen in één kolkende watermassa. O, oordeel Gods!

Is er ook hier onderscheid?

Moeten we de omgekomenen als de Egyptenaars gaan beschouwen en de geredden als Israël? O Farizeër, die in ons hart woont! God vernedere hem tot de diepte van de tollenaar! Wat toch is het verschil in dat in de nood zelfs murmurerende Israël en het verwaten Egypte? Ai zeg, wat is het verschil? Geve de Heere verootmoediging bij de kerk en in het hart van geheel ons volk, bij overheid en onderdaan.

Neen, van nature géén verschil.

Maar toch verschil. Daar was een volk, dat onder de wolkkolom beschut was éér de storm loeide en het water brulde. Daar was een volk, dat dezelfde wind ten dienste stond ter overgang naar de eeuwige stranden der zaligheid.. ja, dezelfde wind en het zelfde water! Maar let er op, dat volk had een Schuilplaats gevonden onder de Vuur- en Wolkkolom.. Jezus Christus. Van die Schuilplaats hebben ze getuigd bij windstilte; toen het leven zijn gewone gang kon gaan. Ze hebben mogen graven tot ze de rotsbodem gevonden hadden. Bespot misschien om zo veel nutteloze arbeid, zo een benepen levensopvatting; maar ze konden niet anders, want ze wisten, dat de storm kwam. Daarmede hielden zij rekening door Gods genade. En zie, de watervloeden zijn gekomen, maar hun huis is in vastigheid gebleven; ja geen waterdrup kon hen ten kwade zijn, want hun huis was op de Steenrots gebouwd. Welgelukzalig zij, die dit wisten, die daarop door genade hopende waren; ze zullen niet beschaamd zijn uitgekomen.

Maar daar waren ook anderen, neen, wij oordelen niet, want dat is aan Hem, Die recht zal doen, maar ze hadden hun huis op het zand gebouwd en de watervloeden zijn gekomen en het huis is weggeslagen; want het was op zand gebouwd. Dezelfde stormwind, hetzelfde water, de één juicht aan de overzij, de ander weent en knerst zijn tanden van wroeging en berouw.

Ach, welk een verschil! Ach, welk een oordeel!

Wie had op deze storm gerekend? Wie?

Zo waakt dan. want gij weet niet in welke ure de Heere des huizes komen zal! En dan, o, hoe zal Hij ons vinden? Wat zal het vreselijk zijn, zo onverwacht en dan buiten Christus, zonder Borg voor Gods rechterstoel te moeten verschijnen! O gelukkig dat volk, dat bereid was Hem te ontmoeten; want zelfs in de oordelen en de gerichten hebben ze Hem verwacht! Neen, niet van nature, want ook zij zouden het leven hebben vastgehouden, zoals die velen, die met geweld van de daken moesten worden losgeslagen. Maar God nam hen weg en op de golven van Zijn gerichten droeg Hij hen in Zijn grote barmhartigheid naar de eeuwige kusten. Daar juichen zij!

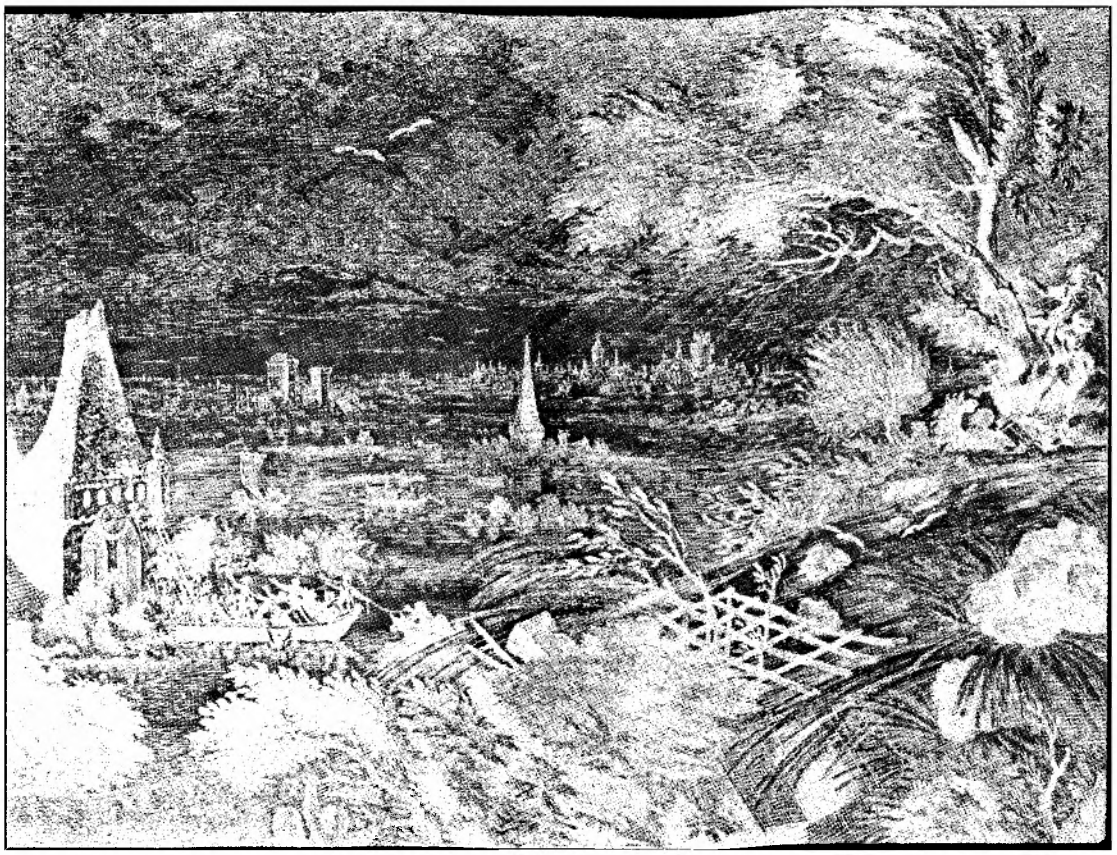
Ja, daar is het murmureren voorbij; de tranen zijn gedroogd, de zonden uitgeschakeld voor eeuwig. Ze zijn thuis, ja éér ze het wisten. Thuis met de Noord-Westerstorm en aan hen is bewezen wat de psalmist zegt:

d' Aarde sloeg van schrik aan 't beven,
Toen z' U langs Uw pad zag streven;
Zee en grote waters door,
In het nooit ontdekte spoor.
Toen G' Uw volk de weg bereiddet,
Daar Gij 't als een kudde leiddet;
Mozes' en Aärons hand,
Bracht hen dus naar 't heilig land.

Psalm 77 : 11

Ach, dat er opmerken gevonden werd. God liet ons nog de tijd der genade! Zijn stormwind predikt ons nog Zijn grimmige toorn; Zijn sparende hand nog Zijn taai geduld. Hoe

(zie vervolg op pag. 214)

Niets nieuws onder de zon

1421. De St. Elisabethsvloed

Het was de bange tijd waarin Jacoba van Beieren regeerde
Vuurbranden en doodslagen waren aan de orde van de dag. De Hoekse Kabeljouwse twisten, wie heeft er in onze Vaderlandse geschiedenis niet van gelezen? Vrouwe Jacoba zit gevangen en wordt door haar eigen man, Jan van Brabant, als slavin behandeld. Haar landen heeft hij verpand aan haar oom, haar felste tegenstander, Jan zonder genade geheten.
Voorwaar wel droeve tijden.
De preciese datum is verloren gegaan maar het was in die bange nacht in 1421 dat de wind tot een orkaan aanwakkerde. Al is de juiste datum verloren gegaan in de loop der tijden, dit is zeker, het was in de dagen dat de boomgaarden haar lentetooi droegen met de belofte van veel vrucht. Toen kwam in plaats van de in de Lente verwachte lieflijke Zuidenwind die barre Zuid-Wester opzetten en begon steeds meer de kusten te beuken. Het was in volkomen tegenstelling met die bloeiende lentepracht.
Maar wie gebiedt winden en golven? Wie wijst hun spoor en loop? Het is God, Die de Lente doet komen en de schoonste beloften doet vergaan....
Ja vergaan! Want hoor! In die nacht beginnen in de contreien van Dordrecht de klokken te luiden en de loeiende stormwind draagt hun rauwe klanken ver weg, de vlakke landen in, over dorpen en stadjes, waarvan de torenklokken nu méé gaan luiden. Het is nood.. 't is nood, rep u voor uw leven! De kruinen der bloeiende bomen buigen zich als in razende angst voor die orkaan, en dan.. ach hoor! Er ruist water in de straten, rond de hofsteden. Er loeien koeien van angst. Er gillen mensen en er huilt een kind. En weldra klinkt in steden en dorpen de roep: Het water! Het water! De Middeleeuwse, met riet gedekte boerderijen worden door de aanzwellende watermassa's verzwolgen. Daar worstelen de bewoners in hun grof lakense kleren met die woeste golven om hun leven en ze staan daar op hun laatste schuilplaats huiverend in kou en regen en wind. En ver weg steken de weinige resten van boerenbehuizingen boven de kolkende watermassa's uit en zo ver het oog kan reiken, drijven er de kadavers van koeien, schapen en paarden opgezwollen rond. Een speelbal van de golven.
Duizenden hebben in die nacht hun graf in de golven gevonden. Het water van de Noordzee. Neen, er is niets nieuws onder de zon!
1421! De St. Elisabethsvloed! Twee-en-zeventig dorpen werden door de zee verzwolgen. Dordrecht lag aan de open zee!
Toen is de „Biesbos" ontstaan!

Het zwarte goud wordt losgeboord. De mijnlamp geeft daarbij licht. Zo doet men het werk in de pijler!

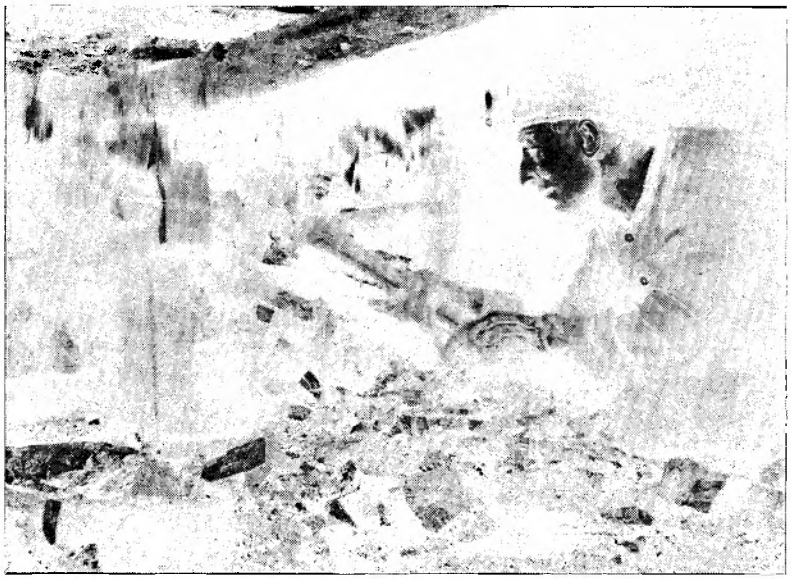
Waar het **zwarte goud** *gedolven wordt*

II.

De Steenkoolwinning

De steenkool ligt in Zuid-Limburg maar niet zo voor het oprapen. Er moet heel wat arbeid gepresteerd worden, éér de zwarte brandstof in de verschillende soorten bij de burgers van ons goede land in de haard knapt, of voor industriële doeleinden in de grote machineketels van onze fabrieken verdwijnen kan. Slechts op enkele plaatsen aan de Oostelijke grens van Limburg komt het productieve carboon aan de oppervlakte, maar overal elders liggen de steenkoollagen onder vaak honderden meters dikke waterhoudende deklagen. Om de steenkool te bereiken moet dus eerst door deze deklagen worden heengedrongen. Men delft of boort daarvoor een schacht, dat is de naam voor wat we zouden kunnen noemen de *toegangspoort* tot het ondergronds bedrijf. Er zijn, om er toch iets van te zeggen, twee methoden die in Zuid-Limburg worden toegepast bij de schachtbouw, n.l. de *bevriesmethode* en de *boormethode*. Bij de bevriesmethode worden de waterhoudende deklagen op de plaats, waar de schacht zal moeten worden gedolven, tot ver beneden het vriespunt afgekoeld en dus bevroren. Op die wijze worden de lagen veranderd in een veilig bewerkbaar rotsgesteente. Bij de aanleg van de Staatsmijn Wilhelmina moest men door een deklaag van 100 meter heendringen en bij de Staatsmijn Emma bedroeg dit 200 meter; bij de „Maurits" en de „Hendrik" bedroeg dit respectievelijk 305 en 220 meter. Geen kleinigheid dus. Met de uitvoering zijn dan ook steeds enige jaren gemoeid. Bij de aanleg van de schachten is voor bijna alle Z.-Limburgse mijnen de bevriesmethode toegepast. Bij de boormethode wordt de schacht volledig uitgeboord en de cylinder kan een doorsnee hebben van 4—7 meter. Om de wanden van het boorgat tijdens het afdiepen voor instorten te behoeden, is de schacht voortdurend met een vloeistof gevuld, waarvan het soortelijk gewicht hoger is dan het water in de omringende deklagen. Na de bekleding van de volledige schacht worden zware balken op korte onderlinge afstand loodrecht onder elkaar ingebouwd. Deze zijn nodig voor de bevestiging van geleidingsbomen ten dienste van de definitieve vervoerinrichting, *de liftkooi*. Bovendien wordt in iedere schacht een ladderafdeling ingericht voor gebruik bij bepaalde werkzaamheden en in geval van nood voor personenvervoer. In deze schachten bevinden zich ook de vele verschillende soorten van leidingen, die de verbinding zijn tussen het ondergronds bedrijf en de bovengrondse installaties, zoals electrische kabels, telefoonleiding, persluchtleiding, pompleiding enz. Zodra de schacht op bepaalde diepte is gebracht, wordt begonnen met de aanleg van de ondergrondse werken, met andere woorden: *de steenkoollagen worden toegankelijk gemaakt.* Allereerst worden de *steengangen* geboord dwars door de harde rotslagen heen, waarbij van boorwerktuigen en springstoffen gebruik wordt gemaakt. De moderne steengangen in de mijn zijn berekend op de grootscheepse arbeid die er verricht moet worden.

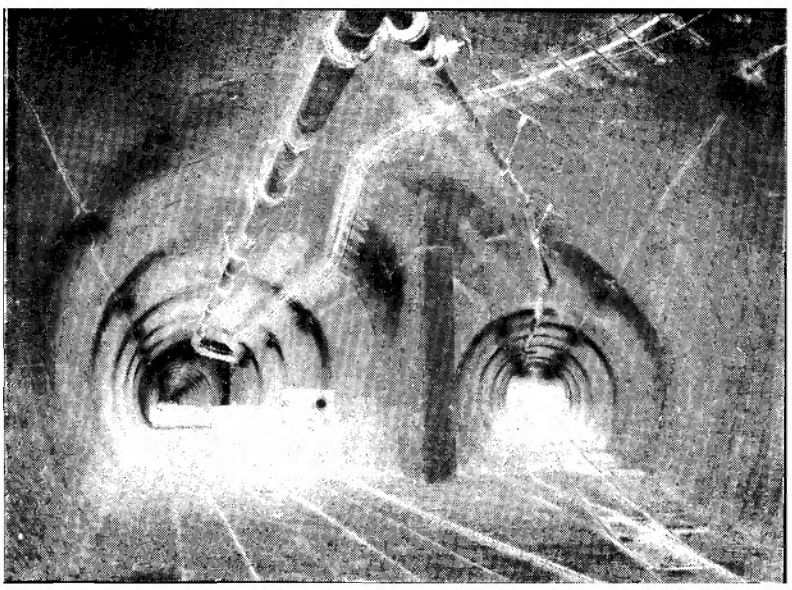
Denk alleen maar aan de luchtverversing ten behoeve van 1000—2000 mensen, die over een zeer groot ondergronds oppervlak verspreid, hun zware arbeid gelijktijdig verrichten. Dan is er de noodzakelijke verdunning van het eventueel uitstromende mijngas, het snel vervoer van mensen, kolen, stenen en materiaal. Deze gangen moeten plaats bieden aan verschillende leidingen: electrische kabels, persluchtleiding, luchtkokers, waterleiding enz. De normale doorsnede van deze steengangen is in verband met deze zaken dan ook ongeveer 7,5 m, en eerst wanneer dat alles gereed is, kan de weg tot de moeizame kolenwinning geopend worden. De gangen en doortochten, die in verdiepingen boven elkaar zijn aangebracht in grondgalerijen en tussengalerijen, van de band galerijen, van de gotengangen, waarvan de *doortocht* de laatste voorbereiding is. Deze doortocht, welke als regel van een band- of afvoer-galerij uit de kool-laag wordt gedreven, volgt gewoonlijk de *hellingsrichting* van de laag. Wanneer de doortocht gereed is vormt hij een verbindingsweg door de steenkool tussen twee verdiepingen. Een zijwand van de doortocht vormt het eerste werkfront van een nieuwe pijler. Langs het pijlerfront wordt gebruik gemaakt van de *transportband* en bij het vervoer wordt van de locomotief gebruik gemaakt. Zo'n pijler kan wel enkele honderden meters lang zijn en daarin hebben een flink aantal arbeiders op gelijke afstand van elkaar plaats genomen, en wordt begonnen met het losmaken

Een lid van de omlegploeg brengt de ontkoolde gedeelten tot instorten. Hij kent zijn vak

van de steenkool. Daarbij moet ook geregeld worden gestut en voor het vervoer worden zorg gedragen. Er lopen twee kooldiensten, waarbij elke pijler loopt van 's morgens 6 tot 's avonds 10 uur. De arbeiders wisselen elkaar daarbij in ploegen af. Zodra ongeveer 2 m^2 is losgemaakt, moeten de persluchtleidingen en die van electrisch licht, transportbanden en schudgoten, ook worden opgeschoven, wat door de zgn. *omlegdienst* geschiedt. Zijn er ruimten die *ontkoold* zijn, dan wordt dit tot instorten gebracht en voorzover het onder de bebouwde „gemeentekom" ligt, met steengruis opgevuld. De luchtverversing is wel een der grootste problemen, waarbij het immers gaat over de directe primaire levensbehoefte van een groot aantal mensen, die voldoende frisse lucht moeten verkrijgen voor hun ademhaling, maar tevens moet deze verse lucht dienen om tot in de verste uithoeken van de mijn, de uit het gesteente en uit de kool vrijkomende schadelijke en gevaarlijke gassen te verdunnen en af te voeren. Bij de grote Staatsmijnen bereiken de hoofdventilatoren dan ook capaciteiten tot 29.000 m^3 per minuut. Twee luchtschachten zijn daartoe nodig, de een om de toevoer van verse, de ander de afvoer van de gevaarlijke gassen te verzekeren. Ook het spoorwegnet vereist veel zorg.

Een vlot vervoer van mensen, kolen en materialen in het ondergronds bedrijf is van grote betekenis. Voor het vervoer over lange trajecten ondergronds zijn personentreinen ingevoerd, waarmee zowel de mijnwerker als het bedrijf is gediend. Bij de vrij grote snelheden (tot 20 km per uur) moet natuurlijk veel zorg aan de spoorbanen worden besteed. Geleidelijk is ondergronds een geregeld treinvervoer ontstaan, met treingeleiders, stopplaatsen, dienstregelingen enz. Voor tussentijds vervoer van kleine groepen personen beschikt men over lorreyfietsen. En men moet niet denken dat de mijnwerkers als een zwarte assepoester bij hun vrouw thuis komen, ook daarin is voorzien door wasgelegenheden en vele andere voorzieningen, die het leven van deze onder het aardoppervlak werkende mannen veel veraangenamen. De gemiddelde productie per werkdag steeg sinds de bevrijding van geheel Nederland in 1945 van 14.423 ton tot 40.369 ton steenkool in December 1951, d.i. 90 pct. van de vooroorlogse dagproductie. Dat is niet alleen gevolg van materiële voorziening en van een toenemend aantal arbeiders, maar ook van verhoogde arbeidsprestaties van de mijnwerkers individueel. Het blijkt ook overduidelijk uit het feit dat, sinds de bevrijding in Mei 1945 het effect per man per ondergrondse dienst is opgelopen van 1065 kg tot 1611 kg in December 1951. Dit cijfer is het hoogste van de kolen producerende landen in West-Europa. Voor de mannen achter het IJzeren Gordijn om jaloers op te worden! De Nederlandse mijnindustrie is tegelijk ook de oudste èn de meest moderne in West-Europa. Reeds in het begin van de 12e eeuw dolven de monniken van de abdij Kloosterrade steenkool in de heuvelachtige bodem van Limburg. Langzamerhand heeft de steenkoolwinning zich ontwikkeld in de loop der zeven volgende eeuwen, tot op het eind der 19e eeuw de schachttorens allerwege in Zuid-Limburg verrezen en er heden ten dage een industrieel complex van mijnen, cokesfabrieken en chemische bedrijven is te vinden, dat van vitaal belang is voor de Nederlandse volkswelvaart.

Het spoorwegnet in de lange tunnels, soms 300 meter diep onder de oppervlakte, doet nuttig werk. Let op de kabels en leidingen tegen de plafonds

Wie en soude slapende niet worden wacker

DE WATERSNOOD VAN 1570

„Corte beschrijving vanden ellendighen ende seer beclaghelijcken watervloet die op den eersten Novembris Anno 70 in allen landen aen de Noordtzee ghelegen is ghesciet: waer alleenlick groote menichte der huysen afghespoelt zijn ende ontelligh veel vee ghebleven is, dan oock menschen bij dage ende bij nachte met duysenden verdroncken zijn".
Geschreven in 1571 en uitgegeven bij Daniel Roels te Leiden, 1614.

Dit gedicht, dat de vreselijke watersnood van 1570 beschrijft, is van de bekende medewerker van Willem van Oranje, Johan Fruytiers, waarvan we alleen het sterfjaar: 1582, weten. Hij was een fel voorstander van de Reformatie en de hieronder geplaatste strofen zijn uit zijn: „Corte beschrijvinghe van de ellendighen watervloet", die hij, uit Antwerpen uitgeweken, te Embden in Oost-Friesland beschreven heeft. De in Friesland verschenen druk uit 1571 was spoedig geheel uitverkocht, waarom in 1614 een nieuwe het licht zag.

De Heere heeft zijn gramschap in den vloedt, zijn grimmicheyt in het water, zijnen toorne inder Zee bewesen, ende stroomen in het lant verdeylt.

Wij mogen te recht met Jeremia spreken:
De doot is tot onsen vensteren inghespronghen.
Hutten, huysen, sloten sachmen 't water breken;
Nau sluys oft sijl diet wel heeft bedwonghen.
Den Noortwestenwint heeft snachts so doorghedronghen
Dat hij duysenden opt bedde verrascht heeft met der doot.
Ist wel uyt te spreken met eenighen tonghen
Hoe deerlick de levende naeckt ende bloot
Riepen redde redde, helpt in waternoot?
Och dit gheschrei duerde desen duysteren nacht.
Nu was daer des hoozenden last oock soo groot
Dat hij meest op zich ende zijne heeft geacht.
Tis quaet hulpe te doen sonder middel of macht.

Met wat verlanghen wert den dach vertoeft
Van hen die daer dreven, oock die waren opt land:
Als hij quam, hoe liep het volck beanxt en bedroeft
Nae den onghewoonlicken waterrant.
Daer mochtmen sien Godes wonderlicke hant
Ende den Sondvloet afghebeeldet nae 't leven:
Daer saten de huysen op het hooghe sant,
Den huysraat dreef om haer, 't volck was ghebleven.
Hoyberghen, strooschelven men vondt ghedreven
Aen moerten, gheestlanden ende hooghe heyden,
Hier saeten de naeckte luydekens beneven
Die de handen wronghen en haar verlies beschreyden
't Valt het vleesch swaer van bloet en goet te scheyden.

't Woort dwelck ons de Propheet te voren spelde
Wij levende met onsen ooghen saghen,
Namelick dat de doode lichamen op den velde
Als verstroyt mes aldaer verdroncken laghen.
Hoe ellendich hingen sij aan hegghen en haghen
Met cussens lakens dekens ende bedden doornat.
Hier laghen raderen, daar ploech en waghen,
Hier een tonne biers, daar een botervat.

Wat laghen daer kisten daar uit was den schat
Met schoone kleederen, die 't water schende.
Van het beest op den mensch men op veel plaetsen trat,
Men sach niet dan droefheyt waermen sich wende.
God verkeert haest tsmenschen vreucht in ellende.

Wie en soude slapende niet worden wacker
Ende dit siende bedroeft zijn en beswaert:
Want ghelijck de garven ligghen op den acker
Achter den maeyer die niemant en vergaert.
So sachmen de doode hier en daer ghepaert
Te samen ghedreven uit dorpen en steden.
Stercke mans als boomen zijn niet ghespaert,
Cloecke jonghe deernen heeft de doot bestreden.
Och hoe deerlick wast te sien dat daer wert betreden
Soo meenich jonghelinck ende jonck kindt:
De onschuldighe heeft de straffe gheleden
Daermen de schult van in den ouderen vindt.
Wie ist die Godes oordeelen recht versint.

Hoe creet, hoe beerde, hoe liep 't volck lancx der hoochten,
Hoe vlijtich wert opt water met schuyten gheroeyt
Omt volck te berghen van solders ende droochten
Daer sich een yeghelyck toe heeft ghespoeyt.
Hoe waren de arme lieden van roepen vermoeyt,
Met wat grooter vreucht wert de schuyt ontfanghen:
D'ouders onghecleet, de kinderkens ongheschoeyt
Sproughen daer inne met groot verlanghen.
't Hert en sachmen op die tijt aen 't goet nieyt hanghen;
Een yegelijck socht slechts dat 't lijf werde verlost,
Varende wischten sij haer beschreyde wanghen,
Vreucht naeckte als 't land te naken begost:
Men denckt om gelt oft goet als het lijven cost.

Met dese ellende moet ick dit besluyten
Achterlatende vele ellendighe dinghen:
Hoe deerlick staet het nu in de hoven buyten
Daar 't groen blinckende loof plach uit te springhen.
Hooghe boomen die vruchten voorts plochten te bringhen
Legghen neder ghewaeyt ende worden ghecort.
Jonghe boomen door 't sout water sulcken stanck ontfinghen
Dat daer weynich wasdoms inghesien wort.
Ja gantsche boomgaerden staen sonder vruchten.
Wort ghij hier door o mensch niet aengheport
Boetveerdich tot God te kermen ende zuchten.
Maar wort ghij ghestraft, dits seer te duchten.

O Ghodt, ghij beweest uwen toorne int water
Ende u groote grimmicheyt in den vloet;
Ghij sondt de stroomen hier vroech daer later,
De diepte liet haer hooren, de Zee dronck ons bloet,
Doch tis van ons verdient, onse boosheydt sulcx doet
Want wij zijn van u gheboden afgheweken.
Ghij Heere zijt rechtveerdich ende goet,
Bij ons, bij ons zijn alle de ghebreken:
Om dijns Naems wille wilt ons niet versteken,
Doch wilt ons niet met mate castijden.
Nae dijne gherechticheyt wilt u niet wreken,
Maer siet op Christus gherechticheyt ende lijden
Door wiens bloet ghij ons woudet bevrijden.

DE VIER VRIENDINNEN

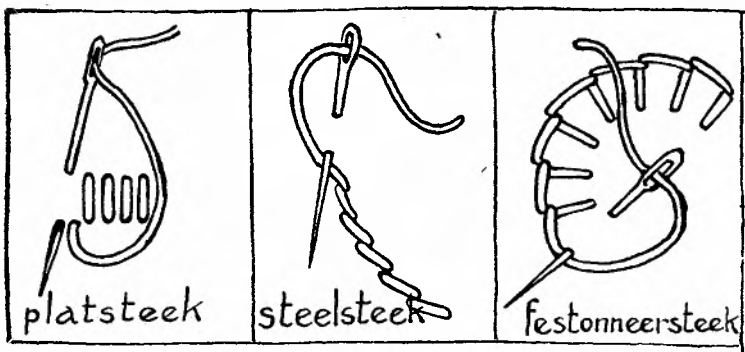
Ze kwamen uit breiles. Beppie, Janneke, Loes en Rietje. Ze liepen stevig gearmd, de vriendinnen. En hun breimandjes bungelden voor op hun buik. De lantaarns brandden al. Zo donker was het. Leuk vindt Loes. Echt gezellig, zegt Rietje. De winkels zijn zo mooi verlicht. Met z'n vieren gaan ze de winkels bekijken. Tot op eens Loes Janneke wat influistert. Haar ogen schitteren. Ja, ja knikt Janneke, dat doen we. Dan weten de anderen het ook ineens. Met een vaart stuiven ze weg. Rietje botst tegen een oud heertje aan. Z'n sigaar valt uit z'n mond. Maar Rietje ziet het niet, en ze hoort ook niet, dat hij bromt: Zulke wildebrassen! Ze moet Beppie, Janneke en Loes inhalen. Die zijn een stille straat ingehold. Nu wachten ze even op Rietje. Kijk, hier kan het mooi, zegt Loes. Jij eerst, Rietje, zegt ze, en ze wijst een klein huisje aan. De vier wildebrassen hebben besloten om belletje te gaan trekken. En nu moet Rietje het eerst. Loes deelt de bevelen uit. Maar Rietje durft niet goed. Zou ze het zeggen? Nee, dan zouden de meisjes haar vast uitlachen. Toch maar doen! Ring, ring, gaat de bel. Nu gauw weg in een portiek. Kijk, daar gaat de deur al los. Loes begint al te gichelen. Bom, de deur weer dicht. Wie nu? Loes vanzelf. Die durft toch zo goed. Ze loopt naar een heel deftig, groot huis. Nu zal ze eens tonen wat ze durft. Ze haalt een touwtje uit haar zak en midden in hangt een knoop. Stil op haar tenen loopt Loes naar de mooie, grote ramen. Beppie, Janneke en Rietje kijken stil toe uit hun portiek. Tikkerdetik, tikkerdetik draait Loes de knoop tegen de ramen. Oei, de meisjes in het portiek zien het aankomen. Geruisloos stopt er een prachtige auto voor het deftige huis. Eerst stapt een heer uit. Maar Loes hoort het niet. Die heer ziet Loes wel en hij ziet ook dat Loes nu heel hard op de bel drukt. Maar, voordat Loes zich om kan keren wordt ze stevig vastgepakt. En als ze wil kijken wie dat doet schrikt ze heel erg. Want het is niemand anders dan de dokter. Meteen draait de grote deur open van het huis. Een deftige mijnheer staat in de opening. Hij kijkt vreemd op. De dokter en een meisje? Ja mijnheer, begint de dokter, hier breng ik u een jongedame, die wilde zo graag een bezoek bij u brengen. Dat kan, dokter, antwoordt de mijnheer, komt u maar verder. De grote deur gaat dicht en Loes is niet meer te zien door de drie daar in dat portiek. O wat zijn ze bang; hun hartjes gaan van rikketik. En het is al zo laat, wat zullen hun moeders wel zeggen? Hu, wat wordt het nu koud. Ze bibberen alle drie. Zie, het gaat ook nog sneeuwen.

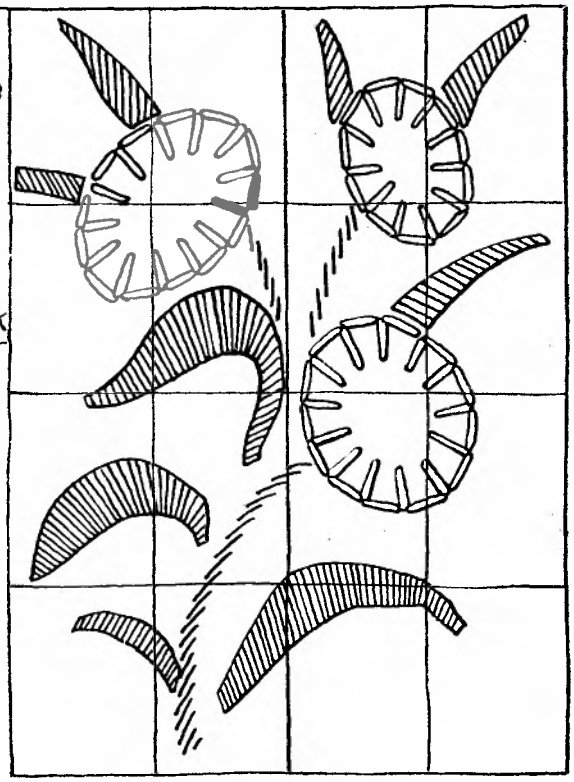
* * *

Loes zit in een grote kamer op de divan. En voor het raam ligt een ziek meisje. De dokter zit naast het bed. Wat heeft Loes nu een spijt. Het meisje is zo geschrokken van dat getikker. Ze dacht, dat het jongens waren. En nu was het nog niet eens een jongen, maar een meisjes.
De mijnheer kijkt lang niet vriendelijk. En de dokter zegt: Hoe kun je zo iets doen, Loes? Als Cato nu eens erger wordt? Dan breekt Loes in snikken uit. Ze vraagt de mijnheer om vergeving. En Cato ook. Die lacht naar haar. Ze zegt: Het gaat nu wel weer hoor! 'k Was alleen wat geschrokken. Kom je nog eens kijken? vraagt ze. Morgen of zo? Ik lig altijd zo alleen. Maar ik moet morgen weer naar breiles, zegt Loes. Naar breiles? Cato veert overeind. Dat mag wel niet van de dokter, maar ze doet het zonder erg. Naar breiles? zegt ze weer. 'k Wou dat ik daar ook heen kon. Cato heeft helemaal geen moeder meer, die haar breien kan leren. En ze zou het toch zo graag doen. Misschien.... begint de dokter.... Misschien mag je van je vader, als je bij leven en welzijn weer beter bent, ook wel naar die breiles en daarbij kijkt dokter vader aan. Cato's vader knikt en zegt, dat spreken wij dan af, en zou Loes nu maar niet naar huis gaan? Ze moet maar veel bij Ca-

Bij de Foto omslag

Was Zondag 1 Februari een dag van storm, waarbij een zware ramp ons land overkwam, die duizenden in ellende en vreze bracht, Zondag 8 Februari dekte een sneeuwdek de daken en velden en zette een nieuwe winterperiode in. Welk een schrille tegenstelling vormen de wit bepoederde boomtakken, die al te luisteren stonden in de wijde natuur, met de door stormwind gebogen takken,, die als voor hun levensbestaan vochten op de vorige Rustdag. Hoe is toch alles afhankelijk van de bevelen van de Schepper en blijkt de mens een nieteling in de grote werken van Gods natuur. De vrees voor nieuwe stormen houdt onze harten bezig en wel past ons de bede: „Nu dan Heere, wat is het dat ik verwacht? mijn hope is op U".

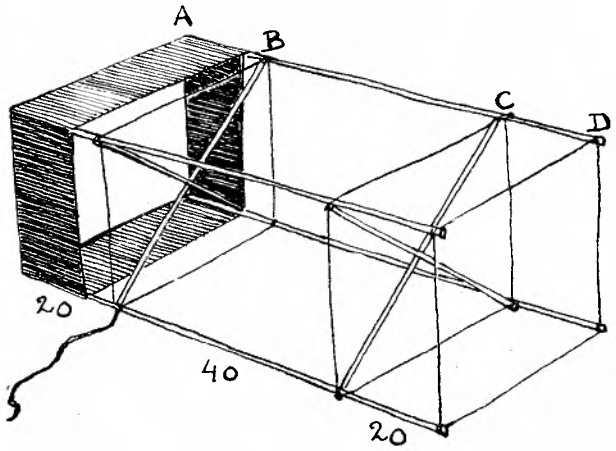

ONS KNUTSELHOEKJE

Meisjes

ZEG HET MET BLOEMEN

Bijgaand bloemmotiefje is uitgevoerd in drie verschillende steken: de bloemen in festonneersteek, de bladeren in platsteek en de steeltjes in steelsteek. De ruimte laat niet toe om precies te beschrijven hoe de verschillende steken worden uitgevoerd, maar als je goed kijkt naar de voorbeelden en je oefent eens een paar maal op een waardeloos lapjes, dan zal het dunkt me toch wel gaan.
Het bloemmotiefje kan op elke stof worden gemaakt. Heel mooi is zwart fluweel. En dan kun je het hele geval toepassen als versiering van een boekomslag, als decoratie aan de wand op karton of triplex geplakt, of als overtrek voor een kussen. Natuurlijk moet je dan het geheel vergroten. Je maakt dan de hokjes twee of drie keer zo groot en tekent de figuur met behulp van deze hokjes op de stof na.

Jongens EEN VLIEGER

De vliegertijd breekt weer aan. Vliegers maken we natuurlijk zelf. Het bijgaande type is in veel streken van ons land geheel onbekend. Probeer het eens. Je hebt nodig: 4 latjes van 80 cm lang en 4 kruislatjes er tussen. Bij A, B, C en D binden we de latjes aan elkaar op een afstand van bijv. 40 cm. Bij B en C komen er de kruislatjes tussen. Als alles stevig is vastgemaakt dan beginnen we het geraamte te beplakken met gekleurd papier. In de figuur is dat gedaan bij A en B. We krijgen dan een koker die boven en onder open blijft. Het touw maken we aan één der latjes vast. In geval de vlieger gaat „duiken", moeten we net zo lang het verbindingstouw verplaatsen tot de vlieger rustig „staat".

---

to komen. Breng nog maar een paar vriendinnen mee. Doe je dat? Loes knikt. Dan staat ze buiten. De vriendinnen vliegen op haar af. En onder het naar huis gaan heeft Loes heel wat te vertellen.

– – – – – – – – – – –

Een week later. De vier vriendinnen komen weer uit breiles en ze gaan weer die stille straat in. Zullen wij hier maar even bellen? zegt Loes. Ja knikken de anderen. Nu kijken ze niet bang, nee hoor, want nu gaan ze echt op bezoek bij Cato, het zieke meisje, nú hun vriendinnetje. En ze hebben hun moeders beloofd niet weer zo lang weg te blijven. En ook niet weer ondeugend te zijn.

Een brief aan de Jeugd

Sioux-Center, 3 Februari 1953

Beste jonge vrienden!

Hier op aarde is alles vergankelijk. Hoe duidelijk komt dat weer uit in die ontzettende ramp, die ons Vaderland moet ervaren. Hoe velen zijn er omgekomen! En wij, die nog leven, zijn toch niet beter, hè? Vragen jullie wel eens om dat te mogen zien? Ik hoop het van harte, dat jullie er in deze dagen iets van moogt gevoelen. Wij hebben hier in de couranten gelezen van de vreselijke toestanden, maar wij weten niet of er ook van onze vrienden verdronken zijn. Mogelijk wel van je familie. O, wat is het erg om te sterven als we het moeten buiten God. Kinderen, wij zijn nog in het heden der genade. Vraagt toch veel om bekeerd te mogen worden. Het kan nog voor jullie. Wat zijn we toch diep gevallen in ons bondshoofd Adam en hoe toont de Heere een twist met ons te hebben om onze zonden. Maar de Heere heeft ook een volk, dat sterven kan! Wat zijn die mensen dan toch gelukkig, die een Borg hebben voor hun schuld, nietwaar! Al zijn er van hen verdronken, ze zijn thuis hoor en geen waterdroppel kan hen meer bereiken.

We lezen van velen, die dakloos zijn. O, en dat in de winter! De tranen komen me in de ogen als ik daar aan denk. Wij zitten hier in ons heerlijk verwarmd huis en mijn vrienden in Holland mogelijk in de koude. Och, kinderen, vraagt toch veel om een nieuw hart, want het leven gaat zo schielijk voorbij. Maar wat de Heere werkt, dat blijft.

Schrijven jullie me eens hoe het in je omgeving is geweest? En ik hoop, dat al mijn jonge vrienden nog in leven zijn. Wij mochten de Heere er om vragen.

Jullie gedenkende vriend in Sioux-Center, Ds C. HEGEMAN

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Maar het gaat de Joden te langzaam en vooral de geestdriftigen en moedigsten denken over nieuwe plannen, waardoor zij de vijand afbreuk kunnen doen.

Zie maar eens, wat daar gebeurt.

Langs de muur loopt een ijzeren pijp, door beugels aan de muur vastgehouden en waardoor het water van het platte dak naar één der putten beneden wordt gevoerd.

De Romeinen hebben die pijp daar aangebracht, doch zij hebben niet gedacht, dat zij daardoor de vijand zouden helpen.

Een jonge man, die zich van de overtolligste klederen heeft ontdaan, klimt vlug als een kat langs de pijp naar boven. Het is een waagstuk van de gevaarlijkste soort, ook al zien de Romeinen hem niet, omdat de muur, waarachter zij staan, zo dik is.

In die muur bevinden zich wel schietgaten, maar die zijn aan de buitenzijde zeer nauw om het indringen van vijandelijke pijlen te beletten.

Al hoger en hoger klimt de held, die niemand anders is dan Zadok. Hij weet, dat de pijlen hem niet gemakkelijk zullen treffen, maar wat zal hij daar boven, als hij de trans bereikt, geheel alleen uitrichten?

Dol van opwinding slaat de menigte het waagstuk gade. Dat is nog eens een held, die een voorbeeld geeft aan allen. Hadden alle Israëlieten slechts een tiende gedeelte van zulk een moed, dan zou Jeruzalem nooit zo lang in de handen der heidenen zijn gebleven. Dat is de gedachte, die allen bezielt.

Zadok komt boven. Een daverend gejuich stijgt van beneden naar hem op. Het schijnt of dit de moed van de krachtige jongeling nog aanwakkert. Terwijl hij met de ene hand zich aan een gootbeugel vastklemt, slaat hij de andere om de rand van de muur. Lenig als een kat slingert hij zijn benen op de borstwering en enige ogenblikken later rust zijn ganse lichaam er op. Zadok kan nu een blik werpen op het platte dak, binnen de borstwering. Slechts twintig schutters bevinden zich daar, want niemand verwachtte hier de vijand, en de andere verdedigers zijn naar beneden gesneld, omdat de poort ieder ogenblik dreigt te bezwijken.

Dat ogenblik breekt aan.

Met een doffe slag zinken de zware deuren tegen de grond en de aanvallers dringen naar binnen.

Vreselijk is het gevecht dat volgt.

De Romeinen vechten met de korte zwaarden als wanhopigen en vele indringers storten ter aarde. Maar zij zullen toch de strijd niet kunnen volhouden, want voor iedere vijand, die valt, dringen zich weer tien anderen naar voren.

Langzaam wijken de Romeinen voor de overmacht terug. In de gangen, in de kelder, op de trappen, overal wordt weldra gevochten. Op die wijze wijken de Romeinen ook terug. Zij gaan hoger en hoger de trappen op. En overal liggen weldra de lichamen der verslagenen.

De schutters op het platte dak begrijpen, dat zij beneden krachtiger kunnen helpen. Zij verlaten hun post, maar op hetzelfde ogenblik klinkt achter hun rug een zegekreet, die tegelijk een aanvalskreet is.

De zware hefboom van een belegeringswerktuig werd het wapen van de enige aanvaller. De Romeinen staan versteld. Die jongeman met die brede schouders hanteert de hefboom als een rietstaf. De boog en de pijl kunnen hen niet meer beschutten en het zwaard met zijn driehoekspunt is te kort om de aanvaller te kunnen bereiken.

Links en rechts slaat de aanvaller om zich heen. Hij drijft de vijanden voor zich uit naar beneden, en weldra zitten de Romeinen tussen twee vuren. Spoedig is het einde bereikt. De ganse bezetting van de burcht wordt gedood op de aanvoerder Metelius na. Eleazar wenst die in het leven te sparen, opdat hij een bode zou zijn tussen hem en de Romeinen. Maar behalve Metelius waren allen gedood, ook Juno en Junius, de twee vrienden van Ruben, die hun post niet wilden verlaten, ofschoon zij gewaarschuwd werden.

Zegevierend stapt Zadok van de trappen af. Geen enkele Romein, op de gevangen Metelius na, was er in de stad aanwezig. Dat feit vervulde het hart der Joden met trots, ofschoon tienduizenden waren uitgetrokken om te strijden tegen vier honderd mannen. Op het voorhof en bij de Tempel stonden drommen mensen te juichen, doch helaas!, bijna op hetzelfde ogenblik zou er al een bittere druppel in de beker der vreugde worden gemengd.

Van de zijde der Waterpoort nadert een ruiter. Zijn paard is met stof bedekt en schuim bedekt de teugel. De klederen van de ruiter zijn gehavend en zijn ganse voorkomen wijst er op, dat hij een lange weg met de grootste spoed heeft afgelegd.

Verwonderd zien de mensen hem naderen. Zij vrezen, dat er een slechte tijding uit Galilea wordt geboodschapt.

Daarin blijken de mensen zich echter te hebben vergist.

Niet uit Galilea, maar uit Cesarea komt de ongelukstijding.

In die stad, de voornaamste van het militair gebied der Romeinen, waren eensklaps de Grieken in opstand ge-

komen, en op één dag hadden zij er twintig duizend Joden gedood.
Cesarea! Dat was nu de stad, waar koning Herodes, die een Idumeër of afstammeling van Ezau was, een tempel had opgericht ter ere van keizer Augustus en waar de Apostel Petrus, zes dagen voor de verheerlijking op de berg Thabor, de Godheid van Christus had verdedigd.

Door een sterke Oostenwind

(Vervolg van pag. 206)

velen zijn op het onverwachtst weggeslagen uit dit leven en hebben op het onverwachtst God ontmoet! Misschien in de ure des doods Hem nog gevonden! Wij weten het niet. Maar het is niet Gods gewone weg, want Hij gebruikt de middellijke weg van Zijn instellingen. Van hoevelen zal gezegd moeten worden: En zij hebben zich niet bekeerd?

Het is nog mogelijk; het is voor ons nog tijd; Wéér is er windstilte!

Merkt er op! Als deze pijl niet geholpen heeft voor dit volk, waarvan wij allen leden zijn, dan heeft God zeven andere gereed!

O, dat we Hem zoeken mochten, eer het ook voor ons te laat zal zijn! Let toch op Israël; hoort toch, het juicht! Ziet toch naar Egyptenaars, ze spoelen weg in de golven van Gods recht! Gods Oostenwind of Gods Noord-Wester, verschillend is zijn doel, zijn uitwerking.. naar Zijn souverein bestel. De Heere doodt en Hij maakt levend!

Zoekt de Heere en leeft! De schuilplaats is nog open voor allen, die in waarheid de Heere zoeken. Voor hen, die hier leren vrezen en leren buigen onder Gods recht. Voor tollenaars, die zich hier op de borst leren slaan door genade biddend: O God, wees mij, zondaar, genadig!

Ze zullen hier beven voor de stormen van Gods macht en majesteit, maar voor dezulken geldt het, staande voor de zee, beklemd tussen de bergen, bevreesd voor de aanstormende vijanden:

De Heer' heeft Zelf ons toegezeid:
'k Zal u door macht en wijs beleid
Uit Bazan weêr doen komen.
U zullen, als op Mozes' beê,
Wanneer uw pad loopt door de zee,
Geen golven overstromen.

BRIEVENBUS

Open voor de letters A tot en met D. Nieuwelingen melden zich per briefkaart. Correspondentie-adressen ook per briefkaart.

WELKOM!

Hans Verbeek (geb. ?); Jannie en Pieternella de Kraker ;Nico v. d. Broek; Herman en Roelof Hekman; Anthon en Leendert van Dam; Gijs Pladdet; Willie Plaizier; Dirk van Maaswaal; Leni Mourik; Mina en Frans Slabbekoorn; Pieter Jacobse; Piet Berger; Maatje en Jaantje Maljaars; Ali Boot; Dick Alblas; Bert Groeneveld; Huibert Klijn; Dina Deetman; Wout van Dijk; Daniël van Dalen; Joop Huisman; Truus de Jongh; Henk v. d. Ree; Kees Kwantes; Simon van Keulen; Arie Kruithof; Hannie Hoeflaak; Wimmie Groeneveld; Toon Hekman; Christiaan Fahner.

AFSCHEID

Han Aarnoudse.

Z.V.

Dankbetuiging binnengekomen van **Gerrit Jan Bredeweg** te **Nunspeet.** Hij zegt de vrienden en vriendinnen, die hem 45 kaarten en 9 brieven zonden, hartelijk dank. Mij dukt, de brieven zou hij nog wel kunnen beantwoorden. Dat lijkt mij wel het aangenaamst voor de schrijvers (schrijfsters).! Ik geef het hem ter overweging. Dat is tegelijkertijd een prettige bezigheid en wellicht volgt er weer een brief. Dus aan de slag, Gerrit Jan!
In de tweede plaats hebben we hier weer een nieuwe zieke vriend: **Wim van Vliet, Himsmade 30, Vleuten (Utr.).** Hij is 8 jaar en is al ziek van zijn geboorte af. Zijn ziekte is volgens de doktoren ongeneeslijk. Hij kan niet ver lopen, maar is goed bij zijn verstand en dat is een voorrecht. I0 Februari is hij jarig geweest en nu zou hij dolgraag wat ansichten ontvangen. Het is wel enige weken overtijd, maar dat hindert niet, wel? Allemaal dadelijk doen, anders wordt het vergeten! Dat zal een verrassing zijn, zeg!

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

Jonny van Baren meisje, oud 13 jaar, Esstraat 1, Almelo.
En hier zijn **twee vriendinnen:**
Trijntje Selles, oud 16 jaar, Avercampstraat 19, Kampen.
Klaasje Koetsier, oud 16 jaar, Avercampstraat 20, Kampen.

BRIEFJES BEANTWOORD

Leen de Zwarte. Of je mee mag doen? Dat behoeft niemand te vragen. Wanneer je aan de eisen voldoet van het zgn. ,,Reglement'', dan kun je je aanmelden! Ik geloof, dat jij in de vacantie helemaal niets zou willen doen, maar dat gaat niet, ventje! Wie niet werkt, zal ook niet eten! O, zo!

Willy v. d. Zandschulp. Jij wilt Oom Ben dus eens een raadseltje opgeven? Nu, mij dunkt, het was een muis! Goed geraden? Ja bij die familie ben ik eens geweest, waar je naailes krijgt. Was het boek naar genoegen? En Moeder niet vergeten te helpen, hoor!

Anton v. d. Velde. Als je geregeld de antwoorden naleest, vind je veel, wat op je vragen een antwoord geeft. Natuurlijk ga ik naar de kerk, zo dikwijls mij dit maar mogelijk is. Mocht het maar steeds zo zijn, zoals de Psalmdichter het zegt: ,,Mijn ziel is begerig, en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des Heeren!'' Daar komt het op aan! Je rapport was goed!

Gerda Schipper. Je schrijft mij, dat je brief niet beantwoord werd en dat is zo, maar ik weet eerlijk niet, waar je brief beland is. Zou je mij nog eens willen schrijven? Je krijgt dan zeker antwoord!

Kees de Visser. Je schrijft voor de eerste keer en dat vind je moeilijk. Natuurlijk! Alle begin is moeilijk! In no. 1 van deze jaargang heette ik je ook welkom en nu laat je je door je zusje weer afmelden. Kijk, dat vind ik niet flink, hoor! Maar je moet het zelf weten! Ik houd van doorzetters! Dat vader het druk heeft op de boerderij, begrijp ik. Help hem maar goed!

Riet de Visser. Het is een heel reisje naar het dorp. Het lijkt mij ook niet prettig, als het regent en hard waait, want daar heb je natuurlijk ook veel last van. Ik mocht jullie wel eens bezig zien bij dat zoeken naar de oplossingen. Een gezellige bezigheid, niet waar? Punten: I-167. Je brief stond me aan.

Ali Wiarda. Ik ken alle mensen niet, hoor! En ik ben ook niet overal geweest! Jouw stad ken ik niet! En jouw oom ook niet! Maar jou ken ik wel, tenminste op papier en ik vind het fijn, dat je toch nog je briefje schrijft met alle gebrek. Ik kijk niet naar de taalfouten, hoor! Ik let op de hartelijkheid! Ik houd ook veel van lezen, maar ik heb er altijd geen tijd voor. Daag!

Neeltje Vos. Je zult het wel druk hebben bij moeder thuis, hé? En wat heb je een prettige vacantie gehad. Ik denk, dat je zo'n schik hebt van de verhaaltjes. Natuurlijk kom ik aan, als ik langs kom, maar zou dat wel ooit gebeuren?! Het is niet naast de deur! Gegroet hoor!

Rina en Adri de Voogd. Dat is wel fijn, dat je zo dicht bij de school woont, niet waar? Naar de kerk is het echter een hele reis. Geen wonder, dat je er tegen opziet, als het regent. En moet ik bij jullie ook al komen? Ik vind het buitengewoon aardig, dat je het vraagt, maar ik kan helaas maar op één plekje tegelijk wezen.

Johan van der Werf. Dat brede water heb ik al eens gezien vanaf de overkant, waar jij woont. In jouw omgeving ben ik nooit geweest. Je gaat nu op de U.L.O. naar ik hoor en dat bevalt je goed? Als vanzelf houd je altijd je liefhebberijvakken. Je kreeg mooie cijfers! Mijn compliment!

Leny Witte. Het spijt me, dat ik nu pas je vraag las betreffende die beloning voor het aanbrengen van abonnees! Ik moet je echter zeggen, dat ik mij met abonnementen en de premies niet kan bemoeien. Ik kan die boodschappen ook niet doorgeven. Daar heb ik geen tijd voor! Dus moet je maar opnieuw er over schrijven, maar niet naar ,,Oom Ben'', want dat is het verkeerde adres. Je punten zijn: J-220. Ha woog het varken werkelijk 400 pond? Dat uitstapje vond je zeker wel gezellig, hè? Hartelijk gegroet.

Mina Weststrate. Toch jammer, dat je ons nu gaat verlaten. Ik houd mijn klantjes graag bij elkaar, maar ik begrijp je volkomen, hoor! Je kunt het niet en daarom leg ik er mij bij neer! Het koken en het werken in de grote villa neemt je geheel in beslag. Je moet echter het ene nodige niet vergeten, hoor! En met je meerderen op goede voet leven. Punten: E-244. Nog éénmaal inzenden en je hebt je boek!! Dat waagde ik er nog op!

Hanna van de Veer. Die klederdrachten zijn wel aantrekkelijk, vind je niet? In zulke plaatsen als Volendam en Marken wil men aan de vreemdelingen goed verdienen en dan is elk souvernirtje duur! Het leren van de catechismus mag je niet verzuimen, want daarin worden de grondstukken der Waarheid verklaard. Vind je het soms moeilijk?

Bram van de Veer. Een dierentuin wordt door elk kind met graagte bezocht. Jij bent er ook opgetogen over, of heb ik dat mis? Ik vond het vroeger ook altijd prachtig, vooral de apen en de leeuwen. Wat is Gods schepping in het dierenrijk toch bewonderenswaardig, niet waar? En wat heeft de zonde alles verdorven! Anders waren die tralies immers overbodig!

Ineke Wattel. Je vind het briefschrijven ,,niet gemakkelijk en toch leuk''! Dat is aardig! Ik noem je natuurlijk: ,,Ineke'', dat vind ik veel leuker dan ,,Wilhelmina Johanna''. Dat is zo deftig! Ik ben er niet geweest, hoor, bij dat uitstapje van die prijswinnaars naar de Veluwe. Ze zijn met Oom Bert op tournee geweest!

Gerry Vos. Je lijkt de Koningin wel! Je zegt: Ik zit hier op 't Paleis. Nou, in een paleis woont een koning of een koningin. Hoe kan dat nou? Je moet me daar nog eens meer over schrijven, want ik ben erg benieuwd naar de verdere bewoners van dat paleis. Je punten zijn: I-60. Je stuurt altijd maar in, wat je hebt!

BERICHT

Wegens achterstand in de plaatsing van de rubriek „Briefjes beantwoord", moeten de volgende briefjes nog even geduld hebben. Het zijn de briefjes van **Anneke v. d. Putte** (toch gevonden! met de foto's); **Mientje Rentier; Nel en Piet Smal; Jac. Elizabeth Sturm.**

UITSLAG VAN DE PRIJSRAADSELS

GROTEREN—SERIE K.

Oplossing K—1.

ISSASCHAR, Gen. 30 : 18 en 35 : 23.
PRISCILLA, Hand. 18 : 26 en 18 : 2.
MICHAEL, Openb. 12 : 7.
ELIHU, Job 32 : 2.
ABI, 2 Kon. 18 : 2.
B
HOR, Deut. 32 : 50.
HULDA, 2 Kon. 22 : 14.
ASKELON, 2 Samuël 1 : 20.
DEMETRIUS, Hand. 19 : 24.
MALCHISUA, 1 Kron. 9 : 39.
Op de kruisjes: SCHIBBOLETH, Richt. 12 : 6.

Oplossing K—2.

1. De verloren zoon, Luk. 15 . 22.
2. De rijke dwaas, Luk. 12 : 18.
3. De parel van grote waarde, Matth. 13 : 45.
4. De dwaze bouwer, Matth. 7 : 26.
5. De Farizeër en de tollenaar, Luk. 18 : 12.
6. De 5 wijze en 5 dwaze maagden, Matth. 25 : 5
7. De koninklijke bruiloft, Matth. 22 : 11.
8. De tien ponden, Lukas 19 : 23.
9. De barmhartige Samaritaan, Lukas 10 : 34.
10. De rijke man en de arme Lazarus, Luk. 16 : 19.

Oplossing K—3.

Het **meest treffende voorbeeld** daarvan vinden wij in **Achabs geschiedenis.** Achab legde zijn koninklijk kleed af en vermomde zich in het kleed van een gewoon soldaat, om alzo Gods oordeel, dat hem door Micha de profeet voorzegd was, te ontgaan. Hij werd echter in de strijd gedood door een door God bestuurde pijl, 1 Koningen 22 : 32—38. Alle andere voorbeelden waren tot op zekere hoogte goed, omdat het treffende voorbeelden waren, doch zij werden niet bedoeld. Ze zijn alle op vijf punten gewaardeerd.

Oplossing K—4.

Jeremia maakte een klaaglied over Josia, 2 Kon. 35 : 25.

Oplossing K—5.

Christus' menswording is een trap van Zijn vernedering. God bleef, wat Hij was, namelijk God, maar werd, wat Hij niet was, namelijk mens. Christus werd niet vernederd, maar vernederde Zichzelf. Hij werd om de zonden Zijns volks een schuldenaar aan het recht Gods in de staat Zijner vernedering, om dan vrij te zijn in de staat Zijner verhoging.
Jes. 53 : 10; Lukas 24 : 26; **Filippenzen 2 : 7-9.**
(Deze oplossing was van **Janna Hendrika Kleyer, Kootwijkerbroek. Keurig hoor!).**
En **Henk Boon, Bergambacht,** geeft een niet minder duidelijk antwoord:
Ja, zeker is dat een vernedering, dat de Schepper van hemel en aarde mens heeft willen worden, om op deze gevallen wereld te komen rondwandelen, om te volbrengen de wil Zijns Vaders, welke door Zijn schepsel was vertrapt. **Filippenzen 2 : 5—8.**

Oplossing K—6.

Lucas 1 : 16 (aan Zacharias) en Lucas 1 : 33 (aan Maria).

KLEINEREN—SERIE L.

Oplossing L—1.

1. MOZES, Ex. 4 : 6. 2. MIRJAM, Numeri 12 : 10. 3. NAAMAN, 2 Kon. 5 : 1. 4. GEHAZI, 2 Kon. 5 : 27 en 5. UZZIA, 2 Kron. 26 : 21.

Oplossing L—2.

Jannes en Jambres, 2 Tim. 3 : 8.

Oplossing L—3.

De kinderen van Bethel, 2 Kon. 2 : 23—25.

Oplossing L—4.

MOZES, Hand. 7 : 22.

Oplossing L—5.

De woorden zijn: Jeruzalem, Oosten, Zacharias, Elizabeth, Fanuël, Egypte, Nararеth; Micha, aanbidden, Reist, Immanuël, Archelaüs. Het geheel: JOZEF en MARIA. Teksten: Matth. 1 : 2; Lukas 1 : 5, 2 : 36; Matth. 2 13, 23; Micha 5 : 1; Matth. 2 : 2, 8; Matth. 1 : 23 en 2 : 22.

Oplossing L—6.

Viermaal. Matth. 1 : 20; Matth. 2 : 13, 19 en 22.

PRIJSWINNAARS.

Opmerking vooraf: De vetgedrukte namen moeten mij **hun adres opnieuw opgeven,** alsmede het **nummer van het gewenste boek.** De boekenlijst staat in het Decembernummer. Indien je dit nummer niet meer bezit, dan noem je de titel van het boek. Deze opgaven **alleen per briefkaart s.v.p.!** Ik hoop, dat alle prijswinnaars nog in welstand mogen verkeren, alhoewel sommigen geëvacueerd zullen zijn! Vandaar deze regeling.

GROTEREN:

1.	Neeltje Blonk	K—319
2.	**Piet van den Berge**	K—314
3.	Gerrie en Co de Jong	K—293
4.	**Tonnie Stolk**	K—290
5.	Ina Hak	K—290
6.	Evertje Nieuwenhuizen	K—289
7.	Alie Kok	K—288
8.	Magdalena Groeneveldt	K—285
9.	**Adriaan en Arie Vonk**	K—282
10.	**Wout Deelen (boek?)**	K—278
11.	Franny Schaddelee	K—277
12.	**Jacobus Adriaan Neels**	K—276
13.	Frances Anker	K—276
14.	**Cobi Sinke (boek?)**	K—276
15.	Annie Verhey	K—275
16.	Gerrit Verdoorn	K—275
17.	**Johannes Butyn**	K—273
18.	**Lena Moerman**	K—272
19.	Jan Visser	K—271
20.	Aagtje Hobo	K—269
21.	**Truus Jabaay**	K—268
22.	Margrieta Poot	K—266
23.	**Hans Rijnhout**	K—265
24.	Hennny van Lagen	K—265
25.	**Koos v. d. Dorpel**	K—263
26.	**Nelly van Overbeeke**	K—262
27.	Arina Slingerland	K—261
28.	Ina Middelkoop	K—261

KLEINEREN:

1.	Gonnie Blonk	L—319
2.	Jan Nieuwenhuizen	L—310
3.	**Dina Bolleman**	L—307
4.	Klaas Huls	L—303
5.	Liesje Kramp	L—300
6.	Nellie van As	L—300
7.	Beppie Natzijl	L—297
8.	Wim Bogaard	L—295
9.	Maaike Verdoorn	L—295
10.	Aartje van Lagen	L—295
11.	**Jacob van Liere**	L—295
12.	Coba Veenendaal	L—295
13.	**Jo Dekker**	L—295
14.	Wim en Louw Poppe	L—295
15.	Johan van Schaik	L—294
16.	Arend Kramer	L—294
17.	Mimi Lievense	L—292
18.	**Anneke v. d. Putte (boek?)**	L—292
19.	Andries de Voogd	L—292
20.	Louwrien Wisse	L—292
21.	Paul Vermeulen	L—290
22.	Jan Stomphorst	L—290
23.	Kunie van Gammeren	L—290
24.	Jan en Lina Grootenhuis	L—290
25.	Louwerina Heyboer	L—290
26.	**Rinus van Moolenbroek**	L—290
27.	**Lena Zandijk**	L—290
28.	Kees Weerheim	L—290
29.	**Hendrika Melis**	L—288
30.	**Jopie Janse**	L—287
31.	**Koos Kosten**	L—287
32.	Geurt van Hoef	L—287
33.	Marrie Boon	L—287
34.	Herman Andeweg	L—287
35.	**Ina en Jaap de Geus**	L—286
36.	Nelly van de Berg	L—285
37.	**Wichert v. d. Belt** (boek?)	L—285
38.	Leentje Buys	L—285
39.	**Henk de Jongste** (boek?)	L—284
40.	Gerritje v. d. Goor	L—284
41.	Gerrie Vossestein	L—282
42.	Jan Voortman	L—282
43.	Pietje v. d. Werf	L—280
44.	**Jan Jac. la Grand**	L—277
45.	**Marietje Huizer**	L—277
46.	Piet de Kuyper	L—277
47.	**Mientje Renties**	L—277
48.	Maarten Mourik	L—276
49.	Johan Versteegh	L—275
50.	Jonny van Baren	L—275
51.	Jacob Ekelmans	L—275
52.	**Evert de Jong (boek?)**	L—274
53.	Jan Willem de Hon	L—271
54.	**Leny Witte**	L—270
55.	**Izaäk Boot Azn**	L—267
56.	Mijndert Groeneveldt	L—265
57.	Janny Lemstra	L—264
58.	**Nellie le Comte**	L—264
59.	**Jan Deelen** (boek?)	L—263
60.	**Jacob Kwakernaak**	L—262
61.	Ries den Hertog	L—261
62.	Henny 't Lam	L—261

Allen hartelijk gefeliciteerd!

We hopen, dat de Heere je nog lang jaren sparen moge, om nog vele jaren met onze prijsraadsels mee te mogen doen. Dat is de wens van jullie toegenegen

OOM BEN

PRIJSRAADSELS

OPGAVE M-4

EENVOUDIG BEROEP

Ik heb een heel **eenvoudig beroep** en ge kunt de naam van mijn beroep lezen **in het evangelie van Lukas.**
Het woord wordt geschreven met 10 letters, die we nummeren met de cijfers 1 t/m 10.
Om het zoeken te vergemakkelijken is het volgende bekend:

9 3 6 is een **inhoudsmaat.**
6 3 8 1 10 is een **familielid**
5 2 4 is **wijze van begroeting.**
9 7 6 is een vogel.

Bij de oplossing de 4 woorden(met Bijbelteksten, alsmede het beroep, met de vindplaats in Lukas vermelden.

OPGAVE N-4

VRAGEN

Hier volgt een tiental vragen, die in de Bijbel voorkomen. **Wie deed de vraag en tot wie was zij gericht?** Denk om de **teksten!**

1. **Weiden uwe broeders niet bij Sichem?**
2. **Hoe vele zijn de dagen der jaren uws levens?**
3. **Heeft dan de Heere maar alleen door Mozes gesproken?**
4. **Verklaar mij toch nu, waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden?**
5. **Ben ik u niet beter dan tien zonen?**
6. **Waarom zijt gij alleen en geen man met u?**
7. **Zijt gij die beroerder van Israël?**
8. **Is het wel?**
9. **Kan uit Nazareth iets goeds zijn?**
10. **Wie zijt Gij, Heere?**

Wijze van oplossing als volgt, in Bijbelse volgorde:

1. Jacob - Jozef - Gen. 37 : 13.
Enz., enz.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

Wenst U een

Gelegenheids-gedicht?

Stuur dan de juiste gegevens aan

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)

Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigingen

Koopt bij de vakman ★

dat voorkomt u teleurstelling. Op verzoek tonen wij u vrijblijvend onze collectie bij u aan huis, dan kunt u rustig uw keus bepalen. Wij repareren uitsluitend onder garantie!

D. LIEVENSE *HORLOGEMAKER*
LANGE VORSTSTRAAT 87 — GOES

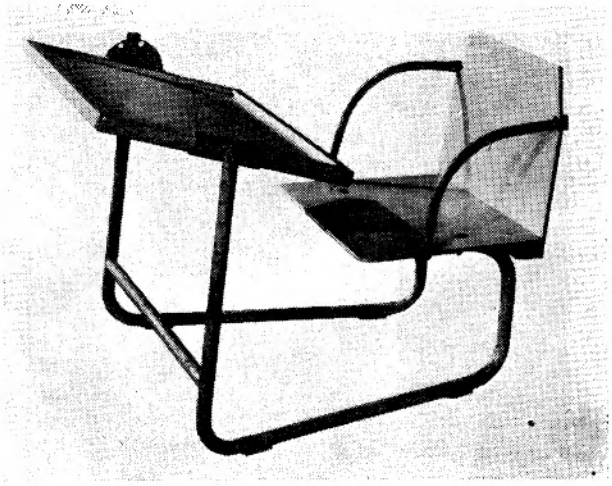
„Banier" *uitgaven*

welke nog verkrijgbaar zijn:

In vreemde handen	ƒ 1.95
Willem Farel, deel I	ƒ 2.90
Willem Farel, deel II	ƒ 2.90
De kerk in de catacomben	ƒ 2.90
Lijden der kerk in Schotland	ƒ 2.90
Vogels in de natuur	ƒ 1.95
Bram Schelling	ƒ 1.45
Zoals de ouden lazen	ƒ 2.50
De geheime kamer (nieuwe uitgave)	ƒ 3.75
De jonge Hugenoten	ƒ 3.75
Zo God het huis niet bouwt	ƒ 2.35
Evert Kooistra	ƒ 3.50
Gerrit van het heidedorp	ƒ 1.15
Anneke met vacantie	ƒ 0.95
Lieske	ƒ 0.95
Geus met God (nieuwe uitgave)	ƒ 4.50
Geen andere goden (nieuwe uitgave)	ƒ 1.15
5 jongens op een vlot (nieuwe uitgave)	ƒ 1.45
B. J. v. Wijk, Bijb. Geschiedenis, à contant	ƒ 13.50
in termijnbetaling	ƒ 15.—

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

ALLES VOOR HET KIND

● Een practisch Geschenk

Nog enkele exemplaren voorradig ad **fl 12.50**

af Pakhuis Utrecht

Bestellingen: Postbus No. 2074, Utrecht

De Kleine Gids

11 Maart 1953

5e Jaargang No. 19

Verschijnt tweemaal per maand

UIT DE BIJBEL

De spelbreker te Beth-El

(Amos 5)

Amos, wie is dat?
Een eenvoudige boer uit Thekoa. God heeft hem van achter de schapen geroepen om Zijn boodschap aan Israël uit te dragen. Een heel gewoon man, geen studiekop, en zo op het gezicht een man met weinig aantrekkelijk talent. Hij is niet eens op een hogeschool geweest en heeft zijn leven gesleten achter de schapen. Maar deze Amos is een van God geleerde, een man met hemelse ondervinding en bevinding, die met een van God geschonken kinderlijk geloof begiftigd was.
Dat is Amos!
Israël, wat is dat voor een volk?
Het Israël uit de dagen van Amos leefde in een feeststemming. Er was feest in de stad en op het platteland. Waarom? Wel, er is vrede gekomen en er heerst welvaart onder de regering van koning Jerobeam II. Wat wil men meer? De Syriërs, die het land hebben afgestroopt en uitgemergeld hebben hun biezen moeten pakken. Verdreven zijn ze, die vijanden, en Israël heeft er plezier in dat de dag der wrake over hen gekomen is. Ja, God is met hen, dat is aan alles te merken. Zij zijn Gods volk! Een godsdienstig volk, en daar moet men niet zo min over denken. Op drie plaatsen is de godsdienst van Israël geculmineerd in.... nu ja, wel een kalverendienst, maar het gaat daarbij dan toch om de Jehova, de God van Israël. En Israël feest voort, want het kan niet anders; God staat aan Israëls kant! Israël is een godsdienstig volk, dat kan men zo maar zien, want de offers, die gebracht worden te Bethel, Gilgal en Ber-Seba zijn legio. God kan tevreden zijn over dat Israël.
Dat is Israël.
Maar nu gebeurt er wat waarop men helemaal niet gerekend heeft.
Daar komt plotseling zo'n boer uit Thekoa, in een ruige mantel der profeten gehuld, en die komt me daar te Bethel alles in de war brengen. Hij begint me daar de oordelen aan te kondigen en dat midden in de feeststemming. Hoe is het mogelijk? Wat mankeert die plompe boer? Slaat hem op zijn mond; laat hem zwijgen!
Hoort ge 't? Hij zegt dat God met Israël niet is; dat God Israël tegen is! En 't gaat zo goed! Hoor, wat zegt hij daar? *„Ik heb sommigen onder ulieden omgekeerd, gelijk God Sodom en Gomorra omkeerde, u, die waart als een vuurbrand, dat uit de brand gered is; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de Heere"* Wat is er nu in Israël te bekeren tot de Heere? Krijgt God het Zijne dan niet? Is dat ook niet een woord voor Nederland?
In welk land zitten de kerken nog zo vol als in ons land? Maar waar is de schijngodsdienst zo hoog opgevoerd? Wat is de godsdienst van Nederland anders dan een godsdienstig feest ter ere van de kalverendienst der afgoden? Met een christelijk etiket wordt alles tot godsdienst gepromoveerd.
Heeft de Heere ook niet tot ons volk en Vorstenhuis gesproken in de vuurbrand van de oorlog. En waren Zijn lankmoedigheid en ontferming niet door Zijn gerichten gemengd? En wat hebben we er mee gedaan? In zelfverzekerdheid hebben we gebouwd en we feesten onze zakelijke moed en durf uit onder de schijn van God te dienen. God, Die verlaagd is tot een cultuuraanbidding van eigen kunnen en vermogen. Nederland leeft in de roes van de opbouw en waant zich veilig achter zijn techniek en werkvermogen. En de „boeren" van Thekoa worden uitgelachen om hun „dwaze" taal van profetische bedreiging en oordeelsprediking. Als Israël weleer, feest Nederland door, het bouwt zijn schouwburgen en viert zijn kermissen, het houdt zijn tentoonstellingen, op Gods dag geopend, en het trekt zijn honderdduizenden uit voor licht- en bloemenfeesten. Waar is dan de God der oordelen? Ja waar?
Midden in zijn oordeelsdreiging zegt Amos een woord, dat godsdienstig Israël verstard doet staan.. van zo veel onkunde. Daar zegt me die man: *„Zoekt de Heere en leeft"!* Wat drukt die man op dat *„Heere"*. Zoeken zij dan de Heere niet? Wat mankeert er aan hun godsdienst? *„Zoekt de Heere en leeft; opdat Hij niet doorbreke in het huis van Jozef als een vuur, dat vertere, zodat er niemand zij, die het blusse in Bethel"*. Die man durft wat te zeggen tegen dat vrome Israël. Ja, maar Amos heeft gelijk, en juist dat hij gelijk heeft — maar Israël weigert dat te erkennen — doet de haat tegen deze veeherder opvlammen. Wat verbeeldt hij zich? Jaagt hem het land uit, die rustverstoorder!
„Zoekt de Heere en leeft".
Die boodschap komt ook tot ons, toen God de wateren deed komen, op Zijn almachtige wenk, en honderden wegrukte uit het leven der rust, en duizenden deed omzwerven, verdreven van eigen haard. God sprak door de mond van Zijn knechten, Hij getuigde tegen de verwereldlijking der kerk. Het gaat daarbij allereerst om het huis van Jozef. Haar godsdienst wordt als van nul en gener waarde verklaard. Het is schijn en geen wezen. Wel godsdienst, maar de Heere wordt niet gezocht. De Heere te zoeken, dat wil zeggen af te breken onze kalverendienst, een streep te zien getrokken door onze eigengerechtigde godsdienst buiten Christus. God is immers een verterend vuur buiten de Borg? O, dat het huis van Jozef zich bekere tot de Heere en Hem zoeke temidden van de stem Zijner gerichten. Invallen voor Gods gerechtigheid en Zijn rechtvaardigheid lere toevallen. Dat is het wat Amos ook ons in 1953 nog toeroept. Afstand doen van alle ongerechtigheid en de Heere te zoeken, opdat we leven zouden en Hij niet doorbreke. O, wat staat ons te wachten als God gaat doorbreken. We verwachten het uit het Oosten, en zie, het komt uit het Noord-Westen, maar daarom is de dreiging uit het Oosten niet afgewend. God verfoeit ons godsdienstig gedoe, heel ons vrome gekwezel buiten Christus, dat Zijn oordelen over ons wakker roept. Och, dat Amos, de spelbreker te Bethel, ook in Neerlands kerk de streep eens door de rekening mocht halen. Temidden van de oordelen, die er zijn en zullen aankomen, roept de Heere ook ons nog toe: *Zoekt de Heere en leeft!"*
We zijn in de lijdensweken.
Dat „Zoekt de Heere en leeft" staat in de allernauwste verbinding met het lijden en sterven van Christus. Het zou niet door Amos uitgeroepen kunnen zijn, als dat er niet was. Gods rechtvaardigheid wordt in de oordelen vernomen, die rechtvaardigheid eist voldoening en daar zal buiten Christus de eeuwigheid voor nodig zijn. Nooit zal er een einde zijn voor de verdoemden, want als er een einde aan zou kunnen komen, dan zou de hel nog een keer ophouden „hel" te zijn. O, wat zal dat zijn, eeuwig onder Gods wraakoefenende gramschap te moeten verkeren. Maar nu is er een volk op aarde, dat het recht Gods mag leren toevallen door genade en dat recht in Christus' borg-

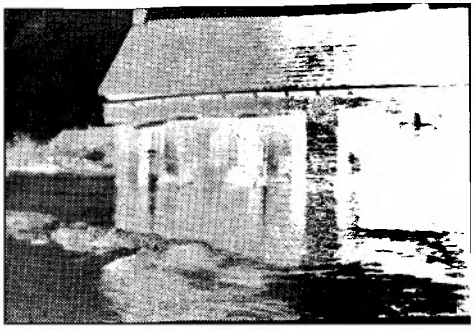
(zie vervolg pag. 230)

Een vingerwijzing

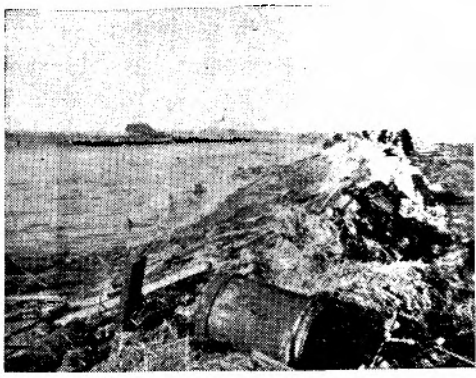
„Een handvol zeewier dreef door 't nat,
Ten spel van wind en golven "

Dat was het begin.
Het zeewier raakte vast op een ondiep gedeelte van de Noordzee. Grote rivieren voerden slik aan en de zee bracht zand mee. Het handjevol wier werd tot een eilandje. Bij elke vloed groeide het eilandje aan van boven en aan de randen. Vele eilandjes groeiden aaneen. En toen kwam het volk van de Zeeuwen, de Hollanders en de Friezen. En zij wierpen dijken om die eilandjes en gingen de zware zeeklei bewerken en bebouwen. Ook gingen ze achter die dijken wonen, bewust van het gevaar, dat hen steeds bedreigde. Vele eilandjes groeiden aaneen tot vruchtbare gewesten, maar ook vele malen moesten zij de strijd tegen het vijandige water verliezen Dan gingen rijke polders verloren en trokken de mensen zich terug op de veilige terpen, warfen en hillen. Maar als de winterstormen weer voorbij waren, wierp dat verbeten volk zich met nieuwe moed op de terugwinning van het verloren land. Echter, telkens weer bracht de grimmige zee dat volk bijna tot wanhoop. Alleen door hun onwrikbaar Godsvertrouwen en hun onverwoestbare energie wisten zij stand te houden en de zee terug te dringen. Hoe vaak dat volk het onderspit moest delven.... dat staat in de geschiedenis niet eens vermeld. Alleen de grote vloeden zijn opgetekend: 1404, ondergang van Zeeuws-Vlaanderen, verschillende dorpen verdwijnen, de Braakman ontstaat; 1421, de St. Elisabethsvloed op 18 November; de Zuidhollandse Waard, het Land van Dordrecht, West-Brabant, Friesland en Groningen overstromen; de Biesbosch en de Dollart blijven als overblijfselen van de ramp achter. 1530, De St. Felixvloed; Holland en Zeeland moeten het weer ontgelden. Ondergang van Oost-Zuid-Beveland. Krabbendijke en Nieuwlande komen niet weer uit de vloed op. 1532, De Cosmasvloed. Noord-Beveland verdwijnt voor 100 jaar in de golven. Reimerswaal, een handelsstad als Middelburg en Zierikzee, gaat onder. 1570, De Allerheiligenvloed. Vlaanderen, Zeeland, Noord- en Zuidholland, Friesland, Groningen, de kop van Overijssel en de Betuwe worden door de zee bedolven. Het einde van Nederland schijnt nabij.... Maar toch is Nederland weer uit de zee herrezen, dank zij de wilskracht van zijn volk. De dijken werden verbeterd, stromingen en diepten van zeearmen werden gemeten en geregistreerd, wetenschappelijke en technische instellingen werkten permanent voor de veiligheid van het polderland; in De Bilt wist men dagen van tevoren een storm aan te kondigen, waarop men de nodige voorzorgsmaatregelen kon nemen....
En toen kwam de nacht van 1 Februari 1953! Nu we dit schrijven, komt de gedachte bij ons op: Zou het geen bange droom kunnen zijn? Zullen we straks wakker worden en bemerken dat het niet waar is? Ach, was dat maar zo! Toen we die Zondagmorgen op de Oostdijk bij Krabbendijke stonden, zagen we onze plaatsgenoten worstelen met de golven en de dood. We haalden twee doden uit een bedstee. En in de verte lag Kruiningen, temidden van een woedende oceaan. Wij konden geen hulp bieden! En niemand kon helpen. „Er was maar één uitweg", vertelde ons een inwoner van Kruiningen, „dat was de weg naar boven". Zo was het!
Dan vervolgt hij: „En het scheen wel, dat wij allen die weg moesten afleggen, want er scheen geen andere mogelijkheid dan sterven en God ontmoeten. Mijn vrouw en kinderen zaten op een deur, gelegd over de balken van de vliering, en ik hing buiten het dakraam, om met mijn benen het drijfhout van de muur te houden. Het huis schudde met de golfslag heen en weer. En in het donker, boven uit de kap van het huis zongen mijn drie kinderen een psalmvers.... ja, kinderen! Naast ons stortten de huizen in en hoorden we de bewoners in hun doodsangst gillen. De kinderen zongen door, kinderstemmen boven het rumoer van het water uit doorkruisten deze doodskreten". Zo vertelde ons deze Kruininger.
De volgende dag scheen de zon en het water was rustig als een zerk over een groot graf. Enkele huizen hingen nog overeind en tussen de puinhopen zochten mensen naar hun bezittingen. Op de dijk stond een rusthuisje van het Groene Kruis naast een volledig dak van een boerenschuur. Daaronder staken dode koeien hun poten stijf omhoog; beeld van totale verwoesting. Verwoesting, ja, maar ook een vingerwijzing van Gods almacht in het moderne Nederland.

M.

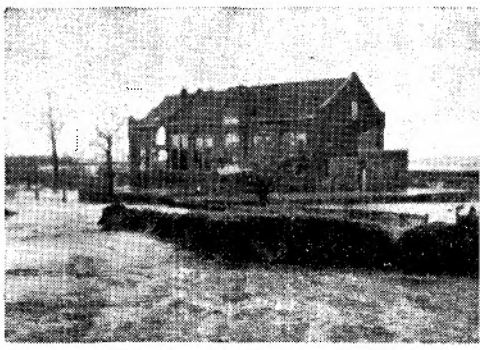
Zondag 1 Februari stonden deze huizen aan de Zuidkant van de Lavendeldijk nog droog, Maandag stonden ze op het punt van instorting. Als de vloed opkomt, stijgt het water hier nog 2 meter.

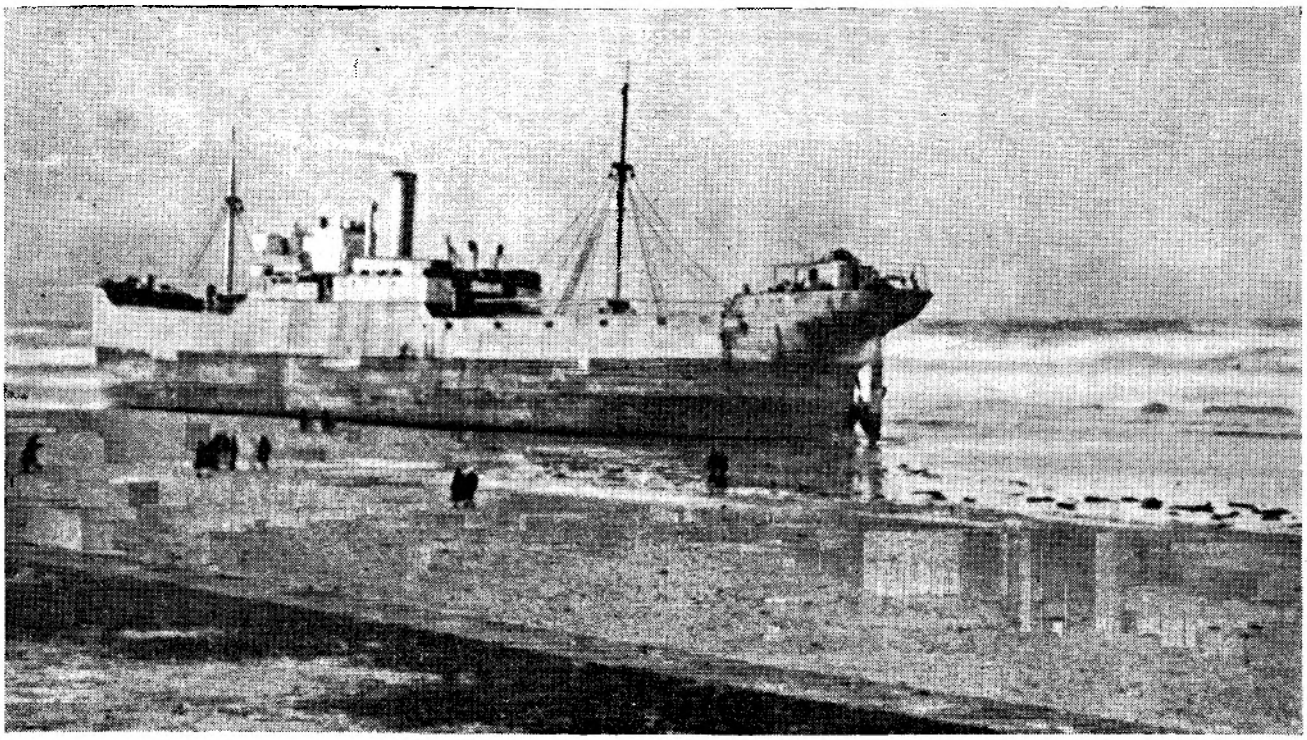
De dijk van Krabbendijke naar Yerseke wordt versterkt. Bij vloed staat het water tot aan de kruin.

Zuid-Beveland in de richting van Kruiningen bij laag water. Hier zijn nu al 58 doden geborgen.

Nadat Zondagnacht de Noordkant van het dorpje Oostdijk verdronk, brak 's middags de Lavendeldijk door en ging ook de Zuidkant onder water. Maandag stond de school van de Ger. Gem. nog. Het huis van het hoofd, de heer L. Pieper, was toen al weg. Nu is ook de school verdwenen.

De Fransman „Carthage" op 't strand bij Scheveningen. De zee staat hoog

SCHEPEN IN NOOD

Met verwarrende snelheid flitsen de S.O.S.-seinen door de aether.
Schepen in nood!
Wie zal ze tellen, die grote en kleine vaartuigen, die als een spel van wind en golven dreigden onder te gaan in de kolkende watermassa?
De storm gaf de redders weer handen vol werk, en we mogen telkens weer de moed van deze, door de gevaren geharde mannen, bewonderen. En langs de bedreigde kust woonden de vrouwen en kinderen, die in angstige spanning meeleefden met hun mannen, vaders en zonen! En ook op de zee was het menigmaal Gods reddende hand, die uitkomst gaf als de hoop zo vernietigend klein was. Daar was dat Engelse schip, dat eerst na vijftien minuten seinen om hulp, contact kreeg met een Holllandse sleepboot, die zich dadelijk op weg begaf maar even later zelf in nood verkeerde. Het schip kon door een andere Hollandse sleepboot op sleeptouw genomen worden maar.... *van die Engelsman is niets meer gehoord!*
De „Catharina Duinvis", een trawler uit IJmuiden, was nog in gesprek met de „Flamingo", een andere trawler uit IJmuiden. De bemanning dacht het wel te klaren, maar was somber gestemd over de.. wal. Ze dachten aan thuis, aan hun volk, aan hun land, die kerels op de „Catharina Duinvis", en dat is te verstaan. Dicht tegen de middag, ongeveer 12 uur, wist men hen dicht onder de wal.. *en toch er werd sindsdien niets meer van hen vernomen!* In de kerk van IJmuiden werd niet lang daarna een rouwdienst gehouden!
Schepen in nood!
De uitkijk van de IJmuiden 86 zag op zee een scheepje, dat dwars op de golven reed. Het was in nood! Men koerste er met spoed op af en het bleek een Deense kotter te zijn. De drie opvarenden konden aan boord genomen worden. De kotter zonk, maar zij kwamen behouden in IJmuiden binnen. Ze keerden naar hun Vaderland terug. Dat is de vreugde van „Schepen in nood"!
De Katwijk 140 werd overstort door zware zeeën, zó erg, dat de machinekamer vol liep, waardoor de motor uitviel. En toen, met de kop op de golven, moest bij dit noodweer gevaren worden, maar als de motor het niet meer doet, wat dan? Dan is dat schip een speelbal van de golven!
Met moeite wordt de ankerketting

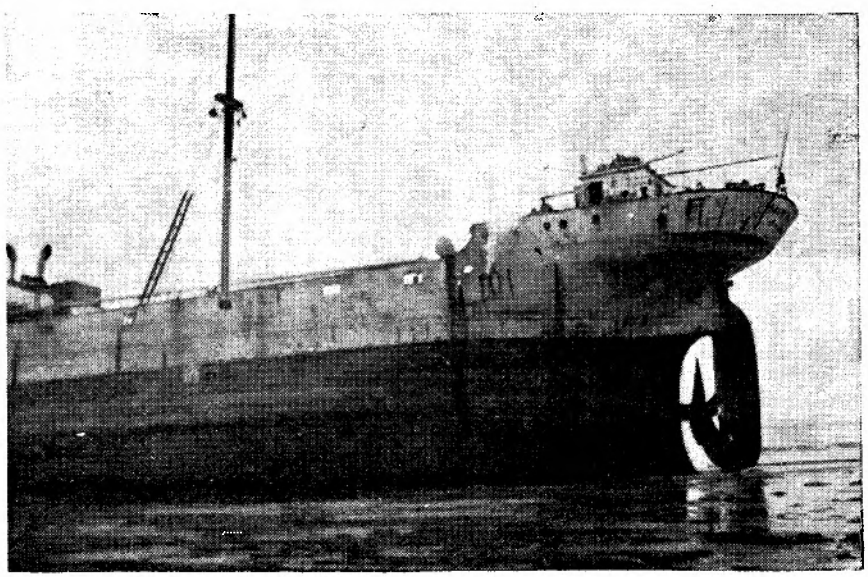
buiten boord gelaten, om het schip nog enige besturing te geven. De machinekamer wordt met emmers leeggehoosd en eindelijk, na een bange vaart, komt men toch met Gods hulp behouden binnen. Het bakdek, dat normaal bol moet staan, is door de zware slagzeeën hol geslagen. Ja, „schepen in nood"!
En wat te zeggen van die Amsterdamse kotter, die ook zulke zware zeeën over kreeg, zó, dat het water de monteur meegezogen heeft. Men zag het water over het schip slaan en toen het teruggelopen was, vermiste men de monteur. Men zocht.. en God lof, men zag een arm door één der waterloospoorten steken! Dat was het behoud van die man, die in doodsangst buiten boord in de woedende golven hing, langszij. Men trok hem naar binnen en hij was gered. Dat schip is behouden aangekomen. Wie peilt wat doormaakt wordt als de stormen razen langs de kusten op „schepen in nood"?
De grotere loggers lagen buiten de pieren op de kokende golven te rijden, toen een kleine kotter met de golven over de pier werd geslagen en naar hun zeggen meer *over* de pieren dan door de pieren als door een wonder behouden mocht binnenvaren. De mensen dachten, dat het hun einde was, maar wonder, zware golven pakten het kleine scheepje op en smakten het over de pieren.. hun behoud. En daar buiten lagen de grote loggers met de kop op de golven.. in nood!
Die Deense kotter, die met 3 man aan boord door de golven is opgepakt en bij het afknappen van de mast.. (wat een voorrecht in dit geval!) onderste boven geslagen, maar weer teruggekanteld is. De drie mannen dreven willoos, door de golven voortgejaagd, over de woeste zee, maar verloren de moed niet en tobden 48 uren aan de afgeslagen motor, die weer op gang kwam en zo kwamen ze toch behouden thuis!
En op het Scheveningse strand ligt de hierbij afgebeelde Fransman „Carthage", die voor de kust van IJmuiden op drift kwam en dringend sleepboothulp verzocht. Het verloor een anker en de stuurinrichting geraakte defect, tot het op het strand van Scheveningen, de schroef hoog boven het water uitgeheven, droog zat! Die bemanning, ge hebt het wel in de kranten gelezen, gaf dadelijk een bijeengezamelde som voor het „Nationaal Rampenfonds". Zulke kerels toch! Maar de geschiedenis van dit schip is wel een wonderlijke, want

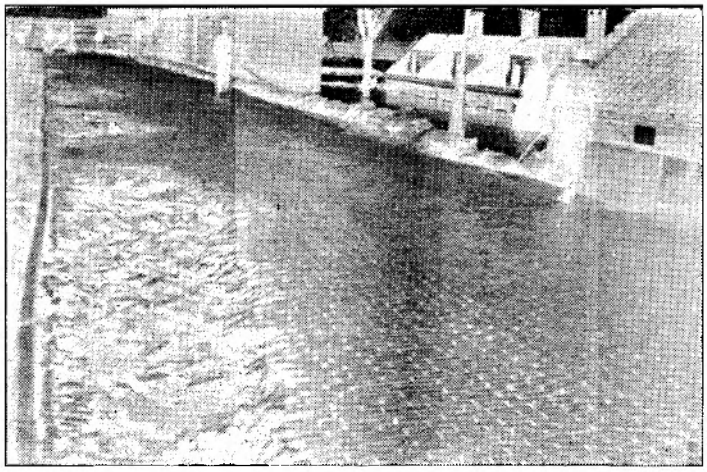
Midden op 't strand!

terwijl men poogt het schip te bergen, komt me daar op een betere dag dan met storm, de deurwaarder bij de kapitein en hangt een klein kettinkje aan het roer. Een Belgische scheepswerf schijnt van de Franse eigenares nog geld te moeten ontvangen en legt dus beslag op dat gestrande schip. Maar dit is betaald, het gaat om haar zuster, die ergens op de vrije wateren koerst.
Dat is dan weer een andere geschiedenis, een financiële, die wel in orde zal komen, maar de „Carthage" zit vast en was in de bange stormdagen één der vele „schepen in nood". De nood op de zee, die ook daar haar vele slachtoffers eiste, die we tellen moeten bij de velen op het land. Schepen in nood!
Gelukkig mocht de zender Radio-Scheveningen behouden blijven, waardoor zovelen gered konden worden, al was het op het kantje af! De sluizen te IJmuiden, wat heeft het er gespannen! Het water stond nog slechts 15 cm vanaf de bovenkant der deuren. Toen heeft men de andere kant vol gepompt met water, waardoor de deuren het hebben gehouden. Anders....? Wat zou van Amsterdam geworden zijn, van vele polders in Noord-Holland? Langs de kusten heeft het gespannen, duinrepen zijn weggeslokt, boulevards vernield! Schepen in nood!

Machteloos door de hoge vloed weggedragen. De schroef boven 't zand

* * * * De kroniek van een week

Met man en macht
is er gewerkt

Wij willen niet aan sensatie doen, want de smart van duizenden, die rouwen, weegt ons zwaar; wij willen evenmin speciale dingen naar voren brengen, want er is niets „speciaals" in de rampspoed die ons volk getroffen heeft dan de s t e m v a n G o d! Wij wilden uitsluitend vastleggen wat het menselijk geheugen zo spoedig ontglippen kan als de jaren verglijden; vastleggen de barre gebeurtenissen van deze éne week van Sprokkelmaand 1953, opdat ook onze kinderen als opvolgers van dit geslagen geslacht het niet vergéten zouden! Dáárom deze „Kroniek van een week".

ZONDAG 1 FEBRUARI:

De berichten komen schuchter door: Stormvloed overspoelt onze kusten! Om 13 uur wordt gesproken van een „Nationale Ramp!" Ministers zijn in de noodgebieden. — H. M. de Koningin bezoekt met Prinses Beatrix verschillende geteisterde plaatsen zoals: Stolwijk, Krimpen aan de IJssel, Lekkerkerk en Gorcum. Dordrecht en Rotterdam-Z. staan gedeeltelijk onder water. — De berichten spreken over 400 slachtoffers die te betreuren zouden zijn — wij wisten toen nog niet beter. Het ergste schenen West-Brabant en Zeeland er aan toe. — Weinigen hebben die nacht geslapen, zo hevig joeg de Noord-Wester over het land en bij het krieken van de Zondagmorgen zag men dikke bomen afgeknapt en panscherven overal.... maar niemand heeft aan dát verschrikkelijke gedacht. Hoe veilig waanden wij, volk van zee- en waterkering, ons achter onze zware dijken? — Na die vreselijke nacht kwam die verschrikkelijke dag.... Zondag!
Vele schepen waren in nood, zijn gestrand of.... gezonken. Na de ochtend-kerkdiensten kwam het besef dat een ramp van niet gekende omvang ons land getroffen had.... de spanning steeg met het uur en duizenden waren bekommerd om hen die ze lief waren.... Militairen moeten op hoog bevel met spoed naar hun garnizoenen terugkeren. Wie dacht niet aan Mei 1940? 't Was érger, want te vechten was hier niet! - Er ligt een angstige onzekerheid over héél ons volk, wij gevoelen het zoals een versregel uit die dagen het ons zei:

Een stem spreekt, de dijken breken
En, machtiger dan vele preken,
Raakt die stem hart en ingewand:
Dan is de storm een afgezant,
Die ons geweldig toe kwam spreken.

MAANDAG 2 FEBRUARI:

Nederlanders staan zij aan zij bij de spontane hulpverlening en ook het buitenland helpt spoedig met troepen en materiaal. — De ministers zijn opnieuw naar de rampgebieden getrokken. Het „Nationaal Rampenfonds" is opgericht en de giften beginnen te stromen. — H. M. de Koningin is in alle vroegte naar de geteisterde gebieden vertrokken. Kwart voor twaalf is H. K. H. Prinses Wilhelmina in Kloosterzande in Zeeuws-Vlaanderen aangekomen.
De hulpverlening neemt steeds groter vormen aan, maar de organisatie krijgt meer tekening, er komt centrale leiding. Het blijkt dat in die stormnacht de Zenderinstallatie „Radio-Scheveningen" met moeite in stand gehouden is. De hoogst gemeten waterstand in IJmuiden bedroeg 3.80 meter boven N.A.P. Het overzicht van de ramp is nog verre van volledig: als de zwaarst getroffen gebieden worden genoemd: **Walcheren, Zuid-Beveland, Noord-Beveland, Sint Philipsland, Zeeuws-Vlaanderen, Goeree en Overflakkee, Voorne en Putten, Eiland van Dordrecht, Rozenburg, Alblasserwaard, Krimpenerwaard, Zuid-West-Brabant,** waarvan vooral Willemstad wordt genoemd. — In het gebied tussen het Hollands Diep en het Volkerak staan 5000 ha land onder water. In Maaden en Drimmelen zijn 200 mensen geïsoleerd.
Vijfhonderd vrachtauto's beladen met goederen en kleding voor de getroffen gebieden, te zamen gebracht door Groningers, Friezen en Drenten, is onderweg naar Rotterdam. De lange colonne wordt geëscorteerd door de Rijkspolitie. De Bilt deelt mee dat in de stormnacht windstoten zijn voorgekomen van 140 km per uur. Als oorzaak van de ramp wordt aangegeven, de gelijktijdige samenwerking van ne Noord-Wester en Springvloed van ongekende hoogte.

DINSDAG 3 FEBRUARI:

De spanningen stijgen. Voor het eerst komen berichten door over het eiland Schouwen en Duiveland, dat schijnt vergeten te zijn geweest en waarvan nu blijkt dat de toestand daar zeer ernstig is. Een vliegtuig constateerde een „doodse verlatenheid op Schouwen en Duiveland", een bericht dat de spanning opnieuw sterk deed stijgen.
Dan komt het ontstellende bericht van het drama op de dijk bij Stavenisse, waar de dijk bezweek onder de voeten van de eilandbewoners, die volkomen werden verrast. Men sprak al spoedig van 300 doden! Ongeveer 1500 mensen zitten op een afgebrokkelde dijk bij Oude Tonge op Goeree opeengedrongen in doodsnood. Een boodschapper uit Oude Tonge kwam met 'n helicopter te Bergen op Zoom aan met deze ontstellende tijding. — Het aantal doden is gestegen tot 627, gevreesd wordt dat het nog met 250 stijgen zal. De Minister-President, Dr Drees, spreekt in de Tweede Kamer en geeft verslag over de loop der gebeurtenissen en doet een dringend beroep op geheel ons volk. — Het Nationaal Rampenfonds boekte de *f* 2.000.000.—.
Koningin Juliana maakt een vlucht boven de getroffen gebieden. — Amerikaanse hulp: Troepen onder generaal-majoor Hendrix; 300.000 zandzakken en 20.000 schoppen in Den Bosch afgeleverd. — Dordrecht weer per trein bereikbaar. Zeeuws-Vlaanderen en Rozenburg gaan reeds weer droogmalen. — Stavenisse blijkt 200 doden te betreuren en Oude Tonge 300. — Prins Bernhard uit Amerika op de terugreis.
De Moerdijkbrug is buiten bedrijf gesteld. Vermoedelijk zijn 50.000 personen dakloos. — De Dordtse Biesbosch ondergelopen, een gebied van 14—1500 ha! De Urkervloot blijkt zich reeds Zondagavond te hebben ingezet en een prachtig werk te hebben verricht door het tot stand brengen van een radioverbinding, waardoor de hulp zeer veel verhaast is.
De binnen- en buitenlandse hulp is geweldig, maar de spanningen zijn nog te groot om het te beseffen. De omgekomen koeien, paarden en klein vee blijkt in de duizenden te lopen én om zijn doden én om zijn vee huilt de boer over zijn polder! Dat de woorden uit ons dierbaar Volkslied nú tot werkelijkheid mochten worden:

Tot God wilt u begeven,
Zijn heilzaam Woord neemt aan!

WOENSDAG 4 FEBRUARI:

Het dodental is gestegen tot 1223! Velen nog vermist. De redding op Schouwen-Duiveland is nu in volle gang. Tweeduizend vaartuigen zijn in actie. Commando-troepen doen heldhaftig werk. Onze soldaten komen dagen en nachten niet uit de kleren. — Prins Bernhard vliegt boven het rampgebied. Z. K. Hoogheid is geïnstalleerd tot Voorzitter van het Rampenfonds, dat inmiddels de *f* 3.000.000.— heeft overschreden. Kleding en meubels zijn er genoeg, sterke vraag naar beddegoed en dekens. — De P.T.T. vervaardigt een nieuwe postzegel — een „Watersnoodzegel" van 10 cent, waarop een toeslag van 10 cent voor het Rampenfonds bestemd. — Op het kerkhof van Dubbeldam zijn de eerste slachtoffers van de ramp begraven, afkomstig uit het zwaar getroffen 's-Gravendeel. Luchtvloot bewijst onschatbare diensten, vooral de hier nog weinig bekende helicopters, die vele honderden mensen gered hebben, soms van de daken af, waarvan velen zelfs niet wilden scheiden, omdat zij hun bezit niet in de steek wilden laten. — Mededeling dat circa 175.000 ha onder water staat. Neerlands trots — de veestapel — vrij van t.b.c. ligt als kadavers langs de kaden! Inenten is verplicht gesteld, maar vele boeren weigeren. — Het evacuatie-bureau werkt op volle toeren. In de Ahoy-hallen te Rotterdam komen duizenden van alles beroofden binnen, waar ze liefderijk worden verzorgd en voorzien van het noodzakelijkste en doorgezonden naar de provincies Utrecht, Noord-Brabant en Zuid-Holland, die als verblijfplaats zijn aangewezen. Het eerste

bericht van de ramp blijkt om 4.22 op Zondagmorgen vanuit Dordrecht te zijn binnengekomen. Men vermoedde toen niet dat het zo erg was. — Franse troepen zijn ingezet, ook Duitsers en Oostenrijkers, de laatstgenoemden als Rode-Kruismannen. Bij het dorp Den Bommel op Flakkee is een nieuwe dijkbreuk geconstateerd in het verlengde van de haven.

DONDERDAG 5 FEBRUARI:

Het dodental is gestegen tot 1320! Zondag 8 Februari wordt op initiatief van de kerken, verbonden in de Oecumenische Raad van kerken en met toestemming (niet op verzoek!) van de regering tot Nationale Rouwdag bestemd. De Eerste Verlieslijst door het Rode Kruis gepubliceerd in de dagbladen.
Generaal Ridgway, opperbevelhebber van de Europese troepen, vliegt boven het rampgebied. — Rampenfonds heeft de *f* 7.000.000.— overschreden. Hefschroefvliegtuigen redden honderden mensenlevens! Aasgieren aan het werk — de politierechter straft op de daad. Er worden veel rubberboten en voedselpakketten afgeworpen boven de noodgebieden. Over Bruinisse komen angstwekkende berichten binnen, die later meevallen.
Mededeling dat 300.000 slachtoffers **alles** verloren wat zij hadden. In Zierikzee **is de toestand précair.** Minister Algera op bezoek. De algemene toestand begint meer overzichtelijk te worden. De in de nood gebleken saamhorigheid van ons volk heeft in binnen- en buitenland diepe indruk gemaakt.

VRIJDAG 6 FEBRUARI:

Het dodental is gestegen tot 1355! De regering doet mededeling aan de Tweede Kamer dat de kosten van herstel, bij voorzichtige raming, op anderhalf milliard gulden gesteld zijn. Het Rampenfonds heeft thans een bedrag aan giften geboekt van *f* 11.000.000.—. De stroom van giften en goederen uit binnen- en buitenland houdt aan. Voor het eerst komt er melding in de couranten van het plan tot afsluiting van de Zeegaten, waardoor een korte kustlijn zal ontstaan. Zierikzee wordt door de stad Danville in Pennsylvanië geadopteerd.
Verschillende gemeenten adopteren getroffen plaatsen. Krabbendijke wordt geëvacueerd wegens gevaar van dijkbreuk. De kranten staan alle vol met het nieuws van de ramp, het buitenlands nieuws is geheel op de achtergrond gedrongen. In de getroffen gebieden worden langzamerhand postverbindingen hersteld. Vele plaatsen zijn telefonisch niet te bereiken. De Vereniging tot bescherming van dieren zoekt de ondergelopen gebieden af en redt honderden kleine huisdieren van een wisse dood. De Vereniging tot verspreiding der Heilige Schrift doet een beroep op het volk tot verstrekking van Bijbels en Psalmboeken voor de evacue's. Predikanten van de verschillende kerkengroepen zoeken contact met de geïsoleerde kerkelijke gemeenten in de ondergelopen gebieden, waardoor veel leed kan verzacht worden. De Burgemeesters van de getroffen gemeenten zijn trouw op hun post geweest onder de moeilijkste omstandigheden. De omvang van de ramp wordt meer en meer beseft: **Al Uw baren zijn over ons heengegaan!**

ZATERDAG 7 FEBRUARI:

Op Goeree-Overflakkee zijn zoeklichten opgesteld om.... de plunderaars tegen te gaan! Het dodental is, voor zover bekend, 1372! Vreemdelingen en kijklustigen worden uit de noodgebieden geweerd. Alleen op vertoon van vergunningen mag men de gebieden betreden. Met het oog op besmettingsgevaar wordt met alle spoed tot gehele opruiming van kadavers besloten. Er is groot gebrek aan rubberhandschoenen. Deze berichten doen het schrijnend leed, dat over onze meest welvarende landerijen kwam, bitter gevoelen. Slachtoffers uit Oude Tonge worden in de Spuidijk begraven, aangezien het eigen kerkhof onder water staat.
De mededeling van de Directeur-Generaal van Rijkswaterstaat, ir Maris, dat hem gebleken is dat de schade ernstiger is dan zelfs aanvankelijk werd gedacht en dat het mee zal vallen als vóór de winter de dijken gedicht zijn en het land droog.
Een reporter geeft de naam aan deze watervloed: „De Eendrachtsvloed".
Zo gaat ons volk de nieuwe Zondag tegemoet, die als „Nationale Rouwdag" te boek zal staan, maar helaas geen blijk geeft van een „Boetedag". Nederland is wél geschrokken, maar van vernedering is niets te bespeuren en ons volk komt aan de uiterlijke vernedering van de koning van Ninevé en zijn volk niet toe. Algemeen is in Staten en Gewest, officieel en officieus de leuze: Wat ons ontnomen is, dat z u l l e n wij wéér hernemen. De afhankelijke toon ontbreekt. Daarmede is de toekomst donker! **„Indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen desgelijks vergaan!"**

Verzoen de zware schuld,
Die ons met schrik vervuld;
Bewijs ons eens genade.

GEEF TOCH DIT VOLK.....

O God! Uw stormwind en Uw baren zijn gekomen
en hebben 't land verkeerd in zilte stromen.
't Land is in rouw! . . . uit zoete rust verschrikt ontwaakt;
— o Heer', hebt Gij dit land Uw hulp gestaakt? —
want in *die* nacht
Toen braken dijken door, toen stroomden golven binnen!

.....

Ach Heer', geef toch dit volk de ware ootmoed . . . bij 't herwinnen!

Wat verloren ging

Ramingen gemaakt aan de hand van hetgeen deskundigen zeggen en schrijven in eerder gemaakte rapporten en uit de courantenartikelen op te maken, vormen slechts een vaag beeld van de schade van de door de ramp verloren gegane cultuurgronden.

Het beeld van de overstromingen is nog steeds chaotisch. Het water is nog te beweeglijk; wisselingen van wind en die van eb en vloed kunnen grote verschillen – van tienduizenden hectaren – veroorzaken. Aan de hand van luchtkarteringen tracht „Landbouw zich zo goed mogelijk een overzicht te vormen. In de eerste helft van de rampweek werd de overstroomde oppervlakte cultuurgrond geschat op 175.000 à 185.000 hectare; dat is bijna 8 pct van onze totale oppervlakte cultuurgrond en 3 ½ maal de oppervlakte van de Noordoostpolder. De getroffen gebieden zijn, naar agrarisch karakter, in ruwe trekken als volgt te onderscheiden:

zuivere akkerbouw: vooral Goeree en Overflakkee (uien); Voorne en Putten (graan, aardappelen, uien); Hoeksche Waard (gemengd, suikerbieten)

Typisch veeteelt: Krimpener en Alblasserwaard; Land van Altena

Gemengd met nadruk op akkerbouw: Zeeuwse eilanden, West-Brabant (suikerbieten, aardappelen)

Fruitteelt: geïnundeerd gebied bij Goes (bessen, frambozen, aardbeien)

Witlof: Bergen op Zoom

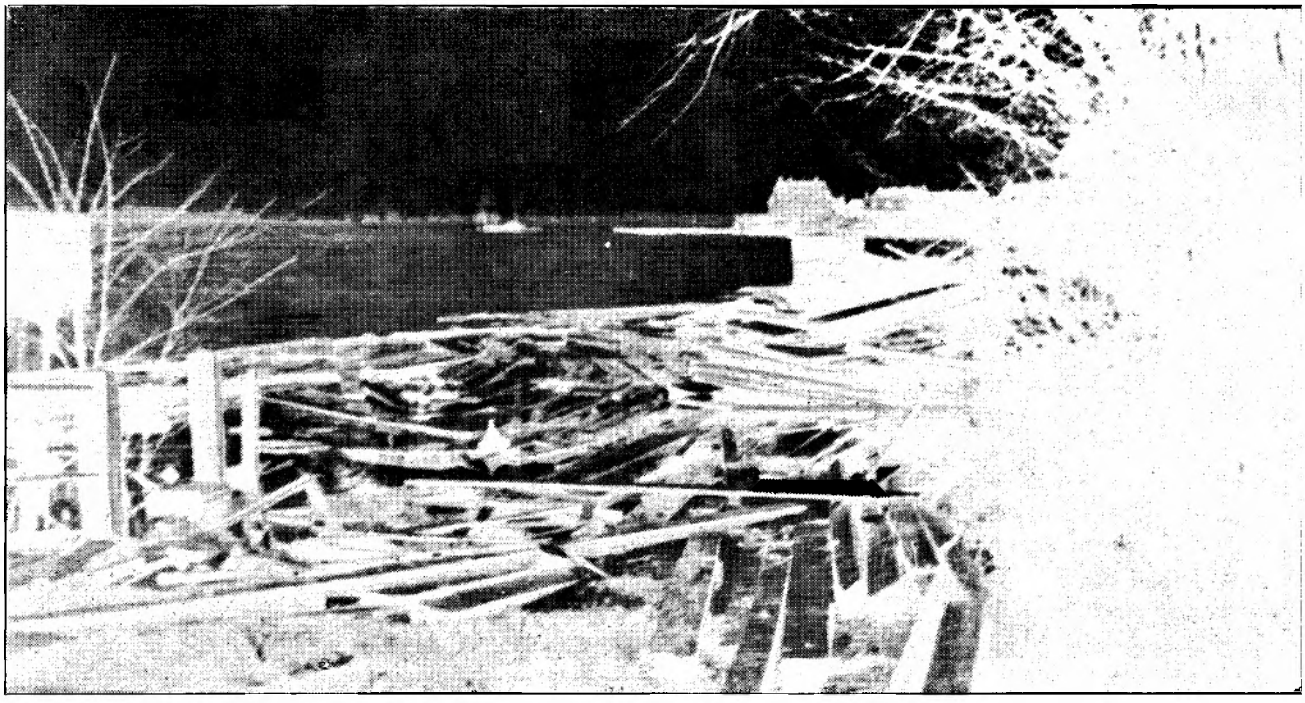
Vlas: Zeeuws-Vlaanderen.

Voor het begroten van de schade zijn twee voorname factoren van belang.

1e. *wélk water staat op het land?* 2e. *hoe lang zal dat water er staan?*

Het is te verwachten dat brak water verder het land is ingestuwd dan thans nog te veronderstellen is. Na het in veiligheid brengen van mensen, dieren en huisraad en landbouwwerktuigen zal het eerst aan het dichten der dijken en het uitpompen gedacht moeten worden, waarna pas een zuiver beeld van de aangerichte waterschade zal verkregen kunnen worden. *De verliezen aan boerderijen* zijn niet alleen groot wat betreft de behuizingen, maar enorm is ook de schade van bedrijfsstagnatie, de uitzaai van wintertarwe, wintergerst, koolzaad en van „stoppelgewassen" voor veevoer, als knollen en spurrie, dat al in de grond zat. Ook voor onze veeboeren, met hun geëvacueerd vee, is de bedrijfsstagnatie aanzienlijk. Hoeveel en waarheen, dat is nog niet bekend. Een polder loopt snel vol en het aantal verdronken dieren kan derhalve zeer groot zijn. Alleen voor vier getroffen eilanden: Noord Beveland, Goeree en Overflakkee, Schouwen en Duiveland en Rozenburg komt men op een veestapel van: 20.000 koeien, 8400 varkens, 3800 paarden, 3000 schapen en 122.000 stuks pluimvee. Stelt men nu de gemiddelde waarde van een koe op *f* 800.–, een varken op *f* 175.–, van een paard op *f* 1000.–, van een schaap op *f* 110.– en van een producerende kip op *f* 7.–, dan komt men op een totaal van meer dan *f* 22.000.000.–! Natuurlijk hebben de varkens ook biggen en alle kippen leggen geen 200 à 250 eieren per jaar, maar wat men ook aftrekt, het bedrag blijft ontstellend hoog. Dan komt daar nog bij de schade aan boerderijen, stallen, schuren, bedrijfsinventaris met dure tractors, werktuigen, machines, wa-

Vruchtbaar land liep onder water.... waar eens een boerenerf bestond?

gens en karren. De investering in een moderne boerderij is hoog En alleen op de vier genoemde eilanden zijn al 5000 boerderijen met hun opstallen en 700 tractors. Belangrijker dan al het andere is echter nog de.. *grond.* Een gewone inundatie met zoet water behoeft altijd nog geen schade te betekenen, maar dit enorme natuurgeweld heeft een geheel andere uitwerking. Thans trekken vier maal per dag de getijden over de teelbare oppervlakte, *de bouwvoor.* Deze oppervlakte, product van jaren zwoegen en kapitaalsinvestering, wordt dichtgeslibt en het irrigatiestelsel bedorven. En de kans is groot dat de getijdenstroom over de bouwvoor *zand* zal spreiden, dat dan alleen met het geld- en energievretende diepploegen naar de diepte kan worden gewerkt. Diepploegen betekent ook dat wat grasland was vóór het zand er over kwam, kale grond zal zijn als de ploegen eindelijk gedaan zullen hebben. Deze dreiging is angstig voor Zeeland, de Biesbos en het Land van Altena.

De tweede bedreiging is het *zout.* Het wil dus zeggen dat boomgaarden verwijnen, wegbeplanting sterft! Er blijft één lichtpunt: men heeft ná 1945 ervaring opgedaan! Regen zal het grote werk der ontzilting moeten doen en verder gipskalk, mergel en compost en bovenal de irrigatiewerken.... eerst dan kan de boer weer inzaaien. *En wanneer zal dat zijn?* Stel eens, dat een polder over 1½ maand droog komt, dan zal de boer daar dus half Maart beginnen met zijn weer cultuurrijp maken. Maar de inzaai, voor de zomergewassen, loopt van half Maart tot eind April. Onze boer zal halswerk hebben en als het zoute water wat langer op het land blijft of er andere tegenslag komt, is ook de kans op zomerproductie verkeken.

De gemiddelde opbrengst van een hectare normaal land wordt geraamd op *f* 1000.— per jaar en dat is voor sommige gebieden veel te laag. In het vruchtbare Zeeland gapen minstens 20 grote dijkgaten! Daarom is tijd hierbij zeker.... geld! Hoe eerder de dijken dicht zullen zijn, hoe beter. Dat kan milloenen schelen! Over onze verliezen aan deviezen zullen we hier maar niets zeggen.... dat loopt eveneens in de millioenen. Dan is er nog de schade aan veevoer, stro, zaaizaad, pootgoed en kunstmest op boerderijen en voor de handel. Wat zal deze zijn voor de mossel- en oesterbanken? Hoe groot is de schade in het Westland aan glas

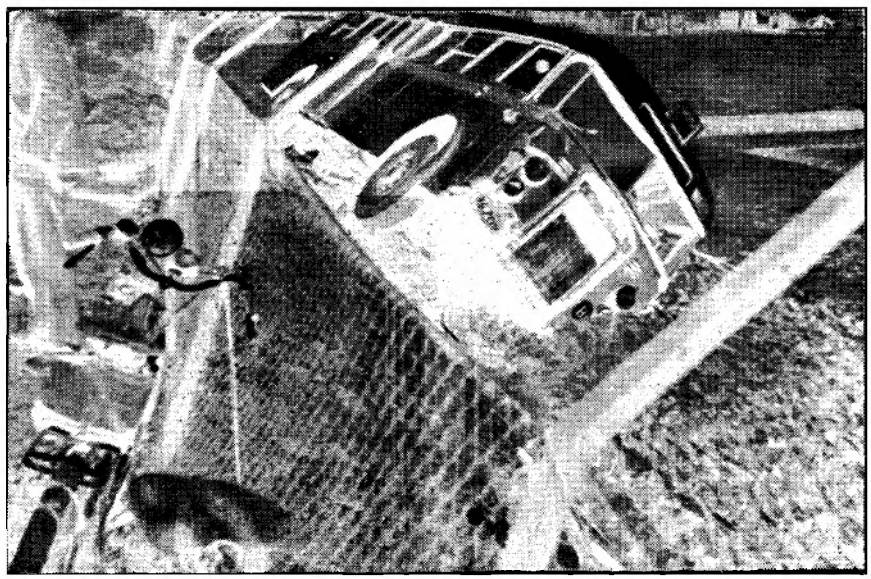

De schade aan huizen en huisraad.... hoeveel?

en die van de toenemende ziekten aan bomen? Spuitjes helpen daarbij niet! En laten we besluiten met de gewone schade aan huisraad en bedrijfsruimte en allerlei bedrijfstakken. Schade aan industrie is beperkt in deze landbouwgebieden. Alleen stagnatie bij de raffinaderij der Bataafse te Pernis, de bouwput van het 24.000 tons-dok van Wilton Feijenoord dat ondergelopen is; voor tonnen schade ook bij „Gusto" en „Nieuwe Waterweg", zware schade bij de industrie te Maassluis, houtvoorraden weggespoeld; een kwart millioen schade te Zandvoort, een millioen aan de Afsluitdijk, schade aan de haven te Breskens, het wegennet en die der Spoorwegen en P.T.T. lopen zeker in de millioenen.

Een triest beeld! God heeft geslagen, dat we pijn mogen voelen! Moedeloosheid past ons niet, veel was er dat behouden bleef. Het is de strijd der eeuwen. We moeten wéér aan het werk gaan zoals onze vaderen dat gedaan hebben na zware slagen, maar zij het biddend tot Hem van Wie een oude spreuk der Zeeuwen zegt: *„In mari via tua et semitae tunc in acquis"* — „In de zee zijn Uwe ogen en Uwe voetstappen staan in de wateren".

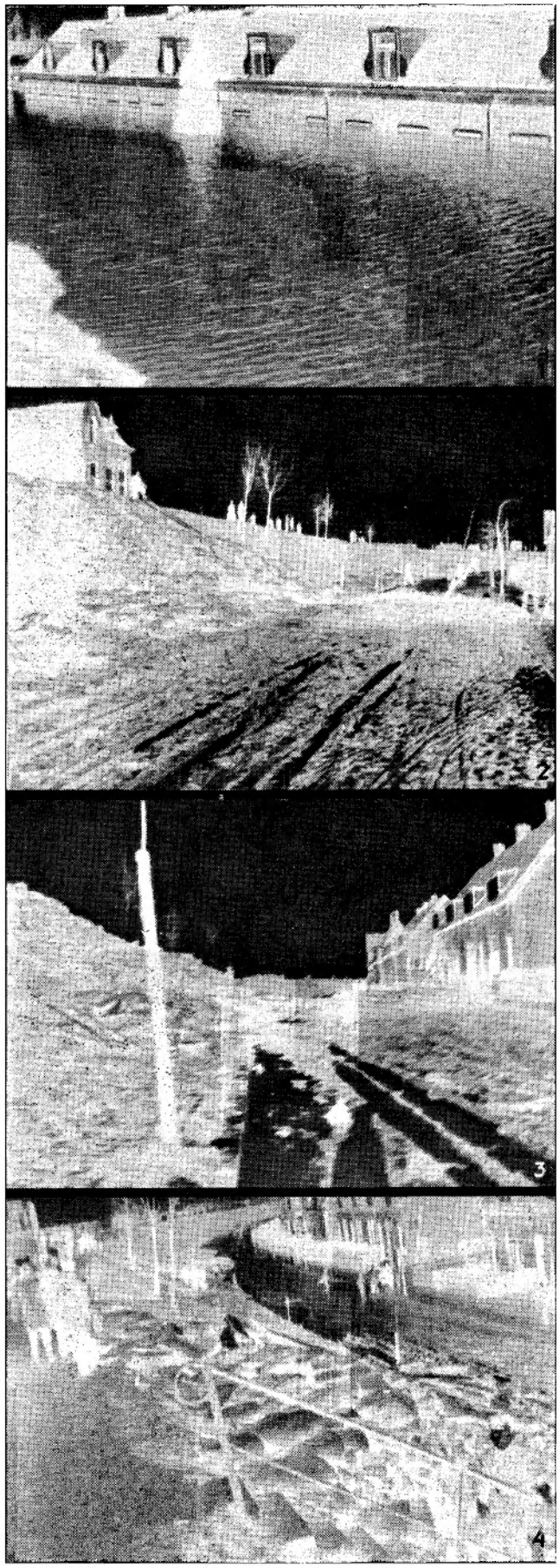
en schade aan materialen....

Angstige nacht

bij Ridderkerk

In de prille ochtend van Zondag 1 Februari slaat het alarm! De buitendijk van de rivier „De Noord" is doorgebroken! De Ringdijk en de Molendijk liep gevaar! Met man en macht snelt men naar de bedreigde punten en.. er is gewerkt, die ganse Zondag, om het gevaar te keren. Reeds die Zondag zijn er militairen te hulp gesneld, jonge kerels die de handen mee uit de mouw weten te steken en aan wie de bevolking van Ridderkerk de beste herinnering bewaart. Het buitengedeelte van Ridderkerk, dus tussen Ringdijk en Molendijk is ondergelopen en de bewoners komen in alle haast naar het dorp gevlucht.
Het water staat tot aan de kruin van de dijk, de storm giert en zweept het water op, het beukt met het geweld dat alléén de kracht van water en wind samen vermogen. Het gaat nu om het behoud van Ridderkerk binnen! Als deze dijk doorbreekt dan, ze weten het, de mannen, die onvermoeid schijnen in het vullen van zandzakken, het opbreken van de trottoirs, dán loopt het eiland IJsselmonde met zijn duizenden bewoners, boerenhoeven, industriën en tuinderijen, onder en is de ramp niet te peilen. Inplaats van naar de bedehuizen op te gaan, werken daar de mannen van het dorp, de vrijwilligers en de militairen voor het behoud van déze dijk.... het schijnt een schier hopeloze taak.
Het water sijpelt reeds binnen.... zoekt zich een uitweg door de weke kleibeschutting.... een boom wordt weggedrukt, valt over de straat.... het water, het wáter! Zandzakken, zandzakken, planken.... worden tegen de dijk aangeworpen.... op hope tegen hope!
En bij het werken zal er gebeden zijn om uitkomst, om behoud! En het *is* behouden. Bij het licht der schijnwerpers wordt voortgewerkt tot het water het *hier* moet opgeven tegen de vereende en van God gezegende arbeid van mensenhanden. Ridderkerk bleef verder droog, de IJsselmonders zijn gered! Kinderen spelen weldra weer bij de bedreigde plek, waar de hoogopgestapelde zandzakken van angstige en zware arbeid getuigen, maar aan de andere zijde van de dijk staat het water tot bijna aan de dakgoten der huizen. Veel ging verloren, veel werd behouden. Ja, véél behouden, want Ridderkerk behoeft geen doden te betreuren! Dat is het sober beeld van die angstige nacht in Ridderkerk! Wie zal het in woorden kunnen uitdrukken de angst en de vermoeienis die in veler harten leefden? Bleven kerken en scholen droog; de Machinefabrieken en Staalgieterijen en vele kleinere bedrijven staan onder water en dus is de aangerichte schade groot.. in enkele uren tijds! En toch.... ondánks dit.... *Ridkerk mag dankbaar zijn!*

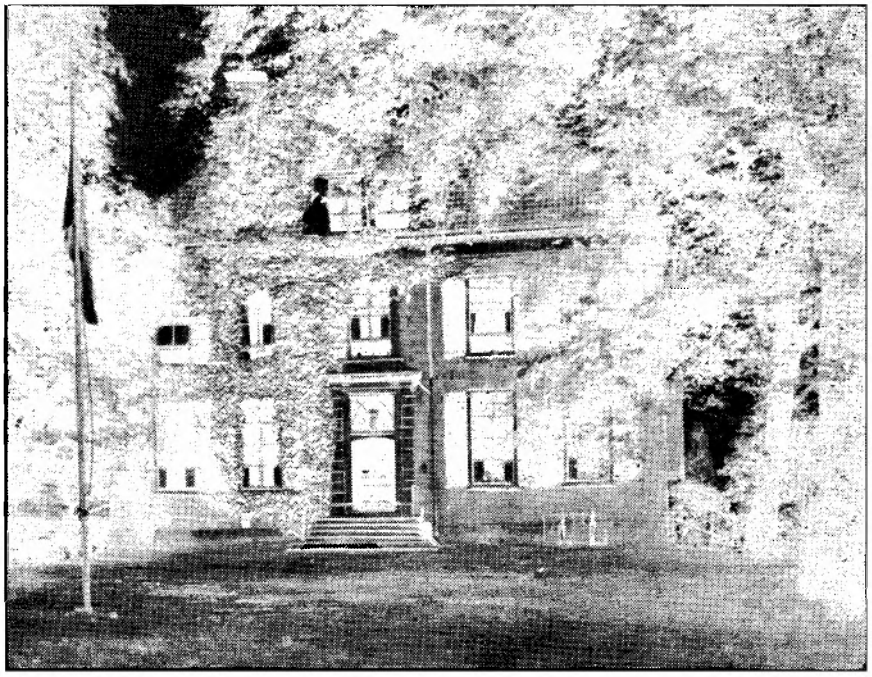

1. Het water zakt reeds....
2. Slikkerveer (gem. Ridderkerk). Het water sijpelt door de dijk, de toestand uiterst critiek.
3. Waar de dijk behouden werd.... de boom is naar de overkant gedrukt....
4. Het gevaar is geweken! Kinderen spelen weer op de dijk.

Bij de foto omslag

ÉÉN WATERVLAKTE!

De wilde wolkenflarden en de hoog opstuwende golven van onze Noordzee, die de kusten beuken, getuigen van Gods majesteit! — In dit nummer geven wij enige exclusieve reportages en foto's, die uitsluitend in ons blad zijn opgenomen. De foto op de omslag werd genomen bij Ridderkerk. Het lag niet in de bedoeling een dergelijk nummer uit te geven, daar reeds zo veel over de ramp, die ons volk trof, is verschenen, maar op verzoek van verschillende zijden, waaruit ons duidelijk bleek, dat men ook een *herinneringsnummer* verwachtte, vooral met het oog op de kinderen, hebben wij besloten dit nummer daarvoor te bestemmen, zij het in sober gewaad. De gedachte, die uit deze verzoeken sprak, was ons sympathiek daar men bedoelde het vooral voor het opgroeiend geslacht in de ingebonden jaargang te bewaren. Zo spoedig vergeet men. Dat kan inderdaad zijn nut hebben Alle sensatie hebben wij met opzet ontweken, waarom de foto's ook een zakelijk beeld geven van enkele plaatsen, zoals uit de omgeving van *Ridderkerk* en *Oostdijk* (bij Kruiningen en Krabbendijke). Met deze gegevens meenden wij tevens onze lezers in Amerika, Canada en Australië van dienst te kunnen zijn. Wij vertrouwen dat dit nummer daarom door onze lezers gewaardeerd zal worden. Moge het medewerken tot een recht besef dat ons allen ootmoed past, waar God gesproken heeft, en wij buigen mogen aan de voeten van Hem, Wie wolken, winden en stromen gehoorzaam zijn!

In de zomer! Kamer beneden, rechts is de keuken! Achterzijde en zolder worden door het Internaat ingenomen

IK HEB HET ZÈLF GEZIEN

Woensdag 25 Februari j.l. zijn we op bezoek geweest bij het stukje „Krabbendijke", dat ons aller bijzondere belangstelling heeft: Het Internaat van de Kweekschool voor Onderwijzers — thans gevestigd in „Rhijnauwen" te Bunnik. Dat bezoek heeft wel terdege met de Watersnood te maken. Leest u zelf maar.

We trekken aan de bel van het oude patriciërshuis „Rhijnauwen" te Bunnik en met luid geschal is ons bezoek aangekondigd. Een ruime hal, waar, in „goede oude tijden" een deftige huisknecht zijn heer of vrouwe van de komst der gasten placht in kennis te stellen. Maar, de tijden zijn sindsdien wel veranderd, want in plaats van een rijke patriciër, wél of niet van adel, verzoekt een onnozel redacteurtje de heer Dekker te spreken, de „pleegvader" van ons Internaat en in plaats van een in livrei geklede huisknecht, begint een vriendelijke dame haar stem te verheffen: Meneer Dekker! meneer Dèkkerrrr!

En dan opeens zijn we in sfeer gekomen, daar staat hij voor ons, in grijze stofjas en met zijn bekende vriendelijke glimlach van: „Nou, zeg 't maar eens!" We worden een zijdeur ingestuwd en we zitten in de keuken, waar we direct constateren: dat wordt zuurkool vanavond!

„Meneer Dekker, u begrijpt, we wilden wel eens weten van...."

„O ja, natuurlijk", en het gesprek begint. De heer Dekker vertelt.

„Even nog, meneer Dekker. Is de heer Kuijt ook in de buurt?"

„Hoe komt u er bij? Die zit natuurlijk alweer op het Departement en dan door naar Krabbendijke, en dan, nou ja, vanavond heel laat thuis". Ja, de strijd gaat door en die heer Kuijt zal zo zoetjes aan wel onder de „huisgenoten" op dat Departement behoren — de lastige dan!

Dan gaan we verder: „Alle leerlingen zijn hier, op 3 na, present. Die 3 zitten nog met vervoersgelegenheid, ziet u, maar de bezetting van het Internaat is sterker dan in Krabbendijke, want ook de heen-en-weer reizende leerlingen zijn nu hier".

„Meneer Dekker, hoe is het gegaan in die vreselijke nacht en hoe staat het er nu allemaal bij met ons Internaat en de School?"

„Nou, ik ben de hele nacht op de been geweest, en ik bemerkte, dat 's nachts om 1 uur het water al op de hoogte stond, die het om 5 uur pas bereikt moest hebben; dus ik vreesde het ergste. Natuurlijk zijn de jongens toen gewekt, en van paniekstemming was geen sprake. Ze zijn allen erg rustig gebleven, doordrongen van het gevaar. Er was voortdurend contact met het bestuur en met name de heer Kuijt. Toen om vier uur de heer Kuyt wéér kwam kijken, stond het „Scheldehuis" rondom in het water. Toen zijn de jongens naar de school gegaan in het dorp. Tenslotte, toen we alles zo veel mogelijk beveiligd hadden, ben ik met de auto weggereden, ook naar het dorp. Er sloegen tot drie keer zeeën over de wagen en juist was ik van de dijk af, toen achter mij een gedeelte binnendijk wegzakte. Het werd dus zeer kritiek. Bovendien kwam er kortsluiting zodat we in het donker zaten, waarom het langer verblijf ook onmogelijk werd. We hebben het daglicht afgewacht en om 2 uur zijn we teruggegaan om eens te kijken hoe het er was afgebracht. Nu, dat viel, gezien de omstandigheden, mee.

Het terras is weggeslagen, maar het gebouw staat er nog hecht op de fundamenten. Natuurlijk is de schade aan de inventaris niet gering. Er is 80 procent naar hier overgebracht, gehavend natuurlijk, en 20 procent is door de gemeente Krabbendijke gevorderd. Maar overigens mogen we nog dankbaar zijn. Er is toen een krijgsraad belegd. De meisjes en jongens zijn toen weer in het Jongensinternaat ondergebracht.

Donderdag is de school weer begonnen met instemming van de burgemeester, maar Donderdagavond

kwam het bericht van evacueren af. De jongens wilden, zoals te begrijpen is, proberen contact met hun familie op te nemen. Maar de verantwoordelijkheid voor hen, verbood ons hen zo maar te laten gaan; dat begrijpt u wel. Er is eerst eens geïnformeerd waar de mogelijkheden zaten, en toen is op voorzichtige manier een en ander in het werk gesteld. Was er goede gelegenheid, dan mocht het, anders niet. De familie's *Vis* te Zoetermeer en *Plomp* te Huis ter Heide, hebben hierbij voortreffelijk werk gedaan. Dat waren contactpunten, waarvan vooral de heer Vis, de meeste gegevens voor onze jongens en meisjes heeft kunnen doorgeven. We kunnen daarvoor niet dankbaar genoeg zijn, want dat gaf veel geruststelling voor hen. Van allen, op één na, weten we nu dat het goed is. Vervolgens zijn de leerlingen er op uit gegaan om persoonlijk contact te krijgen, maar onder de strikte voorwaarde, dat zij steeds hun verblijfplaats zouden opgeven bij de bovengenoemde adressen, waarom het mogelijk is geweest hen in twee dagen tijds hier in Bunnik bijeen te krijgen!"

We begrijpen er iets van, dat deze dagen een uiterste spanning hebben gebracht voor het bestuur, maar vooral voor de heer Kuijt, en we komen toch wel even onder de indruk van de voortreffelijke wijze, waarop hij zich met 's Heeren hulp van die hoogst moeilijke taak heeft gekweten. Wie geen verantwoordelijke positie inneemt, kan dat lang niet altijd ten volle beseffen en over het algemeen staan daarbij de beste stuurlui aan de wal, maar het heeft van hem, de onderwijzers en het bestuur inspanning op het hoogste niveau gevergd.

„En, meneer Dekker, hoe hebben zich die jongens gehouden tijdens de dreiging aan de dijk?"

„Wel, net als de meisjes, héél rustig en correct!"

„Maar hebben ze daar dan maar zo stilletjes zitten afwachten?"

„Welnee meneer, dat moet ik u nog vertellen. Ze hebben gewerkt als paarden! Als kerels hebben ze aan de dijk gestaan, meegeholpen die dijk te behouden. Het ging immers om Krabbendijke? Wat dacht u?"

We moeten even glimlachen om het enthousiasme, waarmee de „papa" van het Internaat over zijn jongens spreekt. Hij zit daar zo rustig, maar we hebben het vermoeden, dat hij denkt: Ik wilde dat je opschoot; ik heb het zo druk! Er wordt ons een brief onder de neus geschoven.

„Hier, lees!"

AAN DE KWEKELINGEN VAN HET INTERNAAT,
v.h. te KRABBENDIJKE

Waarde Vrienden!

Het is mijn plicht en tevens een behoefte om langs deze weg, U allen, die mij op 1 Februari 1953 met al Uw krachten, ja sommigen boven hun krachten, zo volwaardig hebt geholpen, dank te zeggen. U hebt daarmee vele handwerklieden een voor hen beschamend voorbeeld gegeven. Ulieden allen hartelijk dank. Ik ben er bij ogenblikken van doordrongen, dat niet wij, maar God alleen deze polder heeft droog gehouden; maar Hij heeft van meet af onze zwakke pogingen met Zijn zegen bekroond. De eerste zakken grond uit mijn tuin hebben zeer zeker veel bijgedragen tot het behoud. Wij mogen dan met recht wel zeggen: Eben Haëzer! Dat de Heere U rijkelijk belone en ook Uw verdere studie met Zijn onmisbare zegen bekrone, en dat het U allen wel gaan moge, is de hartelijke wens van een polderbewoner van de Oostpolder te Krabbendijke, zich noemende Uw vriend,

A. J. WAGENAAR
Havenmeester

Februari 1953

We begrijpen nu: Deze jongens hebben daar aan die dijk eventjes een *diploma voor dijkwerker eerste klasse* behaald! Daar zijn we blij mee en het is waard om aan de vergetelheid ontrukt te worden. Dat hebben ze verdiend. We begrijpen, dat de onderwijzers niet ontbroken hebben op 't appèl en die hebben dan een soort d(ijk)-akte behaald.

We volgen de heer Dekker nu op de voet door het gebouw. In de studiezaal treffen we een drietal studerenden en mevrouw Dekker, die daar staat te strijken bij de grote kachel. Ja, die mevrouw Dekker weet ook wel wat er te doen is met honderd — leest u goed — 100 leerlingen.

Even rechts een deur binnen.. de eetzaal. Dekken-afnemen-dekken-afnemen-dekken-afnemen en zo maar door, begrijpt u het? Honderd jongens en meisjes driemaal daags de maag vullen. En die zuurkool ruikt best daar in die keuken en de zuster van de heer Dekker zwaait daar met haar Zeeuwse muts en hanteert er de pollepel, best toevertrouwd, ik ruik het! Een trap op.... kleren, kleren, kleren, koffers en nog eens koffers, heel primitief, maar het gaat. Even links, de kamer van de meisjes, drie vrolijke gezichten, een beetje pips, omdat ze ietwat grieperig zijn, maar overigens welgemoed! Nog even rechts de slaapkamer van de meisjes. De bedden twee boven elkaar, maar dat gaat best. Alleen, het is Krabbendijke niet. Het is behelpen, maar als je slaapt weet je daar niet van. Dan nog een trap op naar de ruime zolder. Allemaal zwaar van balken en .. ach, je ziet geen zolder van de bedden.... Denk u in: honderd bedden, twee op elkaar. Het is daar een zee van bedden. Opeens, hé, daar lacht een, ook al pips uitziend, jongensgezicht je tegen. „Ziek?"

„Een beetje, meneer".

Hij lacht maar wat; komt uit Onstwedde!

We dringen door het smalle paadje, achter de heer Dekker aan, bedden, dekens, kleren, koffers.. en weer een zieke. Niet zo erg, maar onder de wol blijven vrind, pas op als je er onder uit komt, dan krijg je met vader en moeder Dekker te doen! Verloren in dat woud van bedden.. tegen de wand, tussen de jongens:

„En hier slaapt de heer Kuijt".

Prachtig, we gevoelen het, de ware solidariteit met zijn jongens; en niet in een apart bedje, heerlijk gespreid, maar hun lot is zijn lot. Bravo!

Ouders, ge kunt gerust zijn. De leiding is voortreffelijk, de stemming, natuurlijk niet vrolijk, gezien wat gebeurd is, wat achter ligt en toch nog zo dichtbij, die ene kameraad, die nog niets gehoord heeft van vader en moeder, van familie, ja, dat drukt hem en zijn medegenoten. Maar, het gaat en God zegent nog, ondanks Zijn slagen, die ook ons Internaat troffen! Maar ge kunt gerust zijn. Uw jongens en meisjes worden goed verzorgd, en, hoe veel moeite het ook kost, het werk gaat door. De Bond van Smeden te Utrecht gaf belangeloos haar gebouw, vier lokalen ter beschikking. Professor Scholten, directeur van de kweekschool „Rehoboth" te Utrecht gaf zijn volle medewerking, en de burgemeester van Bunnik zorgde voor dit nieuwe, tijdelijke thuis onder de zware beuken, die als beschuttend overschaduwen het leed en de zorg, die deze jongens verborgen houden onder hardnekkige vastberadenheid. Het leven gaat door!

Ouders, nog eens: Ge kunt gerust zijn. *Ik heb het zelf gezien!*

De spelbreker te Beth-El

(Vervolg van pag. 218)

werk mag voldaan zien. Ze kunnen in het oordeel weggenomen worden, we hebben het gezien, maar ze komen in het oordeel niet om, want ze zijn in Christus. Hoe noodzakelijk zich daarvan bewust te worden of te zijn, eer de dood de tijd der genade afsnijdt. O, er wordt wat gesold met Christus, in geschrift en door de radio, in belofte en aanbieding aan allen, maar die in de wedergeboorte met het recht Gods in aanraking komt, die leert het met David uitroepen:

Ik lag gekneld in banden van de dood,
Daar d' angst der hel mij alle troost deed missen;
Ik was benauwd, omringd door droefenissen,
Maar riep de Heer' dus aan in al mijn nood:
„Och Heer', och wierd mijn ziel door U gered!"

Dat wordt een „och-" en een „mochtvolk". Veracht bij de schijnvrome wereld als in zijn dagen de veeboer van Thekoa; maar gekend en getekend bij God. In Hem is aan alle recht voldaan voor hen en toen Hij Zich in Zijn grootste smart voor God bepaalde en uitriep: „Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?" was dat tegelijk het manifest van de Eeuwige, waarin Hij genoegen nam met de gerechtigheid, door Christus aangebracht.

Nog staat dat kruis van Golgotha te midden der oordelen Gods te roepen: „Zoekt de Heere en leeft". Om Christus wil is er voor dat volk verwachting bij de dreiging van de aangekondigde oordelen, als Amos mag getuigen: *„Te dien dage zal Ik de vervallen hut van David weder oprichten, en Ik zal haar reten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken, weder oprichten, en zal ze bouwen, als in de dagen van ouds"*. (Amos 9 : 11).

O, luistert dan naar de Amossen, die God nog in het midden van ons overliet en laat u gezeggen. Breek met de ongerechtigheden, misschien is er verwachting! Tot allen komt de boodschap: „Zoekt de Heere en leeft"! Maar in 't bijzonder komt die boodschap tot 's Heeren kerk, de verscheurde kerk: „Zoekt de Heere en leeft". Och, dat Amos nog eens de „spelbreker" mocht worden en de gevallen hut van David weder mocht opgericht worden.

Amos hield vol, ondanks bespotting en verguizing van zijn volk. Ach, dat de Amossen, die God ons nog liet, vol mochten houden, op gevaar af dat ze uitgekreten worden voor spelbrekers in het vrome, Christelijke Bethel van onze dagen.

Ze mochten verwaardigd worden vol te houden, om te getuigen van 's Heeren wet en liefdedienst. De Heere, Die door oordeel en rampen heen juist Zijn uitverkorenen zoekt in Zijn grote liefde en barmhartigheid.

Om Christus' wil.

.....

Ons vervolgverhaal

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

De menigte te Jeruzalem begreep, dat de Romeinen, die een groot leger in die stad hadden, de opstand en de moord oogluikend hadden toegelaten. Een ontzettende woede maakte zich van die menigte meester. Vele jammerklachten vervulden de lucht en velen scheurden, naar Joods gebruik, de klederen. Zij konden het niet verkroppen, dat de broeders te Cesarea zo werden vervolgd en zij gevoelden de diepe smaad, alsof die hun zelf was aangedaan.

Maar wat baatte het, of zij hier machteloos de vuisten balden en het besluit namen geen genade te verlenen aan iedere Romein, die hun in handen viel?

Na al het gebeurde was de oorlog niet meer te stuiten.

Dit zou het volk opnieuw op een vreemdsoortige wijze onder de ogen worden gebracht.

Opnieuw liet de geheimzinnige mens, de zoon van Ananus, zijn klagende stem horen.

„Een stem tegen de stad! Een stem tegen de bergen! Een stem tegen groten en kleinen. Wee! Wee! Wee!"

Gewoonlijk liet men de man lopen en verdween hij even snel als hij gekomen was.

Ditmaal grepen drie mannen de ongelukkige aan en sleurden hem voor Eleazar.

Wie zijt ge toch en wat wilt ge toch, ongelukkige? beet Eleazar hem toe.

De man gaf geen antwoord.

Wie dwingt u toch om ons allen met uw geschrei te verontrusten?

Al weder gaf de man geen antwoord, doch als in wanhoop hief hij de schier ontvleesde armen ten hemel en met een stem, die de omstanders deed sidderen, riep hij met nog veel meer kracht: „Een stem tegen de stad! Een stem tegen de tempel! Een stem...."

De ongelukkige kon niet verder.

Men sloeg hem! Men spuwde hem! Men wilde hem doden! Maar eensklaps rukte hij zich los en met een akelige schaterlach verdween hij snel uit de menigte.

Veertien dagen gingen in betrekkelijke rust voorbij, doch daarna zou de storm in alle hevigheid losbreken.

Op de bergen rondom Jeruzalem heerste een grote bedrijvigheid.

Eleazar, Zadok en andere aanvoerders verwachtten elke dag het voortrukken van een Romeinse legermacht, die onder bevel van Cestius Gallus eerst Zebulon had geplunderd, daarna in Cesarea de orde had hersteld, en die thans, na een zegetocht door Galilea, de stad Jeruzalem naderde.

Verspieders te paard doorkruisten de velden in alle richtingen en weldra kwam de tijding dat de vijand naderde. In Galilea was de opstand onderdrukt, doch spoedig zou deze opnieuw in alle hevigheid ontbranden. Spoedig werd het bekend dat de Romeinen te Cesarea ook een grote legermacht verzamelden, doch Cestius Gallus werd met 23.000 mannen uitgezonden om te doen wat hij kon. Zou het hem gelukken de vrede te herwinnen, dan zou die grote legermacht niet nodig zijn.

Een klein leger zou dus de strijd openen.

Doch eer wij daarvan verder vertellen, zullen wij eerst eens zien wat er rondom Jeruzalem gebeurde.

Opnieuw hebben de Joden de nacht gekozen, om hun maatregelen te nemen. Bij groepjes zwierven zij temidden van de bergen, hier eens lopend en elders weer op muildieren

De grootste voorzichtigheid wordt door de Joden in acht genomen, doch zij denken er niet aan dat ook de Romeinen verspieders hebben vooruit gezonden, die zulk een moeilijke taak al eens meer hebben verricht en met alle kunstgrepen er van bekend zijn. Het oog van de Joden is vooral gericht op de bergpassen. Komen de Romeinen tussen de bergpassen, dan kunnen de Joden van bovenaf rotsblokken naar beneden werpen. Daarna kunnen zij nog een hagelbui van pijlen afzenden, en al die schutters zullen bovendien ook nog veilig zijn en bijna onkwetsbaar.

't Was slim gedacht van de Joden,

doch wij zullen nu geregeld vertellen. Tussen de bergen bevinden zich ook nog andere mensen, namelijk Christenen, die uit Jeruzalem verdreven zijn en die weigeren mede te vechten. Twee Joodse ruiters hebben zo juist op hun muildieren de grens van de bergketen bereikt. In het gedempte licht van de nacht, slechts verlicht door de sterren en vooral die van het prachtige sterrenbeeld het Zuiderkruis, zien wij van verre de platte daken van Beth- Horon.

Hoe vredig is het hier!

Hier rijzen beelden voor ons op van David als herder met zijn schapen, en van de nacht waarin de Engelenzang weerklonk.

De twee ruiters stijgen af. Zij binden de muildieren, waarop zij zaten, aan enige struiken, doch zó dat zij onzichtbaar zijn voor mensen die uit de richting van Beth-Horon naderen en daarna kiezen zij een zitplaatsje op een berghelling, eveneens verborgen voor het oog van wandelaars of ruiters, die zó laat in de nacht nog langs de heirweg zouden gaan.

Verwacht je de Romeinen al spoedig? vraagt één der ruiters.

Heel spoedig! was het antwoord. Zadok is pas van deze morgen teruggekomen. Hij vertelde dat alle steden van Galilea het hoofd hebben gebogen en er is dus geen tegenstand meer.

Maar waarom komen de Galileërs dan niet naar Jeruzalem om ons te helpen en om onze tempel te verdedigen? Onze tempel is ook toch de hunne? En moet de strijd om de tempel dan niet het hart van iedere Israëliet doen ontvlammen?

Zij hebben een ander plan! was het antwoord. Tot dusver was alles verzuimd wat dienen kon om de steden te versterken. Onderlinge twisten verdeelden het volk, evenals in Jeruzalem. Nu zij echter zien dat het gaat spannen, komt er eenheid en zullen zij in allerijl legers verzamelen en de steden versterken. Zij verdedigen dus straks hun eigen steden en daarmede verdedigen zij ook ons. Begrijp je dat?

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

IN MEMORIAM
MIENTJE RENTIER

20-1-1941—1-2-1953

Met innig leedwezen vernamen wij de droeve tijding van het heengaan van Mientje Rentier, één van onze trouwe Gidslezeresjes. Wij hadden haar zo gaarne nog een antwoord gegeven op het door haar gezonden briefje en we hadden dat antwoord al gereed. Het zou in dit nummer geplaatst zijn! Helaas, het is niet meer nodig! De Heere heeft Mientje opgeroepen om voor Hem te verschijnen en toen is het eeuwigheid geworden. In die vreselijke watervloed is ook zij omgekomen, met haar Moeder en zusje en twee broertjes. Welk een slag is er gevallen! Het is voor de Vader en overgebleven broer en zuster schier niet te dragen, als de Heere geen ondersteunende genade verleent. Dat bidden wij hen toe in deze droeve omstandigheden. En wat zal het voor Mientje geweest zijn? Eeuwig wel of eeuwig wee? Wij weten het niet. De Heere weet het! Voor ons allen is het echter een ernstige roepstem, om ons toch te haasten en te spoeden om 's levens wil! O, jongens en meisjes, wat we jullie raden mogen: Vraagt de Heere toch om een nieuw hart, want dan alleen ben je veilig! Ziet toch geborgen te worden in die Rots der eeuwen, Wiens werk alleen volkomen is. Wie onzer zal nu de eerste zijn, die door de dood zal worden weggerukt? Wij weten het niet! Dit weten we wel: Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Sterven is God ontmoeten. De Heere heilige deze ernstvolle roepstem aan ons aller hart. Dat is de wens en bede van jullie aller

OOM BEN

BRIEVENBUS

De brievenbus is nog open voor de **letters A, B, C en D.**
Nieuwelingen melden zich eerst **per briefkaart.**
Correspondentie-adressen tevens op briefkaart.

WELKOM ! ! !

Lammers v. d. Berg; Aagje Both; Jo en Aaltje Bot; Anton Weiss; Jobje Vermerris; Dries Stouwdam; A....? Scheurwater; Rietje Plomp; Jo van Noorden; Kees Klein; Bastiaan, Dirkje en Adriana Dubbeldam; Chris Janse; Bram Maljaars; Marry Blonk II.

CORRESPONDENTIE-ADRES

Sjanie van Zetten, 16 jaar, Zuidzijde 106, Nieuw-Beijerland, wil corr. met meisje van 16 of 17 jaar.

Z.V.

Allen, die Wim Geuze een kaart stuurden tijdens zijn ziekte, worden langs deze weg namens zijn ouders hartelijk bedankt. Door 's Heeren goedheid mag hij weer halve dagen naar school, en 's middags nog een half uur rusten. Onverdiende weldaden, als we op zovelen zien, die in de afgelopen weken zo plotseling uit dit leven weggerukt zijn. We wensen hem verder alles goeds toe, bovenal het onvergankelijk goed, dat de Heere schenkt aan Zijn kinderen.

BRIEFJES BEANTWOORD

Anneke v. d. Putte. Eindelijk is je brief weer voor de dag gekomen. Ik had hem te goed opgeborgen, omdat er foto's in zaten! Nog hartelijk dank, hoor! Ik heb ook een brief van Moeder gekregen, waar ik erg blij mee was! Ik hoop, dat ik nog eens tijd kan vinden om haar terug te schrijven. Gelukkig, dat alles bij jullie nog zo goed is afgelopen, hé? Niettemin is het een roepstem voor ons allen. Van dat aankomen zal wel niets komen. De reis is te ver! Daaag!

Nel en Piet Smal. Met z'n achten? Dat is een aardig gezinnetje! Met de bus naar school, dat vinden jullie zeker wel fijn, hé? Dan moeten jullie wel ver van school wonen. En wandel jij graag met Ria, Nel? Prachtig hoor! Zo is de tijd tussen de schooltijden gauw voorbij, denk ik. Nu, tot de volgende keer bij welzijn.

Jacoba Elizabeth Sturm. Zo zo, ga jij naar een V.G.L.O.-school? Dat is een deftige naam! Wat dat allemaal wel betekenen mag? Weet jij het? Je hebt het er wel naar je zin, merk ik. Vooral die vrije dag en vrije middagen komen je natuurlijk goed van pas. Punten L-177.

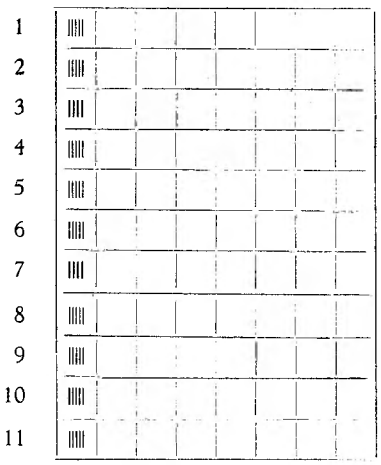
Tini en Leni Haijes. Hebben jullie nooit antwoord gehad op je brief? Ik kan het mij niet voorstellen, maar het is mogelijk. Schrijft straks als de letter H aan de beurt is, maar eens een lange brief. En dan hoop ik hem het eerst te beantwoorden. Afgesproken? Daag! Punten L—195.

PRIJSRAADSELS

Opgave M—5.

Voor de groteren van 14 t.m. 20 jaar.

ERNSTIGE VERMANING

1. Wat is .....? vroeg Pilatus.
2. Een ..-----fles.
3. ------, dat is een akker.
4. De ------ van het Zuiden.
5. Eén van de ------.
6. ------, de zoon van Buzi. (O.T.).
7. De Profeet van .....
8. ------, daar Lazarus was.
9. Judas ------
10. Gij zijt zijn ------, zeiden de Farizëen tot de blindgeborene.
11. Hij zal u een andere ------ geven.

Indien de ontbrekende woorden van 8 letters op de juist wijze worden ingevuld, vormen de beginletters van boven naar beneden een ernstige vermaning van de Heere Jezus, éénmaal tot Zijn discipelen gesproken.
Bij de oplossing ook de teksten opnoemen, waarin bovenbedoelde aanhalingen voorkomen. Hoe luidt de vermaning, die ook nog heden ten dage geldig is, en waar kun je die vinden?

OPGAVE N—5.

Voor de kleineren van 7 t.m. 13 jaar.

HOGEPRIESTERS

Wie kan mij de meeste hogepriesters opnoemen, die in de Bijbel voorkomen? Zowel uit het Oude als uit het Nieuwe Testament. Met 5 ben ik al tevreden, maar ik wil ze toch graag allemaal hebben. En zeg dan tegelijk, wie de voornaamste was en waarom! Denk ook om de teksten.
Geen oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.
Nieuwelingen lezen eerst „ONS REGLEMENT" in het nummer van 28 Januari j.l.

OOM BEN

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

Wenst U een

Gelegenheids-gedicht?

Stuur dan de juiste gegevens aan

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)

Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigingen

Poppen-

en Kinderwagen reparatiebedrijf

Tevens Kappen overtrekken

C. BAARS

Lange Hilleweg 51 b
ROTTERDAM-ZUID

„Kleine Gids"-lezers genieten een korting!

„Banier" uitgaven

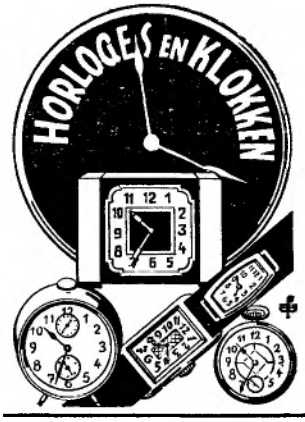
welke nog verkrijgbaar zijn:

In vreemde handen	ƒ 1.95
Willem Farel, deel I	ƒ 2.90
Willem Farel, deel II	ƒ 2.90
De kerk in de catacomben	ƒ 2.90
Lijden der kerk in Schotland	ƒ 2.90
Vogels in de natuur	ƒ 1.95
Bram Schelling	ƒ 1.45
Zoals de ouden lazen	ƒ 2.50
De geheime kamer (nieuwe uitgave)	ƒ 3.75
De jonge Hugenoten	ƒ 3.75
Zo God het huis niet bouwt	ƒ 2.35
Evert Kooistra	ƒ 3.50
Gerrit van het heidedorp	ƒ 1.15
Anneke met vacantie	ƒ 0.95
Lieske	ƒ 0.95
Geus met God (nieuwe uitgave)	ƒ 4.50
Geen andere goden (nieuwe uitgave)	ƒ 1.15
5 jongens op een vlot (nieuwe uitgave)	ƒ 1.45

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

B. J. v. Wijk, Bijb. Geschiedenis, à contant	ƒ 13.50
in termijnbetaling	ƒ 15.—

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

D. Lievense

HORLOGEMAKER

Lange Vorststraat 87 - Goes

De Kleine Gids

25 MAART 1953

5e JAARGANG No. 20

VERSCHIJNT 2 MAAL PER MAAND

In de aarde geschreven

(Johannes 8 : 1–11)

De Heere Jezus is op weg naar de Olijfberg.
Het is nog vroeg in de morgen als Hij in de tempel komt en nauwelijks heeft de schare Hem opgemerkt of men dringt om Hem heen, nieuwsgierig wat Hij te zeggen zal bebben. Jezus zet Zich neer en begint hen te leren, want Hij is die grote Profeet waarvan de ouden reeds geprofeteerd hebben dat Hij komen zou, maar ach, dat Israël kent Hem niet! Hij is voor die schare wel *een* groot profeet, maar niet *de* Profeet! — Zijn tekenen, Zijn woorden en bovenal Zijn afstraffing van die Farizeën en Wetgeleerden zijn het, die het merendeel van Israël in extase brengt. Arm Israël!

Midden onder de rede van Jezus komen daar een drom van Farizeën en Schriftgeleerden de tempel binnenstormen. Ze drijven een vrouw voor zich uit in de richting van Jezus. Ze hebben een plan bedacht, ze zullen Hem nú zeker vangen in Zijn eigen woorden, let op! Daar staat de vrouw en daar zijn de joelende Farizeën die op luide toon Jezus aanspreken: *„Meester! deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande. En Mozes heeft ons in de wet geboden, dat dezulken gestenigd zullen worden; Gij dan, wat zegt Gij?"* — Laat nu Jezus, niet proberen Mozes tegen te spreken, want dan, dan hebben zij hun doel bereikt: „Zie je wel dat Hij een bedrieger is!" Zo zullen ze tot het volk zeggen. En met verbeten spanning wachten ze het antwoord af.... want staat er: *„Ze zeiden dat, Hem verzoekende, opdat zij iets hadden om Hem te beschuldigen".* — Het blijft echter stil, Jezus zegt voorlopig nog niets, alleen Hij *doet* wat. Hij bukt Zich en schrijft met Zijn vinger in de aarde. Wat is dat nu? De schare komt in spanning, want dat is weer iets nieuws, iets wonderlijks, er zal wel weer iets opzienbarends gebeuren! De Farizeën en Schriftgeleerden beginnen onrustiger te worden.... het geweten begint te spreken.... zie Jezus schrijft in de aarde!
Dan richt Jezus Zich op, want hoor, luid roepen die vrome mannen om antwoord, géén tékenen, ántwoorden! Ja of nee willen ze hebben! Dat antwoord komt en het sluit aan op het *schrijven* van Jezus in de aarde: *„Wie van ulieden zonder zonde is, werpe de eerste steen op haar".* Vlijmscherp is dat antwoord. Let er op — ulieden — dat zijn de Farizeën en Schriftgeleerden. Nauwelijks heeft Jezus dat gezegd of.... Hij bukt wéér en schrijft met de vinger in de aarde. En terwijl Hij schrijft, sluipen daar de vrome mannen van de wet stilletjes weg.... eerst de oudsten, dan de jongeren. Als honden die geslagen zijn, zó druipen ze af! De schare gnuift!

Maar wat betekent dat schrijven van Jezus nu? Wát Hij schreef? Daarover is al heel wat naar voren gebracht, maar niemand kan daarvoor de oplossing geven. Het doet er ook niet toe, *wat* Jezus schreef, maar *dat*. Jezus schreef was duidelijke taal, méér dan woorden het konden zeggen, voor die Farizeën en Schriftgeleerden. Zij toch kenden de rollen der profeten té goed, dan dat zij Jezus' handeling niet begrepen zouden hebben en bovendien de Heilige Geest, die de Geest van Christus is, overtuigde hen in hun geweten, want er staat: *„Maar zij, dit horende, en van hun geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de een na de andere, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten; en de vrouw in het midden staande".*
Overtuigd, maar verhard! O, wat kan het ver gaan in godsdienstige harten, overtuigd van de Waarheid van Jezus' woorden, en toch zich van Jezus en Zijn Woord afkerend.... zich verhárdend!

Maar wat bracht deze vrome mannen dan toch zo van streek? Wel, dan moeten we Jeremia 17 : 13b eens lezen, dáár staat het wat de Farizeën uit Jezus' handeling begrepen hebben: *„en die van Mij afwijken zullen in de aarde geschreven worden".* Dát is het, zij werden door deze handeling van Jezus indachtig gemaakt door de Heilige Geest tot hun oordeel, voor *afwijkers* van de Heere, van Jehova verklaard! Kán het scherper? Voeg nu daarbij het *woord* van Jezus: „Wie zonder zonde is...." Dat zal een eigengerechtigde Farizeër gezegd worden, de mannen die de wet van Mozes van hun jeugd aan stipt onderhouden hebben.... zij, *zij* niet zonder zonde? Vroegen zij het eens niet aan Jezus: *„Zijn wij dan ook blind?"* En erger wordt het voor hen als *Hij* dat vraagt die zeggen kon: „Wie van *ulieden,* (wéér aan de Farizeën!) overtuigt Mij van zonden?" Ja, dan blijft er niet anders over dan maar stilletjes heen te gaan! Neen, *buigen* voor Zijn majesteit, dát is het wat hier moet gebeuren. Oók voor Farizeën en Schriftgeleerden. Maar neen, dat nóóit, dan liever afdruipen met verharde harten en tóch.... overtuigd van de waarheid Zijner woorden. Ze weten het nu, zij zijn in de aarde geschreven! Ze zullen met dat stof wegwaaien van voor Gods aangezicht. Lees dat hoofdstuk van Jeremia maar na, het is gericht tegen de afgoderij en het bedrog van Juda.

Maar nú die vrouw? Is zij dan niet des doods schuldig? Ja zeker, de wet zégt het.... ze moet gestenigd worden! Zij staat voor Jezus, de eeuwige Wetgever, Gods Zoon, als een doodschuldige, op de daad gegrepen. Niets heeft ze te zeggen. De wet is haar tégen! De vervolgers zijn weg, het vonnis wordt nog niet voltrokken, maar het dreigt nog steeds. Zal ze dan nu óók maar stilletjes wegsluipen? Ze kán dat immers doen, want Jezus grijpt niet in in het rechtsgeding dat de Joodse kerk toekomt, dat is niet Zijn taak. Stilletjes heengaan? Neen, ze blijft vóór Jezus staan.... afwachten wat haar vonnis zal zijn. De censure moet aan die zondares voltrokken worden, maar de beschuldigers zijn weggegaan.... zélf geslagen met het oordeel. Wat nu? Jezus richt Zich op en ziet de vrouw aan en dan die eenvoudige vraag: *„Vrouw, waar zijn uw beschuldigers? Heeft niemand u veroordeeld?"* Nú komt die gesloten mond los, de mond van deze reeds ter dood veroordeelde in zichzelf: *„Niemand Heere!" Heere....* o, die Naam is nu haar énige verwachting. Ze erkent Hem als *Heere.* Dat is het werk van de Heilige Geest, maar háár ten voordeel! Wat een onderscheid waar het niet is van nature.
Daar staat ze voor Jezus, de *Wetsvolbrenger.* Hij is gekomen om zondaren zalig te maken.... als Borg en

(Zie vervolg op pag. 243)

Holland's „Brugge"

Hollands „Brugge", dát is Woerden! In feite loop je het oude stadje in één enkel half uur door en tóch red je dat niet, tenminste als je je ogen niet in de zak hebt, en ze niet kunt afhouden van die „Oude Rijn", het riviertje dat tussen oude kaden, waarlangs eeuwenoude gevels prijken, zich een weg baant onder hoge pittoreske bruggetjes door en áls u het Brugge van onze Zuiderburen kent, dan tien tegen één dat u zegt: Woerden — dat is Holland's Brugge!

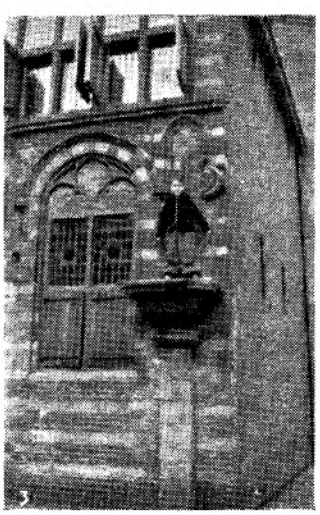
Het aardige station in Woerden is beslist een waardig entrée naar de buitenwijken van het oude stadje, dat een bezoek overwaard is. Niet om die buitenwijken is het ons te doen, maar we willen eens wat gaan rondneuzen in die oude kern van deze bekende Kaasstad. Want uit Woerden komt beste kaas, dat wist u wel en als ge het nog niet wist, dan moet u zich de moeite maar eens getroosten om het stadje op een Woensdagmorgen binnen te vallen, dan zult ge ervaren dat de straten in de vroegte gevuld zijn met het ratelende staccato van de vierwielige wagentjes der kaasboeren, keurig met zeil afgedekt. Uit de wijde omtrek zijn ze gekomen om het goudgele, kostelijke product aan de man te brengen en rondom het marktterrein zijn dan de wagentjes geparkeerd, de bomen omhoog! Denk er niet gering over, want in Alkmaar moge dan het prachtige Waaggebouw de aandacht vragen en de ruitertjes, die op de klokkeslag prompt verschijnen, een attractie op zichzelf zijn, de Woerdense Kaasmarkt is één der grootste van Europa! En kijk in de zomermaanden eens rond de contreien van Woerden naar die grazige, van wolken overkoepelde weiden, waarin de wit-zwart gevlekte koebeesten hun domein hebben, ge zult u letterlijk omringd gevoelen met het vette der aarde.

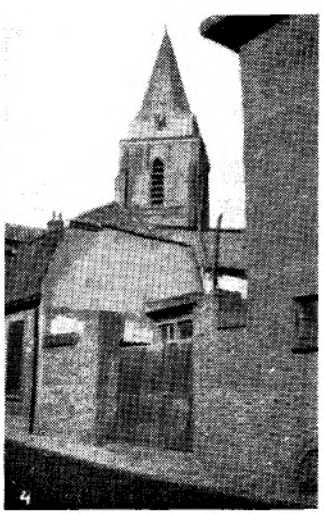
Maar dan moet ge op de zómer wachten, als het fluitekruid langs de wegen bloeit of in het voorjaar als de weiden geel zijn van de boterbloemen. Nú is het winter en de mist trekt zo nu en dan maar even op, om als een vriendelijke en gewaardeerde geste, ons de kans te geven wat foto's te maken van de vele aantrekkelijke puntjes, die het oude stadje biedt. Dat is dan Woerden búiten de stadsmuren, maar daarbinnen, waar de Oude Rijn, tussen de kademuren vernauwd, niet méér is dan een smal grachtje, ontstaan de beelden die, de een na de ander, het Belgische Brugge voor de geest roepen en die heus niet onderdoen voor het middeleeuwse schoon dat dit oud-reformatiecentrum van West-Vlaanderen biedt. Ach, van de tijd van Herman van Woerden, één der kasteelheren, die destijds Graaf Floris V, „der keerlen god", naar het leven stonden, is daar nog een restant van het oude kasteel, dat als leger-kledingmagazijn gebruikt wordt, vierkant en afgemeten ligt het daar als ontevreden met deze moderne tijden, die zulk een schrille tegenstelling vormen met dat „roemrijk" verleden. Maar als ge vanuit de winkelstraat, waar de Woerdenaars hun inkopen doen, éven opzij afslaat naar de hoek van de Havenstraat, zult ge getroffen worden door een gebouwtje dat we gerust een juweel van laat-middeleeuwse bouwkunst kunnen

1. **Eeuwenoude gevels langs de smalle kaden**
2. **Als een smal grachtje zoekt de Oude Rijn zich een weg onder de hoge bruggetjes door**
3. **En zó vertegenwoordigt Jan van Maren uit Woerden de „belhamels" uit zijn voorgeslacht**
4. **Vervallen huisjes, maar met de oude toren op de achtergrond een schilderij!**

noemen — de eerste verdieping in Gotische stijl dateert uit 1501 en daarboven een gedeelte dat een honderdtal jaren jonger is. Eens was dát Woerdens Raadhuis en later is het de zetel van het Kantongerecht geweest, maar nu heeft het de bestemming van Gemeentemuseum gekregen — alzo 'n bestemming in de stijl! Kijk eens naar die geopende leeuwenmuilen in de gevel, waarvan iedere rasechte Woerdenaar u zal vertellen — anders wisten wij het ook niet — dat daar doorheen eertijds de balk naar buiten werd geschoven, waaraan de tot de strop veroordeelde werd gehangen en vanzelf wordt uw oog getrokken naar die stenen paal, één van de drie in Nederland nog aanwezige schandpalen — de Kaak genoemd! Hier hebt ge te doen met een zeldzaam geworden delict uit de middeleeuwse rechtspleging, want in die goede oude tijd werden lieden, die zich hadden schuldig gemaakt aan ernstige vergrijpen jegens de gemeenschap, *aan de kaak gesteld,* dat kwam dan hier op neer, dat de veroordeelde op de markt, voor het raadhuis, of ergens anders op een in het oog lopende plaats, te pronk werd gesteld en ieder kon zich overtuigen van de identiteit van de overtreder en kon hem dan op zijn manier honen en bespotten. De verhoging, waarop de boosdoener werd tentoongesteld, droeg de naam „Kaak" en naar vorm en betekenis ook wel „schandpaal". Juist kwam het milde licht van de zon achter het nevelfloers even naar ons kijken, toen — hoe kónden we het zo treffen? — een groepje aardige schoolknapen de „kaak" als voorwerp van hun spel maakte. Daar stond onze vriend, geholpen door de kameraadjes, op de schandpaal, zélf deed hij de ketting om de hals en om de benen toen.... we de lens vlug op hem richtten en.. Jan van Maren uit de Dahliastraat „te schande" staat voor zijn medeburgers van de goede oude stad! Zijn konen blijven zonder schaamte, geen kléúrtje! We hebben hem als tegenprestatie voor zijn demonstratief vertoon wat nummers van „De Kleine Gids" beloofd.... om uit te delen! Die „Kaak" dateert uit 1566 en wat wonder dat Woerdens burgerij er trots op is, zo'n stuk oude renaissance uit dat prachtige steen bewaard te hebben. Wees er zuinig op!

Ge moet maar eens wat praten met die Woerdenaars, ge zult het wel merken dat ze hun historisch stedeke in ere houden en somber gestemd zijn over de plannen van hun „moderne" Vroede Vaderen, om de beminde Oude Rijn te dempen! Pas op, de heren komen nog aan de schandpaal! Hij staat er toch niet voor niets? Ge behoeft heus niet op die Woensdagse Kaasmarkt te wachten om te zien dat het stadje aan de Oude Rijn een aantrekkelijk exempel is van lang vervlogen dagen, toen de Hollandse graven er hun paarden lieten steigeren en al is het waar dat eeuwen geleden het soms koddig aandoende riviertje bij Wijk bij Duurstede van zijn bronnen werd afgesneden, het doet zich nog steeds kennen als een der schilderachtigste Hollandse rivieren bij uitnemendheid, waarin zich de roem en de grootheid van een taai en werkzaam voorgeslacht spiegelt, én met ere! En vergeet dan niet de oude toren van de massieve kerk te bezien, want, evenals de molen, komt ze met haar spits overal boven uitkijken als om de waardigheid van haar „om der waarheid wil" strijdlustig voorgeslacht met haar gratie te vertegenwoordigen in een tijd, waarin de dwaasheid van een jachtig, modern leven ons belet van de hoofdverkeersweg éven af te wijken, om te genieten van het oude landstadje in Holland, dat met ere het „Brugge" van Holland genoemd kan worden.

5. In dát niet Hollands „Brugge"?

6. Het oude Arsenaal, een gebouw met historie

FOTO omslag

We zongen in onze jeugd het versje: „In Holland staat een huis", weet u nog wel, en onze jongens en meisjes zingen het nog wel!
In Woerden, waar deze foto is genomen, staat ook een huis, een heel oud huis, en een héél mooi huis, en vóór dat huis daar staat een kaak! Dat Woerden is verder een merkwaardig oud stadje, zo simpel van schoonheid, zo vol échte artisticiteit, dat ge er — al loopt ge het in één half uur rond — toch uren kunt zoek brengen en het gevoel hebt dat ge in Brugge in Belgisch West-Vlaanderen dwaalt. De voorplaat sluit aan op het artikel, dat, verlucht met eigen opnamen, u van dit Hollandse „Brugge" meer vertelt. Slaat u maar een bladzijde terug

Van **Salzburg** naar **Zeeland**

Houdt Christus ook Zijn kerk in stand,
Laat dan de hel vrij woeden.

Aldus zong Maarten Luther in de dagen der Hervorming.
En twee eeuwen later zou dit woord nog van kracht zijn in Salzburg, waar reeds honderd jaar vóór Luthers optreden de Hervorming was begonnen. Hier woonden vele volgelingen van Johannes Huss, die op 6 Juli 1415 om het geloof werd verbrand. Maar Rome zat in deze streek niet stil. In het jaar 1727 vaardigde de aartsbisschop Firmian scherpe plakkaten uit.
Vreselijk heeft deze gewoed tegen de Hervormden. Wie niet wilde terugkeren tot de Moederkerk was verplicht binnen drie maanden het land te verlaten. Maar.... kinderen beneden de 12 jaar mochten ze niet medenemen, die zouden opgevoed worden in de roomse leer.
„Het is tijd dat het onkruid uitgeroeid wordt", had deze ketterhater Firmian gezegd. En daarom was het nodig, vele getrouwe landgenoten over de grens te zetten.
Het moet dan ook een zeer aangrijpend ogenblik geweest zijn, toen een honderdtal van deze mannen, ten teken van standvastigheid en belofte van trouw een zoutverbond sloten, zoals we dat in de Bijbel lezen in 2 Kron. 13 : 5. Ze namen uit hetzelfde zoutvat allen een paar korrels zout. Waarheen?
Ja, dat was voor hen nog een open vraag. Velen gingen naar Duitsland, maar ook ons land werd niet overgeslagen.
Er was een algemeen medeleven met het lot der vervolgden hier te lande. Zelfs de Joden brachten 25.000 gulden bijeen ter ondersteuning.
Walcheren was bereid 400 vluchtelingen op te nemen, doch zeer velen gingen liever naar Pruisen dan naar „de Lage Landen aan de zee". En zo zien we dan in October 1732 slechts 59 van deze vluchtelingen in Middelburg aankomen. Maar ook West Zeeuws Vlaanderen trok zich het lot van deze mensen aan. Hier woonden reeds vele Franse Hugenoten en vooral de landbouwers namen gaarne deze vervolgden om des geloofs wille in dienst.
Winter 1732 maakte weer een groep vervolgden de reis Salzburg—Zeeland, ditmaal met bestemming: West Zeeuws Vlaanderen. Welk een reis voor die mensen, ook al betaalde onze regering de reiskosten. Maar er vonden door kou en ontbering sterfgevallen plaats. Eind Februari 1733 kwamen ze te Nijmegen aan, en vele gebeden waren er reeds in de Zeeuws Vlaamse kerken opgegaan voor hun behouden aankomst aldaar.
Acht honderd personen, samen vormend 150 gezinnen, voeren op 9 Februari van Rammekens af, om in de buurt van Breskens te landen. Welk een blijdschap voor deze vluchtelingen weer een nieuw vaderland te hebben. Maar het was ook hier het land der ruste niet voor hen. Ze hadden zo gaarne bij elkander willen wonen, maar helaas, dit bleek onmogelijk. Zelfs grote gezinnen moesten bij verschillende mensen worden ondergebracht. Tegenvallers dus genoeg. Neen, deze Salzburgse kolonie in Zeeuws Vlaanderen heeft nimmer een bloeitijd gekend. De herademing duurde slechts kort en de teleurstellingen waren zo vele, dat, ofschoon ze in Ds Fischer een eigen predikant bezaten, ze het in dit deel van Nederland nimmer hebben kunnen wennen. Alleen de vrije uitoefening van godsdienst was voor hen het enige lichtpunt in deze streek van klei en mist en water.

M. L. J.

Doorgebroken

(Vervolg op: Stille Strijd!)

Na het bezoek van Meester Rolands is in het hart van Mevr. Bordewijk een toestand van vredige gerustheid ontstaan. Alleen door het simpele feit, dat ze eens alles heeft kunnen vertellen over haar Ria, haar eigen opvoeding en over haar man is de innerlijke storm in haar over het loslaten van haar belijdenis tot een wondere stilte gebracht. Nooit had ze iemand iets verteld van wat haar de laatste weken uit haar evenwicht bracht. Aan wie zou ze dat trouwens hebben kunnen doen? Haar moeder, van wie ze wist dat ze reeds zovele jaren leed droeg om haar, zou ze nooit deelgenote kunnen maken van haar onrust en begeerte naar terugkeer tevens. Haar man, die ze beminde boven allen en boven alles, was voor haar in dit opzicht een volkomen onbetreden en afgesloten boek.
Als een ademtocht was dan ook dit gesprek met die vreemde meester geweest. Hij had iets gevoeld van de last, die zij droeg en scheen nu met zijn heengaan ook de zwaarte ervan te hebben meegenomen.
Hoewel niet geheel gerust, verbleekte langzamerhand weer, wat weken lang als vlammende beschuldigingen voor haar had gestaan. Tot een gesprek met haar man was het niet gekomen. Van kerk gaan evenmin. Om van een zich buigen voor God in ootmoedige schulderkentenis maar niet te spreken. Het leven had schijnbaar weer zijn gewone gang genomen, totdat opeens met vernieuwde hevigheid een storm opstak in het gezin Bordewijk, bijzonderlijk in Moeders hart.
40 gr. wees de thermometer.
Met een angstige zucht constateerde Mevr. B. de hoge koorts, waarmee Ria die avond ziek lag, met felle kleurtjes en schichtige ogen. Ook haar man zat in verslagenheid neer. Al enige dagen was Ria niet in orde

geweest, haar ziekte bereikte een hoogtepunt, dat Moeders handen bond en vaders gedachten gevangen hield.
„Water, water", kermde het kind.
Allerlei wartaal steeg uit het bedje op.
Waar had ze het over?
„Oma, pop, poes...." Dat was duidelijk".
„Put. Naar de put".
Wat zei ze nu toch?
„Keesje is in de put".
„Ik ook naar de put!"
Mevrouw schrikt en 't is of haar keel wordt omknepen wordt in een angstige greep. Het flitst door haar hoofd: „Keesje in de put".
Was verleden week Keesje van de bakker niet plotseling overleden en begraven?
„Ik ga ook naar de put", kermde Ria.
Mevrouw B. zakt door haar knieën en in een hartstochtelijk gebed breekt bij haar door, waartegen zij zich zo had verzet. Eén stuk belijdenis van schuld. Eén brok verdriet om haar breuk met God en Zijn Woord en de kerk. Om haar smadelijke afspraak van zovele jaren geleden met haar man.
In die ontredderde toestand is stillekens Oma binnen gekomen. Er zijn mensen, wie de vrede vergezellen. Zo één was ook deze bedachtzame, Godvrezende vrouw. Met haar binnenkomen treedt ook een wondere kalmte in, zowel bij Ria als bij Mevrouw en Mijnheer B.
Dan ontwikkelt zich een gesprek, zo teer, dat Mijnheer B. er verslagen van is. Oma stoot door tot in het hart van de kwestie. Zij spreekt met diep ontzag. Of liever: God géeft haar te spreken over God en Zijn dienst, over terugkeer tot Hem en Zijn Woord. En zij krijgt contact met hem, van wie zij de tegenstand had gevreesd. Mijnheer maakt zijn vrouw los van de eens gedane belofte: niets meer aan de kerk te zullen doen. Maar ook zichzelf, echter niet om terug te keren naar de roomse kerk, neen, dat nooit meer. Samen zullen ze met hun kind, zo de Heere het in het leven laat, zich in de toekomst laten leiden door Zijn Woord, dat van die dag af heerschappij gaat krijgen ook op die 2e etage van één der nauwste straten van de volkswijk.
Ria, die volkomen geneest van haar ernstige ziekte, is te klein om deze ommekeer te verstaan.
Later heeft ze er alles van gehoord en 't is haar tot een voortdurende blijdschap geweest.

V.

Post uit AMERIKA

Dear Friends in the Netherlands:

Rev. Hegeman has asked me to write a letter in English, so I will do it now.
On November 27, we started for America on the S. S. Veendam, after saying good-bye to our family, relatives, and friends. We had it good on the boat. The sea was very beautiful, but we did have a heavy storm, but this did not happen very often.
I shall never forget when we arrived in New York. It was in the evening and it was all very interesting. There were many lights, and the Statue of Liberty also had many lights on it. We also saw the many big sky scrapers and the many cars on the highways. They came to met us with a car, which we found very nice. It was nice weather and the sun was shining. It is very busy here, which I have never seen in Holland. We did not live in a very busy town there, but I think it is busier here than at any place in Holland. I found it very nice here. All the woods and hills, where we see deer and squirrel, which I have never seen in Berkenwoude. There are not such great woods there. We live near a highway. It takes five minutes to go to the farm from our house. My father leaves home at ten minutes to five, and returns for breakfast at seven o'clock. Then is gone until twelve o'clock.
We receive many letters from Holland. Last week we received eleven letters. I like school very much. In the morning I must be ready at 7:30. Then I go to school on the schoolbus. The bus stops many times to pick up other children who also go tot Rosebury High School. At 8 o'clock we arrive at school. I do not have much work to do. I am learning English now. At 9 o'clock the school starts. There is not a Christian School here, which we do not find very nice. There is a Christian School in Grand Rapids, Michigan, of our church, but it is about 700 miles away from Paterson.
When school is over at the end of the day the schoolbus is waiting for us. I arrive at home again about 4 o'clock. You must go to school until you are sixteen years old.
In the evening it is very nice here. All the hills and valleys, and also the many lights. Along the highway there are no lights because all the people ride in a car. Some children have a bicyle, but you become very tired when you are going up a hill.
In the store it is nicer than in Holland. In the grocery stores you can walk through the store and can take what you want. There are a lot of wheel carts, where you can put the things in that you want to buy.
Nowmy dear friends, I will finish this letter. I can not understand the English language very well. Goodbye from us all.

Your girl friend,

Francis Anker
Fox Chase Farm
Fox Chase Road
Chester New Jersey
U. S. A.

(Vertaling)

Beste vrienden in Nederland,

Ds Hegeman heeft mij gevraagd een brief te schrijven in het Engels, dus dat wil ik nu doen.
Op 27 November vertrokken wij naar Amerika per s.s. „Veendam", nadat we onze familie, bloedverwanten en vrienden gedag hadden gezegd. We hadden het goed op de boot. De zee was erg mooi, maar we hadden een hevige storm, maar dit gebeurde niet erg vaak.
Ik zal nooit onze aankomst in New York vergeten. Het was avond en het was allemaal erg belangwekkend. Er waren veel lichten, en op het Vrijheidsbeeld waren ook veel lichten. We zagen ook de vele wolkenkrabbers en de vele auto's op de hoofdwegen. Ze kwamen ons afhalen met een auto, wat we fijn vonden. Het was mooi weer en de zon scheen. Het is hier erg druk, zoals ik het nooit gezien heb in Holland. We woonden daar niet in een drukke stad, maar ik vind dat het hier druk-

ker is dan in welke plaats in Holland ook. Ik vond het hier erg mooi.
Al de bossen en de heuvels, waar we herten en eekhoorntjes zien, die ik in Berkenwoude nooit gezien heb. Er zijn daar niet zulke grote bossen.
Wij wonen dicht bij een hoofdweg. Het is 5 minuten om van de boerderij naar ons huis te gaan. Mijn vader gaat 10 min. voor 5 uur van huis en komt om 7 uur thuis voor het ontbijt. Dan blijft hij weg tot 12 uur.
Wij ontvangen veel brieven uit Holland. Verleden week ontvingen we 11 brieven. Ik ga wel graag naar school. 's Morgens moet ik om 7.30 uur klaar zijn. Dan ga ik naar school met de schoolbus. De bus stopt heel vaak, om andere kinderen in te laten stappen, die ook naar de High school (H.B.S.) in Rosebury gaan. Om 8 uur komen we op school aan. Ik heb niet veel werk te doen. Ik leer nu Engels. Om 9 uur begint de school. Er is hier geen Christelijke school, wat we niet erg prettig vinden. Er is een Chr. school van onze kerk in Grand Rapids, Michigan, maar dát is ongeveer 700 mijl van Paterson af.
Als aan het eind van de dag de school uitgaat, wacht de schoolbus op ons. Ik ben ongeveer 4 uur weer thuis. Je moet naar school gaan tot je 16 jaar oud bent.
's Avonds is het hier erg mooi. Al de heuvels en de dalen en ook al de lichten. Langs de hoofdweg zijn geen lichten, omdat iedereen in een auto rijdt. Sommige kinderen hebben een fiets, maar je wordt erg moe als je tegen een heuvel op gaat.
In de winkel is het leuker dan in Holland. In de kruidenierswinkel kun je door de hele winkel wandelen en je kunt pakken wat je nodig hebt. Er zijn een heleboer karretjes, waar je de dingen, die je wilt kopen, op kunt leggen.
Nu, beste vrienden, zal ik deze brief eindigen. Ik begrijp de Engelse taal niet erg goed.
Gegroet van ons allen, jullie vriendin

Francis Anker
Fox Chase Farm
Fox Chase Road
Chester New Jersey
U. S. A.

Ons vervolgverhaal

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Dat begrijp ik — antwoordde de eerste weer — want de Romeinen zullen hun leger niet verdelen en dus op één plaats vechten. Ik hoop er het beste van. Als Galilea begint, gaan wij er dan ook heen?
Zadok en vele anderen gaan direct naar Galilea, zo gauw daar de strijd begint en de vijand ons hier met rust laat. Dan zullen zij Jotapata, Sepphoris en de andere plaatsen helpen verdedigen. Zij hebben daar een kranige bevelhebber, die het niet gauw op zal geven. Jammer dat de partijtwisten hem de handen binden.
Wie is daar de opperbevelhebber? vroeg de andere weer.
Flavius Josephus! Dat is een wijs man en een bekwaam stadhouder. Jammer dat hij zelfs de grootste misdadigers nog met zachtheid behandelde. Vele samenzweringen hebben tegen hem plaats gehad. Johannes van Gischala, die zelf stadhouder wilde worden, had het altijd op hem gemunt en hij werd door verraders geholpen. Had hij maar een Joab aan zijn zijde gehad. Toen hij uit Jeruzalem kwam en stadhouder werd, werden de misbruiken minder in aantal en werden ook de belastingen verlaagd. Die zachtheid had hij geleerd van zijn leermeester Banus, die op zijn beurt weer een leerling was van Johannes de Doper.
Zijn het allemaal echte Israëlieten?
Banus was een dweepziek Esseër. Hij woonde bij voorkeur in de woestijn. Zijn kleding bestond uit boomschors en gebladerte en als voedsel gebruikte hij alleen maar wat in het wild groeide. Wat Banus leerde, tracht Flavius Josephus in practijk te brengen en zijn vaste spreekwoord is: „Gij zult u niet wreken, noch de toorn behouden tegen de kinderen uws volks". Toch zeg ik maar, dat Galilea veel verder zou zijn geweest, indien Flavius met een vaste hand had ingegrepen, het recht had hoog gehouden en niet overdreven zachtzinnig was geweest.
Zie je, kameraad!, ik zou je nog wel meer willen vertellen, maar zie je daarginds niets in de verte?
De aangesprokene staarde in de aangewezen richting, doch zag niets.
Neen! zei de eerste — je ziet verkeerd. Zie je daar dat rotsblok? Dáár, met die drie struiken er naast. Kijk nu. Een schaduw van een voorbij drijvende wolk is flauw te zien, juist op die plaats.
O ja, hernam de eerste — nu zie ik ook wat. Ik geloof dat er een paard staat. Het dier schijnt aan de struiken te knabbelen.
Juist! Zo is het ook! Maar wie rijden er meest op paarden? Joden of Romeinen?
Daar moeten we meer van hebben. Sluip jij rechts, dan ga ik links.
De twee Joodse wachters verlieten hun post. Voor de eerste maal vermoedden zij dat er Romeinse verkenners in de buurt waren.

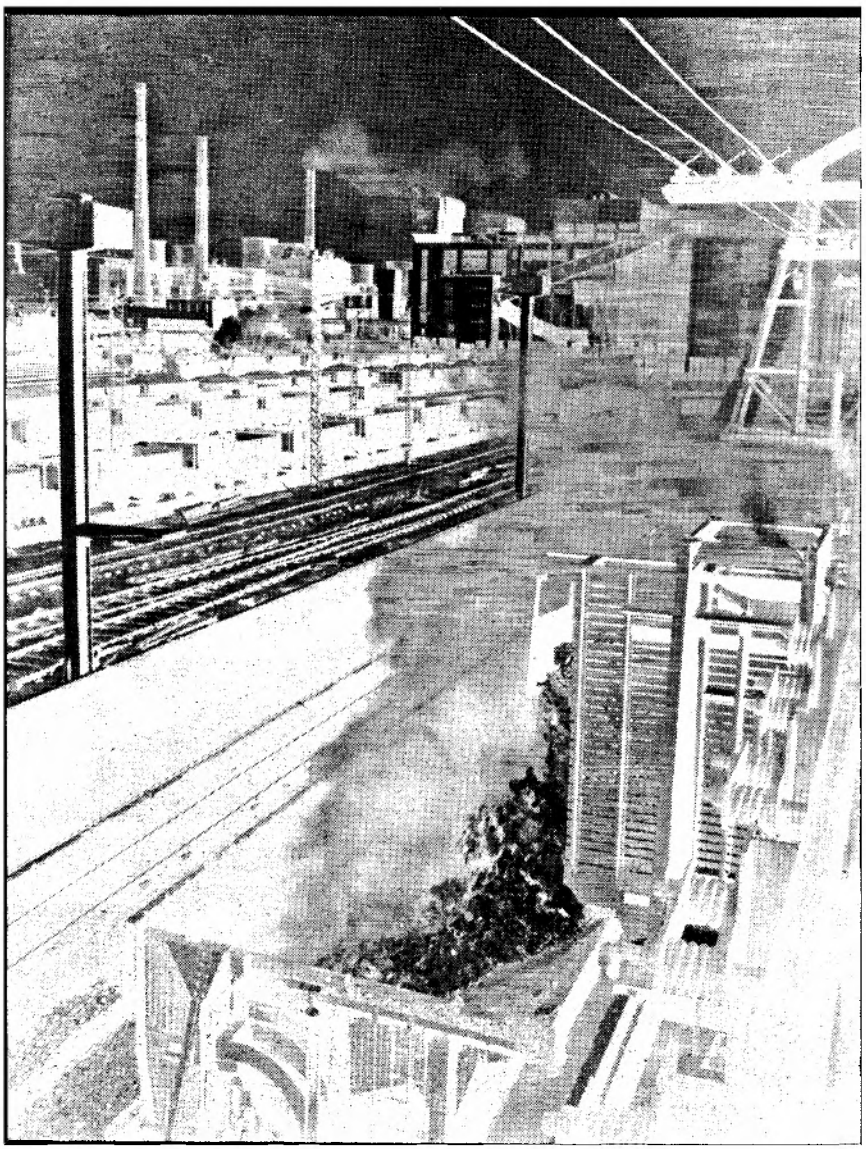
Nauwelijks hadden beide mannen hun plaats verlaten, of achter de plaats, waar zij gezeten hadden, klonk een geritsel, heel zacht, alsof een klein velddier zijn hol verlaten had.
De twee wachters bereikten langs een omweg hun doel. Zij hadden goed gezien. Daar stond een paard, Met een hoofdstel op en door middel van de leidsels aan een afgeknotte boomstam gebonden. Het eigenaardigst was, dat een sabelschede aan het zadel hing.
Langzaam naderden de twee wachters elkander. In stilte hadden zij hun plannetje al gemaakt. Zij zouden zich van het paard meester maken en op die wijze moest de ruiter ook wel in hun handen vallen.
Helaas! die ganse verwachting ging verloren in de tijd van enige minuten. Halt! klonk op eens achter hen een bulderende stem.
Daar stonden drie Romeinen met uitgetrokken zwaard.
Alles wat zij zeiden, was: Gij zijt onze gevangenen! Verdedigt u niet, want dan is het met u gedaan!
Eén der Joodse wachters wilde zijn verder staande kameraden nog te hulp roepen, doch de Romeinen duwden hem in een ogenblik een prop in de mond, terwijl zij zijn handen op de rug houden.
Thans wisten de Rmeinen waar zij 'n veilige doortochtsweg konden vinden. Nog eer de morgen aanbrak, naderen de 23.000 ruiters van Cestius Gallus en het zou hun gelukken de stad tot op geringe afstand te naderen.

NOG EENMAAL NAAR DE

Mijngebieden

In het Zuid-Limburgse steenkoolgebied worden zowel magere als vetkool gedolven. Toen het bleek, dat de Staatsmijnen een bijzonder goede soort cokeskool won, lag het voor de hand een cokesfabriek aan het mijnbedrijf te verbinden. In 1916 begon men aan de bouw, die in 1918 gereed kwam, maar door de na-oorlogse omstandigheden niet in bedrijf kwam. In 1919 begon men met de helft van het bedrijf in werking te stellen, in 1920 was het gehele bedrijf actief. De geproduceerde cokes bleek weldra een internationale reputatie te genieten, waarom de vraag steeds groter werd en een geheel nieuwe fabriek bij de Staatsmijn „Maurits", op moderne leest geschoeid, in gebruik werd genomen. In 1934 werd deze fabriek uitgebreid met 150 moderne cokesovens, waardoor de capaciteit werd opgevoerd tot 5200 ton kool per dag. Bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog bedroeg de totale verwerkingscapaciteit van de cokesfabrieken ongeveer 10.000 ton. Er wordt cokes geleverd van verschillende maten vanaf 85 mm tot 12 mm en kleiner toe. Als brandstof heeft de cokes vooral voor de centrale verwarmingsinstallaties bekendheid gekregen Van de geproduceerde cokes wordt een gedeelte gebruikt voor de bereiding van generatorgasbrandstof voor de cokesovenbatterijen en voor de synthetische bereiding van chemische producten, waaronder ook de kunstmestbereiding valt.

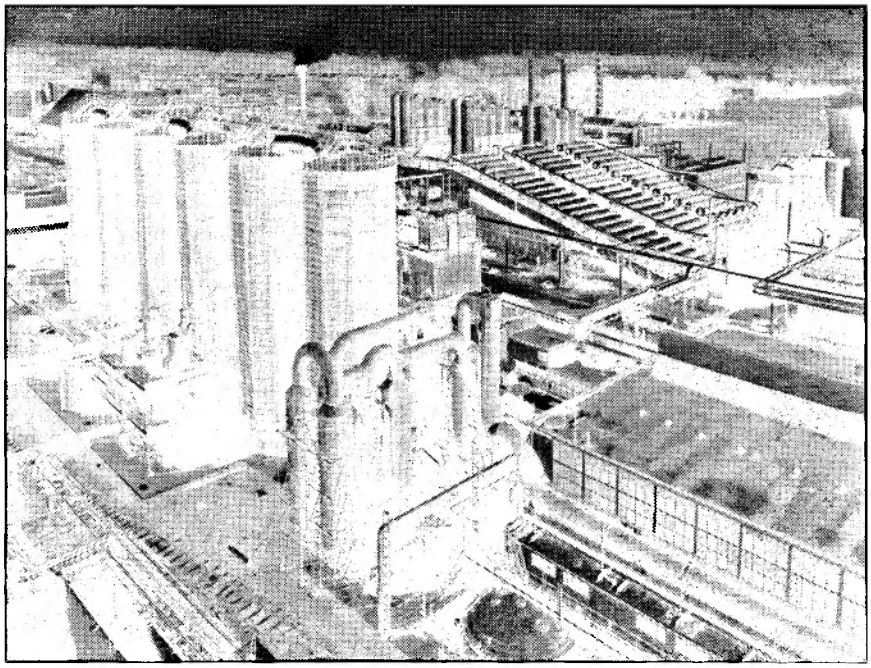
De gloeiende cokes wordt geblust. Het cokes-bedrijf in werking

Zo komen we op de Stikstofbindingsbedrijven van de Staatsmijnen, die 80 pct van de gebruikte kunstmeststoffen in Nederland leveren. Deze fabrieken zijn te vinden bij de Staatsmijn „Maurits" te Lutterade. In de eerste instantie vervaardigt men hier ammoniak — een verbinding opgebouwd uit de elementen stikstof en waterstof, die dan weer verder verwerkt wordt tot diverse chemische producten, in hoofdzaak dan stikstofmeststoffen. Hier komt dus de Steenkoolwinning in Zuid-Limburg in directe aanraking met de Landbouw. De kunstmeststoffen zijn voor de boer en tuinder bijna onmisbare producten geworden, die als hulpmeststoffen een belangrijke plaats zijn gaan innemen in de opvoering van de productiviteit onzer cultuurgronden. We denken hierbij aan de Zwavelzure ammoniak, de Kalkammonsalpeter, de Fosfaatammonsalpeter, de Kalksalpeter. De Laboratoria van de Staatsmijnen gaan door met experimenteren en men is daar steeds bedacht op de uitbouw der bedrijven, teneinde steeds meer in de eigen behoeften te kunnen voorzien. We zullen echter onze lezers niet vermoeien met de wijze waarop al deze synthetisch bereide producten vanuit de steenkool in hun verpakking terecht komen, want daarvoor zouden heel wat pagina's nodig zijn, maar we wilden nu

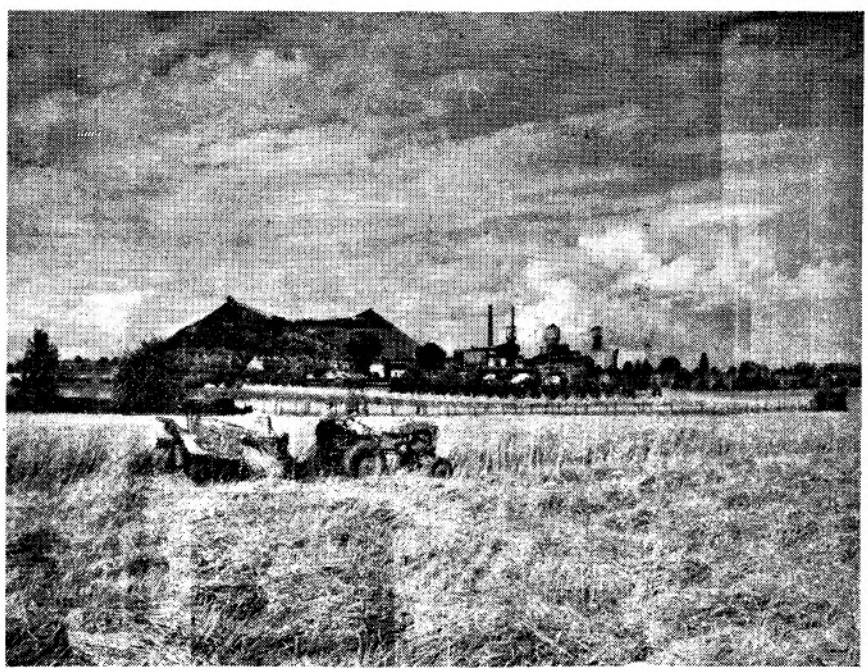
nog iets vertellen over de onderlinge verhoudingen tussen de bevolking van dit Nederlandse Zuiden. We waren zo gelukkig op ons verzoek een kort bezoek te mogen afleggen bij één der Hervormde predikanten die in Zuid-Limburg arbeiden.

We zullen natuurlijk niet alles kunnen publiceren wat we ervan hoorden, maar toch kunnen we wel een beeld geven waaruit blijkt dat de protestantse kern in Zuid-Limburg steeds groeiende is en daarvan ook belangrijk resultaat ziet. Ongeveer 35 jaar geleden was er in geheel Zuid-Limburg slechts één predikant, terwijl nu 9 predikanten met verschillende gemeenten en 2 hulppredikers daar werkzaam zijn. De meeste protestanten werden door de Staatsmijnen aangetrokken uit de grensgebieden van Duitsland (Luthers) en het Noorden van ons land. Er is thans in dat deel van Limburg 10—15 pct niet rooms. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat al wat daar protestant is, dit positief is. De Directie der Staatsmijnen bemoeit zich niet met geloofszaken, maar zoekt werkkrachten zonder meer. Dat dit een gunstige invloed heeft op de toeneming van het protestantse bevolkingsdeel, behoeft geen betoog. In deze centra van arbeid zal men dan ook geen hinder hebben van roomse tegenwerking, zoals dat op andere plaatsen wel eens het geval kan zijn. Men weet in Zuid-Limburg zo langzamerhand wel dat er een Hervormde Kerk is en deze Kerk is gelijkgerechtigd naast de roomse. Het is vooral van belang, zegt ons deze predikant, dat men hier positief Protestant is, want juist dit waardeert de rooms-katholiek. Men moet hier voor zijn mening uitkomen en niet slap zijn. De Protestanten staan in verhouding tot de rooms-katholieken op ongeveer 10—15 pct. Maar als men zich op behoorlijke wijze laat gelden, dan gevoelt men de invloed goed. Natuurlijk moet men de gewone roomse bevolking niet met zware dogmatische vragen en debatten op het lijf vallen, want daarvan weten en begrijpen deze mensen niets. Het optreden moet hier met tact gebeuren en men moet allereerst waardering voor het Protestants principe scheppen. Niet meedoen als dit met dit principe in strijd is. De dominé (zowel Hervormd als Gereformeerd) bundelt hier al wat protestant is samen, zowel Apostolisch, Luthers en Hervormd komen hier samen en vinden elkaar. Dat geeft ook wel moeilijkheden, maar in de practijk van het dagelijkse leven is dit dwingende eis, wil men krachtig blijven en een stevig front vormen. Op onze vraag hoe men van roomse zijde hier het dragen van het Hugenotenkruis opvatte, antwoordde dominé dat dit geen bezwaren verwekte en men dit in deze streek een gewoon verschijnsel is gaan vinden. Het is vooral de taak der kerk hier in deze mijnstreek met zijn hoofdzakelijk roomse inslag, de jeugd in het oog te houden en te steunen. De verleiding is groot, want kameraadschap met roomsen is vanzelfsprekend in een streek waar men dagelijks door de gemeenschappelijke arbeid met elkaar omgaat. Vooral op de Zondag wordt daarop het accent gelegd. Er zijn zoveel problemen behalve de sexualiteitsvragen, zoals het verantwoordelijkheidsbesef in materieel en in geestelijk opzicht. Heerlen heeft, evenals de grote steden in ons land, zijn groeiende stadsproblemen en alles wat daaraan vast zit. De Protes-

Het enorme stikstofbindingsbedrijf te Lutterade

Rond de mijn „Wilhelmina" groeit het koren en bromt de tractor

tanten moeten wéten *wat* protestant is en *waarom* zij het zijn! Protesteren = ergens voor getuigen! Wij moeten weten wat het Evangelie wél is en dan moet het antwoord, juist in het roomse Zuiden, tegenover de roomse „vrije wil" zijn: het Evangelie is de Blijde Boodschap omdát het *genade* is! En zo nemen we afscheid en we gevoelen iets van de moeilijkheden die het zwakke Protestantse deel in deze roomse streek heeft te overwinnen, maar ook de groeiende kracht die uit kan gaan van een krachtig getuigen op Reformatorische grondslag. De milde zon zet het winterse Limburgse landschap in gloed als we de volgende dag vanuit het landelijke Munstergeleen, naar Sittard gereden worden om de trein van 17.01 te halen. In de mist van Januari kwamen we thuis. Zuid-Limburg, het land van het zwarte goud.... kom moeder, stook de haard eens wat op!

Petertje

Met haar neusje plat tegen de ramen zat Liesje naar buiten te kijken. O, wat was dat mooi! Al die sneeuwvlokken, die zo maar naar beneden dwarrelen.... En het bleef meer sneeuwen.

Hé, dacht Liesje, dat moeten mijn poppen toch ook eens zien. En zo werden Molleke, Nikkertje, Wipneusje één voor één door Liesje uit hun bedje getild en op de vensterbank gezet, ook met hun neusje vlak tegen de ruiten. Ja, Woefje mocht er ook bij natuurlijk en Haasje Langoor ook. 't Was al een hele rij daar voor het raam. Hé, als Petertje er nu ook bij mocht. Maar dat zou ze eerst even aan Moeder vragen. Ja hoor, Moeder vond het goed. Petertje was de nieuwe pop, die Liesje vorige week op haar verjaardag van Oma en Opa gekregen had. Dat was toch zo'n mooie pop! Net een klein matroosje. Je kon zijn ene armpje omhoog doen, zodat hij tegen zijn petje tikte. Wat was Liesje blij met haar Petertje!

Daar zaten dan al Liesjes poppenkinderen op de vensterbank en het poppenmoedertje raakte maar niet uitverteld over alles wat er op straat te zien was. Wat had die Liesje het druk! Kijk eens, daar viel één sneeuwvlokje pardoes op de neus van de bakker. Lekker hoor. Maar daar.... Wie kwam daar aan, om de hoek van de straat? Liesje kon het nog niet zo goed zien, want elke keer kwamen er weer sneeuwvlokjes voor. Nu kwam het toch dichterbij. 't Was een klein jongetje. Het leek wel of dat jongetje liep te huilen. Zou hij het koud hebben? Wat was zijn jasje oud. Hij had ook niet eens handschoentjes of wantjes aan. Je kon zo zijn rode handjes zien. De tranen sprongen Liesje in haar ogen. Zou dat kindje geen warme kachel thuis hebben, zodat hij daar fijn in de kamer kon blijven, net als zij?

Wacht, ze zou het toch eens aan dat jongetje vragen, als hij langs haar raam liep. Nu was dat jongetje vlak bij. Hij bleef staan en met zijn betraande oogjes keek hij naar Liesjes poppen. Nóg dichterbij kwam hij en eindelijk stond hij met zijn mondje tegen het raam. „Dag", roep Liesje. „Zeg, heb je verdriet Of heb je het zo koud?" Maar het jongetje zei niets anders als: „Ooo.... wat mooi". Hij bleef maar turen naar die poppen. Juist zette moeder de vuilnisbak buiten. Ze zag dat kleine kereltje staan. „Kom maar even in de kamer, dan kan je het beter zien," zei Moeder vriendelijk. Verrast keek het ventje op en zijn oogjes straalden. Daar stond hij dan midden in de kamer. Vol bewondering keek hij rond. Wat was het hier mooi en zo lekker warm. Moeder, die gauw een kopje warme melk voor hem klaargemaakt had, vroeg zachtjes: „Vind jij Liesje haar poppen zo mooi?" Verlegen zei het kereltje: „Ja, Mevrouw. Wij hebben thuis geen poppen en niet zo'n fijne warme kachel". Verbaasd hoorde Liesje naar wat het jongetje zei. „Zitten jullie dan altijd in de kou?" „Neen, 's avonds maakt mijn Moeder hem aan, als Moeder thuis komt van 't werken. En als ik het heel koud heb, ga ik naar buurvrouw." „Heb je ook geen speelgoed? Helemaal niets?" Neen schudde Klaasje (zo heette het jongetje). „Mijn Moeder heeft zo weinig centjes en mijn Pappie is gestorven". Even gleden Liesje's ogen over al haar mooie poppen. Zou ze? „Vraag maar eens aan Liesje", zei Moeder, „of zij niet een popje voor je heeft Of spelen.... jongetjes niet met poppen?" „Ja, Mevrouw, er zijn toch ook poppen die er als jongetje uitzien?" Zijn kleine vingertje wees naar Petertje. Liesje zag het.

Zou ze....? Neen, maar dat kon toch niet. Ze kon toch haar mooiste pop niet weggeven?.... Toen zag ze weer al haar speelgoed. Zij had zoveel. Dat jongetje had niets. Moeder zag de moeilijkheid, waar Liesje mee zat, maar zei niets.

Opeens pakte Liesje haar mooiste pop, haar Petertje, van de vensterbank, drukte die heel lang tegen zich aan en zei toen: „Hier, Klaasje, die is voor jou. Die mag je altijd houden en fijn mee spelen". Moeder, die heel goed begreep, dat het even moeilijk voor haar kleine meid geweest was, pakte gauw een doos om de nieuwe pop in te doen. Even had Moeder gedacht, of Oma en Opa het wel goed zouden vinden. Maar neen, Oma en Opa konden toch alleen blij zijn, als Moeder hun zou schrijven, hoe hun lieve kleine Liesje zichzelf overwonnen had bij het uitzoeken van de pop. En Klaasje? Hij kon maar niet geloven, dat die mooie pop, dat kleine matroosje, nou toch echt helemaal van hem was. Zijn kleine armpje omknelde krampachtig zijn grote schat. Hij sprong de kamer rond van pleizier. Wat zal Moeder wel zeggen, als ze thuis komt. Ik ga hem gauw thuis brengen. Maar toen hij weg wilde gaan sloeg hij eerst zijn armpjes om Liesje haar hals en fluisterde: „Wat erg lief van je, ik ben er zo heel, heel erg blij mee". Liesje lachte. Ze was vast net zo blij als Klaasje.

Die avond zat de Moeder van Liesje een lange brief aan Oma te schrijven, waarin ze vertelde wat er met Petertje gebeurd was. Toen Oma en Opa die brief kregen hebben ze hem eerst wel een paar keer over moeten lezen. Eindelijk vouwde Opa die brief weer op en deed hem in de enveloppe. „Weet je, wat we doen moesten," zei Opa opeens, „we moesten voor onze Liesje een ander Petertje kopen, precies eender als die vorige", „Ja, ja", antwoordde Oma, „daar zat ik ook al over te denken". Zo gebeurde het dat Liesje een paar dagen later weer een Petertje kreeg, die, toen het weer sneeuwde, ook voor het raam mocht zitten.

L. v. W. v. P.

In de aarde geschreven

(Vervolg van pag. 234)

Middelaar van al degenen die Hem van de Vadèr gegeven zijn. Van hen die geschreven zijn in het Boek des levens, des Lams! Eén hoop leeft nog in de ziel van deze vrouw: *Heere!* Dat is haar verwachting die niet beschaamd wordt. Hij geeft antwoord op haar klacht: *„Zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer".* Zeker, lichamelijk is ze wel heengegaan, maar haar ziel is voortaan verbonden aan Jezus en zo is begonnen dat werk des Heiligen Geestes, dat de zondelusten doodt. Die Geest zal het werk, in haar begonnen, ook voleinden tot op de dag van Jezus Christus.

Voor ons is het nu de grote vraag, waarin is onze naam geschreven? Van nature staat ze in de aarde, het stof dat weg zal stuiven met de wind van Gods gramschap, want: „die van Mij afwijken, zullen in de aarde geschreven worden". De naam, dat is de uitdrukking van de persoon die ze draagt.... dus zal mét die naam de gehele persoon weggestoven worden in het gericht.

Het is noodzakelijk dat wij wederomgeboren worden, opdat we onze naam leren kennen, zoals Jacob dat gebeuren mocht — *bedrieger!* Zoals dat ook die vrouw gebeuren mocht. Dan zwijgen we voor Gods aangezicht, dan leren we onszelf verfoeien. Maar tóén was het de tijd dat het openbaar kwam dat haar naam geschreven stond in het Boek des levens, des Lams. Dáárop komt het in ons leven aan! Gods Geest kan ons overtuigen en met overtuigde mensen zit de kerk vol, maar als we dan niet verder komen dan met de Farizeën verhard heen te gaan, gestijfd in onze eigengerechtigheid, van Jezus áf, wat zal dat ontzettend zijn! We kunnen met de schare ons om Jezus' woorden en tekenen verdringen, de oude, beproefde Waarheid nalopen, er behágen in hebben als we onder een leer zitten die alles afsnijdt wat van een mens is, maar bedenk het, alléén die vrouw mocht van Jezus' lippen horen: Zo veroordeel Ik u ook niet! Eén uit zo'n grote schare! Dat we ons haasten om die éne te zijn! Gelukkig volk, dat als een doodschuldige, als een afwijker van de Heere, met schaamte vóór God geplaatst mag worden aan deze zijde van het graf. Hij, de Heere, zal hun beschuldigers antwoorden, hen wégdrijven met Zijn teken en woord! Voor hén buigt Hij het Hoofd aan het kruis als hun Goël en Losser, hun Zondenvernieler en spreekt: *„Het is volbracht!"* Zalig worden om... *niet!* Daarop mag zulk een zichzelf schuldig wetend volk hopen en zeggen: „Heere!" Ze zullen niet beschaamd uitkomen.

Weten we al waarin onze naam geschreven staat? In de aarde óf in de hemel! In het stof óf in het Boek des Lams! *Van tweeën één!*

BRIEVENBUS

De brievenbus wordt met ingang van heden gesloten, aangezien het nu weer de tijd wordt voor het inzenden van de oplossingen.

Nieuwelingen mogen zich te allen tijde per briefkaart aanmelden. Ze worden zo spoedig mogelijk welkom geheten. Voor het inzenden van de oplossingen der laatste 6 opgaven behoeven ze op dit „welkom" niet te wachten, maar wel moeten ze behalve hun brief met „prijsraadsels" ook hun aanmeldingsbriefkaart inzenden. Correspondentie-adressen ook per briefkaart!

WELKOM!

Joop v. d. Heuvel, Herman en Roelof Hekman, Anny Foppen, Gerrit Hendrik Hoogendoorn, Gerrit Jan Hekman, Mini Mijnheer, Corn. Johannes Olieman, Maarten Aleman, Leuni de Visser, Betsie Duizer, Nelly Moerman, Dikkie Adelerhof, Herman en Ali Boot (samen één oplossing!), Kinderen van Prooijen, Willie van Ginkel.

Z.V. ADRESSEN

Evert van de Horst, Hogenhof 42, Nijkerk.

Jaap en Bas Dubeldam, Kinderkliniek, Acad. Ziekenhuis, Leiden. Jaap ontvangt graag gewone kaarten en Bas wil liefst foto's van kerkorgels!

We hopen, dat ze allemaal veel kaarten mogen ontvangen. En dat de Heere de middelen, tot genezing aangewend, moge zegenen. Van harte beterschap!

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

1. Anny Foppen, Kampweg 57-I, Harderwijk (16 jaar).
2. Lies Veldkamp, Kalverhekkenweg 22, Kampen (16 jaar).

RECTIFICATIE

In de oplossingen is vermeld, dat het klaaglied van Jeremia over Josia te vinden is in 2 Kon. 35 : 25. Dit moet zijn 2 Kron. 35 : 25. (Oplossing K—4).

EN NU DE BRIEVENLIJST!

De volgende brieven worden nu in volgorde beantwoord, welke binnengekomen zijn tot en met Maandag 9 Maart j.l.: Dik Verhaar, Willie Zuidweg, Jacob van Sabben, Dirk en Inge Verkuil, Nellie Versluis, Corrie Verspuy, Hennie Versteeg, Wijnand Veldhuyzen, Cornelia Wolfers, Janna Zwartbol Willem Visser, Andries en Cor de Voogd, Cornelis de Waard, Annie de Waard, Piet Walhout (St. Annaland), Stina Zwartbol, Piet en Teun Verwey, Henk Vreekamp, Sijgje en Nellie van Werkhoven, Maria Vos, Kees de Wit, Lies Veldkamp, P.M.V. met schuilnaam „Madeliefje", Paul en Wim Vermeulen, Peter Verhagen, Marrie de Wit, Cootje en Maarten Hooymeyer, Gerrit en Maaike Verdoorn, Jan Deelen, Aagje Both, Piet Bogaard, Wim Bogaard, Jan Vos, Jonny van Baren, Maria de Bruin (met foto!), Jopie van Doleweerd, Tini van Doleweerd, Jan Bolleman, Mientje, Henk en Rinus Dekker, Cor van Beek, Joop, Annie en Evert de Bruin, Truus en Rina Bosman, Johanna de Bruine, Aartje Brandhorst, Marinus van As, Bosbesjes, Nellie van As, Bas Dubbeldam, Gerda en Jaap van de Aart, Tony Drost, Maatje en Corrie Dieleman, Cor van Dooijeweert, Hendrika Blankesteijn te N., Gerrit van Beusekom, Aartje Breure, Nellie le Comte, Dina Carati, Jan van Belzen, Henk Bosman, Frances, Marie en Bill Anker, Piet v. d. Berge, Gonnie Blonk, Wichert v. d. Belt, Marry Blonk, Ko Bliek, Kees Berkhout, Betsie Duizer.

Zie zo, nu kan ieder zien wanneer zijn naam op komst is. Volgende maal beginnen we bij leven en welzijn. En wie zijn naam nu niet genoemd zag, kan daarover schrijven, tenminste als je een brief geschreven hebt, maar denk er wel om, het gaat slechts over de letters V, W, Z, A, B, C en D. En omtrent Piet Walhout wil ik gaarne eerst nader bericht vóór ik zijn brief beantwoord.

PRIJSRAADSELS

Opgave M—6

Voor de groteren van 14 t. m. 20 jaar.

GIERIGAARD

Noem de naam van een gierigaard, die zonder het te willen en te weten een stichting van liefdadigheid heeft nagelaten. Denk om de teksten!

Opgave N—6.

Voor de kleineren van 7 t. m. 13 jaar.

VLUCHTENDE JONGELINGEN

Een jongeling uit het Oude Testament vluchtte des daags (zie Genesis). Een andere jongeling uit het Nieuwe Testament vluchtte des nachts (zie Markus). Waar lezen we van hen? En hoe heette de eerste?

En nu weer: INZENDEN!!

De oplossingen van de zes laatste opgaven worden nu tegelijk ingezonden aan het bekende adres:

PRIJSRAADSELS 10 ct

Aan OOM BEN

Raadselredacteur van

„DE KLEINE GIDS"

Postbus 2019, Utrecht

Afzender:

De inzendingen moeten binnnen zijn vóór D.V. 15 April 1953!

Voor het opgeven van het meest gewenste boek raadplegen we even het laatste Decembernummer. Geen dringende correspondentie insluiten. Brieven, die spoedig gelezen moeten worden, worden aan de buitenzijde voorzien van het woordje „spoed". Maar briefkaarten worden altijd dadelijk gelezen! We hopen weer veel oplossingen te ontvangen. Briefjes met mededelingen daarbij ingesloten worden zeer op prijs gesteld en ook gelezen, maar kunnen niet worden beantwoord. Gelieve daar goede nota van te nemen!

In arwachting eindig ik met vriendelijke groeten, jullie toegenegen

OOM BEN

„DE KLEINE GIDS"

Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren

TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

PASSENDE *Belijdenis* GESCHENKEN

DAMESTASBIJBELS (11x7½ cm.)

met psalmen, 3 formulieren van Enigh. enz. enz.
Dundruk — Oude Statenvertaling

kunstleer	ƒ 11,40
kunstleer, goudsnede	ƒ 13,90
leder, goudsnede	ƒ 18,10
leder, vlechtband	ƒ 22,90

HEREN-ZAKBIJBELS (16½x10½ cm.)

met psalmen, 3 formulieren van Enigh. enz. enz.
Dundruk — Oude Statenvertaling

kunstleer	ƒ 13,90
kunstleer, goudsnede	ƒ 16,90
leder, goudsnede	ƒ 22,30
leder, vlechtband	ƒ 28,60

VOOR DE INDEX (DUIMGREPEN) EXTRA ƒ 4.95

N.V. „De Banier" — Postbus 2019 — Utrecht

„Banier" *uitgaven*

welke nog verkrijgbaar zijn:

In vreemde handen	ƒ 1.95
Willem Farel, deel I	ƒ 2.90
Willem Farel, deel II	ƒ 2.90
De kerk in de catacomben	ƒ 2.90
Lijden der kerk in Schotland	ƒ 2.90
Vogels in de natuur	ƒ 1.95
Bram Schelling	ƒ 1.45
Zoals de ouden lazen	ƒ 2.50
De geheime kamer (nieuwe uitgave)	ƒ 3.75
De jonge Hugenoten	ƒ 3.75
Zo God het huis niet bouwt	ƒ 2.35
Evert Kooistra	ƒ 3.50
Gerrit van het heidedorp	~~ƒ 1.15~~
Anneke met vacantie	ƒ 0.95
Lieske	ƒ 0.95
Geus met God (nieuwe uitgave)	~~ƒ 4.50~~
Geen andere goden (nieuwe uitgave)	~~ƒ 1.15~~
5 jongens op een vlot (nieuwe uitgave)	ƒ 1.45

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

B. J. v. Wijk, Bijb. Geschiedenis, à contant	ƒ 13.50
in termijnbetaling	ƒ 15.—

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

Wenst U een

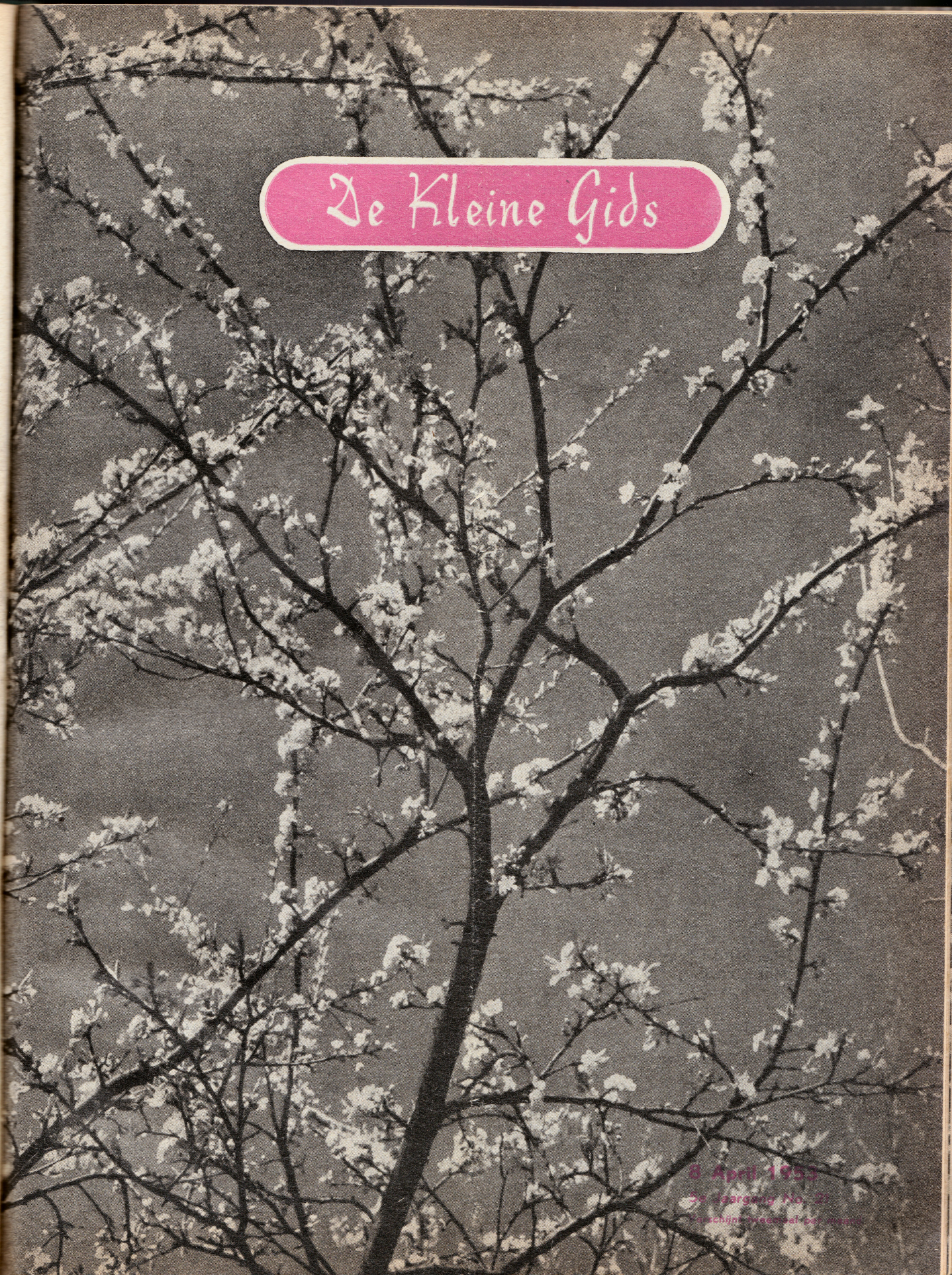
Gelegenheids-gedicht?

Stuur dan de juiste gegevens aan

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)

Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigingen

8 April 1953
3e Jaargang No. 27
Verschijnt maandelijks bij nummer

Rond, bij en in Jeruzalem schijnt alles in orde omgekeerd te zijn! Zelfs dat die gehate Nazarener eervol begraven is, is een tegenvaller voor de Joodse Raad, maar zij kan zich dan toch troosten met de gedachte, dat Hij dan toch echt dood is! Maar wonderlijke dingen zijn er gebeurd, dat valt niet te ontkennen. Het Voorhangsel in de tempel is gescheurd en wel in omgekeerde orde, van boven naar beneden! De aarde beefde, steenrotsen scheurden, de mensen werden ontzet en niet de Joden, maar de heidenen riepen vol verbazing uit: *„Waarlijk Deze was Gods Zoon!"* Nog meer.... *„En de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen, die ontslapen waren, werden opgewekt En uit de graven uitgegaan zijnde, na Zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn velen verschenen"*. Is dat nu niet de omgekeerde orde? De Jeruzalemse levenden onderwezen door de.... doden! Is zoiets ooit vernomen? En is het niet de leer der vrome Rabbijnen die zeiden: „Als het rijk van de Messias komt, zullen er rechtvaardigen opstaan en zullen getuigen: Nu is het de tijd!?" Maar zie dan nu, nadat Hij is opgestaan, komen daar de doden als opgewekte levenden de heilige stad binnen en verschijnen aan de levende doden, die zich vol eigenwaan en trots Abrahams zaad noemen! En Mattheüs als enige Evangelist getuigt ervan en ziet ze komen en wandelen. Wat betekent dit alles? De toestand wordt daardoor voor de vrome Farizeën en Schriftgeleerden wel uiterst critiek. Immers dat is een, neen dat is *dé* brandende kwestie in die dagen te Jeruzalem. De begeerte van zulke doden als uiterste remedie was groot onder het volk, waarom Jezus hun de gelijkenis heeft verteld van de rijke man en de arme Lazarus. Die rijke man vertolkt de mening van zijn dagen als hij van Abraham begeert uit de doden getuigen te zenden om zijn broeders te waarschuwen. Vast en zeker zal dat helpen bij hen, die wel Mozes en de profeten hebben, maar ze niet verstaan! Hij is er sterk van overtuigd als hij zegt: „Vader Abraham, als iemand van de doden opstond, zij zouden zich laten gezeggen". Maar Abraham weigert beslist en wijst op Mozes en de profeten, dat ze die horen, en daarmee uit! Maar nu, in Jeruzalem, nu zijn er de doden, nu wandelen die getuigen in haar straten.... welnu dat ze die dan *nu* horen! Maar, laten ze dan ook goed horen, horen naar dat scherpe oordeel dat over Jeruzalem in deze getuigen uit de doden uitgesproken wordt Hier zijn de ware onderdanen van Christus, ze zijn een gezantschap uit de triumferende kerk en de Geest Gods getuigt door de doden tot de levenden! Deze opstanding uit de graven kan er niet zijn als de Christus niet voorgegaan is, waarom deze opstanding is verbonden aan de opgestane Koning Israëls! Alzo een getuigenis vóór het Messiasschap van Christus! Hier wandelen de heiligen, de godvrezenden dus, die de vertroosting Israëls hadden verwacht. Waarschijnlijk niet lang geleden gestorven — ontslapen gelijk er staat — een voorrecht dat alleen voor de godvrezenden

UIT DE BIJBEL

Geopende graven

(Mattheüs 27 : 52 en 53)

is — mogen zij nu mét Christus hun graven verlaten en ingaan tot de heerlijkheid, al zullen ze eerst nog getuigendienst in Jeruzalem verrichten, na de opstanding van Jezus. Eerst Hij, dan zij! Opstanding als gevolg van Zijn opstanding! Zo zijn ze het sprekende bewijs van de grote Goddelijke kracht van Christus. Hij wekt de doden op als Overwinnaar over dood en graf!

Nu staat daar Mattheüs als in heilige verbazing te wijzen naar die opgewekte doden die hij wandelen ziet in Jeruzalems straten en het is alsof hij de bazuinstoot geeft op de trompet des Evangelies: „Dit *is* uw Koning, dit *is* de Messias, o Jeruzalem. Kust die Zoon *nu!*" De discipelen zijn her en der weggevlucht en zonder onderdanen zal die Koning niet zijn, want Hij is de Koning der ere. Waren het engelen en mensen die Hem bij Zijn komst in deze wereld hulde brachten, van Hem getuigden, bij Zijn overwinning over hel, duivel, dood en zonde zullen de hemelgezanten Hem aan de mond des grafs hulde brengen en in de straten van Jeruzalem wandelen de herauten van Zijn overwinning en wederkomst op de wolken, als de levende tekenen van de opstanding uit de doden. Zij gaan getuigen in hun wandelen tegen Israëls verharding en vóór de door het Joodse volk verworpen Christus.

Horen ze het nu? Ach, in die heilige stad slaan ze zichzelf nog altijd op de borst vol vrome zelfverzekerdheid: „Wij, wij zijn Abrahams zaad! Wij hebben Abrahams bloed in de aderen en zijn van vreemde smetten.... vrij!" En nu dit! De hele betekenis van de brandende kwestie der Joods-kerkelijke dogmatiek-reglementen komt op z'n kop te staan. Immers, men wilde juist dat zaad van Abraham ook op het kerkhof zuiver houden? Werden er ook niet vreemdelingen bij het zuivere zaad begraven en was dit niet een gruwelijke belediging voor de „vromen-van-den-bloede?" Ja, ook in de dood, ook in het graf wilde dit verbasterde volk nog zeggen: „Ik dank U, o God, dat ik hier niet lig als een.... vreemde!" Prachtig was de oplossing gevonden door de versmade penningen van Judas te besteden voor de aankoop van een kerkhof voor de vreemdelingen. Zelfs in de dood zullen zij, de vrome lieden, gereserveerde plaatsen behouden! Welk een geraffineerde vroomheid bij het missen van Gods genade! Wat gaat de godsdienst van de schijnvrome verschrikkelijk, angstwekkend ver!

En nu dit!

De opgestane Christus breekt héél hun eigenwaan aan scherven en doet de getuigen vóór Hem uit de graven verrijzen. Neen, zij verschijnen niet als het uiterlijke zaad Abrahams. Ook niet omdat zij Abrahams bloed in de aderen hebben.... die blijven liggen waar ze zijn, in de graven! Zij komen op uit het graf als heiligen, als deelgenoten aan de genade die door Christus verworven is, maar ook als levende bewijzen van Zijn Goddelijke kracht tot het opwekken der doden. Hij is Dezelfde die Lazarus opwekte en diezelfde kracht opent de graven op het vreemdelingenkerkhof en doet de ontslapen kinderen Gods uitkomen. Ja, ja, de graven van het vreemdelingenkerkhof gaan open en niet het zaad Abrahams wordt genoemd, maar de heiligen, die ontslapen zijn.... Jood en heiden! Daar wandelen ze, in de straten van die heilige stad! Het is de omgekeerde orde! Dat kan alleen God uitdenken, daar is het menselijk verstand te nietig voor. Dat is een Goddelijk wonder! Daar gaan nu de getuigen die, denk u even in, reeds afgevoerd waren van het kerkelijk register en doorgestreept uit het boek van Jeruzalems burgerlijke stand.... wie houdt nu nog rekening met de doden? Trou-

(Zie vervolg pag. 254)

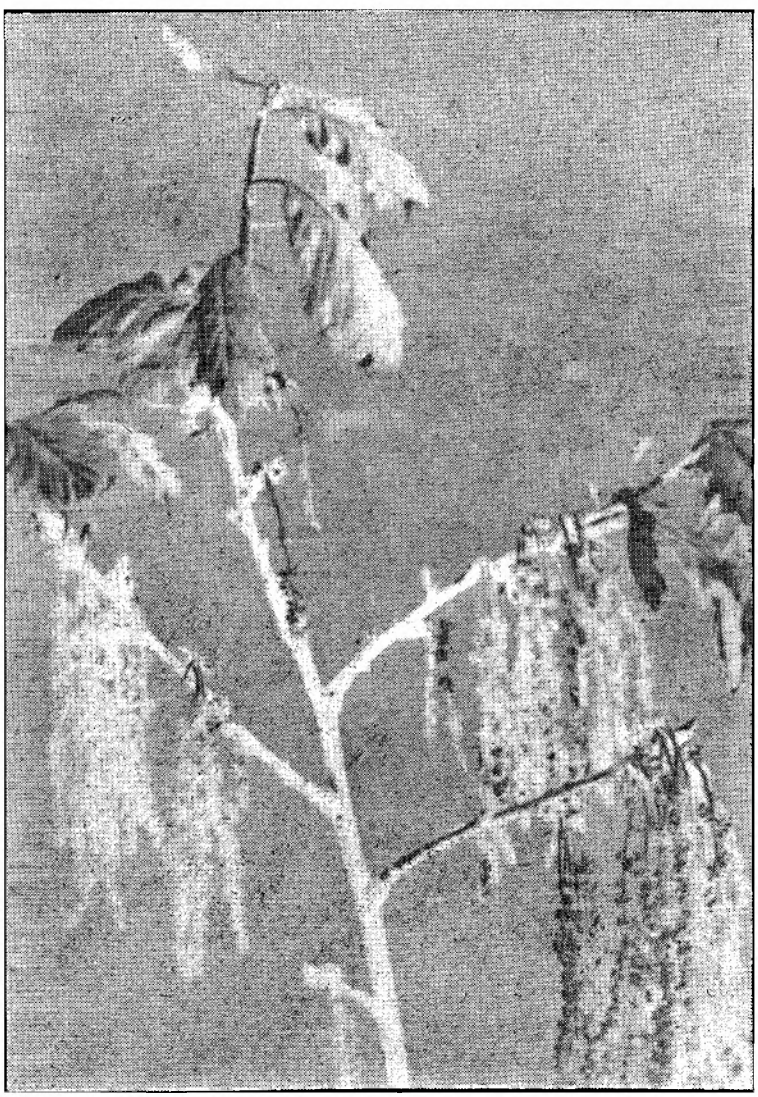
Dingen

die vergeten worden

Met de 21e Maart deed de nieuwe Lente weer haar intrede! En we slaakten een zucht van verlichting, omdat nu dan ook definitief die mistige winter weer voor enkele maanden voorbij is.
We hadden al lang op de voortekenen gelet, zoals de stuivende elzenkatjes en.... we merkten het ook wel aan moeder, die de ragebol inspecteerde en een nieuwe zeemlap van de borstelman kocht. Het woord „schoonmaak" begon weer in de lucht te komen en vader werd met de dag meer stil....!
Maar om bij die Elzenkatjes te blijven, heb je daar wel eens goed op gelet? Het zijn zulke gewone dingen, die elzen, dat je ze voorbij loopt zonder er op te letten. Maar in het vroege voorjaar, wat zijn ze dan mooi! Je dwaalt gezellig door het boerenland, waar hun duizenden bruin met gele katjes nu eens als fijne silhouetten afsteken tegen de losse flodderwolken, die langs het strakke blauw van de lentelucht drijven, dan weer een glorieuze overhuiving van het simpel slootkantje vormen. Je ziet de wolken van fijn geel stuifmeel weggedragen door de wind en zo zweven er milliarden lichte stuifmeelkorrels door de lucht, waarvan er maar heel weinig zullen terecht komen op de stempels van de vrouwelijke bloemen, die we in kleine rode aartjes aan de bloeiende takken kunnen vinden. Bekijk de foto maar eens, dan zie je dat takje met die 3 aartjes, dat zijn de vrouwelijke elzenkatjes, en dan links hangen de mannelijke in de zon te pronken. Op de foto daaronder kun je als je even goed zoekt hetzelfde plaatje weer vinden, kijk maar even rechts op de foto. Het meeste van dat zwevende stuifmeel gaat verloren, maar wat hindert dat? Het doel van de vrouwelijke bloemen, want katjes zijn feitelijk bloemen, bestoven te worden, bereiken ze met glans en in het aanstaande najaar zullen al die kleine rode aartjes zijn uitgegroeid tot heel genoeglijke dikke proppen, boordevol zaadjes, waaraan ook de groepen Sijsjes zich weer tegoed zullen doen. Zo leeft de natuur maar voor en met elkaar.

En evenals de schoonmaak van moeder, worden die stuivende elzenkatjes wel gezien, evenals de kastanjeknoppen, die we in de kamers als voorjaarsboden op een pul of vaas laten uitkomen.
Maar nu moeten jullie ook verder in de tijd van dit voorjaar eens goed uit je ogen kijken, want wat de meeste mensen ontgaat is, dat ook vele bomen prachtig kunnen bloeien, net als die elzenkatjes. Hoe komt het, dat de mensen niet weten, dat een eik en een es ook bloeien? Waarom zien ze dat niet? Dat zijn de dingen, die vergeten worden, omdat de schoonmaak alle gedachten opvraagt, omdat er toch al zo veel buiten bloeit en dan, och dan lopen we die dingen pardoes voorbij. Elk ding in de natuur is mooi, als we maar opletten! Eiken en essen in bloei, wie in Holland let daar op? Iedereen kent natuurlijk de eikels, waarvan we in onze jeugd pijp-

Eikenkatjes! Wie ziet ze?

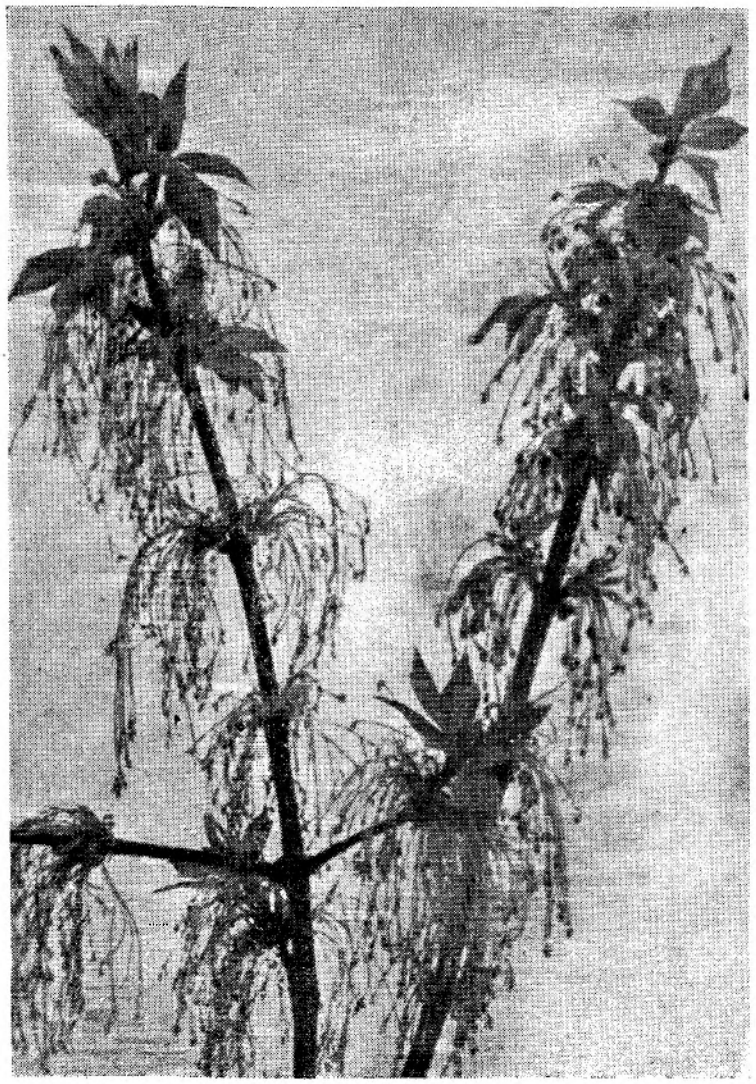
jes maken, het blad en de knoestige stam kennen we ook nog wel, maar de bloesem zien we over het hoofd.
Slechts wie voortdurend op de eiken let, zal ze zien bloeien, al is ze, zoals de foto duidelijk laat zien, weelderig te noemen. Een nadeel voor de eik is, dat terwijl wilgen, elzen, iepen bloeien éér ze in het blad zijn, de eik bloeit pas als ze volop in het blad staat, zo van midden tot eind Mei! Dat is een strop voor hem! Maar als je er op let, dan zie je die prachtige groene slierten sierlijk omlaag hangen en die slierten zijn de meeldraadkatjes, die weer uit knoppen komen, die in het vorige jaar zijn aangelegd. Later komen de kleinere stamperkatjes en natuurlijk speelt de wind weer de rol van bestuiver. Dat is dan de eik.
Nu ook nog even gelet op de essen, je weet wel, waarvan men klompen maakt, of heb je klompen aan van wilgenhout? Maar de schopsteel van vaders schop is zeker wel van essenhout, want vader houdt van prima spul. Die bloei van de essen dan valt meer op, omdat de bladontwikkeling nog niet volkomen is. Let maar eens op die mooie vruchtjes in Mei, die in dichte trossen aan de bomen hangen. Alle soorten bloemen zitten aan een tros, er zijn er die alleen uit twee meeldraden bestaan of uit een enkele stamper, en weer andere bloemen bevatten beide. Het is misschien wel aardig als het straks weer Mei is ook op andere bomen te gaan letten, zoals op beuken, op de berk en op de tamme kastanje, die pas in Juni of begin Juli bloeit. En als je eenmaal iets van die opvallende bomenbloei gezien hebt, ga je er hoe langer hoe meer plezier in krijgen. Iets nieuws ontdekken is nu eenmaal altijd aardig!
Daarom waarschuwen we maar op tijd, want het zijn echt zo de dingen, die vergeten worden.

Boven: Links vrouwelijke, rechts mannelijke elzenkatjes

Beneden: Elzenkatjes stuiven in de zon

Rechts beneden: Bloeiende Essentakken, bijna uitgebloeid!

Het Schoolstraatje

't Was toch zo'n rustig straatje, daar vlak bij de oude toren. Ome Kees, de koster, die in 't kleine huisje woonde, zou nergens anders willen wonen. Hij woonde hier al jaren alleen met z'n kippetjes achter 't huis en de pomp ervóór. En bij die pomp de dikke, kromme boom. Ja, zei Kees altijd, die boom en ik horen bij elkaar, allebei krom van ouderdom. Hij zou de boom toch niet graag missen, want daar zaten z'n vriendjes in. Die hadden daar hun nestjes. Van louter pleizier zongen ze de hele dag de mooiste wijsjes en als Kees 's morgens wakker werd, zaten er bovenin een paar duifjes te koeren; koekeróé! Koekeróé! Ja, 't was toch zo'n rustig straatje, Kees en de duifjes en de merels en mezen, de spreeuwen en de mussen en de oude poes, die altijd in 't zonnetje op de vensterbank zat, zouden geen rustiger plekje weten. Tenminste.... als de school aan was. Want het straatje was ook een beetje schóólstraatje. De jongens en meisjes konden ook door de laan en over de grote weg, maar er waren 'r ook altijd een paar die klepperdeklomp door 't straatje draafden. Dat was wat korter, zie je. In de verte kon je ze al horen komen. Dan vlogen er al wat vogels uit de boom, en de kippen, die brutaal van achter het huisje, naar 't gras vóór 't huisje waren gelopen, maakten dat ze weer wegkwamen, en de poes, die al ingedommeld was, rekte zich eens hoog uit en sprong maar vast op 't schuttinkje.

Ja die jongens, daar moest je voor oppassen! D'r was 'r wel eens één, die een stok in de boom smeet, zó maar hè, of een ander, die de kat opjoeg en de kippen de schrik op 't lijf jaagde, ja niet met opzet hoor, maar zo maar 's.

Je moet toch wat doen, als je naar school holt? De mensen achter de ruitjes schudden dan hun hoofd, ze mopperden boos: „die jeugd van tegenwoordig en die meester die we nu hebben, niets waard hoor. Nee, dan vroeger! Alles netjes, keurig langs de straat, beleefd en onderdanig. Tóén was 'r gezag. Moet je nou om komme!"

Maar even later was 't gelukkig weer stil. Zie zo, dachten de mensen, ze zitten weer opgeborgen, 'k begrijp niet hoe zo'n meester 't uithoudt. Maar ja, eigen schuld, nee dan vroeger!

Ome Kees bromde nooit op de jongens. Hij mocht ze wel. Als hij ze baldadig langs zag hollen, moest hij ook altijd aan vroeger denken. Dan zag hij zichzelf weer hollen met een dikke stok. Hier een klets en dáár een klets. Och, wat kon zo'n kat toch hollen van de schrik met een dikke staart. En wat kakelden die kippen soms, als ze wegdraafden! Nee, geslagen had hij een beest nog nooit. Dat was gemeen! Dat deden de jongens nú gelukkig ook nooit. Hé, hij zou wel hard mee willen hollen met de jongens het straatje door, hiér een klets, dáár een klets! Nee, dat ging niet meer, hij was krom en de boom was krom.

't Was gelukkig weer stil hoor, hij kon nu de rust goed gebruiken en de meester, nou die kon er tegen, die kon de vrolijkheid van z'n snuiters wel verdragen. Gelukkig maar!

Toch was Kees laatst écht boos geweest! Hij was om een uur of elf naar de pomp gegaan, om een emmertje te pompen voor de vaat. Die deed hij altijd zelf, ja, ja! Een bordje met korstjes had hij mee gebracht voor z'n vogelvriendjes. Maar wat zag hij daar? Twee kapotte blauwe eitjes. O, toen wist hij het meteen. Dat had een gemenerd gedaan! Een nestje uitgehaald en de eitjes stuk gegooid. Hé, wat laf. Boos was hij naar binnen gestrompeld. Nee, zo iets had hij vroeger nooit gedaan. Hij wist vroeger alle nestjes, maar hij bleef er áf. 's Avonds had hij Willem, een grote jongen uit klas zeven, binnengeroepen. Willem was een echte dierenvriend. Die begreep metéén wie het gedaan had. We zullen 'm vanavond meebrengen, Ome Kees. En ja hoor, 's avonds was er groot rumoer in 't stille straatje. De jongens brachten de deugniet mee. Eén van de jongens had het zelf gezien dat hij 't echt had gedaan.

Ome Kees had de bengel op een keukenstoel gezet. Hij had de jongens bedankt en de deur gesloten.

O, wat was het ventje benauwd geweest! Hij zou het nooit meer doen!

Kees had 'm verteld van 't grote vogelverdriet en van 't mooie fluiten van die beestjes en van God die ook voor vógels zorgt.

Nee, Ome Kees geloofde wel, dat hij 't nooit meer doen zou. Toen was de rust weer gekomen, de kippen liepen al vóór het huis en de poes waste zich over z'n oren en de vogeltjes zongen weer hun mooiste wijsjes. 't Was of ze wisten dat Ome Keesje ze beschermde.

Nee, Kees wist wel beter. God zorgde óók voor de vogels, 't stond in z'n Bijbel: Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaien, noch maaien, welke géén spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve; hoeveel gaat gij de vogelen te boven! Kees, die trouwe zorg, dat was zijn troost in z'n ouderdom....

Nu is 't straatje wéér stil. Stráks gaat de school weer uit. Zullen jullie om de oude mensen en de vogels denken, jongens?

M. K.

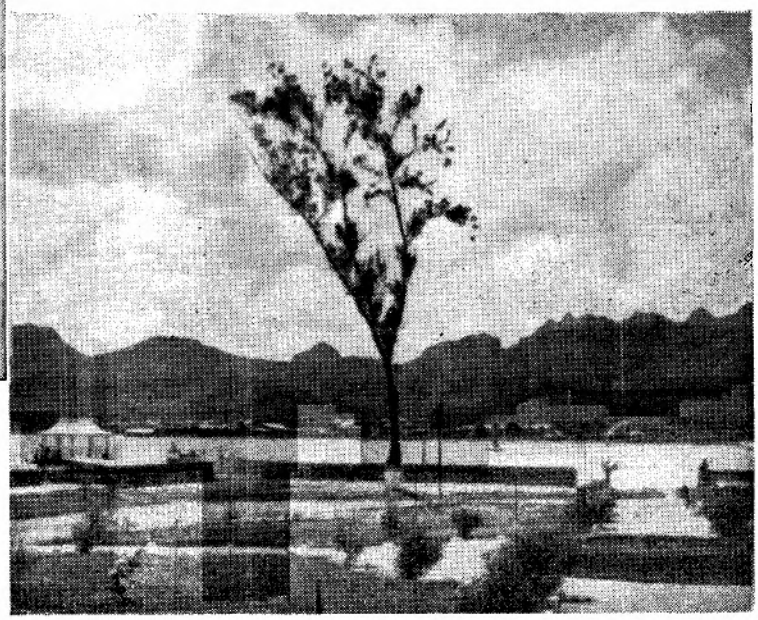
Bij de omslag

Het is nu weer lente geworden. — Weldra zullen we de Prunus in volle bloei kunnen bewonderen, tere, zachtrose en witte bloesem. De eerste Prunussen zie je in het bos bloeien, dat zijn de Vogelkerssoorten. Dan volgt ook de Pruimenbloei, want Pruimebomen heten met die latijnse naam ook Prunus. En dan komen die prachtige licht- of donkerrose Prunussen, die we de Japanse sierkersen noemen. Maar dat zijn geen Hollanders hoor, dat zijn échte Japanners uit het land van de rijzende zon. Hier doen ze het toch ook wat mooi, maar dan is het al ver in de lente. De Prunustakken, die je op de foto ziet, zijn echt van die boom, je weet wel, waaraan Jantje eens pruimen zag hangen.... als eieren zo groot!

Het eiland MAURITIUS

Mauritius

De kust bij Mahébourg in het Z.O. van Mauritius, waar de Nederlanders zich in de 17e eeuw het eerst vestigden

Op een afstand van 12000 km van ons land ligt in de Indische Oceaan het Britse eiland Mauritius, een parel, die ons in vroeger eeuwen is ontgaan, omdat .....?

Het tot het Afrikaanse continent behorende eiland Mauritius behoort tot de groep der Mascarenen-eilanden, genoemd naar Pedro de Mascarenhas. Wie ze het eerst in het vizier gekregen heeft, is niet bekend, maar ze komen vanaf 1529 op de landkaarten voor. Voor zo ver bekend zijn de Portugezen de eerste ontdekkers geweest en dat was in 1506. De zeevaarder Diago Fernandez Pereira noemde het eiland, dat hij ontdekt had „Ilha do Cirne" dat Zwaaneiland betekent en wel naar het schip, dat hij commandeerde. Na de ontdekking lieten de Portugezen het onbewoonde eiland weer in de steek. Het duurde tot 28 September 1598 voor een mens er weer een voet aan wal zette, en nu was het een Hollander, admiraal Van Waerwijck, die het eiland de naam van Mauritius gaf ter ere van de Prins-Stadhouder Maurits. De admiraal landde bij de baai van de grote haven in het Zuid-Oosten van het eiland, waar later de stad Mahébourg zou verrijzen. De O.I.Compagnie zag de betekenis van dit eiland als steunpunt op de weg om „De Kaap" naar Oost-Indië, vooral ook als provianderingsstation. In een tijd, dat de scheurbuik duizenden ten grave sleepte en soms zelfs schepen onbeheerd op zee werden aangetroffen, was het van het grootste belang onderweg tijdens de lange zeereizen verse levensmiddelen te kunnen innemen. In 1638 bouwde de Compagnie het fort Frederik Hendrik aan de genoemde baai en importeerde zij slaven van Madagascar en suikerriet van Java. Alles scheen er op te wijzen, dat de Hollanders zich er blijvend zouden vestigen. Toch is dit niet het geval geweest. Waarschijnlijk vanwege de Malariakoortsen en de vreselijke rattenplaag is het eiland in de steek gelaten, maar gezien het belang voor de vaarroute is het weer opnieuw in bezit genomen, om het andermaal in de steek te laten en dat spelletje later nog eens te herhalen. In 1710 werd deze parel onder die eilandgroep voor de derde maal weggeworpen.

Inmiddels bleef echter het eiland bewoond door de ingevoerde slaven, en zoals begrijpelijk is, werd de samenleving onder die bevolking er niet beter op. De vrijgeworden slaven leefden er als vrijbuiters op los, met alle gevolgen van dien. Het schijnt dan ook nimmer de bedoeling te zijn geweest om het eiland te koloniseren! Het is wel even de moeite waard om de vraag te stellen waarom onze koene vaderen dat niet hebben gedaan en zo dikwijls niet deden? Als zij de landen, die zij als eersten ontdekten, zoals Australië en Nieuw-Zeeland wél als koloniegebieden beschouwd hadden, dan zou, menselijk gesproken, dit enorme gebied in Nederlands bezit geweest zijn, evenals tot voor kort geleden Indonesië. Waarom dan niet? Omdat onze vaderen geen landontdekkers waren die wilden koloniseren, maar alléén belang hadden bij koophandel. Was er geen bevolking waarmee zij handel konden drijven, dan keken zij er na de ontdekking niet meer naar om. Zij bleven meestal langs de kusten zwerven zonder het gebied binnens-

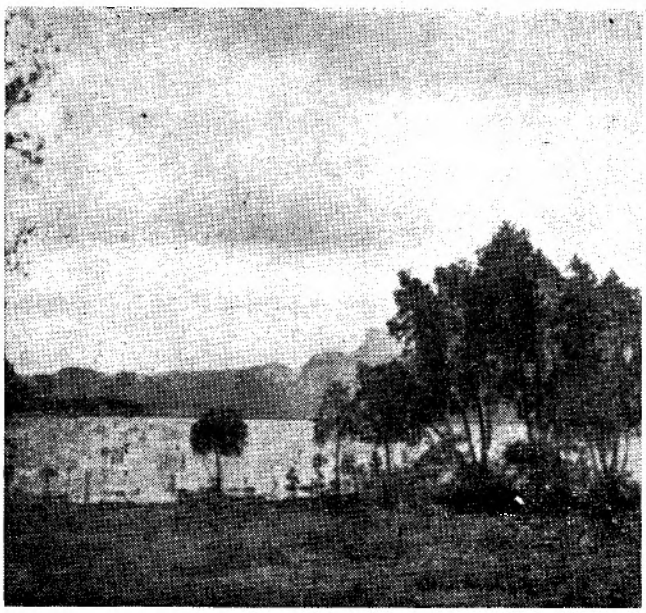
lands te doorkruisen. Oost-Indië was langs de kust bewoond en de specerijen waren er als het ware van zee uit te ruiken, waarom de belangstelling steeg en de handel met de inlandse vorsten bestendigd werd. Maar niet in gebieden waar men geen handelsbasis vermoedde! Vandaar is het ook te verstaan dat Mauritius, zodra het voor de handel, naar hun mening, waardeloos was, aan zijn lot werd overgelaten, de slavenbevolking incluis! Best mogelijk dat wanneer de Heren Zeventien meer vooruitgezien hadden en niet alléén gelet op peper en kruidnagel, wij thans eigen emigratiegebieden in Australië en Nieuw-Zeeland gehad zouden hebben. Zo zien we de meeste dingen van.... achteraf! In 1715 landde er de Franse kapitein Dufresne, die er een verschrikkelijke bende aantrof. Aan de Fransen komt de eer toe dit eiland werkelijk te hebben gekoloniseerd en met grote volharding hebben zij de strijd aangebonden tegen de chaotische toestanden. Met name de Gouverneur Mahé de Labourdonnais heeft zeer veel voor dit eiland gedaan en in Port Louis staat nog zijn standbeeld aan de haven. De hoofdstad Mahébourg heet dan ook naar hem. De rattenplaag werd ook krachtig bestreden, maar het middel werd erger dan de kwaal! Er werd n.l. een klein roofdier geïmporteerd, de ichneumon, waarvan men besloot alleen mannelijke exemplaren in te voeren, maar waarschijnlijk omdat de ijverige importeurs het verschil tussen vrouwelijke en mannelijke exemplaren niet gekend hebben is het diertje zo sterk vermenigvuldigd dat dit middel een nog grotere kwaal werd dan de ratten, die ze, tot hun eer zij het gezegd, totaal uitgeroeid hebben. Maar nu was ook geen vogel meer veilig en de kippenrennen werden dag en nacht door deze rovers belaagd!

Tijdens de Napoleontische oorlogen ondervonden de Engelsen veel hinder van de Fransen, die van het eiland uit aanvallen deden op de naar Indië varende zeeschepen en de Britse handel veel schade toebrachten.

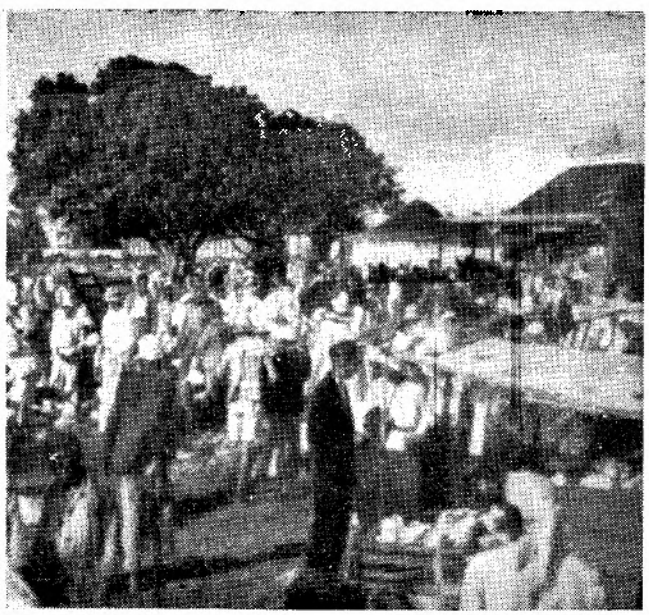
In 1810 landde de Engelse generaal Abercrombie in de grote baai en wist de Fransen tot overgave te dwingen. Sedert dien maakt het eiland deel uit van het Britse empire. De slavernij werd in 1813 afgeschaft.

Wie dit eiland thans bezoekt kan het alleen maar betreuren dat wij het indertijd verlaten hebben, zelfs al wordt het door de zuidoost passaat elk jaar opnieuw vreselijk door de cyclonen geteisterd. Al is het Engels bezit, de Fransen hebben er hun stempel op gedrukt en men spreekt er bijna algemeen Frans, al is officieel Engels de landstaal. Een bergspits met de naam Pieter Both, de vlakte Wilhelms en de ruïnes van het oude fort herinneren nog aan de Hollandse dagen. Hoewel er veel regenbuien, bijna elke dag, optreden, veroorzaakt door de vochtige oceaanwinden, is het klimaat er goed. Mede door die vele regens kan Mauritius het eiland der regenbogen genoemd worden en het komt wel voor, dat bij volle maan twee bogen onder elkaar in hun felle kleuren te zien zijn. De bevolking bestaat uit ruim 500.000 zielen, waaronder niet minder dan 270.000 Brits-Indiërs, de rest uit Creolen en blanken. Creolen zijn personen van gemengd bloed, die op het eiland zelf geboren zijn. Hun huidskleur wisselt zeer en loopt van blank naar zwart. De sympathie gaat er uit naar de Fransen en hun gewoonten, maar niet naar de Franse politiek.

Er wordt veel suikerriet verbouwd, maar er wordt ook veel ingevoerd zoals granen, vetten en gommen, textie, garens en chemicaliën. Het eiland beschikt over een dicht en goed wegennet, voor een groot deel geasfalteerd en waarover talrijke auto's snorren. Dat wegennet komt natuurlijk aan de vele cultures ten goede en zal ook in de toekomst nog veel tot verdere welvaart van dit eiland, dat als een parel temidden van de woelige wateren der Indische Oceaan in de tropenzon te blinken ligt, bijdragen. En zo hebben we iets vernomen van een eiland waarover wij zo weinig horen, niet omdat het op 12.000 km van ons land verwijderd ligt, maar omdat het meestal maar als zo terloops wordt behandeld bij onze aardrijkskundeles.... én waarvan de naam ons herinnert aan ons koen voorgeslacht en heldhaftig Oranjehuis.

Port Louis van de zeezijde gezien. De hoogste top op de achtergrond is de Pieter Both (ruim 800 m), op één na de hoogste spits van het eiland

Markt te Vacoas

Hoe Ditje en Dirk de

watersnood

zagen

Ditje is een flinke meid uit klas één. Ze tekent altijd paarden en koeien, huisjes en gras, bomen en boerderijen. Daar houdt ze het meest van. Ze woont er tussen in, nou dan ga je ze ook tekenen, waar? Als ze haar sommen klaar heeft, pakt ze gauw een blaadje en dan komen ze weer te voorschijn uit haar potlood, haar trouwe vrienden.

Maar nu is er iets ergs gebeurd! Néé, gelukkig niet in haar dorp, maar wel vlak er bij. O, wat waren de mensen bang, dat het hier ook zou komen. Toen hoorde ze van al die narigheid, van de mensen, die verdronken, en kinderen ook. En dan die arme paarden en koeien, haar lieve vrienden, kwamen in de nood, al was het dan niet in haar dorp, verderop toch wel. En nu is het tekenles. In haar tekenschrift gaat ze alles vertellen wat ze gehoord heeft.

Het is watersnood, zie je het wel? Er zitten een paar kinderen op het dak. Eén zwaait met een doek om hulp. Een paar mensen drijven in het water, ze roepen om hulp. Gelukkig, daar komt een flinke vent aan, heel alléén in een bootje. Die zal hen wel redden. En een vliegtuig komt er aan. Nu is het ergste gauw voorbij.

Zie je daar die vader en moeder met hun kind vluchten over de dijk? Ze hebben alles achter moeten laten! En dat arme paard en die twee koeien, ze zwemmen nog, zullen ze het halen? Zullen ze op de dijk kunnen komen? O, wat is de nood toch erg! Maar er komt hulp.

Dat heeft Ditje getekend. Het is of ze zeggen wil: Nog even volhouden! Je wordt geholpen hoor! Dat God de redding stuurt, dat kon ze niet tekenen, maar dat wéét ze wel....

Dirk zit al in de vijfde klas. Hij tekent altijd soldaten, soldaten, soldaten. Als de sommen klaar zijn, of niet klaar zijn, hij tekent soldaten. Hij tekent ze op de Grebbeberg in de stellingen met ontploffende granaten om hen heen, hij tekent ze te veld met pantserwagens en tanks, hij tekent ze in paradepas met vaandel en trompet. Altijd maar weer soldaten.

Maar nu is er iets ergs gebeurd. Het water is gekomen, wel niet in zijn dorp, maar wel vlak er bij. Een grote vijand in de aanval. Kan een soldaat daar ook wat aan doen? Ja zeker! Hij heeft ze zien gaan in eindeloze rij over de weg langs zijn huis. Auto's met boten, met zakken, met kruiwagens, met schoppen. En auto's vol met soldaten, zijn flinke, dappere vrienden. Die gaan helpen!

Ha, die vallen aan, die dringen de vijand weer terug!

En nu is het tekenles. In zijn tekenschrift gaat hij alles vertellen wat zijn vrienden doen. Het is watersnood, zie je wel? Er is een groot gat in de dijk. Dat gat moet dicht. Daar kan de vijand door als hij straks met de vloed weer op komt zetten. Wat zijn zijn vrienden druk. Een militaire wagen staat klaar. Vol met zandzakken. En ze draven maar, ze gaan van de wagen naar 't gat en dan weer terug. Ze zweten er van! Eén moet er aan-

geven, dat valt ook niet mee; één houdt toezicht met de gascape aan. Hè, wat trekt het hier op die dijk. Hij moet aanwijzen waar en hoe ze liggen moeten. Die nare zakken toch, je kunt ze haast niet op de plek krijgen. Ja, zand is zwaar, je kunt de zak vol niet dragen, da's vast.

Eén duwt met z'n knie er tegen, vooruit dan toch, ga toch goed liggen! Zo dadelijk komt de vijand weer terug. Als er nu maar zakken genoeg zijn. De auto is zo leeg. Maar daar komt nieuwe voorraad. Gelukkig maar! Komen die uit die rare machine, of heeft een transportvliegtuig ze gedropt?

't Geeft niet, ze komen naar beneden, dat is het voornaamste. Ja, zijn vrienden te land, ter zee en in de lucht, ze helpen, ze helpen!
Dat God de hulp stuurt, dat kon hij niet tekenen, maar dat wéét hij wel..

M. K.

Ons vervolgverhaal

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Verraad! schreeuwde Eleazar, de hoofdman. En Zadok en de vele anderen riepen hetzelfde. Doch zij wisten niet dat er twee wachters gevangen waren gemaakt.
In allerijl galmden de signalen door de ganse stad, om de Joden te wapen te roepen.
Groten en kleinen, ouden en jongen gordden de wapenen aan en met geestdrift stormden die verdedigers bij duizenden de poorten uit om de vijand aan te vallen.
Dat had de Romeinse hoofdman niet verwacht. Vol vuur en verbittering werpen de Joden zich op de Romeinen. Er waren Joden bij, die stervend onder de Romeinse zwaardslagen, toch nog met krampachtige hand de teugels der paarden vasthielden en de ruiters in hun bewegingen belemmerden, zodat andere Joodse aanvallers de ruiter konden aanvallen en kwetsen.
Twee uren later was het gevecht beslist. De Romeinen waren niet verslagen, doch moesten afdeinzen en trokken zich in de bergen terug.
Maar helaas! die terugtocht, die de geestdrift der Joden ten top voerde, was het sein tot broedermoord en broedertwist op grote schaal.
Laat de Romeinen in de stad!, zo riep de vredespartij. Gij kunt het op de duur niet tegen die vijand volhouden en opent gij de poorten, dan blijven stad en tempel gespaard.
Nooit! riepen Eleazar, Zadok en de tienduizenden mensen uit de lagere volksklasse. Het is: nu of nooit! De Romein is niet onoverwinnelijk. Wij zullen die geweldenaars onder de voet werpen en stad en tempel zullen wij verdedigen tot het laatste ogenblik.

Toen aan de avond van die dag de zon onderging, bescheen zij met haar laatste stralen een afgrijselijk toneel. Voor- en tegenstanders van de vrede rukten elkander de haren van het hoofd en vochten in menig geval met de nagels en met de tanden, indien zij althans geen scherp gewette wapenen droegen.
Het waren tonelen om zich met afschuw van af te wenden, maar het waren ook de zekere voortekenen van de vreselijke val, die onherroepelijk besloten was.
O, volk van Israël! Hoe had het in die ogenblikken moeten denken aan de woorden van de Heere Jezus, die vol ontferming en mededogen gezegd had dat Hij hen wilde bijeen vergaderen, maar dat zij niet hadden gewild.

Twee dagen later trokken weer opnieuw tienduizenden Joden de stad uit en de bergen in.
Op een heuvel kampeerden vierhonderd Romeinse ruiters. Het was een voorpost, die gemakkelijk verslagen had kunnen worden. Doch de Joden hadden een ander plan. Gelukte dit, dan werden de Romeinen verslagen en zou er een aanzienlijke oorlogsbuit worden behaald.
Eleazar en Zadok gingen hun volgelingen vooraf. Hun plan was slim bedacht, maar zouden zij er zich niet mee bemoeien, dan dreigde het plan te mislukken en was alle moeite vruchteloos.
Nauwelijks hadden de Joden de hun aangewezen posten betrokken, of hun toeleg werd duidelijk.
In een grote cirkel lagen de Joden rondom het grote Romeinse kamp en tot dusver hadden de Romeinen er niets van bemerkt. Ver in de bergen hadden zij zich verschanst, terwijl er toch een zeer groot aantal der vurigste volgelingen van Eleazar achter waren gebleven, om de stad te bewaken.
Nauwelijks was de avond gekomen, of de Romeinen hoorden eensklaps een hevig krijgsgeschrei aanheffen.
Een Joodse aanval! dacht Cestius — doch daarop had hij niet gerekend.
Ook door het Romeinse kamp klonken de alarmsignalen.
De Romeinse opperbevelhebber begreep maar niet waar al die Joodse krijgers opeens vandaan kwamen, en misschien voor de eerste maal beklaagde hij er zich over, dat hij nooit tevoren een oorlog in de bergen had mede gemaakt en dat hij daarom te weinig schildwachten had geplaatst.
We zijn aan drie kanten omsingeld! zeide Cestius — en ik weet niet of wij er ons door kunnen slaan. Op die bergen kunnen wij niet zien hoe sterk de tegenstander is. Ik weet waarlijk niet aan welke zijde wij het best kunnen aanvallen en er ons uitredden.
Er is nog één weg! antwoordde een onderbevelhebber. Daar ginds, door die bergpas. In de ganse pas en daarachter is geen vijand te zien, want twee ruiters kwamen het mij berichten. Blijven wij hier, dan moeten wij naar drie kanten tegelijk strijden en sluit de vijand dan nog de vierde zijde, dan zijn wij onherroepelijk verloren.
Met die raad ben ik het eens! antwoordde Cestius, en op zijn bevel weer klonk een signaal, dat de hoofdmacht opriep om door de bergpas terug te snellen in de richting van het dorpje Beth-Horon, waar nieuwe aanvalsplannen beraamd konden worden.
Zo geschiedde het.
De grond dreunde van de slagen der paardenhoeven. In volle ren ging het vooruit. De bevrijdende pas lag voor hen. Voorop galoppeerden ruiters. Daar achter kwamen de voetknechten in gezwinde pas.

Geopende graven

(vervolg van pagina 246)

wens wat waren het voor mensen tijdens hun leven? Een deel van die verachte schare die de Wet niet kende! En nu verheft de opgestane Christus Gods déze doorgeschrapten als Zijn kinderen en als het door Hem geheiligd volk dat het leven uit en door Hem heeft ontvangen De omgekeerde orde voor hen, die als Abrahams zaad uit de werken der Wet zalig dachten te worden.
En nu dit!
Maar ze buigen niet al zijn dan de doden zelfs gekomen om van de opstanding van Christus te getuigen, al tonen zij het in hun verschijnen dat Hij lééft! Deze opgewekte doden zeggen het hun dat zij het leven uit en door Hém hebben. Deze doden hebben het geleerd wat het zeggen wil het leven te missen *buiten* Hem. Zij hebben geleerd wat het is te ontvangen door genade, die kennis van het leven *uit* Hem. Zij zijn met hun eigen leven, dat Farizese leven van eigenwaan door genade stuk gelopen op de harde rots van Mozes' Wet. Het leven op het gevoel is bij hen weggedroogd in de bedding van hun levensstroom en ze zijn door genade opgeklommen tot de kennis van het recht op het leven in Christus en nu getuigen zij van Zijn leven als.... *hét Leven.* Dat is Pasen! Opstanding. De omgekeerde orde van hetgeen de mens van nature wil en meent. Wat is Abrahams zaad? Zie daar gaan ze in de straten van Jeruzalem als een levend bewijs dat Christus Zich een eigen volk verkoren heeft, dat een eigen zaad Hem geworden is. Daarvoor heeft Hij geroepen: Het is volbracht! Daarvoor is het zegel van de grafsteen verbroken en het graf geopend. Daarom wandelen deze ambassadeurs uit de hemel in Jeruzalems straten. Omdat Christus is opgestaan! Hier zijn ze als getuigen! Wég dan met alles wat uit de werken is, het is Gods gave. Wég dan met de roem van Abrahams bloed, het is het Bloed van Jezus Christus, dat reinigt van alle zonden. Welnu, waar zijn dan in Jeruzalems straten de armen van geest, de hongerigen naar de gerechtigheid, de waarlijk dorstigen naar dat Heil? Waar is het hart, dat door Gods genade vanonder het van gebedcedels doorboorde priestergewaad de oprechte bede slaakt: „O God, wees mij, zondaar, genadig?" Komt dan, Hij is opgestaan, ziet de doden getuigen het dat doden kunnen worden opgewekt uit hun doodsstaat en horen de stem van de Zone Gods Is dat niet een rijk Evangelie? Ziet, Hij opent de graven, Hij wekt de doden op. Israël, Hij *is* het!
Verstar U, verwaande Farizeër, kners de tanden, waanwijze Schriftgeleerde, maar wéét, déze getuigen zullen straks ter rechterhand staan om U hun wandeling in de straten van Jeruzalem in herinnering te brengen, want van nu aan zult ge de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels! Hij is opgestaan en Hij lééft! Wéé onzer als wij die grote wolk der getuigen niet achten, naar hen niet horen, die ook nu nog getuigen van het Goddelijk werk van Christus' opstanding in hun hart, waardoor zij mochten opstaan uit het graf van hun doodsstaat. Wéé onzer! Wie hier geen Pasen leert kennen, zal in der eeuwigheid het Loofhuttenfeest niet zien!
Daar gaan ze, de getuigen van Christus' opstanding: De Heere is waarlijk opgestaan! En Hij is van.... gezien! Kunnen we onze naam invullen? Daarop komt het aan. Straks zullen zelfs de vreesachtigen om der Joden wil mét Hem zitten in Zijn troon, want Hij is overwinnaar en in Hem zijn zij méér dan overwinnaars! Vrezen ze nog voor die laatste vijand die teniet gedaan moet worden? Hij is uit het graf verrezen en heeft het voor hen geheiligd, Hij heeft de dood in Zijn handen.
Wie kent nu zijn hart? Roemen we nog in het bloed van Abraham of zijn we in het Bloed van Christus gewassen? Vertederd of.... verhard? Eén van beiden, omkomen door en met de werken of.... behouden door genade!
Christus is Koning en die Koning zoekt nog Zijn onderdanen te vermeerderen.... Hij kent ze die de Zijnen zijn. Hij zoekt ze, zélfs in de straten van het vroom en verhard Jeruzalem! Hij doet nog de doden léven! Omdat het Pasen werd!

BRIEVENBUS

De brievenbus is nog steeds gesloten voor het schrijven van brieven. Nu is het weer de tijd voor het inzenden der oplossingen **(Vóór D.V. 15 April a.s.!)**, waarbij geen andere correspondentie mag worden ingesloten. Wel is het toegestaan om er enkele mededelingen in te doen, die echter niet beantwoord kunnen worden in de rubriek „Briefjes beantwoord". **Nieuwelingen melden zich per briefkaart** en dat geeft hun al dadelijk het recht om met de opgaven mee te doen!
Opgave van **Corr.-adressen** ook liefst **per briefkaart.**

WELKOM!

Maarten Aleman, Jan v. d. Klis. De rest komt de volgende keer bij leven en welzijn. Ook de brievenlijst!

Wij helpen Juist nu!

Weer zijn enkele giften voor onze gratis-lezers binnengekomen. Het zijn de volgende bedragen: *f* 2.— van M. K. te W.; *f* 3.— van G. V. te S.; *f* 10.— van J. v. d. M. te O. en *f* 1.— van fam. R. te K. **Totaal dus *f* 16.—.**
Het verheugt ons telkens weer, dat er zo nu en dan nog eens blijk gegeven wordt van medeleven met anderen, die in minder bevoorrechte omstandigheden verkeren dan wij. **Juist nu,** na de watersnood van 1 Februari is de behoefte aan **een** gratis abonnement op „De Kleine Gids" voor velen zo groot geworden. Men zou het blad gaarne willen houden, maar men moet straks bedanken, omdat.... nu ja, vult u het zelf maar in!
Niet minder verheugend is het dan in een begeleidend schrijven te mogen lezen: „Zou u zo goed willen zijn ook voor dit tijdvak 1 Dec.—1 Juni een dubbel abonnement, zoals u het noemt **„WIJ HELPEN!"**, aan mijn adres te sturen? U weet daar ook wel weer een persoon voor, die onvermogend is te betalen en toch graag „De Kleine Gids" leest. En nu zal ik voortaan iedere keer zo doen, als de Heere mij het leven spaart, tot wederopzeggings toe!"
Wat dunkt u, trouwe Gidslezer(es), die zo rijk met aardse goederen bedeeld zijt door de Heere, zoudt ge ook niet eens een offertje op dat altaar der naastenliefde willen leggen? Laat de volgende verantwoording ook **Uw naam** bevatten. En hebt ge niet zoveel te missen? Wel, ook de kleinste gave is welkom! Hetzij in de vorm van postzegels, hetzij per giro. Het gironummer is **147759,** ten name van Drukkerij „De Banier", Oudegracht 255, Utrecht. Op het girostrookje zet u: **„Wij helpen!"** en wij weten de bestemming! Mogen wij u nu al vast danken voor de door u te nemen moeite?

BRIEFJES BEANTWOORD

Dik Verhaar, Nw Lekkerland. Het was een lang verhaal, hoor, over al die namen en leeftijden van de familie Verhaar. Ik ben bang, dat ik het niet onthouden kan, maar dat vind je zeker niet erg, hé? In ieder geval weet ik nu, dat jij in de zesde klas zit bij een nieuwe meester! En nu maar weer goed aan het leren na de Paasvacantie; ook op de catechisatie! Daaag!

Willie Zuydweg, Rotterdam. Vervelend hè, dat die letter Z helemaal aan het eind van het alfabet staat. Ze moesten hem vooraan zetten! Dacht je, dat je dan eerder aan de beurt was? Punten? L-227. Fijn, dat je volgend jaar met de groteren mee mag doen, hé? Als je het tenminste beleeft, niet waar? Je rapport zag er weer keurig uit! Succes er mee, met de studie bedoel ik!

Jacob van Sabben, Borssele. Dat viel dus even reusachtig mee, dat je al zo spoedig een prijs had! De meeste jongens tekenen liever dan dat ze rekenen. Wat een mooie vertelling was dat over die bevers! Ik had er wel eens bij willen zijn! En leest Vader soms voor uit onze „Gids"? Prachtig! Zo hoort het! Met de nodige uitleg natuurlijk!

Dirk Verkuil, Stolwijk. Op zo'n boerderij is heel wat werk, merk ik. Vooral als de koeien op stal staan. Afijn, we hopen weer spoedig het voorjaar in te gaan en dan gaan de koeien het land in! Maar, dan komt straks de hooibouw weer en zo gaat het maar door. Vind je het niet heerlijk, dat je zo steeds je werk mag vinden? En dan ook de raadsels niet vergeten natuurlijk!

Inge Verkuil, Stolwijk. Jullie hebben heel wat vee, hoor. Ik zal het eens aan de andere neven en nichten verklappen: 30 koeien en 60 varkens! Geweldig! Zo'n reisje naar de dierentuin was wel naar je genoegen, is 't niet? Dat is tenminste weer eens wat anders. Alleen jammer, dat het begon te regenen en je drijfnat thuiskwam!

Nellie Versluis, Sleeuwijk. Met genoegen las ik je brief. Van de nieuwe kanarie in de mooie kooi, maar vooral van Oom Hannes, die een nieuw hart van de Heere had ontvangen. Hij had een koninklijke begrafenis, niet waar? Hij was een Koningskind! Ik merk, dat je er jaloers op bent en dat is goed. Vraag de Heere er maar veel om, om door Zijn Geest bearbeid te mogen worden.

Corrie Verspuy, Hardinxveld. Leuk te mogen horen, hoe jullie allen naar „De Kleine Gids" verlangen. Ook Vader en Moeder hebben er nog pleizier in, schrijf je. Wat je vraag betreft, of er Bijbelse namen zijn, die met een W beginnen, moet ik je berichten, dat het enige woord, dat daar voor in aanmerking zou komen: Waterpoort (Neh. 3 : 26) is. Geen enkele persoonsnaam begint er dus mee!

Hennie Versteeg, Garderen. Het is daar een mooie omgeving, waar je woont. Boven op de Solse berg kan het 's winters koud zijn, dat begrijp ik. Dat kerkje, waar je het over hebt, heb ik vroeger dikwijls bezocht, maar in de nieuwe vorm is het mij onbekend. Ik wil graag eens komen kijken, als de gelegenheid zich biedt. Hartelijk gegroet!

Wijnand Veldhuizen, Renswoude. „De raadsels zijn nogal niet moeilijk, maar toch zit er wel eens een pittige door", schrijf je en zo mag ik het horen! De puntenlijst staat al weer op L-52. Heb je deze winter nog veel aan je figuurzaagwerk kunnen doen? 't Lijkt me prettiger dan aardappelen schillen, maar dat moet ook soms gebeuren. Wat jij!?

Cornelia Wolfers, Nederhemert. Dat was een prachtig jubileum, dat Vader vorig zomer mocht vieren. 25 jaar bij één en dezelfde baas, dat is iets bijzonders! Als je dit leest ben je intussen al van school en heb je de 8 klassen doorlopen. Ik ben wel eens erg dicht in de buurt geweest, maar nooit in N. Anders was ik zeker even aangekomen. Daaag!

Jana Zwartbol, Oud-Alblas. Boos, omdat je mij verteld hebt, hoe je achter het geheim van de oplossing kwam? Welneen, hoor! Ik ben juist blij, dat je er zo druk mee geweest ben en nu weet je het voor altijd! Theelood en zilverpapier kun je wel aan het adres van Oom Bert sturen, Postbus 2019, Utrecht, en dan komt het wel verder.

Willem Visser, Rotterdam-Z. Jonge, jonge dat was me wat met dat auto-ongeval! In ieder geval, was het mooi van die chauffeur, dat hij dominee nog tijdig op zijn bestemming bracht. Het is zeker een grote ambachtschool, hé, waar je op bent? Je moet zeker timmerman worden, niet? Hoe ging het met het rapport?

Allemaal. Verder allen hartelijk gegroet en ik hoop al jullie oplossingen nu spoedig te ontvangen. Wie nog iets meedelen wil, doe dat op een briefkaart. Ook wie nog wacht op zijn puntentelling! Gegroet van jullie aller

OOM BEN

PRIJSRAADSELS

OPGAVE O-1

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar

BIJBELS A B C

Alle woorden van het volgende ABC bestaan uit 8 letters en komen in de Bijbel voor, zodat bij elke regel een vindplaats genoemd kan worden. De letters Q en X zijn niet opgenomen.

A . . . . . = Dienaar van Babels Koning
B . . . . . = Koning van Babel
C . . . . . = Stadhouder
D . . . . . = Hoofdstad van Syrië
E . . . . . = Jongeling, door Paulus opgewekt
F . . . . . = Viervorst
G . . . . . = Hoofdschedelplaats
H . . . . . = Vrouw van F.....
I . . . . . = Zoon van Saul
J . . . . . = Opperzangmeester
K . . . . . = Keizer
L . . . . . = Viervorst
M . . . . . = Profeet
N . . . . . = Koperen slang
O . . . . . = Slaaf
P . . . . . = Vader van Asnath
R . . . . . = De Heere heeft ruimte gemaakt
S . . . . . = Medewerker van Paulus
T . . . . . = Keizer
U . . . . . = Uw Koninkrijk is verdeeld
V . . . . . = Poort te Jeruzalem
W . . . . . = Tegenovergestelde van leugen
IJ . . . . . = Woord, dat veel in Prediker voorkomt
Z . . . . . = Profeet

OPGAVE P-1

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar

VRAAG AAN JEZUS

Zet onder elkaar:

1. Onmisbare drank, vooral in de woestijn
2. Goddeloze koningin
3. Knecht van Abraham
4. Opstandeling
5. Filistijnse stad
6. Godvrezende Farizeër
7. Man naar Gods hart
8. Discipel
9. Schoonmoeder van Ruth
10. Herbouwer van de tempel
11. Berg, waar de ark op rustte
12. Bloem, genoemd in het Hooglied.
13. Nieuwe naam voor Jakob
14. Richter
15. Verscheurend dier
16. Koning van Israël
17. Fontein bij Jeruzalem ten tijde van David
18. Kreeg de tegenwoordige wereld weer lief
19. Wetgeleerde
20. Prediker der gerechtigheid

De **beginletters** vormen een **vraag der discipelen aan de Heere Jezus.** Waar lees je die vraag en **hoe luidde het antwoord?** Bij de oplossing ook de 20 woorden noemen, met 20 bewijsplaatsen uit de Bijbel.

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn.

OOM BEN

Denk om naam, adres, woonplaats en geboortedatum onder de oplossingen ! ! !

En vergeet dan ook niet het boek op te geven, dat je het liefst zou willen hebben. We maken nu een boekenlijst voor klein en groot. Let daar goed op! De kleineren mogen geen boeken voor de groteren kiezen, omgekeerd natuurlijk wel!

BOEKEN VOOR DE KLEINEREN

(Ook voor de groteren!)

1. Lieske+ Bram Schelling
2. Zoals Opa sprak
3. Rondom Scheldehof.
4. In vreemde handen
5. De oude schoolmatres
6. Lange Michiel
7. Willy en het Hertejong
8. Het leven een wonder
9. Eén dorp en toch twee
10. Anneke met vacantie + Gerrit van het Heidedorp
11. Zo de ouden lazen
12. Vogels in de natuur
13. De trouwe Zwaab
14. Het geheim van de Burgemeesterswoning
15. Mozes, de Indiaan
16. De geheime kamer
17. Psalmboekje 6½ x 10 cm
18. Pieter Aertsz, de geuzenschipper
19. De overwinnaars van Alexandrië
20. De mijnwerkersjongen van Mansfeld (Luther)
21. De torenklok zweeg
22. De holle polsstok
23. De Levantreis van Wynant Hendriksz
24. De wijnboer van St. Victor
25. De tuinman van Ferrara
26. De hoefsmid van Buda
27. De strijders van Smyrna
28. De wonderdokters van Amersfoort
29. Geen andere goden + 5 jongens op een vlot
30. De dappere ketellapper (John Bunyan)

BOEKEN ALLéén VOOR DE GROTEREN

31. De vrijwilliger van 1830
32. Het uilennest
33. De kerk in de catacomben
34. Dienende liefde
35. Bouke Bijlertsma
36. Het veerhuis en de Rozendonk
37. Evert Kooistra
38. Willem Farel I
39. Willem Farel II
40. Het lijden der kerk in Schotland
41. Simon Gieke I
42. Simon Gieke II
43. Broeder en Zuster
44. Zo God het huis niet bouwt
45. De jonge Hugenoten

Bij het opgeven van het gewenste boek is opgave van het nummer alleen voldoende. Wie dus graag: „De jonge Hugenoten" heeft en tot de groteren behoort, die geeft op: **Als prijs gaarne: No. 45.**

Hartelijk gegroet van

OOM BEN

Onze *POSTZEGELACTIE*

In het nummer van 11 Februari j.l. werd onze laatste verantwoording gepubliceerd over onze Postzegelactie. We zijn een beetje achterop geraakt met die verantwoording, er is ook zoveel te doen. Maar hier zijn we dan weer, want vergeten is die actie niet. We denken nog steeds aan dat kind, dat zieke meisje of die zieke jongen, die we zo graag met elkaar naar Davos zouden willen doen uitzenden, om er de zo gehoopte genezing te vinden onder Gods zegen. Maar dan moet dat werk van die Postzegelactie ook dóór gaan. Nu wordt er natuurlijk al gauw gedacht, dat staat daar stil, want je hoort of ziet niets meer. Maar dat is mis gedacht, want van die laatste verantwoorde 1.585.091 zegels is de stand weer aandig opgelopen, dank zij die trouwe verzamelaars die doorgingen met opzenden. Het gaat beslist naar de 2.000.000, kijk maar: Oud Ger. Meisjesvereniging „Dient den Heere", Doetinchem 2274; Janny Paauwe, Driewegen, zilverp.; A. v. Pelt, Ridderkerk 150; Via Oom Koos 114; Fam. v. IJsseldijk, Utrecht, zilverp.; Bram Roepert, Zaandam 1485, zilverp. en caps.; Redactie Kleine Gids 395; Cornelie en Jantje de Witte, 's-Gravenpolder, zilverp. en caps.; Via Oom Koos 1000; Leni Bruijn, Amsterdam 400; Lena en Hennie v. Ingen, Kesteren, zilverpapier; Via Oom Koos 100, caps. en zilverp.; Joost Louwerse, Oostkapelle 350, zilverp. en caps.; Rinus en Jopie Zoetewey, Kapelle 2200 en zilverp.; Nelly Verkiel, Vlaardingen 1725 en zilverp.; J. v. Zijverden, Aalsmeer 2000; Thijs v. d. Welle, De Heen (N.-Br.) 200 en zilverp.; Annie Bennink, Genemuiden 500; Jopie Janse, Oostkapelle 1400 en zilverp. Thans totaal 1.599.384 postzegels.
Mogen we op àller hulp rekenen. Er mag geen postzegel verloren gaan en daarom sparen, sparen, sparen! Theelood en zilverpapier mag ook opgezonden worden, wij weten er wel weg mee. Wie is het eerste nu weer? Met hartelijke dank van

OOM BERT

„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

Kleine Gids-lezers!

SCHOEMAN'S
RIJWIELFABRIEK

voor slechts
f 135.-

brengt U een 1e klas rijwiel, compleet met remnaaf, lamp, slot, jasbeschermer, snelbinder, spatlap

Levering met 1 jaar garantie. Honderden tevredenheidsbetuigingen ter inzage

Vraagt prijs van onze prachtige Kinderrijwielen

Prima Stofzuiger compleet
f 115.-

Geïllustreerde prijscourant wordt U op aanvraag toegezonden

VEENENDAAL
KERKEWIJK 54 - TELEFOON K 8385—703

ROTAN-MEUBELEN
voor kamer, tuin en kinderkamer
Vraagt onze geïllustreerde prijscourant
K. DE VRIES
Albert Cuypstraat 132 - Gerard Doustraat 123
AMSTERDAM (Zuid) - Telefoon 716390

Wenst U een
Gelegenheids-gedicht?
Stuur dan de juiste gegevens aan
BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)
Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois
Honderden tevredenheidsbetuigingen

Poppen-
en Kinderwagen reparatiebedrijf
Tevens Kappen overtrekken
C. BAARS
Lange Hilleweg 51 b
ROTTERDAM-ZUID
„Kleine Gids"-lezers genieten een korting!

„Banier" *uitgaven*
welke nog verkrijgbaar zijn:

In vreemde handen	f 1.95
Willem Farel, deel I	f 2.90
Willem Farel, deel II	f 2.90
De kerk in de catacomben	f 2.90
Lijden der kerk in Schotland	f 2.90
Vogels in de natuur	f 1.95
Bram Schelling	f 1.45
Zoals de ouden lazen	f 2.50
De geheime kamer	f 3.75
De jonge Hugenoten	f 3.75
Zo God het huis niet bouwt	f 2.35
Evert Kooistra	f 3.50
Gerrit van het heidedorp	f 1.15
Anneke met vacantie	f 0.95

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

De Kleine Gids

22 April 1953 – 5e Jaargang No. 22
(verschijnt tweemaal per maand)

De onverstandigen en tragen van hart de beste hoorders

Lucas 24 : 13–35

Het ziet er donker uit.
Jezus is dood en de discipelen verstrooid, bevreesd en mismoedig. Geruchten zijn er genoeg, maar voor het merendeel zijn het maar vrouwen, die van een opgestane Jezus spreken. Ze zeggen wel dat ze Hem gezien hebben, dat Hij met hen heeft gesproken, maar wie gaat nu op vrouwenpraatjes af? Twee mannen denken er precies zo over en ze hebben moedeloos Jeruzalem verlaten en keren terug naar hun woonplaats, het dorpje Emmaüs. Ze hebben veel gehoopt en veel verwacht van Jezus, maar nu weten ze het niet meer. De overpriesters en schriftgeleerden in Jeruzalem zijn druk met het verspreiden van leugens, en degenen onder het volk, die zo'n beetje tussen de partijen instaan, wachten het maar af, maar één ding is voor hen ook zeker: Jezus is dood! Maar hoe moedeloos, hoe bekommerd die beide mannen ook langs de weg gaan, ze verspreiden geen leugens en ze wachten het ook niet maar lijdelijk af, neen, ze spreken druk met elkaar over de dingen, die geschied zijn. Al is, naar hun verstand berekend, alles voorgoed uit, één ding belet hen te zwijgen over Jezus, dat is hun liefde tot Hem. Ze verstaan de Schriften niet. Dat doen de schriftgeleerden veel beter; die kennen de rollen op hun duimpje en de massa bemoeit er zich niet mee, die laat dat maar over aan haar geleerde leiders. Maar deze mensen kunnen niet zwijgen van hetgeen ze niet begrijpen kunnen. Het houdt hen bezig, al is alles hopeloos. En zó groot is hun verdriet, dat ze de voorzichtigheid niet in acht nemen en er hardop over spreken. Maar laat het geen dienaar van de Joodse overheid horen, want dan is het met hen ook uit! Hun mededискipelen weten het beter, die blijven in huis, en de deur op de grendel; dat is veiliger! Zo wandelen ze verder, vol ellende, maar met de kreet in het hart tot God, de Allerhoogste, in Wie ze geloven en op Wie ze blijven hopen.
Plotseling is daar een Man, een Vreemde bij hen komen wandelen. Ze kenden Hem niet, want hun ogen werden gehouden, dat ze Hem niet kennen zouden eer Hij Zich openbaarde. Die Vreemdeling is nogal belangstellend en het blijkt wel hoe luid ze gepraat hebben en hoe droevig ze er uit zien, want Hij vraagt hun onmiddellijk naar de reden van hun gesprek en hun verdriet. En nu komen ze eerst recht los. Kleopas, één der beiden, zal het woord dan maar doen en begint het droevig verhaal van hun smartelijk verdriet. De inhoud is in het kort: „En wij hadden gehoopt!" Dat verklaart alles, alle hoop schijnt er uit te zijn. Maar toch, het gebeurde met die vrouwen verzwijgen ze niet, want, ja, stel je voor, dat het wèl waar zou zijn, misschien. Ja misschien weet deze Man er iets naders van, daarom toch maar vertellen. Neen, alle hoop is er toch nog niet uit, al beseffen ze het zelf niet. Nu is Kleopas uitverteld? Ja, dan zal de Vreemdeling het woord eens nemen. Dat is lang niet mals in het begin: *O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben! Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo tot Zijn heerlijkheid ingaan?*
Dan volgt een Paaspreek, zoals er nog nooit één is vernomen en nooit meer één vernomen zal worden! Het is de Heere Jezus Zelf, Die het rijke Evangelie van Zijn opstanding verkondigt. En de vrucht! Wel, die harten worden al meer brandend, ze kunnen er niet genoeg van krijgen, en het einde is, dat die Prediker Zich aan hen openbaart als hun Borg en Middelaar, en die toepassing buigt hun verblijde ziel over in de belijdenis: *Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en als Hij ons de Schriften opende?* Als Hij tot ons sprak, als Hij ons de Schriften opende.
Dat waren nu die stuntelaars, die door Jezus als onverstandig en traag van hart bestempeld werden. En terwijl dezen onderwezen worden, zit er daar in de omgeving van Jeruzalem nog zo één, zo'n „ongelovige" Thomas, zeggen de wijzen en verstandigen, en in hun huis zitten de discipelen te beven en te jammeren in hun ellende; maar geloven, neen, dat schijnt er dan toch maar niet bij te zijn. Foei, wat een ongeloof. Ja maar, hoe zit dat nu? Die ongelovigen schijnen toch maar met de buit weg te gaan; de Heere wil Zich dan toch maar met hen, juist met hen zalig bemoeien. Die ziekelijke, mystieke mensen, die de Bijbel niet geloven en maar zitten te tobben over hun zonde en of het wel waar is wat ze dachten dat bij hen waar was, zijn dan toch maar onnozele halzen vergeleken bij die gelovige roemers van onze tijd. Op straat en plein kun je hen horen; op de kansels, vooral Gereformeerde kansels, ranselen ze dat ziekelijke volk en wenden er zich met verachting van af, omdat er toch niets mee te beginnen is. Waarom grijpen die mensen nu Jezus niet op Zijn Woord aan? Het staat er toch: *Die in de zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven.* Nu, geloof dan, dan is het klaar en kun je roemen en juichen met de Paasjubel.
Dat is nu het verschil in hoorders en horen! Dat is nu het verschil tussen geloof èn geloof! Vandaar dat Jezus Zijn Vader dankte, dat Hij het voor de wijzen en verstandigen verborgen heeft, maar het de kinderkens heeft geopenbaard. Ach, deze stumperts, ze geloven niet, ondanks dat het ware gelovigen zijn. Bij de wereldwijzen en vooral bij de kerkwijzen komt het geloof als een verstandsgeloof op de voorgrond, waarom het een geloof van de verstandigen en wijzen is en blijft, maar Jezus openbaart Zich niet aan hen. Ze zijn alleen maar blij met zichzelf! Maar bij die Emmaüsgangers is het geloof wel ingeplant in de wedergeboorte, waarvan het verlangen naar Jezus spreekt, waarom hun harten brandende konden worden, maar de Heere moet Zelf door Zijn Geest dat geloof verwakkeren. Dat kunnen ze zelf niet. Die verstandsgelovigen roemen en geloven zonder Jezus te zien en Zijn liefde te ervaren, Zijn lessen te verstaan. Het is een geloofstheorie die van de aarde naar de hemel gaat. Maar die stuntelaars (als we ze zo nog even noemen mogen) wachten op de opening

(zie vervolg op pag. 268)

SLAKKEN

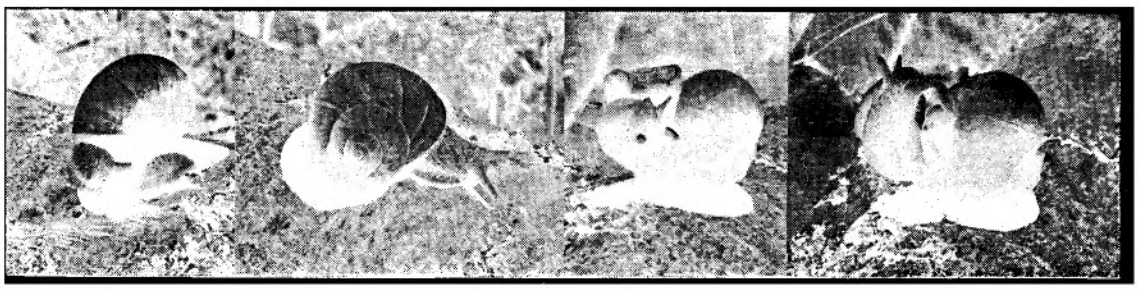
OM VAN TE SMULLEN

De slak is al een oud beestje, dat bij de oude volken al genoemd wordt.
De slak is een weekdier en behoort tot een grote familie, waarvan de leden onderling nogal verschillen, vooral in grootte. In het Oosten werden de huizen van de grote „wijngaardslak" als olielampen gebruikt. Dat waren natuurlijk héél grote huizen, en nadat de slak er uitgepeuterd was, werd er een pitje in aangebracht en de olie er in gegoten en waren het mooie lampjes om bij te lichten. Er zijn streken, arme streken natuurlijk, in Zuid-Amerika, waar de huizen van slakken der daar voorkomende soort, „Bulinium" geheten, tot kalk worden verbrand, omdat die streek zo arm aan kalk is. De meeste slakkensoorten leggen zo ongeveer 500 eieren per seizoen en er zijn zelfs soorten, die levende jongen voortbrengen, zodat er over slakken wel heel wat te vertellen is. Maar we zullen nu alleen wat vertellen over de Wijngaardslakken, die in Zuid-Limburg zelfs voor de consumptie gekweekt worden. Men zegt: die wijngaardslak is heerlijk! Maar we zijn overtuigd dat onze lezers het voorlopig nog wel geloven zullen.
De wijngaardslak is blind. Ze heeft soms twee, soms vier voelhorens en ze draagt haar spiraalvormig huis op de rug mee. Ze kan dus gemakkelijk emigreren! Dat huis maakt ze zelf ook; het bestaat uit een afscheiding van kalk en eiwit, dat van het dier zelf afkomt. Ook al voordelig dus. Tijdens haar winterslaap sluit een dekseltje, dat ook van dezelfde afscheiding komt, de opening van het slakkenhuis netjes af en geen koude komt er door. Zo wacht ze het voorjaar rustig af. Dat de wijngaardslak zich voornamelijk ophoudt in wijngaarden en tuinen, zegt de naam al. Wij, in ons land, kennen haar dan ook alleen als schadelijk gedierte, behalve dan in die slakkenkwekerij in Zuid-Limburg. Maar bij de oude Romeinen reeds gold ze als een delicatesse en ook nu nog is dat zo bij de Zuidelijke volken van Europa. In het roomse Spanje b.v. worden er vooral in de vastentijd enorme hoeveelheden van verorberd. De slak, en laten onze huismoeders nu even opletten, wordt toebereid met een kluitje boter, vermengd met fijngehakte kruiden en knoflook. Dat wordt in de deuropening van het slakkenhuis gestopt en dan gaat het hele geval met de slak de oven in! In Frankrijk wordt een half of heel dozijn opgediend in een soort poffertjespan, met een speciale tang er bij om de gloeiende slak uit haar huis te halen. Eerst met die tang het hete geval aanpakken en dan met een zilveren haakje de slak er uit peuteren! Escargots noemen ze dat. Voor de Fransen en de Spanjaarden is het eten van dit gebraad een lekkernij, maar het zou voor ons Noorderlingen een hele zelfopoffering zijn er naar te kijken, laat staan er van te eten!
Die slakken uit Zuid-Limburg gaan dan ook voorlopig nog naar onze Zuiderburen, de Belgen, die er wel van schijnen te houden.

Als wij die slakken in onze tuin merken, dan gaan we er op los en proberen we ze tot de laatste uit te roeien, waarvoor we hier en daar een hoopje van het beproefde middel „Elitox" neerleggen, waarop die beestjes verzot schijnen te zijn, zodat we er weldra niet ééntje meer zien. We zijn maar dom, want hoe heerlijk konden we ze benutten bij de middagpot, in navolging van de Spanjaarden en Fransen; maar we zijn nu eenmaal niet wijzer.
Om nog even op dat uitroeien terug te komen, al moeten we tegen de schade optreden, toch is het bekijken van deze foto's de moeite waard, want het bewijst ons hoe prachtig de Schepper elk ding heeft geschapen. Welk een Kunstenaar is God toch! Zie eens naar die tekening in die kalkhuisjes. Let eens op die prachtige houdingen van dit verachte dier. Wie kan zoiets namaken? En wat brengt een foto zelfs van deze „vieze" dieren het schoon toch opmerkelijk aan het licht. De schade, die we er van hebben, ligt op de keper beschouwd al weer niet aan hen, maar aan ons. Het aardrijk is vervloekt om onzentwil!

Van links naar rechts:

De Wijngaardslak met haar huis op sjouw — De Wijngaardslak verkent het terrein — „Nu lig ik op mijn rug verdraaid!" — „Hoe moet ik nu weer terug draaien?"

Naar SIENA

De Schotse tekenaar-reiziger Ralph W. Anderson vertelt nu iets van zijn ervaringen in het Italiaanse stadje Siena.

De laatste keer waren we in Florence. Mijn dagboek wijst aan 21 April 1951. Ik stond 's morgens vroeg op en pakte mijn koffers, een korte tramrit naar het station en weldra zat ik gedoken in de zachte kussens van de Pullman-trein. Het was een prachtig landschap, waaraan ik voorbijgleed; bomen met bloesems, groene weiden en korenvelden, en op bijna elke heuveltop zag ik een dorpje met zijn kerktoren, helder aftekenend tegen de blauwe lucht.

Zijn jullie wel eens in een echt kasteel geweest? Misschien heb je er wel eens van gedroomd toen meester van de ridders en jonkvrouwen te paard op de valkenjacht vertelde. Nu zulke kastelen zijn er in Italië vele. En niet alleen kastelen, maar pittoreske dorpjes en stadjes, boven op een heuvel geperst met smalle wegen vanuit de valleien naar boven kronkelend.

Niet ver van Florence, op de route naar Siena, zag ik iets droevigs. Jullie weet wel dat er in de laatste wereldoorlog in Italië ook oorlog kwam, een oorlog, die zo als overal in de wereld, slechts rouw en tranen achterliet. Ik zag dat ook aan het grote kerkhof, waar de honderden kleine witte kruisen het bewijs daarvan leverden, kruisen boven de graven van Amerikaanse soldaten, die hun leven lieten voor de vrijheid van Italië. Ik vond het toen een wonder, dat ik nog leefde, de vogels kon horen zingen, de heuvels en valleien zien kon.

De microfoon in de trein vertelde dat de trein nu zachter ging rijden en in gebroken Engels vertelde de conducteur dat er een stad in zicht kwam, namelijk San Gimignano, met wel 32 torens. Later kwam ik er achter dat het er niet meer dan 20 waren. Tenslotte kwamen er roodgekleurde muren in zicht, en toen we met een flinke snelheid een grote poort onderdoor reden, waren we in Siena.

Ik zou dit de „stenen stad" willen noemen, omdat de gebouwen van rode stenen zijn gebouwd en daarom lijkt deze stad geheel anders dan de andere Italiaanse steden. Dan is er nog iets bijzonders van Siena te vertellen. Bijna overal boven de deuren en ramen zijn ronde bogen; die echter in Siena spits toelopen. Die ronde bogen in de andere steden noemt men klassieke bogen en zijn nog afkomstig uit de tijd der Romeinen, maar die spitse bogen in Siena noemt men „Gothische", een bouwstijl, die men in West-Europa, zoals Holland en Frankrijk vindt. Een buurvrouw van ons, afkomstig uit Italië, had mij het adres van haar zuster gegeven, die in Siena woonde. Daardoor was ik daar direct welkom en kon ik er blijven. Die mensen namen mij overal mee naar toe, zelfs boodschappen ging ik met hen doen, en naar hun vrienden en kennissen, waardoor ik allerlei mensen leerde kennen. Zo ook een nog jonge student, die mij vroeg mee te gaan naar zijn huis. Hij woonde niet ver van Siena, in een klein stadje, waar allerlei soort glaswerk wordt gemaakt. Ik heb daar mannen grote wijnflessen zien maken tot het fijnste glaswerk toe. Vanuit deze stad reden we met een auto over hobbelige wegen en door uitgestrekte wijnvelden en langs olijfgaarden naar het dorp Vinci. Hebben jullie wel eens gehoord van Leonardo da Vinci? Dat was een beroemde Italiaanse schilder en beeldhouwer uit de Middeleeuwen. Hij werd hier geboren en ik heb daar een tekening van zijn geboortehuis gemaakt. Ik ben wel een maand in Siena gebleven om er de ontelbare mooie schilderijen te zien, de prachtige kerken en oude gebouwen. Op een middag beklommen een vriend en ik de klokkentoren, toen plotseling een vreselijke onweersbui kwam opzetten. Ik ben ook nog een dag naar die stad met die vele torens geweest, waarover de conducteur door de microfoon vertelde. En dan was voor mij nog wel de meest bijzondere gebeurtenis de ontmoeting met een jonge Engelsman, die Michael heette. Hij vertelde mij, dat hij al meer dan een jaar van huis was en gereisd had door Frankrijk, Holland, Scandinavië, Duitsland, Finland, Lapland en Oostenrijk, en nu op weg was naar het Zuiden. Hij doorreisde Italië en nu hoopte hij een boot te vinden om naar Griekenland te gaan. Michael was een echte avonturier, en toen ik een half jaar later nog eens iets van hem hoorde, was hij nog steeds op reis en had toen juist het land van de Bijbel bereikt. Ik hoop, dat we elkaar nog eens tegenkomen, want hij zal wel veel te vertellen hebben.

Bij de foto omslag

We leven nu in de tijd van de bollenbloei. De kleurige velden van Haarlem tot Leiden trekken duizenden, om van dat wonder van kleurenpracht te genieten. Het is zo jammer, dat de mens geen rekening houdt met de dag des Heeren, en juist in die tijd, verschillende achtereenvolgende Zondagen de naam hebben gekregen van „Bollenzondagen". Zo verzondigt de mens de weldaden, die God hem geeft. Maar we kunnen toch onze ogen niet sluiten voor de schoonheid, die er van deze bloemen uitgaat. Zie nu op de foto eens naar zo'n plekje, waarvan het geel en rood je tegemoet vlammen. Op de achtergrond dat prachtige kerktorentje en het zwarte silhouet van een zware iepenstam, en als we goed zien, tellen we boven in de kop van de iepen op de achtergrond nog een paar kraaiennesten. Er zit daar een hele kolonie, maar dat is op de foto niet te zien. Het gaat nu ook om die mooie tulpen, en daarvan krijg je in de korte bloeitijd niet gauw genoeg.

Bij de

Hoefstal

„Voetje, voetje", zei de smid tegen de ongeduldige bles en hij probeerde de zware poot weer op zijn knie te krijgen.
Ja, bles werd ongeduldig. Hij had net zo'n hekel aan het beslaan van zijn voeten als een schooljongen, die naar de kapper moet als hij juist fijn aan het spelen is.
Boer Janus klopte hem eens op de hals. „Braaf, braaf!" zei hij. En gewillig ging de poot weer omhoog.
Nog even wat bijvijlen en ziezo, klaar was het weer. De smid duwde zijn pet wat achterover en veegde met zijn rode zakdoek het zweet af.
„Je kunt weer vooruit, Janus! Bles kan de kost weer voor je verdienen."
„Ja, het is alleen jammer, dat hij zo veel opeet," bromde Janus. „Paarden zijn dure kostgangers hoor! Als een tractor geen benzine en olie nodig had, nam ik er, geloof ik, ook één."
„Ja, dat snap ik", lachte de smid, „jij bent er achter zeg. Zo'n ding moet je nog eens uitvinden. Da's goud waard. Kom man, gun je paard de haver en de tractor z'n benzine en olie. Voor wat hoort wat, zei mijn vader altijd. De kost gaat de baat vooraf. Eerst uitgeven en dan beuren, dat is een gezonde regel. Enkel opstrijken gaat nu eenmaal niet."
Janus zei niets meer, hij maakte z'n paard los, groette de smid en sjokte de dorpsstraat uit.
De smid raapte zijn spullen bij elkaar en ging de smederij in. Hij moest nog lachen om die gierige Janus. Die had ook nooit genoeg. Zuinigheid en op de kleintjes passen, zeker, dat was nodig in deze dure tijd, maar schrapen, neen hoor, dat was niet goed te praten. Laatst had de smid toch schik gehad. Het was paardenmarkt geweest. De straat lag na afloop vol mest. En toen het weer stil werd op de weg, was Janus voor de dag gekomen met een kruiwagen, een schop en een bezem. En toen was hij aan het vegen gegaan. De gemeentewerker kon er een voorbeeld aan nemen. Zo keurig had hij een lange rij hoopjes gemaakt. Toen zou hij het zaakje in de kruiwagen gaan scheppen.
Maar hij moest even aan de kant. Er kwam een zware vrachtauto met aanhangwagen aan. Vrolijke Henk zat achter het stuur. De pet op één oor. Henk had Janus wel in de gaten. Ha! moest die gierigaard dat beetje mest ook nog hebben? Wacht eens even. Met een behendige draai reed hij de lange rij hoopjes zo plat als een cent. Er was gewoonweg niets meer van terug te vinden. En lachen dat Henk deed. Janus had zijn vuist opgestoken maar dat hielp niet veel. Brommend was hij met de lege kruiwagen het erf weer opgereden.
De smid had alles gezien. Toch eigenlijk te beklagen, zo'n man. Altijd bezorgd voor het aardse goed en nooit bezorgd over het heil van zijn ziel.
De smid sloot de smederij. Hij ging eens kijken of zijn vrouw de aardappels al gaar had. Na het eten las hij over de rijke dwaas:
Alzo is het met die, die zichzelf schatten vergadert, en niet rijk is in God.

M. K.

Een uitzondering!

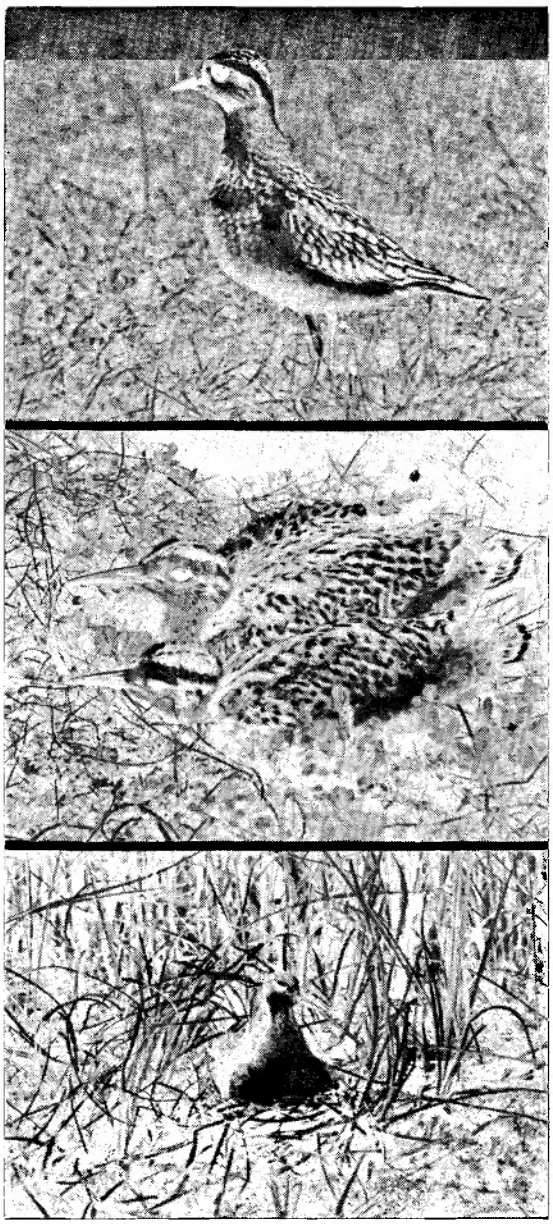
Allemaal in deze dagen wel eens van Herkingen gehoord, nietwaar? Het ligt op de Zuidpunt van Flakkee en is helaas vrij zwaar getroffen door het water.
Maar nog door iets anders is Herkingen bekend, en de Herkingers zijn er maar wat trots op. Alleen, ze hebben het zelf niet meegemaakt. Dan waren ze misschien nog trotser!
Weet je wat dat is? Een heel simpel iets!
In Herkingen heeft in de Franse tijd — dus 18 jaren lang — altijd de Nederlandse vlag gewapperd! Nu ja, dat is wel een beetje overdreven, maar toch was op de zogenaamde Visbank te Herkingen altijd een blikken vlag met rood, wit en blauw zichtbaar. Maar geen Fransman had er erg in en dus werd deze vlag niet weggehaald.
En zo waren Herkingen op Flakkee en het eilandje Decemia in Japan de enige plekjes, waar onze vlag in de meest letterlijke zin van het woord al die jaren niet naar omlaag is gehaald.
Ere wie ere toekomt!

M. L.-J.

Een paar

Bijzondere vogels

Wij ontvingen van een vogelkenner het volgende verhaal van zijn reis naar Zweden en Lapland en willen deze interessante gegevens gaarne even doorgeven.

1. Morinelplevier, gefotografeerd op „De Beer".
2. Jongen van de regenwulp, een broedvogel van het hoge Noorden.
3. Grauwe franjepoot, broedend in een Laplands moeras.

Heeft u wel eens van de Zweedse vogelkenner en -fotograaf Bengt Berg gehoord? Hij heeft een prachtig boek geschreven, dat ook in het Nederlands is vertaald. Het heet „Mijn vriend uit Lapland", en nu rijst natuurlijk de vraag wie die vriend was. Dat was een vogel. Hij beschrijft in dat boek op zeer boeiende wijze de avonturen die hij beleefde met een morinelplevier. Die mijnheer Berg dan trof deze vogel in Lapland aan en ze was zó mak, dat het diertje niet alleen rustig doorbroedde toen Berg om het nest liep om foto's van de vogel te nemen, maar na verloop van enige tijd zelfs ging zitten broeden op de hand van de fotograaf, als hij daarin de eieren uit het nest legde. Sinds de verschijning van dat boek zijn alweer 25 jaren verlopen en in die tijd hebben, na hetgeen Berg schreef over zijn Laplandse vriend, de morinelplevier, de vogelkenners in Nederland wat meer aandacht geschonken aan deze vogel. Ieder jaar komt hij in het begin van September op de trek aan onze kust voor. Het bleek al gauw, dat de morinelplevier ook buiten zijn broedgebied zeer mak kan zijn en dat men met het nodige geduld deze vogel tot zeer dichtbij kan naderen zonder dat ze wegvliegt. De morinelplevier op de foto was één van de verleden jaar in het prachtige natuurreservaat „De Beer" op het eiland Rozenburg aangetroffen morinelplevieren; er waren er toen acht. Meestal blijven de vogels er enkele dagen om op hun trek naar Egypte of de Sahara nieuwe kracht op te doen. Een soort vogelpleisterplaats dus. We zouden, om in de taal van de vliegtechniek te spreken, ook kunnen zeggen: een tussenlanding!

Maar onze vogelvriend trof de vogels er aan toen hij dat mooie plekje eens weer bezocht. De gefotografeerde vogel was op z'n eentje op een duinweitje aan het plezieren. De fotograaf liep ongeveer een uur achter hem aan en dat geduld werd beloond, want hij kon de vogel zo dicht naderen, dat hij hem gemakkelijk met de hand kon aanraken. Hij ging op zijn knieën naast de vogel zitten en nam hem op de lens op slechts 70 cm afstand. Een prestatie, die zowel aan de rustige houding van de vogel, als aan het geweldige geduld van de fotograaf te danken was.
Nu we toch op „De Beer" zijn, noemen we ook nog even de vanuit het hoge Noorden komende doortrekkers, de rose en de grauwe franjepoot.
Nooit van gehoord zeker? Het zijn dan ook geen standvogels, d.w.z. vogels die hier in ons land hun broedgebied hebben, maar echte doortrekkers. Zéér tijdelijke gasten dus, maar geregelde gasten. Ook de franjepoot is een zeer mak dier. De fotograaf was met een gezelschap van tien vogelvrienden en onze franjepoot ging rustig door met het poetsen van zijn veren, terwijl dat gezelschap in een kringetje om hem heen stond. Bengt Berg vertelt in zijn mooie boek nog een eigenaardigheid van de vogels uit het hoge Noorden. De morinelplevier, de franjepoot en nog meer vogels uit

die streken, zoals de paarse strandloper, de bosruiter, de zwarte ruiter en de regenwulp, gaan wel samen hun nest bouwen, maar zodra de eitjes gelegd zijn door het wijfje, laat zij het uitbroeden en de verdere verzorging aan het mannetje over. Toen deze vogelgewoonte door Bengt Berg werd ontdekt, geloofden zijn reisgenoten hem natuurlijk niet. De Lappen wisten daar ook niets van en meenden, dat de broedende vogel het wijfje was, dat door het mannetje was verlaten, zoals dat in ons land bij sommige vogels heel gewoon is. Maar het was juist omgekeerd en het leuke van de zaak is, dat gebleken is, dat b.v. de regenwulpwijfjes in Nederland veel degelijker zijn, want hier blijven beide ouders bij hun jongen tot ze zelfstandig de wereld in kunnen gaan.

Toen onze vogelvriend verleden jaar een paar maanden in Zweden en Lapland aan het zwerven was, heeft hij de morinelplevier niet gezien, maar wel de grauwe franjepoot. Tot slot een belevenis met die vogel.

Het was in de omgeving van Abisko, in een moerassig gebied, dicht bij een meertje, waar de franjepoot dikwijls op het water neerstreek. Als de fotograaf dan aan de oever ging zoeken, deed het vogeltje zeer opgewonden, vloog om hem heen en streek soms op enkele meters afstand neer, waarom de vogelvriend niet anders dacht dan vlak bij het nest te zijn; maar hoe hij ook zocht, het nest vond hij niet. Later zag hij een tweede franjepoot in hetzelfde gebied, waar het zeer drassig was en hij vaak tot de knieën wegzakte als hij er ging zoeken. Er stond zo veel water tussen het wollegras, dat het onmogelijk leek dat daar een nest kon zijn, maar de fotograaf wilde er toch het zijne van hebben. Hij ploeterde er een half uur rond en plotseling zag hij op een klein randje modder het nestje met de eitjes, drie donkergevlekte, leemkleurige eitjes. Ze lagen op een onderlaagje van wat dorre wollegrassprietjes. Toch gevonden! Op enkele meters afstand werd vlug de schuiltent geplaatst, maar het was druilerig weer en zo moest het franjepootje wel onder ongunstige omstandigheden op de lens genomen worden. Maar die foto, al is het dan een middelmatig prentje, is een heel bezit voor een vogelliefhebber, die daarin de herinnering heeft aan de heerlijke tijd, die hij daar in het hoge Noorden tussen de bergvogels heeft doorgebracht.

Tevreden

Zie zo, dat is weer klaar! De was is weer gespoeld. Hè, haar rug doet er zeer van en haar knieën ook. Nu vlug naar huis hoor. Het had toch langer geduurd dan ze dacht! Kom maar poes, roept ze. Poes kan er bijna niet genoeg van krijgen. Met z'n ene pootje is hij al een poos bezig om te proberen een visje op de kant te krijgen. Bij het bruggetje, het stoepje, wemelt het van de kleine visjes, maar ze zijn zo gauw. Hij heeft geen kans gekregen. Nu huppelt hij maar vlug achter het vrouwtje aan. Hij gaat altijd trouw mee. Jannetje is ook goed voor hem. Poes weet geen beter vrouwtje in de hele buurt.

Vroeger woonde Jannetje in de grote stad. Ze had nooit gedacht, dat ze nog eens op zo'n klein dorpje terecht zou komen. Ze was zo gewend aan de tingelende trams, de jagende auto's en de grote winkels, dat ze de drukte niet eens meer merkte. Maar haar man was gestorven en haar enige zoon was altijd weg met de vrachtauto van zijn baas, waar hij ook in de kost was.

Toen was het zo eenzaam geworden in al die drukte. En haar oude kennissen bleven langzamerhand ook weg. Die werden ook ouder en durfden door de drukte niet meer heen. En toen was die brief gekomen van haar nicht. Ze moest gaan verhuizen. Nu kon het nog. Ze was nog flink genoeg. Als bomen te oud worden, kunnen ze niet meer verplant worden. Ze had er tegen opgezien. Het zou te stil zijn, dacht ze. Maar het was toch gebeurd. Haar zoon had het allemaal klaar gemaakt. Hij mocht van zijn baas één dag de auto hebben. Het allernodigste was opgeladen, de rest was al verkocht. En de poes ging mee, die wou ze niet wegdoen. 't Was nog een jong diertje, die zou wel wennen daar buiten. Daar zouden wel muizen en mussen zijn. De buren waren haar allemaal gedag wezen zeggen, en zwaaien dat ze deden! Ja, ze wist wel wat ze dachten: mens, mens, wat ga je beginnen! maar dat zeiden ze niet.

O, ze had er zelf zo tegen opgezien. Stil had ze naast haar zoon gezeten. Die probeerde haar wat op te vrolijken. We rijden de wereld niet uit hoor! Jong, pas toch op! kijk toch uit! Ja, ja, zei ie nog, 'k heb er al meer verhuisd, maar m'n moeder, daar ben ik zuinig op.

Dat is nou al weer vijf jaren geleden. En het is allemaal zo meegevallen. Ze zou voor geen geld meer terug willen. En de poes ook niet hoor. Dat vinden de muizen en de mussen jammer, geloof dat maar!

Haar huisje is niet groot, maar dat hoeft ook niet. Het kamertje is gezellig. Vóór het raam staat een grote lindeboom en bij het raam hangt het kooitje met de kanarie; daar mag poes niet aankomen, dat weet hij wel. Als de kanarie fluit, knijpt hij z'n

ogen dicht, dan gaat hij naar buiten. En in het tuintje staat 'n kippenhok met drie kippen en er zitten ook een paar konijntjes in. Voor al die dieren zorgt ze trouw.
De winkeltjes zijn niet groot, maar je kunt er alles krijgen. Ze hoeft niet ver te lopen.
En als de school uitgaat, zit ze achter de ruitjes. Ze kent de kinderen allemaal en de kinderen kennen haar ook goed. Het snoepbusje, dat altijd tussen de kopjes staat, kennen ze nog beter. Alle nieuwtjes komen de buurkinderen vertellen; buurvrouw moet alles weten van hun schoolleventje.
Nee, 't is niet te stil in het dorpje. Ze verlangt niet meer naar toeterende auto's. Behalve die ene, daar kijkt ze Vrijdags naar uit. Dat is de auto van Jan z'n baas. Ze hoort hem altijd in de verte al komen. Toet toet toet gaat het dan. En even later staat de zware wagen voor de deur. Dan blijft Jan koffiedrinken en eet zijn boterhammen op. De buurkinderen klimmen, als ze uit school komen, in de laadbak. Dat mag van Jan, hij neemt ze altijd een straatje mee.
En als hij weer gaat, zegt ze net als toen met verhuizen: Jongen, pas toch op! kijk toch uit! En Jan, die lacht maar.
's Zondags luidt de kerkklok. Dan stapt ze het straatje door, naar haar stoel vlak bij de kansel. Zondag is haar beste dag. Dan mag ze nog wel eens overdenken dat de Heere het alles wel heeft gemaakt, en als ze dat bedenkt, is ze pas echt tevreden.

M. K.

.....

FRANSJE, LUDIE EN HET HUISJE

Als de zon begint te schijnen, kruipen de crocussen uit de grond en de sneeuwklokjes steken hun witte kopjes op uit de grasperkjes. En Bobbie de hond ligt zich heerlijk te koesteren in de zon. Het lijkt net of hij slaapt, maar hij kijkt door de kiertjes van zijn ogen naar de mussen, die dichtbij rond hippen. Als er eentje heel dicht bij komt dan zal Robbie hem wel eens. Die brutale mussen!!
Fransje en Ludie spelen samen op 't grasveld. Heerlijk hoor, na zo'n hele winter in huis gezeten te hebben. Wat zullen wij nu eens spelen, Lu? vraagt Fransje. Moes komt naar buiten met een arm vol dekens. Ze is aan de schoonmaak, het is ook zulk mooi weer. Hè, Moes struikelt zo wat over Robbie. Rare hond, moppert ze, je gaat ook net in het pad liggen. Op het grasveld staat het droogrek, daar hangt Moes netjes alle dekens overheen om uit te luchten.
Zie eens Frans, hoe leuk Moes gemaakt heeft, net een huisje. Een huisje voor ons. Zullen wij vader en moedertje gaan spelen? Ja? Goed, ga maar in huis, vader. Moeder komt ook zo binnen. Ze moet nog even een boodschap doen. Stiekum gaat Ludie in huis. Ze haalt Moes haar daagse mantel van de kapstok en trekt die aan, dan nog een hoed op, en een tas in de hand, dan is ze klaar. Zie zo, ze ziet er nu ten minste deftig uit om naar de stad te gaan. Vader moet maar op de kinderen passen. Dat wil vader wel, hij gaat languit in z'n huis liggen. Moeder, die neemt de auto maar even. Dat gaat veel vlugger, vindt ze. Ludie gaat nu boven op Robbie zitten, maar Robbie heeft geen puf. Hij verroert zich niet. Dan ga ik wel met de fiets, hoor, bromt Ludie dan. Jij stoute hond. Maar Robbie geeft er niets om. Hij knipt eens met z'n ogen, net of hij zeggen wil: Wat zeg je mij nou? Als moeder Ludie weer thuis komt, wil vader eten hebben. Pannekoeken of zoiets, zegt hij. Nee hoor, die kan ik niet bakken, want mijn koekepan is stuk, zegt Ludie bij de hand. Weet je wat wij gaan eten, spinazie, en dan pudding toe. Ja dat is fijn, zegt vader. Dan gaat Ludie heel druk aan de gang, een bosje gras sprietjes is de spinazie. De pudding is een beetje zand. De tafel wordt gedekt met een zakdoek, die is wel niet zo erg schoon meer, maar daar moet je maar niet naar kijken. Vader vindt de spinazie en de pudding heerlijk. Je kunt lekker koken, hoor moeder, zegt hij. Na het eten gaan ze een dutje doen. Vader is nog niet eens ingeslapen of hij vliegt overeind. Wat is dat nu? Tik, tik, in het grint. Regen? Hoe kan dat nu? Daarnet scheen de zon nog. Kom maar, Robbie, roept Fransje, kom maar bij het baasje, hier word je niet nat. Kwispelend komt Robbie ook in het huisje. Wat hebben ze samen een schik. Tik, tik, tikkerdetik gaat de regen steeds, en ze worden toch niet nat. Opeens, ze geven allebei een luide gil. Het dak van het huisje is ineens weg. En de regendruppels vallen op hun hoofdjes. En Robbie schrikt zich een hoedje. Hij vliegt in een razende vaart de keuken in. De deur stond open, want moeder moest er door met de dekens. O, Moes, ons mooie huisje. O rakkers! Zitten jullie hier? Waarom hebben jullie het mij niet gezegd, dat het begon te regenen? Ludie kijkt Moes beteuterd aan. Daar hebben ze nou toch helemaal niet aan gedacht. Kijk die dekens nu eens nat zijn. Stilletjes gaan ze naar binnen. Moes hangt de dekens om de kachel op een hekje. Wat jammer! zucht Moes. Ludie gaat naar buiten kijken. De regen komt met loodrechte stralen naar beneden. Heel hun prachtig spel is ineens afgelopen. Wat jammer!

TANTE BETSY

„In duysend vreesen"

*

Toen in 1572 Den Briel door de Watergeuzen werd veroverd, trachtten de Spanjaarden deze stad weer te heroveren onder leiding van Bossu.

Het mislukte. De Spanjaarden trokken terug en hebben toen Rotterdam vreselijk geplunderd en velen zijn door de niets ontziende Spanjolen gedood. Overal drong men binnen en werden de mensen als beesten afgeslacht.

In één der Rotterdamse woningen had men het echter heel slim aangelegd. Men had inderhaast daar een dier geslacht en het bloed op de dorpel gesprenkeld. Zodoende leek het of daar achter de deur reeds voldoende was gemoord en geplunderd. De Spanjolen sloegen dit huis over.

Later werd in de gevel van dit huis een gedenksteen aangebracht, met als opschrift: „In duysend vreesen".

M. *L. J.*

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Maar ach, hadden de Romeinen toch maar kunnen vermoeden welk onheil hun hier boven het hoofd hing.
De eerste ruiters waren het einde van de pas nog niet genaderd, of er weerklonk, hoog boven hun hoofd, een schril gefluit.
Grote stenen, van ontzaglijke zwaarte, werden weldra naar beneden geworpen en in de nauwe pas konden de saamgedrongen ruiters die stenen niet ontwijken.
De voetknechten dachten gelukkiger te zullen zijn. Als katten zo vlug probeerden zij het om tegen de steile hellingen op te klauteren, om daarna de aanvallers te verdrijven, doch ook die poging moest falen.

Onophoudelijk flitsten ganse rijen pijlen naar beneden. Grote spietsen en andere werptuigen volgden dezelfde weg. Eindelijk volgde de inhoud uit bakken vol kokende olie.

Krimpend en brullend van pijn waren de mannen van Cestius niet bij machte de vijand te treffen. De sterkste borstkurassen en harnassen waren tegen zulke middelen niet bestand. De kokende olie drong door de openingen om de hals en verwekte onduldbare pijn.
Toch waren er nog ruiters, die zich onder de overhellende rotspunten konden verschuilen. Toen de nacht kwam, konden zij naar Beth-Horon vluchten.
Doch waar waren nu de vierhonderd mannen van het voorkamp gebleven? Die mannen hadden stand gehouden, in de mening dat het grote leger nog in het gewone kamp gelegerd was. Met grote moeite hadden zij in de nacht een groot vuur onderhouden, teneinde het leger, als het marcheerde, de weg te wijzen. Zij wisten niet dat het leger verslagen was, en weldra zou ook hun beurt komen. Vóór nog de morgen kwam, waren zij niet meer in het land der levenden.
Welk een triomfdag voor de Joden.

Vele oorlogswerktuigen vielen in hun handen en daarbij een rijke buit aan goud en zilver en allerlei kostbaarheden.
Jammer was het echter, dat die overwinning juist moest medewerken om de oorlog te verhaasten.

Een blinde haat had de harten der Joden in bezit genomen en door deze overwinning verdween de laatste vrees voor de Romeinen.

De tijding van de nederlaag van Cestius bereikte ook Cesarea en ook keizer Nero vernam het bericht.
Veldheer Vespasianus, die te Cesarea vertoefde, ontving het bevel zo spoedig mogelijk een leger op de been te brengen.
De Joden dachten er echter niet aan hun stad te versterken en de behandeling der wapenen te leren.
Hevige twisten om het bevel, riepen allerlei partijschappen op en er ging weldra geen dag voorbij, waarop er geen offers vielen.
Zo moest, ten laatste, de nederlaag wel volgen, want een koninkrijk dat tegen zich zelven verdeeld is, kan niet bestaan.
Niet lang duurde het of Galilea zou weer voorgaan om de kluisters af te werpen en daar zou het grote leger der Romeinen voor het eerst met de Joden strijden.

Daarom zullen wij nu eens zien hoe het in Galilea gesteld was.

't Is een prachtige zonnige dag in de maand die wij Mei zouden noemen.

Op een hoge heuveltop nabij de stad Jotapata in Galilea staan twee mannen in een ernstig gesprek gewikkeld, terwijl zij een blik werpen naar beneden, naar de voet van de heuvel, waar allerlei voertuigen, door muildieren of paarden getrokken en met huisraad beladen, voorbij trekken.

Het is de grote tocht der bewoners van het platteland, die naar de vestingstad Jotapata gaan.

Er loopt een gerucht dat de Romeinen een krachtig leger van zestig duizend man hebben uitgerust, onder bevel van de bekwamen veldheer Vespasius en zijn zoon Titus.

Weldra zal de oorlog beginnen.
Zwervende troepjes Romeinse ruiterij hebben zich al gedurende enige maanden vertoond en vele kleine en grote landbouwerswoningen zijn al in de as gelegd, terwijl de bewoners, die zich trachtten te verdedigen, als slaven werden medegevoerd.

Daarna was de grote intocht in Jotapata begonnen.

In die vestingstad, hoog op een berg, waant men zich veilig.

Men denkt dat de Romeinen Jotapata nooit zullen bemachtigen.

Aan drie zijden loopt de rots, waarop de stad gebouwd is, steil naar beneden. Aan de vierde zijde loopt een weg zacht glooiend omhoog en dat is de enige weg waarlangs de stad te bereiken is.

Flavius Josephus, het hoofd van de strijdende Joden in Galilea, heeft aan die vierde zijde, midden op de helling, een hoge muur laten bouwen en nu gelooft men, dat de stad zich geruime tijd zal kunnen verdedigen.

De twee mannen, die daar boven op een heuvel staan, bespreken ernstig, doch op levendige wijze, de toestand.
Ik ben het er niet mee eens, zegt de jongste van het tweetal, terwijl zijn ogen schitteren, — dat wij ons in de steden opsluiten. De Romeinen behoeven ons bij het beleg niet eens te bevechten, indien zij dat niet willen. Zij kunnen de sterkste stad door de honger dwingen. Veel beter ware het geweest, als de mannen zich op de velden verzameld hadden en slag zouden leveren.

En de vrouwen en kinderen dan? vroeg de oudste, die als krijgsman gekleed was.
Vrouwen en kinderen konden vrij in de steden gaan. Komen de Romeinen, dan mogen zij vrij en ongehinderd de stad binnentrekken. Ge kent toch, even goed als ik, de eigenaardige karaktertrek van de Romeinen, dat zij nooit een vinger uitsteken om iemand kwaad te doen, indien men hen niet bevecht, doch hun gang laat gaan?
Ja! zei de oudste — dat weet ik. En die raad is niet slecht. Maar dan kunnen de mannen nog geen slag leveren. Ge weet, even goed als ik, dat onze mannen niet geoefend zijn. Zij kunnen tegen de geoefende Romeinen niet op. Wij zouden verslagen worden.
Het is waar! zei de jongste. Ik weet dat ons volk verdeeld is in partijschappen, die elkander hevig bevechten. Nog meer aanvoerders komen er in Jeruzalem bij en ieder heeft zijn aanhang. Geen dag gaat er voorbij, zonder dat het burgerbloed langs de straten van Jeruzalem stroomt. Met de handen kunnen wij voelen en tasten dat op die wijze stad en tempel ernstig in gevaar komen. Maar kunt gij, heer Joab, de bevelhebber Flavius Josephus dan niet zó bepraten, dat hij de verdediging van Jotapata

laat varen en dat wij allen naar Jeruzalem gaan?
Slim bedacht, Zadok! antwoordde de onderbevelhebber op zijn beurt. Ik weet wat ge wilt. Ge wilt in de bergen vechten. Ge wilt de Romeinen niet met rust laten. Ge denkt dat in de bergpassen hetzelfde zal kunnen gebeuren als er met Cestius Gallus gebeurd is. Maar ook dat zal op de duur moeten eindigen. De Romeinse ruiters zijn vlug en behendig en zij hebben mannen genoeg. En weet gij wel, dat wij hier, als wij Jotapata verdedigen, even goed vechten voor Jeruzalem en voor de tempel? De Romeinen die hier verslagen worden, zult gij niet voor Jeruzalem zien.
Het is waar! antwoordde de jongste, die niemand anders was dan de jeugdige held van Jeruzalem — maar geeft de stad zich eindelijk over — en daartoe zal het komen — dan blijft er geen enkele Jood in het leven. Met de tweede en derde stad zal het op gelijke wijze gaan. Op die wijze wordt ons ganse volk van de aardbodem weggevaagd, en Jeruzalem is overgelaten aan een bevolking die uit elkander bestrijdende troepen bestaat. Het is treurig! Ik zie, zoals het nu gaat, de toekomst donker in.
Ge spreekt als de Christenen! zeide Joab. Dezer dagen heb ik er een te midden van de bergen ontmoet.
Maar ik zal het u vertellen! vervolgde Joab.

(Vervolg van pag. 258)

De onverstandigen en tragen van hart de beste hoorders

van hun harten in die weg, die van de hemel naar de aarde afdaalt. En omdat zij kinderkens zijn, zowel in het geloof als in de wetenschap der Schriften, worden ze onderwezen door hun hemelse Leermeester. Daarom komt de vrucht openbaar in het genieten van Zijn nabijheid, in dat kennen van Hem, in dat Zich verblijden in Hem. Als Hij er is, dan is er blijdschap en geloof, is Hij er niet, dan is het een angstig klagen: *Waar is Hij, Die mijn ziel liefheeft?* De Heere zegt niet tot hen dat zij geen geloof hebben, maar dat ze onverstandig zijn en traag om te geloven. Dat geloof is van Hem Zelf in het hart geplant, maar het is niet werkzaam met de Schriften, die van Hem alles hebben getuigd wat hen tot de blijdschap voeren kan in Hem. En nu Hij er niet is, moeten ze juist uit dat geloof leren leven en de Schriften leren verstaan. Straks gaat Hij heen, maar dan komt Zijn lieve Geest om hun uit de Schriften alles te onderwijzen wat Hij hun gezegd heeft. En dat zijn dan toch maar de beste hoordes! En ze krijgen vrucht op hun luisteren, want het is hen om Jezus te doen. Hun verstand zegt: Vrouwenpraat, het kan niet! Maar dat hart, dat Hem niet missen kan, dat blijft hopen en uitzien, en nu mogen ze op Zijn tijd, maar precies op tijd, de Heere Zelf in Zijn Woord ontdekken. O, wat een hemelse blijdschap. Daar gaan ze van zingen, en die wereld- en kerkwijzen zijn verbaasd, dat die stumperts nu ook eens gaan zingen, al doen ze het dan niet alle dagen. Maar ze worden er boos om, want nu komt het verschil tussen hart en verstand openbaar. Want die domme onverstandigen en tragen van hart zingen dán als Jezus uit het gezicht is! Dat is een wonderlijke zaak. Net als die kamerling, die zijn weg met blijdschap reisde toen Filippus verdwenen was. Het komt maar op de bediening en toepassing van Gods Geest aan en alle verstandswerk kan jubelen en zingen, roemen en geloven zo veel het wil, maar verder dan de dood komt het niet. Maar al zingt dat dwaze volk, die kinderkens in de wetenschap, nu éénmaal of tienmaal in dit moeitevolle leven, bij de dood is het leven hun bereid en zingen ze tot in alle eeuwigheid: Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen.
Wie zullen nu de beste hoorders zijn? O onverstandigen en tragen van hart om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben! Komt, zegt eens, moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo tot Zijn heerlijkheid ingaan? Hij zal uw harten wel openen op Zijn tijd, blijft met wat u rest aan waarachtige hoop op hoop tegen hoop maar aan Zijn voeten liggen, Hij komt bij u en wat Hij voor die verstandigen en wijzen verborgen houdt, dat zal Hij u openbaren.
Hoe horen wij nu? Zijn wij alleen verstandshoorders en is ons hart nooit naar Hem uitziende? Kunnen we het buiten Hem stellen? Roemen wij in onze belijdenis? Onze doop? Het kan er allemaal zijn en nog veel meer; zelfs de Schriften kunnen ons duidelijk zijn, maar zonder de liefde tot Hem is het alles ijdel. Dan slaan we met dat alles als in de lucht. Welgelukzalig een volk, dat het niet meer weet, dat behoefte heeft door genade geleerd te worden van de Heere. Hij zal Zijn belofte aan hen waar maken: Al Mijn kinderen zullen van de Heere geleerd zijn!
Komt, het is bij de avond en de dag is gedaald. Alles wat uit de werken is, heeft afgedaan. Het schijnt bij u hopeloos. Maar ziet, éér ge het weet zal Hij bij u komen en dan, dan zult ge Hem zien en uw brandende harten zullen het verstaan wat Hij heeft gezegd tot dezulken: Na deze zult ge het verstaan. Neen, geen roem over de onverstandigen en hun traagheid om te geloven wat de Schriften van Hem gezegd hebben, maar omdat Hij tot en naar hun hart zal spreken en horen als zij in benauwdheid de bede tot Hem richten:

Mijn ogen zijn bezweken, rood geschreid,
Van 't uitzien naar Uw heil met heet verlangen.
Het heil, aan mij rechtvaardig toegezeid.
Ai, wis dan toch de tranen van mijn wangen!
Doe bij Uw knecht naar Uw goedgunstigheid;
Leer mij Uw wet, dan zal ik troost ontvangen.

(Psalm 119 : 62)

BRIEVENBUS

De brievenbus staat alleen nog open voor het aanmelden van nieuwe raadselnichten en -neven. Zij doen dat met behulp van een briefkaart, waarop duidelijk naam en voornaam (voornamen), geboortedatum en het adres met de woonplaats vermeld worden. Het brievenschrijven moet nu even wachten tot de vorige brievenstroom nagenoeg beantwoord is.
Aanvragen voor correspondentie-adressen alléén per briefkaart.
Brieven betreffende de Z.V. kunnen te allen tijde gestuurd worden, mits men op de enveloppe in de linkerbovenhoek schrijft: „Voor Z.V."

ONTVANGEN BRIEVEN

Brieven werden ontvangen van: A. van Dijke; Eefje en Lijda v. d. Brink; Bastiaan Berger; Willy Versteeg; Jo Dekker; Marinus van Doeland; Dick Alblas; Corrie van Beek; Jet de Bruine; Elly v. d. Bie; Nellie en IJda Buwalda; Nellie en Dikkie Adelerhof; Dikkie, Leentje en Gerrie Buys (De prijs ontvangen? Zo niet, stuur bericht!); Aartje van Middendorp (Hoe zit dat? Meen je bij de A te behoren? Je behoort bij de M.); Mina Bosman; Piet Braal; Lize Pijl; Leny Snijder (Je brief wordt niet beantwoord. Niettemin hartelijk dank voor de berichten!); Cornelia van den Berg; Aagje Bouterse; Jo van Moort (Ook dank voor je brief!); Izaäk Boot Az.

WELKOM!

Femmie Bastiaan; Marrie Blonk; Tijs Bouw; Alie Brouwer; Willem Dunsbergen; Jacobus la Grand; Arie Anne Hoogendoorn; Geertruida Knol; Mientje en Hans Kooman; Maatje en Jaantje Maljaars; Nelly Mastenbroek; Arie Schep; Adrie Versluis; Hanny Krelekamp.

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

Dini Wiltink, Nijverdalseweg 18, Rijssen, is 13 jaar en wil corresponderen met een meisje van 13 jaar, behorende tot de Geref. Gemeente.

Lenie Robijn, Kralingen 468, Dirksland, oud 13 jaar, wil corresponderen met meisje van haar leeftijd, behorende tot de Geref. Gemeente, in de provincie Utrecht of Gelderland.

Corrie Kranenburg, Oud Cromstrijensedijk W.Z. 59, Klaaswaal, geb. 17—5—'39, vraagt een vriendin van 13 à 14 jaar. (Corrie schrijft aan Dini en omgekeerd! Zie boven!).

EN NU ONZE Z.V.

Allereerst ontvingen we bericht van de heer M. Karels, die hiermede allen hartelijk wil bedanken voor de 170 kaarten en de 5 brieven, die zijn zoontje mocht ontvangen. Laatstgenoemden worden nog persoonlijk beantwoord. De zieke mag nu weer 2 x 2½ uur per dag op en ligt niet meer in het ziekenhuis. Wat een overvloedige redenen tot dankbaarheid aan de Heere, Die alles nog zo wel maakte. We wensen hem verder de hulpe des Heeren toe en een volledig herstel.

In de tweede plaats ontvingen we bericht van Jaap en Bas Dubbeldam, dat ze weer teruggekeerd zijn naar hun huisadres, Schenkeldijk 9, Strijen. Het spijt mij, dat ik hun adres de vorige maand opgegeven heb, want al die kaarten in zo'n ziekenhuis, dat geeft maar drukte en narigheid. Wie er niet zeker van is, dat hij of zij er minstens twee maanden moet blijven, moet in het vervolg liever zijn huisadres opgeven. Dat voorkomt moeilijkheden. Ik kan zo'n plaatsing onder Z.V. ook niet dadelijk weer herroepen. Wie dus nog een kaart wil sturen aan de jongens, weet nu het adres. Ze willen ze nog gaarne ontvangen, want ze zijn nog niet geheel hersteld. We nemen het deze jongens dus niet kwalijk, want het verblijf in het ziekenhuis was meegevallen, maar toch is het beter de kaarten naar huis te laten sturen, dan kunnen de huisgenoten ze desnoods meenemen, vind ik.

En nu ten derde nog een dankbetuiging van Beppie en Sjaantje Markwat, Gatherweg 38, Vaassen, die ongeveer een jaar gelegen hebben, maar nu weer naar school gaan. De neven en nichten worden bedankt voor de vele brieven en kaarten! We hopen, dat het deze meisjes verder goed moge gaan op hun verdere levensweg. Ze mochten bovenal de Heere benodigen voor tijd en eeuwigheid.

Ten laatste hebben we hier een brief van onze zieke vriendin Dirkje Groothedde, Teugseweg M 17, Teuge. Ze is 17 jaar oud en ligt nu al bijna 4 maanden. Ze hoopt, dat het niet te veel gevraagd is dat haar naam onder Z.V. komt te staan. Anders geen drukte voor mij hoor, zegt ze. Nu, wat denken jullie er van, jongens en meisjes? Jullie geven niet om een beetje drukte, nietwaar? Wat zal Dirkje graag wat kaartjes, en als het kan, ook brieven ontvangen! Jullie zorgen er voor hè? Afgesproken! En mocht Dirkje dan geestelijk ook iets ervaren van die hoofdman over honderd, die het niet waardig was, dat de Heere Jezus onder zijn dak inkwam. In groot geloof sprak hij: „Spreek maar één woord!" Mocht de Heere dat ene woord tot beterschap van lichaam en ziel beide ook nu eens spreken!

AFSCHEID

Neeltje Blonk; Cor van Dijke.

BRIEFJES BEANTWOORD

Kees de Visser, Serooskerke. Wat gelukkig, dat ik mijn fout nog weer herstellen kan en mag. Hier is dan het nieuwe antwoord, want dat standje, dat je me in de steek wilde laten, gold jou niet! Ben je nu weer goed beter, en je broer ook? Het is daar soms een hele drukte bij jullie op de boerderij. Is Joop ook boer, of doet hij wat anders? Hartelijk gegroet! Bedank ook Riet voor haar mooie brief.

„DE KLEINE GIDS"

Hoofdredactie: B. J. van Wijk

Abonnementsprijs *f* 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

Gerda Schipper, Goes. Ook jouw brief moet nog beantwoord, hoewel je letter reeds lang voorbij was. Maar eerlijk is eerlijk! Je brief is zoekgeraakt bij de post en zodoende heb ik hem niet ontvangen. Deze nieuwe echter wel. Wat gelukkig dat Goes niet ondergelopen is. En waar woont je correspondentievriendin? Op de ULO zal het heel wat moeilijker worden, maar je bent er niet bang voor hè? Had je een mooi rapport?

Andries en Cor de Voogd, Vrouwenpolder. Jullie kunnen Vader na schooltijd al goed helpen met het werk op het land en met de verzorging van het vee. De twintig konijnen geven ook heel wat werk hoor! Ik ken dat! Ik heb ze anders liever in de braadpan! De biggen van toen zijn nu zeker al groot, hé?

Cornelis de Waard, Zwijndrecht. Dat lijkt me wel een aardige liefhebberij, zo'n tropisch aquarium met allerlei soorten van vissen, zoals: zwaarddragers, pijlstaarten en zoveel andere meer. De planten moeten het water schoon houden. Dat je 's avonds de lichtbak kunt aansteken zal wel een fantastisch gezicht zijn. Houd het water op temperatuur. En veel genoegen!

Annie de Waard, Zwijndrecht. Je hebt dus het schoolleven vaarwel mogen zeggen en bent nu in betrekking. Het bevalt je goed, zeg je. Nu, dat is altijd van groot belang. Ik merk, dat je nogal muzikaal bent aangelegd. Had je graag organiste geworden? Jammer dat er de gelegenheid niet voor was. Nu verder mijn hartelijke groeten!

Piet Walhout, St. Annaland. Piet, je hebt goed opgepast! Je kaart ontvangen en daaruit jullie welstand vernomen. Het had toch ook anders kunnen zijn, nietwaar? Ik ben nooit in St. Annaland geweest. Je bent verder geweest dan ik, nu je al een buitenlands reisje gemaakt hebt. Je reisbeschrijving vond ik erg interessant hoor! Ontvang ook mijn hartelijke groeten! En succes met de studie.

Stina Zwartbol, Oud Alblas. Je mag nooit meer een brief beginnen met: „Tot mijn spijt is het mijn beurt om te schrijven..", want dat mag je niet spijten, Ik weet echter wel hoe je het bedoelt, hoor! Je vindt het briefschrijven zo moeilijk. En is je brief niet vol gekomen? Ja toch? Je kunt het best hoor! Dominee ken ik ook. Hoe lang heb je al orgelles?

Piet Verwey, Moercapelle. Vier jaar lang naar de landbouwschool is een hele tijd, maar je behoeft er niet alle dagen heen. En als je het dan ook nog met pleizier doet, vliegt de tijd om. En zo snelt ons leven voort, nietwaar? En naderen we tegelijkertijd dood, graf en eeuwigheid. Dat mogen we nooit uit het ooq verliezen bij alles wat we doen. Heeft dominee nog geen begrafenis in jullie gemeente gehad? Dat is een voorrecht. Vraag je echter af: „Wie zal dan de eerste zijn? Ik misschien? En waar dan heen?"

Teun Verwey, Moercapelle. Je schrijft een gezellige brief. Ik schrijf er een stukje uit over. Mag dat? Het luidt: „De Kleine Gids vind ik heel mooi, zoals het vervolgverhaal: „De zegepraal van het kruis", enz. enz. De raadsels zijn niet erg moeilijk. De ene keer zijn ze makkelijker dan de andere keer. Maar ik heb een goede steun, en dat is.... mijn Moeder. Want had ik die niet, dan zou ik er niet veel vinden." Tot zo ver. Het is best hoor! Laten alle Vaders en Moeders hun kinderen maar helpen, als dat nodig is. Gegroet.

Henk Vreekamp, Hoevelaken. Je leest „De Kleine Gids" graag en je vindt het schoolqaan ook prettig? Zo mag ik het horen. Ik houd van jongens, die pleizier in het leren hebben! Jij wilt zeker doorleren, als ik het goed begrijp? Het antwoord of Moeder mag helpen, vind je hierboven. Ik ben al eens door jullie dorp gekomen.

Sijgje en Nellie van Werkhoven, Nieuw-Lekkerland. Zes weken in de vacantiekolonie geweest? En bijna 5 pond gegroeid? Dat is mooi! En wat een pret in de bossen! Gelukkig dat je nu weer thuis bent, Sijgje. Daar zullen Vader en Moeder ook blij om zijn. En had Nellie ook een mooi rapport, net als jij? Prachtig! Zijn jullie met 1 April overgegaan?

Maria Vos, Uddel. Jammer dat Vader niet zo erg veel doen mag. Heeft hij het aan het hart? Dan moet hij zich wel in acht nemen. Is Moeder nu ook weer beter? En wou je graag je puntental weten? Hier is het: L—240 en van Peetje: K—235. Wat had je mooie cijfers voor je repetities. Ik ben niet bang, dat het rapport slecht geweest zal zijn.

Kees de Wit, Polsbroek. Op de boerderij van je ouders is heel wat werk, waar jij ook een nuttig aandeel in hebt. Maar Klaas helpt ook flink, merk ik. De koeien zijn dus voor jullie rekening en Vader voert de varkens. Zo heeft Vader dus al heel wat gemak van jullie Heeft hij ook wel eens last van jullie? Zal wel niet, hé? Jullie zijn altijd gehoorzaam (?) en zo hoort het!

Lies Veldkamp, Kampen. Nu Willy afscheid genomen heeft, vind ik het leuk, dat jij haar plaats wilt innemen. Haar punten — en dat zijn er nog al wat — gaan dan op jouw naam over (K—235). Heb je nu succes gehad met het correspondentieadres.? Ik hoop het voor je, Vertel me ook eens hoe je schoolvriendin heet. Ik bedoel haar achternaam. Fijn, dat dominee weer hersteld is, nietwaar? Hoor je hem gaarne?

Madeliefje. Ja, dat is nu je schuilnaam. Hoe vind je dat? Je schrijfvriendin uit R. behoort niet tot onze nichten. Dat zilverpapier bezorg je maar bij de school; daar weten ze er wel weg mee, denk ik. Zo'n inleiding maken is een heel werk, vind je niet? Vooral als je het hoofdstuk ernstig bestudeert. Woont je zuster, die die winkel heeft, ook in jullie plaats? Gegroet hoor!

Allemaal. We moeten weer gaan eindigen, want de plaatsruimte is beperkt. We hopen en wensen, dat allen de „Gids" nu weer op tijd, ook op het nieuwe adres, mogen ontvangen. Het verblijdt ons, dat alle neven en nichten zo trouw meedoen. Mocht het zijn tot een eeuwige zegen. De Heere heilige daartoe het onderzoek van Zijn Woord aan ons aller hart. Hartelijk gegroet van

OOM BEN

PRIJSRAADSELS

Opgave O—2

Voor de groteren van 14 tot en met 20 jaar.

WELK BEROEP?

Mijn geheel is een mannelijk beroep, dat ge in het Nieuwe Testament kunt lezen. Het woord bestaat uit 10 letters, welke we nu nummeren met de cijfers 1 tot en met 10. Het volgende rijmpje wordt er nog bij gegeven:

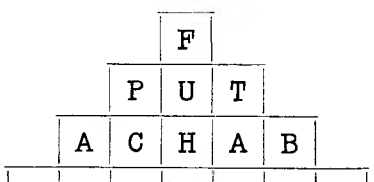
Een hond is een gezellig 10—9—5—6,
Maar ijveriger is nog een 8—2—5—6.
En in het water leeft de 4—2—7.
Allen zonder 1—9—5—3; dat is gewis!

Bij de oplossing wordt het beroep vermeld met de vindplaats, alsmede de vier woorden, waaruit het geheel werd samengesteld.

OPGAVE P—2.

Voor de kleineren van 7 tot en met 13 jaar.

STENIGING.

Een viertal Bijbelse personen werd gesteniqd. Twee staan gemeld in het Oude en twee in het Nieuwe Testament. Om het vinden van hun namen enigszins te vergemakkelijken, staan de benodigde letters in bovenstaande figuur. Wie de namen gevonden heeft, vertelt er ook bij, waar, d.w.z. in welk hoofdstuk van de Bijbel over deze steniging gesproken wordt. Natuurlijk worden die oplossingen nog niet ingezonden, want het zestal is nog niet volledig. Dus **Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn!**

OOM BEN

Huize „WELTEVREDEN"

KERK AVEZAATH

TELEFOON K 3448—232

Speciaal oord en conferentieplaats voor vacantiegangers, scholen en verenigingen

Electrisch licht, eigen waterleiding, aparte eetzaal, afzonderlijke conferentiezaal, 90 bedden.

Vanuit Kerk-Avezaath kan men een bezoek brengen aan Tiel (Waal of sluiswerken), Wijk bij Duurstede (molen Ruysdael), Buren (weeshuis), wandeling Zoelense bos (kasteel Soelen).

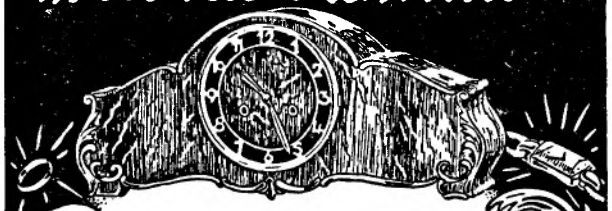
Achter het conferentie-oord „Weltevreden" bevindt zich de kersenboomgaard.

De conferentieprijs voor meer dan één dag is:

WARME MAALTIJD .... *f* 2.00
BROODMAALTIJD .... *f* 0.75
LOGIES ..... *f* 0.50
(Koffie en thee inbegrepen)

G. HEUFF Mzn.

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren

TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

Kleine Gids-lezers!

SCHOEMAN'S
RIJWIELFABRIEK

voor slechts
f 135.-

brengt U een 1e klas rijwiel, compleet met remnaaf, lamp, slot, jasbeschermer, snelbinder, spatlap

Levering met 1 jaar garantie. Honderden tevredenheidsbetuigingen ter inzage

Vraagt prijs van onze prachtige Kinderrijwielen

Prima Stofzuiger compleet
f 115.-

Geïllustreerde prijscourant wordt U op aanvraag toegezonden

VEENENDAAL

KERKEWIJK 54 - TELEFOON K 8385—703

Wenst U een

Gelegenheids-gedicht?

Stuur dan de juiste gegevens aan

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)

Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigingen

„Banier" uitgaven

welke nog verkrijgbaar zijn:

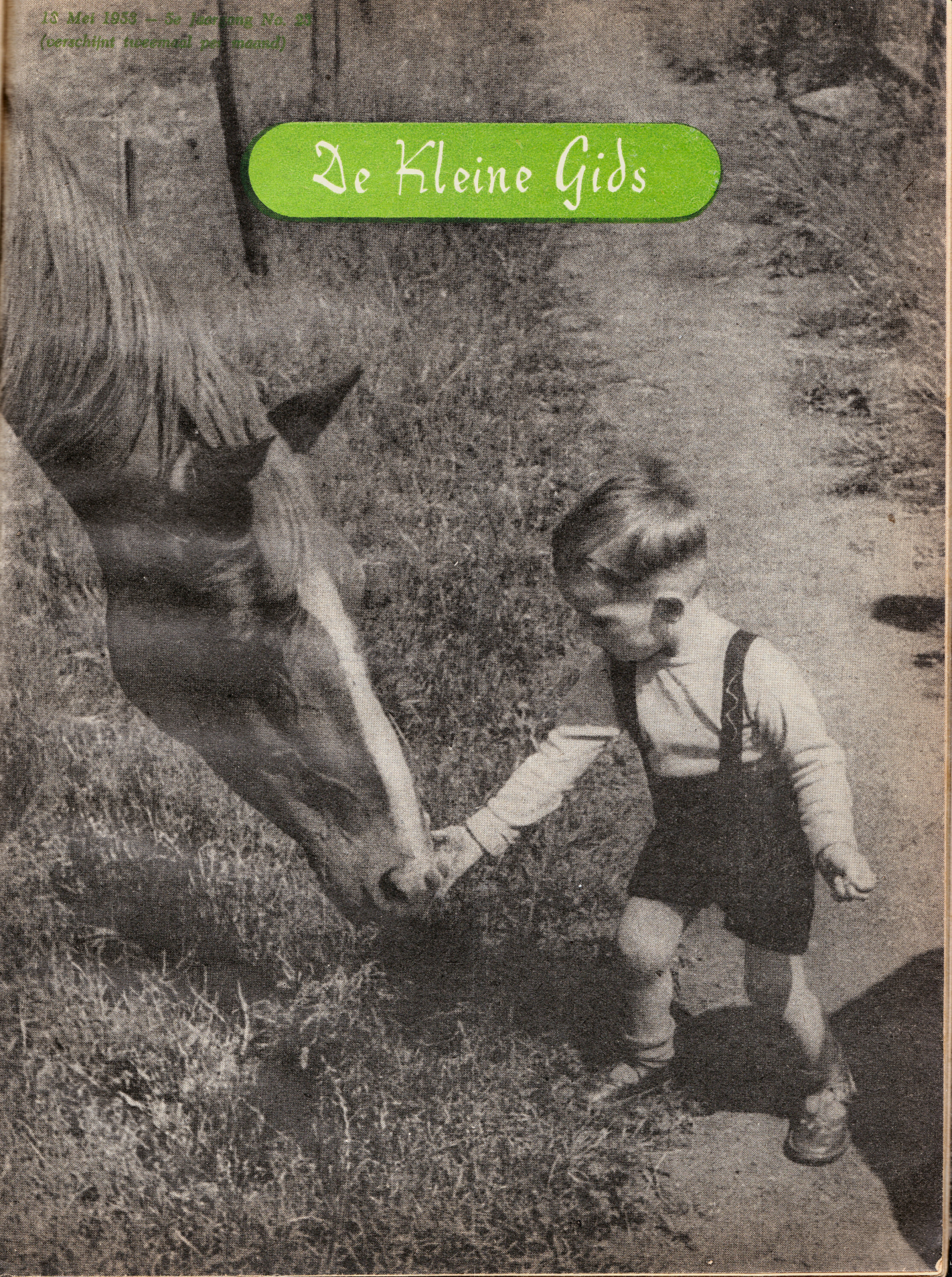
In vreemde handen	*f* 1.95
Willem Farel, deel I	*f* 2.90
Willem Farel, deel II	*f* 2.90
De kerk in de catacomben	*f* 2.90
Lijden der kerk in Schotland	*f* 2.90
Vogels in de natuur	*f* 1.95
Bram Schelling	*f* 1.45
Zoals de ouden lazen	*f* 2.50
De geheime kamer	*f* 3.75
De jonge Hugenoten	*f* 3.75
Zo God het huis niet bouwt	*f* 2.35
Evert Kooistra	*f* 3.50
Gerrit van het heidedorp	*f* 1.15
Anneke met vacantie	*f* 0.95

„Kleine Gids"abonné's ontvangen op bovengenoemde uitgaven 20 procent korting!

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER", POSTBUS 2019, UTRECHT

15 Mei 1953 – 5e Jaargang No. 29
(verschijnt tweemaal per maand)

De Kleine Gids

Verhuizen

(Genesis 37 : 1)

Het leven is een staag verreizen en vertrekken!
In vroeger jaren was het wel in het bijzonder de Meimaand, die in het teken van de verhuiswagen stond. In de na-oorlogse jaren is dat wel wat veranderd, want gezien de woningnood, verhuist men het gehele jaar door.
Nu staat er in dat eerste vers van Genesis 37 zo opmerkelijk: *En Jacob woonde in het land der vreemdelingschappen zijns vaders, in het land Kanaän.*
Wonderlijk zijn die voorvaderen van Israël aan die plek gronds daar in Kanaän gekomen. Abraham, de grootvader van Jacob, is als het ware aan de hand van God daarheen gebracht: „Ga uit uw land en uit uw maagschap naar het land, dat Ik u wijzen zal". Zo luidde de opdracht! Op reis naar een vreemd land en wonen onder een vreemd volk, geen woning in zicht en als een zwakke temidden der sterken, dat is toch geen weg, die voor het vlees aangenaam is. Maar de Heere was Abrahams Voortocht en wat heeft God het wel gemaakt. Abraham reisde van plek tot plek en mocht er telkens weer een altaar bouwen voor die God, Die hem verschenen was. Zo wandelde Abraham geen vreemde God na en begaf hij zich niet in een onzekere toekomst. Toen Sara was gestorven, werd dat de oorzaak dat Abraham een vast plekje kreeg in dat land. De spelonk van Machpéla bij Hebron werd vanaf dat ogenblik het centrum van alle familierelatie uit deze aartsvaderlijke tijd.
Wanneer Abraham is heengegaan, neemt Izak zijn taak over en na een leven van moeite en verdriet, van vreugde en verlangen, wordt ook hij op hoge leeftijd in dat familiegraf bijgezet. Dan neemt Jacob daar te Hebron, nadat hij uit de ballingschap behouden tot zijn oude vader is weergekeerd, diens taak over en leeft in dat land der vreemdelingschappen zijns vaders. Ook hij maakt de zware gang naar dat familiegraf, om er naast grootmoeder Sara en moeder Rebekka zijn hem lief geworden Lea te rusten te leggen. Dan komt de tijd, dat God hem nog éénmaal hier op aarde oproept tot verreizen en vertrekken en gaat het naar Berseba, met het doel de grenzen te overschrijden om naar Egypte te gaan. Maar éér Jacob dat doet, bouwt hij daar de Heere een altaar en smeekt Hem om de goedkeuring voor de voorgenomen verhuizing. En als die verkregen is en zijn ziel gerust gesteld, dan wordt de verre tocht aanvaard.
Zijn wij nu ook zo wel eens verhuisd? Zij, die God vrezen, kunnen daarvan wel getuigen. Wat is het vaak moeilijk afscheid nemen van die plekjes, waar hun de Heere is verschenen en wat kan zo'n huis, dat verlaten moet worden, veel verbergen dat hun lief is, omdat daar de verborgen plekjes zijn, waar ze God hebben mogen ontmoeten op hun worstelen aan Zijn troon. Wat lessen kunnen er geleerd zijn en hoe pijnlijk als dat alles dan verlaten moet worden voor harten, die vreemdeling zijn hier op aarde. Wat worden de knieën dan gebogen éér ze optrekken, wat wordt er gesmeekt om de begeleiding van 's Heeren aangezicht. En welk een geruststelling als ze de goedkeuring des Heeren mogen ontvangen voor hun vertrek; hoe is hun ziel dan gerust gesteld. Kunnen we daarvan ook meespreken? Zeker, we moeten letten op de voorzienige wegen des Heeren, maar als dan de wijze ook in deze maar een onverstandige mag zijn, en niet de wegen aanpast naar de wil van het vlees. Want wat we graag willen, wordt dan dikwijls heel vroom bestempeld als Gods wil, en daarin kunnen we ons zo bedriegen. God nodig te hebben bij verhuizen, bij veranderen van werkkring of betrekking, is wat anders. Wat vreest Gods volk menigmaal een stap te doen, als de Heere het niet zegt, en wat kan het dan bang zijn als de beslissing genomen moet worden en de Heere Zich terughoudt! Als het dan werkelijk om God te doen is, dan gaan ze inleven, dat ze zonder Hem niets kunnen doen.
En die zo aan Gods troon liggen, zal Hij niet beschamen op hun geroep, en daar kunnen ze ook wel van getuigen. Vijf gulden salarisverhoging en een betere woning wegen zo menigmaal zwaarder dan de goedkeuring Gods op onze levensweg. Jacob kon het zo maar niet doen.
Hebron, ook wel Kirjath-Arba genoemd, is één der oudste steden uit het grijs verleden. Abraham heeft, nadat hij de grafspelonk met de akker van Efron, de Hethiet, heeft gekocht, daar zijn tenten opgeslagen. Aan de andere kant woonden de Kanaänieten in hun stenen huizen. De aartsvaders hebben die heidenen niet nagedaan en hun opneembare tenten verwisseld voor die stenen gebouwen, neen, zij zijn tot optrekken en verreizen gereed gebleven. De pinnen moesten niet te vast in de aarde staan. Ze woonden er dicht bij het graf, dat hen wees op de kortstondigheid van dit aardse leven. Die grafspelonk lag tegenover Hebron, en zo hebben ze die altijd in het zicht gehad.
Dat was wel wat somber wonen, zult u mogelijk zeggen? Wel neen, want ze waren zich bewust vreemdeling te zijn in het land hunner vreemdelingschappen, en dan zal die grafspelonk hun ook wel eens tot troost zijn geweest, dat ze niet altijd in de buurt van die Kanaänieten behoefden te blijven en dat het verdriet eens zou ophouden. Misschien hebben ze ook wel eens gebeefd en was het een middel ter aansporing om hun roeping en verkiezing vast te maken in het beloofde Vrouwenzaad.
Bewonen wij onze huizen ook zo?
Zien wij het graf ook zo dicht bij ons, in de figuurlijke zin gesproken dan? Zijn wij gereed tot vertrek? Blijven we weg uit de stenen huizen der Kanaänieten? Allemaal vragen, die roepen om een antwoord voor Gods aangezicht. Of zeggen we met die heidenen nog steeds: „Mijn huis zal eeuwig staan, van kind tot kind gedurig overgaan"? Jacob bleef in de tent van zijn vader wonen en was zich bewust te wonen in het land zijner vreemdelingschappen. Dat had genade hem geleerd. En dat is de ervaring van al Gods kinderen. Die kunnen niet doen wat ze willen, en ze zijn er bang voor ook. Onze tijd is een tijd van emigreren en verhuizen, we vliegen van her naar der, over de weg, langs de rails en door de lucht, en we komen er vlugger dan de aartsvaders. Maar of we er nu ook zo komen als zij, dat is de grote vraag, na-

(verder lezen op pag. 280)

VOGELLEVEN

in de Polder

Nauwelijks is de laatste sneeuw van de weiden verdwenen of de eerste lenteboden dienen zich aan. Van de eerste weidevogels, die zich in het vroege voorjaar in de lucht vertonen, is wel de kievit de belangrijkste. Reeds half Maart heeft hij zijn nestje klaar en dan komen al gauw de prachtige grijs-groen donker bespikkelde eitjes.

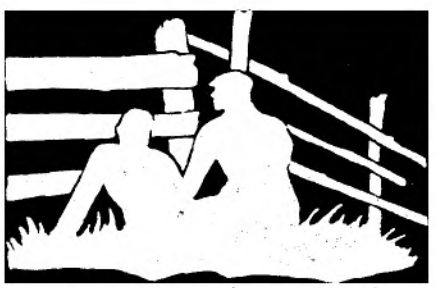
Het is een kunst deze eieren te vinden; maar een prettig werkje is het! Honderden mensen beulen hun lichaam af bij het jakkeren achter een voetbal, hakend naar eer en roem, en duizenden staan er zich aan te vergapen. Maar gaan wij eens op een vroege lentedag de natuur in; flink wat boterhammen in je binnenzak, want de natuur maakt hongerig! Hoe heerlijk fris is het in de polder en hoe wijd ligt het land met in het verschiet de torens en fabrieksschoorstenen van de Hollandse poldersteden.

Kijk, nu zetten we onze fietsen hier tegen deze hekkepost. Maar nu niet zo maar het land in lopen, lukraak afzoekend het ene land na het andere. Een echte eierraper wacht eerst eens rustig af.

Sommige kieviten zijn al op de wieken gegaan bij het zien van het naderend gevaar, en dat moet niet. Houd je rustig en kijk goed uit. Daar daalt het vrouwtje al weer neer; het mannetje maakt nog wat dolle duikelingen en glijdt dan in de richting van zijn ega.

Het is een drassig stukje land waar de vogels neergestreken zijn. Juist, dat moeten we hebben. Laag en nat, daar houdt de kievit van; en dan bemest! Maar asjeblieft geen kunstmest, daar moet hij niets van hebben.

Als we voor de dag komen, is het uitkijken. Opgepast, daar gaan ze, laag

door het gras rennend, hup in de greppel, en daar strijken ze dicht bij de grond geruisloos weg. Honderden meters verder stormen ze omhoog, gieren omlaag, duikelen en buitelen; ze maken een snorrend geluid en roepen maar aldoor: kiewiet- wietwiet, kiewiet!

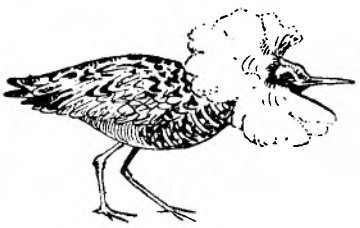
Een onervaren eierzoeker zal denken: Daar is wat aan de hand! Maar hij zal bedrogen uitkomen, want de vogels zullen hem steeds verder van hun nest aflokken!

Wij hebben ons de plaats goed „in het oog geprent" en na even wat heen en weer lopen hebben we het nestje gevonden. Er liggen twee eitjes in. Wat een prachtige schutskleur hebben ze. 'k Heb wel iemand meegemaakt, die twee meter van het nest stond en hoe hij ook tuurde, het niet bemerkte. Ja, als je 't eenmaal weet, dan zou je zeggen: Wat liggen die eitjes daar toch onbeschermd. 't Is maar een kuiltje met wat strootjes. Een kunststuk is het bepaald niet. En toch is het een machtig gezicht. Het grijpt je elke keer weer aan wanneer je een nestje met eieren vindt; vooral als het legsel voltallig is.

Maar ondertussen zijn alle poldervogels gealarmeerd. De lucht is vervuld van het gekrijs en het geroep. Het is

zaak je verdekt op te stellen achter een heg of struik. Eerst moet de boel gekalmeerd zijn, voor we verder kunnen gaan.
Kijk daar die grutto's jagen door de lucht! Een magnifieke vogel is dat ook! Een enkele grutto legt al vroeg, maar in de „verboden tijd" na 18

April, liggen de eieren van de grutto er bij hopen. Op elk stukje weiland zou je dan een viertal legsels kunnen vinden. En gemakkelijk dat ze te vinden zijn! Zoek maar een droog stuk land uit, liefst met wat russen begroeid en kijk dan maar in elke kuil. Een gat als een theepot, en daar liggen de vier of vijf mooie eieren van de grutto in. Hoor je daar de weemoedige roep van de wulp? Dat voorspelt regen! Veel komen de wulpen niet meer voor. Maar als je het geluk hebt een nest vol te vinden, dan heb je meteen je pet vol. Het ei heeft dezelfde kleur als dat van de grutto, maar het is wel zo groot als een kippenei. Laat die vooral liggen! (Red.)
Als je de geluiden van de verschillende vogels weet te onderscheiden, wat een vreugde is het dan te zwerven door het lage polderland. Daar heb je het melodieus gefluit van de tureluur. Zijn eieren zijn bijna niet te onderscheiden van kievitseieren. Maar een vogelkenner vergist er zich niet in. En dan het metaalachtig geklink van de scholekster! De prachtige zwarte vogels, die als jachtvliegtuigen achter elkaar aanzitten.
Heb je wel eens kemphaantjes zien paraderen? Niet? Trek dan de polder in en zoek een kampplaats op, en wacht tot het tournooi begint. Dat kan wel een hele tijd duren, maar het is de moeite waard.
Wel eens in een ruige slootkant het nest van de krikeend gevonden? Ook dat is de moeite waard, want tien eieren tegelijk is maar een kleinigheid voor deze vogel. Maar pas op, neem ze niet mee.... Alle eendensoorten zijn bij de wet beschermd.
Voor iemand die het niet weet, lijken onze polders doods en verlaten. Maar niets is minder waar. Trek er eens op uit en een nieuwe wereld zal voor je open gaan. Alleen, je moet niet bang zijn voor een paar natte voeten of een mals regenbuitje. Dan zegt de buitenman: „'t Regent gras en kievitseieren". Hij zet zijn kraag wat hoger op, plant zijn schouders in de wind en kan er dan wel weer tegen. Profiteer zo lang mogelijk van wat de polder ons biedt, want als het 18 April is, dan is het ook onherroepelijk gebeurd met het eierrapen. En dat is goed, want onze vogelstand, die toch al zo weinig woonruimte meer heeft, dient gehandhaafd te blijven. Hoor je niet hoe klaaglijk de kievit roept: „Kievit, 'k ben mijn ei kwiet"; waarop de grutto antwoordt: „Grutto, 't gaat mij net zo".

M.

Als de Koningin verjaart!

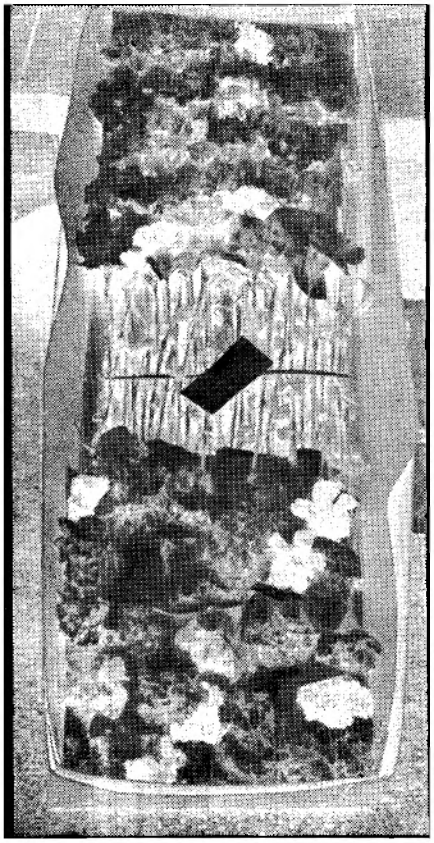
Het was de laatste dag van April weer een blijde dag voor ons volk. 30 April Koninginnedag! Met een veertiendaags verschijnend blad moet men wel eens belangrijke feiten laten voorbijgaan, omdat de vermelding er van als boter na de vis komt. Maar met het oog op de verjaardag van onze Vorstin willen we er toch enkele regels aan wijden, want wij zijn de Heere erkentelijk voor de weldaad, die Hij onze Koningin, de Prins en de Prinsesjes, maar ook ons volk weer gaf in de herdenking van Haar geboortedag. Ons volk is gelukkig in grote delen dankbaar geweest, dat we onze Oranjevorstin mochten behouden, daarvan getuigden de vele vlaggen en de oranjestrikken van onze kinderen. Ons volk is hecht met het Oranjehuis verbonden, om de Persoon van Hare Majesteit, maar ook om de band, die door God Zelf werd gelegd in de ontworsteling aan tyrannie en gewetensdwang in de dagen onzer nationale geboorte.
Om Haar Persoon, en wie onzer denkt niet terug aan die bange dagen van de stormramp, die nog zo vers in het geheugen liggen, toen onze Landsvrouwe Zich temidden van Haar geslagen volk als een ware Landsmoeder betoonde in Haar Koninklijk woord en medeleven. Daarom zijn we de Heere dankbaar, dat Hij ons onze Koningin liet behouden en ons niet aan de revolutiegeesten of het oorlogsgeweld overgaf. Waardig hebben we ons dat gemaakt, maar Zijn lankmoedigheid is groot. Dat wij dan bij alle blijdschap en vreugde, op die dag betoond, onze grote schuld mochten leren zien en bewenen en als een verootmoedigd volk God in erkentenis leerden houden bij een afbreken van de zonde. Gewisselijk er zou verwachting zijn, dat God de hechte band, die volk en Vorstenhuis samenbindt, zou willen bestendigen tot in lengte van dagen. Tegenover alle geest van revolutie en bijgeloof roepen we nog:

LANG LEVE ONZE KONINGIN JULIANA!
ORANJE BOVEN!

Bloemen

door de lucht en langs de rails

Iedereen heeft het nu over de bollenvelden, maar dit keer gaan we naar het bloemenarsenaal Aalsmeer. Vandaar uit gaan de Hollandse bloemen per expresse....

Een doos met 400 Anjers

Wie Aalsmeer vanuit de verte ziet op een zonnige dag, denkt beslist aan water. De duizenden en duizenden glasruiten, waarin de zon teruggekaatst wordt, schitteren als een blinkend meer. Kom je dichterbij, dan is er niet veel aan te beleven; kassen, kassen en nog eens kassen. En wie zó A eer zou zien en niet verder kijkt zijn neus lang is, kan er alleen maar teleurgesteld van terugkeren. Wie Aalsmeer gaat bezoeken, is het natuurlijk om kleurige bloemen en planten te doen. En die zijn er, bij honderdduizenden in de meest uiteenlopende tinten en vormen.

Je moet maar eens bijtijds in de ochtend in de Veiling rondneuzen en zo om en bij de veilingklok gaan staan dan zie je de karretjes af en aan rijden. Als je de weg niet weet, ga je maar achter zo'n bloemenbestelwagen aan, dan kom je best terecht. De veiling gaat trouwens op die veilingdagen de gehele dag door. Kom je de veiling binnen, dan word je dadelijk geboeid door de kleurige bloementafels, die aanéengerijd een mozaiek van kleuren bieden, waarin of het geel of het rood overheerst Je kunt er alle voorjaarsbloemen vinden; hyacinthen, narcissen, anemonen, tulpen en de bloesemtakken van prunus en malus; van seringen in paars en wit; de forse rozetten van rhododendron en azalea en de fijnste nuances van de aristocratische orchideeën, kortom, van dure, zelfs peperdure bloemen tot het eenvoudigste primula'tje toe.

In de verkoopmethode is groot verschil. B.v. primula'tjes gaan per kist, rhododendrons gaan weer per plant en orchideeën per tak, of soms bij heel dure per bloem! De gewone takken en bloemen gaan meestal per bos. Nu gaan we echter dit keer niet zo veel over die veiling vertellen, maar we hebben bij de foto's, die voor dit verhaal genomen zijn, nu eens een verhaal over de verpakking en de verzending van al dat moois.

En dat is een apart verhaal.

Aalsmeer is als bloemenmarkt een unicum in deze wereld. Dagelijks worden honderdduizenden bloemen hier geveild, verpakt en verzonden naar alle delen van de wereld. Eerst dan het verpakken!

Als je in de enorm grote veilinghallen staat, dan zie je ter weerszijden de exporteurs-boxen, kleine ruimten, waarin telefoon en alles wat nodig is voor de verzending is te vinden. De naam van de exporteur staat er in grote letters boven.

Het is daar een pakken, timmeren, draven en telefoneren om de bestellingen naar het buitenland op tijd weg te krijgen. In kartonnen dozen worden de bossen seringen, ieder bos afzonderlijk, in zacht vloeipapier gewikkeld en op en in elkaar gevlijd. 40 bossen gaan er in zo'n doos, 20 aan elke kant, met de stelen naar het midden. Dat pakken is een hele kunst en moet je handig doen, want het moet ook weer niet te veel tijd kosten, het gaat er alles snel, snel, snel! Over de stelen heen komen twee latjes om het verschuiven te voorkomen, vastgespijkerd in de kartonnen wand; de spijkerkoppen beschermd door schijfjes touw er omheen. Nu komt met zwart krijt het adres, b.v. Zweden er op en hoor.... de motor van de „bloemenexpres" staat al te brommen om de zending vlug naar Schiphol te brengen.

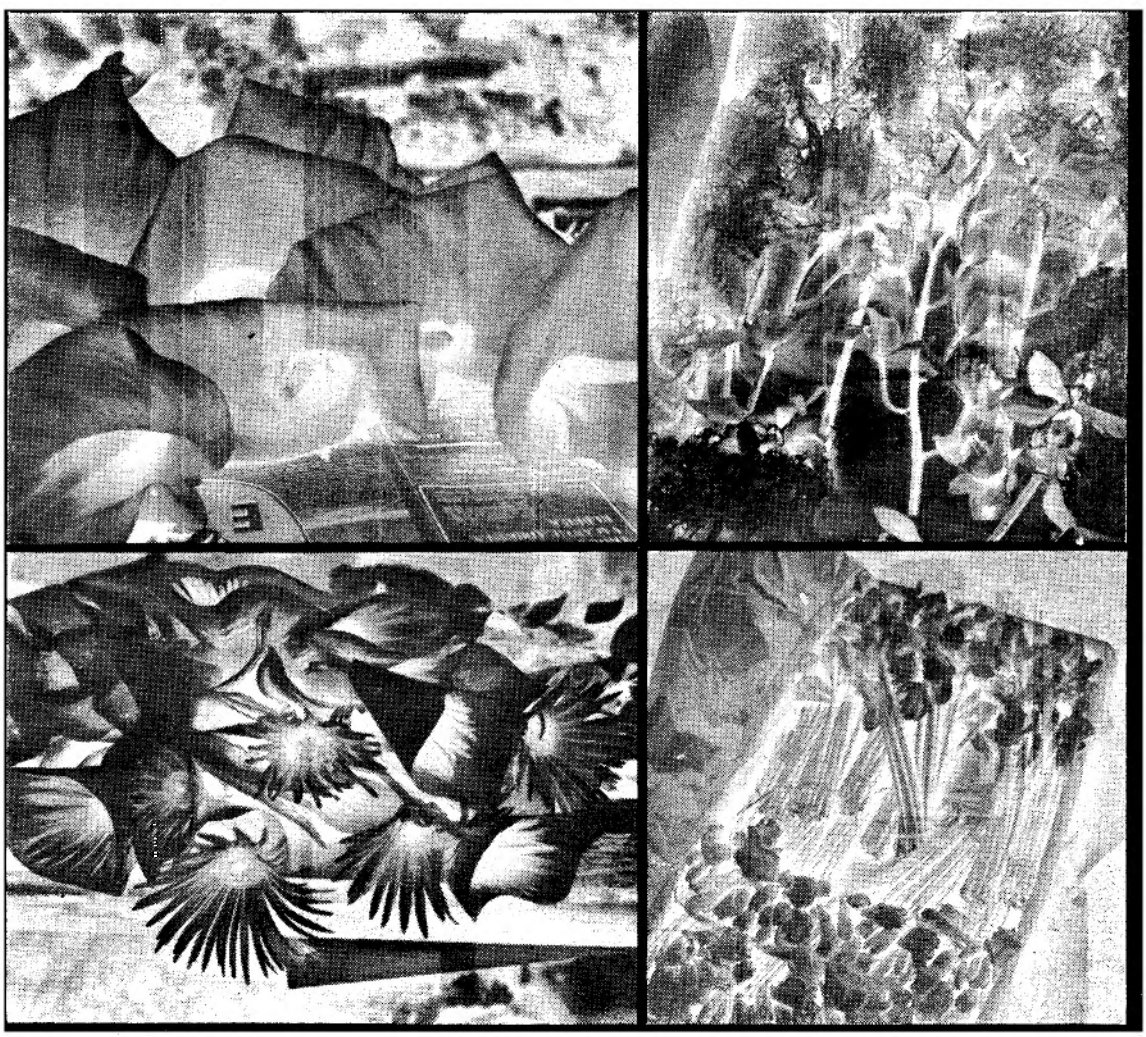
Rrrrrt-rrrrrrt! „Zijn de Cattleya's er al?".... Rrrrrt-rrrrt! „Zijn ze er nu?" Een kwartier later alweer: Rrrrr-rrrrt! „Nee, ze komen pas tegen 12 uur!" De exporteur zucht eens. Die zullen dus het eerste vliegtuig naar Zweden al niet meer halen en het tweede waarschijnlijk ook niet. Gelukkig gaan er drie vliegtuigen per dag naar Zweden en dus.... Nog maar eens bellen. Als je met Kerstmis komt, zijn ze er volop, maar dan willen ze ze in het buitenland niet, en nu je ze moet hebben omdat er grote vraag naar is, heb je moeite om aan de vraag te voldoen. Zo gaat dat in Aalsmeer. Maar.. ze komen er en eer de zon in Holland ondergaat, ronkt het laatste vliegtuig van die dag over de Grote Belt met de orchideeën in zijn holle buik. De volgende morgen staan ze in Stockholm voor de winkelramen. Zie je daar die grote doos met anjers? Netjes naast elkaar in rijen, de kleurige bloemen op een bed van papierwol en tot aan de hals in het witte vloe.... 400 stuks in één doos.

De uren zijn geteld, dat ze in Rio de Janeiro op de vazen zullen prijken. Hollands product uit Aalsmeer. Wat is er een vraag naar blauwe irissen vandaag, maar.. ze zijn er niet! Daar een tafel vol met aronskelken, blank en stijf als gestreken boerinnemutsen. Elke bloem wordt netjes in de papierwol gestuwd en in een huif van vloe gehuld. Doos gaat dicht, adres er op. Even kijken: Londen! Vanavond zullen ze er nog zijn. Dozen vol freesia's gaan per boot, de kostprijs per bos is te laag en de vliegreis kan er niet af. Zie je die gerbera's? Grappig die verpakking, de bloemen in puntvormige en doorzichtige papieren hoesjes en als een grote manchet. Ze komen kersvers van de kwekerij en vanavond zijn ze op hun bestemming.. ergens in Europa of Amerika. 50 bossen gele rozen, samen in één doos, weldra op weg naar Milaan. Naar Duitsland gaat een zending Lathyrus, de doos geurt.

Duitsland, Engeland en Zweden zijn weer de grote afnemers. De narcissen liggen als gele lenteboden, dik en bolderend met hun opzichtige trompetten in de dozen.. volgestuwd, en éér het avond is, reizen ze vanuit Amsterdam met de „Rheingold-expres" naar Duitsland. Pas op, daar gaat een doos met orchideeën, prachtige Cymbidiums, lange takken met tere, roomkleurige bloemen, secuur verpakt.. één doos ter waarde van bijna *f* 400.—.
En zo gaat het daar in Aalsmeer de lieve ganse dag maar door en soms ook nog in de nacht. Drukke mensen en geduldig wachtende bloemen in geurende overvloed.! Gekweekt in 'n Nederlands polderdorp, doorkruist van vaarwatertjes met bruggetjes naar stijlloze kleine huizen en boerderijtjes, witgepleisterd, met rieten dak, waartussen plotseling hyper-moderne glaswoningen en villa's van een kleine 50 jaar terug onwennig met hun glasogen staan te kijken naar voorbijdaverende bloemenauto's of naar het golvende water dat tegen de kanten klotst. Een boot tukkert voorbij, een gewone schuit met bloemen; bloemen, op weg naar die veiling, waar de roem van Aalsmeer de weg zal vinden naar Zweden of ergens in Amerika.. om daar te sterven en in de vuilnisbak een roemloos einde te vinden! Nederland, exportland van bloemen. Bloemen door de lucht en langs de rails!

---

1. **Protserige, opdringerige Aronskelken**
2. **Gerbera's in hun papieren kragen.**
3. **Cymbidium Orchideeën met zorg in papierwol gevlijd.**
4. **De nieuwe soort narcis „Amerikaanse Vlag" nog in de knop.**

Edelman Adriaan van Lodijke

of: Al 's werelds goed is eb en vloed

5 November 1530: Een geweldige storm beukt de dijken van de heerlijkheid van het land van Reimerswaal, een lustoord, gelegen ten Westen van het tegenwoordige Yerseke.
Ja, welvarend is deze streek in bijzondere mate. Reeds in het jaar 1300 wordt in de kronieken vermeld van de stad Reimerswaal. In het jaar 1500 worden er reeds jaarmarkten gehouden en maakt hertog Albrecht van Beyeren haar tot een onneembare vesting. Ringmuur en schanstorens konden naar men meende elke vijand wederstaan.
Reimerswaal was het middelpunt van een ring van 18 dorpen, even welvarend als deze stad. Maar ook in goddeloosheid deed niet één plaats voor de andere onder. Het oordeel rijpte voor Reimerswaal en onderhorige plaatsen. God zou weldra tonen te zijn een Wreker van het kwade, en dat zeer grimmig.
Alleen de edelman Adriaan van Lodijke scheen niet bevreesd te zijn voor de aanwakkerende wind en de huizenhoge golven, die de dijken al maar feller beukten. Hij vreesde God noch mensen, en ook de elementen der natuur boezemden hem geen afschrik in.
Streng was hij en gevreesd door een ieder. Zijn kasteel Lodijke, gelegen ten Westen van de stad Reimerswaal, was een plek, waar de grootsheid des aardsen levens hoogtij vierde.
Ook op die vijfde November. Er werd een doopfeest gehouden ter ere van een pasgeboren zoon. Een keur van edellieden was binnen de muren van het kasteel Lodijke bijeen. De zilveren bekers gingen rond, de wijn fonkelde in de kristallen glazen en de ene dronk na de andere werd uitgebracht op het welzijn van deze spruit. Trots zat hij daar aan het hoofdeinde van de tafel, hij, Adriaan van Lodijke, zich de meerdere gevoelend van al de genoden. Hij hoort de wind wel bulderen, maar geen angsttrek is op zijn gezicht te lezen. De dijken van het land van Reimerswaal zijn immers hecht en sterk!
Maar, plots wordt de deur geopend, één der dienstbaren treedt binnen en snelt naar de edelman toe. Hij heeft een ontstellende tijding te brengen. De zeedijk is op verschillende plaatsen doorgebroken. Het water zal weldra kasteel Lodijke hebben bereikt. Ieder, die maar enigszins kan, dient naar de bedreigde plaatsen zich onverwijld heen te spoeden.
De schotels wildbraad laat men onaangeroerd. Aller gezichten verbleken. Reeds gaan enkelen der gasten weg, maar alleen Heer Adriaan van Lodijke schijnt niet bevreesd te zijn. Hij staat op van zijn plaats en tracht de verslagenen moed in te spreken: „Geen nood, mijn gasten! Hebt geen vrees op mijn sterk kasteel. Bant alle zorgen weg. Er behoeft geen volk naar de dijken gezonden te worden. Zal ik de Scheldestroom belemmeren in zijn werk? Hij werkt mij ten gerieve, om een haven te maken naar mijn burcht. Komt, laten wij er eens een keer op drinken."
Reeds heft hij de beker omhoog, maar zijn uitroep, een heildronk aan mijn wakkere Scheldestroom, vindt geen ingang. De hele zaal stroomt leeg. De gasten laten hem alleen met vrouw en kind.
„Een heildronk aan mijn wakkere Scheldestroom"! O, het lijkt wel alsof de elementen der natuur zich in dubbele mate willen wreken om deze hoogmoedige edelman in zijn trotse waan des te dieper te willen vernederen. Woeste stromen beuken de muren van Lodijke en vernielen dit prachtige kasteel. Slechts een vlot staat de edelman ten dienste om met vrouw en kind het vege lijf te redden. Ze worden over de Scheldegolven voortgestuwd naar Bergen op Zoom. Als de nieuwe dag aanbreekt is van de burcht van Lodijke alleen nog maar een stuk muur te zien. Het gehele land van Reimerswaal is overstroomd, de achttien dorpen zijn in de rampnacht van 5 November 1530 een prooi der golven geworden.
Alleen de stad Reimerswaal bleef gespaard, maar latere vloeden, o.a. in 1551 en 1557, waren noodlottig voor haar, en op 31 Augustus 1558 verwoestte een hevige brand de resten van de het vorige jaar zo door het water geteisterde stad.
Reimerswaal zou deze ramp niet te boven komen, al verliet pas in 1643 de laatste inwoner dit totaal aan de zee overgegeven gebied. En tot op de huidige dag ligt ten Westen van Yerseke een gebied, dat bij laag water bloot komt en waar zich de fundamenten der vroegere stad Reimerswaal bevinden.
Haar heerlijkheid is vergaan. Het kasteel Lodijke moest een zelfde lot delen. Bewaarheid werd deze spreuk: Al 's werelds goed is eb en vloed.

M. L. J.

Bij de

Foto Omslag

★

Bles kent Fritsje en Fritsje kent Bles. Een paar trouwer vrienden zijn er in de hele omtrek niet. Elke morgen gaat Fritsje vanaf de vroege lente tot in de late nazomerdagen het weggetje langs, op weg naar zijn grote vriend. In het kleine knuistje een paar sneden brood, die moeder hem meegeeft en dan op stap. Uit het raam kan moeder hem naogen, want Bles graast in het stuk weiland, even verder bij de boerderij. Elke morgen staat Bles bij de afscheiding langs het weggetje, de trouwe ogen naar het huis van Fritsje gericht. En nauwelijks komt de kleine man de keukendeur uit of een luid gehinnik begroet zijn komst. Dacht u dat het Bles alleen om dat brood te doen was? Echt niet! Toen Fritsje onlangs ziek was, twee weken lang, heeft moeder de sneedjes brood gebracht, maar Bles hinnikte niet en liet het brood onaangeroerd liggen. Samen met moeder is hij die eerste morgen van zijn beterschap weer naar zijn vriend gegaan en Bles hinnikte luider dan anders en nam het brood gretig uit de kleine hand. Toen holde hij uitgelaten het weiland door.
„Wat doet ie nou gek, hè moeder", zei Fritsje.

Onze WERFACTIE

Met 1 Juni gaat onze zesde Jaargang in. „De Kleine Gids" bestaat dan vijf jaar. Dat is nog niet veel, zult U mogelijk zeggen, maar wie enigszins begrip heeft van de moeilijkheden die er verbonden zijn aan de uitgave van een dergelijk blad, hoe klein het ook is, zal dit zo maar niet zeggen. Wat een moeilijke tijd ligt er achter ons, wat al lasten drukken op de uitgave van tijdschriften en toch, we mogen ons eerste lustrum beleven De Heere heeft ons werk willen zegenen en temidden van deze razende wereld van bioscoop, toneel, sport en spel, mochten we ons blad uitgeven en redigeren, dat in onze gezinnen welkom was en steeds toenam in aantal abonné's. Onze vier werfactie's brachten een goed resultaat, maar omdat wij blijven streven „De Kleine Gids" nog beter te doen verschijnen, dachten wij ter gelegenheid van ons vijf-jarig bestaan een vijfde werfactie te beginnen. Ongeacht de uitslag van deze werfactie mogen wij onze lezers alvast mededelen dat met ingang van 1 Juni, de nieuwe Jaargang dus, *ons blad zal worden uitgebreid tot 16 pagina's*! Dat is een grote vooruitgang. En het kan niet anders of dit bericht zal door jong en oud met blijdschap worden begroet. Voor de Redactie is dit ook prettig nieuws, want nu kan zij de vleugels weer wat breder uitslaan en meer interessante artikelen en vertellingen geven, alsmede méér foto's, en onze plannen zijn er dan ook op gericht ons mooie blad nog meer het karakter van „Familieblad" te geven. Voor onze jeugd komt er nu meer ruimte en de artikelen die voor de algemene ontwikkeling dienen, kunnen wat breder opgezet worden. De oplaag van ons blad is zo gegroeid, dank zij ook de medewerking van onze lezers, dat het er zijn mag en een goed figuur slaat temidden van alles wat er aan bladen en tijdschriften door de brievenbus komt. Maar de foto's en cliché's, het papier en het drukken, de redactie en de verzending, kosten geld, veel geld en daarom moeten we voortgaan met het winnen van nieuwe abonné's. We mogen niet verslappen en het „bid en werk" moet ons devies blijven. We hopen de kracht te ontvangen op de ingeslagen weg voort te gaan en de inhoud van ons blad te blijven toetsen aan hetgeen ons God in Zijn Woord leert. Een blad, een echt fa-

Dit zijn de prijzen:

Voor het aanbrengen van één abonné kunt u kiezen uit de volgende premies:

1. Een zwaar verzilverde theelepel.
2. Eén gulden vijftig cents in contanten.
3. De jonge Hugenoten.
4. De kerk in de catacomben (ing.), en Het lijden der kerk in Schotland (ing.).
5. Kattenberg: Zoals de ouden lazen.
6. Mevahor: Zo God het huis niet bouwt; tezamen met Van Wijk: Lieske.
7. Nijsse: In vreemde handen; tezamen met Van Wijk: Anneke met vacantie.
8. De geheime kamer, of de kinderen van de ketter.
9. Willem Farel (deel 1 en 2) ing.
10. De kerk in de catacomben (geb.).
11. Vreugdenhil: Evert Kooistra.
12. Ds G. H. Kersten: Korte lessen over Kort Begrip.
13. Het lijden der kerk in Schotland (geb.).
14. Abraham v. d. Velde: De wonderen des Allerhoogsten (deel 2).
15. Willem Farel (deel 1 of 2) geb.
16. Valkhof: Vijf jongens op een vlot; tezamen met Van Wijk: Gerrit van het heidedorp.
17. Van Wijk: Vogels in de natuur; tezamen met v. d. Sluis: Geen andere goden.
18. Men kan een waardebon verkrijgen ter waarde van *f* 2.—, die men nu of later bij bestelling van boeken kan inleveren, welk bedrag dan afgetrokken wordt van de prijs van het bestelde boek.

Voor het aanbrengen van twee abonné's:

Twee prijzen van de nos. 1 t/m 18, of:

19. Mevahor: Simon Gieke, de ketter van Scherpenisse, deel 1 of deel 2.
20. Mevahor: Geus met God.
21. Psalmboekje 9 × 6½ cm., leer, goudsnee.
22. Globe.

Voor het aanbrengen van drie abonné's:

Drie prijzen van de nos. 1 t/m 18, of:

23. Psalmboekje met Nieuwe Testament, luxe uitvoering, leren band, gewatteerd, met riemsluiting en goudsnee.
24. Van Wijk: Bijbelse Geschiedenis, deel 1 (Oude Testament), of deel 2 (Nieuwe Testament).
25. Mooi vulpotlood met automatische toevoer.
26. Verfdoos.
27. Schooletui.

Voor het aanbrengen van vier abonné's:

Vier prijzen van de nos. 1 t/m 18, of:

28. Vulpenhouder met 14 karaats gouden pen.
29. Stel zakwoordenboeken (Frans—Duits—Engels).
30. Passerdoos.

Voor het aanbrengen van tien abonné's:

31. B. J. van Wijk: Bijbelse Geschiedenis (in één band).

Teneinde het werven van abonné's voor u te vergemakkelijken, moogt u ieder, die zich voor minstens één jaar abonneert, de volgende geschenken aanbieden:

1. Een zwaar verzilverde theelepel.
2. Gratis lezen tot 1 Juni.

Iedere „KLEINE GIDS"-lezer brenge minstens één

milieblad van eigen richting te bezitten, kan door ons volk niet anders dan gewaardeerd worden, wat dan ook wel blijkt uit het steeds groeiende abonnementaantal. Maar er zijn er nog zovelen, die zelfs met het bestaan van „De Kleine Gids" niet op de hoogte zijn, waarom wij een beroep doen op onze lezers, aan deze nieuwe actie krachtig mede te werken. Dat ge uw tijd en krachten voor dit goede doel geeft, laten wij dan ook nu weer niet onbeloond. U moet de gunstige voorwaarden voor uw arbeid maar eens goed nalezen, dan zult u tot de overtuiging komen, dat het de moeite wel waard is er een paar avonden voor over te hebben. De actie gaat heden in en wordt beëindigd op 31 Juli a.s. We zullen u weer op de hoogte houden van het verloop en de prijzen liggen weer gereed. *En ze zijn niet mis!* De wereld maakt groot kabaal, maar moge het ons gegeven zijn, ziende op het nut van een dergelijk tijdschrift in onze gezinnen, in alle eenvoudigheid aan het blijvend bestaan en de uitbreiding van „De Kleine Gids" mede te helpen. Aan de slag dus!

Hoofdprijzen

Tenslotte stellen wij, evenals vorige keer, ook nu weer *enkele extra hoofdprijzen* beschikbaar, n.l.:

1e Prijs:

een prima dames- of herenrijwiel

(minstens 30 abonné's aan te brengen)

2e Prijs:

75 gulden in contanten

(minstens 25 abonné's)

3e Prijs:

50 gulden in contanten

(minstens 20 abonné's)

Let op! Nu volgt de

4e Prijs:

één week gratis vacantie

ongeacht in welke plaats of omgeving in Nederland.... òf in contanten 6 dagen à *f* 5.– per dag.

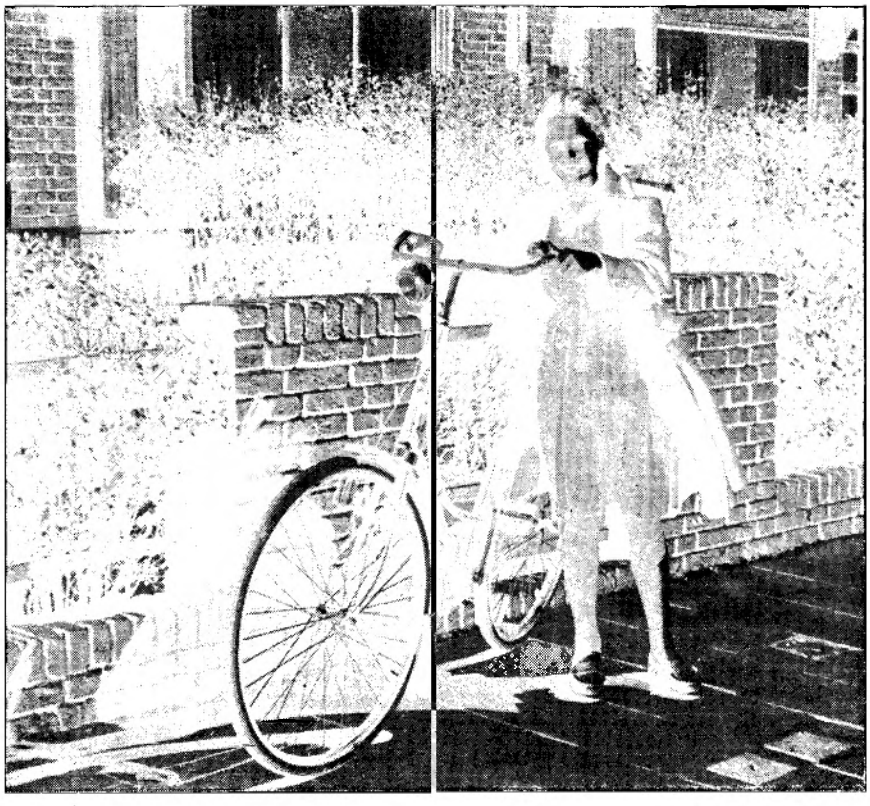
(minstens 15 abonné's)

5e Prijs:

25 gulden in contanten

(minstens 10 abonné's)

RITA DE BRUIN
was de vorige keer de gelukkige winnares van de fiets

Voorwaarden

1. U dient zelf abonné van „De Kleine Gids" te zijn.
2. In uw opgave duidelijk het volledig adres van de nieuwe abonné en dat van u zelf vermelden.
3. De nieuwe abonné verbindt zich voor een gehele jaargang.
4. Uw premie volgt zo spoedig mogelijk na de opgave van de nieuwe abonné.
5. Schrijft u vooral, welke premie of premies u wenst.

nieuwe lezer aan!

Geheimzinnige Bouwwerken

in een oud land

Houden jullie allemaal van aardrijkskunde? Wat zeg je daar? Een saai vak? Nee hoor, dat is niet waar. Dan heb je zeker altijd alleen maar rode, zwarte en blauwe strepen geleerd en van die rode stippen, plaatsen noemen ze die. Nee als je aardrijkskunde zit te leren moet je fijn gaan denken, dat je op reis bent en zo maar van alles tegenkomt. Je weet wel dat de gele kleur op de kaart zand betekent. Nou goed, we stappen samen, nee we zwoegen samen even door het Drentse zand. Hè, wat warm is het toch, nergens schaduw? Ja toch, daar bij die grote hoop keien is het fijn koel. O, nou zie je het al, de Hunebedden. Nee, je kunt er niet even op gaan lopen en afspringen. Vroeger wel, nu is 't afgezet. Ik behoef toch niet te zeggen dat dit begraafplaatsen zijn van onze voorouders? Rare graven hè? Wat zullen ze gesjouwd hebben met die stenen. Ik kan ze niet beuren hoor! Verder niet veel aan te zien hè? Nee dat vonden de Drentse mensen ook. Die klopten de keien klein om de weg te verharden.
De regering heeft daar nu een stokje voor gestoken.
Zullen we nog zo'n zandreisje maken? Goed, daar gaan we, maar nu op een kameel hoor, want lopen valt tegen. We beginnen bij Kaïro in Egypte. Hè, wat steekt die zon. Doorlopen beest! Daar is schaduw. Nou en een beetje meer dan bij de Hunebedden. Wat een hoge dingen staan daar nu. O je weet het al, de pyramiden. Die ene daar is een klein beetje stuk van boven. Die was eerst 147 m. hoog. Het is de pyramide van Cheops. Ja, dit zijn ook graven. Koningsgraven van de vroegere Pharao's. Ze liggen er niet meer in. Rovers hebben alles weggehaald en latere onderzoekers de rest. Ja, want die dode koningen kregen heel wat mee. Daar lagen vroeger schatten van miljoenen guldens waarde. De Egyptenaren hechtten grote waarde aan het blijven voortbestaan van het mensenlichaam. Daarom werden de lichamen gebalsemd. Als je het eens hoorde, hoe dat ging, zou je griezelen. Dat besparen we jullie maar. Maar door een kunstbewerking bleef dat lichaam eeuwen lang goed. Zulke lichamen heten mummies. Je kunt ze in Leiden nog gaan zien in het museum. De ziel bleef leven, dachten de Egyptenaren, in de gedaante van een vogel. Bij 't begin van de regering van een nieuwe Pharao liet hij meteen aanvangen met de bouw van z'n graf, de pyramide. Geweldig ingewikkeld zat zo'n bouwwerk in elkaar. Vooral de gang naar de dodenkamer was geheimzinnig en zeer verborgen. Door grote steenblokken werd deze weg ná de begrafenis afgesloten. De buitenkant van de pyramide werd mooi glad afgewerkt met witte kalksteen. Die laag is er nu af, de buitenkant is nu weer erg brokkelig. Zie je aan de voet van de pyramide, die kleine pyramiden, dat zijn mastaba's, waarin prinsen of hoge hofheren werden begraven.

Eeuwen lang hebben de geleerden gezocht om het oude Egyptische schrift te kunnen lezen.
Toen Napoleon in 1798 naar Egypte ging om te vechten, heeft 'n geleerde professor, die ook mee was genomen, om onderzoekingen te doen, uitgevonden hoe het in elkaar zat. Hij vond een steen, de steen van Rosette, waar ook naast het oude schrift o.a. Grieks op stond. Door vergelijking vond hij de sleutel, de betekenis, van de vreemde tekens (het hiëroglyphenschrift).

En nu die rare sfinx, wat is dat voor een wezen? Een beeld uit een rots gehouwen. Het bovenstuk is een vrouw, het grootste deel, onder in 't zand, is het lichaam van een leeuw. Precies weten we het niet. Men denkt dat het een zinnebeeld is van het raadselachtige. Of een wachteres in de eenzame woestijn. De soldaten van Napoleon snapten het zeker ook niet, ze gebruikten het beeld als schietschijf voor de kanonnen, vandaar die rare neus!

Ongelukkige mensen toch die Egyptenaren! Nu zijn ze Mohammedaans. Toch wil God ook nog Egyptenaren bekeren:

Egypte zal, met Moorenland,
Tot God verheffen hart en hand,
De God van onze vaad'ren.

M. K.

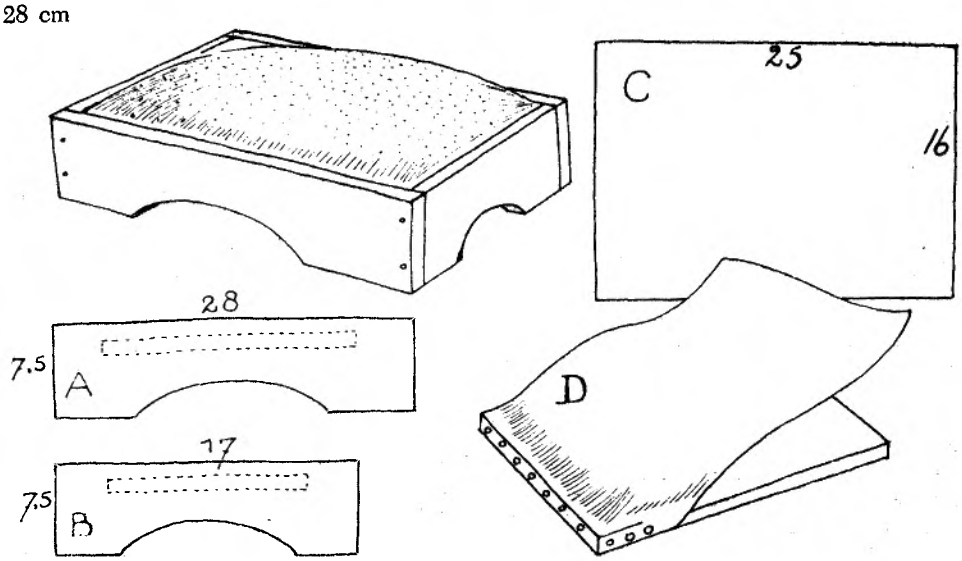
„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs ƒ 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

ONS KNUTSELHOEKJE

JONGENS

Voetenbankje

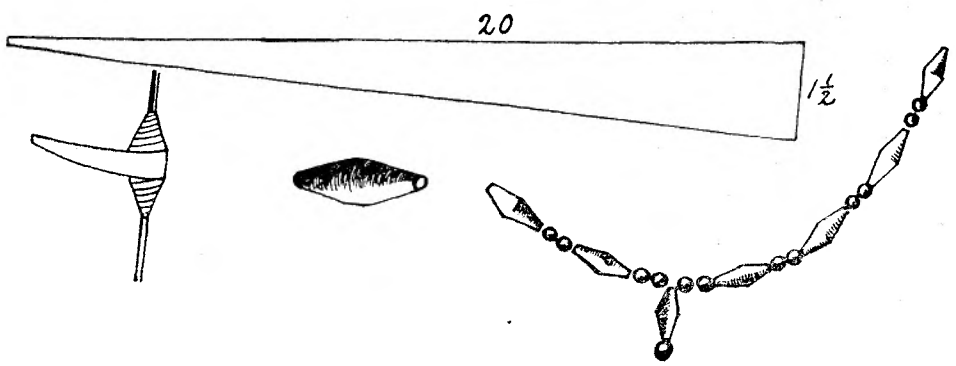
Voor dit werkstukje hebben we een plankje nodig van 12 mm dikte. We zagen twee plankjes van 7,5 x 28 cm en twee van 7,5 x 17 cm. De gebogen openingen kunnen we er uit zagen met een schrobberzaagje. De stippellijntjes op deze plankjes stellen de latjes voor, waarop straks het kussentje komt te rusten. Dan zagen we een plankje C van 16 x 25 cm. Dit is het deksel, waarop het kussentje komt. Voor dit laatste hebben we een lapje stof nodig van 29 x 20 cm. Deze stof spijkeren we met kopspijkers tegen de zijkant van plankje C. Telkens wanneer er een stukje is vastgespijkerd, stoppen we stevig wat wollen lompen of zeegras onder de stof; zie D. Dit doen we zo lang tot ook de vierde zijde kan worden dichtgespijkerd. Denk er om, dat het opvulsel zo moet worden verdeeld, dat het geheel de vorm van een kussentje krijgt. Tenslotte moeten de plankjes A en B aan elkaar gespijkerd worden. De latjes op A en B moeten zo worden aangebracht, dat het plankje C er precies op past en het bankje van boven geheel glad is.

MEISJES

Een hangertje uit eigen fabriek

Voor dit hangertje heb je de winkel niet nodig. Dit maken we zelf.
En wat we daarvoor nodig hebben? Een stuk tekenpapier, een breinaald en wat rode of zwarte kralen.
Knip reepjes papier van 20 cm lang en 1,5 cm breed; zie de tekening. Neem nu een breinaald en rol hier het reepje papier op, te beginnen bij het brede eind. Het laatste eindje wordt vastgeplakt. We krijgen dan een soort kralen, die we in vernis dopen. Dan beginnen ze te glimmen. Een paar dagen drogen en dan gaan we ons hangertje rijgen, zoals in bijgaande figuur. Wissel de verniskralen af met één of twee kralen, of bedenk zelf een aardige combinatie. En je kunt op deze manier ook een aardige versiering maken aan een lampekapje.

Pietje Duikel

De eerste de beste dag, dat Pietje het levenslicht aanschouwde, zette hij een blèr op, dat de boven- en benedenburen het hoorden. Zo vervaarlijk en met zo'n rood gezicht, dat vader Duikel er plezier in had en zei: „Die laat al heel gauw weten, dat hij er is". Net had vader zich omgedraaid, of Pietje, die op een kussen op de tafel lag, schopte pardoes de poederbus omver, die met veel lawaai naar de hoek van de kamer rolde. De zuster had lief tegen hem gebromd: „Zeg, wil jij je gemak eens houden, kleine opschepper! Je moet heus niet denken, dat jij hier de baas bent, hoor!"
Vader en moeder Duikel hadden van die eerste dag af met blijdschap de beste verwachtingen van Pietje gehad. Bovendien woog hij maar eventjes tien pond. Wat een jongen! wat een jongen!

* * *

Met het opgroeien worden vader en moeder echter bezorgd over Pietje. Hij is toch niet het schrandere ventje, dat ze van hem hadden gehoopt en verwacht. Vooral toen hij naar school ging, werd dat steeds duidelijker. De eerste klas moest Pietje nog maar eens over doen, had juffrouw gezegd.
Maar ook in de tweede klas ging het mis. Ook daar kon hij met de andere kinderen niet mee, zodat hij weer bleef zitten. Zo was Pietje dus al bijna tien jaar toen hij naar de derde klas verhuisde.
Moeder hoopte dat het nu wat beter zou gaan, want nu zat hij bij een meester. Bij meester Brandsma.
Werkelijk begon er in Pietje wat te veranderen. Nooit had hij van de school gehouden, en nu was dat ineens veel anders. Dat kwam natuurlijk door die meester, die „fijne" meester, waar Pietje elke avond vol van was. In de nieuwe klas had hij er naar verlangd naast Dick van Bergen te mogen zitten. „Even aan meester vragen", had hij gedacht.
Zo gezegd, zo gedaan.
Wat 'n goeierd, die meester! 't Mocht! Samen op 't achterste bankje. Waarom hij zo graag naast Dick wilde zitten, wist hij zelf niet. Misschien omdat Dick net zo groot was als hij, of omdat Dick ook al een keer was blijven zitten. Van die dag af heeft Pietje veel plezier met Dick; onder rekenen, onder taal, onder lezen, altijd hebben ze grapjes. Om heel gewone dingen.
Eens had Dick de hik.
Dick is dik en heeft vreselijk de hik.
De meester luistert naar het mooie stemmetje van Bep. Ze leest van de kip, die „gouden" eieren legde.
„Hik".
Nog heeft Dick de hik.
Pietje grinnikt....
„Hik", wipt Dick.
Wat heeft die Piet een schik om de hik van Dick.
Dick hikt en knikt en kijkt verschrikt.
De meester!
Hij zag de schik van Piet en Dick.
Geheimzinnig begint de meester:
„Kinderen, ik ben jullie nieuwe meester. Ik ken jullie nog niet goed. Ik weet nog helemaal niet wie knap is of dom. Ook niet wie ondeugend is of lief. En ik weet dus ook niet wie ongehoorzaam is of niet....
Daarom moet je eens even goed luisteren. Wat ik niet weet, dat weet de *dokter*, die hier in de klas is".
De meester houdt even op....
De hik van Dick is ineens over en alle kinderen kijken hem de woorden uit de mond.
Als ze durfden, zouden ze vragen: „Wat bedoelt u, meester? De dokter? Wie is de dokter? Waar is die dokter?"
„Ja zeker", zegt de meester verder. „De dokter is altijd bij mij en het mooiste is: hij weet overal raad op. Hij is daarom ook mijn allerbeste vriend".
De kinderen kijken nu werkelijk of ze sprookjesland binnen gestapt zijn. Pietje kijkt wantrouwend naar de grote kastdeuren.
„Dan moet hij daarin zitten", denkt hij vreemd.
„Nu zijn jullie natuurlijk heel erg nieuwsgierig naar die dokter. Nou, dan zal ik je eerst vertellen hoe hij heet. Hij heet.... dokter.... van Houten. Hij heeft van alles bij zich: praatpoeders, lelijke-letter-drankjes, draaipillen, en ook hiktabletten en lachdruppeltjes. Kijk, hier is hij".
De meester staat op en haalt uit de hoek van het lokaal een dikke stok te voorschijn.
„Hoe vind je hem? Kijk eens aan, hij staat al klaar met lachdruppeltjes voor Pietje Duikel en hiktabletjes voor Dick. Gelukkig, dat het net over is met de ziekte van die twee. Dokter kan wel weer in de hoek gaan staan, maar past op.... mannekes! Zorgt dat hij niet weer te voorschijn hoeft te komen".
Dit verhaal van de meester heeft vooral op Pietje een verpletterende indruk gemaakt. Sinds die dag is hij blij en een beetje bang tegelijk.

V.

Verhoging Incassokosten

In verband met de door de P.T.T. verhoogde incassokosten voor kwitanties tot 25 CENT per kwitantie, geven wij onze lezers ernstig in overweging de afgifte van de kwitanties voor het tijdvak 1 Juni—1 December niet af te wachten, doch vóór 1 Juni het abonnementsgeld ad *f* 1.90 te storten op onze postrekening 147759. Dit kost u slechts 5 CENT.

De administratie

Voor onze kleintjes

De rode jurk

Wel wel, wat is er een drukte daar bij de familie Bruin. Je kunt wel zien dat ze gauw gaan verhuizen.
Vader loopt met zijn stofjas aan druk te sjouwen en moeder is bezig met de boel uit de kasten in grote kisten te doen. Overal in huis staan er van die kisten.
„Die moeten allemaal vol", had vader tegen Anneke gezegd, „en als er nog plaats over is, dan stoppen we jou er ook in". Maar dat meende vader niet hoor. Anneke kon toch niet geloven dat vader dat doen zou.
Druk dribbelt Anneke heen en weer. Met haar schortje voor heeft ze het op haar manier erg druk. Dan staat ze weer eens een poosje bij moeder te kijken; dan is ze weer bij vader of bij Alie, het dienstmeisje. Anneke vindt het best gezellig hoor, al die rommel. Ha, daar gaat moeder aan haar kast beginnen. Eerst haar kleren, en onderin is de plank met speelgoed. Heel knusjes komt Anneke bij moeder zitten. Kijk eens, daar is haar mooie witte jurk, die ze als het zomer is 's Zondags aan mag; daar haar blauwe en dan daar haar jasje.
O, nu heeft moeder die rode jurk in haar handen. Dat vindt Anneke niets geen fijne jurk. Beppie, haar buurmeisje, lachte haar altijd uit, als ze die jurk aan had.
Was die jurk nu maar een ballonnetje aan een touwtje, dacht Anneke. Dan zou ik hem floep zo uit het raam laten vliegen en dan behoef ik hem lekker nooit meer aan.
Maar neen hoor, moeder had die jurk

al in de kist gelegd. Ziezo, haar kleren lagen er in.
„Weet je wat, Anneke", zei moeder, „nu mag jij je speelgoed zelf in die grote doos doen. Netjes alles opstapelen hoor. Ik moet gauw voor het eten gaan zorgen."
Dat is even leuk! Het duurde niet lang of Anneke had de grond bezaaid met haar speelgoed. Nu alles bij elkaar zoeken en dan heel mooie stapeltjes maken. Terwijl Anneke heen en weer loopt, moet ze telkens even in die kist met kleren kijken. Daar ligt die vervelende jurk van haar. Zou ze.. zou ze hem er uit halen? Maar wat dan? Zou ze hem verstoppen, heel goed verstoppen, zodat moeder hem nooit meer kan vinden? Dat is wel erg moeilijk, want straks gaan alle kasten leeg, dus als ze hem in een kast stopt, vindt moeder hem toch en als ze hem in een andere kist stopt, vindt moeder hem ook weer in het nieuwe huis. Ja, wat dan? Anneke's hartje bonst. Zou ze? Ze voelt dat ze iets wil doen dat niet goed is. O Anneke, vraag nu aan de Heere of de Heere je tegen wil houden. Maar neen, Anneke wil niet aan de Heere denken. Ze ziet alleen maar die rode jurk, waar ze zo'n ontzettende hekel aan heeft. Haar vingers beven als ze die bewuste jurk uit de kist pakt en onder haar schort stopt. Ze weet al waar ze hem stoppen zal. Ergens waar moeder hem niet meer pakken kan. Anneke haar wangen gloeien en worden net zo rood als die jurk, die ze verstopt.
Daar komt moeder aan.
„En?" vraagt moeder.
Anneke buigt zich helemaal over haar speelgoed heen.
'k Ben bijna klaar, moeder", zegt ze zonder op te kijken.
„Kom, ik zal je even helpen".
Vlug neemt moeder de doos en doet wat speelgoed er in. Anneke durft niet te gaan staan, anders rolt die jurk onder haar schort vandaan.
„Ziezo", zegt moeder, „doe jij het restje, dan ga ik gauw tafeldekken. Niet teuten hoor, we gaan zo eten". Gelukkig, moeder is weer naar beneden. Nu is het weer „veilig". Nu gauw die jurk in een krant doen en dan straks, als niemand haar ziet, die krant zo in de sloot achter het huis gooien. Dacht Anneke werkelijk, dat het nu „veilig" was? Is dat veilig, om iets te doen wat vader en moeder en de Heere niet zien mogen, maar wat de Heere toch altijd ziet?
Immers:

Niets is, o Oppermajesteit,
Bedekt voor Uw alwetendheid.

Neen ook dat van Anneke niet. Met haastige vingers rolt ze de jurk in de krant. Nu gauw ongemerkt de keuken door en dan.... Vlug loopt ze de trap af. Over de leuning heen had ze al gekeken of moeder in de kamer was. Ja hoor, gelukkig wel. Dus dan maar wagen? Vader en moeder waren bezig het orgel te versjouwen. Als een muisje vloog Anneke naar de keuken. Hè bah, wat knelde nu toch die buitendeur. Hij zat toch niet op slot? Toch maar even de krant met die jurk er in op het keukentafeltje leggen, want met één hand kon je nooit zo hard duwen als met twee handen. Nu nog even heel hard duwen. Anneke duwt, duwt.. de keukendeur vliegt open en Anneke rolt pardoes het straatje op. Vader, die juist een schroevendraaier uit de la van de keukentafel moest halen, zag Anneke rollen.
„Kon jij die lastige keukendeur niet open krijgen? Had me toch eventjes geroepen, kindje!" zei vader, terwijl hij Anneke haar opengeschaafde knieën bekeek.
„Wacht, kom maar eens hier".
Met een wipje had vader Anneke op de keukentafel getild, boven op die krant! Anneke durfde van schrik niet te huilen. O, als vader nu maar niets merkte. Ging vader nu maar weg. Die jurk leek wel te branden onder haar. Voorzichtig waste vader Anneke haar knieën en handen af.
„Kom nu maar mee naar de kamer, dan mag je me helpen met lampjes inpakken
„Nnnnee!.. Nnnnee.." huilde Anneke. „'k Wil naar buiten, naar de tuin". O die jurk....
„Niet zeuren meiske! Jij hebt niets te willen, maar te doen wat vader zegt. Kijk eens, neem die krant maar mee, daar kunnen we weer wat inpakken".
Voordat Anneke iets kon zeggen, had vader de krant gepakt. Rtsss..rtss! „Hé, er zit een lap stof in, geloof ik. Zeg moeder", riep vader naar de kamer, „moet die lap ingepakt blijven of mogen wij die krant gebruiken?"
„Wat bedoel je", zei moeder en kwam naar vader toe. „Ik weet niets van een lap".
„Nu, kijk eens". Vader gaf die „rode lap" aan moeder.
„Dat is Anneke haar rode jurk; hoe komt die nu hier? 'k Had hem toch in de kist gedaan? Zat hij in een krant? Ik begrijp er niets van. Wat dom van me!"
Anneke, die ondertussen naar de kamer gelopen was, werd steeds roder en steeds heviger begon haar hartje te kloppen. Zou ze het zeggen, dat zij, Anneke, dat gedaan had; en dat ze hem in de.... Maar als moeder haar niets vroeg, behoefde zij toch ook niets te zeggen, „troostte" ze zichzelf. Moeder vroeg niets en bracht gewoon de schalen met eten binnen.
Doch al vroeg moeder niets, de Heere vraagt een oprecht hartje, waarin we geen één zonde voor de Heere verborgen houden, ook die zonde niet. Nu voor het eerst voelde Anneke hoe verkeerd ze toch gedaan had. Verkeerd tegenover vader en moeder, maar bovenal tegen de Heere. Huilend vlucht Anneke naar boven. Ze probeert haar handen te vouwen en haar knieën te buigen, wil dan weer opstaan, bang, dat de Heere zo boos is, dat de Heere niet meer naar zo'n ondeugend meisje horen wil. En toch, ze kan het niet laten. Dan vraagt ze snikkend: „Heere, wil U Anneke leren zulke stoute dingen niet meer te doen en Anneke alstublieft een nieuw hartje geven?"
Zo vond moeder Anneke toen ze naar haar meisje liep te zoeken. Moeder wist nog niet wat er gebeurd was, maar nu Anneke het eerst aan de Heere verteld had, zou ze het ook wel aan vader en moeder kunnen vertellen.

WILLY

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Wij waren op weg naar Ptolemaïs. Daar waren de eerste Romeinen gezien. Alleen maar ruiters, terwijl zij Batavieren, Germanen, Galliërs en Moren uit de door hen onderworpen landen als slaven meevoerden, die de kampen zouden oprichten en verzorgen. Op één dezer tochten liep ik eenzaam langs een bergpad. Daar kwam een kleine karavaan aan. Een man, in de kracht zijner jaren, vergezeld van twee knaapjes, liep bij een muildier, dat een zwaar gewonde, jeugdige slaaf der Romeinen droeg.

Het was een jeugdige Batavier, die Brinio heette. Die Batavier was door de hoefslag van een Romeins paard getroffen. Geen enkele Romein had het gezien. Maar de zwaar gewonde jonge man werd door de reiziger liefderijk verpleegd en verbonden. Ik hield de reiziger staande. Hij zeide dat hij Ruben heette en lederbereider was. Hij had Jeruzalem verlaten, omdat hij zeker wist dat de stad en de tempel verwoest zouden worden en hij volgde het bevel op van Jezus, die ongeveer 35 jaren geleden te Jeruzalem werd gekruisigd. Vliedt naar de bergen! had Hij gezegd. Geen enkele steen zou op de andere blijven. En Ruben geloofde dat het gebeuren zou.

Ruben is een verrader! zei Zadok. En als de Christenen zeggen dat Jezus kwam als Verlosser, dan antwoorden wij altijd dat Hij zich zelven niet eens kon verlossen.

Ik weet het niet! zei Joab, maar mijn vader heeft Hem gehoord. Hij sprak als een Profeet en Zijn woorden gingen vergezeld van een kracht en een macht die niemand der Priesters zo bezat. Onze tegenwoordige hogepriesters worden meestal aangewezen uit de slechtste mannen die onze natie telt, maar Jezus van Nazareth was anders. Zijn woorden waren zacht en vol mededogen. Hij verrijkte zich niet met eens anders goed en geld. En zelfs mijn vader geloofde vast dat het een Profeet was.

En wat zou dat dan? vroeg Zadok. Als het een Profeet was, dan zal Zijn voorzegging uitkomen en dan zal ook dit mooie land, dat vele eeuwen lang niets met Judea te maken had, plat getrapt worden, antwoordde Joab met overtuiging.

Waar is Ruben gebleven? vroeg Zadok. Als hij zo doorgaat zal hij nog méér twijfel verwekken en de armen onzer strijders verlammen.

Neen, neen, neen, dat heeft hij niet gedaan, hernam Joab met drift. Ik blijf strijden tot het uiterste. Wij zullen desnoods ons graf vinden in de vesting daar op die hoge berg, maar overgeven doen wij ons niet.

Waar Ruben, die lederbereider, met zijn kleine karavaan gebleven is, weet ik niet. Zijn eerste doel was Trechonitas, een stadje tegen de helling van de berg Hermon. Daar woonde zijn familie en daarheen zijn ook vele vrouwen en kinderen gevlucht van mannen, die nu tot de 25.000 strijders behoren die Jotapata zullen verdedigen. Zij denken aan de andere zijde van de Jordaan veilig te zijn. Ik vermoed echter dat wij in Jotapata een even veilige beschutting zullen vinden. Zie maar eens die muur. En zie dan vooral eens die diepe ravijnen, die dichte bossen en dat heuvelachtige land. De zware belegeringswerktuigen kunnen hier niet komen.

Vertrouw er niet te veel op, antwoordde Zadok. De Romeinse arbeiders hebben al eens meer grote dingen gedaan. En ik vrees dat gij er ook hier getuige van zult zijn.

Hier eindigde het gesprek tussen de twee krijgslieden, waaruit wij tevens weten dat Zadok zijn woord getrouw bleef en met vele kameraden naar Galilea was gesneld om deel te nemen aan de strijd, die de strijd rondom Jeruzalem voorafging.

Op veertig mijlen afstand van die plaats, op een grasveld tussen twee bergen, was een kampje opgericht. Daar zaten vier mensen, kleine en grote, bij elkaar.

Ben je wat sterker? vroeg de oudste, een man met een lange baard, terwijl de man een jeugdige krijgsman, wiens hoofd met doeken omwonden was, zachtaardig ondersteunde.

Ja! was het antwoord.

Wat zijt ge voor een landsman? Toch geen Romein?

Ik kom uit het lage land aan de zee, verder dan het land der Galliërs en der Germanen en misschien tegenover het land der Britten. Daar zijn de Romeinen gekomen. Ze hebben onze vreedzame kolonies overvallen, toen wij onze vrijheid wilden behouden en er voor hebben gestreden. Thans ben ik slaaf. Ik heet Brinio! Ik heb de grote stad Rome gezien en ook de grote keizer. Overal schittering van goud en zilver en marmer, maar mijn hart bemint het lage grasland bij de mooie rivieren, waar het wild leeft en waar wij kunnen jagen en vissen.

Heb je dat ook gedaan?

Ja! Veel! En paardrijden! Heel snel! Ik was bedroefd, toen ik mijn familie en mijn land moest verlaten. Ik heb in de stad Rome gezworven, maar ik was bang van al dat moois. Ik werd er onrustiger. Totdat ik eindelijk landslieden ontmoette die de taal der Romeinen hadden geleerd. Ja, Brinio, in de mooie stad Jeruzalem heb ik ook geen geluk voor mijn hart kunnen vinden. De tempel is ook mooi. Maar de ziel is er uit, want de offeranden brengen geen verlossing en vergiffenis van zonde en schuld.

Dat zei een man in Rome ook, zei Brinio. Er waren velen die hem volgden. Weer anderen die hem bespotten. Hij was, zo men zeide, een apostel. De keizer beschermde hem nog, maar er waren velen die het de keizer zeer kwalijk namen dat hij die Christenen beschermde. Ze geloven dat die man eens met de dood zal worden gestraft.

Evenals zij het Jezus, die Gods Zoon was, hebben gedaan! zei Ruben.

Daar wil ik wel eens meer van horen, goede man, zei Brinio.

Dat zal je ook, zo de Heere wil! Maar nu niet meer, want je krachten zijn verzwakt. Wij moeten verder. Ik wil je bij vrienden brengen, waar je het goed zult hebben. Hier moeten we oppassen voor Romeinse troepjes, doch ginds niet meer. Daar zal je vrij zijn.

En ga ik dan weer naar de zee en de rivieren?

.....

(Vervolg van pagina 270)

Verhuizen

melijk met God. Als we ons zo gemakkelijk kunnen vestigen op plaatsen waar we niet kunnen opgaan onder de zuivere bediening van Gods Woord, dan is het niet goed met ons. Over het algemeen heeft men zijn antwoord gereed: De tijd is nu eenmaal anders; je kunt je onmogelijk overal aan onttrekken; God kan overal gevonden worden! En men legt zich schier bij alles maar rustig neer. Jacob kon dat niet. En als Gods volk het leven naar Gods Woord mag beoefenen, dan kunnen zij het nu evenmin als Jacob het kon eeuwen geleden. Wanneer Jacob de ogen voorgoed gesloten heeft, wordt zijn stoffelijk overschot teruggedragen naar de grafspelonk van Machpéla. En dat graf is, evenals de graven van al Gods volk, het domeingoed van Koning Jezus, Die er Zijn wakend oog op houdt tot de jongste dag. Dat plekje was mede in de belofte des eeuwigen levens besloten. Van de stenen huizen der Kanaänieten is niets meer over, maar dat plekje is veilig bewaard.

Hebben we dat deel van Gods volk nog niet, dat we er om leren vragen, het is nog te krijgen zo lang we leven.

En in de beleving daarvan zullen we ons huis als een tent bewonen; het graf altijd tegenover ons zien; ons gereed houden voor het laatste vertrek en ons gescheiden houden van de stenen huizen der Kanaänieten.

Welgelukzalig die hier zo mag leven en straks zo mag verhuizen als de laatste reis ondernomen moet worden. Als een vreemdeling vanuit het land zijner vreemdelingschappen naar Huis.

BRIEVENBUS

De brievenbus blijft nog gesloten voor het schrijven van brieven. Er liggen er nog te veel op antwoord te wachten. Noodzakelijke berichten mogen echter altijd toegezonden worden. Nieuwelingen melden zich uitsluitend per briefkaart, terwijl degenen, die zich willen afmelden, ook op die wijze daarvan mededeling doen.

WELKOM!

Frans Janse; Harry en Annie Wouda; Jacobus de Korte; Theo Smallegang; Geertje van de Ruitenbeek; Aletta Versteegh; Gijs Nieuwenhuizen; Gerrit Adriaan Vonk; Leni Mourik (opvolgster van Chris; krijgt zijn punten L 217); Joke en Jannie van Dam; Jan Leendert Boer; Bert en Piet Wolswinkel; Maartje Jacoba Verloop; Maarten Verduin; Coen en Piet Kunz; Ina en Janny v. d. Spek. Alle overigen zijn ook welkom, maar in zo verre zij zich niet per briefkaart gemeld hebben, is het voor mij te veel uitzoekerij om ze tussen al de oplossingen uit te halen. Een briefkaart valt dadelijk op, moeten jullie weten! Wie zich dus gemeld wil zien, schrijve alsnog een kaartje.

AFSCHEID

Jan Nieuwenhuizen; Johan Versteegh, Chris Mourik; Jannetje Buitenhuis.

BERICHT

Kunie van Gammeren stuurt *f* 1.25 naar de administratie en de zaak is in orde.
Briefjes van Rina, Bertha en Janny Slingerland NIET ontvangen. Zendt opnieuw!

PRIJSWINNAARS

Bij de vorige prijswinnaarslijst moet nog worden opgenomen:
1. Willem Slingerland, Iron Springs Canada K—308
2. Piet Kalkman ..... L—280

CORRESPONDENTIE-ADRESSEN

Twee vriendinnen willen samen corresponderen met een meisje van 14 jaar, liefst uit Gelderland. Ze zijn zelf ook 14 jaar. Ze heten: Adrie Plugge, Steinlaan 48, Den Haag, en Annie Boerman, Ermelostraat 131, Den Haag.

NAGEKOMEN BRIEVEN

Cornelis Slingerland, Canada. Dat jullie verhuisd zijn, heb ik uit de brieven, die ik ontving, vernomen. De zeereis viel erg mee, nietwaar? Jullie zult wel heel wat gezien hebben! Vier dagen en vier nachten in de trein, dat is een hele afstand, hoor! En toen die koffie en die lekkere soep bij aankomst, dat was een verrassing! Vooral als je zestien dagen gereisd hebt. Fijn, dat jullie iedere Zondag twee maal ter kerk kunnen gaan. What a fine car you have! I should like such a car to visit all my cousins.

Fia Verduin, Nieuwerkerk a. d. IJssel. Jij helpt Moeder en Moeder helpt jou! Als de ene hand de andere wast, worden ze beide schoon, zegt het spreekwoord. En vooral als je de oudste bent, wordt er op je gerekend. Wat een heerlijke boomgaarden hebben jullie! Leuk, dat je zulke prettige vriendinnen hebt. Je punten zijn: L—227.

Ali Verhaar, Nw-Lekkerland. Vind je brieven schrijven moeilijk? Och, dat leert wel, hoor. Maak je nooit een opstel op school? Jullie zijn, geloof ik, met z'n tienen. Dat zal een hele drukte geven als ze allemaal thuis zijn, maar jij helpt al flink, merk ik. Goed zo! En op school is het ook prettig. Je hebt al 50 punten (L—50), dus dat gaat goed.

Chris Neels, Canada. Hartelijk dank voor je mooie kaarten en brieven. We maken het allen nog wel. Mijn adres is echter veranderd. Stuur ze dus voortaan weer naar Postbus 2019 te Utrecht. Ik zou je wel een grote brief willen schrijven, maar de tijd ontbreekt mij. Ik heb, moet je weten, momenteel reeds ongeveer 1000 neven en nichten. En daar wil ik graag goede vrienden mee blijven. Nogmaals mijn dank en de beste wensen voor je familie.

Z.V.

Hiermede wil Grietje Riezebos, Kamperveen, allen hartelijk bedanken voor de vele kaarten en brieven, die zij tijdens haar 9 maanden ziek zijn ontvangen heeft. Ze heeft er veel van genoten. Ze is nu weer volledig hersteld, wat zeker een reden tot dankbaarheid aan de Heere moge zijn.! Hij geve haar een erkentelijk harte!

BRIEFJES BEANTWOORD

Paul Vermeulen, Kr. a d. IJssel. Die school, waar je nu op gaat, heeft een mooie naam. Ga je er graag heen? En in welke klas zit je nu? Laat ik eens raden! In de zesde. Is dat juist? Je punten zijn: L—290. Ja, dat wist je al, want je had een prijs. Was het boek naar je zin?

Wim Vermeulen, Kr. a. d. IJssel. Heerlijk zo'n prettige werkkring te hebben. De tegenwoordige maatschappij eist echter meer en daarom maar flink aan de studie. Nu in Mei kunnen we niet meer over sneeuw praten, vind je wel? Wat is alles nu mooi groen hè! Punten K—193.

Arie Peter Verhagen, Sprang-Capelle. Je bent gelukkig weer beter na bijna een jaar ziek geweest te zijn. Het valt niet mee om dan ver van huis in een ziekenhuis verpleegd te worden, maar de Heere heeft de middelen nog willen zegenen, nietwaar? Bij het jolig christendom van onze dagen is bekering niet meer nodig, dat heb je zeker wel gemerkt? Ik ben blij, dat je het boek mooi vond. Groet ook je ouders van mij!

Marrie de Wit, Polsbroek. Neen, ik ben vorige zomer niet op bezoek geweest bij de verschillende neven en nichten. Misschien kom ik nog eens langs en dan hoop ik je te zien. Ja, er zijn veel nieuwe abonné's, maar de gewenste 10.000 hebben we nog niet. Je punten zijn: K—113. Je begrijpt, dat ik de laatste serie nog niet meetel, want dat nazien is nog niet klaar.

Cootje Hooijmeijer, Slikkerveer. Geen dank hoor voor het boek. Je hebt het eerlijk verdiend! En vond Vader het ook mooi? Dat bevalt me! Het was een kort briefje. Dus ook een kort antwoord. Daag.

Maarten Hooijmeijer, Slikkerveer. Ja, nu ben ik echt fn de war geweest, want ik meende, dat de brief van Maarten was en nu blijkt hij van Vader H. te zijn. Nu, zoiets mag ik wel. Dergelijke brieven — ik ontvang ze wel vaker, al worden ze niet altijd beantwoord — ste] ik zeer op prijs. Inderdaad kan een eenvoudig kinderboek erg leerzaam zijn voor wie het op mag merken. Helaas, hoe dikwijls gaan de roepstemmen aan ons voorbij, die de Heere tot ons zendt. Hij mocht ze zelf aan het hart willen heiligen, want Hij verheerlijkt Zich altijd in Zijn eigen werk. De Heere zegene u verder tot heil en welzijn van uw gezin. Hartelijk gegroet.

Gerrit Verdoorn, Ridderkerk. Hoe bevalt het werken op het land? Zeker wel goed, want je bent een echte natuurliefhebber! Is je onderwerp voor de J.V. goed uitgekomen? Ik hoop het. Je catechiseermeester ken ik wel. Was je tevreden met je prijs?

Maaike Verdoorn, Ridderkerk. Zo'n uitstapje op de fiets in de vacantie lijkt me recht gezellig. Vooral als je weet waar je terecht komt. En van de zomer zullen jullie er wel weer heengaan bij leven en welzijn, denk ik. Je mag Arie niet plagen hoor, omdat hij wit haar heeft. Dat kan hij ook niet helpen. En hoe is het met de ,,kippenboer''? Gegroet hoor!

Allemaal. Ontvangt verder allen de hartelijke groeten van jullie aller toegenegen

OOM BEN

PRIJSRAADSELS

Opgave. O—3

Voor de groteren van 14 tot en met 20 jaar.

ZALIGSPREKING

Behalve de zaligsprekingen uit Mattheüs 5 en Lukas 6 heeft de Heere Jezus nog eens een zaligspreking uitgesproken die ge bijeen kunt voegen uit de letters, voorkomend in onderstaande figuur. De letters zijn zo gerangschikt, dat je bij de letter Z kunt beginnen, om te eindigen zij de letter N, waarbij dan van letter naar letter gesprongen kan worden, en wel zó, dat telkens één hokje in schuine richting wordt overgeslagen. De tekst begint met: ,,Zalig....." Je springt dus van de Z naar de A, dan naar de L, naar de I, naar de G, enz., enz. En zo vind je de gehele tekst. Bij de oplossing ook de vindplaats vermelden.

E	F	L	D	E	E	E	Z
U	I	H	B	L	IJ	N	N
D	B	O	N	**N**	A	N	N
E	Z	H	E	O	G	S	E
C	**Z**	N	E	T	L	G	IJ
T	N	N	I	N	L	B	Z
A	O	E	I	L	E	Z	E
I	E	L	H	G	Z	U	B

Opgave P—3

Voor de kleineren van 7 tot en met 13 jaar.

VOLG MIJ!

Tot welke drie discipelen, ons bij name bekend, heeft de Heere Jezus gezegd: ,,Volg Mij!'' Gaarne alle mogelijke teksten uit de vier Evangeliën. Let wel, het gaat over drie discipelen uit het bekende twaalftal. Het voorbeeld uit Matth. 8 : 22 en Lukas 9 : 59 geldt dus niet! Ook de rijke jongeling komt niet in aanmerking!!

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn!

OOM BEN

Onze *POSTZEGELACTIE*

We hebben allemaal wel gezien aan het eindgetal van de laatste verantwoording, dat het nu toch ernst wordt met die twee millioen. Maar we hebben nu een mededeling te doen, die verblijdend is. Er is een zending binnengekomen van.... 350.000 zegels. En bekijk dan nu het eindgetal eens, dan zal er begrepen worden, dat de voorbereidingen voor de uitzending van het meisje of de jongen, begonnen zijn. Daarover komen binnenkort mededelingen onder deze rubriek. Maar we blijven nu sparen en met elkaar zo gauw mogelijk de twee millioen vol maken. Ik mag daarop natuurlijk wel rekenen, want als trouwe vrienden zijn we samen uit gegaan en komen we samen thuis, dw.z. bij de twee millioen.
Hier is de verantwoording, en denkt er om, die 350.000 mogen de inzenders van het kleinste aantal niet afschrikken hoor, want 't blijft van kracht: Vele kleintjes maken samen één grote! De laatste stand was 1.599.384. We ontvingen van N. D. Human, Stellendam, zilverp. en caps.; van bevriende zijde 350.000; N.V. ,,De Banier'' 27.643; Klaas Huls, Den Hulst, 256, zilverp. en theelood; Klaziena de Ruiter, Leerdam, 1700; Elly Baas, Gouda, 1500; Jan Visser, Zevenhuizen, 1000; Gerrit Kloet, Nw en St. Joosland, 71 en zilverp.; Hanny Krelekamp, Amsterdam, caps.; Jac. van Klaveren, Hazerswoude, 700; via Oom Koos 350; Piet Jacobse, Souburg, 689; Marie en Bram Baay, Yerseke 450; Willie Zuijdweg, Rotterdam 550, zilverp. en caps.; Klaas en IJtje Wolthuizen, Oudega, zilverp. en caps.; Claartje en Jannie Pladdet, zilverp.; Fini en Gerrit Verdouw, Gouda, 2400; J. Walhout, Borssele, 1225; J. Ganseman, Ophemert, 393; Corry Zwanenburg, Vlaardingen, 1600; Frans, Alie en Gerda van Geest, 's Gravenzande, 3716; en kinderen van 't Hof, Rotterdam, 409. Totaal 1.994.036 postzegels! Hartelijk dank van

OOM BERT

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

ROTAN-MEUBELEN
voor kamer, tuin en kinderkamer
Vraagt onze geïllustreerde prijscourant
K. DE VRIES
Albert Cuypstraat 132 - Gerard Doustraat 123
AMSTERDAM (Zuid) - Telefoon 716390

Poppen-
en Kinderwagen reparatiebedrijf
Tevens Kappen overtrekken
C. BAARS
Lange Hilleweg 51 b
ROTTERDAM-ZUID
„Kleine Gids"-lezers genieten een korting!

Kleine Gids-lezers!

SCHOEMAN'S
RIJWIELFABRIEK

voor slechts
f 135.-

brengt U een 1e klas rijwiel, compleet met remnaaf, lamp, slot, jasbeschermer, snelbinder, spatlap

Levering met 1 jaar garantie. Honderden tevredenheidsbetuigingen ter inzage

Vraagt prijs van onze prachtige Kinderrijwielen

Prima Stofzuiger compleet
f 115.-

Geïllustreerde prijscourant wordt U op aanvraag toegezonden

VEENENDAAL
KERKEWIJK 54 - TELEFOON K 8385—703

Wenst U een
Gelegenheids-gedicht?
Stuur dan de juiste gegevens aan
BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B.)
Voor 3 cent per regel ontvangt U werkelijk iets moois
Honderden tevredenheidsbetuigingen

ADVERTEERT IN „DE KLEINE GIDS"

27 Mei 1953 — 3e Jaargang No. 34
verschijnt tweemaal per maand

De Kleine Gids

De Zomer nabij

(Marcus 13 : 24–32)

Wat heeft de Heere Jezus veel met Zijn discipelen gesproken in de drie jaren, dat zij met Hem wandelden, maar hoe weinig hebben ze er van begrepen. Hij heeft het hun ook gezegd: „Na deze zult gij het verstaan!"

De Hemelvaartsdag is aan Christus' wederkomst gebonden. Van die wederkomst heeft Hij hen gesproken.

Zijn heengaan is slechts de voorbereiding voor Zijn wederkomst. Zijn werk is nog niet af, met Zijn wederkomst zal het voltooid worden. Op die wederkomst heeft de Heere Jezus de aandacht van Zijn jongeren gevestigd, als Hij die gelijkenis tot hen sprak: „En leert van de vijgeboom deze gelijkenis; wanneer nu zijn tak teder wordt en de bladeren uitspruiten, zo weet gij, dat de zomer nabij is. Alzo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zo weet, dat het nabij voor de deur is".

Welke dingen zullen ze zien geschieden? Oorlogen, geruchten van oorlogen, beroeringen, afval van de ware godsdienst, kortom een benauwde tijd!

Dat is de troost voor Zijn kerk éér Hij van hen heengaat! Maar zij verstaan het niet, ze begrijpen het verband niet tussen Zijn heengaan en de wederkomst. Zo staan zij mèt hun opgestane Heere op de berg en na alles wat Jezus tot hen sprak, komen ze daar toch nog met de vraag: „Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het koninkrijk weder oprichten?" Een onderwijzer op onze scholen zou kunnen zeggen: „Het is hopeloos met die leerlingen!" Het is maar een dwaas volk, ze verstaan niets van wat Jezus tot hen sprak. Gelukkig dat God het dwaze der wereld heeft uitverkoren, opdat Hij de wijze zou beschamen.

Neen, het geloof in Hem, de hoop op Hem en de liefde, waarmede zij aan de Heere verbonden zijn, is niet van hen, maar genade van God hun gegeven. Ze krijgen op hun vraag dan ook wel een antwoord, maar een antwoord met een radicaal slot. Langzaam, maar zeker maken Zijn voeten zich los van deze aarde en hoger en hoger stijgt Hij, Zijn doorboorde handen zegenend over hen uitgebreid, dan komt een wolk en Hij is weg uit hun gezicht. Is dat nu het einde?

Neen, dit is het begin van de voltooiing van het laatste deel van Gods raadsplan. Nog staren ze verbaasd naar die wolk, als de stemmen van de hemelherauten hun aandacht afleiden van deze triomftocht van Christus en deze gericht wordt op Zijn wederkomst: „Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren".

Begrijpen ze het nu, dat heengaan aan wederkomen verbonden is? Ach, ze zijn verblijd in hun ziel om al deze dingen, maar hoe zullen ze het verklaren? Naar Jeruzalem gaan ze naar Christus' bevel en daar blijven ze biddend en vastend. Wachtend op de vervulling van 's Heeren belofte, dat Hij de Trooster zou zenden, Die hen in al de waarheid zal inleiden. Dan wordt het Pinksterdag! Dan ontvangen zij de Heilige Geest. Dan spreken zij door die Geest en worden de woorden, die Hij tot hen sprak, in hun binnenste geest en leven. Nu worden ze bekwaam gemaakt tot de hun opgedragen taak om de enige Naam onder de hemel gegeven tot zaligheid van zondaren, te prediken, alle volken. Prediken van de komst van het Koninkrijk Gods. Hemelvaart is aan Christus' wederkomst gebonden, maar ook het Nieuw-Testamentisch Pinksterfeest. De tekenen wijzen er op. Van Pinksteren gaat het naar het eeuwige Loofhuttenfeest! De verdrukkingen worden heviger, satan zaait dood en verderf om de jonge kerk dood te drukken, en naarmate het einde aller dingen genaakt, zal de benauwenis toenemen, zal de kerk van Christus meer en meer alleen komen te staan. De afval gaat in, de ongerechtigheden nemen toe, hand over hand. De dood zoekt het leven te doden. Zo ze dit aan Mij gedaan hebben, zo zullen ze het ook aan u doen! Maar de kerk, de levende kerk, heeft geen dode Jezus in de hemel, maar een Levende, gereed om weder te komen.

Het raadsplan Gods is maar niet in stukken en brokken verdeeld, maar het is één geheel, dat culmineren zal in de wederkomst van haar Heere en Hoofd, en haar voltooiing vindt in de verheerlijking van de Zoon bij de laatste trap van Zijn verhoging, als Hij alle dingen de Vader zal overgeven! Dan zal God zijn alles en in allen!

De prediking der apostelen zal mede dienen in dat raadsplan om de uitverkorenen toe te brengen tot de laatste toe. En temidden van de verdrukkingen, van de aanvallen van satan, van de verleidingen der wereld, van de bekoorlijkheden des vleses, temidden ook van die lange nacht van zonde en schuld, waarover Gods kinderen hier moeten klagen en waardoor hun weg zo vaak, naar eigen mening, verborgen is voor God, is toch bij alle vertroostingen, die Hij Zijn vreesachtige Sion doet ervaren, de Heilige Geest als haar Trooster bij haar komen inwonen, om nooit meer heen te gaan. Deze vreemdelingenkerk hier op aarde moet tevens adventskerk zijn.. wachten op Zijn komst! Laat dan de kerk, de levende kerk, zich niet vermeien in de dingen dezer aarde, niet in twist en tweedracht zichzelf verscheuren, der wereld niet gelijkvormig worden, en zich niet beangstigen over de beroeringen in deze wereld, maar laat haar letten op het teder worden van de vijgeboom, op het uitspruiten van haar takken, en laat dat haar zeggen naar Christus' woorden: „De zomer is nabij".

Alzo zal Hij komen! Op de wolken! De Geest van Christus is bij Zijn kerk. Hemelvaart en Pinksteren.. ze zijn de handwijzers naar het einde der verdrukking. De strijdende kerk op aarde is mèt de triumferende in de hemel.. adventskerk: „En zij riepen met grote stem, zeggende: Hoe lang o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet aan degenen, die op de aarde wonen?....—en hun werd gezegd, dat zij nog een kleine tijd rusten zouden, totdat ook hun mededienstknechten en hun broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden, gelijk als zij", Openb. 6 : 10, 11.

Hemelvaart—Pinksteren, ze luiden de tijd der tekenen in. De tekenen van de nabije zomer. Het gaat voor Gods bedrukte Sion naar het Loofhuttenfeest, als God Zelf hun eeuwige Loofhut zal zijn!

Hij komt! Op de wolken! Wat zeggen de tekenen ons? Kunnen we de Heere verwachten met Zijn volk? Of, of.. zal ons laatste gebed zijn het gebed der goddelozen tot de bergen en heuvelen: „Valt op ons, en verbergt ons voor het aangezicht Desgenen, Die op de troon zit, en voor de toorn des Lams; want de grote dag Zijns toorns is gekomen en wie kan bestaan?"

Nog wordt ons Zijn Woord gepredikt, nog is het tijd! Zoekt dan de Heere en let op de tekenen!

Pietje Duikel

moet naar de

„langzaam-leer-school"

't Ging niet goed met Pietje in de klas van meester Brandsma. Niet zo, dat de meester de hulp moest inroepen van dokter van Houten. Dat niet. De dikke stok stond in de hoek en bléef in de hoek. Pietje had al gauw begrepen, dat dat hele verhaal over praatpoeders en lelijke-letterdrankjes en draaipillen maar een grapje was geweest van de meester. Zijn wantrouwen was heel spoedig veranderd in vurige vriendschap, maar.... die sommen.... dat was 't em. Waren die er niet geweest, dan zou Pietje het met zijn meester wel klaar hebben gespeeld. Het was een dagelijks weerkerende verschrikking voor Pietje geworden, het werken met al die getallen. O, wat had hij zijn best gedaan. Wat had hij gewerkt om ze ook goed te krijgen. Soms was het hem gelukt ook een acht te halen, maar telkens had de meester het gemerkt, dat hij de antwoordjes overgeschreven had van Dick. Dan veranderde zijn blijdschap in schaamte over het bedrog, dat hij echter pleegde om de vriendschap tussen hem en zijn meester nog groter te maken.

Eens zei hij tegen zijn moeder: „Ik geloof, dat de meester heel veel van mij houdt". En dan mijmerde Pietje nog na als hij 's avonds in bed lag. Hij wist het heel zeker: de meester was zijn beste vriend. Wie mocht altijd de plantjes water geven? Dat was hij! Wie zorgde er iedere dag voor dat er geen propjes papier over de grond lagen? Dat was hij!. Wie droeg de tas van de meester naar buiten en wie haalde de fiets uit het rek? Vooral de laatste tijd leek het wel of de meester hem wel de fijnste jongen uit de klas vond.

Maar Pietje wist niet, dat de meester met grote bezorgdheid aan hem dacht. Hij wist niet, dat de meester in zichzelf zei: „Zo gaat het niet langer, Pietje Duikel, je komt steeds verder achter bij de anderen en je wordt te oud, mannetje, voor deze jonge kinderen. Voor jou is het beter naar de „langzaam-leer-school" te gaan. Daar zul je het pas fijn vinden".

Toch moest ook de meester wennen aan deze gedachte. Ook de meester was van Pietje gaan houden. Misschien wel juist omdat het niet goed ging met hem.

Totdat eindelijk de beslissing kwam. Op die Woensdagmorgen om 12 uur. Als de meester zijn klas weggebracht heeft, haalt de meester een grote gele enveloppe tevoorschijn. Dan kijkt de meester een tikje somber en zegt: „Pietje, ik zal jou eens wat vertellen, Die sommen hè, daar heb jij zo'n verschrikkelijke hekel aan, nietwaar?"

„Ja meester".

„Nou, dan hoef jij die nare moeilijke dingen niet meer te maken. Hoe vind je dat?"

Pietje kijkt verrukt.... zegt niets, loopt om de meester heen en strijkt met korte rukjes langs de mouw van meesters jas.

„Wat doe je nou?" vraagt de meester, „ga je me oppoetsen, Piet?"

„Uw hele mouw zit vol met krijt, meester!"

„O zo, maar nu weet ik nog niet hoe je het vindt over die sommen, jongen".

„Vind ik fijn meester, ik ken ze toch niet".

„En", zegt de meester langzaam, „dan mag jij naar een andere school, waar ze die sommen niet maken, waar jij net zo knap kan worden als al die andere kinderen van de klas. Weet je de Lange Lindestraat? Nou, daar staat die school. Dat is van jullie huis een heel eind vandaan. Dan moet je elke dag met „de bus" er naar toe. Fijn hè!"

Hè, wordt het nu ineens donker in het lokaal? denkt Pietje. Is hij duizelig? Wat zei de meester? Moet hij weg? Hiervandaan? Naar een andere school? Naar een andere meester?

Zou de meester toch vreselijk boos op hem zijn? Ook al praat hij nog zo vriendelijk? Oohh, bonst het door Pietjes hoofd, dat is om het overschrijven van de antwoorden. Vanmorgen nog had hij de meester bedrogen!!

Pietje snikt het uit van verdriet. Hij wil niet weg naar die andere school. Wat geeft hij om „de bus"? Hij wil hier blijven bij zijn grote vriend en bij Dick.

„Meester", schokschoudert hij, „meester, ik zal het niet meer doen.... Ik zal niet meer afkijken en alles overschrijven...." en met hete ogen van verdriet kijkt hij de meester aan.

Toe, zeg dan toch meester, dat alles weer goed is, en dat ik hier mag blijven.. bij u, woelt het smachtend in Pietjes hart.

De meester begrijpt het; maar het moet!

't Valt voor de meester ook niet mee. „Piet, jongen, neem deze brief mee naar huis en zeg, dat ik vanmiddag om 5 uur even aankom, hoor."

Pietje gaat met de grote gele brief weg.

Het was een wonderlijke Woensdag voor hem. Hij rent naar huis met een gevoel, alsof hij in groot gevaar verkeert, alsof hij nagezeten wordt door een wild beest.

Moeder! Vader! Die zullen hem helpen!

Moeder en vader Duikel zijn echter verstandige mensen en helpen hun Pietje, maar anders dan hij heeft gedacht. Hij begrijpt er niets van, dat ze het goed vinden, dat Pietje van zijn meester wordt losgescheurd, en nog minder begrijpt hij, dat zijn moeder nog wel hem zelf de volgende dag wegbrengt naar die vreemde school in de Lange Lindestraat.

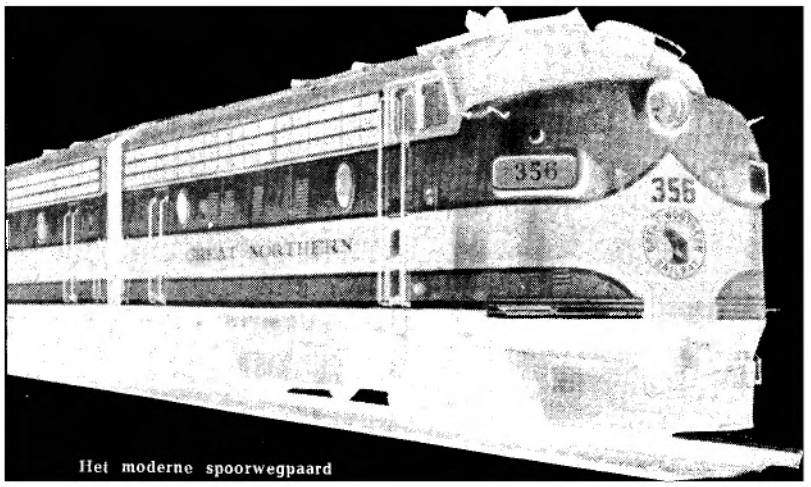
V.

Hemelvaart

De dag der kroning is gekomen,
de dag van eer en heerlijkheid!
De Heer' heeft weder ingenomen
Zijn zetel na volbrachte strijd.
Aard' en hemel zingen
van de grote dingen,
die Hij wrocht op aard.
Voor der jong'ren ogen
steeg Hij naar den hogen,
eer, aanbidding waard.

Ontsluit u voor de Vorst der ere,
gij, poorten der gerechtigheid!
Ontvangt der legerscharen Heere
in Zijne Midd'laarsmajesteit!
Jezus daalde neder,
maar nu keert Hij weder
in Zijn heerlijkheid,
waar Hij voor de Zijnen
tot Hij zal verschijnen
bidt, en plaats bereidt.

ISAAC DA COSTA

Het moderne spoorwegpaard

In Amerika

kun je reizen

**
**
**

Het is best mogelijk, dat mijn dochter (van 18!) gelijk heeft, als ze zegt, dat ik een „ouwe brompot" word, maar ik blijf er bij, het reizen per trein in ons landje is niet meer wat je noemt. Je stapt achter in en komt er van voren weer uit, zonder dat je iets wijzer bent geworden. De vertrouwelijkheid is weg! Dat lange looppad en dat griezelige wegglijden na het sein van vertrek, net een trein op schaatsen, nee, dat bevalt me niks. Je kunt van binnen alles in één keer bekijken en weet dan nog niet wie er aan de andere kant van je zit, en alles en iedereen zit achter de krant te zwijgen, en als je niet leest, loeren ze je van achter die krant af en toe aan en dan voel je het.. „die man is niet bij, kent z'n tijd niet".

Daarom, ik blijf er bij, je wordt in die treinen van tegenwoordig niets wijzer, je hoort geen nieuws meer, je moet alles lezen, en daar ben ik nu eenmaal geen man voor. Ik hou van praten! En dát had je vroeger in de tijd van die „houten kistjes", die getrokken werden door zo'n ouwe, trouwe, glimmend gepoetste locomotief. Hijgend en puffend deed ie z'n werk en als ie op het station van bestemming was aangekomen, en daar stond te snuiven, dan wist je tenminste waarvoor je zo veel geld had neergeteld. Wat een genoegen beleefde je dan als je dat ijzeren paard hoorde sissen en brommen, en je dacht: „Baasje, wat heb je hard aan me getrokken!" Met een vrolijk gilletje stampte het ros onder de kap vandaan, om even later aan de andere kant weer voorbij te hijgen.... een kleiner of harder schokje en hij stond met z'n neus in de wind, klaar om terug te draven.

Ach ja, die ouwe, goeie locomotief. Hij zei wat, dééd wat, en als ouwe Jumbo voorbij kwam daveren, dan ging je hart open, mens, mens, wat een kracht!

Maar die listige slangentreinen, die door het land schuifelen als een suizend windje, die halen daar niet bij. Het mooie is er af, zeg ik maar, en een „ouwe brompot" of niet, ik hoor liever dat „sjoek, sjoek, sjoek" en een stevige fluit, waarvan je mijlen ver weg zegt: „Hoor, Jumbo komt er aan!" dan dat kuchtoontje van zo'n glijdend rodeneus-monster. Jumbo was open, hartelijk en ronduit, echt Hollands, maar die nieuwerwetse stroomlijn-vehikels hebben me uit m'n evenwicht gebracht. Ik weet zeker, dat er hier of daar in ons landje nog wel een paar zulke „ouwetjes" zitten te mopperen en na te denken over die tijd, dat je „ten hoogste" met z'n achten in één accompartementje zat. De conducteur monsterde de wagen waar de gezelligste lui instapten, en als je dan zat op de houten bank, dan keek je eerst even rechts en links vóór je de pijp opstak. Dan monsterde je nogmaals: een vrouw met een kind („baby" moet je nu zeggen, dat staat beter), een veeboer met z'n knecht, 'n schooljuffrouw (mag je ook al niet meer zeggen!), een paar handelsreizigers, jezelf en.... bij het vertrek hees zich de conducteur naar binnen. Zachtjes aan (je kreeg de tijd je familie te groeten en gauw nog even wat te schreeuwen, dat je vergeten was) hè, hè, langzaam aan kreeg het geheel meer vaart en éér je het station uit was, zat de zaak in de blauwe rook. Een tikkeltje het raam naar beneden, de brede riem in de knop gehesen en je kon weer vooruit. De veeboer merkte op, dat de wind nog maar steevast in het Oosten zat (dat zag ie aan de rook, want het landschap kon je niet zien) en begon z'n treurmare „wat dat toch worden most". Je ging daar tegen in, wat hem aanleiding gaf z'n pruim achteruit te duwen, opzij links of rechts, en het gesprek was begonnen. Zo tussendoor informeerde je waar de juffrouw naar toe moest en de vrouw met het kind, waaraan je zag, dat ze het zeurderige kind moe werd.

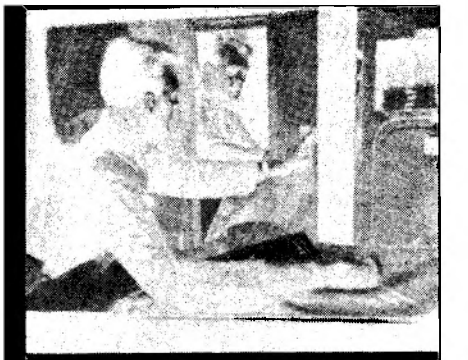
„Geef maar juffrouw, bij mij zijn alle kinders zoet!"

Ze gaf het over; blij toe. Tegen het eind van de reis kwam de conducteur weer terug om nog een „hortje" te praten en in de tijd, dat je zo goed als al de onderwerpen aangesneden had en de één van de ander weer wat wijzer geworden was, begon Jumbo vaart te minderen en kwam op z'n gemak, maar met statie, langs het perron, waar het hele zaakje na een paar knap luide knarsen tot stilstand kwam. Je ging er rustig uit, het kind op je arm natuurlijk, en na mekaar op je gemak het „beste" gewenst te hebben, ging je naar je werk.

Tegenwoordig zou je er soms een gummiknuppel bij willen hebben, om buiten te komen.. je moet compleet door het cordon heenbreken, anders duwen ze je weer meteen naar binnen. Foei, wat een publiek!

Wat heb ik in die „bakjes"treinen genoeglijk gezeten, ja in de kou en met een soms lege maag. Dat was in de bezettingstijd. Maar gezellig!! Je zei de waarheid, dat het klonk, en je had maling aan één of andere N.S.B.-er, die er tussen kon zitten. Je had je maats zó door en dan maar zeggen hoe je over die „gelaarsde luitjes" dacht.

Maar in die slangentreinen behoefde je dat niet te proberen. Je zag ze van verre al aankomen: „Psst! de SS!" Gelukkig is die tijd over, maar ik wil maar zeggen, dat die ouwe, nu afgedankte „houten treintjes" toch maar waar voor hun geld opleverden. Tenminste wat de gezelligheid aangaat en natuurlijk zo als ik het zie!
Ik zal het wel mis hebben, net zoals m'n dochter (van 18!) het zegt. En er zal wel wat van waar zijn, dat de tijd heel wat veranderd is en iedereen op de lange afstand denkt, waarom je natuurlijk ook bij onze Spoorwegen die expressetreinen hebt gekregen, waarmee m'n vriend de handelsreiziger maar eventjes in één dag vanuit Utrecht naar Groningen heen en weer reist, tussendoor nog zaken doet en om een uur of acht zit ie weer bij z'n vrouw uit te rekenen wat ie verdiend heeft die dag. Nou, ik kan daar zo maar niet bij. Met dat lokaaltje uit mijn jonge tijd zou je daar zeker 2 volle dagen over doen, want je deed over dat eindje van Driebergen naar Utrecht minstens een vol half uur en dan stopte je op vier plaatsen: Bunnik, Houten, Vechten en de Jeremiebrug. Je sprong een meter in de lucht als je moeder zei: „Jochie, je mag vanmiddag met moeder mee naar de stad, inkopen doen".
Dat lokaaltreintje, moet je weten, kwam van Maarn af, en was in mijn ogen de mooiste spoor, die er was, één met open balkons met ijzeren hekken. Maar daar mocht ik niet staan van mijn moeder, kou vatten en er afvallen, wat dacht je!
Bij „Vechten" riep de conducteur altijd: „Vechten, Vechten!" En prompt ging het schuifraam ergens open en zo'n kwajong riep terug: „Kom op dan!" Maar nu is dat alles voorbij, afgeschaft, en geen van die „halteplaatsen" is meer in tel en je rijdt in één ruk door van Driebergen naar Utrecht. Niks meer aan!
En iedereen, die deze tijd herinnert, zal wel z'n eigen lokaaltreintje hebben te betreuren ergens in het land. M'n dochter (van 18!) bracht me onlangs een boekje over Amerika en daar zag ik hoe ze daar reizen. Ze zeggen altijd, dat als je daar als emigrant heengaat, je er zo bar hard zal moeten werken, maar zo te zien doe je er niets dan eten en slapen, tenminste zo lang je in een trein kan zitten. Het zal wel zo moeten, want naar ik hoor, reizen ze daar soms zo vier tot vijf dagen achtereen door, en vanzelfsprekend — dát begrijp ik nog wel— is dat wat anders dan van Driebergen naar Utrecht. Maar zoals die treinen daar zijn, lijken het net rijdende huizen, deftige huizen dan, en ik zou er niet durven slapen, al zijn die bedden nog zo zacht. Ik zal me daar met een ladder in m'n bed klimmen, neen, dan blijf ik liever op een houten bank van een lokaaltje m'n tukkie doen. Je griezelt er van als je die gestroomlijnde tractor-locomotief ziet, geloof dat zo'n ding er vandoor gaat als ie begint, het gaat allemaal veel te hard tegenwoordig. De aardigheid is er af. De rust is weg, en dan prijzen we nog het mooie landschap, dat je kan zien.. maar waar is het? Zag je dat? Wat? Nou, dat boerderijtje! Niks gezien! Ja, zo gaat dat tegenwoordig, maar mijn houten „coupétjestrein" stond bijna stil als je wat moois zag, veel gemoe-

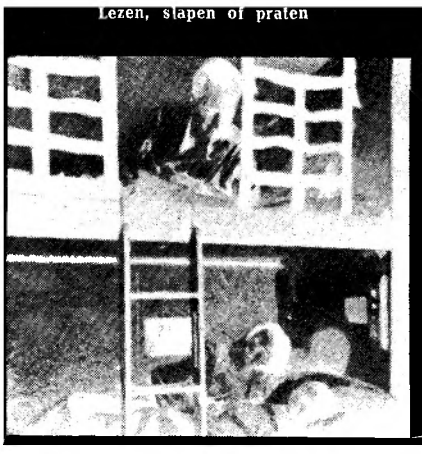

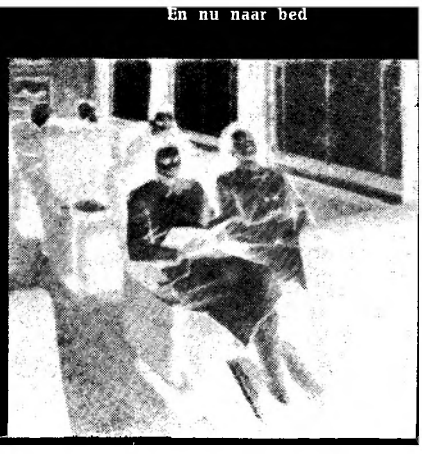

Van boven naar beneden:

Wakker geworden? Even bellen om thee!
Aan het ontbijt (buiten is het nog donker)
Genieten van het uitzicht
Boy maakt de lunch gereed.
Aan het dinêr

Lezen, slapen of praten

En nu naar bed

delijker en meelevender. Bekijk nu die plaatjes eens en zeg dan eens eerlijk: wat moet er van zulke mensen nu worden? Zulke banken moeten 'n mens maar lui maken en wat moet er zo van de jeugd worden? Lopen is er niet meer bij. En nu mag ik dan op mijn leeftijd een „ouwe brombeer" zijn, maar ik weet wel dat ik wel eens naar de tijd terug verlang, de tijd van lokaaltreintjes en locomotieven met ras-echte stoom, zó heet uit de pijp, en van de snee brood met witte basterdsuiker, die ik kreeg als ik jarig was, en die smaakte lekker. Ik heb per ongeluk een verkeerd hoofd boven m'n stukje gezet, maar vergeef het me maar, want ik kan nu eenmaal niet wennen aan dat moderne, dat nieuwerwetse, dat vliegen en dat jachten, want waar is dat toch goed voor? Bekijk die plaatjes maar rustig en zeg dan eens eerlijk uw mening. Er zullen er niet veel zijn, die het met me eens zijn, zelfs bóven de 18! Maar ik blijf maar liever in mijn oude landje met de korte afstanden, die je, als het er heel op aan komt, ook nog wel belopen kunt.
Bekijk gerust de comfort van de Amerikaanse „Great Northern Railway" en neem me niet kwalijk, dat ik er niet over schrijven kan, omdat de weemoed me om het hart slaat als ik aan mijn afgeschafte houten treintje denk, waarvan ik alléén nog maar de rails over heb om er aan te denken. Daarover heeft het in mijn jonge jaren zo heerlijk gereden.. om elf uur de laatste trein en dan een half uur lopen, omdat de laatste tram (een stoomtram met bellen!) nèt weg was. Maar je kwam rustig thuis en had wat te vertellen, thuis en op school.
Nee, ik ga niet met zo'n expresse, liever nog met een autobus, omdat ik die toch nog knusser vindt dan die lange slangentrein. Maar ja, ik zal het wel mis hebben, want ik ben een „ouwe brompot". Dat bèn ik, want ik wil zelfs geen „bromfiets" hebben. Ik loop liever als een ander rijdt! En dat mag, want ik leef gelukkig nog in een vrij land. Tenminste?

Zo'n Slimmerd!

Hein was niet gauw voor één gat gevangen. Je weet zeker wel wat dat betekent? Hij was erg slim! Dat wist z'n baas ook, maar nu stelde hij Hein toch op een zware proef. Moet je horen! Hij zei:
„Hein, haal eens gauw 4 liter water, niet meer en niet minder. 'k Heb geen litermaat, maar wel 2 emmertjes om mee te meten. In deze gaat precies 3 liter en in die 5."
De baas lachte in z'n vuistje. Hij dacht: daar redt Hein zich niet uit!
Maar dat was mis hoor. Vijf minuten later stapte Hein trots binnen. „Alsjeblieft baas, precies 4 liter!"
„Hoe weet je dat zo zeker?"
Toen vertelde Hein:
„Eerst deed ik de 5 liter vol. Van die 5 liter vulde ik de 3 liter. Toen bleven er nog 2 liters over in de grote emmer. Daarna gooide ik de 3 liter emmer leeg. Ik deed de overgeschoten 2 liter uit de grote emmer in de 3 liter emmer. Toen was de grote emmer leeg. Ik ging naar de kraan en vulde de 5 liter emmer tot de rand. Toen schonk ik uit deze volle emmer de 3 liter emmer vol. Daar zat al 2 liter in. Er kon nog maar één liter bij. In de grote emmer bleef nu nog 4 liter over. Dat kan niet missen!"

M. *K.*

Voorgoed

aan de Wal

Het duurt Kas toch wel wat te lang. Hij houdt hier nu al een paar uur de wacht, en nog zijn de vrouw en de baas niet terug. Waar blijven ze toch? 't Is hier zo'n rustig plekje, er komt geen kip voorbij. Er is niets te zien om eens even flink tegen te blaffen. De molen draait kalmpjes door, het riet ruist een beetje, het wasgoed flappert wat, maar anders gebeurt er niets.
Af en toe hapt hij eens naar de vliegen, als ze al te lastig worden, of snuffelt eens tussen het riet om een rat te zoeken, maar 't begint nu toch duchtig te vervelen, Hij zal toch eens even op zoek gaan, een klein eindje maar, niet te ver hoor, want hij moet op de schuit passen, dat weet hij wel. Maar Kas weet niet, dat hij vanmiddag voor 't laatst op de schuit heeft gepast. En toch is het zo, de baas en de vrouw zijn op stap om het schuitje te verkopen. Jaren hebben ze samen gevaren, van 't ene plaatsje naar het andere, om turf te verkopen aan de boeren, maar nu kan het niet langer. De vrouw is krom van de rheumatiek en de baas kan in 't schuitje, als het volgeladen is, bijna geen beweging meer krijgen. Hij wordt te oud. En het schuitje wordt ook oud. 't Moet nodig wat opgekalefaterd worden. Maar daarvoor hebben ze geen geld. Ze hebben hun hele leven gezwoegd om de kost te verdienen, maar er schoot voor 't schip nooit veel over. 't Zal niet veel opbrengen, maar dat is niet erg. Er zal toch voor hen worden gezorgd, daar heeft de burgemeester zijn best voor gedaan. Die kent de tobbers goed. Achter de molen staat een klein huisje. Dat is het eigendom van de burgervader. Ja, een vader is hij voor de oudjes van zijn dorp. Huur zullen ze niet moeten betalen. En de kerk zal hen onderhouden. Zo krijgen ze nog een rustige levensavond....

— — — — — — — — — — — —

Kas ziet hen al aankomen. Hij schiet blaffend op hen af en springt tegen hen op. „Koest Kas!" zegt de baas en rustig stapt hij nu achter hen aan. Het is net of hij ziet, dat er wat is. Zwijgend gaan ze samen aan boord. Het vrouwtje haalt de was in. De baas legt de luiken nog eens goed en veegt de boel wat aan. 't Wordt tijd voor de avondboterham. Stilletjes eten ze samen.
Als het donker wordt, kruipt Kas in zijn mand. De baas stopt z'n pijpje, steekt de lantaarn aan, die voorop de schuit wordt gezet, de laatste keer, want morgen zitten ze al in het huisje aan de wal, voorgoed.
Dan gaat hij in 't roefje zitten roken, net als elke avond. En dan praten ze samen over hun leventje, dat nu achter hen ligt als een oud verkreukeld boek met losse band. Het is net of ze samen de plaatjes uit dat boek gaan bekijken. Vader haalt de herin-

neringen op. Het is of hij langzaam de bladen omslaat. 't Vrouwtje praat mee, of ze de plaatjes aanwijst.
Weet je nog van toen we bijna verdronken in bed? Toen de schuit zo lek was en 's nachts bijna vol liep? Och, och wat een schrik! En weet je nog van dat grote schip, dat ons aanvoer? En van dat jongetje van die schipper, dat overboord sloeg. Alleen z'n handje zag je nog. Nou zou je 'm niet graag meer naspringen, zoals toen. Maar je kreeg 'm toch maar te pakken. Och, wat huilde die moeder van blijdschap. Van die mensen hebben we altijd nog de tinnen koffiekan, uit dankbaarheid. Die nemen we mee hoor! En weet je nog van die dominee, die ons de Bijbel gaf, die gaat in elk geval mee!
Ja, dat weet de baas nog best. Hij wordt er stil van. Er was een tijd geweest, dat hij van Bijbels niets moest hebben. Maar dat was gelukkig anders geworden. Hij wist het nog goed van die staaldraad, die bijna zijn been afkneep. Weken had hij in 't ziekenhuis gelegen. Dominee had 'm opgezocht. En toen hij weer voer, voer er een Bijbel mee. Dat was zijn levenskompas geworden, al voer hij op binnenwater....
't Wordt laat, de baas slaat het levensboek vol herinneringen dicht. Ze gaan voor 't laatst op de schuit naar kooi. Maar al doet het scheiden van 't waterleven pijn, één ding weten ze goed: Hun leven, ook hun leven aan de wal, is in 's Heeren hand.

M. K.

Bij de

Foto

OMSLAG

★
★
★
★
★

Voorjaarsbloei in Zeeland!
Het pereboompje bloeit, achter op het plaatsje, waar „Pie" de luiers in het prille voorjaarszonnetje te drogen hangt. En trots steekt de oude appelboom van de buren z'n takken vol rose verwachting boven de daken uit. Zo wás het! Maar nu is deze foto een schril beeld van wat het had kunnen zijn, ook dit voorjaar.
Zeker, de boompjes in het geteisterde gebied hebben op hun nog restende bastsappen nog een beetje bloesem getoond maar het was hun laatste afscheid van het leven; het leven, dat ook hun door de watervloed is afgeknapt!

„Pie" is ergens in het land, wachtend op het herstel van de dijken, van het huis, dat nieuw voor haar gebouwd moet worden, of.... als ze de modder en het slik heeft overwonnen en weer in haar oude, gespaarde huisje woont, dan kijkt ze naar die verschrompelende bloesem als een bange herinnering aan wat verloren ging.
Geve de Heere aan het herstelwerk Zijn zegen, opdat er spoedig weer jonge boompjes geplant mogen worden en in de komende jaren nieuwe bloesem tussen de huizen van dat geteisterde land zal prijken.... hoop op nieuwe vrucht!

Toen Keesje stout was

Keesje was stout! Hij moest naar school en hij wou niet. Keesje was al zo veel dagen achter elkaar naar school geweest, dat hij er nu geen zin meer in had. Vooral nu het voorjaar werd. Het was toch immers veel te mooi weer, om in school te zitten, dacht Keesje.

Moeder deed Keesje zijn schooltas om en liet hem uit. Toen liep klein Keesje zoet als een jongetje, dat naar school gaat, tot aan de hoek. Daar keek hij altijd om en dan wuifde moeder tegen hem en Keesje wuifde tegen moeder. Nu keek Keesje ook om bij de hoek. Moeder wuifde en Keesje wuifde terug, maar niet zo als anders, vrolijk en blij. Als moeder 't niet zo druk had gehad en dus niet zo gauw naar binnen had moeten gaan, zou zij wel bemerkt hebben, dat er iets niet in de haak was met Keesje. Moeder was in huis, deed de voordeur dicht. Keesje bleef nog even kijken. Toen keerde hij zich om en liep juist de andere kant op, dan dat hij elke morgen deed. 'k Ga naar het bos, dacht hij. Daar kan ik spelen, huppelen en springen.

Maar zijn hartje ging van rikketik. Eerst toen hij op de zandweg liep die recht-toe, recht-aan naar het bos voerde, klopte zijn hartje niet zo onrustig meer. Eerst was hij aldoor nog bang geweest, dat moeder weer naar buiten zou komen en hem zou zien. Hier op de zandweg liep niemand anders dan klein Keesje. Als hij om keek zag hij niemand en als hij voor zich uit keek, zag hij ook niemand. Ginds was het bos.

Keesje begon nu al vast te huppelen en te springen en te zingen. De zon scheen zo vrolijk en de toppen der dennen wuifden Keesje toe, als of ze wilden zeggen: Kom maar gauw hier, — toe dan! Keesje was in 't bos. Hè, wat heerlijk! 't Rook er zo lekker. Keesje zong met de vogeltjes om het hardst en hoopte, dat hij ook eekhoorntjes en konijntjes zou zien, want die behoren bij een bos, vond hij.

Op een open plek tussen de bomen groeiden mooie blauwe bloemen op lange buigzame stengels. Keesje wou er wat van plukken en ging tussen de struiken, die er vóór stonden. Die hielden hem vast met hun stekels. Keesje werd kwaad; hij wou ginds naar die open plek, waar die blauwe bloempjes stonden, hij rukte en trok. — Eindelijk lieten de struiken hem los. Maar o.... Keesjes jasje was gescheurd en zijn handjes zaten vol krabbels. Keesje schrok, wat zou zijn moeder wel zeggen, als hij zo thuis kwam? Vermoeid liet hij zich op de grond neervallen, nu begon toch de aardigheid er al een beetje af te raken, want nu zou moeder het toch te weten komen door die scheur, of zou hij wat anders fantaseren?

Een klein vogeltje kwam bij hem zitten. 't Begon heel hard te tjilpen, en het was net of het riep.

Jij hoort hier niet! Jij hoort hier niet! Keesje had er geen oren naar, want zijn maagje begon heel erg te rammelen, en aan de blauwe bloempjes dacht hij niet meer.

Maar geen nood. Moeder had zijn twaalfuurtje in de tas gepakt. Dat deed moeder altijd, want Keesje bleef 's middags over in de school. Toch at hij niet veel, want hij was erg moe geworden van de wandeling. Nog geen kwartier later lag er een slapend jongetje in het bos. En de konijntjes keken vreemd op van zo'n raar wezentje.

In de school, waar Keesje altijd heen ging, heeft de juffrouw aan de kindertjes gevraagd of Keesje ziek was maar niemand wist het. Toen is de juffrouw na schooltijd bij Keesjes moeder aangegaan. Keesjes moeder is geweldig geschrokken. Wat, roept ze, niet op school geweest? En hij is vanmorgen gewoon weggegaan. Moeder ziet wit van schrik. Wat nu? De juffrouw draait al aan de telefoon. Natuurlijk belt ze het politiebureau op.

In het bos staat ook een huisje, een leuk klein huisje.

Dat huisje is van de boswachter. Die man moet het bos bewaken, samen met zijn grote hond.

Nu loopt de boswachter ook door het bos, hij kijkt hier, hij kijkt daar. Nee nergens strikken te zien. Wat nu, ineens vliegt de hond vooruit, dringt de struiken in en begint luid te janken.

De boswachter bromt al in zichzelf. Zo, toch nog een strik. Ha zo, dat zullen wij eens gaan bezien. Ook de boswachter dringt door de struiken en wat hij daar zag, had hij nooit gedacht. Een klein jongetje, dat ineens luidkeels begint te schreeuwen, geschrokken van de hond.

Keesje begint te hakkelen. Ik wil wel naar de school toe. En ik wil naar mijn moeder toe. Nu begrijpt de boswachter er iets van. Dus dat jongetje was van de school weg gebleven. O zo! Ik zal jou maar mee nemen naar mijn huis, zegt de boswachter. En dan moet jij mij eens vertellen waar je woont.

Maar Keesje weet niets meer te vertellen, alleen wordt hij vreselijk bang.

De boswachter neemt Keesje op de arm en de hond draagt de schooltas. Zo gaan ze naar het boswachtershuisje. De vrouw van de boswachter heeft medelijden met Keesje. Ze vertroetelt hem en komt meteen alles te weten. Intussen heeft de boswachter de politie opgebeld en gehoord dat er een klein Keesje vermist werd. Onmiddellijk daarop wordt Keesje door een politie-agent opgehaald en naar zijn moeder teruggebracht. Wat is zijn moeder blij. Ze huilt van blijdschap. Wat heeft Keesje berouw. Hij durft de juffrouw haast niet aan te kijken, als ze vraagt of hij nu wel weer naar school komt. De juffrouw heeft bij moeder gewacht, want Keesjes vader was ook meteen er op uitgegaan om te zoeken. Wat vond Keesje het 's avonds in zijn bedje heerlijk. Veel fijner dan op die harde grond in het bos. En samen met moeder hebben ze de Heere gedankt, dat Keesje nu weer in zijn eigen bedje kan slapen en niet verdwaald is in het bos. Keesje heeft geen straf gehad van moeder, want Keesje had hier wel mee geleerd, dacht moeder.

TANTE BETSY

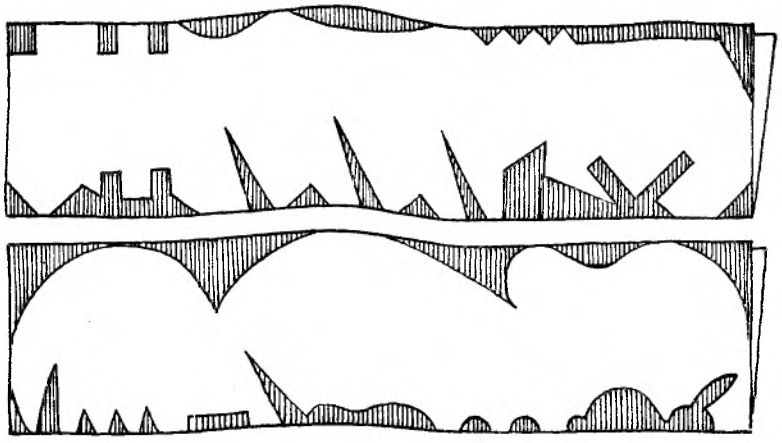
„DE KLEINE GIDS"
Hoofdredactie: B. J. van Wijk
Abonnementsprijs ƒ 1.90 per half jaar. Verschijnt 2 maal per maand. Uitgave: N.V. Drukkerij en Uitgeverij „De Banier". Adres redactie en adm.: Postbus 2019, Utrecht, Telefoon 15453, Giro 147759.

ONS KNUTSELHOEKJE

JONGENS

Twee bladwijzers

Dit is een heel eenvoudig werkje. Een kind kan het, zou je zeggen. En toch kun je hiermee hele leuke resultaten bereiken. Het kost geen geld en geen moeite.
Zoek eens een stevig stukje gekleurd papier en knip hieruit een rechthoek van 5,5 x 18 cm. Dan een even groot stuk tekenpapier, dat we over de lengte dubbel vouwen. Nu knippen we de donker gestreepte gedeelten uit het witte papier, strijken het weer plat en plakken het geheel op het gekleurde papier. Een handige jongen kan zelf wel andere modellen bedenken.

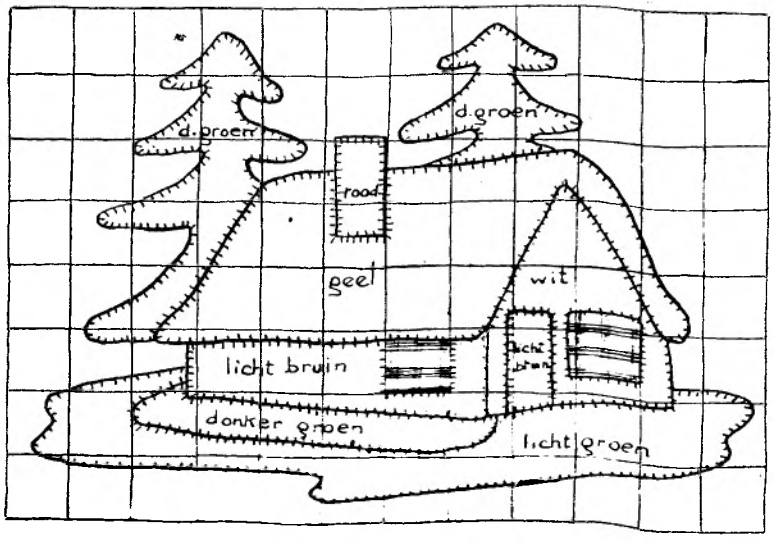
MEISJES

Wandversiering voor de slaapkamer

Benodigheden: een lapje beige wollen stof van 32 x 48 cm., een eindje band van 1 cm. breed en 170 cm. lang, wat gekleurde lapjes wol of vilt.
De tekening brengen we over op de wollen lap door gebruik te maken van de ruitjes. Teken dus eerst met een zacht potlood de ruitjes op de lap; dit worden vierkantjes van 4 cm. lang en breed. Is de tekening klaar, dan knippen we uit de lapjes wol de verschillende onderdelen. Op de tekening zijn de kleuren aangegeven, maar je kunt natuurlijk ook andere kleuren nemen. Het ligt er maar aan wat moeder nog in de lappenmand heeft.

Als de figuurtjes uitgeknipt zijn, passen we alles eerst eens in elkaar op de lap stof. Misschien moet er hier en daar nog een reepje afgeknipt worden, of een onderdeel is te klein uitgevallen. Dan naaien we de lapjes vast op de ondergrond met de feston-neersteek, zoals dat in één van de vorige nummers is aangegeven.
Tenslotte naaien we om de lap heen een rand van mooi gekeurd band. In de winkel kun je ook band met figuurtjes kopen. En dan is de zaak klaar. Met spelden, kleine spijkertjes of punaises kun je de doek op de wand bevestigen.

(Ons Knutselhoekje wordt in de herfst D.V. weer voortgezet. Red.)

DE ZEGEPRAAL VAN HET KRUIS

Misschien. Doch niet terstond, Brinio. Hier eindigde het gesprek, waaruit wij konden vernemen waar Ruben en zijn zoontjes zich bevonden. Nu we dit weten keren wij weer naar Jotapata terug, om één van de grootste gebeurtenissen te volgen, die het beleg van Jeruzalem vooraf zouden gaan.

Twee dagen gingen voorbij, zonder dat zich een Romein voor de rots liet zien, doch op de derde dag kwam er een tijding, waaruit duidelijk bleek dat de grote krijgsmacht van Vespasianus de rotsstad naderde.

Pijlsnel ijlde een Joodse ruiter door de bossen. Het paard dampte en schuim bedekte de teugel.

Wat is er voor nieuws? riepen de mannen hem toe, die buiten de wallen vertoefden.

Maar de ruiter had haast. Hij wilde Flavius Josephus spreken. De Romeinen naderen! riep hij alleen, en meteen verdween zijn paard achter de bomen, terwijl stofwolken de plaats aanwezen waar hij gereden had.

In Jotapata aangekomen vroeg de ruiter aanstonds naar de bevelhebber. Daar bracht hij de tijding.

Gadara is gevallen! zeide hij. De stad is met de grond gelijk gemaakt.

Wat die ruiter vertelde was de waarheid. Gadara, dezelfde stad waarvan de inwoners de Heere Jezus gebeden hadden of Hij hun landpalen wilde verlaten, was de eerste stad die voor de geduchte krijgsmacht der Romeinen moest vallen. Dat was een voorteken voor Jeruzalem. Ook was er in Gadara iets gebeurd, hetgeen vroeger nog nooit tevoren had plaats gehad. De Romeinen hadden er de krijgslieden gedood, ofschoon zij geen hand hadden uitgestoken om zich tegen de Romeinen te verzetten. Nog nooit hadden de Romeinen zoiets gedaan. Altijd namen zij zulke krijgslieden gevangen, doch het leven hadden zij gespaard.

Hoe kwam dat zo? Hoe kwam het toch dat Vespasianus, de veldheer die van soldaat tot de rang van legeraanvoerder was opgeklommen en wiens zachtaardig karakter algemeen bekend was, zulk een bevel had gegeven? Omdat Vespasianus een tuchtmiddel was in de hand des Heeren. Het uur der wrake had geslagen en de vreselijke oordelen zouden over Judea en Galilea losbreken, omdat het volk de trotse nek had verhard en de Messias had verworpen.

Nog maar weinige dagen en dan zou Jotapata van de Romeinse opmars getuige zijn.

Joab en Zadok wandelden vijf dagen later, des morgens in de vroegte, over de muur.

Zie eens wat daar aankomt! riep Zadok, terwijl de grootste verbazing in zijn ogen tintelde.

De onderbevelhebber wierp een blik in de aangewezen richting, en daar zag hij een schouwspel dat hem onwillekeurig deed sidderen.

In dichte rijen kwamen daar de Romeinen aanmarcheren. Achter een heuvel kwamen zij te voorschijn. Met rijen van wel twintig soldaten en de ene rij volgde de andere.

Maar nog groter zou de verbazing worden toen ook de grote en zware belegeringswerktuigen te voorschijn kwamen.

In allerijl werd alarm gemaakt en geheel Jotapata liep uit.

Mannen, vrouwen en kinderen verdrongen zich op de muur en aan de randen bij de rotshellingen.

Niemand sprak haast een woord.

Ieder gevoelde dat nu het lot van Jotapata bezegeld was.

Weldra kon geen hond ongezien de stad verlaten en de Romeinen zouden geen pardon geven. Het was nu overwinnen of sterven. Maar wie kon zulke beroemde en geoefende soldaten als de Romeinen waren, nog overwinnen? Eéns kon Israël dit wel. Het was o.a. in de dagen van David, toen „God voor Israël streed", doch die dagen waren voorbij.

Daar begrijp ik niets van! zei Joab. Hoe komen zij hier?

Ziet ge nu wel? zei Zadok. Heb ik het u niet gezegd?

Een onderzoek werd ingesteld en toen bleek het, dat de Romeinen in vier dagen tijds het grote werk hadden verricht om een weg te banen door ondoordringbare bossen; diepe kuilen en ravijnen waren gevuld, en op één plaats was zelfs een weg door een heuvel gegraven.

Tienduizenden soldaten en slaven hadden er van de vroege morgen tot de late avond aan gearbeid en de nadering tot Jotapata, die onmogelijk was genoemd, was mogelijk geworden. Steeds stroomden de rijen maar door. Er schijnt geen einde aan te komen. Heel hoog op de heuvel kon men een blik in de verte werpen en ook daar zag men, zover het oog reikte, Romeinen en niets dan Romeinen, die als mieren in gesloten rijen opmarcheerden, langs een vers gebaande weg.

Ook hun doel werd weldra duidelijk. De zware steenwerpers en de grote stormrammen, die zouden dienen om de muur te beuken, bleven staan op een mijl afstands van de muur, doch de soldaten marcheerden verder, steeds maar verder in een wijde boog en wel juist zolang tot de stad aan alle zijden was ingesloten.

Toen die omsingeling gelukt was, kende de woede der Joodse mannen geen grenzen meer, terwijl de vrouwen er met verbleekte aangezichten bij stonden.

Ieder begreep hoe vreselijk en zwaar de worsteling zou zijn tegen zulk een geweldige macht van goed geoefende krijgers. Doch tevens vreesde men in Jotapata voor watergebrek, indien het beleg geruime tijd moest duren. De waterbakken waren slechts klein. Steeds haalden de vrouwen het water uit de ravijnen, en iedere dag zag men hen met grote kruiken op de schouders huiswaarts keren. Doch die ravijnen kon men thans niet meer bereiken. En de bevolking van de stad was nu zo groot. Duizenden Joden, die van elders gekomen waren, hadden vrouwen en kinderen medegenomen. Woningen waren er niet voor zoveel bewoners en daarom woonden er zeer velen in lichte tentjes. Slechts met moeite kon men zich door de nauwe en overvolle straten voortbewegen.

Verhoging Incassokosten

In verband met de door de P.T.T. verhoogde incassokosten voor kwitanties tot 25 CENT per kwitantie, geven wij onze lezers ernstig in overweging de afgifte van de kwitanties voor het tijdvak 1 Juni—1 December niet af te wachten, doch vóór 1 Juni het abonnementsgeld ad ƒ 1.90 te storten op onze postrekening 147759. Dit kost u slechts 5 CENT.

De administratie

BRIEVENBUS

De brievenbus is alléén open voor het aanmelden van nieuwelingen. Dit moet per briefkaart geschieden. Volledige naam, adres en geboortedatum moeten hierop vermeld worden. Sommigen menen, dat zij zich pas mogen melden als hun letter aan de beurt is. Dit is onjuist! Ieder is te allen tijde welkom en bij elke opgave kan men beginnen met het inzenden der oplossingen, mits men deze vóór de aangegeven datum tegelijk inzendt. Dit inzenden geschiedt steeds na de 6e opgave! Wie dus met de 3e opgave begonnen is, zendt 4 oplossingen in en daarna geregeld 6. In het volgende nummer hopen we „ONS REGLEMENT" weer eens te plaatsen, wat antwoord op vele vragen geeft.

WIJ HELPEN!

Ontvangen giften van: G. de J. te A. *f* 1,95; H. V. te G. *f* 2,50; G. V. te S. *f* 1,05; Cl. P. te B. *f* 5,—; A. de B. te G. *f* 1,—; G. O. te W. *f* 1,—; N. N. te K. *f* 5,—; G. J. H. te R. *f* 2,— en tenslotte nog *f* 1,— van iemand, waarvan ik de naam vergat te noteren. Het totaal is *f* **20,50.** Een mooi bedrag, waar weer enkele gratis-lezers mee kunnen geholpen worden. Dat we de gevers en geefsters hartelijk dank zeggen, behoeft geen betoog! En we hopen spoedig wéér een dergelijk lijstje te kunnen plaatsen. Moeten we het nog **aanbevelen?**

UITSLAG DER PRIJSRAADSELS

Groterenserie M.

Oplossing 1.

Matth. 4 : 5 — Matth. 27 : 53 — Openb. 11 : 2 — Openb. 21 : 2 — Openb. 22 : 19.

Oplossing 2.

Verschillende mogelijkheden zoals: ADAM - MARA - MAAN - ANNA - NAIN - DINA of ADAM - MAAN - KANA - ANNA - NAIN - DINA of ADAM - RAMA - MAAN - ANNA - NAIN - DINA of ADAM - ADAR - ADNA - ADIN - ADDI - DINA, met de bijbehorende teksten:
ADAM, Gen. 2 : 19; MARA, Ex. 15 : 23; MAAN, Gen. 37 : 9; ANNA, Luc. 2 : 36; NAIN, Luc. 7 : 11; DINA, Gen. 30 : 21; KANA, Joh. 2 : 1; RAMA, Matth. 2 : 18; ADAR, Esther 3 : 7; ADNA, 2 Kron. 17 : 14; ADIN, Ezra 2 : 15; ADDI, Luc. 3 : 28.

Oplossing 3.

De ezelin van BILEAM. Numeri 22 : 21—33; 2 Petr. 2 : 16.

Oplossing 4.

Huisknecht, Lucas 16 : 13. (Hin, Ex. 29 : 40; nicht, Luc. 1 : 36; kus, Luc. 22 : 48; hen, Matth. 23 : 37).

Oplossing 5.

WAAKT EN BIDT, Markus 13 : 33.
Waarheid, Joh. 18 : 38.
Albasten, Matth. 26 : 7.
Akeldama, Hand. 1 : 19.
Koningin, Matth. 12 : 42.
Twaalven, Joh. 20 : 24.
Ezechiël, Ezech. 1 : 1.
Nazareth, Matth. 21 : 11.
Bethanië, Joh. 11 : 1.
Iskariot, Joh. 14 : 22.
Discipel, Marc. 16 : 25.
Trooster, Joh. 14 : 16.

Oplossing 6.

Judas Iskariot.
Akeldama.
Matth. 27 : 3—10; Hand. 1 : 16—19.

Kleinerenserie N.

Oplossing 1.

Psalm 106 : 21: „**Zij vergaten God, hun Heiland,** Die grote dingen **gedaan had in Egypte!**"
1. hand, Ex. 4 : 3; 2. **Egypte,** 1 : 8; 3. **Zippora,** 2 : 21; 4. **uitlander,** 12 : 45; 5. **paard,** ruiter, 15 : 1; 6. **zeventig,** 15 : 27; 7. **Heere,** 17 : 15; 8. geen, goden, 20 : 3; 9. **gij, heiligt,** 20 : 8; 10. duizenden, 20 : 6.

Oplossing 2.

KANA Joh. 2 : 1.
AMEN Matth. 6 : 13.
NEEN 1 Sam. 1 : 15.
ANNA Luc. 2 : 36.

Oplossing 3.

1. **Inname van Jericho, Jozua 6 : 5, 20.**
2. **Ark in leger van Israël, 1 Sam. 4 : 5.**
3. **Inwijding 2e tempel, Ezra 3 : 11, 13.**

Oplossing 4.

1. **Jacob—Jozef, Gen. 37 : 13.**
2. **Farao—Jacob, Gen. 47 : 8.**
3. **Mirjam + Aäron—Mozes, Num. 12 : 1, 2.**
4. **Delila—Simson, Richt. 16 : 6, 13.**
5. **Elkana—Hanna, 1 Sam. 1 : 8.**
6. **Achimelech—David, 1 Sam. 21 : 1.**
7. Achab—Elia, 1 Kon. **18 : 17.**
8. Naäman—Gehazi, 2 **Kon. 5 : 21.**
9. Filippus—Nathanaël, **Joh. 1 : 47.**
10. Saulus—Jezus, Hand. **9 : 5.**

Oplossing 5.

1. CHRISTUS JEZUS, de voornaamste **Hogepriester!** (Hebr. 3 : 1, 10 : 14).
2. Aäron, Ex. 28 : 1.
3. Eleazar, Num. 20 : 26.
4. Pinehas, Jozua 22 : 30.
5. Eli, 1 Sam. 1 : 9.
6. Jojada, 2 Kron. 11 : 9.
7. Azarja, 2 Kron. 26 : 20.
8. Hilkia, 2 Kron. 34 : 9.
9. Eljasib, Neh. 3 : 1.
10. Zeraja, Jer. 52 : 24.
11. Jozua, Haggaï 1 : 1.
12. Annas, Hand. 4 : 6.
13. Kajafas, Matth. 26 : 3.
14. Ananias, Hand. 23 : 2.
15. Melchizedek, Hebr. 5 : 10.
16. Achimelech, 1 Sam. 21 : 1 **(ook genoemd** Abjathar, Marcus 2 : 26).

„CHRISTUS **is de allerhoogste Hogepriester,** Hebr. 7 : 26. De priesters **der schaduwdiensten** brachten **slechts offeranden van stieren en** bokken, wier bloed de **zonden niet wegneemt,** maar de zelfofferande **van Christus is van** zulk een uitnemende **kracht, dat al de zonden** Zijns volks voor eeuwig **zijn weggenomen en** niemand meer **beschuldiging kan inbrengen** tegen de uitverkorenen Gods" **(Uit opl. van Hendrik Jan Kleyer, Kootwijkerbroek).**

Oplossing 6.

1. Jozef, Gen. 39 : 11—13 en 2. Markus **14 : 51, 52.**

PRIJSWINNAARS

Groteren:

1. Mina Dekker, Koudekerke **M-302**
2. Meta 't Lam, Leerdam **M-299**
3. Lies Veldkamp, **Kampen M-295**
4. Wim Scherpenzeel, **Nieuwland M-295**
5. Jan v. Dooyeweert, **Tricht M-295**
6. Bart v. d. Werken, **Poederoyen M-294**
7. Tiemy Ravensberg, **Bussum M-291**
8. Izaäk den Dekker, **Krabbendijke M-290**
9. Annie de Waard, **Zwijndrecht M-290**
10. Cor Kortenhoeven, **Jaarsveld M-287**
11. Guus en Piet v. d. **Bout, Sliedrecht M-285**
12. Bas Berger, **Lekkerkerk M-284**
13. Hillie de Vries, **IJsselmuiden M-284**
14. Petertje Vos, **Uddel M-281**
15. Dina Koster, **Krabbendijke M-277**
16. Tony Drost, **Driebergen M-265**
17. Sijgje Spelt, **Groot-Ammers M-263**
18. Riet de Visser, **Serooskerke M-261**
19. Douwe en Wetse de **Jong, Bornwird M-255**
20. Wim. v. d. Weiken, **Gameren K-253**
21. Dirk Strijdhorst, **Harderwijk M-253**
22. Johanna Prins, **Rotterdam K-252**
23. Gerritje van Duuren, **Kockengen M-252**
24. Mina Kodde, **Wemeldinge E-250**
25. Mina Weststrate, **Nieuwdorp E-244**
26. **Joost** Karels, **Rotterdam K-244**
27. **Tini** Kwakernaak, **Papendrecht M-243**
28. **Niesje** van Lieburg, **R'dam M-242**

Kleineren:

29. Stijntje de Bruin, Lunteren N-305
30. Riet v. d. Graaf, Ridderkerk N-304
31. Gerry Otten, Willemsoord N-300
32. Mientje de Gelder, Alblasserdam N-295
33. Machteld Verduyn, Kamerik N-295
34. Sijgje en Nellie van Werkhoven, Nw. Lekkerland N-294
35. Louis Oosten, Driebergen N-293
36. Gerda Schipper, Goes N-290
37. Piet Berger, Lekkerkerk N-290
38. Huigtje Grinwis, Ouddorp N-290
39. Corrie Verspuy, Hardinxveld N-290
40. Sjanie Mourik, Groot-Ammers N-288
41. Lia Slabbekoorn, Wolfaartsdijk N-287
42. Jo van Lagen, Voorthuizen N-285
43. Eimert van Helden, Brakel N-284
44. Jan van Kuilenburg, Herwijnen N-284
45. Adriana Kraamer, Landsmeer N-284
46. Rina Bosman, Nisse N-284
47. Wilhelmina Zuydweg, R'dam N-282
48. Jenneke den Dekker, Veen N-282
49. Jacob Kruidenier, Vlaardingen N-281
50. Rina de Voogd, Vrouwenpolder N-281
51. Arie Spelt, Groot-Ammers N-280
52. Gerrie v. d. Weide, Doornspijk N-280
53. Fia Verduyn, Nieuwerkerk a/d IJssel N-279
54. Rina en Maatje Wisse, Serooskerke N-279
55. Piet Verwey, Moercapelle N-277
56. Gerrie Hoogenboezem, R'dam N-277
57. Hetty Schreur, Kampen N-277
58. Marie van 't Leven, Krabbendijke N-276
59. Leuni de Visser, Middelburg N-276
60. Hendrik van Klompenburg, Nunspeet N-272
61. Leni Mourik, Nieuwpoort N-272
62. Gerrit van Beusekom, R'dam N-272
63. Neeltje de Pater, Vlist N-271
64. Adri Moen, Alphen a/d Rijn N-270
65. Eefje van de Brink, Kootwijk N-269
66. Trijntje v. d. Aart, Velsen N-268
67. Dirk Jan Hubregtse, 's Heer Hendrikskinderen N-267
68. Lourens Louws, St. Laurens N-266
69. Matthijs Geuze, Middelburg N-264
70. Johannes Scheppink, Rijssen N-264
71. Jannie Hubregtse, Yerseke N-264
72. Wim Klap, Utrecht N-262
74. Rietje de Groot, Den Haag N-259
73. Pieter de Visser, Vrouwenpolder N-262
75. Nellie en Yda Buwalda, Enkhuizen N-254
76. Alie de Bruin, Giessendam N-252
77. Rietje Boone, Oostburg N-251
78. Anton v. d. Velde, Hoek L-250
79. Tini en Leni Haijes, Leiderdorp N-250
80. Ineke Wattel, St. Laurens N-247
81. Dina Carati, Beverwijk N-246
82. Hanna v. d. Veer, Herkingen N-246
83. Betsy de Visser, Middelburg L-243
84. Gijsje van Mourik, Erichem N-243

Zie zo, daar staan ze weer! Allen hartelijk gefeliciteerd! De namen, waar een **vetgedrukt nummer** voor staat moeten mij alsnog het gewenste boek (nummer + titel) per briefkaart opgeven. De overigen ontvangen het binnen 14 dagen. Niet te gauw ongerust worden, hoor! Hoor ik nog, hoe jullie de boeken vonden? Met een briefkaartje kan dat wel, nietwaar? Gegroet hoor!

OOM BEN

PRIJSRAADSELS

Opgave 0—4.

Voor de groteren van 14 t/m 20 jaar.

EEN KRACHTIG GEBED.

Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel. Toon dit met één of meerdere voorbeelden aan en geef tevens aan, waar ge de door U genoemde geschiedenis vinden kunt.

Opgave P—4.

Voor de kleineren van 7 t/m 13 jaar.

GODVREZEND JONGELING.

Noem een Godvrezende jongen, waarin de Heere wat goeds gevonden heeft, omdat Hij er zelf de vreze des Heeren in gelegd had. Waar kun je van hem lezen? Vertel eens iets van hem!

Géén oplossingen inzenden vóór er 6 opgaven geplaatst zijn!

OOM BEN

„Het Klokkenhuis"

VERLOVINGSRINGEN, SIERADEN
TAFELZILVER, GERO ARTIKELEN
HORLOGES, KLOKKEN, WEKKERS

onze vakkennis en ervaring garanderen U een deskundig advies

„Kleine Gids"lezers ontvangen op vertoon van deze advertentie 10 % korting

Jac. v. Haaren
TEL: 76933
LANGE HILLEWEG 109
ROTTERDAM (ZUID)

Huize „WELTEVREDEN"

KERK AVEZAATH
TELEFOON K 3448—232

Speciaal oord en conferentieplaats voor vacantiegangers, scholen en verenigingen

Electrisch licht, eigen waterleiding, aparte eetzaal, afzonderlijke conferentiezaal, 90 bedden.

Vanuit Kerk-Avezaath kan men een bezoek brengen aan Tiel (Waal of sluiswerken), Wijk bij Duurstede (molen Ruysdael), Buren (weeshuis), wandeling Zoelense bos (kasteel Soelen).

Achter het conferentie-oord „Weltevreden" bevindt zich de kersenboomgaard.

De conferentieprijs voor meer dan één dag is:

WARME MAALTIJD . . . : *f* 2.00
BROODMAALTIJD . . . : *f* 0.75
LOGIES . . . . . —*f* 0.50
(Koffie en thee inbegrepen)

G. HEUFF Mzn.

Jongeman zoekt een

Vriend

plm. 20 jaar. Geref. Gem. O
Nijverdal, Rijssen, Almelo.
Brieven met foto's onder no.
bureau van dit blad.

Kleine Gids-lezers!

SCHOEMAN'S
RIJWIELFABRIEK

voor slechts
f 135.-

brengt U een 1e klas rijwiel, compleet met remnaaf, lamp, slot, jasbeschermer, snelbinder, spatlap

Levering met 1 jaar garantie. Honderden tevredenheidsbetuigingen ter inzage

Vraagt prijs van onze prachtige Kinderrijwielen

Prima Stofzuiger compleet
f 115.-

Geïllustreerde prijscourant wordt U op aanvraag toegezonden

VEENENDAAL
KERKEWIJK 54 - TELEFOON K 8385—703

Zomerhuisje

aangeboden (gemeubileerd) prachtig gel
in bos, mooi voor huisgezin met 4 of 5
deren. Voorwaarde: „Gedenkt de Sabb
dag".
H. v. Lagen, Meervelderweg 22, Nw.-Mil

Wenst U een

Gelegenheids-gedicht?

Stuur dan de juiste gegevens a

BUREAU „ELFRI" - MEEUWEN (N.B

Voor 3 cent per regel ontvangt werkelijk iets moois

Honderden tevredenheidsbetuigin